

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kong Frederik den Førstes danske Registranter,

udgivne ved

Kr. Erslev og W. Møllerup

af

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie.

Paa Carlsbergfondets Bekostning.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Rudolph Klein.

Trykt hos Nielsen & Lydiche.

1879.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har den 28de Januar 1877 besluttet at udgive Kong Frederik den Førstes danske Registranter ved Cand. mag. Kr. Erslev og Cand. mag. W. Mollerup under Tilsyn af Arkivassistent Fr. Krarup og Cand. jur. Joh. C. H. R. Steenstrup.

C. F. Bricka. Kr. Erslev. J. A. Fridericia. S. Gjellerup.
A. D. Jørgensen. Fr. Krarup. W. Mollerup. O. Nielsen.
Henry Petersen. V. A. Secher. S. Birket Smith.
Johannes C. H. R. Steenstrup. C. Weeke.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggjørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Selskabet har hidtil udgivet:

Kong Frederik den Førstes danske Registranter, udgivne ved Kr. Erslev og W. Møllerup. Første Halvbind. (Udkommet i Juni 1878.) Andet Halvbind. (Udkommet i Mai 1879.)

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, udgivne ved C. F. Bricka og J. A. Fridericia. Første Hefte (1632—33). (Udkommet i November 1878.)

Forretningsudvalgets Medlemmer ere for Tiden: C. F. Bricka, J. A. Fridericia, Johannes C. H. R. Steenstrup.

INDLEDNING.

En af Hovedkilderne til Danmarks nyere -Historie er de Kopibøger, der i det kongelige Kancelli førtes over alle udgaaede Breve og som senere for største Delen have fundet deres Opbevaringssted i Geheime-Arkivet. Hovedmassen af disse Registranter deler sig i to Rækker, Registre og Tegnelser. Registrerne indeholde som Regel de saakaldte aabne Breve, Kundgjørelser, der rettedes til Undersaatterne i Almindelighed og derfor indlededes med: Vi osv. gjøre alle vitterligt; her findes altsaa Privilegier, Skjøder og Mageskifter, Lensbreve og andre Udnævnelser, Kvitteringer o. s. fr. Tegnelsernes Hovedindhold udgjøres derimod af de kongelige Sendebreve (Missiver), der stiledes til Enkeltmand og begyndte med: Vor Gunst tilforn. Grændsen blev imidlertid ikke strengt overholdt, og især i Tegnelserne findes ofte Breve, som nærmest høre hjemme i Registrerne; det modsatte er sjældnere Tilfældet.

Det ældste bevarede Bind af Registrerne indeholder Kong Christiern II's aabne Breve og er aftrykt i Sulms Samlinger og Nye Samlinger til den danske Historie; derefter følge de her udgivne Registre fra Frederik I's Tid. Den sammenhængende Række af Tegnelser begynder derimod først med Aaret 1535, men fra den foregaaende Tid findes der dels mange enkelte Blade eller mindre Læg af Tegnelsebøger dels et Par større Brudstykker, saaledes en Optegnelsebog fra Christiern I's og Kong Hans's Tid (trykt i Danske Magazin, 4. Række, II) og det Bind fra Aarene 1531—1532, som udgives her.

II

Af Frederik den Førstes Registre findes der ikke mindre end tre forskellige Haandskrifter, hvoraf de to tilhøre den fra Kancelliet til Geheime-Arkivet afgivne Samling af kongelige Kopibøger (Nr. 2 og 3), og det tredie opbevares i Samlingen Danske Kongers Historie (Nr. 13) smstds. De to førstnævnte ere Renskrifter og citeres her som II og III; det sidste Haandskrift er derimod en Koncept, her anført som C.

Koncepten indeholder Kongebrevene i Tiden fra Frederik I's Kroning til midt i Aaret 1532; Brevene ere ordnede landskabsvis og oprindelig skrevne paa særskilte Læg. Efter denne Hoveddel følger et Læg (Fol. 322 ff.) med nogle efter Stifterne ordnede Præsentatser, et andet (Fol. 336 ff.), som indeholder en Del Kvitteringer for Skatten af Lensmændene 1524¹⁾, Brevet om Rustning (her S. 75) samt et Par norske Breve; endelig følger et Læg (Fol. 348 ff.), der indeholder Rigsraadets Klageskrift mod Christiern II og en Optegnelse om Rostjenesten af Fadebursslottene (her S. 349). Haandskriftets første Del er i Tidens Løb blevet stærkt medtaget; lidt længere hen mangler der to Blade, hvoraf det ene dog findes andensteds i Geheime-Arkivet (jvfr. S. 167), medens det andet efter en Ytring af den yngre Jahu²⁾ synes at være paa det store kgl. Bibliothek, hvor det dog ikke er lykkedes at finde det.

Registrant III indeholder Kongebrevene fra hele Frederik I's Tid, ordnede landskabsvis og med en særlig Afdeling indenfor hvert Landskab for de Breve, som ere udstedte før Kroningen. Desuden findes foran en almindelig Afdeling med følgende Overskrift: „Allmyndelige breffue, vdtgangene offuer allt riiget Danmark wti wor kieriste naadige herris konning Ffredericks tiidt“; i denne Afdeling er et Par Blade udrevne (jvfr. S. 134). Paa Haandskriftets første Blad har Johan Fris indført en Optegnelse om Kong Frederiks Død³⁾, og i en

¹⁾ disse ere overstregede i dette Haandskrift, fordi de senere optoges i Regnskaberne for de Kong Frederik bevilgede 100,000 Gylden; at saadanne er ét trykt i Danske Magazin 4. Række II, 34—60.

²⁾ Ny Danske Magazin II, 256 Anm. 1.

³⁾ trykt i Danske Magazin 3. Række. 1, 255.

senere Tid har man bag i Haandskriftet indført Jørgen Koks Adelsbrev. — Registrant II indeholder Kongebrevene i samme Orden, men kun de, der ere udstedte efter Kroningen.

Ogsaa andre Haandskrifter indeholde enkelte Kongebreve, der høre hjemme i Frederik I's Registre. Saaledes findes alle Brevene fra midt i Aaret 1532 til Kongens Død indførte i Christian III's ældste Registre over alle Lande (Nr. 4), foran ved hvert Landskab, og derefter atter i den yngre Bearbejdelse af denne Registrant, der betegnes som Nr. 1 i Registersamlingen. I de ovennævnte Registre (Nr. 4) findes tillige Afskrifter af en Del Lensbreve fra Frederik I's Tid, som hidrøre fra den i Aaret 1545 foretagne Indkaldelse af alle ældre Breve paa Len; herfra ere disse gaaede over i den saakaldte Lensbog Nr. 1, der er udgivet af Dr. O. Nielsen i Danske Magazin 4. Række IV Bind.

Undersøger man nærmere Sammenhængen mellem de tre Haandskrifter af Frederik I's Registre, viser det sig, at der sandsynligvis i denne Konges Kancelli efter hinanden har været benyttet tre forskjellige Journaler, hvori Brevene bleve indførte, efterhaanden som de udfærdigedes. Det ældste af disse Hæfter omfattede de Breve, som Frederik I udstedte før sin Kroning (8 August 1524); men dette Hæfte er nu tabt. Derefter fulgte den endnu bevarede Koncept, der indeholder Brevene lige fra Kroningen og indtil Midten af Aaret 1532, o: indtil Kanslerskiftet ved Clavs Gjordsens Død. Et tredie nu tabt Hæfte indeholdt saa Brevene fra det sidste Halvaar af Kong Frederiks Regjering og forblev vistnok i Brug ind i Christian III's Tid. Efter disse tre Hæfter toges, væsentligt endnu i Frederik I's Tid, den Renskrift, der nu foreligger som Registrant III, idet man dog udelod enkelte formentlig mindre vigtige Breve og foretog en og anden formel Ændring, men uden at man søgte tilbage til Originalerne eller til de enkelte Brevudkast. Denne Afskrift blev Kancelliets Haandexemplar, hvori man tilføjede Randbemærkninger og Kancellimærker eller overstregede de Breve, som vare traadte ud af Kraft. Af Registrant III toges omtrent samtidig atter en Afskrift, dog kun af de Breve, der vare udstedte efter Kongens Kroning, medens det tredie af de

IV

omtalte Journalhæfter blev afskrevet endnu en Gang i Register Nr. 4 sammen med Brevene fra Christian III's første Tiaar.

Til nøjere Oplysning om Haandskrifternes indbyrdes Forhold hid sættes følgende:

Koncepten er skrevet af forskellige Hænder, hvoraf én ses at være Kansleren Clavs Gjordsens, der omtaler sig selv i første Person (S. 64). Den er ført samtidig med Brevenes Udfærdigelse, hvilket fremgaar saavel af dens hele Karakter som af de oftere forekommende Udkast til Breve, der senere ændredes (S. 50, 97 osv.). At Koncepten er det umiddelbare Forlæg for Hovedparten af Registrant III, ses især klart af en Bemærkning S. 276, hvorved en fejlagtig Indførelse af et Brev undskyldes med en Henvisning til „det gamle Register“ (saaledes benævnes ogsaa Forlægget ved Anders Rølikes Brev, S. 122). Mangfoldige Enkeltheder viser det samme: hvor der er Udeladelser i C, lader III Plads aaben (S. 160, 219 osv.); Urigtigheder fra C gjenfindes i III (f. Ex. det meningsløse „post“ S. 131). Tilsætninger og Forandringer i III ere næsten alle blot formelle, saaledes forandres undertiden Feria III eller IV til Tirsdag eller Onsdag (S. 257 f.); der tilføjes Titler (f. Ex. S. 263). I den Del af III, som svarer til C, har III kun to Breve, der ikke findes i C, nemlig en Kvittering til Ove Bilde 1530 (S. 270) og et Livsbrev til Morten Knudsen 1531 (S. 277); men disse kunne jo være afskrevne efter løse Sedler, der tidligere have ligget i C. Den overvejende Del af III er vistnok renskrevet allerede i Frederik I's Tid, og ved Aaret 1529 synes Skrивeren omtrent at have indhentet Koncepten. Da han nemlig skulde indføre Peder Ebbesens Lensbrev paa Lundenæs (S. 218), fandt han i sit Forlæg kun Overskriften til dette Brev (C. Fol. 210 b), men endnu ikke Brevet selv, som i C er indført Fol. 219. Han lod derfor Plads staa aaben, men da Brevet kom frem, viste denne Plads sig at være for lille, og det maatte da indføres nogle Blade senere (smlgn. S. 219). Ogsaa de i III jævnlig forekommende Marginalbemærkninger stamme næsten alle fra Frederik I's Tid. Endelig er Haandskriften den samme Ægefra 1523 til Slutningen af 1532,

medens derimod en anden Haand har indført Brevene fra Novbr. 1532 til April 1533.

Registrant II er som ovenfor anført atter en umiddelbar Afskrift af Registrant III. I Brevet til Jens Hvas S. 108 har II det i III tilføjede Navn Vesterbøl, og i det følgende Brev til Christiern Jensen Angivelsen af Anders Glob som Relator, hvilket i III dog kun synes indkommet ved en Fejltagelse. Tillige gaa næsten alle de øvrige Fejl og Udeladelser, som findes i III, igjen i II; undtagelsesvis har dette Haandskrift i en Kvittering 1525 (S. 69) dog rigtig Tallet 11 og S. 94 det rigtige Aarstal 1526. Ved Renskrivningen udelodes her foruden Brevene før Kroningen ogsaa ét eller andet Brev, dog, som det synes, kun saadanne, der allerede ved Frederik I's Død vare traadte ud af Kraft, f. Ex. Mogens Krafes to Breve paa Tommerup (S. 226, 248).

Efter det ovenfor udviklede vil altsaa af de nævnte Haandskrifter Registrant II være uden væsentlig Betydning for en Udgave af Frederik I's Registre, og den er her ogsaa kun benyttet paa et enkelt Punkt, hvor Registrant III mangler et Par Blade; i Register Nr. 4 findes der blandt Afskrifterne af de indkaldte Lensbreve et og andet Brev, der mangler i de samtidige Kopibøger, og som derfor er medtaget her¹⁾. Hovedgrundlaget for Udgaven maa derimod blive Haandskrifterne C og III, hvoraf C er Originalen for III, men savner de i dette bevarede Afskrifter af Brevene fra 1523—24 og 1532—33. Da Registrant III saaledes er den mest omfattende, og i Betragtning af, at Retskrivningen i denne Kancelliets officielle Renskrift er ensartet, medens C er flygtigt og skødesløst skrevet, har man troet at burde lægge III til Grund for denne Udgave, dog under stadig Hensyn til C. I Overensstemmelse hermed ere Brevene overalt meddelte, saaledes som de foreligge i III, men ved hvert Brev er tillige anført, hvor det findes i C, saavel som hvor der i dette Haandskrift er Af-

¹⁾ Det bør bemærkes, at disse i Register Nr. 4 bevarede Lensbreve altsaa ere Kopier af de virkelig udfærdigede Originaler, ikke Koncepter som Registranternes øvrige Breve. Jvfr. S. 1, Anm.

VI

vigelser, der gaa ud over det rent formelle; desuden er selvfølgelig de Breve, der udelodes ved Renskrivningen, her medtagne¹).

Efter den af Selskabet vedtagne Plan ere Brevene dels meddelte i en forkortet Form og med Nutidens Retskrivning, dels uforkortede, bogstavret, som de findes i Haandskrifterne, og da trykte med Petit. Flertallet af de Breve, der findes i Frederik I's Register, have nemlig en stadig tilbagevendende Form og en væsentlig ensartet Karakter, saaledes Lensbreve, Skjøder, Stadfæstelser, Privilegier o. s. fr. Disse ere da her gjengivne i forkortet Skikkelse, dog saaledes at Forkortelsen kun angaar Formen, medens intet af Brevenes reelle Indhold er udeladt; ved alle Egennavne er Originalens Retskrivning beholdt ligesom ved ejendommelige Ord eller Vendinger. Den oprindelige Form er derimod beholdt ved de Breve, hvor Indholdets Vigtighed eller Formens Ejendommelighed er saa stor, at der ved Omskrivning vilde gaa noget væsentlig tabt, saaledes ved de almindelige Forordninger, Fundatser, Brevene angaaende Kjøbenhavns Overgivelse o. s. fr. Tillige er ved alle Præsenterter den oprindelige Form bibeholdt, da denne allerede i Registrarterne er stærkt forkortet. — Ved denne Udgivelsesmaade er hele Værkets Omfang blevet i høj Grad formindsket, og der har været saa meget mere Grund til at vælge den, som en forkortet Gjengivelse vil blive aldeles uundgaaelig, hvis dette Arbejde kan blive fortsat ved Offentliggjørelsen af de følgende Tidens Registrarter.

I Registrarterne ere Brevene ordnede først efter Landskaber, siden i en, dog ikke strængt gennemført kronologisk Rækkefølge. I Stedet derfor ere i denne Udgave alle Brevene opstillede efter Udstedelsesdagen; som Følge deraf er Aarsangivelsen udeladt ved de enkelte Breve, medens Anførelsen af Haandskriftets Folio vil vise Brevenes oprindelige Følgeorden.

¹) Hvad der af Haandskrifternes Indhold ikke er optaget i denne Udgave, som ikke virkelig henhørende til Frederik I's Register, er (jvfr. ovenfor S. II) af C: de andensteds trykte Skattekvitteringer, de norske Breve og Klageskriftet; af III: den senere tilføjede Afskrift af Jørgen Koks Adelsbrev.

De Breve, som her anføres ved Slutningen af hvert Aar under Overskriften „Uden Dag“, savne tillige Aarsangivelse, hvor det modsatte ikke udtrykkelig er anført, og Aaret er da bestemt efter Brevets Plads i Haandskriftet. I Noter anføres, foruden en Henvisning til de Værker, hvor Brevene tidligere ere trykte, tillige tekstkritiske Oplysninger, der især vedrøre Forholdet mellem de to benyttede Haandskrifter. Et Punkt af en vis Vigtighed, som hidtil ikke er blevet rettelig forstaaet, er de Overstregninger, der findes saavel i C som i III. Disse betegne i C, den samtidig førte Kladdebog, at Brevet aldeles ikke er blevet udstedt, i alt Fald ikke i den angivne Form, og saadanne Breve bleve da ogsaa udeladte ved Renskrivningen. I III, den senere tagne Renskrift, der blev Kancelliets Haandexemplar, betegner Overstregningen derimod, at Brevet er traadt ud af Kraft, hvad der bedst fremgaar af tilføjede Randbemærkninger¹⁾. Overstregningerne i III, hvis Tid sjældent kan angives med Bestemthed, ere saaledes uden Vigtighed og betegnes her i Udgaven kun ved Tilføjelse af en Stjerne, medens de betydningsfulde Overstregninger i C anføres udtrykkelig.

Den efterfølgende Tegnelsebog findes i Geheime-Arkivet i Samlingen Danske Kongers Historie (Nr. 14). Med Grams Haand er der paategnet følgende Titel: „En Cancellie-Registratur- og Copibog over indenlandske alleslags Mandater og Ordres. F. 1531—32.“ Paa Pergamentsomslaget findes derimod med samtidig Haand, men nu næsten ulæselig paaskrevet: „Danske tegnelse bog anno domini mdxxxj“, og denne Benævnelse er ogsaa anvendt i denne Udgave.

Dette Haandskrift fremtræder i sit Ydre væsentlig som en Konceptbog. Imidlertid adskiller den sig fra Koncepten til Registranterne (C) ved den uordentlige og fejlfulde Maade,

¹⁾ saaledes staar der ved Erik Krabbes Brev paa Aalborg Frue Kloster: *requiescat in pace* (S. 145); ved Henrik Rosenkrands's Pantebrev paa to jyske Herreder er der tilføjet: dette blev afkvittet, da Hr. Henrik fik Gulland (S. 92). I Overensstemmelse hermed ere de fleste saaledes overstregede Breve udeladte i II.

VIII

hvorpaa den er ført. Ikke alene er Skriften jævnlig meget utydelig, Ordene uregelmæssigt og stærkt forkortede, uvedkommende Bemærkninger tilføjede, medens ofte hele Sider og Blade staa ubeskrevne; men temmelig jævnlig findes kun Begyndelsen af Brevene, endnu oftere mangler Slutningen, og hyppig træffes kun et enkelt Navn uden noget efterfølgende Brev. Disse Mangler, i Forening med det ofte utydeligt gjengivne Indhold, have nødvendiggjort, at Bogen trykkes in extenso, hvilken Udgivelsesmaade iøvrigt ogsaa retfærdiggjøres ved det meget forskjelligartede og for Kjendskab til Datidens indre Forhold særdeles oplysende Indhold.

Tegnelsebogen dannes af fem sammenhæftede Læg, som bestaa af 151 folierede Blade foruden nogle ubeskrevne og tillige upaginerede. Flere Steder findes løse Brevudkast og Breve indlagte (t. Ex. fol. 20, 70, 87, 99). Det første Blad er upagineret, ligger løst og er fyldt med tilfældige Bemærkninger¹⁾. Hænderne ere forskjellige; i den sidste Halvdel er dog en enkelt Haand fremtrædende og angiver sig selv (Fol. 116) som: „Jeg Jost Anderszen“. De fleste Breve ere forsynede med et Kryds i Marginen, som betegner, at Brevet virkelig er blevet udfærdiget; man vil i denne Udgave finde Krydset gjengivet med en Stjerne. Temmelig jævnlig findes Overskriften: „Thette breff skall registreris“, og de saaledes mærkede Breve ere da overstregede og findes indførte i Registrant III. Ved saadanne har man altid ladet sig nøje med at henviser til den foran trykte

1) Følgende 2 Notiser fortjene dog at anføres her: Anno Domini mdxxxj løgherdaghenn nest effther sanctorum Viti et Modesti gaff k. Mat. wor keriste nadige herre seg aff Gottorp oc indh i riiget oc kam tiill Atszenns onsdagen ther nest, tha helth byn haunom, idem om affthen tiill affthen maltiid oc torsdagen tiill myddag.

Ithem thorsdagen ther nest kam h. N. k. Mat. tiill Odenszøø, oc ther helth Suynborgs borgere hans nadhe tiill thorsdags affthen maltid oc fredags myddags maltiid.

Item fredaghen ther nest kam hans nadhe tiill Nyborig, ther helt her Pedher Lycke.

. . . . oc Oluff Nielszenn ehieł sloghe Nes Villoffis toffte ffor en aff talen sag vor venlig forlig, ther for giue . . .ge marck[?] skøling[?], ath huer thennom

Registrant, ligesom der ved de ofte forekommende norske Breve er henvist til Norske Rigsregistranter.

I et Møde den 28de Januar 1877 besluttede Selskabet til Udgivelse af Kilder til dansk Historie at foranstalte en Udgave af Frederik den Førstes danske Registranter. For at skaffe de til Værkets Udgivelse nødvendige Midler henvendte Selskabet sig til Carlsbergfondets Direktion, der ogsaa med stor Velvillie bevilgede en rundelig Understøttelse til Dækning af alle Omkostninger ved Udgivelsen.

Under Udførelsen af dette Arbejde have Udgiverne fra alle Sider mødt stor Hjælpsomhed. Hr. Conferentsraad C. F. Wegener har tilladt os den frieste Benyttelse af Geheime-Arkivets Haandskrifter, og Arkivets Embedsmænd, d'Hrr. Registrator Plesner og Arkivsekretær Matthiessen, have stadig hjulpet os med deres mangesidige Kundskaber, som allerede ere komne saamange Værker tilgode. Ved Udarbejdelsen af Personregistret har Hr. Assistent Thiset ydet os en værdifuld Bistand. Mest Tak skyldes vi dog de af Selskabet udnævnte Tilsynshavende, d'Hrr. Arkivassistent Fr. Krarup og Cand. jur. Joh. C. H. R. Steenstrup, der begge næsten daglig have understøttet os med Raad og Daad.

Kjøbenhavn i April 1879.

Kr. Erslev.

W. Møllerup.

Breve udstedte før Kroningen.

1523.

27 Marts. Vi Frederich osv. gjøre vitterligt, at Aar 1523, Fredagen efter vor Frue Dag annuntiationis var skicket for os paa Wiiborg Bispegaard velbyrdig Mand Kield Iuersen paa Ostrup paa hans Hustrus Moder, Fru Anne Nielsdatters Vegne med et Pantebrev, som vor kjære Fader Kong Christian har udgivet, lydende at forskrevne Fru Anne og hendes Arvinger skulle nyde vor og Kronens Gaard Wilstedgaard og Wilsted Fang med al ret Tilliggelse og dertil Sletherred med al kgl. Rente og Rettighed som et frit, brugeligt Pant. Og har hun mistet samme Wilsted Gaard og Fang samt Sletherred, siden hendes Broder Doctor Erich døde. Da bleve vi med vort elselige Raads Raad, som da var til Stede, forenede (o: enige), at forskr. Fru Anne og hendes Arvinger skulle nyde Wilsted Gaard og Fang som et frit, brugeligt Pant, indtil det indløses for 800 Mark i saadan Mønt, som da bliver gild og gjæv i Iutland, mod at vi strax skulle annamme Sletherred kvit og fri for hende og Arvinger. Kunne vi siden bevise, at dette Pant til forn er løst, skal Fru Anne og hendes Arvinger stande os til Rette derfor. Givet Aar, Dag og Sted som forskrevet staar, under vort Signet. Relator Biskop Niels Stygge. IV, 441 b¹).

— Hr. Tygi Krabbe fik Forleningsbrev paa Kronens Ø Iegennøø med al Tilliggelse og kgl. Rente, kvit og fri paa Livstid for sig, Hustru og et af deres Børn; naar de ere døde, skal Øen komme frit til Kronen igjen. Cum claus. consv. et inhib. sol. Viborg, Fred. efter Vor Frue Dag annuntiationis, under vort Sekret. III, 15.

¹) Dette Brev er det virkelig udfærdigede og blev under Kristian III. forevist i Kancelliet af Niels Kiølsden Juul (sm. lgn. Reg. IV, 439). Frederik I.s Registrant har en Kopi af et i Formen noget afvigende Brev, se under 29 Marts.

27 Marts. Mogenns Lawrissenn fik Følgebrev til Kronens Tjenere i Norliungherred i Nørre Iutlandt, saalydende: Vider, at vi af synderlig Naade have tiltroet og befalet denne Brevviser, Mogenns Lawrissenn af Thielie, vor Mand og Tjener, vort og Kronens Herred Nørreliungherred kvit og fri, og skal han have Eder i Forsvar og holde Eder ved Lov og Ret og Ingen forurette. Thi bede og byde vi Eder at give forskr. Mogenns Lawrissenn Landgilde, Korn, Smør, Penninge, Sagefald og hvad andet, I ere os pligtige paa Kronens Vegne. Samme Datum. Under vort Signet. III, 15 b.

28 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Palmelørdag i Viborg var skikket for os og vort Raad os elskelige Axell Nielsszenn til Steenssballe, vor Mand og Tjener, og fik tildømt de to Gaarde, som Hr. Niels Timsszenn fik af Kronen til sig og Arvinger, dog saaledes, at kan det bevises, at de to Gaarde, som Kronen fik igjen, ikke vare saa gode den Tid, de bleve Kronen udlagte, da skal han og hans Arvinger udlægge Kronen Fyldest derfor. Rel. Biskop Styggi. III, 16 b.

— Vi Fr. tillade, at værdige Fader med Gud, Hr. Niels Styggi, Biskop i Borglom, maa indløse til sig og Arvinger det Pant, som Hanns Skeell til Nyegaardt har paa Amsstoffth og tilliggende Gods. Han og Arvinger skulle beholde det uafløst i vor Tid, og efter vor Død skal det løses af vore næste Efterkommere, Konger i Danmark. Viborg, sabbato palmarum, under vort Sekret. III, 15 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Palmelørdag i Viborg var skikket for os og vort Raad værdige Fader med Gud, Hr. Offue Biillde, Biskop i Aårss, med Breve og Bevisning paa St. Chatharine Gaard og Hospital sammesteds. Da blev det efter samme Brev og Bevisning saaledes endelig talt, at Biskop Offue og hans Efterfølgere skulle nyde, beholde og forlene samme Hospital, Gaard og Gods med al Tilliggelse, som hans Naades Forfædre Biskopperne i Aarss til forn have forlent, dog saaledes, at hvis Breve kunne findes hos Kronen, hvoraf dennes Ret til Forlening kan udledes, skal denne Ret være uforkrænket i alle Maader. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 16.

29 Marts. Mogenns Mwnck fik Forleningsbrev paa Vandtffulldtherred og giver 100 Mk. og alt Strandvrag. Viborg, Palmesøndag. III, 17 b*.

29 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Palme Søndag bleve vi forenede med os elsk. Kielldt Iuersszenn til Astrup paa hans Hustrus Vegne, at han og Arvinger skulle nyde Villstedgaard med al Villstedgaards Fang som et frit brugeligt Pant, indtil det bliver indløst for 800 Mk. (osv. som Brevet af 27 Marts). Viborg. Under vort Sekret. Rel. Biskop Niels Styggi. III, 17.

— Owe Vincentz fik Brev paa Stolegaardt Mølle og Gods, og skal Biskop Iyrgenn Ffriis give Kongen de Penge, Kong Christiern havde samme Gods i Pant for af gamle Hr Wlff Pogwisk, som min Herres Naade har Bispens Brev paa Viborg, Palme Søndag. III, 17 b*.

— Iuer Thomisszenn fik Livsbrev paa en Jord i Viborg, som kaldes Kongens Jord, uden al Afgift; naar han er død, skal Jorden komme frit til Kronen igjen. Samme Datum. III, 17 b.

— Vi Fr. tillade, at os elsk. Niels Scriffuere vor Landsthingshører i Nørre Iuttlandt, hans Hustru og et af deres Børn maa beholde efter Iideell Iepsszenns Død i deres Livstid en vor og Kronens „gaardtzseye“ liggende i Estrup yester Bækken med al Tilliggelse, mod at give os og Kronen aarlig 4 Td. Rug eller 5 Mk., og skulle de dermed være fri for al ydermere kongelig Tyngsel. De skulle holde Gaarden ved Mågt, saaledes som vor kjære Herre Broders Brev lyder, som forskr. Niels Scriffuers Hustrus Moder har derpaa. Viborg, dominica palmarum, under vort Sekret. Dns. rex per se. III, 16 b.

13 Maj. Vii Ffrederick met Gutzs naade etc. gøre alle vittherligt, at vii met vortt ællskelige raadtz raadt, villige och szamtycke haffue vntt och forlentt och nu met thette vortt opne breff vnde och florleenne prier och brødre vti Sancti Hans Claastter vdi Riibe woer och kronenns Sancti Jyrgenns gaardt vdenn fornæ Riibe met allt thet godtz och reette tilligellsze ther till hører att bliffue och vere till ewiigtiidt till fornæ Sancti Hanns klaastter vdi Riibe, daag met saadanntt skell, att the skulle lade sziige och holdde thendt Gutzs tiennistte och thendt daglige messe, szom bør at sziiges och holddis vti Graffwes kircke, effther szom then bør att holdes och aff arrilldt hollet er; och skulle the ther till indtage saa mange siwge mendiske, som thennwm biwdis och tillfføris aff the herrede, the fangendes ere allmesse och kornn vdi till fornæ Sancti Jyrgenns gaardtzs behowff; och skulle szamme prier och brødre giffue saadanne siwge theris prowennt och anddet retthedt met senghe och anddre redeligheder, szom thennum bør att haffue och for thennum veredt haffuer aff gam-

mell sedwaann; och skulle the wppbygge forn^e Sancti Jyrgenns gaardt, som nw forsagdt er, och siden holde hannum vedt heffdt och maect, saa att thenndt ey ødeleggis, och tiennerne, som paa godtszet boenn-dis ere, vedt lowg och reett. och thennum ey vfforrette vdi nogenn maade. Oc huor szom skeer, att prier och brødre vdi forn^e Stⁱ Hans claatster ey holde thesse artticle, som forscreffne stander, i alle the puncter the indeholde, tha skulle vii och vore efftherkomere, kon-ninger vti Danmarck haffue magtt vden alldt gennsziiigellsze att for-lenne samme Sancti Jyrgenns gaardt, huem oss och thennum teckes. Cum claus. consuetis et inhib. solita. Giffuit vdi vor stadt Ottensze, vor Herris hymnellffaris affttenn, vnnder vortt signet. Rel. Rex per se. III, 18.

Breff om vdtffestningh anlangendis brydir, som
fester gaarde.

14 Maj. Vii Ffrederick &c. giøre alle vittherligt, att vii haffue nw hørdt och wti sandenn forfaret, huorledis manghe bryde kasttis och wdtwiiszes vdtaff theris gaarde emodt alldt skell och vden alldt skylltd. Tha haffue vii nw met oss ellskelige Danmarcks riiges raadts raad ther om szaa skickett och ordinerett, att ingenn briidi, szom steder och festter eller tillfforn stedt och ffestt haffuer aff wor och kronenns, kirckenns, ridders, riddermentzts mentzts eller aff bwndenn nogenn gaardt, och bygger och forbedrer szamme gaardt och redelig wdtgiffuer skylltd, landtgiillde, gesterii, saghefalltd och andre smaa rettszelle, och er szin haasbwndt høriig och lydiigh och icke sidder hannwm offwerhøriig for met egtt, inder och arbetet, och ey hellder forhugger skowenn vskellig eller leier och festter fraa gaardenn ager eller eing eller fiskerii, tha skall handt icke festtis aff szin gaardt och ey ther aff vdtwiiszes, then stunndt hand hollær forn^e artticles. Giffuit vii vor køpstadt Otthensze, vor Herris hymnellffaris dag, vnnder vortt signet. III, 1¹).

— Mester Wllgang fik Livsbrev paa Thorø ved Asszenns og paa den Gaard, som ligger paa samme Ø, med Skov, Mark, Eng, Ager, „fortthe, fellit, vott och tiwrtt och aallegaardt“, mod aarlig at give deraf den halve Tønde Smør, som plejer at afgaa til Nyeborg Slot. Cum. claus. consv. et inhib. sol. Ot-tensze, vor Herre Himmelfarts Dag. III, 18 b*.

— Mogenns Mwnck fik Forleningsbrev paa Told og Sagefald i Viborg (Byskatten undtaget). Samme Datum. Rex per se. III, 19*.

1) Danske Mag. IV. 224.

15 Maj. Vii Ffrederick met Gutzs naade etc. gøre alle vittherligt, att aar effther Gutzs biwrdt mdxxiiij thenndt fredag nest effther vor Herris hymnellffaris dag vdi vor køpstad Ottensze paa bispgaardenn, nerwerendis oss ellskelige Danmarcks riigis raadt, for oss vor skicket oss ellskelige Rasmus Clemintsszenn, vor mandt och tiener, met eth breff, szom vortt ellskelige raadt hannum tillffornn giffuit haffuede, liwdendis ordt fraa ordt, som her effther fyllger: Vii Niels Styggi aff Borglwm, Iuer Mwnck aff Riibe, Styggi Krumpenn aff Borglom och Jyrgenn Ffriiss aff Viborg, biscooper, Prebiørnn Podebusk, Jacob Lycki, Tygi Krabbe, Per Lycky, riddere, gøre alle vittherligt met thette vortt opne breff, att Gutzs aar mdxxiiij fredag nest for vor ffirue dag purificationis [30 Januar] waare vii forsamblet vti Viborg paa bespgaardenn; ther gaff Rasmus Clemintsszenn oss tillkendne, att hanns fader Niels Clemintsszenn købthe och panttedt noget iordegodtzs aff riddermendtzs mendt och frii qwindefaalck, och thet allttszammell tog hogbornn furstte konning Chrestiernn fraa hannwm och hanns sydskindnt vthenn alldt dom och reett och ther till eth swaartt swm gulldt och søluff och pendinge, huilckenn sag vii reettfferdelig offuerweget haffue och vti sandhedt forfaret, att ffornæ Rasmus Clemintsszenn och hanns broder Jyrgenn Clemintsszenn vskell skeedt ere. Thi haffue vii nw vntt och tilladet, att fornæ Rasmus Clemintsszenn och hans syskindt maa nu strax igeenn anamme alltt thett frii iordegotz, hanns fader købthe och panttedt, huor thet hellstt ligger eller liggenndis ere vdi Nørre Iwttlanndt, vndertaget Riisberg och thet godtzs, Niels Clemintsszenn købthe aff Gierdt Ericaszenn och hanns sydskindhe, wti thet saaghenn Ansbergig ligher och vti Viom saaghenn, ther skall handt och hanns sydskindt inthet bewarde seg met eller retthedt vdi haffue. Beplicte vii oss och ingenn konninge eller herre att anamme offuer oss vdenn hans villig och samtycke, och stadffestethe thette vortt opne breff met oss, szaa Rasmus Clemintsszenn och hanns sydskindnt bliffue ther met forwaarett, till hues ythermere forwaaring henge vii vore secrette och indtsegelle nedenn for thette vortt opne breff. Datum anno, die & loco ut supra. Huilcket breff vii met vortt ellskelige Danmarcks riigis raadtzs raadt, villige och samtycke haffue fulldbwrdet och stadffestedt vedt alle ordt och article, som thet indehollder och forstander, ved mactt att bliffue fornæ Rasmus Clemintsszenn och hanns sydskindnt och theris arffwinge fornæ godtzs att haffue och beholde till ewiig tiidt. Thi forbiwde vii alle etc. Datum ut supra. III, 19.

16 Maj. Fru Bergitte af Vallø fik Forleningsbrev paa Synderliwngherred og Mellszomherred. Ottensze, Lørd. efter vor Herre Himmelfarts Dag. (Hun har dem i Pant.) Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 19*.

— Eric Hansszenn i Medellfar og hans Hustru Marine skulle deres Livstid være fri for aarlig Skat og Skyld og

al anden kgl. Tyng. Samme Datum. Rel. Hr. Tyge Kraabbe. III, 115.

17 Maj. Vi Fr. forlene Michel Persszenn Borgemester i Ottensze og hans Hustru Magdalenne i begges Livstid uden al Afgift med en Enghave ved Otthensze udenfor Nørretoft, sønden fra S. Hanss Kirke og Mark og indtil Tollundt, som Hans Kremer Borger i Ottensze for nogen Tid siden havde i Forlening af Kronen. Otthensze, Sønd. efter vor Herre Himmelfarts Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 115.

Eth breff liwdendis om mandsslett, vdtgiffuit
vdi Ffiwn.

18 Maj. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gøre alle vithterligt, att oss ellskelige wore kiere vndersaatte, adell och menig allmwe vdi vor landt Ffiwn, haffue bereett och klaget for oss, att naar nogenn bliffuer vdi hiellslagenn och ther fore icke kwnde vere vedt theris boe eller bierring, men nødt till att ligge vti skowge och siwell, thennum till stor skade och forfang, paa thet att sliigt vskell her effther ey skee schall, tha haffue vii met vortt ellskelige Danmarcks riigis raadtz raadt saa skicket och ordineritt, att naar noger komer for noger mandtslet, schall handt och hanss slegt och wenner were wffeidet aff huer mandt, indtill saa lenge att sandemndt fange sworitt ther om och thendt dag och natt ther nest efftherkommenndis, huadt heller handt sweris till bodt eller ffredtløss, wden saa skeer, att thendt, szom mandenn sloer, griffuis vedt ferske gerning. Giffuit vti Ottensze, mandagenn neestt effther wor Herris hymmelffaris dag. III, 12 A ¹⁾.

— Erick Ericsszenn fik Forleningsbrev paa Hinstedtherred og det Len og „retthedt“, Kronen der tilhører, i 4 Aar, mod aarlig at give deraf 100 Mk. danske Penninge og Halvdelen af Sagefaldet. Cum claus. consv. et inhib. sol. Otthensze, Mand. efter vor Herre Himmelfarts Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Wlff Pogwisk. III, 20.

26 Maj. Vi Fr. forlene Hr. Prebiørnn Podebusk, Ridder, og hans Husfrue, Fru Anne Mauritzdatter, i begges Livstid med Haennherred i Nørre Iwtlandt med al kgl. Rente og Rettighed, mod at de aarlig gjøre Regnskab for al vis Rente, halv Sagefald og halv Oldengjæld, men nyde alt Gjæsteri og holde Bønder og Tjenere ved Lov og Ret; de maa ikke „for-

¹⁾ Danske Mag. IV. 223—24.

arghe“ eller forhugge til Upligt nogen af de tilliggende Skove. Efter deres Død skal Herredet atter frit komme tilbage til Kro-
nen. Nyeborg Slot, tredie Pindsedag. Rel. Rex per se. III, 20.

26 Maj. Item samme Dag fik Hr. Prebiørnn et Følgebrev til Bønder i Hannherred. III, 20.

1 Juni. Vi Fr. skylde Oluff Nielsszenn til Valløø, vor Mand og Raad, 2200 Mk., 5 Mark mindre, hvorfor han havde vort og Kronens Slot foran Kollding og Kollding Len i Pant; for samme Sum pantsætte vi nu ham og Arvinger Abbrumstruppe Gaard og Len med al kgl. Rettighed, at beholde som et frit brugeligt Pant uafløst hans Livstid ud, dog at han skal holde otte velfærdige Karle med Hest og Harnisk, os og Riget til Tjeneste til Lands og Vands, naar han tilsiges, samt holde os og vort daglige Folk én Nat med Øl, Mad og Hestefoder, naar vi personlig drage frem dér, og dermed være fri for al ydermere kgl. Tyngge. Han skal bygge, forbedre og vedligeholde Gaarden, ej forurette Tjenerne og ej forhugge Skovene. Hvad han annammer paa Gaarden af Bo, Boskab, Dyner, Hoveddyner, Sengklæder, Lagener, Duge, Haandklæder, Gryder, Kander og Bryggerede, skal hans Arvinger yde dér, naar Lenet indløses, undtagen Øxne, Køer, Fæ, Kvæg, Geder og levende Varer. Thi bede og byde vi alle Eder, Bønder og Tjenere i Lenet, at være forskr. Oluff Nielsszenn hørige og lydige og til ham at udgive Eders aarlige Landgilde, Skat, Sagefald, Tjeneste og al anden Rettighed, som I ere os og Kronen pligtige. Cum inhib. solita. Kaarssøer, Mand. efter Hellig Trefoldigheds Sønd. under vort Signet. Rel. Hr. Mågens Gøye. III, 196¹⁾.

2 Juni. Hr. Mågens Gøye, Hofmester, fik Følgebrev til Bønder og Tjenere i Vigenes Birk paa Laalanndt efter det gamle Pantebrev, som han sagde sig at have paa samme Birk. Kaarssøer, Tirsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. III, 166.

12 Juni. Rasmus Clausszenn, Borgemester i Nagskow, fik Brev til evig Tid paa Hanss Persszenns Part i den Gaard i Søndergade i Nagskow, hvori Hans Persszenn selv boede, hvilken

¹⁾ C. F. Wegener, Historiske Efterretninger om Abrahamstrup Gaard i den ældre og nyere Tid. Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie 1855. S. 57 Anm. 3.

Part blev Kronen tildømt, da forskr. Hans Persszenn kom for Skade og ihjelslog Hanss Smedt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Lejren for Køpennhaffn, Fred. før Botulphi. Rel. Hr. Otte Krumpenn. III, 166.

12 Juni (?). Item skal de „Laalandsfeder“ beholde Guldtdorrig Færgested. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 166 b.

17 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Lauris Skinckell, vor Mand og Raad, har berettet os, at Kong Hanss pantsatte ham nogle Kronens Gaarde og Gods i Handstede og Tømynge i NørreIwtlandt, som kaldes Rannis Gods¹⁾, og tillige nogle Gaarde i Ffywnn i Kirckendrop i Ffremmeløff [Sogn] i Lwndeherred²⁾, til et frit brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid; dette Pant har han forhøjet med en Sum Guld, som Kong Christiernn har laant paa samme Gaarde³⁾. Derfor have vi nu til-laddt, at om Lauris Skinckells Hustru, Fru Hylldeborg Billdesdatter overlever ham, maa hun beholde forskr. Gaarde med al kgl. Rettighed i Pant, uafløste i hendes Livstid. Feltlejren for Køpennhaffnn, S. Bodels Dag⁴⁾, under vort Signet. Rel. Auo Biillde, episcopus Arusiensis. III, 115 b.

— Iyrgen Michelsszenn fik Livsbrev paa Selleff marckis Gaard paa Samszøø fri og kvit mod at bygge og forbedre Gaarden og ej forhugge Skovene; ligeledes skal han vogte og vare paa Kronens Øg, som gaa paa Hiorthollm og Verøø, annamme til sig de Foler, som falde „paa same øøre“, holde dem paa sit Foder, til de ere to Aar gamle, og gjøre god Rede og Regnskab derfor; han skal holde os og vort Folk én Nat med Øl, Mad og Hestefoder, naar vi personlig drage frem dér, og „forde och fremme“ vort Folk til det bedste. Cum claus. consv. et inhib. sol. Feltlejren for Køpennhaffnn, S. Botulphi Dag. Rel. Hanns Kraffsze. III, 197*.

— Her Ieib Heye ffick liiffs breff paa Sancti Iyrgenns gaardt vden for Køpennhaffn met alldt sitt rette tilligellsze, ehuaadt thet hellstt er eller vere kandt, inthet vndertaget, daag met saa skell, handt scall holle thendt Gudtz tienniste vedt mactt, kyrckenn och

1) 1508, 16 Juni. R. IV, 425; Lensbogen (smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 225).

2) 1502, 11 Novbr. R. IV, 424; Lensbogen.

3) 1520, 4 Juli. R. IV, 426; Udtog i (Suhms) Samlinger, II, 2 H. 39.

4) Brevet blev i Virkeligheden udstedt med Datum: S. Vilhelmi abb. Dag (16 Juni). R. IV, 427 b; smlgn. Danske Mag. 4 Række, IV, 225.

samme gaardt vedt skellig bygning och gøre the siwge mendiske, tiidt fføris aff the herret, som handt allmøszte kornn aff fangenndis vorder, theris prouenntt och daglige føde, som the pleye att fanngge aff gamell tiidt, som handt villde anttswaare for Gudt och vere bekenndt for oss. Cum inhib. sol. Giffuit vdi vortt fellttleyere vden for Køpennhaffn, S. Botulphi dag. III, 197¹⁾.

19 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Kong Hannss for nogle Aar siden har pantsat til værdige Fader med Gud, Biskop Niels Clausszenn i Aars for en mærkelig Sum Guld og Penge Kronens Herred Hatzherred i Aars Bispedømme med alle Kronens Bønder og „vrningstiennere“, og dertil Endelage med al Kronens Gods tilligemed flere andre Gaarde, at nyde uafløst i hans Livstid og hans Efterfølgere efter hans Død, indtil forskrevne Herred bliver dem afløst. Vi have derfor af synderlig Gunst og Naade tilladt værdige Fader med Gud Hr. Offue Biillde, Biskop i Aarss, for den tro Tjeneste, han har bevist vor Broder Kong Hannss, Kong Chrestiernn, os og Danmarcks Rige, at nyde uafløst i sin Livstid Hatzherred, Endelage og alle de Gaarde og Gods, som Kong Hannss Brev lyder paa, om han overlever forskr. Biskop Niels Clausszenn. Naar Bispen annammer Godset, skal han aarlig give deraf til Kronen 60 rh. Gld., som hans Forgjænger Biskop Niels gav Kongerne Hans og Chrestiern. Efter Biskop Offwes Død skulle hans Efterfølgere nyde Godset, indtil det bliver dem afløst. Bispen skal holde Godset ved Hævd og Magt og Tjenerne ved Lov og Ret. Thi forbyde vi osv. Feltlejren for Køpennhaffn, Fred. før S. Ioannis baptiste Dag, under vort Sekret. Rel. Hr. Tygi Krabbe. (Item dette Brev stadfæstede Kong Fr. paa Gaattrop, 1528, die Lucie virg.) III, 20 b.

22 Juni. Hr. Magenns Gøye fik Livsbrev paa Gabnø Kloster med al dets Rente og Rettighed, intet undtaget uden hvad gejstlig Ret, som kan tilfalde Bispen af Sellanndt deri, mod at han skal bygge og forbedre samme kgl. Majestæts og Kronens Kloster, holde den sædvanlige daglige Gudstjeneste og gjøre de gode Jomfruer, som derinde ere, slig Redelighed og Rettighed, som dem bør og sædvanligt er, samt holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Feltlejr for Køpnehaffn, Mand. før S. Joannis

1) Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klosters. Tillæg. S. 173.

bapt. Dag, under vort Signet. Rel. Lage Vrne, episc. Roschilldennsis. III, 197 b.

1 Juli. Lauritz Michellsszenn fik Brev paa at være Tolder og Byfoged i Lanndtzskrone. Haffnie, in vigilia visitationis Marie. Rel. Hr. Magens Gøye. III, 286 b.

5 Juli. Vi Fr. forlene denne Brevviser Lasze Iuersszenn, vor Mand og Tjener, med Kongsgaarden paa Halsnes med tilliggende Gaardsæder med al kgl. Rettighed, ligervis som Mortenn Hude havde den sidst, dog at han skal give aarlig til Køpenhaffns Slot 4 Pd. Korn og være til Rede inden Lands her i Sellanndt velfærdig selvanden med Hest, Harnisk og Værge, naar vi tilsige ham; han skal holde Gaarden ved Magt, ligeledes Gaardsæderne ved Magt og Bygning. Han skal beholde de „bullchesette“, som Mortten Iwde (sic) havde til Kongsgaarden; af de „sielle“ (o: Sæler), han fanger paa Heseløen, skal han lade Halvdelen komme til Køpenhaffns Slot, og han skal ej holde Jagthunde eller øde Vildtet paa Hallsnes. Han skal lade bevare Kronens Øg, som gaa paa Heseløen, og ej forhugge de tilliggende Skove. Saalænge han holder disse Artikler, skal Gaarden ej fratages ham, uden vi ville bruge den til vort eget Behov. Cum inhib. sol. Vor Lejr for Køpenhaffnn, Sønd. efter vor Frue Dag visitat., under vort Signet. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 197 b.

6 Juli. Claus Biillde fik Ejendomsbrev for sig og Arvinger paa Mats Scriffueres Anpart i den Gaard i Landtzskrone, som han sidst iboede, baade med Hus, Jord og Boder. Lejren for Køpenhaffn, Mand. efter vor Frue Dag visitat. III, 286.

— Hanns Villumsszenn fik Leiebrev paa Ffagerhollom Gaard og Egispur By med al deres rette Tilliggelse mod slig Tynge, som Iep Nielsszenn gjorde og gav deraf. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Magens Gøye, Ridder. III, 198.

— Mester Jahann Friis fik Forleningsbrev paa Rindtbecksgaard ad gratiam. Lejren for Køpenhaffnn, die octavarum Petri et Pauli. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 198 b*.

8 Juli. Inuentarium paa Engelborg, som Niels Vincentii anammit aff Iyrgenn Venstermandt.

Item førstt two føyller met fyre kamer, tre dubeltt skerpetyner

met ffem kamer, en lidenn stenbøssze met tw kamer, twolff hagebøsser, 7 tæe krudt, noget myndre, 7 tæe dalle pyle. Datum legeret for Köpenhaffn, thendt odensdag effther vor frue dag visitationis. III, 166 b.

9 Juli. Her Hollgerd Ggersszenn fik forlening paa Lagholm, saa handt schulde holde seg ferdiig ther aff sellff tollfftte, och om raadet kwnde kendne leenet mere thiennistte kwndne thaale, tha viilled handt thet gøre¹⁾. Datum udi legeret, octaua visitationis Marie. III, 285. Smlgn. 22 Juli.

10 Juli. Hr. Henrich Krumdiighe, Ridder, fik Stadfæstelse paa alle aabne, beseglede Breve, som Kong Hanss har givet ham og Hustru paa dem tilhørende Gods, Len og Friheder i Danmarck og Norge²⁾. Seritzløff, die B. Chanuti regis & m. Rel. Hr. Vullff Powisk. III, 285³⁾.

— Magens Ffallster skal efterlade sligt et Inventarium paa Hellszingborg, som han annammede dér, men ellers ikke gjøre Regnskab for Oppebørslen af Lenet undtagen for Landgildet siden St. Valburgis Dag; Atterstaden af det tidligere forfaldne Landgilde skal han selv beholde, og ligeledes Sagefald og alt andet, som „vptiid“ er til denne Dag. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 285 b.

— Lauritzs Knop fik Brev paa Getzøør Len med Gaard og Gods, indtil Kongen forsér ham med et andet Len; han skal give til Nykøffwing Slot 9 Læster Byg og være færdig selv fjerde med Heste og Harnisk, naar han tilsiges. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III. 166 b.

— Per Styrlø forlenes med Hamerøø i 12 Aar med Hestehaven og Præstehaven og deres Tilliggelse med al kgl. Rente, dog mod tilbørlig Tjeneste, naar han tilsiges. Samme Datum⁴⁾. Rel. Hr. Henrich Krumdiighe og Hr. Holgerd Ggersszenn. III, 285.

12 Juli. Hr. Tyggi Krabbe fik Brev paa Hellszingborg Len, dog Bryndtbye Sogn i Kullden undtaget, som Claus Podebusch har i Forlening. Lejren for Köpennhaffn, Sønd. efter S. Chanuti regis Dag. — Til Hellszingborg Len hører Lugergudeherred undtagen ovennævnte Gods, Synder Hasbyherred, Bierreherred, Nørre Asboherred med Kronelenet, Gyuuyngheherred med

¹⁾ I Marginen tilføjes: „Høxsherret, Tøndersøøsherret, Horstedherret, Synderunsleenn.“

²⁾ I Marginen er tilføjet: „Vz iij [3½] tr smør“.

³⁾ Trykt efter Originalen: Danske Mag. 3 Række, II, 266.

Aarstallet er fejlagtig angivet som „mdxxix“.

Kongens Örckell i samme Herred, Odenszaherred, Rønbyherred med Sebye, Haragersherred, Torneherred. III, 285 b. Sml. 25 Juli.

12 Juli. S a m m e fik Brev paa 12 Gaarde i Skaane og Halland, som tilhørte Tønne Ericsszen og Niels Clausszen og som Lauris Frost har i Væрге, at beholde, indtil Kongen anderledes tilsiger, mod tilbørlig Tjeneste til Kongen og Kronen. Seritzsløff, Sønd. efter S. Knud Konges Dag. III, 285 b.

13 Juli. I e n s Persszenn, kaldet Bassy, fik Stadfæstelse paa det Livsbrev, han har paa Kongsgaarden i Hellnes for sig, Hustru og begge deres Børn, dog at han skal give det sædvanlige Landgilde. Cum claus. consv. Seritzsløw, fer. 2 post festum B. Chanuti regis et mart. Rel. Hr. Mogenns Gøye III, 22.

15 Juli. Vi Fr. forlene værdige Fader Hr. Offue Biillde, Biskop i Aars, med Støffringe, Halldt og Othensiilldt Herreder i Aars Bispedømme med al kongelig Rente og Rettighed, fri og kvit uden al Afgift paa Livstid. Han skal holde Godset ved Hævd og Magt, Bønderne ved Lov og Ret, og tilse at Kronens Skove ikke forhugges til Upligt. Feltlejren for Køpenhaffn, Onsd. efter S. Knud Konges Dag, under vort Signet. Ad mandatum dni. regis proprium apud habitationem hora quasi sexta; legi coram dno. Magno Gøye eodem die facto prandio apud bombardas presente dno. Petro Prip cancellario episcopi Arusiensis. (Item dette Brev stadfæstede Kongen paa Gaattorp, 1528, die Lucie virg.) III, 22.

— Item fik han Følgebrev til Bønderne samme Dag og Sted. III, 22 b.

18 Juli. J e p e Thering fik Stadfæstelse paa Sancti Jyrgenn udenfor Landskrone, som han havde Kong Hansszes Brev paa, ad gratiam. Cum claus. consv. Hellszingborg, sabbato post divisionis apost. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 286.

22 Juli. Gyng e herritz bynder ffinge breff, att myn herris naade tackede thennum for theris fulldmecttiige haffde veret hoess hanns naade och giordt hanns naade hyllschab paa alle theris vegne, och szaa att hanns naade haffuede vnnt thennum ther fore sliig frihedt, at naar bundenn døer, tha schall haastruenu ey giffue xxx β, szom tillforrn vaarsedt. Item naar xxx β sag fallder paa konningens vegne. schall fogedenn icke tage eth pwndt smør, som fører vaarsedt. Item schall gellckerenn paa Hellszingborg ingenn bwnde sette till ryefoget.

Item om gellckerrens gesterii schall holddis, som sedwon vaar i koning Christierns tiidt thennd førstis och konning Hansszes. Datum Lund, die B. Marie Magdalene. III, 289 b.

22 Juli. Item the till Norasperrit og Bereg [o: Berge] herrit finge breff, att naar arff falder effther bundenn eller haastrwenn, tha schall alle arfwinge giffue xxx ρ . Datum Lwnd, die B. Marie Magdalene. III, 290.

— Hr. Holgerd Grersszen fik Brev paa Lageholm, Høgsherred, Tynderszherred, Oresteherred, Synder-rwmslen og Lawholmsby i 12 Aar og skal deraf være færdig, naar tilsiges, med 12 Karle med Heste og Harnisk, selvottende med Glavind og fire Skytter. Cum claus. consv. Lund, die B. Marie Magdalene. Dns. rex per se. III, 286 b.

— Hr. Axell Brae fik Brev paa Othenszherred mod tilbørlig Tjeneste, indtil Kongen forsér ham med et andet Len. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Brae. III, 286.

— Hr. Tyggi Brae fik Isolltte Len i Pant for 1000 Mk. [efter Kong Christians Brev¹⁾], uafløst i hans og hans Hustru, Sophie Rutzsdatters Livstid. Samme Datum²⁾. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 286; IV, 404.

— Ystedt fik et Beskjærmelsesbrev; Byen skal ligge under Kongens Fadebur, og ingen anden skal have den i Forlening. Samme Datum. III, 287.

— Lundh fik et Brev af samme Indhold og Datum. Dns. rex per se. III, 287.

24 Juli. Hr. Trude Greersszøenn fik Brev paa Vordtberg Len med tilliggende Kjøbstæder og Len, som han nu selv har i Væрге, at beholde i 10 Aar mod deraf at give 6 Læster Smør, halv Sagefald og alt Vrag samt mod tilbørlig Tjeneste. Hellszingborg, in vigilia S. Jacobi apost. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 286 b.

— Jon Swenske fik Brev paa 40 Mk. aarlig af Hallmstedt Byskat, som Borgemester og Raad skal udgive til ham, indtil Kongen anderledes tilsiger. III, 286 b.

— Idem fik Brev at skulle være Landsdommer i Synder-Hallannet og nyde den dertil liggende Rente. Datum ut supra. III, 286 b.

¹⁾ Reg. IV. ²⁾ I Reg. IV er Brevet dateret: Lund, S. Praxides virg. Dag (o: 21 Juli)

24 Juli. Landts krone fik et Beskjærmelsesbrev; Byen skal ligge under Fadeburet og ikke bortforlenes. In vigilia B. Jacobi. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 287.

25 Juli. Sortebrødreklosteret i Hellszingborg fik Gavebrev paa en Jord, som ligger østen op hos Klosteret og „nordenn damedt och recker till tulloffwenn“, paa det at de skulle have en evig Ihukommelse for Kongen og hans Forældre. Hellszingborg, die B. Jacobi apost. Dns. rex per se. III, 287 b.

— Hr. Tygi Krabbe fik Brev til Bønderne i Bryndbye Sogn i Kullenn, at de svare ham. Samme Datum. III, 287 b. Smlgn. 12 Juli.

— Claus Podebusk fik Følgebrev til Bønderne paa Hr. Peder Turszens Gods, som Claus Biillde havde i Væрге. Datum ut supra. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 287 b.

27 Juli. Vi Fr. skyldte os elskelig Børie Iensszenn 1000 Mk. danske Hvider for et Laan og forhøje med denne Sum hans Pant i vort og Kronens Herred Villentzsherred i Skaane, dog at han og Medarvinger skulle gjøre os tilbørlig Rente og Tjeneste deraf efter det Hovedbrevs Indhold, som de have derpaa, osv. solito more. Lejren for Køpenhaffnn, Mand. efter S. Jacobi apost. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. — Disse 1000 Mk. annammede Thomes Koper paa Hellszingborg. III, 287.

1 Avgust. Vi Fr. forlene os elsk. Niels Olufszenn med Kronens Hospital og Gaard Sancti Iyrgenns udenfor Nestwidt med al kgl. Rettighed, fri og kvit i hans Livstid, dog at han skal holde dér slig sædvanlig Tyngge med Messer og Guds-tjeneste og syge Folk, som der tilføres af de Herreder, han tager Almissekorn af, samt holde Tjenerne ved Ret og ej forhugge Skovené. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Lejr for Køpenhaffnn, S. Peders Dag, under vort Signet. III, 198 b.

3 Avgust. Vi Fr. gjøre vitterligt, at eftersom Kong Hannss har forlenet os elskelig Knut Biillde, vor Mand og Raad, med Kronens Gaard Gladesaxe i Schaane i 20 Aar¹⁾ og disse endnu ikke ere forløbne, have vi undt ham at beholde forskr.

¹⁾ Et Udtog af dette Lensbrev, givet 1505, er tilføjet: Knudt Biillde skal have Glad-saxe med Byskatten af Sommerstedt Havn og Fogediet smtds. i tyve Aar, dog mod deraf aarlig at give 300 Mk., Halvdelen af Sagefald og Oldengjæld samt alt Vrag. III, 288.

Len for sin Livstid, dog mod den samme Afgift og Tjeneste, som han gav og gjorde Kong Hanss. Roschiltdt, Mand. før Laurentii. Rel. Hr. Owe Biillde, episcopus Arusiensis.

(„Leste canceller thet forscrne breff for her Mogens vdi raadstuenn altera Laurentii hora 2 post meridiem &c.“) III, 288 b.

4 August. Mogens Fallster fik Kvittans for Inventarium paa Hellszingborg, overgivet Hr. Tygi Krabbe. Roschillde, Tirsd. efter S. Peders Dag ad vincula. III, 288.

— Vi Fr. kvittere Hr. Oge Iepsszenn, Archielectus til Lundt, for 1601^{1/2} Mk. danske i Klippinge, som han har overgivet os ved Mester Tue Hegenn, Vicarius smstds., af den Landskat, som blev optaget i Schaane for et Aar siden til Kong Christiernns Behov. Thi lade vi osv. Samme Datum. Under vort Signet. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 287 b.

10 August. Prelater och riiderscabet vdi Schone ffinge breff, at vdi hogborenn furstis koning Christiernns tiidt haffuer Niels Hack taget nogre vinttnesbyrdt och breffue aff nogre schallcke och vlofacttiige och lögennacttiige mendt emod log och reett paa theris skowge och eyndom, szom the vdi vere och heffdt haffue, beffryctendis szame breffue och vinttnesbiwrtdt schulle komme thennum och theris efftherkommere och arffwinge till skade, brast och forderff vdi framtidienn. Thi haffue vii met vortt ellskelige Danmarcks riigis raadt oss nu nerwerendis dømpt och sagdt forne lögennacttiige breffue och vinttnesbyrdt døde och mactteløse och met thette vortt opne breff døde och mactteløse dømme, och forne prelater, riiderchabet, theris arffwinge och efftherkomere ey till schade att komme effther thendne dag vti noger maade, daag met szaa skell, at haffue vii paa kronenns vegne eller nogre andre rette tillthale till szamme skowge och eyendom vti noger maade, tha schulle vii eller huem ther paa vill thale, thet forfyllge effther logenn. Giffuit vdi Roschillde, S. Laurentii martiris Dag. Rel. Her Tygi Krabbe. III, 290 b.

12 August. Hr. Jehan Oxe fik 10 Aars Brev paa Raffwensborg Len med al Tilliggelse, som er Sunderherred, Norreherred, Stockemarck Sogn, Ffemøø, Ffeeøø og Verøø med al kongelig Rente og Rettighed, mod aarlig deraf at give 1000 Mk. danske, Halvdelen af Sagefald og Oldengjæld og alt Vraget; han skal holde 10 veragtige Karle med Hest, Harnisk og Værge os og Riget til Tjeneste, naar han tilsiges. Han skal holde de tilliggende Tjenere ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum. claus. consv. et inhib. sol. Roschiltdt, Onsd. efter S. Laurentii Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 167.

12 August. Otte Braachenhws fik Livsbrev paa Kgl. Majestæts og Kronens Kloster Slangerup med al kgl. Rettighed, fri og kvit uden al Afgift, saalænge han lever, dog at han skal gjøre os og Riget tilbørlig Tjeneste deraf og give de gode Jomfruer, som ere derinde, den sædvanlige Rente og Rettighed, samt bygge og forbedre Klostret osv. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Under vort Signet. III, 198 b*.

— Hans Brock fik Brev paa en Vor Frue Kapels Gaard i Nyeborg, som han selv ibor, at nyde sin Livstid mod at bygge og forbedre den og ej lade den forfalde, samt give til Frue Kapel den sædvanlige aarlige Rente. Samme Datum. Under vort Signet. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 116.

13 August. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hanns Styggi, vor Mand og Tjener, har berettet for os, at han og hans Medarvinger have noget Bøndergods i Vesttherherred i Iwttlandt under en Skyld og Afgift. Thi tillade vi dem at nyde samme Gods, bygt og ubygt, for den Tynge og Udgift, som gik deraf i Kong Chrestiern, vor Faders, og Kong Hannsszes Tider. Roschilldt, Torsd. efter S. Laurentii Dag, under vort Signet. III, 24.

— Hr. Holgerd Greiersszenn fik Brev paa den Bod med Boderum, som Hanns Michellszenn selv lod salte i, paa Ffallsterboe og som ligger norden op til „thett pryttiske fith“ og østen for Stubbekjøbing Leje. Samme Datum. Under vort Signet. III, 288 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi af vor synderlige Gunst osv. have forlenet os elskel. Hr. Tygi Krabbe, Ridder, vor Mand, Raad og Danmarkcs Riges Marsk, med vort og Kronens Slot Hellszingborg med alt sit nuværende Tilliggende og al kgl. Rente og Rettighed at beholde i ti Aar fra dette Brevs Datum. Deraf skal han aarlig give 1000 Mk. Penninge, Halvdelen af Sagefaldet og alt Strandvrag efter Regnskab; han skal holde os og Riget til Tjeneste 30 „vergafftiige“ Karle inden Lands og 12 af dem med Heste og Harnisk uden Lands eller til Skibs, naar tilsiges, samt 10 Liggere at bevare Slottet med, men dermed være fri for Borgelejer; os og vort Folk skal han holde 4 Nætter om Aaret, naar vi drage dér gjennem Landet. Naar de 10 Aar ere forløbne, skal han skilles ved Slottet om Paasketid og ej ved anden Tid, og for Resten holde de tilliggende Tjenere ved Lov, Skjel og Ret og ikke forurette nogen af

dem, ej heller forhugge Skovene til Upligt. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 288 b.

13 August. Hr. Tyggi Krabbe maa have den Told, som falder i Greffwing Marked om S. Olufs Dags Tid og til andre Tider, til Hellszingborg Slot, som Sædvane var i Kong Hansszes Tid. Samme Datum. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 289 b. Sml. 15 August.

14 August. Bønder og menige Almue i Laalandt fik Brev, at de maa og skulle sejle til og fra Tydskelandt, sælge deres Varer og igjen kjøbe, hvad de behøve, ligesom de gjorde i Kong Hansszes Tid. Roskylldt, in vigilia B. Marie virg. assumptionis. Rel. Hr. Henric Krwmdyge. III, 166 b.

— Bønder og menige Almue i Raffwensborg Len (sml. S. 14) fik et lignende Brev. Rel. Hr. Henrich Krwmdiige. III, 166 b.

15 August. Hr. Tygge Krabbe, D. R. Marsk, har berettet for os og Rigets Raad, at han for nogen Tid siden gav Kong Christiernn sit aabne, beseglede Brev, lydende, at han kjender sig at have Sysbeck By og tilliggende Gods i Forlening mod de Breve, som Kongen og Danmarcks Raad have givet ham paa samme Gods. Da have vi med Rigsraadets Raad fundet forskr. Hr. Tyggi Krabbes Brev dødt og magtesløst, saa at det ej skal komme ham eller hans Arvinger nogen Tid til Skade eller under Øjne. Roschilldt, vor Frue Dag assumpt. under vort Signet. III, 25 A.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi med vort elskelige Danmarcks Riges Raads Samtykke have afhændet fra os og Kronen og til Rasmus Clemintsszenn, vor Hofsinde, og hans Arvinger, vor og Kronens Lod, Del og Rettighed i Auitzberigggaard (Sørsleff Sogn, Lysgaaardt Herred), som Rasmus Clemintsszenns Fader Niels Clemintsszenn kjøbte af Gierdt Ericsszenn og hans Søskende; tillige „sels“ [læs: syw] Gaarde i Viom og Sørsloff Sogne, som hver skylder aarlig 3 Ørtug Korn foruden andre Bede, som Niels Clemintsszen kjøbte af samme Gierdt Ericsszen til evig Eje med al ret Tilliggelse, Ager, Eng, Fiskevand, Fægang, vaadt og tørt, hvad det helst er eller nævnes kan. Bliver noget af samme Gods fravundet forskr. Rasmus Clementsszenns Arvinger med Kirkelov, Landslov eller nogen Rettergang, forpligte vi os til at udlægge dem inden 6 Uger saa meget og saa godt Gods „aff rente och leylighedt“ som det, der er fravundet. Til Stadfæ-

stelse have vi hængt vort Signet under dette Brev tilligemed flere af vort Raad, som ere værdige Fader med Gud Hr. Laffwe Wrne af Roskilldt, Hr. Ienns Andersszenn af Ffyenn, Bisper, Hr. Mogens Gøye, Danmarcks Riges Hofmester, og Hr. Tyggi Krabbe, Danmarcks Riges Marsk, Riddere. Samme Datum. Rel. Hr. Mogens Gøye. III, 24.

15 Avgust. Hr. Magens Biilld, Ridder, fik Brev paa Gellstrup Gaard i Ottzherred med al kgl. Rettighed, mod at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste, holde Bønderne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene, samt frede Raaerne og Dyrene i Skovene til Skjellighed. Cum claus. consv. et inhib. sol. Roskylldt, die assumpt. Marie. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 199*.

— Jomfru Anne Pedersdatter fik Livsbrev paa al vis Rente af Torøø, som ligger mellem Ffywnn og Laalanndt, og maa hun have 40 Svin paa Skoven, naar Olden er. Roskilldt, die B. Marie virg. assumptionis. III, 116 b.

— Hr. Tygi Krabbe fik Brev paa den Told, som falder S. Botiltz Dag i Grebing Marked og nu ligger i Engehholm, at han skal beholde den til Hellszingborg Slot, som han havde til forn i Kong Hansszes Tid. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 289 b. Sml. 13 Avgust.

— Hr. Anders Biillde fik Brev paa Stege By, som han havde den til Slottet i Kong Hansszes Tid, saalænge som det Hovedbrev, han har paa Slottet, udviser, med al kgl. Rettighed undtagen aarlig Byskat og Høsttold. Roskylldt, die B. virginis assumpt. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 199 b*.

17 Avgust. Abbeden af Soer og Prior af Annttwordsko wff fik Brev med Rigsraadets Raad, paa det at Gudstjenesten i Klostrene kan des bedre opholdes, at skulle hver holde 8 Borgelejeheste paa Kronens Vegne og ikke flere, heller ikke besværes med anden utilbørlig Tyngde; Staldmesteren eller hvem Hestene ere betroede, skal fare redelig og vel afsted og ikke gjøre dem Overlast. Roskilldt, Mand. efter assumptionis Marie. Dns. rex per se. III. 199.

18 Avgust. Vii Ffrederich met Gutzs naade gøre alle vittherligtt, att oss ellskelige ffrue Birgitte till Valløø, her Niels Ericsszenn ritthers efftherlewerske, haffuer ladet bereette for oss, att nogle aar siidenn forlaabne tha saallde een godt qwindne, som hedt frwe Birgitte aff Hamerstedt, hogbornn fyrstynnde dronynnng Dorethe, vorr kiere ffrue moder, huess seell Gudt naade, nogle gaarde och godtzs vdi

Eskebierrig och andet mere godtzs her vdi Sellandt liggendes, som løeb seg vedt viij lestter kornns renthe, huilcket samme godts, som vaar ffroe Birgittes aff Valløff rette arffwe gotzs, och ffroe Birgitte vdi Hammerstedt ey haffuede nogenn reett eller rettighedt till samme godtzs att sellge. Och ther fore loffuet och beplicttet hogborne fyrstte, vor kere herre broder konning Hannss, huess seel Gudt naade, seg till met hannss opne besegellde breff og recess att ville antworde och igenn giffue forn^e ffroe Birgitte aff Vallø forn^e godtzs viij lestter kornn, huilcket thesligiste konning Christiernn, som nu siist vaar, och vdi liige maade met hanns opne besegellde breff och recessz loffuitt och beplicttet seg till att ville gørre, som kon: recessz och vdiuizer. Och nogenn tiidt effther att konning Christie[r]nn vaar anammet for herre och konningh her vdi riiget effther konning Hansszes dødt, tha vdtlagde hanndt her Niels och forn^e hannss hwsstruff ffroe Birgitte met Danmarcks riigis raadtz raadt, som handt plecttiig vaar vdi hannss recessz, these efftherscreffne gaarde och godtzs: ffyrstt vdi Eskeberg vdi Kalindborg leenn these efftherscreffne gaarde och godtzs, ffyrstt aff Eskeberg: Item Lassze Kori giffuer xviiij skepper byg, xv skepper rug, j ρ grot gaardts pendinge; item Iess Persszenn giffuer xiiij skepper byg, xiiij skepper rug, j swynn, eth lam, ij hønss, j gaas, xij ρ ; item less Iepsszenn j pwndt rug, j pundt ordei, j ρ grot; item Oluff Persszenn eth pundt rug, j pundt ordei och vj ρ gaardtzt pendinge; item Ies Pouelsszenn eth pundt rug, eth pundt byg, j lode marck gordtzs pendinge; item Iep Bager ibidem xv skepper rug, xviiij skepper byg, ij hønss, j gaass, eth lam, j swynn, xij ρ ; item Anders Laurissen ibidem ij pundt rug, ij pwndt byg, ij hønss, en gaas, eth lam, eth swynn, xj ρ gaartzs pendinge; item Niels Iebsszenn ij pundt rug, ij pundt byg, ij hønss, j gaass, j lam, eth swynn, ij ρ graatt; item Lauris Ollsszenn xv skepper rug, xviiij skepper byg, j ρ grot gaards pendinge; item Iep Laurissenn ibidem j pwndt rug, j pundt byg och en ρ grot gaardtzt pendinge; item Almer ibidem ij pwndt rug, ij pundt byg och ij ρ grott gaardtzt pendinge; item oc vij gaarde vti Haarby giffue xvij pundt kornn met theris smaa redtzell, som kronenn tillhørde; aff Ørsløff item en gaardt, szom Niels Iennszenn vti boede, giffuer ij pwndt rug, ij pundt byg, j faer, j swynn, ij hønss, en gaass, j ρ graatt gaardts pending, item Matis Persszenn ij pwndt rug, ij pundt byg, j swynn, ij hønss, en gaass, en ρ graatt, j faar; item Per Schreder ij pundt rug, ij pundt byg, j faar, j swyn, ij hønss, en gaass, j ρ graatt; item Henning ibidem ij pwndt rug, ij pwndt byg, j faar, j swynn, ij hønss, en gaass, en ρ graatt; item Niels Magennszenn ibidem ij pwndt rug, ij pundt byg, j faar, j swynn, ij hønss, en gaass, j ρ graatt; item Mortenn Suder ibidem ij pundt rug, ij pwndt ordei, j faar, j swynn, ij hønss, en gaass, en ρ graatt; item Niels Hansszenn iiij pundt rug, iiij pundt ordei, eth faar, eth swynn, iiij hønss, ij gess, ij ρ graatt; item Ies Ollsszenn ibidem ij pundt ruff, ij pwndt byg, j faar, j swynn, ij hønss, j gaass, j ρ graatt; item Niels Knudsszenn ij pundt ruff, ij pundt byg, eth lam,

ij hønss, en gaass, en hallff siedeflesk. ix graatte; item en øde gaardt giffuer ij pundt ruff, ij pundt ordeï, *ʒ* faar, *ʒ* swyn, ij hønss. en gaass, *j* *β* grot; item Anders Persszenn ibidem ij pwndt ruff, ij pundt byg. *ʒ* faar, eth hallfft swynn, ij hønss, en gaass, *j* *β* grot; item en øde gaardt giffuer ij pundt rug, ij pund ordeï, *ʒ* faar, *ʒ* swyn, ij hønss, en gaass, *j* *β* grot; item Lasse Scredere ii pwndt ruff, ij pwndt ordeï. *ʒ* faar, *ʒ* swyn, ij hønss, en gaass, *j* *β* grot; item Oluff Møllere xvijj pundt miell och ther till iiij *β* grot; och samedis Orløff bye och mølle vdi Løffueherrit, huilcke alle forne gaarde och gods forne her Niels Ericsszenn och hanss hustrwe frue Birgitte paa Valløe haffuede i theris frii vere, besidning och brugellsze met skyldt, lanndtgjilde och alle theris tilligellsze vdi noget aar, indtill saa lunge her Niels Ericsszenn døde och affgick, hues seell Gudt naade. Nogen stacket tiidt effther her Niels dødt vaar, tha lodt forne koning Chrestiernn tage och anamme vden allt dom alle forne gaarde og godtzs fran forne oss ellskelige frue Birgitte och siidenn haffuer holdt henne thennom for met rente och oppeberellsze emodt hans recess och opne besegelde breff. Tha effther saadan forne leylighedt. som forscreffuit staa och effther szom vii loffuit och oss forplictet haffue vdi vor kongelige recessz, haffue [vii] effther vortt ellskelige menige Danmarcks riigis raadts raad och aff vor sunderlig gunst och naade vntt och tilladet och met thette vortt opne breff vudne och tillade. att forne oss ellskelige frue Birgitte, her Niels Ericsszenns efftherleuerske, maa nu strax lade till seg anamme alle forne gaarde och godtzs vdi Eskeberg, Haarby, Ørsløff, som her Niels och hwn tillfornn vdi vere haffuede, och hwn och hindnes arffvinge her effther alle forne gaarde og godtzs met alle theris rette tilligellsze att nyde, bruge och beholde met alldt skyldt och landtgyld, som her Niels Ericsszenn tillfornn vdi vere haffuede, till ewindeligh eye, eye skullenndis vbehindret aff oss, vore arffvinge och efftherkomere koninger vti Danmarch. Thi forbiwde vii alle, ehwo the hellstt ere eller vere kwnde, serdelis vore fogetther, embitzmenndt, forne oss ellskelige frue Birgitte eller hindnes arffvinge her emodt paa alle forne gaarde och godtzs at hindre, hindre lade, møde, platze, deelle, vmaghe eller vdi noget maade vfforrette vnder vor kongelig heffwenn och vrede. Datum Roskyldt, feria terciã post festum assumptionis beate virginis. III, 199 b.

21 Avgust. Hr. Oluff Hollgerdsszenn fik Livsbrev for sig og Hustru paa 4 Gaarde i Tostenes paa Møy, som han nu har, tillige paa et Pund Korn og 1 *β* grot i Ffallckeloff i Ffallstter, paa Tjeneste. Roschilldt, feria 6 ante Bartholomei apost. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 168 b.

24 Avgust. Per Skram i Volberig fik Livsbrev paa Hebro i Hartsyssel; han skal holde den vel ved Magt og anamme Brokorn i Hingherred af Almuen. Roschilldt, die Bartholomei. III, 25 A b.

26 August. Oluff Bang fik Stadfæstelse paa det Livsbrev, han havde af Kong Chrestiernn paa Borregaard i Hansløff Sogn (Hanherred), dog at han skal møde hos Kongen med Hovedbrevet, naar denne kommer til Tutlandt. Roschilldt, feria 4 post festum Bartholomei. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 25 A b.

29 August. Iens Matsszen i Preglestrup fik Livsbrev paa den Enghave, han har indtaget nedenfor Kongeskoven i Oths-herred i Greffwinge Sogn med det Stykke, som han har indhegnet dertil og hvoraf der tilforn plejede at gaa 6 grotte etc. mod aarlig at give 2 Mk. Penninge til Kalingborg Slot og holde hver Mand uden Skade med Gjerde og Hegn. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Lejr for Køpennhaffn, Lørd. efter S. Bartholomei ap. Dag, under vort Signet. Rel. Magenns Biillde. III, 201.

30 August. Hr. Niels Hansszenn fik presentatz paa Windinge Kircke per obitum cuiusdam domini Joannis Gedt posesoris eiusdem. Ex villa nostra Serisløw, domin. prox. post festum Bartholomei apost., vnder vortt signet. III, 116 b.

31 August. Rasmus Lawritsszenn fik S. Jyrgenns Gaard uden for Slawellsze ad gratiam. Cum claus. consv. Serisløff, fer. 2 post decollationis S. Joannis, under vort Signet. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 201 b*.

3 Septbr. Trude Gersszenn skal til Vordtberg Slot annamme Sollrudt Gaard, som Esberenn Bentsszenn sidst havde i Forlening. Seritzsløff, 5 fer. post Egidii abb. Rel. Claus Daa. III. 290.

9 Septbr. Vi Fr. tillade os elskel. Børye Iensszenn og hans Medarvinger at beholde Villennssherred for et frit, brugeligt Pant efter deres Pantebrevs Lydelse, uafløst i 6 Aar og siden indtil det indløses for slig en Sum, som deres Pantebrev indeholder. Samme Børye Iensszenn og Medarvinger have laant os 500 Mk. i danske Hvider til Rigets Nytte og Behov, for hvilke vi have forhøjet det Pant, som de have i Gnæstede i Gydingherred og tilladt, at de maa beholde det uafløst i 6 Aar fra Datum. Desligeste have samme laant os 100 Mk. i danske Hvider, 300 Lod Sølv og 10 rhinske Gylden, for hvilke vi have forhøjet deres Pant i Kronens Len Høby i Bareherred, som de skulle beholde uafløst i 6 Aar fra Datum og siden

indtil det indløses. Ligeledes tillade vi samme at maatte nyde vort og Kronens Len Borszere for et frit brugeligt Pant uafløst i 6 Aar og siden indtil det indløses for slig en Sum, som deres Pantebrev derpaa udviser. Thi forbyde vi osv. Vort Slot Kalingborg, Onsd. efter vor Frue Dag nativitatis. III, 291 b.

9 Septbr. Oluff Niellsszenn og hans Arvinger fik Holm Gaard og Len i Pant for 700 Mk. danske i danske Hvide og dobbelte Skillinger, 120 Gld. i Guld, vægtige og gode, og 156 $\frac{1}{2}$ Lod Sølv. Naar denne Sum betales ham eller Arvinger, skal Lenet uden Hindringer komme til Kronen igjen. Cum claus. consv. Kalingborg, altera die post festum nativ. Marie. Relores Dux Christiernus ¹⁾, episc. Roschildensis, Hr. Magesns Gøye, Hr. Tygi Krabbe, Hr. Jahann Ranndtzow, Hr. Hanns Biillde, Hr. Jahann Oxe, Hr. Iwen Reuenttlow, Otte Hollgerdtsszenn, „in absentia principis vdi leyerett in vigilia omnium sanctorum“. (Item dette Pant forhøjede kgl. Maj. med 100 Gld. og 100 Mk. S. Laurentii mart. Dag, 1524). III, 201 b.

II Septbr. Henricus abbas Sorensis ffick breff, att handt maa visitere Sancti Bernardi ordenn her om vti riiget och Slesuiig furstendom, och k. Mai^s fogether og embitzmenndt sculle vere hannum behiellpelige, om nogre ville sidde hannum offuerhøriige fore. Datum Kallingborig, ffredagenn post natuuitatis Marie. Dns. rex per se. III, 201 b *.

12 Septbr. Fru Eline, Claus Ogeszens. fik Brev paa følgende Gods i Hallandt, som tilhørte Fru Ingeborg Hr Sten Sturis og skylder 4 Td. Smør: i Halmstedherred i Moserop én Gaard, som Bentt Olsszenn iboer (giver aarlig til Landgilde 2 Pd Smør), i Ørstedeherred Oluffén Møllegaard (giver 8 Pd. Smør), Suendt Ollesszenn i Ashymme (4 Pd. Smør), i Fariisherred Suendt Ens-szenn [Ienssen?] i Kyarebieari (2 Pd.), Ieppe i Valbye (5 Pd.), Bentt Knap i Ogeme (6 Pd.), Oluff Laurisszenn i Axstorne (2 Pd.), Gumen Iensszenn i Angridt (6 Pd.), Anders Bentsszenn i Østre (3 Pd.), i Hymleherred Braderidt (4 Pd.), Biørnn Jebp i Grymethon (3 Pd.), Oluff Aagesszenn i Lwndtby (6 Pd.), Nis Ogesszenn i Ryck (4 Pd.), Torbyrnn Gudtmyndsszenn i Olestrup (4 Pd.), Iens Gødersszenn i Nøslinge (3 Pd.), Torbyrnn Iensszenn i Schamerolldt (3 Pd.) Forskrevne Gaarde skal hun beholde

1) overstreget og ovenover tilskrevet: L. V. [?: Lage Urne].

kvit og fri med al kgl. Rente, dog mod at holde Tjenerne paa Godset ved Lov osv. og ej forhugge Skovene; den Lensmand, som har forskrevne Gods i Forlening, skal kvitte de fire Td. Smør i den Udgift, som han aarlig skal give Kongen. Cum claus. consv. Ex castro nostro Kalingborg, sabbato post festum nativitatis Marie. III, 290.

12 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Niels Høg, Ridder, vor Mand og Raad berettede for os, at han havde givet Kong Chrestiern i Mageskifte noget Gods i Selland, mod 3 Kronens Gaarde i Iwtlandt, som var to Gaarde i Egelwndt og én i Erings [ø: Rings] Herred, som kaldes Hollriis Gaard, hvorfor vi gav ham vort Brev, at Tjenerne skulde svare ham. Nu har os elsk. Rasmus Clemintsszenn berettet os, at hans Fader købte hine tre Gaarde, og at de er hans rette Arvegods, som han endnu selv har i Værge. Thi byde vi Eder at svare ham, indtil samme Sag kommer i Rette for os. Samme Datum. nostro sub signeto. Rel. Hr. Mogens Gøye. III, 25 A. b.

18 Septbr. Niels Keldersuendt paa Nyekøpingh fik Brev paa den Part, som var tilfaldet Kongen i en Gaard i Nyekøping By, som tilhørte Claus Holltemandt. Nyekøping. feria 6 post festum exaltationis S. crucis, under vort Signet. Rel. Iyrgenn van der Visk. III, 167 b.

3 Oktober. Eyler Ericksszenn fik Livsbrev paa Toereby Birk, som han nu har i Værge, med al kgl. Rettighed, uden Afgift, dog at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste som andre Riddere og Svende, der have Kronens Len, holde Bønderne ved Lov og ej forhugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Lejren for Køpenhaffn, Lørd. efter S. Michaelis Dag, under vort Signet. Ex commissione dni. Tychonis Krabbe, in absentia regis, og sagde han, at han vilde det bestaa for vor naadigste Herre, og hvis hans Naade ikke er tilfreds dermed, vil han stande ham til Rette derfor. III, 167.

8 Novbr. Borgmester, Raad og Menighed i Landskrone fik Kvittants paa 100 Mk. danske, som de antvordede Hr. Albrecht Iepsszenn af deres Byskat og hvormed han soldede Krigsfolket i Schaane. I Lejren, S. Vilhadi Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 291.

— Samme fik en Obligats paa 220 Mk. danske, som Hr.

Albret Iepsszenn fik af dem til at solde det Folk med, som ligger i Skaane. Samme Datum og Relator. III, 291.

25 Novbr. Iep Vnckersszenn fik Livsbrev paa den Jord, som ligger uden for Otthensze i „Schaatthenns“ Mark, og som Hr. Hans Hansszenn sidst havde i Forlening af Dronning Kyrstyne, mod aarlig at give til Nesbyehoffuit 9 Ørtug Byg. Hindtsgaffuell, divæ Chatharine virg. Dag. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 116 b.

Contracts breff, szom Henrich Gøye, ritther och hans anhengere, Danmarcks riigis raadt giffuet haifue.

26 Novbr. Vii efftherscreffne Henrich Gøye, ridder, ypperste stadtholder vdi Køpenhaffn, Knud Rudt och Jyrgenn Hogmodt, hõffwitsmennndt, gøre alle vittherligt, att paa thett att thendne twe-drægtt, feyde og schadelig forderffwe, som her nu indenn riiget nogenn tiidt veritt haiffuer och endt nu er, maa nedderleggis och anstilles och riiget och thess indtbyggere maa kome till fredt, rolighedt och en ewig god bestannndt, tha haiffue vii nu paa vore egne, burgimestter, raads och menige allmwes met menige krigsfaalcks, reyszeners och fodtkneottis vegne vti Køpenhaffn och Mallmø nu boennndis och verennndis ere, giffuet oss vti en venlig handdell och dagttinge mett hogborne ffurstte her Jehann met Gutzs naade greffue till Høye och Braachenhwszenn, verdiige ffader met Gudt her Lage Vrne, biscop vti Roskilldt, erlig och vellbiwrdig mennndt her Mogens Gøye, Danmarcks riigis howffmestter, her Jahan Rantzow, marsk i lanthe Hollstten, her Matis Erichsszenn, her Annders Biillde, her Otthe Hollgerdsszenn, riddere, Oluff Nielsszenn och Esgi Biillde, Danmarcks riigis raadt, om Køpenhaffns slott och stad och Mallmø bye, och haiffue vii thet szaa endeligenn besluthett och ere vti hellige treffoldighets naiffenn om alle erindne szaa offuer eenns wordne: Ffurstt att thet schall stande vti en felig dag och godt bestannndt paa begge sziider, och thendt ene ey schall arge indt paa thend andenn vdi noger maade till landt och till vandt ffraan thendne dag och till andenn nyaars dag nestt kommendis, och schulle vii paa bode sziider strags forskicke alle vore wdtliggere vdi søenn att komme hiem inden vor ffur dag conceptionis nest komendis, och szaa vii nu accte strags att forskicke vore sendebudt och ambasather till hogbornn ffurstte her Christienn, Danmarcks, Sweriigis, Norgis &c. konning, vor keriste naadigste herre, att lade forfare om hans naade vill gøre oss vndtsetning eller ey, tha hwad heller samme sendebudt, indenn for^æ nye aars dag igenn komme eller ey, och om for^æ vor naadigste herre konning Christienn icke sellff komer oss till vndtsetning met magtt for Kiøpnehaffn indenn andenn iwle dag nest komennndis, tha tillsziige vii och forplicte oss paa vor gode troe, loffue och redelighedt att ville och schulle andenn nye aars dag nest kommenndis vpp attgiffue och antt-

worde Køpenhaffns slott och stadth och Mallmø bye till forne Dan-
 marcks riigis raadts hanndt. Item mwe och schulle strax alle fanger
 quiitt och løesze giffuis paa baade sziider. Item naar Køpenhaffn
 slott och stadth oc Mallmø bye vpgiffuis, szom forscreffuit stander,
 tha schall alltt groptt skytt, som ther vti byenn och paa slothet er
 och Danmarcks kronne tillhøre, vere och bliffue till Danmarcks
 riigis raadts hanndt vndertagne tre fellttslanger, szom ieg forne her
 Henrich Gøye beholde schall met saa mange iernnkloder, ther till-
 hører, och en karttowe, szom her Seuerin Norby haffuer ladet støfftt
 och hannum tillhører, huilcken forne her Sewerinn och saa fyllge schall.
 Item schulle vii och saa lade bliffue hoss samme skytt tre lestter
 krudt och saa mange iernn kloder vti byenn och paa slothet ere, szom
 till samme skytt hører. Item alldt thendt stwnd thendne felig dag
 och bestandt paa stander och vaarer, tha schulle vii met vortt folck
 och knectthe bliffue vedt byen och indenn for skandtszenn, vdennt thet
 skeer met begge øfferstis villige og szambtycke; thesligist schulle
 och the aff Mallmø bliffue vdi theris bye och icke lenger wdtt endt vedt
 veder møllerne och Keesberg forne tiidt offuer. Item effther thi att
 forscreffne Danmarcks riigis raad haffue paa forne hogbornne furstis
 her Ffredericks &c. vegne loffuit och tillsagdt meg forne Henrick Gøye
 frii oc secker leyede for meg, myne daglige tienner och metfføligere
 och alle, som nu vnder myn befalling ere och fødde vti Danmarck,
 Sleswiig hertugdum, Hollstenn, Stormarnn att mwe och skulle uti two
 samfelde aar frii och felige vere, bliffue och flare, indenn riiges och
 vdennt, hwortt och naar meg och thennum teckis, tha loffuer ieg och
 tillsziiger, att ieg eller the icke ville eller schulle arge eller feyde indt
 paa Danmarcks riige, Sleswiig fursttedom, Hollsten och Stormarnn vdi
 noget maade, vdennt ieg och the gøre thennum erlig forwaaring, som
 thet seg bør. Item om nogre knectthe her till dags, danske eller
 tydske, ere falldne offuer aff leyerett och indt vti Køpenhaffn eller
 aff Køpenhaffn och indt vti leyeret, tha schulle the ey ther for stande
 till reette vti noget maade, naar Køpenhaffn vpgiffuis, men om no-
 genn ville her effther paa nogenn sziide fordriiste seg till att bruge
 sliig stycker, skall hanndt straffis ther for, szom vedtbør. Item forne
 kōpsteder schulle nyde och beholde theris skytt, szom the selfue
 haffue ladet støfft, købt och bekaastedt. Item hues gielldt och regenn-
 scab, szom forne borgere i Køpenhaffn och Mallmø haffue met prelatther
 och riddersmends menndt, klerckerii, kōpstedmenndt och allmwe offuer
 allt riiget skulle the vere forplectiige alle och huer serdelis redeligenn
 och till gode reede att fornøge och bethale; samledis skee och szaa
 om hues gielldt samme burgere haffue vdestandendis vdi stedernne
 och the igienn ther skyllige ere aff retthe. Item huadt, szom skeedt
 ere met tag till lanndt eller vaundt, met slag eller brandt eller nogenn
 anden deell, huadt thet helstt er eller neffnis kanndt, emellom hog-
 bornne furste hertug Ffrederick, Danmarcks riigis raad, adell, menige
 Danmarcks indbygger och theris anhengere henszesteder och alle andre
 och forne Kōpnehaffn och Mallmø steder, siidenn thendne feyde be-

gynnthhis, scall were paa alle siider en fulldkomeliig aftalenn szag for fødde och vfødde och schall alldriig ther paa thalis eller argis met hanndt eller mwndt eller met nogenn rettergang, andeliig eller verdslig, effther thendne dag i noget maade. Till vittnesbiwrdt och bedre forwaaring, att szaa vbrødeligenn vdii alle maade fastt holddis schall, henge vii vore indtsegle met erliige, vellbiwrdiige och beskedene mendtzs indtsegle, Henrick Paa Visk, Daniel Pottmere, Bynoo, burgimesters och raadts vdi Kjøpennhaffn och Mallmø och høffuitzmendtzs for landtskneettene ther samme stedtzs nedenn thette vortt opne breff Screffuit i Roskylldt, torsdagenn nest effther sancte Chatharine virginis et martiris dag.

Vii efftherscreffne Henrich Gøye, ritthere, ypperste statsholdere i Kjøpennhaffn, Jørgenn Hoffmodt och Daniel Pottmere gøre alle vittherligt att haffue anammet aff Danmarcks riigis raad thette efftherscreffne breff beseglet met vore indtsegle liudendis'ordt frann ordt, szom her effther fyllger: [*Brevet som ovenfor*] huilcket breff vii paa vor ære, gode troe och lowe forplictte oss att ville och schulle lade besegle vdi Kjøpennhaffn met the andre godemends capitheners, burgimesters och raads i Kjøpennhaffns indsegle. szom her vdi att forsegle beneffwendt ere, och thett igenn anttworde verdiige fader met Gudt her Lage Vrne, biscop vdi Roskilldt, indenn fredag nest komennäs vdenn alld hinder och tøffring i noget maade. Giffuit vdi Roskilldt, søndagenn nestt fore sancti Andree apostoli dag [29 Novbr.], aar mdxxij, vnder vore indsegle. III, 211 b¹).

12 Decbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Jahann Braachen-hwsze til Vøldersleffgaard, vor Mand og Tjener, har ladet berette for os, at Kong Hanss har givet og til evig Tid skjødet ham og hans Arvinger den Lod og Del, som var tilfalden Kongen i en Gaard i Toffthe i Skowbyherred, som Oluff Hwiidt iboede, efter Clemint Hoffuenskylldt, som var i Sueriige, hvilket Brev vi nu stadfæste, og forbyde vi etc. Huerring, Lørd. efter S. Nicolai episc. Dag¹). Rel. Hr. Peder Lycke, in præsentia dni. regis. III, 116 b.

15 Decbr. Vi Fr. unde Christiernn Nielsszenn i Giettrup, Herredsfoged i Odensoldtherred, at have i sin Livstid den Bro, som ligger over Hornum Vasze i samme Herred, med al den Rente og Rettighed, som plejer at gives til denne Bro, mod at han skal bygge og forbedre den og holde hende

¹) Kjøbenhavns Diplomat. I, 314—16. Sml. Hvitfeldt. VIII, 51—52, Folioudg. S. 1258—59 (jfr. Allen, De tre nord. Rigers Hist. IV. 2 Afdel. 557).

²) Aaret er fejlagtig angivet som „mdxxix“.

færdig med Tømmer og hvad andet hun behøver. Odhenszø, Tirsd. efter Lucie virg. Dag. III, 26.

20 Decbr. Prioren i Stubber Kloster skal annamme Hagebroe, holde hende ved skjellig Bygning, og oppebære den Rente, som tilligger af Skottborgsherred og Vandtfolldherred. Ex Ottonia, in vigilia Thome apost. Rel. Hr. Vullff Powisk. III, 26 b.

— Biscop Iyrgenn Friiss ffich breff, att myn herris naade vntte hannum och hanss efftherkomere breff saa liwdendis, att handt och hanss efftherkomere, biscooper vdi Viiborg, schulle nyde och haffue Ryttinge sogenn met alle thetzt indbyggere, hanss och stygtis vornede mue och schulle bliffue vnder eett berketung till Krøgeberg berck, och thesligiste, att handt maa lade legge szamme tyng paa eth beylegitt stedt hoess hannss gaardt Spyteruppe och ther atlade holde berketung och birckereett och hieppe huer mandt szom bygge vdi fornæ bierck till lowg och reett. Datum Ottonie, in vigilia Thome apost. Rel. Her Niels Høyg in presentia dni. regis. III, 26 b.

Copia aff thend contracth, som er giordt emellom her Henric Gøye och Danmarcks riigis raad.

23 Decbr. Vii Lage Vrne, met Gudtztz naade biscop vdi Roskilldt, Henrich, abbet vt̄i Sore, Eskilldt, prior vdi Anttwordskow, Magenns Gøye, Danmarcks riigis howffmestter, Hanns Biillde, Matis Erichsszenn, riddere, Esge Biillde. Danmarcks riigis raad, Iohann Randtzow, marsk vdi landtt tho Hollstenn, Aske van Kram, ritthere, Aske vann Kram[!], Henrich Sestedt och Otte Ratthlow, høffwitzsment her nw vt̄i Roskilde forsamlede gøre vittherliggt, att paa thett thendne twidragtt, feyde och skadelig forderffue, som her nu indenn riiget nogenn stwndt verett haffuer och endt nw er, maa nederleggis och auffstilles och riiget och thess indbyggere maa komme till ffredt, rolighedt och en ewig biistanddt, tha haffue vii nw giffuet oss vdi en venlig handelning och dattinge met erliig vellbiwrdig mandt och strenge ritthere, her Henrich Gøye, øffuirstte stattzsholdere vdi Køpenhaffnn, Knudt Rudt, høffwitzsmandt ther sammestedt, Henrich Paa Visk, Daniell Buttmer, Hermenn Poell ritthemesttere, Axell Gøye, Iohann Vachell bannerfførre, Niels Lycke, Erich Matsszenn, Ditrick Ffastterfelldt, Iohann van ther Litt, Iohann Stercke, Siwortt Swynn, Arntt van Alldenn, Vilckenn Skønneberck paa alle reyszeners vegne, Iørgenn Hogmodt, øffuerste for alle landtzsknectte, Rotloff van Bynnow, Hanss van Kyndellburg, Iørgenn Støtinn, høffwitzsmentd, Hanns van Ollding, schplltus, Goske van Pennborg, Sowder vann Ligdenn, Binne van Hardewiig, fførreer, paa alle landtzsknecttes vegne i Køpenhaffnn och Mallmø, Ienns Brolegger, burgimester, Peder Kempe, Hanns Danchersszenn, raadmentd ther szammestedt, paa menige Køpenhaffnn stadtzs och indbyggers vegne, Iyrgenn Kaack, burgimester

vdi Mallmø, Iacob Michellsszenn och Hanss Iensszenn, raadmenndt ther szammestedt, paa menige Mallmøes byes och indbygggers vegne om Kōpennhaffnns slott, statt och Mallmøes bye, och haffue thett saa endelige besluttett vti the hellige treffoldighetzs naffn om alle erinde szaa met thennum offuer eens vordne: Ffurstt att thet schall standne vti en felig dag och godt biistanndt paa begge szieder, at thenndt ene ey schall arghe indt paa thenndt andenn vdi noger maade till landt eller vannndt fraa thenne dag och indtill hellige tree kongers dag nest kommenndis och thend dag offuer, och Kōpennhaffuenns slott, statt och Mallmøes bye vpgiffues, effther szom for^{ne} her Henrich met for^{ne} hōffwitzsmendt, burgimesttere, radt och menighedt oss loffuitt och tillsagd haffue, som theris breff forklarar och indeholder. Och schall tha samme hellige tree kongers dag for^{ne} her Henrich Gøye mett alle kriegsfaalck, reyszener och landtzsknechte, ther inde ere, drage ther aff byenn met vpractthe fennicker, och hogborne furstte her Christiern, rett arffwing till Norgi, hertug i Sleswiig &c., vor nadigiste vnge herre, met hanns naadis kriegsfaalck drage indt vti Kōpennhaffnn igemenn[!] byenn och ingenn aff kriegsfaalck ther att bliffue, vden the for^{ne} hogborne furstte och Danmarcks raadt ther hoess thennum haffue ville. Item the budt och ambasiaterer, szom her Henrich Gøye nu till siiste dattingenn, som giordt vaar, vdtskicked till konning Christiern, mve och schulle nyde thendt samme frii, sicher leyede her indt vdi riigett igenn, frii och felig i Kōpennhaffnn, som thendt thennum giffuen vaar. Item schulle tha alle fanger quiitt och løess giffuis paa baade szieder. Item naar Kōpennhaffnns slott och Mallmøes by hellige tre konger dag nestkomendis vppgiffuis effther for^{ne} her Henrich Gøyes, godemendtzs, hōffuitzmenndtz, dubelt sollēners, burgimestters, raadtzs och menighedtz løffthe, tillsagenn och forplictillsze, tha schall alldt groff skiitte met allt andet skiitt, som ther uti byenn och pa slottett er och Danmarcks kronne tillhøre, vere och bliffue till Danmarcks riigis raadtzs behowff vndertagenn thenndt myndste skermis och thendt frandtszowsze karthowe, the iij felldslanger, szom her Henrich Gøye beholde schall mett szaa mange ierncloder, szom then tillhøre, och schall handt ey vere forplygtiigh till att lade meere paa slotthett endt szom forscreffuit staar, och en karttow, som Seuerin Norby haffuer ladett støfftt och hannum tillhører, thendt schall for^{ne} Seuerinn Norbye nyde. och schall handt for^{ne} her Henrich till vpretting fore thenndt schade och gelldt, hanndt er vdi komenn for konning Christiernns skyldt, beholde these iij skiiff, som er Leon, Petther van Høll, Leszartt och Hamborge barckenn, met alltt thet skytthe ther paa er och met alltt sziitt ladt, tackell, tow, a[n]cker och alltt andenn tillbehøring, ehvad thet hellstt er eller nefnis kandt, inthett vndertagett, szom the nu komme met fraa vesttēn, och maa hanndt gøre aff samme skiib, hues hannum tyckes. Item schall samme skiiff haffue frii leyde vti Kōpennhaffnns haffn vthi neeste tillkomenndis ij aar och lade thennum thes forinden ther ligge och affløbe, naar och hwar hannum tyckis, och ey formeness botzsmennndt

eller fetallige, huor handt thet bekomme kanndt met villigh och venscab. Item maa och schall for^{ne} her Henrich beholde alltt krudt, som vdi byenn och paa slotthet er vndertaget tree lestter, som skutthett fyllge schall met slotthet och byenn. Item alltt thendt stwndt then fellig dag och bystanndt vaarer och paastander, tha schulle vii met vortt follek och knectthe bliffue paa thendne sziide skandtsszenn och her Henrich Gøye met saa mange, som vnder hannss befalling ere, skulle bliffue paa hynn szyde skandtsszenn, vdennt thet skeer met begge øffwerstis villie och szamtycke; thesligistt skulle the aff Mallmøø bliffue vti theris bye och icke lenger drage vdt endt ved veder møllerne och Keszeberg forscreffne tiidt offuer. Item om nogre knectte, danske eller tyske, ere fallne offuer aff leyerett och indt vdi Køpenhaffnn eller aff Køpenhaffnn och indt vdi leyeret, tha skulle the ey staa till rette forett vdi noger maade, naar Køpenhaffnn vppgiffuis, menn om nogenn vill her effther paa nogenne sziider fordriiste seg till att bruge sliig stycker, tha schall handt straffis ther fore som vedtbør. Item naar Køpenhaffnn stadt, slott vpgiffuis, tha skulle alle kircker, clostter och theris perszoner vdi Køpenhaffnn och Mallmøø bliffue vedt theris friiheder, statuter och priuilegier vti alle maade, som the thennum aff pauer, konninger och biscooper giffuede och stadtfesttene ere; samledis schulle the bliffue och vere vforkrenckthe paa theris kirckers, claasters, klenoders, iordtzs eyedom, gaarde, godts, grwndt och theris tillbehøring, eller om nogenn biscop eller prelathe haffuer nogenn mistanck till nogenn klercker, som nu vti Køpenhaffnn eller Mallmøø ere, tha schall thet vere en klaer affthalenn szag och alldriig schall ther paa thallis eller argis effther thendue dag vti noger maade. Item schall for^{ne} her Henrich och alle riddermendtzs mennndt, danske och tyske, som nu vnnder hannss befalling ere, nyde och beholde alltt theris godtzs, arffue och eye, och alldt andenn rentte, ehuert thet hellstt er eller liggenndis vti Danmarcks riige, Sleswiigs hertugdum, Hollstenn oc Stormann, ther till och theris beholdne haffue, gulldt, sølff och pendinge, klede, klenoder, hestte och harnisk och allt andet, ehuardt thet hellstt er eller neffnis kandt, som thennum tillhør vti noger maade; thesligistte och saa alle reyszener och menige landtzknectte skulle vere theris hallss, liff, lemer sycker och frii for alltt thet thallet, giordt er vdi noger maade. Item ville vii och forarbeydett hoss hogborne flurste och herre, her Ffrederick met Gutzs naade vdualldt konning till Danmarck &c., vor kieriste naadigiste herre, att hans naade vill tage the godemennndt, danske och tydske, szom haffue nw verett vnder her Henricks befalling, vti hannss naades thiennistte, huilcke aff thennum hans naade tienne ville, oc att hannss naade vill forsee thennum met kronenns leen och holde thennum vti ere och verdt. Item schall och for^{ne} Knudt Rudt bliffue ved szynn forlening Seeby och vedt Seeby len, szom hanndt haffuer aff kronenn och kirckenn, effther hannss forlenings breffues liwdellsze, och ville vii paa samme kronens leenn fly hannum vor naadige herris breff och indsegell hanss liffs tiidt. Item schall och her Thomes her olldt bliffue

vedt szyne forleninger, hues handt haffuer aff kronenn, samledis ey schall skee nogenn hynder eller forfang paa hannss godtzs eller gaarde vdi Roschilldt och Køpenhaffnn. Item schulle och the dandemenndt, som konning Christiernn tiendt haffue vti hanss cantzcellerii for scriffuere och capellaner, bliffue vedt the kirckens leen och rentte, szom the aff konningenn och bisper ere met forseette och forlentte, och ey nyde theris lange throe tienniste vntt att. Item schall her Henrich Gøye sellff beholde alle iactther och sidenn skiib, szom hannnd nw i sin vere haffuer, met alldt theris tillbehøring, skøtt och allt andet, ehuardt thet hellst er. Item ville vii och fly och giffue forscreffne her Henrich och alle andre riddermentzs menndt, som nw vnder hanss beffalling ere och føde i Danmarck, Sleswiig hertugdum, lanthe Hollsttenn och Stormarnn, for^{næ} hogborne furstte vor nadigiste herris, vor och alle voris anhengers och tillhiellpers frii, felige, secker, første- lig och christtelig leyde, saa att the vti two samfelde aar her effther met theris daglige tienner och andre, szom thennum föllge mwe, frii, felig och siicker vere, bliffwe och fare indenn riiges och vthenn, ehwor och naar thennum tyckis for for^{næ} hogborne furstte vor kieristte nadigiste herre och alle vore forwanntte och anhengere, dog ther szom thet kandt vere hanss naade, oss menige Danmarcks raadts, indtbyg- gere och methengere vdenn schade. Men vill for^{næ} her Henrich eller nogenn andenn, szom slig leyde haffue, arge indt paa for^{næ} furstte- dom, tha schulle the gøre oss erlig forwaaring, som riddermendtzs menndt bør att gøre. Item schall for^{næ} her Henrich och saa mange riddermendtzs mendt nw vnder hanss beffalling ere, nyde theris egne thienner szaa qwiitt for alldt kongelige tyngde och reett, szom nogenn vti riiget haffue sine friistt. Item schall och for^{næ} her Henrich ingenn forhindring eller offweruoldt skee met retthergang, steffning eller andenn deell paa hannss perszone, gaarde eller godtzs och eyedom, thyennere och mettfyllgere vti two samfelde aar, och hues hannum tyckes att sende vdt eller indt vti riiget, thet hannum sellfuer tillhører, thett maa handt vdt och indt skicke, ehuardt thet hellstt er eller neffnis kandt, vden alld tolldt eller andenn affgiffitt, naar och huor hannum tyckis, ther szom hannndt icke bestyrcker vor nadigiste herris, vores och Danmarcks riigis fiender; och naar szamme two aar forledenn ere, lystter tha for^{næ} her Henrich eller noгенne aff the riddermentzs mendt, szom nu vnder hannss beffalling ere, att besidde theris gaarde och gotzs, tha schulle the nyde theris thienner och godtzs som for- screffuit staar, och ey tha schall argis paa thennum enthenn met handt eller mwndt eller met nogenn retthergang, andelig eller verdtsz- lig, for hues, szom nw vdi thenndt feyde skeedt er, vti noger maade. Item naar for^{næ} her Henrich met the reyszener och landtzsknecette, szom vnder hannum ere, ville drage aff landet, tha ville vii besørge thennum met tre natt leger her egenom Sellannndt, thenndt ene vdi Køge, thendt andenn vdi Presttøø och thendt tredie vdi Vording- borg, och till huertt nattlæye giffue och besørge thennum iij lestter øll, en lestt brødt, en t^{næ} smør och ther till kødt och flesk, och ville vii

forsckicke thennum frii ferger offuer fergestederne och offuer att Rødbye. Item skall och forⁿe her Henrich rithmestter och høffwitzmandt beskicket saa met reisener och landtzsknecthe, naar the drage her egennem Danmarck och forⁿe Sleswiigs hertugdøm, Hollstenn Stormarn &c., thet the icke gøre nogre thess indtbyggere skade eller offuerlast vdi noger maade, menn bethalle huadt the there till mandt, øll och heste foger[!] met sliigependinge, som the haffue, och giffue kleppingeun vdt for en γ Danmarck egennem; och skeer thet saa, att nogenn fordriistter seg til at gøre nogenn af forⁿe riigens och furstedoms indtbyggere nogenn schade och offuerwolldt, szom forscreffuit staa, tha schall forⁿe her Henrich rittmestter och høffwitzmandt lade straffe ther offuer szom vedthør. om ther paa klagis, och schall ey theris handell och leyde vere forbrødt ther fore vti noger maade. Item om szaa skeer, att the landtzsknecte vdi Mallmø ere ey offuer komenn ther frann och till Køpenhaffn inden forⁿe hellige tre konningere dag for iiss, tha schulle the drage felige offuer lanndt till Hellszingsborg och frii thering, och ther ville vii besørge thennum frii ferger offuer fergestederne. Item om nogenn riddermandtz mandt, som vnder her Henrichs beffalling er, haffuer haffdt nogenn forlening aff kongenn, ther som noger anden godmandt haffuer haffdt liifs breff paa eller andere breffue, tha schall hannum ey arges ther paa eller tillthalles ther fore vdi noger maade. Item hues skiiff her Henrich haffuer soldt eller giffuit burgere vdi Køpenhaffn, som handt haffuer till priissz, thet schall bliffue viidt fuldt magt och ey ryggis vti noger maade, Item alle prestter, borgere och bynder, som ere indtfaldne vti Køpenhaffn till her Henrich, the schulle her effther nyde och beholde och komme till theris kircker, hwss, hiem, boe och bygge och ey argis paa thennum ther fore eller forwiides thennum effther thend dag vti noger maade. Item schulle och the danske bynder, szom tillfornn haffuede boedt paa Amagher, komme tiidt paa landett till the samme gaarde, szom the tillfornn iboede, och giffue ther aff saadantt landtgiilde, som the tillfornn pleide att giffue, och the Hollennder, szom nu paa landet boedt haffue, skulle fange pasbortt, saa att the theris hallss, liiff, gods frii mwe drage her aff riiget till landt eller vandt. Item schall mestter Morttenn Steenhugger bliffue vedt szin gaardt vdi Køpenhaffn, szom handt vtiboer, och ey schall tages frann hannum vdi noger maade. Thesligist schall och szaa mestter Ffadder, bysszestøffwer, bliffue vedt sin gaardt, handt nw vti boer, och fange huertt aar saadanne aarlige pendinge och løenn aff vor naadigiste herre, som konning Christienn pleyede hannum aarligenn atgiffue. Item schall ey Boell Roes nyde szynn haasbwnde, her Hans her oldt, vntt att, och ey tages frann hindne noger gods, hannum eller hinde tillhører, vti noger maade. Item huadt szom skeedt er met tag till lanndt eller vandt, met slag eller brandt aff Køpenhaffns eller Mallmøs steder eller nogen andenn deell, ehud thet hellst er eller neffnis kandt, aff her Henrick Gøyes beffaling eller ey emodt forⁿe hogbornne furstte, vor nadigiste herre och konning och Danmarcks

riigis raad, adell, købstedemendt och menige Danmarcks riigis indtbyggere och alle vore forwantte och anhengere, Hensze steder, och alle andre ehvem the hellstth ere eller vere kwndne, aandelige eller verdslige, szüidenn thendne feyde begynttis, schall vere paa alle szüider en fulldkonelig afftalen szag for føde eller vføde, och alldrig schall argis eller thales paa met handt eller mundt eller met noger retthergang, andelig eller verdtzslig, effther thendne dag vti noger maade. Item ville vii och flye och besckicke for^{ne} her Henrich, rithmestter, höffwitzmendt, reyszener och landtzsknecthe for^{ne} hogborne ffurstis och herris, her Ffredericks, vdwooldt konning till Danmarck &c. vor naadigiste herris stadtfestelsze breff paa alle these for^{ne} punctter och artticle, som forscreffuit staa. Thesligist ville vii flye thennum indenn nyaarssdag nestt komenndis edell och vellborne herris iuucker Iohans, greffue till Høy och Braachennhwszenn och hannss naadis rithmestters breff och indsegle, att the sambytcke och fulldtbwrde met oss alle these for^{ne} punctte och artticle vbrødelige att hollis schulle vti alle maade, och haffue vii for^{ne} Lage Vrne met Gudtzs naade &c. paa vore gode troe och loffue, och vii Mogenns Gøye met alle for^{ne} godemenndt Danmarcks riigis och Hollstens raad paa vore gode christelig troo, loffue och ere paa forscreffue hogborne furstis vor keriste, naadigiste herris konnings &c. och alle andre Danmarcks riigis raadts, adells, menige Danmarckis riigis indtbyggers, anhengers och tillhielpers vegne, ehuo the hellstt ere eller vere kwnde, vbrødeligen attholde vti alle maade. Till vittnesbywrdt och bedre forwaaring henge vii wore inndtzegele och signeter nedenn thette vortt obne breff. Giffuit vti Roschille, odensdagenn nest for iwle dag. III, 206 1.)

Thette er thend contractt, som giord bleff emellom Danmarcks riigis raad och Kjøpenhaffns borgere, som hogbornn ffurstte hertog Christiern och greffue van Høy haffue stadtfestett.

23 Decbr. Vii Lage Vrne met Gutzs naade biscop vdi Raaskiilldt och Danmarcks riigis canceller, Henrich Christiernszenn, abbet vdi Sore, Eskilldt, prior vdi Antwordtskow, Magenns Gøye, riddere och Danmarcks riigis howffmestter, Hans Biilde, Matis Ericsszenn, ritthere, och Esge Biilde, Danmarcks riigis raad, Iahann Randtzow, ritther och marschalch, Aske van Kram, ritthmesttere, Otthe Rattlow, raaditt vdi landt tho Hollstenn, gøre alle vittherligt, att paa thett thendne lange store schade och fforderrff, kriigh, orlog och blodtstyrtynge, twedrectt och venighedt, som her nw nogenn tiidt vdi riiget verett haffuer och endt nw er, maa affstillis och nederleggis, ffredt, rolighedt och ewiig bestanndt maa igenn vptagis, saa huer manndt ffattige, och riige, maa och schall frii och secker søge

1) Kjøbenhavns Diplomat. I. 323—29. Sml. Allen, De tre nord. Rigers Hist. IV. 2. Afdel. 556.

szynn biering till landt och vandt vden riiges och indenn och heer effther leffue vdi fredt och rolighedt. tha haffue vii nu gifuit oss vdi handell, sambtall och venlig dattingenn met erlig och fornumstiige menndt Iens Brolegger, burgimester, Peder Kempe och Hanns Dankersszenn met theris metfyllgere, raadtmenndt och borgere vti Kjøpennhaffnn, fulldmectiige paa alle borgeris vegne nu vti Kjøpennhaffnn bygge och boe, om alle erinde, artticle och puncter, som her efftherscreffuit stander, och ere vii ther om till sammenn saa offuer eens vordene och haffue thet vdi hellige treffoldighedtzs naffnn saa centt och besluttet: Ffyrstt att [the] nu paa hellige tree konningere dag nestt komenndis skulle vppgiffue Kjøpennhaffwens slott, stadt och thennum tha antworde vti vore Danmarcks riigis raadtzs hender. Naar the thett giordt haffue, tha mwe och schulle the nyde, bruge och beholde alle the ffridtheder, priuilegier, skraar och forseglinger, szom thennum aff arrilldt tiidt aff fframffarne herrer och konningere heer vdi Danmarck naadeligenn och gunstteligenn vatte och gifuede ere. Item scall och theris haffnn ther for stadenn bliffue vedt magtt vfor krenkett met indtsegling och vdszegling, som hwn aff arrilldts tiidt verett haffuer. Item schall Kjøpennhaffnns stadt och bye bliffue vedt sinn frii skich och bygning, som thenndt nu bygdtt och beffestt er, och schall ey her effther forderffuis eller affbrydis vti nogre maade, medenn hues bygning och forbedring, som hanndt her effther met forbedris kanndt, thet schall staa till burgimester, raadt och menighedenn, huilcket thennum tyckis, och icke schall negttis eller forbiwdis vti nogre maade. Item hues nye paafwndt, som thennum her till dags paalagdtt er met vsedtwaanlig tolldt, szisze och andett nye beswaaring, som icke aff arrilldtt tiidt verett haffuer, thett schall strax nederleggis och her effther tillbage bliffue och ey lenger nogenn magtt haffue. Item schulle forn^e burgimester, raadmenndt och borgere vti Kjøpennhaffnn nyde och beholde till Kjøpennhaffnns stadtz behowff alltt thett skytt, som the sellffuer haffue ladet støbtt och bekaastedt och køebt. Item mwe och schulle forscreffne borgere vti Kjøpennhaffnn her effther bruge theris hanndtling, seglatz och købmandts cab østter och vestter, synder och nøer, hwortt thennum teckis och the theris hanndtling och nering bestt søghe kwnde. Item hues giellddt, regennscab och alltt handtfanget godtzs, som vdtffangett er paa gode troe och loffwe, prelather, riddermendtzs menndt, klerckeriiddt, claafter, køpstedmendt menige allmwe och forn^e borgere vdi Kjøpennhaffn emellom er, schall thennum vbehindrett skee och fyllge, vndentagenn hues lowwiisligher, att taget er met magtt aff ffyendenne vdi thendne feyde. Schulle samme borgere vere forpligtige alle och huer serdelis vdi sliig maade redeligenn till gode reede att fornøge och bethale alle, szom the aff reetthe skiwlldiige och plectiige ere; och om giellddt, som the vdi stederne skulldiige ere eller thennum ther tillstaa, ville vii gerne tillhiellppe, att the redeligenn fannge, och the igenn ther behalle, hues the ther skylldiige ere. Item schulle och burgimester, raadt och menighedt vdi forn^e Kjøpennhaffnn alle och huer serdelis met thette

vortt opne breff bliffue oc vere paa liiff, lemer, godtzs och vellfardtt paa vor christtelige troe och gode loffwe forseckrede och vdi alle maade vfforkrenkede for hogbornn och stormectiige furstte och herre, her Ffederick met Gudtzs naade vdwolldt konning till Danmarck, reett arffwing till Norge, hertug vti Sleswiig, Hollstenn &c., vor kieriste naadigste herre, oss Danmarcks raadt, adell och menige Danmarcks indbyggere, vore anhengere och tillhiellpere och alle andre, szom for voer skylltd ville och schulle gøre och lade. Item schulle och Kjøpennhaffns borgere och indbyggere her effther nyde theris aarlig och rette byeskatt, som veret haffuer aff arrilldtsz sedwaan, och ey ythermere beskattis eller beswaaris, vden hves som menige landet paaleggis och vdtager. Item hues Kjøpennhaffns indbyggere, andelige eller verdztzliige, haffue handtlett, thallet eller giordt till landt eller vandt, hemelig eller oppenbarlig, ehuadt sombellstt thett er eller vere kanndt, inthet vndertaget, siidenn thendne feyde begyntthes, emodt hogborne furstte, vor kieriste naadiige herre, Danmarcks riigis raadt, riddere, riddermendtzs menndt, kjøstedmenndt, bynder och menige allmæ vti Danmarcks riige och alle Henssze steder, schall vere och bliffue en endelig, klaer, aftallenn sag vden alltt argett och alldriig her effther schall ther paa thales met gesttlig eller verdztzlig reett, heffnis eller vrettis aff nogre, edell eller veddell, føde eller vfføde vdi nogre maade till ewiig tiidt effther thendne dag. Item schulle Kjøpennhaffns borgere och indbyggere nyde, bruge och beholde alle the iorder och eyendom, som the aff arrilldtsz tiidt haffdt haffue, baade indenn byes och vden byes, thesligiste hues the redeligenn kjøbt, bekaattet och skyldigen fanget haffue, baade paa fiskeleye och andenn stedtzs, ehuor thett hellst er eller ffindis kandt, inthet vndertaget; daag schulle the strax antworde fraa thennum hues gaarde och godtzs, som konning Christiernn eller andre haffue tagett fraa kirckenn, hinds perszonner, ridderskabet met voldt och wreett vdi Kjøpennhaffnn. Item schall och forscreffne Kjøpennhaffns borgere och indbyggere igenn giffuis eller redeligenn och skelligenn bethalis och fornøgis, hues deell fraa thennum bleff tagett, førr endt thendne feyde begyntis. Item schulle the her effther ey bliffue beswaarett met fremede krigsfaallek att holde, szom the hertill veret haffue, vden szaa er, at riiget ligger ther thes støre magtt paa. Item alle aandelig och verdztzlig, szom nu ere indtkomenn vdi Kjøpennhaffn vdi thendne feyde, konning Christiernn och Kjøpennhaffwnns borgere och indbyggere till thienniste och bystandt vdi hues maade, szom thett hellst er eller verett haffuer, inthet vdenntagett, thesligiste alle the, som vden landett ere och haffue theris huss och hiem her vdi riiget, schulle ey forckrenckis paa theris liiff, godtzs eller leenn vdi nogre maade, daagh vndertaget Hans Michellsszenn och Sybrett. Item schulle och Kjøpennhaffwnns borgere och indbyggere nyde och beholde theris oredrifftt trindt om Kjøpennhaffns stadt saa langtt och viidtt, szom the haffdt haffue aff arrillds tiidt. Item alltt hues Kjøpennhaffnnns borgere og indbyggere effther kongelige befalling her till giord och handdlett haffue, ther schall ey

paa thales eller noyer mandt ther fore staa till rette vti nogre maade effther thendne dag, men scall bliffue och vere en klaer och endelig affthalenn szag for alle menndt, edell eller veddell, fødtt eller vffødt. Item naar for^{ne} hellige tree konningere dag komer och for^{ne} Kjøpennhaffnns slott och stadt vppgiffues, tha schall thett krigsfaalck, reyszener och landtzsknechte, szom nw vti Kjøpennhaffnn ligge, draghe ther vdt och vore krigsfaalck, reyszener och landtzsknechte the schulle tha drage indt vdi Kjøpennhaffnn langs egemell byenn och strax vdt igenn, och ingenn aff thennum schall beleghere seg eller bliffue ther om natthenn vden saa mange, szom hogbornn furstte wor nadigste vnge herre och Danmarcks riigis raadt ville beholle vdi byenn hoess seg, och schall samme vortt krigsfaalck ey gøre for^{ne} Kjøpennhaffns borgere och indtbyggere nogenn voldt eller offuerlastt paa liiff eller godtzs eller nogenn andenn deell vti noyer maade. Item ville vii och fllye och beskieke for^{ne} burgimestter, raadt och indtbyggere vti Kjøpennhaffnn for^{ne} hogbornne fursttis och herris, her Ffredericks vdwolldt konning till Danmarck, vor kieristte nadigste herris, samledis edell och vellbornn herris iwnecker Iahanns greffue till Hoy och Brochennhwszenn och hanns naadigis ritthmesters stadtfestellssze breff paa alle thesse for^{ne} punther och artticle vbrødeligenn att holde schulle vti alle maade, och loffwe vii for^{ne} Laghe Vrnne met Gudz naade biscop till Raaskilldt paa wore gode troe och loffwe och vii Magenns Gøye met alle the andre gode mendt, Danmarcks riigis raadt och Hollstenns raadtz, paa vore christtelig troe, loffwe och ere paa for^{ne} hogbornne furstis vor kieristte nadiige herris och konnings, vore och alle andre Danmarcks riigis raadtz, adells och menige Danmarcks indtbyggere och alle vore anhengers og tillhielpers vegne, ehuor the hellst ere eller vere kwndne vbrødeligenn vden alldt argelistt och fwndt fast och troigen att holde vdi alle maade. Till thess ythermere vintnesbyrdt och bedre forwaaring, att szaa stadigt och fastt vbrødeligenn vden alldt argelistt och fwndt vti alle maade som forscreffuit staar holdes schall, henge vii vore indtsegle nedenn for thette vortt opne breff. Giffuit vdi Roschilldt, othensdagenn nest fore iwle dag. III, 202 b 4).

Mallmøes contraætt.

23 Decbr. Wii Lage Vrne (*osv. som foregaende Brev indtil*) Aske van Kram och Otthe Rathlow gøre alle vitherligt, att paa thet thendt lange store schade och forderffue, krig, orloff och blodtstørtning, twedrectt och venighedt, szom her nu nogenn tiidt vdi riiget veret haffuer och endt nu er, maa affstilles och nederleggis, ffredt, rolighedt och ewiig bistanndt maa igenn vptagis, saa huer mandt fattig och riig maa och schall frii och secker søge szin biering till landt och vandt indenn rigis och vden och her epther løffue vdi fredt och rolighedt,

¹⁾ Kjøbenhavnns Diplom. I, 319—23 (etter Originalen). Hvitfeldt, VIII, 52—55, Folio. udg. 1269—60.

tha haffue vii giffuit oss vdi handling, szambtall och venlig datting met erlig och fornumstig mendt Iyrgenn Kock, burgimestter, Hans Iensszenn, Iacob Michelsszenn met theris metfylligere raadtmendt och borgere vdi Mallmøø, fulldmecttige paa alle borgeres och indtbygggers vegne nu vdi Mallmøø bygge och boe, om alle erinde, articler och pungtter, szom her ephther screffuit staaer, och ere vii ther om tillszamell szaa offuer eenns vordne och haffue thet vdi hellig treffoldighedtzs naffwenn szaa endt och besluttett: Ffurstt att the nu hellige tree konningere dag nest kommendis schulle vppgiffue Mallmøes stadt och thendt antworde vdi Danmarcks riigis raadts hender. Naar the thet giordt haffue, tha schall forn^e Mallmøes bye och thes indtbyggere nyde och beholde alle the priuilegier, naader og frihedere, szom thennum aff framfarne herrer och konninger vdi Danmarck vntt och giffuit ere, frii och vforkrenctte vdi alle maade. Item scall forn^e Mallmøes bye bliffue vnder konningens fadehuer och nyde szynn aarlige och reette byeschatt vttatt giffue, som verit haffuer aff arillde sedwaanne, och ey ytthermere beschattis eller beswaaris, vdenn hues som menige landt paaleggis och vedertager. Item schall forn^e bye bliffue vedt sin skick och bygning, som hanndt nu bygt och beffesttit er, och ey her effther forderffuis eller affbrydis vdi noger maade, men hues bygning och forbeyring, szom handt her ephther met forbedris kandt, thet scall staa till burgimestter, raadt och menighedt ther szammestedt, och thet scall thennum ey necttis eller forbiwdis vdi noger maade. Item hues nye paafwndt, som thennum paalagdt er, met tolldt, siisze och andre nye beswaaring, maa och schall nederleggis och tillbaka bliffue, szom icke aff arrilldt sedwonn veritt haffuer. Item maa och schall forn^e Mallmøes bye nyde och beholde alltt thet skytt, szom the sellffuer køebtt och bekaastet haffuer. Item mue och schulle forn^e Mallmøes borgere och indtbyggere her ephther bruge theris handling, seglatz oc køebmandscab øester och vestter, synder och nøer, huor thennum tyckis och the theris nering och biering best søghe kundne. Item hues gielldt och regenscab, som thennum hoess prelater, ridderscab, clerckerii, claafter, købstedemendtt och andre offuer alltt riiget tillstander, thesligist handtfanget godtzs, szom vdtfanget er vdi gode troe och loffue, maa och schall thennum vbehindret skee och fyllge, vdenn hues som oppenbarligt beuiisligt er, att fyender haffue taget met magt her till dags, och ville och schulle forn^e borgere vdi Mallmøø forpligtiige vere vdi sliig maade alle, som the aff reette plegtiiige ere, redeligenn och till gode rede atfornøge och bethalle; samledis oc skee om alle Hensze steder och forn^e Mallmøes indbyggere, hues the huer andre aff rette plegtiiige ere. Item alltt hues Mallmøes indtbyggere andelig eller verdzssliig handlet, thalet eller giordt haffue till landt eller vandt, hemelig eller oppenbare, ehuaadt thet helstt er eller vere kandt, inthet vndertaget, emodt hogborene ffurstte, her Ffrederich vdvolldt konning till Dannemarck &c., vor keristte naadiige herre, Danmarcks riigis indtbyggere, theris methengere, Henssze steder och alle andre, schall vere och bliffue en endelig, clar, affthalenn sagh och alldriig ther paa argis

aff noger, edell eller veddell, fødte eller v fødte till ewiig tiidt epther thendne dag vdi noger maade. Item muge och schulle szamme Mallmøgis bye och thes indtbyggere nyde, bruge och beholde alle theris iordt, eghedom, gaarde och godtzs, som the aff arrillds tiidt eller met reett attkomme och vdi rett besiddelsze haffuet och nytt haffue, baade indenn byes och vden, thesligistt hues the redelig køebt och skellige fanget haffue, baade paa fiskeleyeret och anderstedt, chuor thet hellstt er eller findis kanndt inthet vndertaget. Schulle the och strags antt- worde fraa thennum hues gaarde och godtzs vdi Mallmø ligenndis, som konning Christiernn eller anddre haffue taget fraa kircker, kirckens perszoner och ridderscab met voldt och vreet, och ther met her epther alldelis vbewaret vere. Item alltt hues, szom fraa for^{ne} Mallmøes indtbyggere taget er, førenndt feydenn paagick, thet scall thennum igenn giffuis eller och redeligenn och skellige bethalis. Item schulle the her effther ey beswaaris met fremmitt kriigs faalck attholde, szom the her till veritt haffue, vden saa er, att riiget liger ther thes støre magt paa. Item alle aandelig och verdtszlig, szom indt er kommen vdi Mallmø i thendne feyde, konning Christiernn och Mallmøes indtbyggere till tienniste och bystandt vdi huadt somhelstt maade, thet skeedt er inthet vndertaget, thesligistt alle the, szom vden lands ere och haffue theris hws och hiem her vdi riiget, sculle ey forkrenckis paa theris ere, liiff, godtzs eller leen vdi noger maade, dog vnder- taget Hans Michellsszenn och Sybrett. Item alltt hues Mallmøes indtbyggere epther konning Christiernns beffalling her till handel och giort haffue, ther scall ey paathalis eller noger mandt therfor till rectte staa epther thendne dag vdi noger maade, men scall vere och bliffue en klar, endelig och affthalenn sag for alle, edell och vedell, føde och vfføde. Item schulle for^{ne} Mallmøes indtbyggere, burgimester, raadt och alldt menighedenn, alle och huer serdelis bliffue vedt liiff, godtzs och vellfardt vedt en christelig troe och loffue for- seckrede och alldelis vforkrenckede vdi alle maade. Item huor szaa skeer, att nogenn viillde dristte seg till attgøre emodt these for^{ne} pungter och articler, tha ville vii beskicket hoess voer naadigste herre konning och sellfuer met menige Danmarcks riigis raadt till- hiellpe thet attlade straffe som vedtbør. Item ville [vii] och flye och beskieke for^{ne} burgimester, raadt och indtbyggere vdi Mallmø for^{ne} hogborne furstis och herris, her Ffredericks vduaalldt konning till Danmarck &c. vor keristte naadigste herre, sameledis edell og vell- borenn herris iwncker Hanns greffue till Høge och Brochennhwszenn och hanns naadis rithmesteris stadfestelsze breffue paa alle thesse for^{ne} pungtter och articler vbrødeligenn attholldis skulle vdi alle maade, och haffue for^{ne} Lage Vrne met Gudtzs naade biscop vdi Roskilldt paa vor gode troe och loffue och vii Magenns Gøye met alle the andre gode mendt, Danmarcks riigis och Hollstens raadt, paa voer gode chris- telig troe, loffue och ere paa for^{ne} hogborne furstis vor keristte naadige herris och konnings, vore och alle anddre Danmarcks riigis raads, adells och menige Danmarcks indtbyggere och alle vore anhengers och

tillhielpers vegne, ehuo the hellstt ere eller vere kwnde, vbrødeligenn vdena alldt argelist och fwndt fast och troligenn attholde vdi alle maade. Till thes ytthermere vinttnesbiwrdt och bedre forwaaring, att szaa stadig och fastt vbrødeligenn och vdena alldt argelistt oc fundt vdi alle maade som forscreffuit staar, holdis schall, henge vii vore indtsegelle nedenn for thette vortt opne breff. Giffuit vdi Roskilldt, odennsdag nest fore iwle dag. III, 294 b ¹).

26 Decbr. Matis Seuerinsszenn fik Livsbrev paa 3 Byggesteder, et i Toruppe, skylder 9 β, et i Gellstruppe, skylder 2 Mk., og et i Nyffwe, som Sewerin Fynboe paaboer og som skylder 1/2 Td. Høst-Sild; af disse skal han aarlig give 1 Td. Høst-Sild, et Skovsvin og holde 8 Heste til Gjæsteri. Hadersleff, S. Stephani mart. Dag 1524. Rel. Offue Vincentzs. III, 26 b.

1524.

3 Januar. Vi Christiernn med Guds Naade etc. og Iahann af samme Naade Greve til Høye og Braachennhszenn stadfæste paa udvalgt Kong Ffredericks og paa egne Vegne den Kontrakt og Forligelse, som blev forhandlet og gjort i Roschilldt, Onsd. efter S. Thome apost. Dag næst forleden [23 Decbr.] mellem Biskop Lage Vrnne og Danmarcks Riges Raad, der da til Stede var, paa den ene og Hr. Henrich Gøye og hans Tilhængere samt Borgemester, Raad og Menighed i Køpennhaffnn og Mallmø paa den anden Side om Køpennhaffnn Slot og Stad og Mallmø By, och forpligte os til ubrødelig at overholde den i alle Punkter. Lejren for Køpennhaffn, Sønd. før Hellig tre Kongers Dag, under vore Signeter. (Et saadant Brev fik Henrich Gøye, og Borgerne i Køpennhaffnn og Mallmø fik hver et lignende). III, 202 ²).

¹) Hvitfeldt, VIII, 65—60, Folioudg. 1260—62. Sml. Historisk Tidsskrift, IV, 559.

²) Kjøbenhavn's Diplom. I, 330—31 (efter Originalen).

8 Januar. Gregor Biisse skyttthe fik Stadfæstelse paa et Brev han har af Kong Christiernn paa Halvdelen i en Gaard i Landtskrone, liggende norden op til St. Hanns Gaard ved Torvet, med Grund og Bygning, som blev forbrudt til Kronen efter Per Gulldtmedt for en Mandslet. Køpennhaffuenn, Fred. efter Hellig tre Kongers Dag. III, 292 b.

11 Januar. Knud Rudt fik Hertug Christierns Følgebrev til Seby Len i Selanndt. Køpennhaffnn Slot, Mand. post trium regum. Relatores Bispen af Selanndt, Hr. Magenns Gøye. III, 205 b*.

16 Januar. Vii Lage Vrnne, met Gudtzs naade biscop vti Roschilldt och Danmarcks riigis canceller, Magenns Gøye hoffmestter, Hans Biillde, Anders Biillde, ritthere, och Oluff Nielsszenn, Danmarcks riigis raadt, gøre alle vitherligt, att effther thi thenne breffwiisere Tile Giisler haffuer nu for vor bøn skyllt och oss till villige velluiggenn traad frann the liiffs forlenings breff, szom att hanndt aff konning Christiernn paa Drodningholm och thett godtzs ther tilligger haffuede for thendt throe thienniste och store schade, hand for hanns skyllt lydet haffuer, szaa och for thenndt troscab och villig thienniste, handt her effther hogborne och stormectiige furstte och herre, her Ffiederick met Gudtzs naade vdwooldt konning till Danmarck, ret arffwing till Norge, hertug vdi Sleswiig, Hollsttenn, Stormarnn och Dittmerschenn, greffue vdi Olldenburg och Dellmennhorst, vor kieriste naadigste herre, och Danmarcks riigis raadt och menige Danmarcks riige. och thetts indtbyggere troligenn gøre, bewiisze maa och schall, haffue vii loffuitt och tillsagdt och met thette vorrt opne breff loffue och tillsziige hannum paa forne wor kieriste, naadigste herris vegne huertt aar, szaa lenge hanndt leffuer, fyre hwndred marck danske pendinge till gode reede, szom genge och geffue ere vti Danmarck, huertt aar att schulle anamme att sancti Michels dag aff thenndt tolldt som forne vor naadigste herre tillfallder om høsttenn paa Ffallsterboo, huilcke pendinge hannum till samme tiidt aarligen aff thenndt, szom toller er, redeligen och vdenn alldt hinder och fortog schulle offuer antwordis och till gode reede fornøgis och bethalis, begyendendis at sancti Michaelis dag nu her effther furstt kommenndis. Samledis schall hanndt och hanns husfrw, saa lenge the leffue, nyde och beholde saadann friihedt for kongelig och byes tynnge met tolldt, rytther att holde och alldt andenn deell, som the haffuede vdi konning Christiernns tiidt. Schall och forne Tiile Giisler alldtiidt vere till reede venlig, naar hannum tillsziigis, att ferdis vti forne vor nadigste herris och riigens erinde till søes, indenn riiget och vdenn, emodt riigenns fyennder eller andersteds, naar och hwor behoff gørris, och naar hanndt vti forne vor naadigste herris, vor och Danmarcks riigis reysze och thienniste skicket er, tha schall hanndt haffue sitt solldt och løenn aff vor naadigste herre for vdenn hanns aars pendinge vdi alle maade,

szom handt haffde vdi konning Christiernns tiidt. Och hues-forne Tile her till dags haffuer taget till søes, enthen paa the swenske, vendiske steder eller andre paa riigenns vegne, thet schall vere en klar, affthalen sag och schall hanndt ey staa till rette igenn, ehues maade thett skeedt er for fyendenn och sziidenn att feydenn begynttis, och schall hanndt ey ther for lyde nogenn platzs, men thet schall henge indt paa Danmarcks riigis krone och thennum, for hues skyldt hanndt thett giordt haffuer. Och naar forscreffne vor naadigste herre hiidt furst vti landet komenndis vorder, tha ville vii flye hannum hans naadis hogmectighedts stadtfesttellsze breff paa alle thesse forne articler och punctter, saa hannum met nøgis schall. Til vittnisbiwrdt och beder forwaaring lade vii met villige och vidscab henge vore signeter neden for thette vortt opne breff, som giffuit och screffuit er vdi Køpennhaffn, S. Marcelli pape et martiris dag. III, 216. Smlgn. 24 Juni.

25 Februar. Vii Lage Vrne biscop aff Roschilld, Iens Andersszenn biscop till Ffwinn, Henrich abbett till Szoer, Eschilldt prier vdi Antuordskowg &c., Danmarcks riigis raadt, gøre alle vitherligt, att paa thenndt beffaling, som hogbornn och høygmechtigeste herre Ffrederich met Guts naade vduolldt koning till Danmarck &c. vor keriste naadigste herre haffuer oss giffuit, haffue vii beffallett och tillstedt paa hanns naadis och vore egne vegne met thette vortt opne breff thednæ breffuiisere Iyrgenn Kaack, vor naadigste herris mynttemester och burgimestter vdi Mallmø, at handt schall och maa myntte for oss och alle Danmarcks riigis indbyggere, som till hannum komme met klippinge, fattig och riig, alle the klippinge omkring, szom høgborenn furste konning Christiernn lodt myntthe, meniig riigett till schade och forderff, och paa thet att Danmarcks riigis indbyggere ey schulle ythermere met saadann myntt bedrages, szom her till skeedt er, ther fore haffue vii giordt saadann skyck ther oppaa, saa att hanndt schall anamme forne klippinge och gøre thennum vdi trindth myntt, huer slag vnder siitt vaabenn och huert slag giellde, som the ere vordt till, som her effther fyllger: The første klippinge, som konning Christiernn loedt fyrstt slaa aff thett beste slag, er paa thennd ene sziide et kronet skiolldt met tree leonner met vdtrectte twnger och met kraaget och kruszet rumpe och eth kaarss vnder vaaben met lilier i endenn, the schulle myntthes met saadant vaabenn: paa thenndt ene sziide eth kronet skiolldt och ther vdi tree leoner met eth kaarss, paa thennd andenn sziide vor naadigste herris vaabenn, och gellde xiiij pendinge ¹⁾. Thet andet slag klippinge, som er tegnet met tree leoner vdenn twnger och met en sleett rumpe och eth slett dubilld korss vmet siiderne the schulle tegniss met saadant vaabenn: paa theudt ene siide iij leoner vdi eeth skiolldt, paa thendt andenn sziide voer naadigste herris vaabenn met sleett kaarss och en krone paa skiolldett, oc the schulle giellde

¹⁾ Kongens Brev tilføjer i Marginen: Extra literas signatas schall vegne marck holde iij lodt oc vj gren.

vi pendinge¹⁾. Thet tredie slag klippinge, som er tegnet met sleett dubilldt kaarss [och ett trynt øge vti szamme kaarss²⁾] hartt optill skiolden, och paa thendt ene sziide, szom konningens billet staa oppaa, er tegnet vdi eblet, szom ther vaare tree ruder vdi, samme klippinge schulle ommynttes, paa thend ene sziide met eett kronnet ff och paa thendt andenn sziide met eth sleett [skioldt mett eett³⁾] gemengangende kaarss, och the schulle gielde en dansk hwiidt⁴⁾. The[t] fjerde slag klippinge, som ere tegnet met for^{ne} iij leonner vdenntwnger och eth sleett enfolldigt kaarss vmet skioldet, och eth kleffuerbladt vdi kongens eble paa thendt andenn sziide, samme klippinge schulle ommyntes met vor naadigste herris vaabenn, met eett kaarss paa thendt ene sziide och eett leonehowet paa thendt andenn sziide, och the schulle gielde iij danske pendinge⁵⁾. Item hues fallske klippinge, szom icke ere mynttet vdi Dannemarck, the schulle ey formynttes, men smeltte thennum och købe thennum effther theris verdt och fyn korenn. Och huilkeenn mandt, szom vill lade for^{ne} klippinge om myntte, effther som forscreffuit staa, schall giffue till swenne løenn och ander omkaastt aff je vegne marck vj gullderne aff thendt myntt, szom mynttet bliffuer, och huilkenn, som icke haffuer je vegne marck, tha schall thend løenn affdeelis ther effther, saa att thendt fattig ey schall mere giffue endt thendt riige. Aff thendt for^{ne} myntt schall leggis vdi bysszenn ij stycker aff huertt je vegne march till proff, och schall for^{ne} mynttemester ey anderstedis forsuaare for^{ne} myntt eller staa till rette for, endt szom thet proff vdtwiiszer, szom for^{ne} bussze indcholder, och huadt affgang, som ther affgaar i vinstenenn och paa smedenn, thet gaar aff pendinge, och hues affskroedt, som slaes till spiillde eller forbrenne vdi illdenn, thet schal støbes till samme myntt igenn⁶⁾. Ithermere schall handt och maa slaa fyn nobell gulld; ther vttaff scall vegne marck vdi fine kornn holde xxiij kaarat och skraade paa huer vegne marck xvj stycker. Item schall hand och maa slaa søllff myntt; ther vttaff schall huer vegenn marck holde vdi two fine kornn xiii loedt och skraade paa huer vegenn marck viij stycker, och aff samme kornn scall mynttes nallff guldene och skrode xvj stycker paa vegenn marck, och aff samme kornn scall mynttes ortt van guldene. Item

1) Samstedts tilføjes: Extra literas signatas schall vegne marck holde ij lod iij gren vti fyntt sylff.

2) Kongens Brev; ogsaa i Udkastet.

3) Kongens Brev.

4) Kongens Brev har i Stedet: iij pendinge.

5) I Stedet har Kongens Brev følgende: szame klippinge schulle omkring smelttes och forbedres met fyntt søllff och mynttes vdi smaa pendinge; ther vttaff schall vegenn marck holde ij lodt fyntt sylff och skrode paa huertt vegenn march ix stycker.

6) Herefter følger i Kongens Brev: Item paa alld thendne for^{ne} myntt, szom smelttis scall, scall mynttemester haffue eett qwintyn till remedium for hanss liiff fare, dog icke met szaa skell handt schall vellullige brucke, och schall ingenn vere hannss domer osv. som S. 42.

paa alldt thenndt gulldt myntt och sølffuer myntt schall [staa¹] vor naadigste herris och Danmarcks riigis vaabenn och naffnn oppaa, och paa alldt thend for^{ne} myntt och klyp. myntt scall paa thendt ene sziide staa *Moneta nova Mallmogensis*, och paa thendt andenn sziide *Ffredericcus dei gracia rex Dacie*. Item scall ingenn vere hans reetter eller domer vden vor nadigste herre och vii for hans naadis egenn personis nerwerellsze, och schall for^{ne} myntthemestter nyde alle hans gamble friiheder vdi Mallmø, som framfarne mynttemesttere ther fore hannum nøtt haffuer, och ville vii holde for^{ne} mynttemestter och hanss arffwinge vden alldt fare scadeløess och for ytthermere tilltall for for^{ne} myntt²) &c. Till ytthermere vinttnesbiwrdt och forwaaring &c. Giffuit vdi Køpenhaffnn, S. Mathie apost. dag³). III, 292 b.

Efter 25 Februar. Kongebrev, som Møntmesteren Iyrgen Kock fik paa Mønten i Schone; et lignende fik Møntmesteren i Riibe.

Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vi og Rigets Raad ere komne over ens om, at der skal møntes følgende Mønt over hele Riget. Derfor have vi befalet os elskel. Iyrgenn Kock, vor Møntmester i Mallmø, at slaa, i Guld: Nobler (den vegne Mark skal holde 23 $\frac{1}{2}$ Karat og skraade 16 Stkr.), Rinske Gylden (18 Karat, 72 Stkr.), og i Sølv: Tomarksstykker (den vegne Mark holde 14 Lod fint Sølv og skraade 11 Stkr.), Enmarks-, Halvmarks- og Fireskillingsstykker (samme Korn og henholdsvis 22, 44 og 78 Stkr. paa Marken), Firehvider Skillinger (5 Lod 2 Gren fint Sølv, 96 Stkr.), Danske Hvide (4 Lod fint Sølv, 300 Stkr.). Af denne Mønt skal Møntmesteren give til Slagskat en halv Ort Guld af hver vegen Mark Sølv. . . . (Derefter følger Bestemmelser om Klippingenes Ommøntning samt om Kongen som Møntmesterens eneste Dommer, alt næsten ordret som i Rigsraadets Brev af 25 Febr.) (Uden Dag). III, 297,

20 Marts. Hr. Hans Scriffuer ffich presentatz paa S. Chatharine cum anexa och sancti Olai kircker vdi Høringe vdi Vendtyszell per obitum dni. Pètri N. vltimi et immediati possessoris. Datum Gottruppe, dominica exaudi. Dns. rex per se. III, 27.

31 Marts. Michel Brochenhwssz fik Brev at maatte indløse Perstruppe Gaard af Roluff Matsszenn for, hvad denne indløste den for af Fru Ingeborg, Hr. Hans Vollekendrups Arving. Han skal beholde den uafløst i 8 Aar fra Datum, uden

1) Udkastet.

2) Kongens Brev tilføjer: ther som saa mynttes som forscreffuit stander.

3) Trykt, dog meget fejlfuldt, i Danske Magazin, II, 126—28. Det originale Udkast findes i Geh. Ark. Danske Samlinger, 581. Smlgn. det følgende Kongebrev.

om Kongen selv vil indløse Gaarden til sit Fadebur, og siden indtil den afløses ham eller Arvinger. Cum claus. consv. Kjønehaffnn Slott, S. Marie Magdalene Aften. Rel. Auo episcopus Arusiensis. III, 167 b.

2 April. Vi Lage Vrne, Biskop i Roschilldt, Magenns Gøye, Danmarcks Riges Hofmester, Hanss Biillde, Anders Biillde og Oluff Niellsszenn Riddere, Danmarcks Riges Raad og udvalgt kgl. Maj's Statholdere i Sellandt, have paa Kongens Vegne annammet til et kjærligt Laan af vor kjære Medbroder Hr. Matis Ericsszenn, Ridder, 1000 Mk.¹⁾ i Guld og danske Penninge til at betale de Krigsfolk med, som ere her i Landet. For forskr. Sum have vi efter den Fuldmagt, vi have af Kongen, pantsat Matis Ericsszenn Kronens fri Birk og By Nawellskye²⁾ i Twreby Sogn, Laaland, som skal skyldte 2 Læster Korn med sine Beder; fattes der noget i de to Læster, skal han strax annamme til sig saa mange Gaarde af Trøgheuelldt Len, at de udfylde samme Læster. Han skal beholde det som frit brugeligt Pant med al kgl. Rettighed, indtil det indløses, og forpligte vi os til at skaffe ham Kongens Brev derpaa, det allerførste hans Naade kommer til Landet. Kjøpenhaffn, Lørd. efter Paaske. Optaget i den kgl. Stadfæstelse af 24 Juni; ogsaa i IV, 398 b³⁾.

31 Maj. Dns. Nicolaus Vrne fih kong. maiestatis presentatz ad summum pontificem Clementem VII super prepositura metropolitans ecclesie Lundensis per liberam resignationem domini Ditleui Smyter. Ex arce Haffnensi, fer. 3 infra octauas corporis Christi. III, 294 b.

3 Juni. Knut Persszenn, raadmandt i Veeæ, fih breff, at myn herris naade haffuer vntt hannum thendt anpartt, som Hans Michellsszenn aff Mallmø kunde tillfalde i thet hundred marck, szom forne Knut Persszenn haffde satt hannum sin gaardt i pantt fore i Vee, szom hand sellffuer vdi boer, vdenn saa findis, att Danmarcks raad haffue thendt tillforne forseglet i thendt contractt, som gick emellom myn herris naade och thennum aff Kjønehaffnn och Mallmø eller till nogenn andenn, før Kjønehaffnn bleff vpgiffuit. Datum Kjøpenhaffn, die B. Erasmi mart. III, 294 b.

II Juni. Borgemester, Raad, Byfoged og Menighed i Hellszingør fik Brev at udgive deres Skat og anden Rettighed, Sagefald, „Brøder“ og anden Del, vist og uvist, aarlig til Kongens Fadebur. Krogenn, S. Barnabe apost. Dag. III, 211 b⁴⁾.

¹⁾ Reg. IV har 2000 Mk.

²⁾ Reg. IV: Nauerstij.

³⁾ Danske Magazin, IV Række, IV, 240.

⁴⁾ Aarsberetn. fra Geheimearch. III, Tillæg 28.

12 Juni. Anders Iepsszenn i Traberg fik Livsbrev for sig og Arvinger til evig Tid paa Kronens Gaard, Holldtzsager gaard, mod deraf at give samme Landgilde som den bedste Bondegaard i Giidingherred. Item fik han og Arvinger en anden Bondegaard, Brogor dt, til evig Tid, imod aarligen at give Kronen samme Skat og Landgilde, som 12 jordegue Bønder i Gydingherred aarligen give til Kronen for Bondegods, som er lige godt med det. Køpenhaffn, Søndag før S. Viti & Modesti Dag. Dns. rex per se. III, 25 B.

22 Juni. Kongen stadfæster, i Nærværelse af Rigsraadet og med dets Santykke, den Kontrakt og Forligelse, som Biskop Lage Vrne o. fl. gjorde med Borgmester Iyrgenn Kaack osv., før Mallmøe By blev opgivet til Kongen og Rigsraadets Haand. Køpenhaffn, Onsd. efter S. Botulphi abb. Dag, under vort Signet. III, 296 b. Smlgn. 1523, 23 Decbr.

24 Juni. Hr Matis Ericssenn fik Kongens Stadfæstelse paa det af de kgl. Statholdere givne Pantebrev paa Nawellskye Birk. Køpenhaffns Slot, S. Hannss Dag Midsommer. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 168 b. Smlgn. 2 April.

— Tile Gisler fik Stadfæstelse paa Rigsraadets Brev til ham af 16 Januar. Køpenhaffn Slot, S. Hans Baptiste Dag nativitatis. Ad mandatum dni. regis proprium. Item skal han til aarlig Løn have 80 Mk. paa sit eget Liv og to Klædninger om Aaret samt Klæder og Penge til to Svende, som Sædvane er. III, 216.

Juni—Juli? Iens Andersssen i Hensinge fik Livsbrev paa et Byggested i Otdsherred mod sædvanlig Skyld til Kallingborg. (Uden Dag). III, 217 b.

2 Juli. Enwol dt Iwll og Søsken de fik Brev at maatte nedbryde de Huse, som Eyler Briiske lod bygge „hoess Thugsundt“ imod deres Vilje. De maa nyde og beholde den Fædrift, som deres Forældre have nydt, og ingen maa grave eller brænde Tørv paa forskr. Fællid. Køpenhaffn, vor Frue Dag visitationis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 25 B. b.

6 Juli. Borgerne i Lundt, hvem Kongen er 5616 Mk. danske skyldig for den Tynge, de havde havt af hans Krigsfolk, fik 6 Aars Fritagelse for aarlig Byskat, Told, Sagefald, Rytterhold og Folk at udgjøre, dog undtaget om der kom Fejde paa Schaane; i den Tid skal Byfogeden gjøre dem Regnskab for, hvad

han oppebærer paa Kongens Vegne. Dog skulle de holde Kongen med hans daglige Folk, naar han selv drager igjennem Landet. Køpennhaffwenn, Onsd. infra octavas visitat. Marie. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 299.

7 Juli. Anders Halldagher, Byfoged i Køpennhaffuen, fik Ejendomsbrev paa et Hus og en Jord ved Møntergaarden i Køpennhaffn, som Mester Dau[i]dt, Kong Christierns Herold, havde til forn, hvis Kongen ikke tidligere har givet nogen anden det. Køpennhaffn, Torsd. infra octavas visitat. Marie. III, 217 b¹⁾.

8 Juli. Borgerne af Vææ fik Fritagelse i 10 Aar for aarlig Byskat samt for at holde Landsknægte og „Reyszener“ og udgjøre Udbudsfolk, uden der kommer Føjde paa Schaane. Dog skulle de holde Kongen osv., se 6 Juli. Køpennhaffwenn, fer. 6. post festum visitat. Marie, under vort Signet. III, 299 b.

14 Juli. Hr. Jacob Trolldle skal overgive Hr. Oge Ieibsszenn Electo til Lundt Landehjælpen af Gerssherred, at fornøje Aauss Borgere med for det, Kongens Krigsfolk fortærede der forleden Vinter. Køpennhaffn, Torsd. efter S. Knudt Konges Dag. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 299 b.

15 Juli. Hagen Bramsszenn skal sidde skattefri for sin Livstid i den Gaard, han nu iboer i Hiernwiig og i Flackrøø (Halland). Køpennhaffn, Fred. efter S. Knwt Konges Dag. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 300.

21 Juli. Fru Ingeborg, Hr. Thønne Parsbergis, fik Brev paa følgende Kirkegods: først til Haragers Kirke en Gaard i Sellruppe, som Iens Olsszenn iboer, en Gaard smstds. (Magenns Olsszenn), en Gaard smstds. (Oluff Skomager), en Gaard i Quernby (Iep Tiillsszenn), en Gaard i Hagestrupe (Lass Magensszenn), en Gaard i Aski (Oluff), Præstegaarden i Hardager, item til Ageruppe Kirke tre Gaarde i Lylle Sweydall, at nyde og have i Forsvar, som hendes Husbond havde det, og beholde det i sin Livstid; dog skal hun lade Tjenerne yde deres visse Rente til Kirkerne og Præsterne, eftersom Sædvane har været, og holde Tjenerne ved Lov etc. Cum claus. consv. Haffnie, in vigilia Marie Magdalene. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 300.

¹⁾ Kjøbenhavn Diplom. II, 219—20.

25 Juli. Michell Michellsszenn og hans Husfrue fik Brev at maatte blive boende paa Langollt Gaard, mod at give det sædvanlige Landgilde til Aalborg, og være Kongens Fogeder og Embedsmænd hørige og lydige, samt holde Gaarden ved Magt. Køpenhaffn Slott, S. Jacobi apost. Dag. III, 26.

26 Juli. Borgerne i Hellszingør fritoges for deres aarlige Byskat og al anden kgl. Tyngde i 8 Aar fra Datum, men skulle føre Kongens Folk om, naar de komme did, efter tidligere Sædvane. Fer. tertia post festum S. Jacobi. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 219 *¹⁾.

5 August. Fru Sophie, Hr. Tyggi Bragdis, skal nyde Isoltt Len som et frit, brugeligt Pant efter det Brev, som hendes Husbonde havde derpaa, uafløst i hendes Livstid, uden om Kongen vil løse det for sine egne Penge til sin og Rigets Nytte og Behov. Køpenhaffn Slot, fer. 6. ante festum divi Laurentii mart. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofnester, Otthe Hollgerdtsszenn. III, 302.

¹⁾ Aarsberetn. fra Geheimearch. III, Tillæg 28.

Breve udstedte efter Kroningen.

1524.

9 Avgust. Fru Ingeborg, Hr. Thønne Barsbecks, skal nyde Gardstange Len som et frit brugeligt Pant efter det Brev, som hendes Husbonde havde derpaa, uafløst i hendes Livstid, uden om Kongen selv vil indløse det. Køpenhaffn, viggilia S. Laurentii mart. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 302.

10 Avgust. Oluff Niellsszenns Pant i Holm Gaard forhøjes med 100 Gld. og 100 Mk. S. Laurentii mart. Dag. III, 201 b.

11 Avgust. Iens Torbiørnsszenn i Skarolth har Forlening paa Halmstedtherred i Synder Hallandt med al kgl. Rettighed mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og give aarlig rede Penge for den halve visse Rente, som løber 173 Mk. 8 β (Td. Byg regnet for 12 β , Td. Havre 4 β , Td. Smør 10 Mk., en Ko $2\frac{1}{2}$ Mk., en Galt 2 Mk., en Gaas 1 β , 2 Høns 1 β , 1 Skp. Mel 2 β) og dertil halv Sagefald. Gjæsteriet skal han beholde, og skal han holde Almuen i Herredet ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Køpenhaffn Slot, Torsd. efter S. Laurentii mart. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 302 b.

14 Avgust. Hr. Iehan Oxe, Ridder, skal beholde Raffwensborg Len efter sit Brevs Lydelse undtagen Ffemøø, Ffæøø og Weerøø, desligeste de Fiskelejer, som vor og Krønens egen Tolder plejer at tage Vare paa og som ikke pleje at ligge til Raffwensborg (dem ville vi have liggende til vort Fadebur); han skal gjøre Tynge og Afgift, som forskr. vort Brev udviser, og ej sælge nogen Bønde der af Lenet uden vor Vilje og Samtykke. Cum claus. consv. Køpenhaffn, vor Frue Aften assumpt., under vort Signet. Rel. Hr. Tygi Krabbe og Hr. Iehann Rantzow. III, 170; C. 132.

14 August. Hr. Peder Ebbisszenn fik Følgebrev til Nesbyhoffwith Len. Haffnie, domin. die post Laurentii. Rel. Hr. Maghns Gyø, Hofmester. C, 83.

18 August. Vi Fr. have laant af Hr. Peder Ebbisszenn, Ridder, vor Mand og Tjener, 601 Lod $\frac{1}{2}$ Qvintin Sølv, 36 Lod 3 Qvintin Guld, 21 „Posttelantz“ Gld., 12 Hornss Gld., 3 Philipp Gld., 324 rh. Gld., 24 Gld. i Sølv mønt, 2655 Mk. danske i danske Hvider og Dobbeltskillinger, for hvilken Sum vi pantsatte ham og Arvinger Nesbyhowet Slot og Len i Ffiwnn med rette Tilliggelse, som er: Skamherred, Lwndeherred, Osumherred, Bieryeherred, Onsherred, Liwngby Birk, Mwnckebo Birk samt Ebleøø (dog at vore og Kronens Øg skulde blive ved at gaa dér, som de gjorde i Dronning Christines Tid), at beholde indtil det bliver ham afløst, dog mod at give aarlig 120 rh. Gld. i Guld og holde sig selv ottende vel færdig med gode Karle, Heste og Harnisk og Værge med Glavind; han skal holde 4 Borgelejeheste og holde os og vort daglige Folk 2 Nætter hvert Aar med Mad, Øl og Hestefoder; han skal afgive halv Oldengjæld og Sagefald, holde Slottet ved skjellig Bygning, Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv., og ej forhugge Skovene til Upligt. Cum claus. consv. Hafnie, Torsd. efter vor Frue Dag assumptionis. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 118 A; C, 83.

— Hr. Thomes Lummesden Herold og hans Husfrue Dorethe Iensdatter fik Livsbrev paa Spiddalsberg for Roskildt. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Torsd. før Bartholomei. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 224; C, 259.

21 August. Hr. Otthe Holgerdszenn fik Brev paa Aalholm Slot og Len med tilliggende og dertil Kjøbstaden Nystad, at nyde i 9 Aar fra Datum ¹⁾ med al kgl Rettighed, alene Byskatten af Nystad undtaget, mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og give aarlig 800 Mk. danske, saalænge denne Fejde staar, og siden 1000 Mk. ²⁾, desuden halv Sagefald og Oldengjæld. Han skal holde Godset bygt osv. Cum claus. consv. [Haffnie], domin. post festum assumpt. divæ virginis. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 132 b. (Lige foran staar et overstreget Ud-kast til samme Lensbrev).

¹⁾ nyde i saa mange Aar. som det Brev, han tilforn har derpaa, udviser. Udkastet.

²⁾ give aarlig 1000 Mk. danske. Udk.

27 August. Vi Fr. gjøre vitterligt, at for den „store, swaare Tynge“, som vore kjære Undersaatte, Borgemester og Menighed i Vææ, have havt med Krigsfolk at holde i deres By, blive vi dem 4400 Mk. danske skyldig for Mad og Øl, som vort Krigsfolk tærede fra dem, og 200 Mk., som de laante os, og derfor tillade vi forskr. Borgemester, Raad og Menighed i Vææ at være kvit og fri i 10 Aar fra Datum for deres aarlige Byskat, for at holde Landsknægte og „Reygszener“ og for at udgjøre Udbudsfolk, uden der kommer Fejde paa Skaane; da skulle de gjøre som andre menige Kjøbstædmænd i Skaane. Dog skulle de ligesom til forn holde os og vort daglige Folk med Mad, Øl og Hestefoder, naar vi drage gjennem Landet. Cum claus. consv. et inhib. sol. Malmø, Lørd. efter Bartholomei. III, 303.

30 Avgust. Hr. Iacob Trollde, Ridder, fik Forleningsbrev paa Vææ og Vææ's Mølle at beholde, indtil Kongen anderledes tilsiger, i saa Maade, at han skal nyde 60 Mk. Jordskyld og én Læst Malt, som Vææ's Mølle skylder, og halv Sagefald af Vææ, men antvorde den anden Halvdel til Kongens Slotsskriver paa Køpennhaffnn. Mallmø, Tirsd. efter S. Ioannis Dag decollat. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 303 b.

31 Avgust. Hr. Axell Brae fik Forleningsbrev paa Byrdinge Kloster i 10 Aar fra Datum mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og holde Bønderne ved Lov, Skjel og Ret. Cum claus. consv. Mallmø, Onsd. efter S. Ioannis bapt. Dag decollat. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 303 b.

2 Septbr. Hr. Annders Bilde fik Pantebrev paa Stevvensherred for „1750 lodig marck sølff, 4 lodt, 9 lodt rh. guld, giort i gierning, regnendis 9 gildhen for huere two lodt guldt, 200 gode, wegtuge, stemplet rh. gildhen, 42 vngerske gl^{ne}, 8 hamborger oc lvbsk gl^{ne}, 80 rh. gl^{ne}, 12 hornicker gl^{ne} och 732½ marck danske“; tilbagebetales denne Sum, skal Herredet komme frit til Kronen igjen. Cum claus. consv. Malmø, Fred. efter S. Augustini ep. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. C, 259.

— Hr. Tygi Krabbe fik Kvittans for 100 rh. Gld. og 52 Mk. danske (paa Regnskab af, hvad han blev skyldig ved sidste Regnskab, som det Brev udviser, som Mester Claus Gordtze Kansler har derpaa). Mallmø, sexta fer. post B. Egidii abb. III, 300 b.

Breff, att the Suenske schulle haffue theris godts igenn.

4 Septbr. Vii Ffrederich &c. gøre alle vithterliggt, att vii aff vor sunderlig gunstt och naade, szaa och met vortt elselige Danmarcks riigis raads raadt haffue vntt och tilladet &c., att oss elselige riddere, riddermends mendt. fruere och iomfruere, szom bygge och boe vdi Sweriig och haffue godtzs vdi vore riiger Danmarck och Norge, som thennum met retthe tillhører, och haffuer verit holtt och forhindret thennum fore till thenne dag och icke er saalldt aff framfarne konninger i Danmarck eller forpanthet, tha mue och schulle the szamme theris godtzs frii igenn till thennum anamme och thet nyde, bruge och beholde. Datum Malmø, dominica die prox. post Egidii abb. III, 300 b¹).

9 Septbr. Hr. Hans Skowgaardt fik Forleningsbrev paa Lyckaa Slot og Len i 12 Aar mod aarlig deraf at give 200 Mk. danske, at yde paa Skriverstuen paa Køpnehaffwenn Slot, og tjene selv fjerde med gode Heste og Harnisk med Glavind, samt gjøre Regnskab for alt Strandvrag, hvilket Kongen skal have til sit Behov. Kongen forpligtiger sig til „att frii och hemble“ ham Slottet for al Tiltale fra Peder Vgerups Arvinger, og dersom der bliver Fejde imellem Danmarck og Sweriig og Lenet bliver ham frataget af de Svenske, skal han ej være forpligtiget til at give de 200 Mk. Cum claus. consv. Køpnehaffn Slot, Fred. efter vor Frue Dag nativit. III, 319 b; C, 16.

10 Septbr. Biskop Lage Vrne til Roskilldt fik Pantebrev paa efterskr. Gaarde og Gods: en Gaard i Ebberødt, som Hindtze Ienss iboer og skylder 5 β grot, en Gaard i Sandtholtt, som Henning Pedersszen iboer, skylder 3 Pd. Korn, 1 Fj. Smør, 20 β Gjæsteri og 1 Fj. Smør „for fiskindt“, om han fisker, en Gaard i Howellt (Hans Henningsszen), skylder 3 Pd. Korn, 1 Fj. Smør, 20 β Gjæsteri, en Gaard i Starsshey (Iyrgenn Laurisszen), skylder 3 Fj. Smør, 1 Mk. Gjæsteri, en Gaard i Vangede (Tidemandt Ieibsszen), skylder 4 Pd. Korn, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Par Høns, en Gaard smstds. (Peder Iensszenn), skylder 4 Pd. Korn, 1 Lam osv. som før, en Gaard smstds. (Matis Iensszenn), skylder 3 $\frac{1}{2}$ Pd. Korn, 1 Lam osv., og en Gaard smstds. (Ieppe Ollsszen), skylder 3 Pd. Korn, 1 Lam osv., at nyde som frit, brugeligt Pant til sig og sin Domkirke, indtil det bliver ham og hans Efterkommere, Biskopper i Roskilldt, „loffligenn“ afløst for 600 Lod Sølv og 500 Mk. i danske Hvider. Cum claus. consv. Haffnie, sabb. post festum nativit. Marie. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 224; C, 259.

¹) K. Gustaf den førstes Registratur, I, 325—26. Handl. rör Skand. Hist. XIII, 94.

Copia aff ett breff giffuit och giord emellom verdige fader met Gudt her Lage Vrne, biscop till Roskildt, och burgimester, raad och noget aff menighedt vdi Køpenhaffn om nogen bygning och capitels, alle kirckers och alters iorde ther samme stedts.

12 Septbr. Vii Frederich met Gutz naade &c. gøre alle vithterligt, att aar effther Gutz biwrdt mdxxiiij, mandagenn nest effther vor frue dag natiuitatis paa vortt slott Køpenhaffn, nerwerendis oss elskelige her Magenus Gøye, Danmarcks riigis hoffmester, her Prebiørnn Podebusk, her Henrich Krumdiige, her Hanns Biillde, her Albrett Ieibsszenn, her Lehann Oxe, her Otthe Hollgerdtsszenn och her Trudt Gregorsszenn, riddere, vore menndt och raadt, vaare skicket for oss oss elskelige, verdiige fader met Gudt, her Lage Vrne, biscop till Roskildt, och menige capitels i Køpenhaffn fuldmectiig paa thenndt ene och burgimester, raadt och noget aff menighedt wtaff forne vor stadt Køpenhaffn paa thenndt andenn sziide om treette och deelle thennum emellom var for nogenn bygning, som borgere vti forne Køpenhaffn bygdt haffue och her effther byggindis vorde paa capitels, vor frue kirckis och alle kirckers och allthers iorde vti Køpenhaffn, och saa endeligenn fore oss thalet och forligt met begge parthenes villige och sambytycke, att szaa schall holdes thennum emellom paa bade sziider effther thenndue dag, som thette breff, her effther fyllger, indeholder och vdwiszer: Vii Knudt Vollckenndrup, degenn vti Køpenhaffn, och menige capitell ther sammesteds gøre vithterligt, att paa thett burgimester, raadt och menig allmue her vdi byenn ville och schulle her effther vere thenndt hellig kircke och hines perszoner thess villiger, och staa i villige, vennscab och gott naboscab met thennum och aff theris yttherste magtt affuerge och emodstaa Luthers ketherii och vilddfarelsze, haffue vti met verdiige faders met Gudt her Lage Vrnes, biscop i Roskildt, wor kieriste, nadigste herris villige, raadt och szambytycke vndt och vti leye ladet och mett thette vortt opne breff vnde och vdi leye lade hederlig manndt N. borger her vdi Køpenhaffn, hanns husfrue, beggis theris ectte børnn och theris arffvinge en vor frue kirckis gaardt och grvndt liggenn dis N., som N. vti boer, met alldt szyn rette tilligellsze vti lunge och brede, som handt nu begriffuit och indthegnit er, att haffue, nyde och i leye beholde vti alles theris liiffs tiidt, thenndt ene effther thenndt andenn, met saadan skell och villkaar, att the schulle forne gaarde bygge oc forbedre, besunderligenn eett stennhwss, two loffwet høgtt vdt till allgadenn, eller huo thet icke formwge, eth merckeligt hwss, two loffwt høgtt, mwret emellom støllper met andenn godt kōpstedis bygning indenn vdi gaardenn och met stentag, och szanne gaardt och bygning vdi gode maade ved magt holde och giffue ther aff forne vor frue kircke aarligenn till leye och landtguillde saa møget, som fyre aff capitell, fyre vicarier, fyre aff raadmenndt och fyre actte burgere thet setther vti danske pendinge, som her vdi landet genge och gefwe ere, hallffdelenn till posche och hallffdelenn till S. Michels dag betymeligenn till

gode reede yde och bethalle schullenndis. Item skatt och aldt andenn kongelige och stadtszenns tynge, szom nu sedwonlig er eller her effther paa leggis kãndt, schulle thet sellfue vdtgiffue och inthet ther fore affkortte i samme leye. Item skeer thet saa, att forne N., hannss husfrue, theris børnn eller arffwinge, effther saa merkeligenn the paa samme gaardt bygdth haffue, trenges met armodt, fattigdom, siwgdom eller fore nogenn andenn redelig och nøttørttelig sag att selye eller panttsette samme theris egenn bygning, och thet kanndt forfaris vdi sandhedt, tha mwe og schulle the ther till haffue fulldmagt att sellye, pannttsette och affhende samme gaardt och bygning en besidenn burger vdi Køpennehaffn, szom schatter och skylder vor kieriste naadigste herre, och ingenn anden, daag att thet skeer met forne capitells vidtscab och szambytcke och forne leye till kirckenn vedt magt bliffuer, och schall tha forne capitell haffue alldeniste iij marck sedwonlig breff pendinge, och ey mere begere for samme theris sambytcke. Item huor och saa skeer, att forne N., hannss husfrue, theris børnn och arffwinge eller hwem forne gaardt aff thennom fangenndis vorder, hannum icke bygge, forbedre och i gode maade holder, eller forne lanndtguilde och leyenn ther aff ey till gode reede bethalle ville, tha schulle the vdwiszses och en andenn borgere effther xvj dandemenns beste skell och tycke indtsettis igenn, som ther aff bedre skell och fyldtleste gøre ville, som forscreffuit stander. Thesligistt schulle och thesse efftherscreffne article och punctter holddis vbrødeligenn, som her effther fyllger, att huilckenn burger, som icke nøgis met thet breff, hanndt nu haffuer aff kirckenn, schall fange breff paa nye, om handt merckeligen bygge vill, effther szom forscreffuit staar. Item huilckenn burger, som haffuer breff paa kirckens gaardt och sidder for leetth leye och icke haffue bygdth, saa att kirckenn ther vti icke skeer skell, hanns breff schall och fornyes och leyenn settis skelligenn effther the sextenn menndts gode tycke. Item huilcken burgere, som bygdth haffuer och vill daag nøgis met thet gamble breff och ther vdi besørge sin sells salighedt, hanndt schall icke nødis till att tage nyett breff. Item hues gaarde eller iorde, kirckenn haffuer nu vbebreffuede bortt och vill thenndt sellff lade bygge och forbedre, thendt schall kirckenn icke vere plectiig att bebreffue bortt, vdenn hun sellff lystter. Item schall ingenn formenes att giffue syn bygning till kirckenn att forøge Gudts thienniste met, Gudt allszommectigste till loff och ere och sin seell till salighedt, dog att samme bygning strax schall vwrdis aff forne xvj dandemendt och pendingenn till kirckenn och bygningenn selies en besidenn borgere och ingen andenn, som forscreffuit staar. Item offuer alltt haffuer burgimestter, raadt och menige allmwe loffuit och tillsagdt oss, att forne oss elskelige verdiige fader her Lage Vrne, biscop till Roschilddt, att the ville saa redeligenn och skelligenn hanndtle met thenndt hellige kircke, att thett schall vere kirckenn vdenn schade och thennum vdenn synde. Till ythermere vindesbyrdt och bedre forwaaring lade vii henge vor indtsegell met forne oss elskelige verdiige faders, her Lage Vrnes, biscopts till Roschilddt, menige

capitels och stadts indtsegell i for^{ne} Køpenhaffnn. Giffuit aar, dag och stedt, som forscreffuit staaar, vnder vort signet. Ad mandatum dni. regis de consensu partium, videlicet domini Jacobi Hede ex parte capituli et Iennis Broleggere et Niels Stemp proconsulum ex parte ciuitatensium. III, 214 ¹⁾.

13 Septbr. Hr. Trude Gregersszenn fik Forleningsbrev paa Vordtbiere Slot og Len og de tilliggende Kjøbstæder, som han nu har i Værge og Forsvar, mod deraf at give 5 Læster Smør og halv Sagefald og gjøre Regnskab for alt Strandvraget samt gjøre tilbørlig Tjæneeste. Cum claus. consv. Haffnie, fer. 3. post festum nativit. Marie ²⁾. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 303 b.

13 Septbr. Fru Eline, Claus Aagesszens, og hendes Børn maa annamme saa meget af det svenske Gods her i Riget, som dem med Rette tilfalder „paa arffwes vegne“ etc. Samme Datum. Rel. Hr. Hans Biillde. III, 304.

Sligt eth breff kom till landtzstyng vdi Nørre Iuttlandt om wrettfferdige deelle.

14 Septbr. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. Viider kiere venner, att for oss er bereett, huorledis att nogre aff vore vnder-saaatte pleye att tage vore breffue, naar the ere skickede vdi voer och riighenns thienniste och forfaldd, saa att ingenn schall deelle eller forfyllinge gøre paa theris godtzs, thendt stundt thi saa ere skickede vdi wortt och riighenns forfaldd, och vdi sex vgher efter the hiemkomendis ere, och mange ther vdtoffuer fordriister thennum till att reesze och forfyllge deelle met sandemendt och anderledis emodt szaadanne vore breffue. Tha ere vii szaa met vortt ellskelige Dan-marcks riigis raadt ther om szaa offwereens wurdenn, ath hwo, szom tager szaadanne vore breffue, tha skall handt strax lade thennum forkyndne till herritzsting och landtzsting; huilckenn szom sziidenn dierffuis heer emodt att resze eller forfyllge nogenn deelle eller deelle maall emodt for^{ne} vore breffue met sandemendt, lagheffwet eller vdi nogre andre maade, tha schall thett towff och eedt vere dødt och maectløss och alldriige att kome till sandemendt igenn, medenn till riidemenndt, om behoff gørris, och for^{ne} sandemendt huer aff thennum bøde xl marck till oss. Samledis er thet biscop, prelatte, ridder, riddermandtzs mandt, szom saadanne deelle eller deellemaall reesze eller resze lade, forfyllge eller forfyllge lade emodt for^{ne} vore breffue, tha schall thendt vere faldenn till oss for je marck danske, och er handt bwnde, tha schall handt bøde till oss xl marck. Thesligiste

1) Hvitfeldt, VIII, 84—86, Folioudg. 1273—74. Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klosters. Tillæg, 174—77.

2) Aaret er fejlagtig angivet som „mdxxix“

huilckenn vore fogeder eller embitzmandt, som steder fyldding offwer sandemendt eller finder nogen till lageheffuedt eller andre deelle emodt saadanne vore breffue, tha schall thendt szamledis haffue forbraatt till oss xl marck. Giffuit paa wortt slott Kjøpenhaffnn, hellige kors dag exaltationis. III, I2 A. b¹⁾).

— Mester Fadder, Bøssestøber i Kjøpenhaffn, fik Stadfæstelse paa det Hus og den Gaard, han iboer, efter den Kontrakt, som gjordes mellem Rigets Raad og Hr. Henrich Gøye. Haffnie die crucis exaltationis. Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester. III, 219*²⁾.

14 Septbr. Peder Villatzenn fik Brev for sig og Arvinger paa 3 „Fytt“ og Bosted paa Dragøør. Kjøpenhaffn, Hellig Kors Dag exaltationis. Rel. Mester Anders Glob, [Hr. Henrick Krvmedige³⁾]. III, 224 b*; C, 259 b.

15 Septbr. Lauritzs Knob fik Forleningsbrev paa Getzøør, som han nu har det, indtil vi forsé ham med et andet Len, dog at han af dette da skal gjøre og give al den Del og Afgift, som en anden Ridder eller Riddersmandsmand vil gjøre og give. Cum claus. consv. Torsd. efter Hellig Korsdag exaltat. Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester, og Hr. Otthe Hollgerdtsszenn, Riddere. III, 170 b; C, 133.

18 Septbr. Vi Fr. skyldte Hr. Iehann Oxe, Ridder, vor Mand og Raad, 2460 Mk. danske, 1000 rh. Gld. og 5 lødig Mark „arbeytt szøllff“, som han og hans Broder Torbenn Oxe har indløst Lindtholm Slot og Len for af Niels Hack, der havde det i Pant derfor af Kong Hanss. Da forskr. Hr. Iehann Oxe nu har antvordet os Pantebrevet, pantsætte vi ham Raffnsburgh Slot og Len, som han nu har i Forlening, med al ret Tilliggelse, at nyde som et frit brugeligt Pant, indtil det indløses for forskr. Sum; naar dette sker, skal han eller hans Arvinger bevise med klare Kvittanser og skjellig Bevisning, at han og hans Broder have givet Niels Hack forskr. Pantesum, og have vi nu annammet til os de Kvittanser, som forskr. Hr. Iohann Oxe havde, at han og hans Broder havde fornøjet Niels Hack 1000 rh. Gld. og 1687 Mk. danske af Summen. Hvis Hr. Iohann Oxe ikke redelig kan bevise, at han har givet Niels Hack flere Penge, skulle vi løse Raffnsborg for den sidstnævnte Sum.

¹⁾ Danske Mag. IV. 249—50.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 220.

³⁾ C.

Desligeste skal Hr. Iehann Oxe give os 600 Mk. danske, halv Sægefald og halv Oldengjæld, og holde 10 væragtige Karle med Heste, Harnisk og Glavind, os og Riget til Tjeneste, af forskr. Raffusborg Len, medens han har det i Pant, og bliver det ham afløst, skal han give 1000 Mk. danske deraf efter Brevet af 1523, 12 Avgust, dog at han skal gjøre Regnskab for Strandvraget i Lenet og holde Hus etc. Cum claus. consv. Haffnie, domin. post festum crucis exaltat. III, 170 b; C, 133.

25 Septbr. Claus Denne fick breff, att hanndt maa nu andenn reysze vplyge Sancte Anne hospitall vdi Køpennhaffnn ther, som nu Sancte Gertrudtzs capell stander, huilcken capell aff [!] verdiige fader her Lage Vrne, biscop vti Roschilldt, haffuer met degenns vti forn^e Køpennhaffnn villig och sambytycke ther till vntt met alle sine hwss, iorder, hawer och alle retthe tilligellsze, inthet vndertaget, till ewindelig eye nyde schullendis, daag met saa skell att thenndt, szom forsiwnns mandt er till forn^e hospitall, schall her effther giffue forn^e degenn they marck danske pendinge och en gylldernn pro visitatione aarligen till ewiig tiidt och ther met vere frii for forscreffne degenn och alle andre aandelige och verdslige kraff eller besuaaringe. Ther till haffuer burgimestter och raadt vdi Køpennhaffnn giffuit och tillagdt aff byenns och borgers iorde paa thenndt nørre szide, liigebredt viidt Sancte Gertruds iordt, szaa att planen er till haabe met forn^e Sancte Gertruds iordt tollff och firetiuffue fawne vdi østter och vestter och fire firetiuffue fawne vdi sønder och noer, szom the haffue vndt till forscreffne hospitall, met huss, iorder och hawer quit och ffrii till ewindelig eye. Och haffuer forn^e Claus Deenne vedt taget och forpligtid seg och sine efftherkomere att schulle bygge paa szamme plann eth merkeligt hospitall, szom noget kandt findis vti Danmarck, vpmwret aff grwndenn och indenn bygning met bastue och anden qwemhødt, som siwge mendische sunderligenn behoff haffue. Item schall skickis en kiiste met loessz for huer seng att gemme the siwge mendiskis tyngist vdi, som indtkomme, saa lenge [till] the bliffue till passz. oc tha mwe the vdtage met thennum the mynstte met thet meeste, the haffue indtførtdt, endog the haffue leyett vdi hospitalet vti x eller femttenn aar. Item schulle alle indtages vdi hospitalet for Gutzs skyldt forudenn godts eller pendinge, menn dø the ther inde, tha schall hospitalet vere theris arffuinge. Item naar nogle affdøer, tha schulle burgimestter och raadt vdi forn^e Køpennhaffnn met forn^e her bispenns commissariis ther sammesteds aff konningenns och Danmarcks riigis raads befalling formere och indtlegge the siwge mendische. Szom the kwndne kendne met tiidenn, thet hospitalet forbedres kandt oc hospitalet komme till saadann riigdom och forbedring, som thet vaar, før thet bleff ødelagt, tha schall ther holdis jø siuge och szaare mendische paa sengenne met presttere, sannger och hittebørnn och the qwinder, som børnn och siuge mendische plegher

att røgtthe, szom ther plegede att holdis tillfornn, myndre eller mere effther hospitalenns formwe och formendtszenns kendinge. Ther till et offuit hospitall for alle fattige vandrende pellegrime, och alldrig tages pendinge for madt eller øll och ey sønnis nogenn mendische herberge, szom skicket vaar tillfornn. Schulle och forne burgimestter och raadt i Køpennhaffn tillsee, att szamme fattige mendiske holddis erligenn och renligenn met reenne lagenn paa alle sengenne huer løffuerdag, godt kaastt och vell tillreedt. Item naar nogre ere szaa siuge, som tiitt och offte skeer, att the ligge en gandske dag och giide inthet ther fortheret aff thet i hospitalet er, tha schall thenndt, hospitalenns forstander er, lade hente vdi byenn vin, huedebrødt, eble eller anden deell, som the siuge mendiske atlløstte. Item forwdenn thette forne siuge huss schall byggis ett hospitall for fattige vandrende pelegrimme, att the kwndne ther haffue tilfluctt met seng, husly och fry fyring. szaa mange ther komme hungre och tørstte och begere herberge till retthe tiidt for Gutzs skyldt. Naa[r] klokkenn slaar vj, schall huer haffue øll och brødt paa vj pendinge. Item the, szom icke saare ere trengde, icke hellder komme forscreffne tiidt, schulle alldene haffue herberge och seng; the som komme effther vij slaar, schulle icke indladis, och schall ingenn indladis och schall ingenn herbergis mere endt en nath. Item schall ingenn qwiindne, szom ligger oppenbarlig i skøerleffnet, boe paa lxxx fawne ner hospitalenns fortaa. Item naar forne Claus Denne eller hannss efftherkomere affdøer, tha schulle forne burgimestter och raadt met samme her bispenns commissariis skicke the fattige mendiske en andenn erlig och gudt-fryctig mandt vdi hannss stedt till forstander, thendt som ther er indtiffuenn och icke haffuer børnn eller barnung qwindne att besørge. Och schall hospitalet och the fattige mendiske vere samme forstanders arffuinge och ingenn andenn. Item schall och forne hospitall nyde och beholde Sancte Anne capell, szom forne Claus Denne vden for Kopennhaffn tillfornn oppbygde met allt offer, godtzs eller gaffue, ehudt ther nu er eller komendis vorder. Item schall forscreffne hospitall nyde thendt vor helligste ffaders pauenns stadtfestellsze, szom Claus Denne tillfornn forhuerrfide till Sancte Anne hospitall, och scall samme stadtfestellsze vere och bliffue ved euig magt vdi alle szine ordt och article. Item maa och scall forne Claus Denne och hannss efftherkomere forstandere till forne hospitall nyde och bruge gode mendiskes allmisse i vore riiger Danmarck och Norge, huor hannum løstter och handt vedt seg nogenn behielling och fattige mendiske. Item scall forde hospitall nyde alle sine retthe tilligellse met alldt tillbehøring; och szaa huad thet her effther formeris och forbedris kannndt, scall hospitalet nyde och beholde till forne siuge mendiskis opholding och ey brugis til andet. Item schall forne hospitale och forstander vere vnder forne her bispenns aff Roschildt och hannss efftherkomeres forsuaar och beskermellsze, szom kircker, clostter, hospitale och andne Gutzs hwss bør att vere effther kirckeløgenn &c.

Datum Haffnie, domin. prox. post festum Mathei apostoli. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 220 b¹).

25 Septbr. Mester Magens Kaass fik Kvittans for Regnskab, som han har overantvordet Kongen for Guld, Sølv, Penge og Klæde, som han har oppebaaret og udgivet i Lejren for Køpenhaffnn og andetsteds til „reyszeneyr och knectte solldt“ og anden Udlægning til Kongens eget Behov, og bliver han deraf Kongen aldeles intet skyldig. Haffnie, dominica post festum Mathei ap. Rel. Mgr. Andreas Glob. III, 28; C, 168.

28 Septbr. Burgimestter och raadt vdi Køpenhaffn ffinge breff, att huilekenn borgere vdi Køpenhaffn, som hwsze haffue och icke sellffue vdi boe, schall sette endt vdi hwszit, som schatthet och skylder och gøre byes tyngte fulldt, vndertaget vor naadigste herris høffwitzmennndt, skipperne och andre, szom hanss naadis breff haffue eller her effther fangennndis vorde att haffue thendt friihedt, som sedwonligtt haffuer veret och vdi konning Hansszes tiidt sedwonligtt vaar &c. Datum Roskildie, in vigilia Michaelis. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 220 b²).

— Vii Ffrederich met Guts naade &c. gøre alle vittherligt, att vii aff vor swnderlig gunstt och naade, szaa och for troskab och villig thiennistte, som oss ellskelige burgimestter, raadt och menighed vt Køpenhaffn oss och riiget her till giordt haffue, och paa thett the schulle thesz velluilligere och bedre forbedre och fette vor stad Køpenhaffnn, haffue vntt och tilladet, att the mwe och schulle nyde och beholde vor och kronnens mølle Rosbecks mølle vdi x samfælde aar met alldt sin retthe tilligellsze effther thette wortt breffs datum regnennndis, qwiitt och frii forvdenn alldt affgiff. Thesligistt schulle the nyde thenndt hawe, som ligger till fornæ Rosbecks mølle och alle andden aaredriff, som the nu haffue och her till aff arrillds tiidt brugtt haffue. Daag er thet saa, att ther er noget ythermere twiffwell paa, tha schulle the føre theris breff vti rette for oss ellskelige verdiige fader met Gudt, her Lage Vrne, biscop vt Roschilldt, och Danmarcks riigis raadt. Samledis haffue vii vntt och tilladet, att the mwe och schulle kaste twinde grefftter hoss Pefflinge dammen och en hoess stranden och ther mett befeste fornæ Køpenhaffnn aff theris ytherste magt och formwe, oss, Danmarcks riigis raadt och riigens indbyggere till thett beste. Thesligiste vaare the begerennndis att gøre en dam offuer Rosbeck till att befeste Køpenhaffnn met, och kwnde vii icke nu paa thendne tiidt giffue thennum ther swaar paa, thi vii vistte icke leylighedenn ther om. Thii haffue vii tilltroet oss ellskelige her Leib Heye, canick vdi Køpenhaffnn, Erich Matsszenn, vor mandt och thiennet, Iens Broleggere, vor burgimestter vdi Køpenhaffnn, Peder

¹) Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klosters, Tillæg 177—80.

²) Kjøbenhavns Diplomat. I. 332—33 (efter Originalen).

Kampe, Oluff Scriffuere, Lassze Leusszenn, raadmenndt ther samme-
steds met fyre actte bynder aff Otthersløffwe att riide ther paa,
grandtske och forfare beleilighedenn ther paa, om thet kandt vere
oss, kronnenn och thendt hellig kircke tolligt, att saadånn demming
gørris. Datum Roskildt, in profesto S. Michaelis. Ad mandatum dni.
regis proprium. III, 219 b¹⁾.

28 Septbr. Vi Fr. skjøde os elsk. Niels Stemp, Borge-
mester i Køpennhaffnn, al Del og Ret, som er tilfaldet os paa
Kronens Vegne i den Gaard i Køpennhaffnn, som han selv iboer,
og som tillørte Hanss Michelsszenn, der boede i Mallmø og rømte
med vor og Rigets Fjende, Kon. Christiern den sidste; om
Hanns Michelsszenn nogen Tid bliver dagtinget ind i Riget
igjen, skal Gaarden dog blive hos Niels Temp[sic] og Arvinger.
Cum claus. consv. et inhib. sol. Roschilldie, in profesto S. Mi-
chaelis archangeli. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 219²⁾.

18 Oktbr. Hr. Iohan Vrue fik Forleningsbrev paa
Skelskør By med al kgl. Rettighed i 5 Aar fra Datum uden
al Afgift. Arusie, die S. Luce evang. Rel. Magister Andreas
Glob. III, 225*; C, 259 b.

23 Oktbr. Aars bye fleck forplictellsze breff paa hallfemtte
hwndrett tre marc j β for noget rytther thering. skarffuis och afflagdes
skall vdi theris solltdt, sammeledis for nogen anden tering, som vor
naadigste herris eget faalck forteret haffde, før hanns naade sellfuer
thiitt kom och for theris rette holdt och gesterii paa gick, the
hanns naade hølde skulde ther vdi byenn. Datum Randsusie, die
Seuerini. Rel. Mgr. Andreas Glob. III, 28; C, 169.

27 Oktbr. Mogenss Iwell, Embedsmand i Hingeherred
og Wld[borg]herred, fik Kvittans for 55 Mk. 5 β for Byskatter
og Toftpenninge af Hollstebro og Ringkiøpinge, som skulde ud-
gives nu S. Morthens Dag tilkommende, ligeledes for 64^{1/2} Mk.
3 β paa Regnskab af, hvad han har oppebaaret paa Kongens
Vegne i begge Herreder af Skovsvin og „skowvogne“. Cum
claus. sol. et consv. Viburg, in vigilia B. Symonis & Iude apost.
III, 28 b; C, 169.

4 Novbr. Anders Vintter fik Livsbrev paa en Aale-
gaard i Kiillssaa mod 2 Td. Aal aarlig til Aalborg Slot.
Aalborg, 6. fer. post omnium sanctorum. Ad mandatum dni.
regis proprium. III, 28 b; C, 169.

1) Kjøbenhavns Diplomat. I, 333—34.

2) Kjøbenhavns Diplomat. II, 220.

5 Novbr. Øø Kloster fik Stadfæstelse paa to Breve, det ene om noget Fiskeri i Hagediiff og mere Gods, det andet et Laasebrev paa samme Fiskeri m. m. Thi forbyder Kongen alle Fogeder og Embedsmænd og alle Borgere i Aalborg, Nifve, Hemmersyssel og Hanherred at fiske der, uden de have Priors Minde. Aalborg, Lørd. efter alle Helgen Dag. III, 29; C, 169 b.

8 Novbr. Peder Sellghuusszen i Lunndrup i Slett-herred og Arvinger fik Brev paa en Kronens Gaard i Brøndom i Salling Sogn (samme Herred), som Anders Baggi iboer, og et Bol smstds., som Per Iepsszen iboer, at have som deres fri Bondegods mod aarlig at give af Gaarden 3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, Gjæsteri og Skovsvin, og af Bolet 2 Ørtug Korn, Gjæsteri og Skovsvin etc.. Cum claus. consv. Rand[rusie], die Villhadi ep. Rel. Hr. Offue Vincentii, Ridder. III, 29; C, 169 b.

9 Novbr. Iens Pedersszenn, som kaldes Bassi, fik Brev at være fri for de to Svin, han til forn gav til Kronen, saa længe han har Fogediet paa Helligness Gaard. Aars, Onsd. post Villhadi. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 29 b; C, 169 b.

10 Novbr. Seuerin¹⁾ Pouellsszen og Hustru fik Livsbrev paa Skoropegaard i Tolberg Sogn (Liisberg Herred, Kallø Len) mod aarlig at give 10 Mk. Penninge til Kallo, samt bygge og forbedre Gaarden. Arusie, vigilia Martini. III, 29 b; C, 170.

— Mogenns Iwell fik Kvittans for 12000 Hvillinger og 16 Td. Smør, som han lod antvorde Borgemestrene i Aars og som de skulle indskibe paa den derliggende Jagt, og for 50 Mk. danske. Aars, in profesto S. Martini. Rel. Mgr. Andreas Glob. III, 29 b; C, 170.

11 Novbr. Hr. Magens Gøye fik Stadfæstelse paa Skanderborg sin Livstid, uden al Afgift efter Kong Christiernns Brev, dog mod Tjeneste, eftersom han mest kan afstedkomme, mod at bygge og forbedre Slottet og ej forjage Dyrene af Skoven „mett szadt eller andenn deell“.— Cum claus consv. Skanderborg, S. Martini Dag. III, 29 b; C, 170.

¹⁾ Sørenn. C.

12 Novbr. Mauris Pedersszenn, Borgemester i Ebelltofftø, fik Brev paa en Eng norden ved Byen, frit og kvit, ad gratiam. Skanderborg, altera die Martini. Rel. Iens Huass.

„Sabbato post inuentionis crucis reuocauit princeps literas prescriptas, for hand er kirckens tienner och engenn heffdes frann kronnenn“. III, 30*; C, 170.

12 Novbr. Samme fik Befalingsbrev paa Hielm og de Øg, der ere derpaa (i Brevet kom den Artikel, at ingen Fiskere skulle ligge der og fiske, thi de forhugge Skov og Krat med deres Ildebrand, som Øgene skulle have Skjul af). Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 30; C, 170 b.

21 Novbr. Knud Rudt fik Livsbrev paa Sæby og Sæbylen mod at give deraf halv Sagefald og Oldengjæld. Riipis, vor Frue Dag præsentat. Rel. Hr. Magenns Gøye og Hr. Iohan Rantzow. III, 225*; C, 260.

22 Novbr. Hr. Henric Niellsszenn fik Følgebrev til Bønderne i Hing og Vlborig Herreder. Riipe, altera die præsentat. Marie. III, 30 b*; C, 171.

— Hr. Niels i Nibe fik Beskjærmelsesbrev og Fritagelse for al biskoppelig Tyng; efter denne Dag skal han ej give nogen Tyng til Bispen af Kronens Kirker Voxleff og Nybe uden alene Cathedraticum, men holde dem, som vi om Vaaren tilskikke at salte Sild i Niibe til vort Behov, til Mad, Øl, „hanns bierring till skellighed“, al den Stund han salter dér. Cum claus. consv. Riipe, 3. fer. prox. præsentationi Marie. Ad mandatum regis proprium. III, 30 b; C, 171.

23 Novbr. Bønder og Kronetjenere i Skottborg og Hundtzbeck Len skulle være fri for „bowiagtt“ og Raajagt, uden vi eller vort Bud komme did; da skulle de holde os og vort Bud, som de gjorde i Kong Hansszes Tid. Riipe, ipso die Clementis. Rel. Dns. Iuarus episc. Ripensis. III, 30 b; C, 171.

— Vi Fr. have paa Kronens Vegne gjort et Mageskitte med Niels Clausszenn, Torckell Clausszenn til Nørholm, vore Mænd og Tjenere, Fru Karine, Claus Strangesszenns Efterleverske, deres kjære Moder og deres Søkende, som de ere ret Værge for. De og Arvinger skulle have af os og Kronen til evindeligt Eje efterskr. Gods, som er al den Ret som vor Frue Domkirke og Kapitel i Riipe havde i Voldene ved Norholm og Forborgen, i nogle omkring liggende Agre og Enge, i Møllen,

Møllestedet og Mølledammen udenfor Nørholm, i Waardaa, som løber forbi Nørholm og i nogle Agre og Enge, „som paa thette for^{ne} grwndt skiwde“ og der omkring ligge, hvilket Gods Hr. Ion Ieipsszenn, hans Efterleverske Fru Ellsze og deres Søn Iens Ionsszenn havde i Værge, fremdeles den Rettighed, som samme Kirke havde i Gaardstedet Qwistebeck med tilliggende og i de Agre og Enge fra Møllen ved Nørholm ved Waardtaa og indtil Kydeuadt, item saa meget Ret, som Tiistrop og Hodde Kirker havde i samme Gods (alt det foregaaende undtagen Qwistebeck, o. flg.) samt i nogle Agre og Enge, som ligger omkring Holuick, hvilket Gods Dronning Margarethe kjøbte af Riiper Domkirke og Tiistrop og Hodde Kirke¹⁾. Vi kjende os og Kronen at have Fyldest og fuld Vederlæggelse for forskr. Ejendommen og forpligte os til at fri og frelse Niels Clausszenn osv. for hver Mands Tiltale derpaa og holde dem skadesløs inden 6 Uger, om noget deraf bliver dem fravundet ved Rettergang. Til Vederlag skal vi og Kronen have 4 Gaarde i Anum By (Skerne Sogn, Bølingherred), beboede af henh. Grawers Iwersszenn, Lauris Pouellsszenn, Ies Michellsszenn, Paia Grawrsszenn og som hver skyldte 3 Ørtug Byg, $\frac{1}{2}$ Pd. Smør, 2 Høns, 1 Gaas, 1 Lam, 18 β Gjæsteri og et Skovsvin, og én Gaard i Skierne By, som Mortenn iboer og giver $\frac{1}{4}$ Td. Smør, 8 β Gjæsteri, med al deres rette Tilliggelse, som er Ager, Eng osv. alle fire Vegne til Markemode, inden Mark og uden Mark, hvor det ligger. Riipis, die Clementis. Rel. Hr. Prebiørn Podebusk, Ridder. III, 31; C, 171 b²⁾.

24 Novbr. Iohan Randzow fik Følgebrev til Krogenns Len. Riipis, in profesto Chatharine virg. Dns. rex per se. III, 225*; C, 260.

— Hans Andersszenn i Riipe fik Skjødebrev paa en Gaard i Sworttebrødregade i Riipe, som Matis Vintter iboer og som tilhørte Mester Pouell Andersszenn, en Stund Cantor i Riipe, og hans Broder Hanns Andersszenn og var tildømt Kongen som Fjendegods³⁾. Riipe, vigilia Chatharine. Rel. Iens Huass. III, 31; C, 171 b.

¹⁾ 1406. Molbech og Petersen: Udvalg af danske Diplomer, 267, 271.

²⁾ Smlgn. De ældste danske Archivregistraturer, IV, 404—5.

³⁾ Et Udtog af Dommen. dateret: Riipe, Lørd. før Frue Dag præsentationis (19 Novbr.) III, 30 b; C, 171. Hanns Andersszenn havde kjøbt [Broderen] Niels Andersszenns Del, der kom af Landet til Rigets Fjender.

— Assenns bye ffick stadtfestellsze paa alle priuilegia och friiheder, som the haffue aff konning Hanss och andre framfarne konninger vdi Danmarck, och att the mwe nyde alle the priuilegier, szom borgere vti Ottenss haffue, och att ingenn vdtlendiske eller bynder maa gøre landkøeb ther om kring, szom samme stadtfestellsze ythermere vdwiszzer. Datum Riipis, vigilia Chatharine. Dns. rex per se. III, 118 A b; C, 83 b¹⁾.

24 Novbr. Ffoborgh ffick och eth allmyndeligt stadtfestillsze paa theris priuilegiere och friihedere. Datum Riipis, vigilia Chatarine. Rel. rex per se. III, 119 A; C, 84²⁾.

— Iacob Hardennberig fik Forleningsbrev paa Ffaaborg By ad gratiam mod at give aarlig deraf 20 Gld. i Mønt. Ripis, S. Karine Aften. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 84.

1525.

22 Januar. Lauris Frost fik Livsbrev paa S. Iyrgenns Hospital udenfor Landtzkronne mod at lade holde den sædvanlige Gudstjeneste. Cum claus. consv. Kolldinge, S. Vincentii mart. Dag. Ex commissione literaria dni. regis. III, 316 b; C, 13 b.

8 Marts. Siwerdt van der Visk fik Pantebrev paa Hundtzbeck og tilliggende Gods for 800 Mk. lybsk, at nyde indtil det bliver ham eller Arvinger afløst, mod tilbørlig Tjeneste; dog forbeholder Kongen sig „bowiagttenn“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kollding, Onsd. efter S. Thome Aquinati Dag. Ex commissione literaria dni. regis proprii et ex mandato magistri Iasperis Brochmann et ex relatione Melchioris Rantzow. III, 33; C, 173.

15 Marts. Otte Braakenhwssz fik Forleningsbrev paa Swinborgs aarlige Byskat, indtil Kongen forser ham med et andet Kronens Løn. Seberg Kloster, Onsdag efter reminiscere „Biscop Stygge Krwmpen tog ther beffalling och gaff handt mag. Nicolao Gortze cancellario³⁾ beffalling paa Ffobeslet, torsdagen effther oculi“ [p: 23 Marts]. III, 119 A, C, 84.

¹⁾ Samlinger til Fyens Hist. I, 236.

²⁾ Aktst. til Oplysn. af Danmarks indre Forhold. II, 2 (efter Originalen).

³⁾ oc gaff han mig. C.

4 April. Iacob Skram fik Livsbrev paa Gulldborg Færgested med Gaard, Mark, Skov, Eng og anden Rettighed mod deraf at give den sædvanlige aarlige Afgift og holde Husene ved skjellig Bygning etc. Cum claus. consv. Fflensborg, die B. Ambrosii. Dns. rex per se. III, 172; C, 134 b.

6 Maj. Mellfar By fik Stadfæstelse paa følgende Brev: Vi Christina, Danmarcks &c. Dronning tillade, at os elskelige vore Borgere, Bymænd og Menighed i vor Kjøbstad Medellfar maa beholde til evig Tid en vor og Kronens Jord, som kaldes Kodeskowff og Kodeskowfang til deres Agerdyrkning og Fægang, hvorpaa de ogsaa har vor kjære Søns Brev, dog at de deraf skal give hver S. Andree Dag før Jul 4 Ørtug Byg til Hintzegawell Slot; hvis dette ikke sker, skal Jorden komme frit til Kronen igjen og dette vort Brev være magtesløst og forbrudt. Cum claus. consv. Otthensze, vigilia præsentationis Marie [20 Novbr.] 1521. — Desuden har Kongen tilladt, at de maa nyde slig Byfred paa forskr. Jord, som de have i deres By, saa vidt og bredt, som samme Jord rækker, og saa frit, som de friest kunne bruge deres Friheder og Privilegier, som fremfarne Konger have givet dem i deres By, Byfang og Bysted. Kolding, die S. Ioannis ante portam latinam. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 119 A; C, 84.

— Iørgen Michellsszenn, Foged paa Sampszø, og hans Husfrue Charine, fik Brev for begges Livstid paa Trannebier Gaard paa Sampszø, som Hans Iacobsszenn til forn iboede, mod at give saadan Landgilde til Kalindtborg, som Hr. Iohann Vrnne „forsettendis vorder“. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder, D. R. Hofmester. III, 225*; C, 260.

Forliigellsze breff emellom her Magens Gøye och
her Peder Lycke.

10 Maj. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att vii nw haffue giordt eth venligt och kierligt vennskab, stadiig och fast forening och forligellsze emellom oss ellskelige-her Magens Gøye, vor och Danmarcks riigis howmestter, och her Peder Lycke, wor embitzmandt paa Nyeborg, riddere, vore mendt och raadt, om allt vrede och twedragt, vwillige, hadt och affwendt och vsamdirectighedt, som thennwm her till vdi noger maade haffuer emellom veret, vti saa maade, att hues skyllinge och bryst, szom forscreffne oss ellskelige her Mogens Gøye vti noger maade kandt haffue till oss ellskelige her Peder Lycke, haffuer handt nu alldelis giffuit och anti-

wordet frann seg och vdi vore hender och thennum alldelis forlatt vti vortt villkaar, ther vdindenn att gøre oc lade effther wor egen villig, och skall handt met ordt eller gerning ther paa effther thendne dag alldriig saghe, thale eller arghe met ordt eller gerning vti noger maade. Skall handt och saa effther thendne dag vende for^{ne} her Peder Lyckegott till och her met were^s hans ven aff hiartte och vdi ingenn maade drage hannum nogenn affwendt paa, hemelligenn eller oppenbarlig, szom handt nu oss sellffuer loffuit och tillsagdt haffuer. Datum in castro Koldinge, feria quarta prox. post domin. iubilate. III, 33 b: C, 173 b.

Thet andet breff om forscreffne forligellse maall.

10 Maj. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vithertligt, att vii aff vor sunderlig gwnt oc naade, szaa och for att fredt. enighed och godt samdregt maa were heer vdi riiget eblantt wore kiere vndersaatte och szerdelis eblantt vortt ellskelige riighenns raadt, aldt indwortis hadt, awendt, vrede, vsamdrectighedt och wwillige, ther aff riighedt och thetzs indtbyggere kwnde komme vti vbodelig skade, forderff och nederfalldt, maa affleggis, vndertryckes och alldelig nederlaas, haffue vii nw giordt eth venligt, stadigt och fast venskab, forning och forligellse emellom oss ellskelige her Magenns Gøye, vor embitzmandt paa Nyeborg, riddere, vore menndt och raadt, om alldt vrede, twedrectt, wwillige, hemelig hadt, affwendt och vszamdrectighedt, szom thennmw emellom her till dags i noger maade veret haffuer, vti saa maade, att hues skyldinger och briist, szom for^{ne} oss ellskelige her Peder Lycke vdi noger maade haffuer eller haffue kanndt till oss elskelige her Mogenns Gøye, haffuer handt nw giffuit [osv. som foregaaende Brev indtil] hemeligenn eller oppenbare, met ordt eller gerninger. Samledis skall for^{ne} her Peder Lycke were effther thendne dag vdi alle maade vbewordt met Chrestiernn Brodersszenn och hans metffyllgere om alle the sagher och skellninger, szom handt her till dags till hannwm haffdt haffuer, och som handt oss nu sellffuer loffuit och tillsagdt haffuer, huilcket, som skall holdis hoss oss, och hues vii thennum emellom ther vdinden gørendis och forligendjs vvrde, skulle holle, szaa giordt och thalet paa begge sziider. Datum ut supra. III, 34; C, 173 b.

11 Maj. Mester Iohan Friis fick presentationem paa hellig tre koningers alther i Lund e domkirke per canonicam priuationem magistri Christierni, canonici Lundensis. Datum Kolling, feria quinta post domin. iubilate. C, 324.

— Mester Peder Beruitsszenn fick presentationem paa preposituram. Tofftensem per liberam resignationem magistri Wlgangi Vthenhoff cancelarii. (Samme Datum). C, 328 b¹).

¹) Saml. til Fyens Historie, I, 236.

12 Maj. Hr Iohan Vrne fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa den Gaard i Kallingborg, som tilhørte Hans Iacobsszen: Kolding, 6. fer. post domin. iubilate. Rel. Hr. Magenns Gøye, magister curie. III, 225 b*; C, 260.

— Mester Peder Beruidsszenn fik Forleningsbrev ad tempus vitæ paa Thorø, som Mester Wulgang til forn havde i Forlening, mod den sædvanlige Afgift til Nyborg Slot. Samme Datum. Rel. Mester Iesper Braachmandt. III, 119 A b; C, 84 b¹).

— Nis Fersløff, Byfoged i Randers, fik Brev paa Thielpolm, ligesom andre Byfogeder have havt før ham. Samme Datum. Rel. Erick Ericsszenn. III, 33 b; C, 173.

14 Maj. Eyler Bryske fik Forpligtelsesbrev paa Lwdenes Slot og Len for 600 rh. Gld. i Guld, 1000 Mk. danske i danske albus og 500 Mk. i Dobbeltskill., som Kong Chrestiern den sidste lod mønte, hvilken Sum han laante Kongen (Frederik). Han skal beholde Slottet i Pant, indtil det afløses ham eller Arvinger, dog mod aarlig at give deraf 100 rh. Gld. i Guld og 60 „spegelaxe, tyrde met vedt“ samt 30 rh. Gld. for Borgeleje; han skal holde Kongen og dennes Folk én Nat, og dermed være fri for al ydermere Tynge og Borgelejeheste, men gjøre tilbørlig Tjeneste. Dog undtages det Gods, som Niels Clemintsszenn havde kjøbt og pantet i Lenet og havde i Væрге, da han døde, samt det Gods i Skernne Sogn, som Kongen fik til Vederlag af Niels Clausszenn til Nørholm og Medarvinger og som Kongen har befulet Iens Huass at annamme paa Kronens Vegne (derpaa har Kongen Eyler Briiskes Gjenbrev). Kolding, Sønd. cantate. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 35*; C, 174 b.

— Niels Michellsszenn, Herredsfoged i Holmesherred, fik Livsbrev for sig, sin Hustru Dorethe og deres Børn paa den Gaard i Pestedt, han nu iboer, samt paa en Otting paa Pestedt [Mark], som ligger til det Bol, Thames Persszenn iboer, og en Otting Jord paa Gauerslundt Mark, som nu ligger øde, mod aarlig at give 4¹/₂ Mk. danske til Kolling og dermed være fri for al kgl. Tynge. Kolling, dominica cantate. Rel. Hr. Hollgerd Roszenkrantz. III, 35; C, 174.

¹) Saml. til Fyens Historie. I, 236.

14 Maj. Nis Griis fik Livsbrev paa en Gaard [i] Rersløff, som kaldes Nørregaard, mod at give den sædvanlige Tyng og Afgift til Kallingborg Slot; han skal være fri for Ægt og Gjøsteri, dog at han skal være pligtig at staa i Slotsloven. naar han tilsiges. Samme Datum. Rel. Hr. Iohann Vrne. III, 225 b; C, 260 b.

— Andreas Glob, præpositus Ottoniensis, fik Forleningsbrev paa S. Iyrgenns Hospital i Otthens for Livstid, dog at han skal fordrage sig derom med Erick Hansszenn, Borgemester i Medellffar; han skal holde Gudstjenesten ved Magt, Kapellet bygt, Gaarden og Godset [ved Magt], Bønderne ved Lov og de syge spedalske Mennesker „till“ Mad, Drikke og Klædning. Cum inhib. Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 118 B; C, 85.

24 Maj? Mester Iohann Friissz fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Jord i Otthenns, vesten og sønden fra Møntergaarden og østen og norden fra Sworttebrødrekirke, som rækker fra Sworttebrødre Kirkegaard og „vender paa“ Offwegade, og som Christienn, der var Skriver paa Køpenhaffn, købte af Eyler Ericksszenn til Nackebøll. Gottorp, vigilia ascencionis(?) dni. III, 118 B; C, 85.

20 (13?) Juli. Otte Brochenhwsze og hans Hustru fik Brev paa Sludegaard, at have „ham“ til Leje for begges Livstid, og skylder han aarlig til Landgilde 5 P.d. Byg og én Mk. Penninge til „Arffspendinge“, samt 2 Gaardsæder smstds., som hver skylder aarlig 1½ Ørtug Byg og 8 β Penninge, med tvende Skovskifter, Langeblee og Strandskiste, og al anden ret Tilliggelse; dog skulle de aarlig yde dette forskrevne Landgilde paa Nyeborg Slot, samt bygge och forbedre Gaarden og ej forhugge Skovene. Nyborg, S. Margarethe virg. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 118 B; C, 85 b.

30 Juli. Mester Claus Gortze, Kansler, fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Køpennhaffn ved Stranden, som Hans Friimandt havde i Forlening for sin og Hustrus Livstid, og som ligger vesten for den Gaard, som Iyrgenn Møller iboer. Cum claus. consv. et inhib. sol. Haffnie, Sønd. efter S. Iacobi apost. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 229 b*; C, 265 b¹⁾.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 222.

1 August. Kyrstine, Iens Iuells Hustru, i Riibe fik Brev, at ingen skal kjøbe eller pante af hendes Mand det af hende arvede Gods, saa fremt de ej ville have Pengene forbrudt. Haffnie, die Petri ad vincula. [Dns. rex per se¹]. III, 35 b; C, 175.

— Hans Persszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans paa Regnskab for 200 rh. Gld., som han oppebar i Fjor, og dertil 1100²) rh. Gld. i Guld, som han i dette Aar har oppebaaret af Tolden i Hellszingør. Ex castro Haffnuse, S. Petri ad vincula Dag. Rel. Vilhelm Stenwer. III, 228; C, 260 b.

5 August. Rasmus Lasszen, Borgemester i Saskøping, fik Livsbrev paa Sækkøpings Bro norden for Byen med al Told og anden Rettighed, som plejer med rette „affattgange“ af vejfarende Folk og „aff arrilldtzs tiidt ganget haffuer“; han skal nyde den uden Afgift mod at holde Broen ved Hævd, Bygning og Magt. Haffnie, sabb. post festum Petri ad vincula, [nostro sub signeto¹]. III, 172; C, 134 b.

7 August. Borgemester, Raad og Menighed i Mallmøø fik et Brev paa 2500 Mk., som de laante Kongen til at lønne de Knægte med, der i Fjor laa i Aass, og som de antvordede Hr. Albret Ibsszenn og Hr. Mowritzs Ibsszenn, dertil 176 Mk. 4 β for 3 Læster Malt og 100 Tdr. Havre, som de antvordede Hr. Henrich Krumdiige og som kom til Gottlandt; derfor maa de holde deres aarlige Byskat tilbage, indtil samme Sum er dem afregnet deri. Haffnie, fer. 2. ante festum divi Laurentii mart. III, 304.

8 August. Vii Frederich met Guts naade Danmarcks &c. konning gøre alle vittherligt och kendis oppennbare met thétte vortt opne breff fore oss, vore arffuinge och efftherkomere konninger vdi Danmarch och fore alle andre, att vii haffue anseett och bettragtett thendt mangfuldiige nytthe och gaffnn. szom vore riiger och wndersaatthe formandelstt erliig och naffnkwndiige manndt, oss elskelige Iacob Fugger, och hanss brødtre sønner vti Augesborg skedte och gjorde er och her effther skee maa, haffue vii aff sunderlig gunstt och naade, aff fulldtkomen raadtt och villge fornē Iacob Fugger, hans brødre sønner och theris arffuinge fore oss, vore arffuinge efftherkomere konninger vdi Danmarch wdi vore riige, lande, steder och vann, vti waare swndt, strømme och haffue, ehuor the ere eller nefnis kunde, vnntt och giffuit thesse efftherscreffne leide, forseckringe, friiheder och naader vdi saadann mening ordtt fran ordtt, som efftherscreffuit stander, vti

¹) C.

²) III har fejlagtigt: 11.

saa maade, att vii haffue taget och anammet forne Iacob Fugger, hans brødre sønner, theris arffuinge, tiennere och theris gods vti vor kongelige, frii, secker, felige och gode leide, beskedellsze och besker-melssze, och ville vii thennum och theris thiennerer och alles theris liiff, haffue och gods vti vore riige, lande och steder, till landt och vandt, vti vore sunde, haffuer och strømme szaa beskermet och beskuddet haffue for alle vore och alle andre, szom vii megtiige ere och szom for vore skylldt wille och schulle gøre och lade. Och er oss elskelige Ieronimus Vydttmandt aff forne Iacob Fuggers och hanns brødre sønners ffuldemactt szaa met oss fordragen och offer eenns vordenn, att forne Iacob Fugger, hanns brødre sønner och theris arffwinge schulle giffue oss, vore arffuinge och efftherkomere konninger vdi Danmarck aff huer lest kober, szom the aff gammell sedwann føre till skiibs egennem vortt riige, sunde, strømme och haffuer, enn hallff rinsk guldenn vti gulldt. Ther offer loffue och tillsziige vii fore oss, vore arffuinge och efftherkomere konninger vti Danmarck forne Iacob Fugger, hanns brødre sønner och theris arffuinge ey vti noger maade vti tillkommende tiidt nogenn ydermere besuaaring paa legge eller paa legge lade, ey hellder ville tiillstede, at thet thennum aff noger skeer. Skede och saa, att nogenn forne Iacob Fuggers, hanns brøders szønners och theris arffuinge skiibe met kober strandede eller bleffue skiibrudenne vti vore riige, landne, strømme och haffuer, tha schall thett samme kaaber icke ther for vere forbraatt och schulle ther for liide aff oss, vore arffuinge efftherkomere konninger vdi Danmarck eller vore vndersaatthe nogenn tilltalle; och om samme kaaber bliffuer biergett, tha mue och schulle the thet igenn anamme for en redelig biergeløenn och vdenn alldt andenn bekaastning och besuaaring, och thet siidenn effther theris egenn villig borttskicke. Vii ville och icke nogenn tiidt tiillstede, att forne Iacob Fugger, hanns brødre szønner, theris arffuinge och tiennere, theris hawe och gods vti vore riige, landne och steder, till landnet och vandt, vti vore sundt, haffuer och strømme schall skee nogenn besettninge, arrestt och bekumrellsze, medenn skulle och ville furstt giffue thennum adtwaarsell och vii haffue fangett scrifftelig swaar igenn och høre theris orsag. Och haffue vii ther fore fore oss, vore arffwinge efftherkomere konninger vti Danmarck taget, anammet, vnttfangett, som forscreffuit staar, forne Iacob Fugger, hans brødre sønner, theris arffuinge och theris thiennerer, theris liiff, haffue och godtzs vdi voer friihedt, seckeringe, felige leyde, beskuddinge, beskermelssze och benaadinge, huilckenn friihedtt och benaadinge vii och giffue thennum vti thette kongelige opne besegle breffs magtt och krafft. Och fore saadan benaadinge, beskermelssze och friiheder schulle och ville forne Iacob Fugger, hanns brødre sønner och theris thiennerer vnde och ramme vortt, vore arffwinges och efftherkomeres konningers vdi Danmarck, vore riige, landne och folcks gaffn och bestte, och varne oss och thennum fore scade; och saa møget kaaber vii behouff haffue till vortt skytt och saa tiitt thett gørs oss behouff, schulle forne Fugger vndne oss for sliigt køb, szom ther paa

tha er vdi Dannelschenn, och hues vii ther fore bliffue thennum skulldiige vdi betalingschenn, schulle vii fornøge lade thennum vdi Dannelschenn, och ther fore sculle the icke ydermere besuaare oss vti købet. Thi forbiude vii alle, ehue the hellstt ere eller vere kwndne, serdelis vore embitzmenndt, befallings menndt, fogetther, tolldere, burgimesttere, raadmenndt, menighedt och alle andre, szom fore vore skyldt ville och schulle gørre och lade, kierligenn bøgerenndis och alluarligenn biudendis engen her emodt these vore leyder, naader och friiheder vdi noget maade, liidet eller stortt, her emodt att gøre eller gøre lade eller tillstede, medenn lade fornæ Iacob Fugger, hanss brøderes sønner, theris arffuinge och thiennerne bliffue vedt saadann fornæ vore naader och friiheder, och lade thennum nyde och vforhindret bruge, vnder voer kongelige hyllestt och vgunstt och swaare straff. Saadann fornæ article, alle punctter och stycker, szom the liwde ordt frann ordt, szom the her indenn benefuende ere och forscreffne staa, loffue och tillsiige vii Frederich &c. fornæ Iacob Fugger, hanss brødre sønner och theris arffuinge stadeligenn, vigenrobeligenn och vbrødeligenn, vdenn alldt argelistt att holle. Datum Haffnie, octaua die Augusti. III, 226; C, 261.

10 Avgust. Hr. Iahann Randtzow fik Brev at nyde til evig Tid alt det Gods, som kan tilfalde Kongen efter Hanss Michellsszenn, Borgemester i Mallmøø, hvor det findes, her i Riget eller andetsteds, dog den Gaard i Køpennhaffn undtaget, som Niels Stemp, Borgemester, kjøbte af Kongen og nu iboer. Køpennhaffwenn Slot, S. Laurentii mart. Dag. III, 304 b¹⁾.

12 Avgust. Oluff Lawrisszen ffrich for hans troe tienniste eth protectorium, at handt och hans hustruff schulle haffue, nyde, bruge och beholde alle theris thiennerne, gaarde oc godtz, the haffue i Norge och Hallandt, vbeschattet, som andre gode mendt haffuer her vdi Danmarck, som the haffue arffwet effther theris forellderne. Giffuit paa Køpennhaffn, løuerdag nest effther S. Laurentii mart. dag. III, 304.

— Iens Torbiørnsszenn maa nyde Halmstedherred i 6 Aar paa Betingelser som i Brevet af 1524, 11 Avgust. Samme Datum. Rel. Biskop Offue Biillde. III, 303.

14 Avgust. Her Oloff Bygh fick presentas paa Helssingborig kirke per liberam resignationem dni. Gotskchi canonici Roskildensis cum claus. consuētis, dog met sodant skel, at som fornæ her Oloff Byg til fornæ dør oc aff gangher, skal fornæ herre Gotskalc haffue regressum til same kirke ighen. Datum in castro nostro Haffniensi, vigilia assumpt. Marie virg. C, 324.

16 Avgust. Hr. Hans Biillde fik Forleningsbrev ad gratiam paa alt det Gods i Sellandt, som tilhørte Nis Bragde

¹⁾ Danske Mag. III Række, I, 241—42.

og hans Husfrue. 4. feria post assumpt. Marie. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 225 b*; C, 260 b.

En dom emodt Niels Brade.

17 August. Vii efftherscreffne Lage Vrne till Roschilldt, Stygge Krompen till Borllom, Owe Biillde till Aarss, Iyrgenn Friis till Viborg, biscopper, Henrich abbet till Soerd, Esge priere till Anttworskow, mestter Knudt, prouest i Viborg, Magens Gøye, Danmarcks riigis howffmestter, Prebiørnn Podebusk, Henrich Aagesszenn, Henrich Krwmdiige, Hanss Biillde, Albret Ibsszenn, Matis Ericsszenn, Peder Lycke, Otte Krwmpenn, Iahann Vrne, Anders Biillde, Hollgert Gregersszenn, Oluff Hollgertsszenn, Oluff Nielsszenn, Otte Hollgerdsszenn. Hanss Krawsze, Niels Vincentzs, Mawritzs Ibsszenn, Knudt Biillde. Trudt Gregersszenn, riddere, Esge Biillde, Danmarcks riigis raad. gøre alle vittherligt, att aar effther Gudtz biwrdt mdxxv torsdagenn nest epher vor frue dag assumptionis paa Køpenhaffuenn slott møthe fore oss erlig och vellbiwrdig manndt och strenge ridder, her Tyggi Krabbe, Danmarcks riigis marsk paa hogborne och hogmectige furstis och herris, her Ffrederich met Gutzs naade Danmarcks, Vendes &c. konning, voer keriste naadige herris vegne, 'och efftter vor keriste naadigste herris beffaling paa thendt ene och haffuede vti retthe steffwenndt met szamme vor keriste naadiige herris steffning Niels Brade till Vandtosse paa thendt andenn sziide. Och bleff bewiisst, att forn^e Niels Bradis egen s^onn haffuede lest forn^e vor keriste naadige herris steffning paa Vandoss, och bleff forn^e Niels Brade sellff seedt ther, dog handt icke wiillde vere seg bekeendt, och vor keriste naadigste herre haffuede giffuit forn^e Niels Brade en fursttelige, konningliige och christtelige leyede, att mwge komme tillstede fore oss och staa till retthe, och hannd dog icke møde wiillde. Tha formanedt forn^e her Tyge Krabbe erlig vellbyrdiig manndt och strenge rither her Axell Bragde, att hannd vnder sin throe thienniste och thendt eedt, szom handt haffuede sworit och sagdt voer keriste naadigste herre, at hanndt her schulde obenbare sziige fore oss, hwadt ordt och thale forn^e Niels Brade haffde hatt met hannum the twinde tiide, handt haffde veritt hannum till ordtzs effther Danmarcks riigis raadtzs szambtycke och beffaling, szom tha tillstede vaar vti Skone. Tha swaarede forn^e her Axell Bragde, att thendt tiidt [hand] aff menig Danmarcks riigis raadtzs beffaling, szom thendt tiidt forsamblet vaar [i] Aawss, thallet met Niels Bragde, tha sagde forn^e Niels Bragde fore hannum, att Seuerin Norby, som thendt tiidt var riigejns fynde, var komenn i landet met stoer magtt, och sagde, hand vilde flye her Axell forn^e her Seuerin Norbyes leyde; ther swarede her Axell till, at handt vaar hanns leygde inthens begerende. Siidenn thalet her Axell met hannum vden for Mallmø vedt Allmeruppe lundt; ther bødt Niels Brade hannum andenn tiidt forscreffne her Seuerin Norbyes leygde, huilckenn handt i thet furste icke anamme ville, tog siidenn annammet szamme leygde-

breff och førde thet till Danmarcks riigis raadt och sagde, Niels Bragde tinget met her Seuerinn for her Axell og hannss broders hussfrues frue Sophies gaarde och ville haffue pending ther till, och her Axell ingenn pending viillde vdtgiffue, och bød her Axell szamme tiid Niels Brade, at ther szom handt viillde vere hoess voer keristte naadigste herre och Danmarcks riigis raadt och indtbyggere och stille allmugenn till fredtts, hues hannum mugeligt vaare, tha vilde handt met vor keristte naadige herris szambtycke vplade hannum Børing claaster eller Owsze herrit, huilcket handt helst viillde begere. Sameledis [sagde ¹] Jenns Andersszenn i Haneskwo fore her Tyggi Krabbe, Erich Krumdiige och fore flere, att Niels Brade haffuede veret paa Gyding herretts ting och forboet allmugenn att vptynge met her Tyggi Krabbe paa voer keristte naadigste herris vegne for thet vpløff, the giordt haffde, och hand haffde fanget scriffuellsze aff konning Christienn, att hanndt met eth stortt tallfaalck ville strax komme thennum till hiellp och vndtsetning. Och tillstodt Otte Stygsszenn for erliig vellbiwrdig swend Knut Persszenn, vor keristte naadigste herris foermarsk, at strax effther Otthe Stygsszenn vaar komenn till Awss, tha sende Niels Brade hannum budt aff Gødingherrit met en bunde, heede Oluff Twesszenn, och vaar begerendis attwiide, hwor hanndt schulde komme till Otte Stygsszenn, och beklagede seg, att hanss heste vaare vti Hallanndt i fforing, ellers haffde hand sellfuer strax ville redet till hannum, och handt vilde reysze hannum alldt Gødingherrit; och Otte Stygsszenn bød her hannum till igenn, att handt schulde sidde stille, till her Seuerin Norbye komme tiidt sellff i landet. Och ther her Seuerin Norbye kom sellfuer vdi landet, tha sende handt Niels Brade hvd met en borger vdi Aawss, kalldis Niels Esbernsszenn, at handt schulde strax møde hannum vdi Søllisborg, och skicket forne Niels Brade budt till her Seuerin Norby met forne Niels Twesszenn och vor begerendis leygde fore seg. Och bewiiste forne her Tyggi Krabbe, att thendt tiidt att handt met thet kriigs faalck, som laa fore Aawss, droge ned till Mallmø, tha reede forne Niels Bradis swenne fran voer keristte naadige herris faalck vden forloff och mynde och icke komme till thennum igenn thendt stwndt, thet feygdenn [waarede ¹]. Giorde och forne her Tyggi Krabbe bewiisligt, at forne Niels Brade bodt sine swenne riide effther vor keristte naadigste herris foget vti Gødingherrit met Bodell Ollsszenn, Trudt Scriffuer, och vilde latt slaget hannum ihiell. Thesligistte och szaa bewiiste forne her Tyggi Krabbe fore oss, att Niels Brade vaar hoess her Seuerin Norbye paa Lwnde landtzsting och tillhiallp, att handt bleff hyllett ther aff bønderne paa konning Christienns vegne, met flere ordt och thale, szom szame tiidt om forne Niels Brade vorde forgiffwenne, och bewiislig giorde, att handt vti thendne feyde haffuer giordt alldt szyn flitt och arbeydt till att vpreysze och vppwecke menig aellmwe vdi Skaanne emodt hogbornne furstte konning

1) II.

Ffiederich, voer keriste naadigste herre, menig Danmarcks riigis raadt och adell och menig riigszenns indtbyggere emodt thendt eedt, hulldscab, mandtscab och throe thienniste, som handt tillforrn vor keriste naadigste herre giordt och sagdt haffuede. Och fore saadan leylichedtzs skyldt bleff saa aff oss alle, geystlig och verdtzslig, szom forscreffne stande, szambdrectteligen dømptt, sagdt emodt och beslutthet. att efftherthi for^{ne} Niels Brade haffuer szaa vtroligenn och oppenbarligenn emodt hanss eedt, hwlldscab, mandscab och throe thienniste, som handt haffuer sagdt hogborne furste konning Ffiederich, vor keriste naadigste herre, och ey haffuer vpscriffuit hanss naadis hogmecttighedtt hulldscab, mandtscab eller throe thienniste, szom en riddmandtzs mandt bør attgøre szin herre och konning, och haffuer tog handtlet emodt hanss naadis hogmecttighedt och riiget, och haffuer verit en stoer aarszag till thendt feyde och vhrsomhedt, blodtstørtning, szom i szame fegde giordt och skeedt er, och haffuer fyrdt awendskioldt emodt hanss federne riige, tha dømpte vii allt for^{ne} Niels Bradis gotzs, rørandis och vrørenndis, arff och eye, panthe godtzs och købegodtzs, møllegodtz och andet, hwore thet findis heer vti riiget, szom hannum tillhører, attbliffue vnder kronenn till ewiig tiidt, och vii menig Danmarcks riigis raadt forscreffne, szom leegmendt ere. dømpte, at for^{ne} Niels Brade for saadanne vbarlige gerninger, som szaa obenbare ere, at menig adell, andelig och verdtzlige, clager ther paa, och icke behøffuer anderledis att bewiiszes eller forclares, tha er handt met hallss, liiff och ere forfalldenn till for^{ne} hogborne furste konning Ffiederich &c. vor keriste naadigste herre. Till ytthermere vintnisbiwrdt lade vii henge vore indtsegle nedenn for thette vortt opne breff. Giffuit aar, dag och stedt, som forscreffuit stander. III. 305 b; C, 5¹).

17 August. Anno domini mdxxv torsdagenn nest effther vor frue dag assumptionis haffde her Jacob Trolldle i reette steffwendt her Jahann Rantzow for Axell gaardt i Mallmøø, och bleff ther szaa paasagdt, att efftherthi szame gaardt vaar giffuenn her Axell Persszenn. szaa handt schulde thendt nyde vti sin liiffues tiidt och hannss arffwinge effther hannum effther konning Ericks breffuis liwdellsze, och for^{ne} her Axells arffwinge szamme gaardt ey maathe afhende eller forbyrde, och ther szom the thendt afhende eller forbrødt, tha schulde konninger vti Danmarck haffue fulldmagt szamme gaardt at anamme och thendt antworde thendt, szom eellst vaar vdi sleg. het paa mandtkønn &c, och thet stadtfestellsze breff, szom konning Hanss haffuede vtgiffuit, findis eldere endt thet skødebreff, Hanss Michellsszenn haffde paa samme gaardt, tha bør for^{ne} gaardt attbliffue hoess thennum, szom eellst ere aff mandtkøn aff for^{ne} her Axell Persszenns arffwinge, met alle for^{ne} gaardtts friiheder effther szamme breffuis liwdellsze &c. III, 308.

¹) Rosenvinge, Gamle Danske Domme, I. 39—43.

17 August. Claus Deenne fik Confirmats paa den Fundats for S. Anne Hospital i Aauss, som Electus i Lwndt havde udgivet. Haffnie, fer. 5. post festum divæ virginis assumpt. III, 304 b.

Breff, som er screffuett oc kommett till hwertt stiigett oc landtzting offuer riigett Danmarkck, om then rustning.

18 August. Vii Frederick mett Gudtz naade &c. helse eder, oss elskelige werduge fædre, bisper, prelater, abbether, prowester, priere, riddere, riddermentz mendt. frwuer oc iomfrwuer, canicker, vicarier, oc alle andre, som iordegodtz haffue, som bygge oc boo wdi N. biscopsdomm, kierlighen mett Gudt oc wor naade. Wiider, kiere herrer oc wenner, att wy oc wortt elskelige Danmarks riigis raadt here nw forsamlede wdi Kiøpnehaffnn till then allmyndelig herre dag. haffue offuerweygett then store beswaaring, som menige riigett oc thedzt inbyggere haffuer paahengdt wdi thenne lange feyde att bekaaste wldendiske oc fremmede krigisfaalck, saa wore kiere wnder-sotte ther offuer forarmes oc fremmett krigisfolck borttsfører guldtt, sølff oc pendinge her aff riigett, fordy att then magtt icke war her wdi riigett, mandt trøste seg att giøre riigens fyender emodstandt mett wdenn saadann fremmede wldendiske [k]riigis folckis help, biistandt. Thy paa thet att guldtt, sølff oc pendinge maa bliffue her wdi riigett, haffue wy oc for[ne] wortt elskelige Danmarkcks riigis raadt, menige riigett oc thetzt indbyggere till beste. gaffn oc bestandt. paa thet att wy icke skulle huertt aar haffue behoff att beskattne wore fattige wnder-sotte till fremmede krigis folckis betaling, ther paa giordt saadann een skickellsse, att alle bisper, prelater, abbether, prowester, priere, riddermentz mendt, canicker, vicarier, frwuer oc iomfrwuer oc alle andre geestliige oc verdzliige oc alle andre, som iordegodtz haffue her wdi wortt riige Danmarkck, skulle offuerweye theris renthe, oc wdi these neste try aar aff hwertt eett hwndrede marck wisse renthe skulle the holde een verafftig karll mett gott harnisk oc weniig mett glaffwindt oc een hest saa godt som lx marck wdi thet mynste, oc hwertt eett halltt hwndrett marck wisse renthe, een wellferdig skytthe mett een hest saa godt som xl marck; oc skulle the thet holde saa well aff kronens leenn oc kirckins som aff theris egett arffwegodtz oc renthe, inthett wndertaget wden prestegaarde oc diegne gaarde. Er oc nogre, som icke formaa eller haffue eett halltt hwndrede marck wdi wisse renthe, som er aff adelenn, tha scall hand komme till hestt eller foedt effter hans yderste formwue; oc huilcke geestlige personer, som icke haffue eett halltt hwndrede marck wisse renthe, tha skulle the wære saa mange wdi leg tillhobe, saa the kwnde effter thenne skickellsse wdtgiøre een werafftig karll mett glawindt eller een skytthe. Oc paa thet att thet scall ganngelig till oc then riige scall effter hans effne oc then fattige effter syn effne, haffue wy mett wortt elskelige Danmarkkis riigis raadt tillskickett oss elskelige N. N. ther wdi

N., som skulle offuerweye oc legge eders visse renthe. Thy bede wy eder kierlighen oc huer serdelis strengelighen biwde, atti mett thet allderfførste, nar the therom lade tillsiige, møde wdi forne N. mett klare register paa all then wisse renthe, som y haffue; oc tha skulle forskreffne N. legge samme ethers wisse renthe wedt penninge wdi saa maade, att huer tønne smør skall leggis for viij marck, tønne honnig for x marck, tønne byg eller rwg for viij β , een feedtkoo ij marck, een bedegalltt een marck, oc retthe landgielde penninge bliffue penninge oc regnes for penninge. Oc nar the saa ethers renthe haffue offuerwegett, att [j] tha, som the eder wnderwiisendis worde, reede eder paa samme rustning, effter som forscreffuit stander, oc komme arliige aar mett samme rustinge till N. landtzing then maandag nest effter misericordia domini, oc ther lade eder mustere oc besee. Oc huilcken. som seg forhærder oc samme skickelse icke holde will oc ey møde paa forne dag, som forestander, hand skall wære forfalldenn till oss for hwer hest, hannum bryster, for hans forsømmilse skyldt paa samme mønstrings dag xx gylden, oc for huer hest, hannum brøster, om nogett paaferde kommer, x gylden huer maaneth, saa lenge handt fwltdt gjør then tall, som handt saa foreleggis. Lader eder alle oc huer serdeelis findis wellwillighen att holde forne rustning wdi forskreffne these neste tillkommendis try aar, som oss, eder oc menige riighenss indbyggere stoer magtt paa ligger. Thet wille wij &c. Giffuett paa wortt slott Kiøpenhaffn, fredaghen nest effter wor frwue dag assumptionis, wnder wortt signet. II, 16; C, 339 ¹). Smlgn. 27 Avgust.

19 Avgust. Hr. Tyggi Krabbe, Danmarcks Riges Marsk. og Arvinger fik „Eyendom“ paa efterskr. Gods i Owseherred. som tilhørte Niels Brade: en Gaard i Thordløsse Sogn i Paarup, som Iep Persszenn iboer, giver 2 Skp. Smør, én i Allerup (Mats Moensszenn, 2 Skp. Smør), én i Askebye (Anders Clemintsszenn, 21 β), én smstds. (Oluff Clemintsszenn, 15 β), én smstds. (Magenns Hansszenn, 15 β), én smstds. (Iens Powelsszenn, 19 β), en Mølle smstds., giver aarlig 4 β Grot, en Gaard smstds. (Knudt Swensszenn, 3 „lødemarck“), en Gaard, som kaldes Awerødt (Anders Matsszenn, 12 β). Kjøpenhaffn Slot, Lørd. efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 304 b.

— Iens Torbernsszen og Arvinger fik Brev og Ejendom paa efterskr. Gods i Ffrostteherred, som tilhørte Niels Bragde: en Gaard i Belltinge i Skarethe Sogn, som Magenns iboer, giver 3 β Grot til Landgilde, 3 β for Dagsværk, en Gaard smstds., som ligger øde, giver lige saa meget, en Gaard i Iepdrup i Stroø Sogn, giver 4 β Grot. Samme Datum. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 305.

¹) Slutningen trykt i Danske Mag. IV, 253—54. Smlgn. Anmærkningen ved 1527, 20 Avgust.

21 August. Seuerin Knutsszenn, Borger i Aars, fik Brev for sig og sine Børn paa to Boder i den Gaard i Aars, som beboedes af og tilhørte den bortrømte Hans Iacobsszenn paa Samsø, fri og kvit mod at holde dem ved Magt. Køpenhaffnu Slot, Mand. efter vor Frue Dag assumpt. Ad mandatum dni. regis. III, 30; C, 170 b.

Breff och skickellsze emellom kongelige Maiestat till
Danmarch oc the lubske [!]
om Borgenhholm.

23 August. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att effther thi leylighedt seg szaa begiffue, att the lubske haffue veelig indtaget vortt och kronenns lanndt Gullandt och Viisborg bye och framdelis bestollet Viisborg slott, beffrycttendis, at hwor ther icke skeede merckelig vndtsetning met thet furstte, skulde och ther met skaffe theris villig och øffre szamme slott oss och riiget till stoer, langszom schade och forderff, swa haffue vii ther fore nogenn tiidt sziidenn forledenn skicket vort merkelig raadt och sendebudt till Lubke met thennum attforhandle, szaa szamme bestallding maathe met villige och mindelighedt opgiffues och theris krigsfaalck maathe met villig och myndelighedt met thet furstte ther aff landet igenn afkalldis, huilcket szamme the aff Lubke ingennledis indtgaæ eller szamtycke ville eller giffue thennum till nogenn endelig besluthenn eller myndelig fordrag met thennum, met myndre the kwnde och maathe fange Lwnds domkireckis och sancti Lawritsszes slott och leenn Borgenhholm och Hammersshwss vdi nogenn tiidt attbeholde for theris ledene schade, szom the bekere thennum nu vti nogre aar vdi thendt feyde schulde haffue fanget och ledet, effther skellig vorderenn. Tha paa thet vii och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt, riiget och menige riigszenns indtbyggere maathe her effther stande vdi firdt och endrecttighedt met the lubske och vendiske steder och theris forwantte, och att feide, skade och forderffue, szom seg mangfulldelige ther vdi kwnde eskes och begyndes, maathe affstilles och nederleggis. haffue szamme vore raadt och sendebudt icke vdenn stoer beswaaring maathe indgange och szamtycke, swaa the lubske skulle vti nogre aar haffue Borgenhholm slott och leen vti besidde, szom for^{ne} vortt raadt haffue nu skicket och sendt oss och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt en contractt och recess, forseget aff thennum paa baade siider paa szamme handling, szom thennum paa baade sziider emellom giordt och gangenn er, huilckenn szamme contractt och recess vii och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt icke kunde vttslaæ eller affstille, met myndre vii och riiget viillde haffue giffuitt oss vti en obenbarlig krye och feyde. Tha paa thet att szaadann krii, schade och forderff maathe affstilles och bortte bliffue, haffue vii och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt fulldbiwrdt, szambtycktt och stadtfestt szamme recess vdi szin fullde mactt attbliffue, och paa thet att schade och forderffue

schulde icke for møget henge och bliffue hoess Lwnde domkircke, haffue vii aff voer sunderlig gunstt och naade beffallet, szambyctkt och fulldmagtt giffuit och met thette vortt opne breff beffalle, szambyctke och fulldmagt giffue oss elskelige Danmarcks riigis raadt, swaa the mwe paa vore och kronnenns vegne till vederlag igenn antworde och vdtlegge till Lwnde domkircke och seude vortt och kronnenns slott Vordtbiereg met alle the leenn och herrett, szom ther er nu tilligendis, szaa att for^{ne} Lwnde domkircke oc sede maa og schall haffue, nyde, brugc och beholde szamme slott og leenn met alldt szin kongelige rentte. rett och rettighedt, inthet vndertaget, indtill szaa lenge for^{ne} domkircke fanger szamme siitt for^{ne} slott och landt igenn, Borgennholm, vdi szin rolig heffuet och besidning, daag szaa, at oss elskelige her Truedt Greersszenn, vor mandt, raadt, nyder och behollder szamme slott och leenn paa szaadann thienniste och affgiffwett effther vortt forlenings breffuis liwdellsze och indeholdellsze, och schall dog holde slotzlowgenn till Lwnde domkircke och sedenns troe hanndt. Och haffue vii nu antwordet osselskelige Danmarcks riigis raadt slotzlowgenn till Vordbiereg slott, saa att the mue igenn thendt antworde twende aff Lunde szedis prelather, och the twinde prelater schulle igenn antworde szamme slotzlowg oss elskelige her Trued Greersszenn, at handt thendt siidenn holde schall till Lunde domkircke och szedenns troe hanndt, och ther, szom Gudt forbiwde, thet skeede, at for^{ne} slott Vordtbiereg bliffuer her effther bestallett aff riigenns fiender, tha ville vii met riigens indbyggers hiellp och trøst komme thet till vndtsettning och hielpe attrfyre thet aff szamme bestallding, och ville vii gøre alldt voer mulig flüitt till hoess the lubske, at for^{ne} Borgennholmm slott och lanndt maa met thet si areste komme igenn till Lunde domkircke och seude [oss mwliigt er; tesligest . . . oc Lunde domkircke oc sede¹⁾] her met bliffue paa szin geistelig iurisdicts paa Borgennholmm alldelis wforckenet. Giffuit paa vortt slott Køpennhaffwenn, aar effther Gutzs biwrdt mdxxv paa S. Bartholomei apostoli affthenn, vnder vortt signet. Ad mandatum domini regis proprium de scitu consiliariorum. Receperunt consiliarii vnas et capitulum Lundense vnas literas istius tenoris in pergamento, et habet Trud Greersszenn copiam sigillatam in papiro. III, 312; C, 10²⁾.

23 Avgust. Hr. Iacob Trollde, Ridder, og hans Arvinger fik Brev og Ejendom paa efterskr. Gods i Gødingherred, som tilhørte Niels Brade: en Gaard i Nebeling Sogn og By, som Morthenn iboer, giver 8 Pd. Smør, en Gaard i Herosse Sogn i Symerstoffth (Oluff Matsszenn, 4 Pd. Smør), én i Axellstrop (Aage, 4 Pd. Smør), én i Stowby Sogn i Quistelang (Bee, 8 Pd. Smør). Køpennhaffn, S. Bartholomei ap. Aften. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 305 b.

¹⁾ C.

²⁾ Hübertz, Aktstykker til Bornholms Hist. 65—68. Nye danske Mag. V, 86—88.

24 August. Ieg Otte Stiigszenn, vebnere, gjør alle vitterligt och kennis met thette mit obne breff, att ieg haffuer loffuet och thilsagt och nu meth thette mit obne breff loffuer och tilsier erlige och welburdige menndt och strennge riddere, her Mogenns Gøe. Dannemarcks riigis hoffmester, och her Tyge Krabbe, Dannemarcks riigis marsck, paa hogborne førstes konning Fredericks, vor kiere naadige herris, och Dannemarcks riigis raadtz vegne, att ieg effther thenne dagh will och schall bliffue hans naadis hogmechtughet och Dannemarckis riigis raadth och indbyggere huldt och troe och aldrig will eller skall were hanns naadis hogmechtughet eller Dannemarcks riigis raadth eller indbyggere vnder øgenn mett raadth, daadt, ordt eller gerningh, hemmelig eller obenbar, anderledis, end szom enn erlig vregtig [o: veragtig] riddermanndtz mandt bør att vere synn rette herre och konningh, och sedermerige oc aldriig ieg wil eller schall arge paa hanns naadis hogmechtughet eller noget hanns naadis forwantse [!] eller tienne noget, szom hanns naadis eller Dannemarcks riigis fiender ere, och ey vil eller schall tienne noget vden riiget eller giiffue meg her aff riiget vden hans naadis hogmechtughets oc Dannemarcks riigis raadtz villie og samtycke. These forme artickle vil ieg i alle maade fast og vbrødeligenn holle paa myn christelig tro, loffue og ære og redelighet, och haffuer ieg kierligenn tilbødet these effterscreffne gode menndth att loffue og siie for meg til forme vor kiere naadige herre og Dannemarcks riigis raadth, szom ere her Axell Vgerup til Vgerup, Iost Vrne til Hareloffgaardt, Niels Ipsenn, Hanns Ryaner, Hartuick Anderszenn, Claus Egertzenn, Hanns Stiigsenn och Pouel Stygsenn. Och wii alle gøre vitterligt att haffue met thette wortt obne breff tilsagt forme her Mogenns Gøe och her Tyge Krabbe paa vor kiere naadige herris og Dannemarcks riigis raadtz vegne paa wore gode troe och loffue, at forme Otte Stiigszenn schall these forme artickle i alle motte fast holle, eller wii bepligte oss att staa vor kiere naadige herre og Dannemarcks riigis raadth til rette for. Datum Haffnie, die Bartholomei. Hulcket breff ieg Nicolaus Giortz, prepositus Riipensis, haffuer antuordet bisp Lage Vrne til Roskildt met andre saadanne breffue. C, 264.

— Hr. Henrich Gøye fik Stadfæstelse paa al den Handel, som Danmarcks Riges Raad paa Kongens Vegne tilsagde ham om Vordingborig Slot og Len, før han opgav Køpenhaffns Slot og By. Haffnie, die Bartholomei ap. Rel. Dns. Ioannes Randtzow, miles. III, 229*; C, 263 b.

— Hr. Otthe Krumpen, Ridder, fik Brev paa Tranekeer Slot i 10 Aar mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og aarlig at give 100 rh. Gld. i Guld og 100 Mk. danske, samt halv Oldengjæld og Sagefald; han skal holde Kongen med hans Folk, frede Jagten og holde 4 Borgelejeheste. Dersom Kongen tager Lenet igjen inden de 10 Aar, vil han forlene ham med

et andet Len „saa gaatt“, til de 10 Aar ere forløbne, og give ham Advarsel i Tide, at han kan flytte sit Gods etc. Cum claus. consv. Samme Datum. De mandato dni. regis proprio. III, 170; C, 130 b.

24 August. Erick Krwmdiighe fik Forleningsbrev paa Vestterherred, at beholde i 10 Aar med al kgl. Rettighed, dog at han deraf aarlig skal give 150 Mk. danske, gjøre Regnskab for al Sagefald, hvoraf Kongen skal have Halvdelen, give halv Oldengjæld og gjøre Regnskab for Sandtold og Vrag; han skal holde Kongen og hans daglige Folk, naar han personlig drager dér gennem Landet, og give Halvdelen af den Afgift, som gaar af Kronens Enge, og Halvdelen af Laxefisket, samt holde Tjenerne ved Lov og Ret. Cum claus. consv. Samme Datum. III, 36; C, 175. Smlgn. 27 August.

— Hans Holst fik Forleningsbrev paa Rembecksholm¹⁾ ad gratiam. Cum claus. consv. Samme Datum. III, 225 b*; C, 260 b.

26 August. Aage Knutsszenn til Geetzsholm fik Ejendomsbrev paa Niels Braes Gaard i Holm i Krintzlinge Sogn (Gydingherred), som skylder 12 Pd. Smør og som blev Kongen og Kronen tildømt for „Niels Braes forszømsse skyldt, att handt førde awindtzsskiolldt emodt vor keristte naadigste herre och kronenn“. Haffnie, sabb. post Bartholomei ap. Rel. Hr Tyggi Krabbe, Marsk. III, 309 b.

— Hr. Axell Vgerup fik Brev paa efterskr. Niels Braes Gods i Gydingheherred: en Gaard i Qwinge Sogn i Hanneskowg, som Pouell iboer, giver 10 Pd. Smør, en Gaard smstds. (Per Broersszenn, 10 Pd. Smør), en Gaard kaldet Trudtzstrup (6 Pd. Smør), en Gaard i Haneschow, som Tve iboer, hvilken Gaard Hr. Axell og Arvinger skal have „forswaar vtaff, och landtgiillde tiill kirckenn“. Samme Datum. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 309 b.

— Hr. Trude Gregersszenn fik Forleningsbrev paa Vordbierg Slot og Len med alle de Len, han nu har i Værg, og med Nye Fallckenberg, Gamble Vordtbierg, Konningsbacke og Kaaszekiill med al deres Rente etc. at beholde i 10 Aar fra Datum, mod aarlig deraf at give 5 Læster Smør og halv Sagefald samt alt Strandvrag efter Regnskab. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 310.

¹⁾ Reenbecksholm. C.

26 August. Michell Brockenhus fik Tilladelse til at indløse Perstruppe Gaard og Birk i Laaland af Fru Ingeborg Iacopsdatter, Hr. Hans Valckendorps Arving, for de 400 Mk. lybsk, som endnu ikke ere betalte af Pantesummen, og siden beholde det i Pant uafløst i 17 Aar fra Datum. Cum claus. consv. Kjøpneshaffn, Lørd. efter S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Hr. Thygge Krabbe. IV, 489 b; mere forkortet i III, 172; C, 134 b¹⁾.

— Hr. Hans Kraussze, Ridder, fik quittantiarum paa Regnskab for vist og uvist, oppebaaret og udgivet den Stund, han havde Kallingborg Sløt og Len, og indtil han overgav det til Claus Ericsszenn, og bliver deraf intet skyldig. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 229; C, 263 b.

—? Hr. Axell Brae fik Brev paa Veskilldt. Gaard med Gaardsæder og Mølle; 1 Læst Korn deri har Kongen givet ham, mod at han skal gjøre Fyldest for Resten efter gode Mænds Sigelse. (Uden Dag). III, 310. Smlgn. 1526, 21 Juni.

Gennbref paa rustning.

27 August. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligt met thette vortt opne breff, att for villig troskab och thienniste, szom oss ellskelige verdiige fædre, biscooper, prelater och godemendt, Danmarcks riigis raadt oc adell, haffue nw velluilligenn aff thennum sellffuer beleffwett och vedtaget, att tilhiellpe oss att beskydde och beskerme thennmw och theris federne landt och riige emodth konning Chrestiern och andre vore och riigens fiender, her iudenn riiges att rustthe thennmw met hestte och harniske aff theris formwe och magt effther thendt vedertagtt och skickellsse, som the nw sellffwe haffue beleffwet och giffuitt oss tillkende, tha haffue vii nw therefore loffwet och tillsagdt thennum igeenn och met thette wortt opne breff loffue och tillsziige paa vor gode troe och loffwe, att thellig beswaaring och villig thiennist skall icke lenger vere eller paastande endt these trye neste samfælde aar her effther, och ville vii ey eller skulle wore arffwinge och efftherkomere konninger vdi Danmarck icke trenge forme prelater, godemendt, Danmarcks riighis raadt och adell, till saadann tynghe eller beswaaring, som forsereffuit stander, medenn lade thennum nydhe sedwaannlig tynghe och tiennist, som the haffde aff vor kiere herre faders och vor kiere herre broders konning Hansszes tiidt, Gudt theris seele naade. Att thette schall saa fastt och vbrødeligenn holdes vdi alle maade lade vii henge vortt indtseghell nedenn for thette wortt opne breff. [Datum Haffnie, S. Augustini ep. æfthen²⁾.³⁾

¹⁾ Danske Mag. 4 Række, IV, 239.

²⁾ C.

³⁾ Brevet er indført i Herredagsprotokollen (Nye danske Mag. V, 93—94).

Vnas eiusdem tenoris literas tradidit dominus cancellarius episcopo Roschilddensi. III, 8; C, 265. Smlgn. 18 Avgust.

Item bleff beleffwet, fulldbwrdet och szamtycktt aff Danmarcks riighes raadtt till thendt menighe herre dag forsamlede, som stödt siist vdi Otthensze [1527], att same rustning schall endt nw framdelis standne till tre szamfældis munstringe, effther the trye aar framgangene ere, som tillfornn samtyckt bleff om fornæ rustning aff Danmarcks riigis raadtt vti Køpennhaffnn, som før er berördt i neste fornæ two breffue. III, 8 b.

27 Avgust. Vii Frederich met Gutzs naade &c gøre alle vitherliggt, att oss elskelige burgimestter och raadtt vdi vor stadt Mallmøø haffue ladet beklage fore oss, att vti theris bye er mange iorde och byggestede, som ligge øde alldelis och ey holddes aff enthenn konninglige eller byes tyngge, vore vnderszaatthe storlig till schade och forderff, szom bygge och boe ther vdi byenn, oc haffue vii ther fore beffallet vore burgimestter och raadtt ther szammestedtts attillsziige och lofflige attwaare thennum, szom szamme iorde och byggestede tillhøre, att the indenn iij szamfælde aar, frann thendne vortt breffuis datum regnindis, schulle lade thennum vppbygge och holle vedt magtt. szaa szamme vor købstadt ther met kandt forbedres och ther aff kandt holdis kongelige och byes tyngge; och ther szom the thet icke gøre indenn fornæ trye aar forløbbenne ere, tha haffue vii aff voer sunderlig gunst och naade vntt och tilladet och nu met thette vortt opne breff vnde och tillade, at fornæ burgimestter och raadtt vdi Mallmøø mwge och schulle fuldmactt haffue attsellie och skøde samme øde iorde och byggestede till andre vore vnderszaatthe ther vti byenn, szom thennum vill vppbygge och holde ther aff kongelig tyngge met andre vore vndersaatthe ther szammestedtts, dog szaa att hues pendinge, the sellie szamme iorde och byggestede fore, schulle hallffdelindt komme till oss och kronnenn och hallffdeell till byenn. Giffuit paa vortt slott Køpennhaffnn, søndag nest effther S. Bartholomei apostoli dag aar &c. mdxxv, och haffuer vortt ellskelige raadtt i Skaane eth genbreff paa thette szamme breff &c. Rel. Dns. rex per se, neruerendis her Magenns Gøye, hoffmester. III, 311.

— Vi Fr. have forundt Borgemester og Raad i Køpennhaffnn pro servitio facto et faciendo, siden deres By blev os opgivet i den „bestollding“, og med Samtykke af vortt elskel. Danmarks Riges Raad, der nu er til Stede hos os, som ere værdige Fædre med Gud Hr. Lage Vrne i Roskilldt, Hr. Iens Andersszenn i Otthensze, Hr. Stygge Krumpen i Borglom, Hr. Owe Biillde i Aarss, Hr. Iyrgen Friis i Viborg, Biskopper, Hr. Magenns Gøye, vor Hofmester, Hr. Tygi Krabbe, vor Marsk, Hr. Prebigørnn Podebusk, Hr. Albret Ieibsszenn, Hr. Peder Lycke, Hr. Hanss Biillde, Hr. Anders Biillde, Hr. Otthe Krumpenn,

Hr. Iohann Vrnne, Riddere etc., at de til evig Tid maa nyde til deres Forte og Fægang al den Ret, som vi paa Kronens Vegne have i Serisløff By og Mark, der ligger udenfor Køpenhaffn Birk, ind til Rosbeck „till alle fyre marcke møde“, dog dermed uforkrænket Rosbecks Mølle, Dam og „damsbondt“. Dog skulle Borgerne til evig Tid, for at Kronens Rente og Retighed ikke skal mindskes i vor Tid, give os 20 lødige Mk. rede Penge, aarlig at følge deres Byskat S. Martensdags Tid. Dertil skulle vi have fri Fægang til saa meget Kvæg, som vi have Behov til Køpenhaffns Slot, og da de har vedtaget, ingen Svin at ville holde i forskr. Mark for den Skade, som deraf kan komme paa Stadens Volde og Grave, da ere vi og „tillfredt“ ej heller at holde Svin der. Cum claus. consv. et inhib. sol. Haffnie, [Søndagen efter S. Bartholomei ap. Dag, under vort Signet. Rel. Mester Anders Glob, i Kongens Nærværelse¹⁾. III, 228; C, 263²⁾.

27 August. Gydinge Bønder fik confirmationem privilegiorum in communi forma. Haffnie, domin. post Bartholomei ap. De mandato dni. regis ad instantias dni. Tuconis Krabbe. III, 309.

— Hr. Albret Ibsszenn fik Ejendomsbrev paa en Jord paa Ffallstterboe, 30 Favne lang og 14 Favne bred, liggende vest for Kongens Salterbod og øst for Hr. Oluff Stygsszens Jord, dog saa at Agevejen skal være fri mellem forskr. vor Salterbod og „for^{ne} iordt maan“ ned til Stranden. Samme Datum. Rel. Dns. Petrus Lycke, miles. III, 310.

— Erick Krumdiighe fik Forleningsbrev paa Westerherred (osv. som Brevet af 24 August). Desligeste har Kongen forlent ham Waarde Kjøbstad, dog at Borgemester, Raad og Menighed smstds. skulle give Kongen deres aarlige Byskat, og hvad Sagefald og andet, der falder, som tilkommer Kongen og Kronen, skal han gjøre Regnskab for. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffn, Sønd. efter S. Bartholomei ap. Dag, under Kongens Signet. III, 85 b³⁾.

— Knudt Perszenn fik Følgebrev til Bønder og Almue i Kalleborg Len. Haffnie, Sønd. efter S. Bartholomei ap. Dag. C, 264.

¹⁾ tilføjet efter Originalen.

²⁾ Københavns Diplomat. I, 361—62 (efter Originalen).

³⁾ staar mellem Breve af 1530.

27 August. Hr. Henrick Gøye fik Følgebrev til Bønder og menig Almue i Wordenborg Len. Cum claus. consv. Samme Datum. C, 264.

— Albertt van Gock fik Brev at være cisefri og toldfri paa sine egne Vegne ad gratiam. Domin. infra octavas Bartholomei. Rel. Mester Anders Glob. C, 264.

28 August. Hr. Henrich Krumdiige fik Brev og Ejendoms paa det Gods, Niels Ibsszenn havde i Pant af Niels Brade, og det Gods, Hr. Erich, Domkannik i Lwndt, havde i Pant, mod at indløse det af Panthaverne, og hvis samme Gods er bedre end de Penge, hvorfor Hr. Erich har det i Pant, skal han fordrage sig med Kongen om Ejendommen paa forskr. Gods; Kongen forpligtiger sig og efterfølgende Konger til at give Hr. Henrich Krumdiige eller Arvinger de Penge tilbage, som han indløser samme Gods for, „om thet bliffuer hannum affløest for hans naadis hemells brøstt skyldt“. Køpenhaffn, Mand. efter S. Bartholomei. Rel. Mester Anders Glob. III, 310 b.

— Hr. Prebiørnn Podebusk fik Pantebrev paa Haneherred for 1500 Mk. mod tilbørlig Tjeneste, Regnskab for alt Vrag og en Afgift af 100 Mk. Cum claus. consv. Køpenhaffn Slot, S. Augustini ap. Dag. Rex per se. (Pengene betales med 380 rh. Gld. til Kongen, hver Gylden regnet for 3 Mk., og 360 Mk. til Mester Christiernn Hwiidt). III, 36 b; C, 175 b.

— Peder Villatsszenn, Skriver paa Køpenhaffn, fik Brev paa en Gaard paa Amagher Land, som kaldes Raagaard, at beholde uden al Tyuge eller Afgift i 8 Aar fra Datum. Haffnie, S. Augustini Dag. Ad relationem dni. Henrici Krumdiige, militis. Manus mag. Iasperi secretarii. III, 230*; C, 266.

Hogbornne furstindes drottning Sophies liiffgeding.

29 August. Vii Frederiich met Gudzts naade &c. gøre alle witterligt, at effther thii hogbornne ffurstindne ffrue Sophia, aff samme naade Dannemarcks. Wenddes och Gottis drottning, vdtuolldt drottning tiill Norgi, indtfydt hertuginde vdi Sthetin och Pomernn &c. hertuginde vdi Slesuiig, Holldtstenn, Stormarnn och Dythmerschenn, greffuinde vdi Oldenburgi och Delmenhorst, woer kere husfrue och ffurstindne, nu haffuer vdi the hellig threffoldighedts naffuenn, thenndt aldt szom megtigestte Guds tiill louff och ere, menige Dannemarcks riige och thetts indtbyggere, wore kere throe vndersaathe, tiill een euuig bestanndt, freedt och thrøstt annammit hindnes drondtninglige

kroning for een welldiig och fulldtmegtiig drodning heer effther att uere vdi Dannemarcks riige, tiillhielpen met oss at styre och regere, hielpe huer mandt, fattig och riig, tiill loug och reth, holde thenndt hellige kiirckes biscopper, prelater, riddere, gode menndt, Dannemarcks riiges adell, wedt ere, werdt och gamble sedtuaanlige frieheder och forsuaare riigenns indtbyggere for wolldt och vrett, wiide oeh rame menige riigenns gaffuenn och bestte, tha haffue wii nu met wortt elskelige Dannemarcks riiges raadt fulldtbyrdt, willig och sambytycke effther godt, gaffnlig, lofflig sedtuaane thet saa skicket, handtlet och beslutt om hindnes liiffdinge och furstteligt pliigt, hinde som Dannemarcks drodtinger bør och schulle haffue at nyde och beholde tiill hindnes stadtes opholdelssze, om thenndt alldtszommegtigeste Gudt thet saa skicket och forseett haffuer, at hun oss worder offuer leffuendes, vdi alde maade som heer effther fyllger: Furst at for^{ue} hogborne ffurstindne drodning Sophia, woer kere hussfrue, schall haffue, nyde och beholde for hines egenn perszone woer och kronnenns sloth, leen och køebsteder, Nyekøpings sloth och køebstedt vdi Ffallster met thee leenn, ther tiilligge, och Stubekøping, Aaleholm sloth och leenn, ther tiilligge vdi Laalandt, met Nyestedt, och Raffuensborg sloth och leen met Nagskoung bye och Saxeøping, huilcke for^{ue} slotte och leen, køebsteder hun schall haffue, nyde och beholde frii, quitt met alde theriss tiilliggelssze, konninglige rentte och rettighedt, ingthet vndderaget, szaa lenge hun leffuer. Daag schulle woer forlenings breffue bliiffue wedt magt, som thee gode mendt, nu embitzmenndt ere paa for^{ue} sloth och lene, aff oss haffue, vdi alde maade, som thee indeholde och vdtuise. Och naar saa skeer, at nogenn slots loug tiill for^{ue} sloth schall heer effther foruandtes, tha schall thenndt foruandtes tiill woer hanndt, thet stundt wii leffue, och naar wii dødt och affgangene ere, tha schall samme slots loug foruandles tiill for^{ue} woer kere husfrues hanndt, om hun oss offuerleffuendes worder, och effther hines dødt tiill wortt elskelige Dannemarcks riiges raadtz haandt, daag at dansche edellemenndt thennom beholde vdi slots lougenn och forlening effther theris breffues liudelssze. Och paa thet, at for^{ue} hogborne ffurstindne frue Sophie, woer kere hussfrue, kanndt fange thet thusidne marck fullth aarligenn affgiift aff Raffuensborg, som ther aff aarligenn giffues schall, tha schall hun huertt aar lade vpebere iij^c marck dansche affgiift, som aarligenn giffues aff Lindtholms sloth vdi Schaane, vti stedet fore thee iij^c marck, som oss elskelige her Jahann Oxe, ridder, woer mandt, raadt och embitzmanndt paa wortt sloth Raffuensborg er bebreffuit vdi thenndt affgiift Raffuensborg for thet pantt, hanndt haffde vdi for^{ue} wortt slotth Lindtholm, indtiill szaa lenge for^{ue} pantt igenn quitt och afløest effther thet breffuis liudelssze, ther paa giordt er. Daag schall woer kere husfrue heer aff gøre oss och wore efftherkommere konninger vdi Dannemarck, om oss fore stacket bliiffuer, och menige Dannemarcks riige saadann tillbørilig tienniste ther aff, som wedtbør. Och at thette saa schall holdes fastt och vbrødeligenn

vdi alde maade, tha haffue wii beffallet at lade henge wortt secrete heer nedenn for thette wortt opne breff, och wii, her Lage Vrne vdi Roschiilde, her Ienns Andersszenn vti Ffyenn, her Stygi Krompenn vdi Borglom, her Offue Biilde vdi Aarhuss, her Iyrgenn Friiss vdi Viiborg met Gudtzs naade biiscopper &c., Dannemarcks riiges raadt, heer nu tillstede forsamlede, haffue, thette alltt, som forscreffuit staar, vdi alde maade saa handtlet och sambyctt och beslutt met hogbornne ffurstte och høgmehtiige herre, her Frederiich, woer keristte, naadigestte herre, och haffue ther fore hengtt wore indtsegle heer nedenn for thette breff hoess hannss naadis tiill ytthermere wisse och foruaaring. Datum Haffnie mdxxv &c. III, 194 ¹⁾.

30 Avgust. Biscop Styge Krompen fleck breff paa Burglom clostter, att ther som Gudd thet saa forseett haffuer, att handt leffwer biscop Niels Stygge vdtloffuer, tha maa och schall handt strax effther biscop Niels Styggis dødt thet anamme, bruge och beholde szynn liffstiidd samme Burglom clostter met alle sine priuilegier, friiheder, rentte och rettighed met alltd tilligelsze, ehuaadt thet hellstt er eller vere kandt, dog handt holler samme clostter och Gudtzs tiennistte vedt heffdt och magtt och gøre oss och kronenn sliig tyngte och tiennistte ther aff, szom ther pleyede affattgøris vdi vor kiere herre broders konning Hanns tiidd, naar hannum tillsziigis, eller haffue thett wdi vor myndne. Samledis loffue och tillsziige vii hannum, att naar foræ biscop Niels affgangenn er eller och om handt her for indenn samme clostter resignere och vplade vill, tha ville vii strax vnde och giffue foræ biscop Stygge och ingenn andenn vor presentatz och forscriftt till vor helligste ffader pawenn paa samme Burgloms clostter, och troligenn vdi alle maade tillhielppe, att handt thet fange och beholde schall vdennt trette. Giffuit paa wortt slott Køpennhaffnn, odensdagenn nest effther decollationis S. Ioannis baptiste. Ad mandatum dni. regis. III, 36*; C, 175 b²⁾.

— Claus Daa fik Pantebrev paa Gøstingø med tilligende Gaarde og Gods, fri og kvit uden al Tyngte eller Afgift i 8 Aar fra Datum, og siden skal det løses af ham for 650 Mk. danske i danske Hvide, 350 Mk. danske i Firehvidsskillinger og 100 rh. Gld. i Guld; han skal deraf gjøre tilbørlig Tjeneste. Haffnie, 4. fer. post festum B. Ioannis decollationis. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 229 b; C, 265.

— Anne Pedersdatter i Vordberg fik Brev, at da hun har fordraget sig med os elskelig Mester Iesper Brochmann, vor Sekretær, om Mester Clauesszes, Kong Christiernns Kanslers, fædrene og mødrene Arvegods, som vi havde givet

¹⁾ Danske Mag. 4 Række, IV, 244—46; ogsaa indført i Herredagsprotokollen (Nye Danske Mag. V. 84—86). Originalen i Geh. Ark. er dateret: Kjøpnehaffnn, S. Hans decollationis dag.

²⁾ Nye kirkehist. Saml. IV, 468.

forskr. Mester Iesper, have vi undt, at hun maa nyde samme Pant for sig selv, udelt og uskiftet med hendes Medsøskende. Haffnie, fer. 4. post Bartholomei ap. III, 311 b.

31 August. Vi Fr. skylde os elskelige Iyrgenn Henningsszenn til Sandtagher 2500 Mk. danske, hvori 1200 Lod Sølv, hvert regnet for 20 β danske, som han har laant os til Rigens Behov, og pantsætte ham derfor vor og Kronens Gaard Rudtgaard¹⁾, Rudtgaardlen og Skowbyherred med al kgl. Rettighed at beholde, indtil det bliver ham eller Arvinger afbøst for forskr. Sum; dog skal han deraf gjøre og give os slig Tyngde med Afgift, Tjeneste, Hold, Borgeleje og alt andet, ligervis som der plejede at gaa deraf i Kong Hansszes Tid. Han skal holde Tjernerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene, og naar de 2500 Mk. ere betalte i Sølv eller Penninge til gode Rede, skal Gaarden komme frit til Kronen igjen. Vort Slot Køpenhaffnn, S. Egidii abb. Aften. III, 118 B b; C, 86 (her tilføjes: Deraf fik Mester Ericus Sølv for 1500 Mk. og min Herres Naade 60 Gld., og har jeg Iørgens Brev paa 860 Mk. at betale paa Nyborg).

— Erick Hack fik Forleningsbrev paa Ostrup Slot ad gratiam for halv Afgift og Regnskab for halv Oldengjæld og Sagefald og Vraget. Samme Datum²⁾. Cum claus. consv. III, 37 b (overstreget og i Marginen: Dette Slot fik Hr. Oue Vincentii); C, 177.

— Niels Kieldtsszenn fik Forleningsbrev paa halv Afgift og Følgebrev til Øølanndt Gaard og Vigs Gods i Iwtlandt. Samme Datum. III, 36*; C, 175.

— Item Hr. Offwe Vincentz fik Følgebrev til Høringeby. III, 36; C, 175.

¹⁾ I Concepten, fo. 85, er indført Udtoget af to tidligere Breve paa Rudgaard:

1517. 1 Maj. Buss Skenck og hans Hustru fik af Dronning Christine Brev paa at skulle beholde i deres Livstid Kronens Gaard Rudtgaard og Rudgaards Len med al kgl. Rettighed mod aarlig at give deraf 100 Mk. danske Penninge, 2 Td. Smør, Halvdelen af Sagefald og Oldengjæld; de skulle holde vore Heste til Foder med Hø og Havre, og vi og vor kjære Søn skulle der have vort Gjæsteri, som Sædvanen er, naar de tilsiges. De skulle holde Gaarden ved Høvd, cum claus. consv. Othonie, S. Philippi & Iacobi ap. Dag. (Dette Brev „lodt Busk Skenck besye“ 1525).

1517. 27 August. Kong Christierns Brev om samme Forlening. Suhms Samlinger, II, 2 H. 29.

²⁾ Brevet er i C. først dateret: Flensborg, S. Knudt Hertugs Dag [7 Januar] 1526.

Thette er thet breff om adelens kledbon oc om werlig handel met godements quinne, frwer eller iomfrwer &c.

I Septbr. Vii Frederich &c. gjøre alle witterlig, att wii effther vortt elskelige menige Danmarcks riigis raad willie oc samtycke haffue nw vdi enn god mening oc saa, att thenn Guds fortørnelse mett høferduge kledebon oc andre sticker, som ther epther følger, maa affstilles oc nederleggis, then menige adell vdi Danmarcks riige till ere, nytte oc gaffnn, giortt thenne ephtherscreffne skyckelse, att her epther wbrødeligen holdis skall. Først att ingen riider eller'goedmennd skall haffue mere ennd try par kleder aff silcke, dog hoffmester oc marsck all ene huatt silcke kleder thennom tøyckes, oss oc riigett till ere. Item hui[l]icken goedmann aff adelen, som wdgiffuer sin datther, hand skall icki giffue hynne mere ennd try paar silke kleder, ett aff floell, ett aff dammask oc ther till en silcke thiwrtell eller wnderthiurtell, oc ther till tariffuelige kleder aff klede eller andett, wndertagett silke. Item skall ingen aff adelen epther thenne dag købe eller giffue sin hwsfrue eller børn bleant, gilden sticke, gilden dammask eller parlestickedede kiorttle, meden huatt aff sligtt foræ gilden sticke eller parlekiorttle nw vdi kleder skorne eller stickett er, maa thee wpslide the, som thet nw er skoritt oc stickett till, dog theris børn epther thennum thet aldrig bere skall her epther. Oc skall her epther icki giøris till gode quinner eller iwmfruer andre parlæ snycke ennd bøgle oc bindick krantz oc parlæ haffuer, dog att ingen tjeneste pige, som icki er aff adelen, skall smøyckes mett perler i noget maade. Item skall oc ingen frwer eller iomfrwer bere the brede bonetther eller hatthe, smøyckett eller wsmøyckett. Item skall her epther ingen lone then anden flamske eller engelske kleder att hembles huss wnder lofft mett till nogen kost, meden skall hembles offuer borde mett duge effther gammell sedwannæ; oc skall ingen brølops kost holdes lenger ennd tree dage, tysligiste icki kogis offuer xij retther till moltiid oc aldz ingen brølops schiorther eller ringe wdgiffues wthen thee, brwdkomen fanger. Tysligiste ingen piffuer kleder att giffue, meden giffue piffweren, som han mett hannum till eens wordet. Item huilken ridder eller goedmann aff adelen, geselick eller werdeligh, ingen wndertagett, epther thenne dag schender eller obenbarlig beriitther noget quindfolk aff adelen, han skall were beschemett oc aldriig epther then dag komme eblantt nogen goedmann, entthen ede, dricke eller haffue nogen anden handle eller omgenge mett thennum i noget maade. Samedis huilke quindfolk aff adelen, som slig wanere lader seg sømme, som forskreffuit staaer, skall aff hennes neste frende oc rette wergie indsettes, swo hwn epther then tiid ingen aff adelen ganger till blusell, oc hennes neste arffuinge beholle aldt hennes gods, løst oc fast, dog icki thet barn, hun wti noghen were fangendis vorder. Item derffues nogen wfri mann eller swennd, geszelig eller werszelig, att belige eller obenbarlig berøgte nogen quindfolk aff adelen, han skall ther fore dømmes som for obenbar tiwffuett. Derffues nogen att wpholde eller indtage nogen, som slig gerninge giortt haffuer, lengher end then eskidt bliffuer, tha staa [han] szamme retthe som then, gierningen giorde. Item dierffues nogen, geszelig

eller verdzlig, obenbarlig att thalle paa nogen goedmandd, qwinne eller iomfrue, theris ere eller lempe, som forstaar, eller i andre maade, oc kand thet icki beuisze, tha skall han staa i szamme last, skade oc wanere oc han en anden mett løgen wti føre wilde i alle maade. Item derffues nogen her emod att gjøre eller anden kledebon attbere, end szom fore staa, skall [han] haffue them forbrott till oss, oc wille wii straffe ther offuer, som thet seg bør &c. Giffuet paa wortt slott Kiøpnehaffenn, S. Egidii abbatis dag, vnder vortt signett. C, 282 b¹).

I Septbr. Claus Podebusk fik af Niels Bragdis Gods i Olinge (Griidt Sogn, Gødingeherred) to Gaarde, som Anders Hiortt og Las Smet ibo og give, den ene 4 Pd. Smør og 30 β, den anden 8 Pd. Smør. Køpennhaffenn, S. Egidii abb. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 316 b; C, 14.

— Esgi Biillde fik Ejendom og Skjødebrev paa 2 Gaarde i Asche Sogn (Otthenszherred), som tilhørte Niels Brade og blev Kongen tildømt som forbrudt Gods, én i Billinge (Niels Matsszenn, 3 β Grot), og én i Allerup (Niels Matsszenn, 2 β Grot), med al disse Gaardes rette Tilliggelse „alle fyre vegne till marckeskell och vdenh“; hvis samme Gaarde dog ere bedre end de staa i Pant for til Esgi Biillde, skal han gjøre os Fyldest derfor efter Hr. Tyggi Krabbis og andre gode Mænds Tykke, som Kongen tilskikker dertil. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Iwenn Reuentlo. III, 314; C, 11 b.

— Hr. Henric Aagesszenn og Hr. Hollgerd Gregersszenn fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gods i Skaanne, som tilhørte Niels Bragde: i Ebberødt i Maglehiem Sogn (Alboherred), Anders Farsszenn, skylder 3 β Grot, Truels Iuersszenn ibid. 3 β Grot, Lauris Persszenn ibid. 3 β Grot, Niels ibid. 3 β Grot, Jenss Persszenn ibid. 3 β Grot, Peder Ring i Briinge, 2 β Grot, og en Gaard i Holmby, giver 1 Fjærding Smør og 2 β Grot; i „Boncke vdi Fliidt“²) Sogn (Oxeherred), Peder Andersszenn 3 β Grot, Lauris ibid. 3 β Grot, Hans Olsszenn, ibid. 3 β [Grot, Bent ibid.] 3 β Grot &c.³), at nyde til evig Tid, „daag met ingenn beplicttellsze“. Haffnie, die divi Egidii abb. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 314 b; C, 12.

— Hr. Hollgerd Gregersszenn fik Ejendom paa Halvdelen i Nackebro Mølle (Bierre Sogn, Barreherred) af Niels

¹) Danske Mag. V, 75—78 (efter en samtidig Kopi eller Udkast, der har det urigtige Aarstal 1528).

²) Skal være: Bunkeflod (Bwnckeflodt i Jordebogen over Niels Brades Gods. Geh.-Ark.)

³) III har her oversprunget en Linje, som nu kun tildels kan læses i C; Resten er tilføjet efter den nævnte Jordebog.

Braes Gods, hvilken Mølle tilhørte Niels Braes Hustru og dog blev tildømt Kongen blandt Niels Braes Gods „for løssørre“. Cum inhih. og ingen Forpligtelse. Hafnie, die B. Egidii abb. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 315; C, 12 b.

I Septbr. Kielld Bing fik Ejendom paa efterskr. Niels Brades Gods: i Visziø Sogn en Gaard, som ingen iboer, giver 6 Pd. Smør, i Maglaltt en Gaard, giver 20 β , i Hierszos Sogn en Gaard, kaldes Toffurup, giver 4 Pd. Smør, Ingerup, giver 1 Pd. Smør, Ebberup, giver 4 Pd. Smør, i Ffrostteherred: i Strø Sogn og By, Torber Maagensszenn, giver 1 lødig Mk., Oluff Hiortt ibid. 14 $\frac{1}{2}$ β , 'en øde Gaard ibid. 2 β Grot, i Høre Sogn i Lilledesede, Inger, giver 2 Skp. Smør, i Fferssherred: i Ylsjø, Magenns Swenisszenn 3 β Grot, Magenns Iensszenn ibid. 3 β Grot, Niels Torstensszenn ibid. 10 β . Kjøpennhaffuenns Slot, S. Egidii abb. Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 315 b; C, 13.

— Lauris Knob fik Brev paa en Gaard af Niels Bradis Gods i Ollinge Sogn (Gødingeherred), som Eskilldt iboer, skylder 8 Pd. Smør og 20 β , med de Klavsuler, som de andre Breve indeholde. Samme Datum og Rel. III, 316; C, 13 b.

— Mauris Olsszenn fik Brev paa to Gaarde af Niels Bradis Gods, den ene i Ollinge Sogn¹⁾ (Gødingeherred), som Liistter og Ostredt ibo, giver 10 Pd. Smør, den anden i Grytt Sogn (samme Herred), som Tve iboer, giver 10 Grot, Høns, Gæs og Lam. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 316 b; C, 13 b.

— Hr. Hollgerd Greersszenn fik Forleningsbrev i 12 Aar paa Lawholm, fri og kvit, som han nu har det, og dertil Halmstedtzherred i samme Tid for slig Afgift, som Iens Torbernsszenn nu giver, sub conditionibus mihi Nicolao Gørtze, dno. Magno Gøye et aliis notis ut in literis, dog at han beholder Lageholm, som han nu har det, den Stund han er paa Guttlandt etc. Hafnie, die Egidii. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 312.

— [Hr.] Holger Greerszen [fremlagde Kvittanser] for at have overgivet 300 Mk. danske af Landehjælpen i Lagholms Len til Hr. M[ourids] Iepszen og, Riddere, vore Mænd og Raad, til at lønne med, fremdeles til vor Sekretær Hr. Laurids 150 Mk., til Hr. Tyggi Krabbe,

¹⁾ Hdskr. har fejlagtig: 2 Gaarde O. S. Smlgn. Jordebogen.

Ridder, [150?] Mk. danske af første Landehjælp, til samme 500 . . . og 100 Lod Sølv af de tvende Lande[hjælpe] og til samme 300 Mk. af den anden Landehjælp. Da han nu har givet disse Kvittanser fra sig, lader Kongen ham og Arvinger fri for alle Krav for samme Summer. Køpnehaffn Slot, S. [Egidii] a[bb]. C, 11 b.

I Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elskel. Karine Anders Wlffs Efterleverske har [berettet] for os, at Petther Bøcker, hendes Frænde, har funderet S. Mauriti Alter i S. Nicolai Kirke i Kiøpenhafn, og hun er hans næste Arving; thi tillade vi, at hun og hendes Arvinger skulle have samme Alter at forlene, „oc sette ther self capelan oc ther tiill sellff forsee hues gotz, ther tiilliger mett, vtii och vdaff att sette, dog att cappelanen fanger tend rentte, hand bør att fange oc pleger aff rette“. Thi forbyde vi alle, særdeles Kirkeværgerne ved forskr. Kirke, at gjøre Fru Karine Hinder eller Forfang paa forskr. Alter. Vort Slot Kiøpennehaffn, S. Egidii abb. Dag. Efter Mester Iespers Befaling. C, 265 b.

8 Septbr. Otte Holgerdsszenn ffick breff, at myn herris naade vnder hannum allt Niels Bragdis godtzs, som icke nu forsoltdt er, i Skaane och Hallandt liggennndis, szom myn herris naade haffuer register paa, vndertaget ij gaarde i Ffyenn och eth boell, szom her Per Lycke haffuer vdi pantt; thet schall her Peder gøre Otte fylleste for eyendomenn, och hues szamme Niels Bragdis godtzs er bedre, endt szom thet løszes fore, thet schall handt affquitte vti the pendinge, myn herris naade er hannum skylldiig. Datum [Nykøping¹] die natiuitatis Marie. Rel. Her Magenns Gøye. III, 317 b; C, 14 b.

— Niels Vincentii fik Brev paa det Taarn paa Engelsing med Ladegaarden, Gaardsæderne og de øde „Øreth“ der hos med Abeltorp Birk og Vesternes ad gratiam, dog saa, at naar han giver Kongen 1000 Mk., skal han have samme Birk og Len i Pant derfor. Samme Datum. Rex per se. C, 135²).

— Hr. Iahan Oxen fornøjede Kongen med 100 Gld. i Guld paa Regnskab af sine Lens Sagefald. Nykøping, die nativ. Marie. C, 135.

— Dns. Ioannes Ludolphi ffick presentatz paa Lyllde Bregninge per obitum dni. Georgii Brenger. Datum Nykøping, die natiuit. Marie. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 172 b; C, 135.

— Her Rasmus Ollszenn ffick presentatz paa Sandby

¹) udeladt i III.

²) Aaret er fejlskrevet som „mdxxvj“.

kyrcke per resignationem Mathie Matzenn. Datum Nykøping, die natuiit. Marie. Dns. rex per se. III, 172 b; C, 134 b.

11 Septbr. Mester Claues van Ytrect, Tømmermand, fik Livsbrev paa Haffuenesgaard, fri og kvit, mod daglig at være paa Kongens Arbejde, naar han tilsiges, selv tredie for 1 Mk. danske om Dagen. Nykøping, fer. 2 post nativ. Marie. Rel. Dns. Magenns Gøye. III, 172 b; C, 135.

— Her Hans Persszenn ffick presentatz paa Skelby cum anexa Getzbye per resignationem magistri Georgii Skottborg. Datum Nykøping, secunda feria post natuiutatis Marie. [Dns. rex per se¹]. III, 172 b; C, 135 b.

12 Septbr. Otte Tegenhwsze fik Følgebrev til Knubelycke og Howby. Valnes, 3. fer. post nativ. Marie. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 172 b; C, 135.

21 Septbr. Oluff Nielsszenn fik Brev at beholde Abrumstrupe uafløst i 12 Aar og at være fri for Borgelejeheste. Kallingborg, die Mathei ap. Dns. rex per se. III, 230*; C, 266 b.

— Hr. Henrick Roszenkrantz, Ridder, fik Vlborgherred og Hingherred i Pant for 1234 Mk. danske, paa Tjeneste, og skal give deraf al Sandtold, alt Vrag og halv Sagefald. Cum claus. consv. Calingborg, S. Mathei ap. Dag. Dns. rex per se. III, 38 (overstreget og i Marginen: Dette blev afkvittet, da Hr. Henric fik Gulland); C, 177 b.

23 Septbr. Hr. Iahan Randtzow fik Livsbrev paa Krogen og Gorffue med de Len og Herreder, der nu tilligge, fri og kvit, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum claus. consv. Kallingborg, sabb. post Mathei ap. Dns. rex per se. III, 230 b*; C, 266 b.

— Tonne Tonsszen fik Forleningsbrev paa Krøginge Birk, Gaard og Gods i sin og Hustru Fru Christine Iensdatters Livstid, paa Tjeneste. Cum claus. consv. Kallingborg, sabb. post Mathei ap. Dns. rex per se. III, 172 b; C, 135.

28 Septbr. Borgemester og Raad i Køpnehauffn fik Obligats paa en halv Læst Krudt, som de laante Raadet i Skonne, og $\frac{1}{2}$ Læst, de laante min Herre selv til Skibene, der bleve „beredt“ til Gottland. Kallingborg, S. Mickels Aften. C, 266.

— Borgemester, Raad og Menighed smstds. fik Obligats paa 10000 Mk. Klippinge, Stykket til 6 Penninge, som de laante

¹) c.

Raadet, strax som Byen blev opgivet, til at lønne de Folk med, som den Tid laa i Awss. Datum ut supra. C, 266.

29 Septbr. Hr. Mauris Leibszenn fik Brev paa alt det Gods, han har i Pant af Niels Brade, dog at han skal gjøre Fyldest for, hvad det er bedre end Pantesummen. Kallingborg, S. Michaelis Dag. Dns. rex per se. III, 318; C, 14 b.

— Dns. Ioannes Iacobi fick presentatz paa Iongshoffuit ki[r]cke per resignationem Ffrancisci Ioannis. Datum Kallingborg, die S. Michaelis. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 230 b*; C, 266 b.

12 Oktbr. Niels Sang og hans Søn Iens Sang i Konninges Tistedt i Geslomherred fik Livsbrev paa den Gaard, de ibo, mod at give den sædvanlige Afgift og holde Gaarden ved Magt som andre Tjenere, efter det Brev, vi have skrevet derom til Landsthing. Hindtzgaffwell, Torsd. efter Dionisii. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 37; C, 176.

— Hans Gwnnesszenn i Eyholt og Arvinger fik Brev paa 2 Ottinge Jord i Eyholt Mark med Byggested og Botoft, som til forn var „skuritt i falldt“, fordi der ikke gaves Stud og Leding deraf. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Holgerdt Hollgerdsszen. III, 37; C, 176.

6 Novbr. Her Offwe Ienszenn, prest, fick presentationem paa Koldinge kircke och Almynde ad resignationem seu permutationem cuiusdam dni. Nicolai Petri earundem vltimi possessoris minus iusti. Datum Flensborg, maandagen fore Martini. C, 328 b.

11 Novbr. Nicolaus Bernhardi, clericus Ottoniensis diocesis. Item fick hand presentationem paa Asnes och Kerndorp ad resignationem magistri Petri Bernhardi, prepositi Tofftensis. Datum in castro nostro Flensborg, die B. Martini episc. C, 328 b¹⁾.

8 Decbr. Hr. Claus Biillde fik Ejendom paa efterskr. Niels Bragdis Gods: Vandaassgaard for $\frac{1}{2}$ Læst Korn, Spongemølle for 4 Pd. Mel, hvilket regnes for 2 Pd. Korn, Vandaass By, Niels Persszenn ibid. 4 Pd. Smør (er 1 Pd. Korn), Niels Ericsszenn ibid. 6 Pd. Smør og 20 β , Liillde Niels ibid. 4 Pd. Smør, „Tegellgaard“ ibid. 4 Pd. Smør. Disse Gaarde give 2 Pd. Smør og 20 β mere end den Læst Korn, Kongen gav Hr. Claus Biillde, og denne skal derfor give 84 Mk. Fflensborg, vor Frue Dag concept. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 315; C, 12 b.

— Hr. Otthe Krumpen, Ridder, fik en Skrivelse til Mester Laurents Ølmand, at denne skal antvorde ham af Skatten, som

¹⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 237

han oppebærer paa Langeland, 150 Mk. danske for de Penge, han fortærede i Wisby Stad og udlagde paa Kongens Vegne til Knægtene, som laa paa Wisborgh etc. Flensborg, die conceptionis Marie. Ad mandatum dni. regis proprium. C, 130 b.

17 Decbr. Hans Persszen, Tolder i Hellszingøer, fik Kvittans for 300 rh. Gld. i Guld paa Regnskab. Fflensborg. Sønd. efter S. Lucie virg. Dag. „Her Iohann Randtzow sich myn herris naade thesse iij^e gullden“. III, 315 b; C, 13.

19 Decbr. Lauris Ienszen, som kalles Schriffuer oc er borger i Visby, fyck lyeffs breff paa then hellandz capell i Wisby oc paa sancti Iørgenns hospital ligendis vnden Wysby. Giiffuet paa Flensborg, tysdagen nest effther S. Lucie Dag. C, 335.

31 Decbr. Niels Enwoldsszen¹⁾, hans første ægte Hustru og begge deres første ægte Børn fik Livsbrev paa en Kronens Bondegaard i Ortwm i Vestterherred mod aarlig Afgift, Landgilde, Sagefald, Gjæsteri og andet, som plejer at gaa deraf. Cum claus. consv. et inhib. Fflensborg, Nyaars Aften 1526. Rel. Erick Krumdiige. III, 37; C, 176.

? Her Matzs Iuersszenn i Gamstedt ffeck stadtffestellsze breff paa en tofft i Møgell Gestning, ligger till Møgell kircke, szom bisp Iuer Munck haffuer fest hannum for sliig affgift, szom ther plegar aff atgaa till forn^e Møgell Gestning &c. Dns. rex per se. III, 33; C, 173.

1526.

7 Januar. Es gi Biillde fik Brev, at Kongen har undt ham en Gaard i Pant, som han selv har „vdtstatt“, liggende ved hans Gaard Ellinge i Skaane og som Per Knutsszenn, der opgav Aahuss Slot, er Arving til, om det findes, at denne har forbrudt sit Gods til Kronen. Fflensborg, die Canuti ducis. III, 315 b; C, 13.

— Biskop Offue Biillde fik Kvittans paa 100 Mk. danske, som er aarlig Afgift af Aars By. Fflensborg, Sønd. post trium regum²⁾. III, 37 b; C, 176 b.

¹⁾ Iennwoldszenn. C.

²⁾ III har fejlagtig Aarstallet 1525.

10 Januar. Hr Prebiørnn fik Kvittans paa 100 Mk. Afgift af Hanherred for Aar 1525. Fflensborg, Onsd. post trium regum. (Kansleren annammede Pengene). III, 37 b; C, 176 b.

11 Januar. Viillstedt Kirke fik Stadfæstelse paa et Brev af Kong Chrestiernn, at hun skal være fri for Subsidium, dog at Kirkeværgen giver 2 Mk. til Gjæsteri og 1 β Grot for Regnskabspenge. Fflensborg, fer. 5. post trium regum. Dns. rex per se. III, 38; C, 177.

29 Januar. The lubske finge breff tiill Jøren van der Visk, att han skulle fornøge thennum mett thet snarest, nar thet budt komer tiill hanum, korn oc flesk for iijcxxxxvj gl^{ne}. Datum Kulle, mandagen nest effther S. Pauli dag conuersionis. Rel. Hr. Wiff Paa Wisk then vng. C, 134.

30 Januar. Charine Snaris og Oluff Iacobsszenn i Køpenhaffn fik Brev, at Charine Snaris skal beholde den Bod ved Vandmøllen, som hun iboer, fri og kvit i sin Livstid, og efter hendes Død har Kongen givet Oluff Iacobsszenn og Arvinger til evig Tid, fri og kvit, den Part i samme Bod, som efter hans Faders Død var tilfaldet Henrich Snare, der blev rettet i Hamborg med Kniphoff. Kiille, Tirsd. efter S. Pauli convers. Dag. III, 230*; C, 266 b¹⁾.

9 Febr. Hr. Prebiørnn fik Kvittans^c paa 80 Gld. i Guld, som Afgift af Riiperhwss og Len for Aaret 1525. Fflensborg, S. Apolonie virg. Dag. („Samme dag anttwordet ieg, Nicolaus Gortze, vor kieriste nadiige herre samme gld.“) III, 38; C, 177.

20 Marts. Mauris Iensszenn, Tolder i Aalborg, fik Kvittans, at han har gjort Regnskab for hvad Told, Sagefald og Cise, han har oppebaaret i Aalborg, samt for hvad Salt, han har kjøbt og saltet, siden han sidst gjorde Mester Anders Glob Regnskab i Aalleburg (Lørd. efter omnium sanct. o: 5 Novbr. 1524) og til denne Dag. Han bliver deraf skyldig 604 Mk. 5 $\frac{1}{2}$ β 2 Penn., 3 $\frac{1}{2}$ Læst 1 Td. Bayesalt, 6 smaa Hundrede Klapholt, 12 Stkr. mindre, for hvilke Penge, Salt og Træ han skal salte Sild nu i Vaaren. Cum claus. consv. Gaattorp, 3. fer. post iudica. III, 38; C, 177 b.

— Samme fik Livsbrev paa to Enge, Fogdeeng og Stockeeng, mod 3 Mk. aarlig til Aalleborg Slot. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 38 b; C, 177. b.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 221.

12 April Mester Hans Andersszenn fick myn herris naadis consent, at hand maa permutere Stige¹⁾ kircke bortt for en anden, szom hannum bedre beleylig er, dog myn herris och kronnenns herlighedt till samme kircke vforkrenket. Datum Gottruppe, torsdagenn post quasimodogeniti. Dns. rex per se. III, 230 b*; C, 267.

24 April. Mathias Dørhoffnensis fick presentas paa S. Clementis kircke i Lageho[l]m per obitum dni. Laurentii Bartolomei. Datum Malmø, altera die Georgii. C, 324.

4 Maj. Niels Persszen, Borger i Hollstebro, og hans Hustru Citzel Perssdatter fik Brev, den ene efter den anden, hvilken som lever længst, paa Hollstebro Bro med den tiliggende Kornrente af Volldborg- og Hiermherred mod at holde Broen vel færdig for agende, ridende og gaaende; dersom Herrederne ikke ville udgive Kornet, maa de lade det æske tre „tyng“ til Herredsthing og siden tiltale dem til Hardboe „byeting“. Gaatroppe, fer. 6. post invent. S. Crucis. Dns. rex per se. III, 38 b; C, 178.

9 Maj. Erick Brockenhus fick presentas paa Kyrtemynde kyrke per obitum dni. Erasmi, vltimi possessoris. Datum Gottrupe, ix die mensis may. Dns. rex per se. C, 87.

10 Maj. Hr. Hans Kraffze fik Følgebrev til Bønder og Tjenere, der tjene til Sebygaard i Laaland, som Oluff Falster har i Værge. Gottrupe, die ascensionis Domini. Dns. rex per se. C, 135 b.

18 Maj. Iens Kamersuend fik Livsbrev paa en Gaard paa Amager i Østre Sundtby, som Iyrgen Swensszenn iboede, mod at give 2 Pd. Byg aarlig til Kjøpenhaffn. Gottroppe, Fred. post exaudi. Dns. rex per se. III, 230 b*; C, 267.

31 Maj. Swinborg borgere ffinge breff, the och theris efftherkomere skulle nyde och [bruge] till ewiig tiidt thet ffiitt och fiskeleye paa Fallsterbo ligendis nest østtenn Kjøpenhaffnns leye och norden e[r]chebispenns och the Kalleborgers leye wdi viide och brede, som the thennum forwiistt haffue, och the skulle gøre och gifue ther aff aarligenn som andre borgere wti riiget, ther fiitt haffue. Datum Otthens, [corporis Christi²⁾]. Dns. rex per se. III, 119 B b; C, 86 b³⁾.

— Eyler Bryske fik Stadfæstelse paa et Mageskiftbrev, som Kong Hanss havde givet ham paa Kalluffhaffue Gaard

¹⁾ Stege. C.

²⁾ C.

³⁾ Aktstykker til Oplysn. af Danmarks indre Forhold, I, 94—95 (efter Originalen).

i Resninge By med mere Gods. 'Ottonie, die corporis Christi. Rel. Dns. rex per se. III, 119 B b; C, 86 b.

31 Maj. Per Schreder i Skerne, hans Hustru Iehan Perss og deres Sønner Lauris og Ieb Persszenn fik Livsbrev paa den Gaard i Skerne, de nu ibo, med en Eng, som hedder Bornsholm, mod aarlig at give $\frac{1}{2}$ Td. Smør [og 1 Ørte Korn¹⁾] til Lwndenes og holde 2 Staldøxne til Foder om Vinteren. Desuden forlenedes han med en Eng i Annum Enge mod 1 Ørtug Byg til Lwнденess og 24 β til Præstegildet i Ringkøping. Cum claus. consv. Otthens, die corporis Christi. Mgr. Christiernus Hwiidt²⁾. III, 37 b; C, 176 b.

1 Juni. Bendt Hansszen, Borger i Ottenszø, og Per Fynbo, Borger i Medellfar, fik Kvittans paa 98 Gld. 23 β lybsk, som de vare os pligtige for Øxentold ved Gotorpp i dette Aar paa Toldboden og som de overgave os elskel. Hr. Per Lycke paa Nyborg. Otthenszø, Fred. efter Guds Legems Dag. III, 119 B b; C, 86 b.

2 Juni. Kronnens bønder och tiennere vdi Sølli-stedt och Buckroppe ffinge breff, att the mve och schulle haffue nyde, bruge och beholde theris gaarde och gotzs effther thee breffuis lidwellsze, szom the ther paa haffue aff konning Hanss, dog met saa skell att the icke schulle hugge vti skowene anderledis, endt szom vore och kronnens tiennere, ther met thennum wti byenn boe, gøre och hugge, och schulle the ingenn skåde gøre paa oldden skowg, vdenn hues the behowff haffue till theris egenn hwsbygning, plowe och vogenn themer och gerdtzell till skellighedt, daag szaa att hues szom Esgi Biillde kandt bewiise, att the haffue siidet offuerhøriige fore enctigenn met olddenngelldt eller andet, tha schulle the thet haffue vdi vor naadigste herris mynde. Datum Nyborg, sabbato infra octauas corporis Christi. Rel. Dns. Petrus Lycke, eques auratus. III, 119 B b; C, 86 b.

— Hr. Iehan Biørnszen fik Forleningsbrev paa Hindzgaull i 6 Aar mod at give deraf aarlig 300 Mk., $\frac{1}{2}$ Læst Aal, 20 Marsvin samt Halvdelen af Oldengjæld og Sagefald i Lenet og Medelfar By; Kongen skal have Byskatten af Byen; Lensmanden skal tjene med 8 Heste og holde Kongen 2 Nætter om Aaret. Nyborg, sabb. infra octavas corporis Christi. Rel. Dns. Magnus Gjøie. C, 87.

— Anders Iacobszen fik Forleningsbrev paa én Læst

¹⁾ C, men overstreget og derfor ikke medtaget i III.

²⁾ Brevet er i C oprindelig dateret: Flensborg, ipso die S. Canuti ducis. — Dns. rex per se, hvilket siden er ændret.

Korn i Rug, Byg og Havre i Salingeherred ved hans Gaard, hvilken Hr. Per Lycke skal udlægge ham, dog at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Nyborg, samme Dag. Rel. Hr. Magens Giøse, Hofmester, og Hr. Per Lycke, Ridder. C, 87.

3 Juni. Borgemester, Raad og Menighed i Kjøpenhaffn fik Brev paa Vandmøllen i Kjøpenhaffn ved Stranden, sønden og vesten i Byen, at beholde til evig Tid, mod at give 16 Mk. danske aarlig og dertil male for Kongen til Kjøpenhaffuens Slot, hvad der gjøres Behov, for skjellige Penge, som andre pleje at give, hvilket skal kvittes i forskr. Landgilde. Kjøpenhaffn, S. Erasmi mart. Dag. Rel. Hr. Mowritzs Ibsszenn, Ridder. III, 232 b; C, 268 b¹).

— Per Bang i Søgaard fik Stadfæstelse paa Søgaard for siu og Hustrus Livstid efter det Brev, som de have derpaa af Kong Christiernn. Nyborg, Sønd. infra octavas corporis Christi. Rel. Hr. Peder Lycke, Ridder. III, 120; C, 87.

10 Juni. Mesther Iens Tedtz fick presentaes paa Torop kircke i Halland per temeram absentiam dni. Petri. Datum Haffnie, domin. prox. post festum Erasmi. C, 324.

15 Juni. Per Vindt maa, „naar hannum teekis“, sidde i en Kjøbstad her i Riget mod at give én Mk. danske til aarlig Byskat og siden være fri for al kgl. Tyngge, dog at han skal være rede med en Hest, Harnisk og Værge mod Rigets Fjender, naar Behov gjøres etc. Haffnie, S. Viti et Modesti Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 318; C, 15.

— Skipper Knud fik Ejendomsbrev paa en Jord, næst hos den Jord, som Per Scriffuere har indhegnet, 10 Favne bred og 10 Favne lang, for den Skade, han fik i Fjor paa Petther van Høll. Samme Datum. Dns. rex per se; [prius tamen receperunt commissionem dns. Mouritius Ibszen et dns. . . .¹]. III, 231; C, 267²).

— Hans Persszenn, Tolder i Hellsingøer, fik Kvittans for 130 Nobler og $\frac{1}{2}$ Gld. som han nu har overgivet Kongen selv paa Regnskab af Tolden i Hellsingøer. Cum claus. sol. et consv. Samme Datum. III, 231*; C, 267.

17 Juni. Hr. Hanns Kraffze fik Forleningsbrev paa Sæbygaard i Loland ad gratiam, naar det Brev er ude, som Olwff

¹) Kjøbenhavns Diplomat. I, 362.

²) C.

²) Kjøbenhavns Diplomat. II, 222.

Falster har derpaa. Haffnie, die Bothvlphi. Rel. Hr. Anders Bille, Ridder. C, 135 b.

17 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, vor Mand, Raad og Danmarcks Riges Marsk, Embedsmand paa vort Slot Hellszingborg, har gjort os Regnskab for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet paa vore Vegne i Skaane af Sagefaldet for det Opløb, som Almuen dér gjorde, fordi de skulde give os Kongens Skat, som vore andre Undersaatter udgav, ligeledes for hvad „brøde“, han har oppebaaret af Almuen i Skaane, „fore att the emodt theris eedt fullde oss emodt och her Seuerin Norby, thendt tiidt riigszenns fynde, till“, for hvad han har oppebaaret af Landeskat og Overskat af Almuen, Kjøbstædmænd, af Provster, Priorer, Abbeder, Kirkeskat og Riddermændsmænd for deres „forsømellsze“ imod os og alt andet, for Afgift og halv Sagefald af Hellszingborg Slot og Len og Hellsszingborg By, for Tredieparten af gode Mænds visse Rente og al anden Oppebørsel og Udgift, fra han først fik Slottet af os og til denne Dag, og bliver han deraf efter sit nu indleverede Regnskab intet skyldig. Thi lade vi osv. Kjøpennhaffwenn Slot, Sønd. efter S. Viti et Modesti Dag, under vort „indtsegelle“. Ad relationem mag. Andree Glob, præpositi Ottoniensis. III, 318; C, 15.

Forbud emod vdtlendiske købmænd oc andre paa theris vegne, som købe gressøxne vdi Skaane.

21 Juni. Vii Frederich met Gutzs naade &c. hellsze ether oss elskelige prelather, riddere, riddermænds mendt, købstedemendt bynder och menig allmwe, ehuem szom hellstt i thienne eller tillhøre, szom bygge och boe vdi Skone, kerligen met Gudt och vor naade. Viider, att vore kere vndersaatthe, menige købstedemendt vti Skaane, haffue ladet berethe for oss och beclage, att mange vdtlendiske købmennndt, baade danske och tydske, indtfare ther vdi landet och vppkøbe alle gressøxne, szom ther falde i landet, och thesligiste lade och prelather och godemennndt, fogeder och prestter ther szammestedz met andre købmennndts pendinge vpkøbe szamme gressøxne, szaa att vore borger icke kundne offuerkomme saa møget kødt, som the behøffue baade till vortt och theris eget behowff. Thi haffue vii nu met vortt elskelige Danmarcks riigis raadt, her nu forsamlet, thet szaa skicket, att ingenn prelat, ridder, riddermands manndt, theris fogeder eller noger vdlendiske købmænd, tydske eller danske, schulle eller mue effther thenndne dag købe ther vdi landet nogre gressøxne att vdtføre ther aff landet. Szaa framptt att huem szom thett gør, tha schall hanndt haffue forbraatt szamme godtzs, hallffdelindt till oss och hallffdelindt till thendt købstedt, thet beslaas vdi. Thi bede vii och biude

alle vore fogeder och embitzsmendnt, att the haffue ther acth paa, att szaadantt icke skeer, och thet vdi ingenn maade tillstede vnder vortt hylldestt och naade. Giffuit paa vortt slott Køpenhaffn, torsdagenn nest ephther Botulphi abbatis. Ad mandatum dni. regis in presentia dni. Tuconis Krabbe, marscalci. III, 319; C, 15 b. Smlgn. 4 Juli.

21 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Axell Bragde til Kraagholm, Ridder, vor Mand og Raad, har nu været for os og begjæret, at vi ville unde ham og Arvinger efterskr. Niels Bragdes Gods, som blev os tildømt ved sidste Herredag, fordi han førte Avindskjold mod os og sit „ferne“ (fædrene) Rige, „sompt“ for den Skade, han led i den sidste Fejde i Schaane, det andet mod derfor at gjøre os og Kronen Fyldest efter gode Mænds Tykke, som er: Vedskell Gaard med al ret Tilliggelse. 5 Gaarde, som Erich Ollszenn, Per Magensszenn, Per Hermindszenn, Oluff(?) Ericsszenn og Ion Twesszenn ibo, og hver giver 1 Fjerding Aal til Landgilde; en Gaard, som Swendt Persszenn iboer, giver $\frac{1}{2}$ Fjerding Aal; 5 „feste“, som Niels Sereder, Matis Suder, Bents Rasmusszenn, Swendts Suder, Berithe Anders Persszenns ibo, samt et øde, som Per Magensszenn sidst paaboede, og hver giver 1 β Grot til Landgilde, to øde Gaarde, som Iess Matsszenn og Pouell Møller sidst paaboede, giver hver 1 Fjerding Aal, en Gaard, som Kyrstine Hans Olsszenns iboer, giver 1 Otting Aal, et Gadehus, som Gunduer Beling iboer, giver aarlig 1 Mk. for al Afgift, med en nybyggt Mølle. Thi have vi undt forskr. Hr. Axell Bragde og Arvinger til evig Tid én Læst Korns Rente i forskr. Viskøle Gaard og Gods, og hvad der er derover, sælge, skjøde og afhænde vi til ham for 1500 Mk. danske Penge, „szom vti Danmarch fore fullde och geffue ere“, med al Godsets rette Tilliggelse og de fem Aaledrætter, som Niels Bragde havde til Gaarden. Skulde det altsammen blive ham fravundet ved Rettergang, skal Kjøbesummen tilbagegives, og bliver en Del af det solgte Gods fravundet ham, skal en tilsvarende Del af Pengene tilbagebetales. Køpenhaffwenn Slot, Torsd. efter S. Botulphi abb. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. Af disse 1500 Mk. fik Hr. Tyggi Krabbe paa Kongens Vegne 500 Mk. og Mester Anders Glaab 200 Mk.; de 800 Mk., som staa igjen, skal Hr. Axell Bragde give Hr. Otte Hollgerdsszennss Arvinger. III, 320; C. 166. Smlgn. S. 81.

21 Juni. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Albret van Gock, vor Borger i Køpennhaffn, har været for os med et Brev, lydende, at Kong Hanss havde givet os elskelig Hr. Seuerin Norby, Ridder, vor Mand og Tjener, som den Tid var forskr. vor kjære Broders Hofsinde, en Jord i Køpennhaffn, som ligger østen ved Færgebroen mellem Gaden og Stranden tvært udover fra Per Mønboes Gaard, og berettede Albret van Gock, at han har kjøbt samme Jord af forskr. Hr. Seuerin Norbye, men at de Breve, han ydermere havde paa samme Jord, bleve ham fratagne i Kong Christiernns Tid. Thi have vi nu undt og til-ladt, at forskr. Albret van Gock og Arvinger maa beholde til evig Tid samme Jord, som han nu selv har „opbygdt“. i Længde og Bredde, „szom hwn nw begrebenn och bygdt er“, forbydende alle at gjøre ham Hinder eller Forfang derpaa. Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 231*; C, 267 b¹⁾.

24 Juni. Jomfru Anne Persdatter fik Forleningsbrev paa den visse Rente og Landgilde, som Bønderne paa Thorø ved Swynborg aarlig ere pligtige at give, dog at hun ej skal befatte eller „bewerre“ sig med Tjenerne, der bo paa Øen, Godset, Skove eller Oldensvin. Kallingborg Slot, S. Hanss Dag Bapt. Rel. Knudt Rudt. III, 120; C, 87 b.

— Renolt Hederstrop har lovet og tilsagt Kongen at ville blive her i Riget sin Livstid og tjene Kongen selv tredie med en Svend og en Dreng, og skal derfor aarlig have 250 Mk. danske, som Hr. Tygi Krabbe eller hvem, som har Hellszingborg Slot, skal give ham til S. Michaelis Dag, som Kongens Brev indeholder. Haffnie, die B. Ioannis baptiste. III, 232; C, 268.

26 Juni. Hr. Tyggi Krabbe har indløst efterskr. Gods i Glemager Sogn (Gødingherred), som Suentd Pedersszenn i Quittinge havde i Pant af Niels Brade, der boede paa Vand-aass, for 580 Mk. danske: 3 Gaarde i Østrøt, iboede af Troels, Aaghe og af ingen; de give henholdsvis 6, 3 og 8 Pd. Smør og hver „en kringell bastt“; en Gaard i Stellgerødt (Swendt Ionsszenn), giver 5 Pd. Smør og „en kringell bastt“, en Gaard i Iulerop (Swendt Matsszenn), giver 4 Pd. Smør og „en kringell

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomat. I, 362—63.

bast“. Dette Kronen tildømte Gods har Kongen undt ham til evig Ejendom. Haffnie, 3. fer. post festum B. Ioannis bapt. Dns. rex per se, præsentate dno. Henrico Krumdighe. III, 322; C, 17 b.

26 Juni. Niels Wincentii fik Pantebrev paa Sørøppe og Østoffte Birk og en ubygt Ø, som kaldes Enehøffuit, samt paa Abentrop Birk for 1125 Mk. Item fik han i Forlening det Taarn, „som thet Ny Slott stoedt“ med Ladegaard, Gaardsæder og Vesternes Birk med Øen Lang, „ock fisch hand thw breffue, eth paa panthett och thett andett paa forelæning ad gratiam“. Samme Datum. Dns. rex per se, præsentibus dominis Tucone Krabbe et Henrich Krwmdighe. C, 135 b.

29 Juni. Hr. Trud Grersszenn fik Skjødebrev paa 4 Pd. Smørs Rente i Lwndegaard i Ffererherred, som tilfaldt Kongen efter Esping Bentsszenn, som blev rettet her i Byen, fordi han førte Avindskjold mod sit fædrene Rige, og dersom denne Rente fravindes ham eller Arvinger ved Rettergang, vil Kongen tilbagebetale 80 Mk. Haffnie, die B. Petri et Pauli ap. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 322 b; C, 18.

— Her Iacob Lagonis ffish presentatz paa sancti Clementis kirke i Lwndt per obitum dni Benedicti Raffn. Datum Haffnie, die apostolorum Petri & Pauli. Rel. Dns. rex per se. III, 322 b; C, 17 b.

3 Juli. Mester Lauris Øllmandt fik Ejendomsbrev paa en Jord i Køpennhaffnn, østen op til Skipper Knudts Jord, mellem Møntergaarden og Bremerholmen, 14 Favne i Længde og 10 i Bredde. Haffnie, Tirsd. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III, 232 b; C, 268 1).

— Hr. Oluff Nielsszenn, Ridder, fik Pantebrev paa Haallm Gaard og Hollms Len for 700 Mk. i danske Hvider og Dobbeltkillinger, som Kong Christiernn lod mønte, 120 rh. Gld. i Guld og 156¹/₂ Lod Sølv, som han laante Kongen den Tid, da dennes Krigsfolk laa for Køpennhaff[n], Onsd. efter vor Frue Dag nativitatis [9 Septbr.] 1523, desligeste for 100 vægtige rh. Gld. i Guld og 100 Mk. danske Penninge den Tid, Kongens Krigsfolk laa i Sellanndt, Lørd. efter Paaskedag [2 April] 1524. Cum claus. consv. Samme Datum. Ad mandatum regiæ Maie-statis proprium. III, 232; C, 268.

1) Kjøbenhavns Diplomat. II, 223.

4 Juli. Borgemestre og Raadmænd i Køpenhaffwenn fik et Brev om Græsøxne til Selanndt, lig det til Skone af 21 Juni. Ex castro Haffnensi, Onsd. infra octavas visitat. Marie. III, 232 b; C, 268 b¹).

— Hr. Holger Greerszen fik Brev paa Lawholm Slot uden al Afgift, som han nu har det, i 11 Aar fra Datum, og dertil Halmstedtherred i samme Aar mod deraf at give 173 Mk. [8 β] for Halvdelen af Herredets visse Rente samt [100 Mk.], som Iens Torbernsszen hidtil gav af Frosteherred, men som vi nu have „wmdraget“ ham, fordi han tilbagegav Halmstedherred, hvorpaa han havde „nogle aars breff“; alt Vraget af Herredet skal komme os til bedste. Fremdeles skal han gjøre tilbørlig Tjeneste af Lenet og Herredet, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Køpenhaffn Slot, Onsd. efter vor Frue Dag visitat. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 18 (enkelte Steder ulæselige).

— Iens Torbernsszen vil Kongen i 11 Aar eftergive 100 Mk. af den Afgift, han skal give af Frosteherred, fordi at han maa „ombere“ Halmstetherred til Lagholm. Haffnie, samme Dag. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 18.

— Borgemester, Raad og Menighed i Køpenhaffn fik Vandmøllen i Køpenhaffn i Pant for $\frac{1}{2}$ Læst Krudt, og skulle de være kvit for de 16 Mk. Afgift, indtil den bliver dem afløst for forskr. $\frac{1}{2}$ Læst Krudt, eller denne bliver dem betalt. Køpenhaffn, fer. 4. post festum visitat. Marie. Rel. Hr. Mouritzs Ibsszen, Ridder. III, 232 b; C, 268 b²).

6 Juli. Hr. Axel Brade fik Livsbrev for sig og Hustru Fru Sophia Hollgersdatter paa Børdinge Kloster, fri og kvit uden al kgl. Tynge og Tjeneste, samt fri for Borgelejeheste, saa længe han lever, fordi han har tilsagt os at tjene os, følgende Konger og Riget selvfortende med gode Heste, Harnisk og Glavind i sin Livstid af det Gods, som han har i Forlening af Kronen, samt af sit eget og sin Hustrus, naar han tilsiges i Rigets Tjeneste inden Riget i Skonne; efter hans Død skal hans Hustru, Fru Sophia, gjøre og holde slig Tynge og Tjeneste deraf, som der plejede i Kong Hansszes Tid, og holde os og vort daglige Folk efter Sædvane. Cum claus. consv. Haffnie,

¹) Københavns Diplomat. I, 364.

²) Københavns Diplomat. I, 363.

fer. 6. post festum visitat. Marie. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Marsk. III, 322 b; C, 18 b.

7 Juli. Hr. Hans Billde, Ridder, fik Forleningsbrev paa Skioldenes Slot med nuværende Tilliggelse for Livstid uden al Afgift; dog skal han tjene deraf med 8 „vergaftig“ Karle med Heste, Harnisk og Glavind inden og uden Lands og holde 4 Borgeleje til Mad, Øl og Hestefoder; han skal holde Slottet ved Magt og Bygning, som det nu er, bygge og forbedre det, og ej sælge Tjenerne, som ere fødte paa Godset. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn, sabb. post festum divæ virg. visitat. Marie. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 233*; C, 269.

— Pouell Hansszenn, Borger i Køpenhaffn, fik Brev paa 18 Alen i Bredde og 42 i Længde syd og nord næst op til den Jord, Mester Lauris fik, uden Skipper Knudt, Mester Lauris og Pouell Hansszenn kunne anderledes forliges etc. Haffnie. Lørd. efter visitat. Marie. Rel. Hr. Mouris Iebsszenn. III, 233; C, 268 b¹⁾.

— Anders Loduigszenn fik Brev for sig og Arvinger paa Kronens Jord ved Møntergaarden, østen op til Pouell Hansszenns og vesten op til Niels Stemps Jord, 11 Alen i Længde ud med Gaden og saa bred, som de andre Jorder ere indhegnede, dog med saa Skjel, at han skal bygge derpaa et godt Hus og „icke saa høgt, att vindwgenn paa mynthergaardenn forbyggis ther met, saa mendt kandt ligewell see vdi strandenn“. Haffnie, sabb. ante festum Chanuti regis. Dns. rex per se. III, 233 b; C, 269²⁾.

— Niels Stemp, Borgemester, fik Brev paa 22 Alen af samme Jord i Længden ud med Gaden. Cum eadem forma. Datum ut supra. III, 233 b; C, 269³⁾.

— Iyrgenn Stemp fik Brev paa 22 Alen østen op til Niels Stemp. In eadem forma et eodem dato. III, 233 b; C, 269⁴⁾.

8 Juli. Hans Perszen i Helsingør fik Kvittans for 100 Nobel paa Regnskab af Tolden. In castro Haffniensi, domin. die post visitat. Marie. Rel. Vilhelm Stenuer. C, 19 (overstregt).

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 223.

²⁾ Brevet er i Virkeligheden udstedt med Datum: Sønd. efter vor Fru Dag visitat. o: 8 Juli. Se Kjøbenhavns Diplomat. I, 363—64.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 223.

⁴⁾ Smetds,

9 Juli. Mester Iens Tetz fick presentatz paa Trelleborg kircke per temeram absentiam cuiusdam Mauricii, qui cum hostibus regni connuuit. Datum Køge, octaua visitationis Marie. C, 324.

10 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Mattz Erichsen. vor Mand og Raad, har været for os med et vort Gjælds-brev paa 250 Mk. danske i danske Hvider, og have vi annammet samme Brev igjen af ham. Thi tillade vi, at forskr. Hr. Matz Erichszen maa beholde Nagelsti Birk i Laaland og det Gods, som er ham udlagt af Thryggeueld Gods, i Pant for 1000 Mk. efter hans Pantebrev [1524, 24 Juni] og for ovennævnte 300 [!] Mk. Cum inhib. sol. Thryggeueldl, S. Knud Konges Dag. IV, 399¹⁾.

— Siwort. Grubbe fik Kongens Kvittans at have gjort Mester Anders Glob Regnskab for vis og uvis Rente, rede Penge, Korn, Smør, Øxne, Køer og alt andet, som han oppebar af Tryggeueldt i 3 Aar, fra S. Iyrgenns Dag [23 April] 1523, da han først fik det, til samme Dag 1526. Da blev han Kongen skyldig: 57 Sider Flæsk, 11^{1/2} Kokroppe, 38 Faarekroppe, 47 Gjæs og 2 Td. Smør, og derimod blev Kongen ham skyldig 179 Mk. 13^{1/2} β for tvende Tog til Lantohollstenn och Skaane, fremdeles 9^{1/2} Pd. 6 Skp. Byg og Malt, 10 Pd. 6 Skp. Rug og Mel og 1^{1/2} Læst, 2 Pd. 3 Skp. og 2 Td. Havre, „och er thet saa høgtt resindis, for att handt icke giorde rede for inuentarium aff pendinge och kornn, handt anammet och fick met gaardenn, huilcket handt skall gøre oss reede fore“. Samme Datum. III, 234; C, 269 b.

19(12) Juli. Anders Iwde fik Forleningsbrev. i 10 Aar paa en Eng for Nyestedt, som Henning Scriffwer til forn havde i Værge. Oleholm, vigilia Margarethe virg. Rel. Mester Claus Vrne. III, 173; C, 136.

20(13) Juli. Ugedagsmænd, som tjene til Aalholm, skulle ikke udgive Kongeskat eller Landehjælp, uden naar Ugedagsmænd over hele Riget give. Aalholm, S. Margarethe virg. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 173; C, 136.

— Iøren van der Wisk fik quittantia quittantiarum paa, hvad han oppebar og udgav fra det første, han fik Nyköping Slot, og indtil han antvordede det fra sig, og blev deraf intet skyldig. Cum claus consv. Aalholm, Lørd., die Margarethe virg., nostro sub signeto. Ad relationem dni. regis proprium. C, 136.

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 241.

25 Juli. Mesther Lauridtz Ølmand fick breff paa Hellegestus capell i Nykøping i Falster cum anexa ecclesia Yderstorpe, szo att her Rasmus elegit illum in filium adoptivum, coadiutorem in vita et successorem, saluo iure dni. Erasmi, donec vixerit. Datum Nykøping, die Iacobi apost. Dns. rex per se. C, 328 b.

1 August. Børri Iensszenn fik Ejendomsbrev paa to Gaarde af Niels Braes Gods, som Danmarcks Riges Raad tildømte Kronen, den ene i Qwitting By (Gjødde Sogn, Gøddingeherred), som Ormer iboer, skylder 27 Skp. Byg, 27 Skp. Rug, 4 Pd. Smør, 20 β, 1 Td. Havre, den anden i Holm (samme Sogn), som Peder Dawidsszenn iboer, giver 1 lødige Mk. Haffnie, die B. Petri ad vincula. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Marsk. III, 323; C, 19.

— Børri Iensszenn fik Skjødebrev paa to Kronen tildømte Gaarde af Niels Brades Gods, den ene i Trunderup (Qwidinge Sogn), som Lauris Vær(?)¹⁾ iboer, giver 4 Pd. Smør, den anden i Holm (Knøslinge Sogn), som Peder Torstensszenn iboer og giver Landgildet til Kirken, og den anden Bede, Høns, Gjøes, Lam, Forsvar og anden Smaaredsel, som Niels Bragde plejede at faa af samme Gaard, skal forskr. Byrri Iensszenn nyde og have som fri Ejendom. Blive disse Gaarde fravundne ham ved Rettergang, skal Kjøbesummen (104 Mk. danske) tilbagebetales. Samme Datum. Ex commissione literaria dni. Tuconis Krabbe, marschalci. III, 323 b; C, 19 b.

— Hr. Knut Biillde, Ridder, fik Ejendomsbrev paa efterskr. Niels Brades Gods: 3 Gaarde i Gaderødt i Dagberg Sogn (Gerssherred), iboede af Gudtmandt, Hans Suder og Michell, give hver 1½ Skp. Smør, en Gaard i Kiallingerødt, som Peder Huidsszenn iboer, giver 1 Skp. Smør, en Gaard i Søndersløff Sogn og By, som Ienss Skaaniger iboer, giver 1½ Pd. Korn, 1 Td. Havre, en Gaard i Truelsrødt i Magleholm Sogn, giver 1 β Grot, samt Liillde Holms Mølle, skylder 1 Pd. Mel. Køpennhaffwenns Slot, S. Petri Dag ad vincula. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Marsk. III, 324 b; C, 20 b.

3 August. Her Anders Biillde, her Iehan Randtzow, her Albret Ieibsszen och her Wilff Poguisk paa theris egne vegne och paa her Knud Henricsszens van Stern och Henrich Seestedtzt vegne, ffinge breff, att the antwordet vor naadigste herre vdi hanss egenn hanndt eett hogborne furstindes frue Dorothee, hertuginde

¹⁾ Wærre. C.

vdi Prudtzenn, hans naadis daatthers, liffgedingsbreff, szom hogborne furste och herre her Albret, margreffue vdi Brandenburg och hertug vdi Prudtzenn, haffuede vdtgiffuit och sellfuer met hanss godemenndt beseglet, helltt och holddet, vstunget och vskrabet mett hengennndt indteggelle vell orwaarett vdi alle maade. Thi lader vor naadigste herre thennum och theris arffuinge alldtingiste quitte och frii. lediige och løsze for allt ythermere kraff och tilltall for forne breff for hannum och hannss naadis arffuinge och efftherkomere konninger vdi Danmarck och alle andre paa hannss naadis vegne, tackendis thennum kerligenn. Datum Haffnie, sexta feria prox. post festum Petri ad vincula. In presentia dni. Iagonis Vrne, episcopi Roschilldensis, dni Magni Gøye, dni. Ioannis Bille et Iehan Vrne, militum. Dns. rex per se. III, 233 b; C, 269 b.

5 August. Hans Persszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans for 320 Nobler, som han overgav Kongen paa Regnskab af Tolden i Hellszingør. Køpenhaffn, domin. post divi Petri ad vinc. III, 231*; C, 267.

7 August. Hans Persszen, Tolder i Hellszingør, fik Livsbrev for sig og Hustru paa 4 Gaarde i Hellszinge (Holboherred), én som Per Iensszenn iboer og kaldes Briidegaarden en anden, som Torbørnn iboer, den tredie, som Gamle Las Persszenn iboer og den fjerde, som Hanss Bentsszenn iboer, med al kgl. Rettighed uden al Afgift. Købnehaffwenn, Tirsd. efter S. Petri Dag ad vincula. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Marskalk. III, 324; C, 20.

— Hr. Iohann Oxe fik Kvittans paa 300 Mk. danske, som han antvordede op til Kongens Behov paa Regnskab. In castro Haffnensi, 3. fer. post Petri ad vincula. (Og annammede Hr. Henrich samme 300 Mk. paa min Herres Vegne). C, 132.

11 August. Hr. Claus Podeske fik Pantebrev paa Syrekøping og Syrekøpings Len med al kgl. Rettighed og al Tilliggelse, som Hr. Aaghe Bragde, Ridder, havde dertil, da han havde det i Væрге og Forlening, at beholde uafløst i 10 Aar fra Datum som frit, brugeligt Pant for 750 Mk. danske, dog mod tilbørlig Tjeneste. In castro nostro Haffnensi, sabb. post festum B. Laurentii mart. III, 324; C, 20 (her tilføjes: „anammett ieg Henrick for^{ne} pendinge paa vor”).

14 August. Georgius Erasmi fic presentass paa Swinborig kirke per resignationem Petri Wilhadi. Datum in castro nostro Haffnensi, vigilia assumptionis Marie [post obitum cuiusdam vltimi possessoris Georgii Erasmi¹]. C, 328 b.

¹) disse Ord ere udstregede.

17 Avgust. I ens Hwass fik Mageskiftebrev paa en Kronens Gaard paa Ballderenn i¹⁾ Sogn (Hwlldersloffherred [i Thy²⁾]), som Oluff Staphenszenn iboer og giver 4 Pd. Smør aarlig med andre Bede. Køpennhaffn, Fred. efter assumpt. Til Vederlag fik Kongen Brev af Ienns Huass, medbeseglet af Hr. Mogenns Gøye, Hr. Iehann Vrne og Mester Anders Glob, paa en Gaard i Hierdmaell Sogn (Hylldersloffherred i Thye) som Iyrgen iboer og giver aarlig $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Mk. Gjæsteri og Skovsvin, naar Olden er. Køpennhaffn, Fred. efter assumpt. III, 39; C, 178 b.

— Christiern Iensszenn i Sandall fik Livsbrev paa den Kronens Gaard i Sandall (Nørreherred i Maarss), som „hans fader affdøde“, mod det sædvanlige Landgilde, Gjæsteri og anden Rettighed. Samme Datum. [Rel. Mester Anders Glob³⁾]. III, 39; C, 178.

— Nis Magensszenn og hans sande Arvinger fik Brev paa to Kronens Gaarde og et Bol i Hemdrup (Salling Sogn, Slettherred), iboede henh. af Iehan Mawriss, Iep Iuersszenn og Ienns Brygger, at beholde til evig Tid mod at give det sædvanlige Landgilde, Gjæsteri og anden Rettighed til Kronen, holde Godset ved Hævd og Bygning og ej fæste, leje eller pantsætte Ager og Eng fra Gaardene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob. III, 38 b. C, 178.

18 Avgust. Burgimestter och raad vdi Køpennhaffn fffinge en dom liwdendis, szom her efftherfyllger: Vii Frederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att aar effther Gutzs biwrdt mdxxvj, thendt løuerdag nest effther vor frue dag assumptionis paa vortt slott Køpennhaffn, nerwerendis oss elskelige her Magenns Gøye, Danmarcks riigis howffmestter, her Tygi Krabbe, Danmarcks riigis marsk, her Albret Ieibsszenn, her Hannss Biillde, her Iohann Vrne, ritthere, vore mendt och raadt, vor skicket oss ellskelige burgimesttere och raadt vdi vor stad Køpennhaffn paa thenndt ene, och haffuede vdi rette steffnenndt aldermandt och tyske købmennndt vdi tyske kompani ther szamme stedtz paa thenndt andenn siide, och beclagede forne burgimestter och raadt, att theris metborgere, tyske købmennndt, szom bygge och boe och ere giiffthe her vdi byenn och

¹⁾ Navnet staar blankt i C; i III er, dog ikke strax, indsat Navnet: Vesterbøll, hvilket atter er halvt udraderet.

²⁾ C.

³⁾ mangler i C.

haffue heer theris hustruer oc børnn, och haffue alldiguell theris serdelis company fran burgimestter och raad. Ther till suarede Hermen Rølich, Berntt Rottker, olldermenndt, paa menige tyske køpmends vegne vdi Køpnehaffnn och i rette lagde eth hogborne furstis konning Christiernns, vor kere herre faders breff, liwdenndis, att forne vor kere herre fader haffuede vntt och tillatt, at menige tyske købmennndt mwe haffue och holle tyske compani och sambfundt och olldermenndt affattsette, dog saa att forne vor kere herre fader viillde haffue fuldt magt samme article att forbedre och till och affattsette, om behowff giordis, och ther emodt i rette lagde forne burgimestter och raad i Køpnehaffnn twende forne vor kere herre faders breffue, szom vor vdtgiffuit nogen tiidt siidenn thette forne vor kere herre faders breff, liwdenndis, att tyske company vdi Køpnehaffnn schulde vere och bliffue afflagdt och tyske købmennnd, huilcke szo viillde, maatte vere vti thet danske company, szom alle szamme voer kere herre faders breffue ythermere vdtwiisze och indeholde met flere ordt och article och thale, szom thennum ther om paa baade siider emellom løbe. Tha effther tiltall och genswaar, breff och bewisning, szom tha fore oss i rette lagdis, vordtt ther paa sagdt for rette, at effther thi forne vor kere herre faders breff, szom tyske køpmennndt haffue paa, att the mwe holde tyske company her i Køpnehaffnn, icke anderledis lyder, endt att voer kere herre ffader vilde magt haffue atforbedre och formyndske szamme theris priuilegier, som forscreffuit staar, och forne voer kere herre faders breffue, szom siidenn ere vdtgiffuene, szom burgimestter och raad vdi rette lagde, liwder, att szamme company schulle vere afflagdt, tha schulde alle tyske købmennndt, szom borgere ere vdi Køpnehaffnn, vere vdi compani met burgimestter och raad och andre besidennndis borgere, och ther szom nogne vggiffte tyske køpmennnd, som icke borgere ere vdi Køpnehaffnn, ville vppholde tyske company, tha mwe the thet gøre, daag szaa att vii ville sellffuer magt haffue szamme priuilegier atformyndske och formere effther vor vilge. Datum ut supra. III, 237; C, 272 b¹),

19 August. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherliggt, att oss elskelige her Aaghe Leibsszenn, electus till Lundt, som nu haffuer Lwnde stigt vti vere, haffuer bereett fore oss, at thendt tiidt verduge ffader met Gudt her Byrge, szom erchebiscop vaar vti Lwndt, vaar dødt och affgangenn, tha bleff forne her Aaghe Leibsszenn furstt aff menige Lwnde capitell endrectteligenn koret og vdwolldt till attwerge erchebiscop vti forne Lwndt, och strax ther effther vaar oss elskelige her Iyrgenn Skaattborg indtrengtt ther vdi stygttet met hogborne furstis konning Christiernns voldt och magt, och belaget forne her Aaghe Leibsszenn, att forne her Iyrgenn Skottborg haffuer siidenn veritt vti Rom och ther emodt forhindret hannum sin confirmatz met vrette, som hanndt sziiger. Thi haffue vi met these

¹) Kjøbenhavns Diplom. I. 364—66 (efter Originalen).

efftherscreffne vore elskelige Danmarcks riigis raadt, som ere: Mestter Claus Gørtze, voer canceller, her Knut Henricsszenn van Sternn, prouest vti Viborg, her Magenns Gøye, voer och Danmarcks riigis howffmestter, her Tygge Krabbe, vor och Danmarcks riigis marsk, her Albret Ibszenn, her Henric Krwmdiige, her Henric Aagesszenn, her Hannss Biillde, her Iahann Vrnne, her Anders Biillde, her Iehann Oxe, her Axell Bragde, her Oluff Nielsszenn, her Mauritz Ibsszenn, her Hollgerdt Greersszenn, her Knut Biillde och her Trud Greersszenn, ridder. loffuit och tillsagdt och nu met thette vortt opne breff loffue och tillsziige for^{ne} her Aage Ieibsszenn, att handt schall haffue, nyde, bruge och beholde for^{ne} Lwnde stygtt vdi szin frii haffwende vere met alldt szin rette tilligillsze, inthet vndertaget, till saa lenge tha paa baade siider kome i rette fore oss och menige Danmarcks riigis raadt ther om, huilckenn aff thennum som retteligenn er vdwolldt och koret. Och ther som tha bliffuer dømptt och for rette affsagdt, att for^{ne} her Aage Ieibsszenn er retteligenn koret och eligerit till Lunde stigt och sede, tha haffue vii met for^{ne} vortt elskelige Danmarcks riigis raads raadt loffuitt och tillsagdt for^{ne} her Aage Ieibsszenn, att vii ville forswaare och fordagtinge hannum till alle retthe och ey tillstede, att hanndt schall bliffue fortrengtt fraa for^{ne} Lunde stigt aff noger, om szaa findis, att handt er retteligenn vduolldt, som forscreffuit staar. Och ther som for^{ne} Lwnde stigt vorder for^{ne} her Aaghe Iibsszenn fraadømptt aff oss och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt, att hand er icke retteligenn vdwolldt till szamme stigt, tha schall hand liigewell nyde, bruge och beholde for^{ne} Lwnde stigt saa friitt och qwiitt, som handt thett nu haffuer, till saa lenge handt fanger iij^m rinske guldernn aff thendt, som tha stigthet vorder tilldømtt, som handt nu till vortt och riigenns store nytte och behoff vdtlagdt haffuer paa stygtens vegne till att forsollde thet krigs folck mett. som nu schulle forswaare och fordagtinge Skone, Lwndt och samme Lwnde stigt aff thendt schade och forderffwe, som samme Lwndt och Lunde stigt nu paa henger aff riigenns fiender, och ey vii ville tillstede, att noget bandt eller interdickt schall indtføris her vdi riiget offuer for^{ne} her Aaghe Iibsszenn eller nogre aff Lwnde stigt, for thendt szag fange ende och ther bliffuer endelig dømpt paa szamme szag aff oss och menige Danmarcks riigis raadt. Och ther szom tha bliffuer dømptt, att for^{ne} her Aaghe Iibsszenn er rettelige vdtwolldt och koret till forscreffne Lunde stigt, tha schulle vii vdi ingenn maade tillstede noger bandt eller interdickt her vti riiget. offuer hannum eller noger for thendt szagh vdi noger maade. Och ther som stigtet vorder hannum fraadømpt, att handt icke er retteligenn vdwolldt och koret, tha schulle vii ligewell icke hellder tillstede bandt her vdi riiget for thendt szagh, førenndt for^{ne} iij^m rinske guldenn bliffue hannum vti alle maade bethalade och fornøged^e, som forscreffuit stander &c. Datum Haffnie, søndagen infra octauas assumptionis B. Marie virginis. III, 325; C, 21¹).

¹) Hvitfeldt, VIII, 137—38, Folioudg. II, 1296.

19 August. Hr. Otte Krwmpen har Kong Hansszes Brev, at han efter Eyler Styggis Død maa og skal indløse det Len i Mors, som forskr. Eyler Styggi har i Pant, og siden beholde det som frit Pant, saalænge han lever, uden al Afgift og anden kgl. Tyngde uden alene at følge Kongen, naar han selv personlig drager i Krig eller Orlog; efter hans Død skulle Arvingerne beholde det, til det indløses for en saadan Sum Penge, som Otte Krwmpen har indløst det for efter Eyler Styggis Pantebrev. Han og Arvinger skulle holde Godset bygt og Kongens derpaa boende Undersaatter ved Lov osv. Kallingborg, Sønd. efter vor Frue Dag assumpt. III, 42; C, 181.

20 August. Iens Brolegger fik Brev paa Rosbecks Mølle med Møllefang i 12 Aar, dog med Borgemesters, Raadmænds og Menigheds-Samtykke i 9 Aar, og skal han bygge Møllen og have den kvit og fri; efter de 12 Aar skal den komme til Kronen igjen, dog at han og Arvinger skulle have Betaling for Bygningen efter skjellig Værd. Kjøpnehaffnu, fer. 2. post festum assumpt. divæ Virg. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 234 b*; C, 270 ¹⁾.

24 August. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi vort og Kronens Slot Beritzsholm i Skone er os ikke „saa vedt handenn beliggendis“, at det kan være os til nogen Nytte eller „bestantt“ og heller ikke er saa befæstet, at det kan holdes i en fri Slotslov mod Rigets Fjender, have vi efter Danmarks Riges Raads Raad og Samtykke befalet Hr. Mouritzs Iibszenn, Ridder, vor Mand og Raad, at nedlægge det og igjen med alt Lenet at underlægge det vort Slot Lindtholm. Siden have vi pantsat forskr. Hr. Mouritz Iibszenn Lindtholm Slot med Beritzsholm Len og Lindtholms Birk, som der nu tilligger, at beholde som et frit brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid, med al kgl. Rettighed, ligervis som Kong Christiernn har undt ham Beritzsholm og som Pant for samme Sum, hvorfør han havde dette i Pant; ydermere har han laant os 2124¹/₂ Mk. danske, hvormed Summen forhøjes. Cum claus. consv. Kjøpnehaffwenn, S. Bartholomei Dag. Rel. Hr. Albret Iibszenn, Ridder; Mester Anders Glaab. III, 326 b; C, 21 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Mouritzs Iibszenn, Ridder, vor Mand og Raad, har laant os 1024¹/₂ Mk. danske,

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 223—24.

hvilken Sum vi forpligte os til at betale ham eller Arvinger „ther forwaaring fore, om handt icke fanger Lindtholms slott och leen, birck, szaa handt oss tacke schall“. Samme Datum og Rel. Item og skal Hr. Albret Iibsszenn, naar han antvorder Hr. Mowritzs Brevet paa de 2124 $\frac{1}{2}$ Mk., igjen annamme det Brev, som lyder paa 1024 $\frac{1}{2}$ Mk. efter Hr. Mouritzs, og gjen-nemstinge det. III, 327 b; C, 22.

27 August. Mester Anders, Sognepræst i Hellsingøer, fik Brev, at da han, „fore thendt store schade og forderffwe. szom riigenns fiender gjorde vore kere vundersaatte vdi Hellsingøer och serdelis presttegaardenn, som the affbrende“, ikke formaar at gjenopbygge samme Præstegaard, uden han maa sælge noget af dens tilliggende Jord, har Kongen tilladt, at han maa skjøde fra Præstegaarden og til vor Borger smstds., Hannss Fynboe, en Jord, som ligger sønden op til Præstegaarden og i Længde i øster og vester er 34 $\frac{1}{2}$ Selandz Alen, i Bredde 31 $\frac{1}{2}$ Alen ved den østre Ende, 33 ved den vestre Ende og 35 $\frac{1}{2}$ Alen i sin Længde imod Præstegaarden, for at Præstegaarden maa opbygges igjen. Cum claus. consv. et inbib. sol. Krogenn Slot, Mand. efter S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 234 b; C, 270¹⁾.

28 August. Hans Persszenn, Tolder i Hellsingør, fik Kvittans for 600 rh. Gld., 6 Nobel og 18 β danske, paa Regnskab af Tolden. Krogen, 3. fer. post Bartholomei. Rel. Villom Steinewer. III, 234 b; C, 270.

29 August. Abbed Iens i Esserom Kloster fik fri Gaardsret med sine egne Svende og Tjenere i Klosteret saa frit, som Danmarcks Riges Raad har og bruger paa deres Slotte og Gaarde. Cum claus. consv. et inhib. sol. Esserom Kloster, S. Hanss Dag decollat. Rel. Dns. rex per se. III, 235; C, 270 b.

I Septbr. Per Scriffuere, Byfoged i Roschillde, fik Forleningsbrev paa en Gaard i Roschillde i S. Oluffs Sogn, som tilhørte Per Hamt, mod at give 8 Mk. danske aarlig og holde Gaarden ved skjellig Bygning. Roschillde, die Egidii abb. Ad relationem dni. generosi episcopi Roschildensis. III, 235 b; C, 271.

¹⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 780.

1 Septbr. Hr. Iens Laurissen, erchedegen vdi Roskilldt, ffich confirmationem priuilegiorum capelle trium regum. Datum Roschillde, die Egidii abb. Dns. rex per se. III, 235 b*; C, 271.

4 Septbr. Bønder og Almue i Skiiby i Horntzherred fik Stadfæstelse paa et Brev af Kong Hans, at naar Landehjælp udgives over alt Riget, skulle de give 4 Lødemark og dermed være fri. Kallingborg, fer. 3. post Egidii abb. Rel. Hr. Oluff Nielsszenn. III, 235; C, 270 b.

7 Septbr. Iacob Rønnow fik Følgebrev til S. Iyrgenns Hospital udenfor Swynborg. Cum claus. consv. Kallingborg, Fred. efter S. Egidii abb. Dag. Dns. rex per se. III, 120 b; C, 87 b.

11 Septbr. Hr. Tygge Krabbe berettede, at to Gaarde af Niels Bragdes Gods, som Kongen gav ham for hans Skade, begge i Tørffløsse Sogn (Onsherred), én Gaard, kaldet Sørup, giver 2 Skp. Smør, og Allerup, 2 Skp. Smør, tilhørte hins Hustru Fru Anne, hvem Hr. Tyggi tilbagegav dem efter Kongens Befaling. Derfor fik han 5 Gaarde af Niels Bradis Gods i Ørindtoffthe (Vebo Sogn, Gerssherred); Clemint Truellszenn, giver 2 Mk. 6 Penninge, Per Iensszenn, 2 Mk. 6 Penn., Trudt Persszenn, 2 Mk. 6 Penn., Suentd $\frac{1}{2}$ lødig Mk., Benthe 2 β Grot. Cum claus. consv. Kallingborg, Tirsd. efter vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. III, 328; C, 22 b.

14 Septbr. Abbeden af So er fik Stadfæstelse paa Klosterets Privilegier. Kallingborg, die exaltat. S. crucis. III, 236; C, 271 b.

— Cicelle Nelausz i Iepstrup og et af hendes Drengbørn efter hende fik Brev for deres Livstid paa den Gaard, hun nu iboer, mod at give den sædvanlige Landgilde og anden Rettighed. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kallingborg, Hellig Kors Dag exaltat. Rel. Hr. Iehan Vrne. III, 235 b; C, 271.

—? Henricus Gøye, equestris ordinis equitum ac militum regis Christierni capitaneus, vendidit a se ac alienauit omnes illas naues cum instrumentis earundem omnibus, videlicet velis, malis, anchoris, funibus et bombardis, ac quicquid iuris ac proprietatis ad easdem haberet, quas sibi (dum inter illustrissimum principem nostrum dominum Ffredericum in regem Danie electum et ceteros consiliarios prefati regni et ipsum pactum initum est) reseruabat in expositionem et solutionem stipendii equitum, militum et pedestrium prefati regis Christierni,

dum castrum Haffnense cum ciuitate dederetur in manus et potestatem illustrissimi principis domini Ffrederici, electi in regem Danie &c., fatetur et plenam sufficientem ac integram accepisse pro prefatis nauibus et earum instrumentis solutionem, cum obligatione in omni iuris actione prefatum illustrissimum principem nostrum indemnem redere ac manutenere et easdem ab impetitione quorumque liberare ac tueri. Datum anno salutis nostre 1526. III, 235 b*; C, 271 b (overstreget 1).

Kongelige Maiestatis beffaling till her Tyggi Krabbe,
Danmarcks riigis marsk, och mester Claus Gørtze,
canceller.

Før 15 Septbr. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att vii haffue tilltroet och befalet oss elskelige her Tyggi Krabbe &c. och mestter Claus Gortze, vor canceller, att handle met oss elskelige her Claus Bilde &c., Børri Iensszenn &c. och theris metarffwinge om Høby leenn, szom the vti pantt haffue aff oss och kronnenn, att vii maathe fange thet igenn till vortt och kronnenns behowff. Tha haffuer forne &c. paa theris egenn och theris metarffwings vegne oss till sunderlig thienniste och villig vpladet och offwer antwordet oss szamme leenn for nogenn merckelig aarszage skylldt oss och riiget till bestte szamme Høby leenn met alle sine rethe tilligillssze met szaadann skell och villkaar, att vii eller vore arffwinge efftherkomere konninger i Danmarck schulle tornøge och giffue forne &c. och theris metarffwinge till gode reede thendt swm gulldt, sølluff och pendinge, szom the szamme leenn vti pantt fore haffue epher theris panttbreffs liwdellsze indenn sancti Michaelis dag nest kometndis, thog att the haffue vortt breff, thet schulde thennum icke affløseszes paa nogenn tiidt; och ther szaa skeede, att forne &c. och theris metarffwinge icke faa theris gulldt, sølluff och pendinge aff oss eller vore arffwinge epherkomere konninger vti Danmarck indenn sancti Michaelis dag nest kometndis, tha schall och maa the och theris metarffwinge strax vdenn alldt ander beffalling anamme met thette vortt opne breff och thendne aarss grøde, szom nu tillstaar; och hwem, szom paa vore vegne noget oppeber aff szamme leenn indenn sancti Michells dag, schall igenn giffue forne her Claus &c. alldt thend deell, handt ther aff vpebeer, vdenn alldt hinder eller gensziigellsze, och bruge och beholde szamme forne Høby leenn met alldt sin rentte och tilligellsze inthet vndertaget vdi noger maade, saa lenge the och theris metarffwinge ffaa forne gulldt, sølluff och pendinge igenn effther forscreffne panttbreffuis liwdellsze till gode reede. Thi bede och biwde vii alle bynder och thienner, szom ligge och thienne till forne Høby, ati swaare forne oss elskelige her Claus Biillde och Børri Iensszenn och theris mettarffwinge strax epher sancti Michaelis dag nest kometndis, om the ether tillsziigenddis vorde, gørør och

1) Kjøbenhavn's Diplomat. II, 224. Om Dateringen jfr. Allen, De tre nord. Rigers Hist. IV, II Afđ. 556.

giffue thennum ether aarligen schatt och alldt andenn rettighed oc ingen andenn, szom i her till giordt haffue, sziidenn the for^{ne} Høyb leenn i vere finge, forbiudendis alle &c. Cum clausulis consuetis. III, 316 b; C, 14.

15 Septbr. Kongen skylder Byrre Iensszenn og hans Medarvinger 410 rh. Gld.¹⁾ og 300 Lod Sølv, som de havde i Pantelenet Høyby, som nu er indløst fra dem, og forhøjer dermed deres Pant i Villanantzsherred; derfor fritages de for den aarlige Afgift af samme Herred (310 Mk. danske), dog kun indtil forskrevne Sum er betalt tilbage. „Sammeledis att naar Byrre Iensszenn och hanss metarffwinge thette vortt breff fangendis vorde, tha schulle the 300 lodt sylff, 10 rinske gulldernu och 100 march dansche, szom the haffue vti eth andet vortt breff [1523, 9 Septbr.] och the met forhøget haffue Høyby pantt ythermere endt theris faders panttebreff vdviser, och thesligiste naar Byrrie Iensszenn och hanss metarffwinge igennfange thendt swm, szom the nu forhøget Villantzherretz pantt met, szom er 410 rinske gulldernn och 100 marck danske, szom the haffue vti Høyby pantt, vere døtt och mactteløstt, daag att alle the andre punctter och articler schulle bliffue ved magtt vti szamme breff, szom liwde paa the andre leen, vii icke løest haffue ...“ Kallingborg, Lørd. efter Hellig Kors Dag exaltat. under vort Signet. III, 328 b; C, 23.

— Oluff Veigesszenn i Geerløsse, hans Hustru og deres Barn Citzelle efter dem fik Livsbrev paa en af Kronens Gaarde i Geerløsse, dog at deskulle „gøre kronens skeppe fuldt ther af“; de skulle have fri Oldengjæld og fri Bygningstømmer og Ildebrand, eftersom Skovfogden underviser dem. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 236; C, 271 b.

— Samme skjødte til Kongen for den forskr. Gaard to Gaarde i Aggebo med al deres Tilliggelse til evindelig Eje. Cum claus. consv. Samme Datum. III, 236 b; C, 272.

— Her Niels Persszenn ffick presentatztz paa Lwnde kircke per resignationem dni. Henrici. Datum Kallingborg, sabbato post festum S. crucis exaltationis. III, 120 b; C, 87 b.

16 Septbr. Hr. Atzell Wgerwp fik Brev paa Søllesborg Len og Kronens Kjøbstad Røndeby med al kgl. Rettighed, uden al Afgift i 4 Aar fra Datum mod at gjøre tilbørlig

¹⁾ Summen angives fejlagtig til 400 Gld., første Gang den nævnes i Brevet.

Tjeneste og holde Slottet ved skjellig Bygning samt gjøre Rede for, hvad Strandvrag der falder. Cum claus. consv. Kallenborg, Sønd. efter Hellig Kors Dag exaltat. C, 22 b (III, 328 har Overskriften, men ikke Brevet selv).

17 Septbr. Anders Ebbesszenn fik Livsbrev paa Iwngshoffuit Slot; naar han er død, skulle hans Arvinger beholde Slottet, indtil det afløses dem for 3000 Mk. danske Penninge og 106 Gld. i Guld efter det Pantebrevs Lydelse, som Kong Hannss har givet Anders Ebbesszenns Fader og Moder, dog at han og Arvinger skulle bygge og forbedre Slottet, cum claus. consv. Han skal være til Tjeneste selv sjette med Heste, Harnisk og Glavind, og dermed være fri for Borgelejeheste sin Livstid. Kallingborg Slot, S. Lamberti¹⁾ mart. Dag. Dns. rex per se. III, 236 b (i Marginen: ut supra plures); C, 272.

20 Septbr. Christiern Byggom fik Livsbrev paa Hoewgaard i Vesterbiiller (Rinssherred) for sædvanlig aarlig Afgift. Cum claus. consv. Callingborg, S. Mathei ap. Aften. Rel. Hr. Prebiørn Podebusk. III, 39 b; C, 178 b.

21 Septbr. Biskop Stygge fik Stadfæstelse paa Ørwm Pant, som lyder paa 2500 Gld. (Vraget skal komme til Kronen uden Tømmer; deraf skal Halvdelen til Slottet, Halvdelen til Kronen, hvilket Kongens Foged skal annamme). Ottonie, die Mathei ap. III, 41 b; C, 180 b.

— Her Iacop Perszenn fick presentationem paa Tømerup kirke per obitum dni. Georgii. Datum Kallingborg, S. Mathei apost. dag. Rel. Knudt Perszenn. C, 330 b.

— Her Rasmus Hanszenn fick presentationem paa Ønsløff kirke i Falster post obitum dni. Petri Krabbe, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Kallingborg, ipso die B. Mathei apost. Dns. rex per se. C, 329.

22 Septbr. Hr. Hollgerd Greersszenn fik Brev, at naar de Aar ere forløbne, hvori Iennss Torbernnsszenn har Brev paa Halmstedtherred, maa Hr. Hollgerdt annamme Herredet og nyde det i saa mange Aar, som det Brev, han har derpaa af Kongen, lyder paa. Kallingborg, S. Mauriti Dag. Dns. rex per se. III, 329 b; C, 23 b. Smlgn. 1525, 1 Septbr.

23 Septbr. Fru Kyrstine, Peder Styggis Efterleverske, maa beholde den Gaard i Qwidinge Sogn i Hamer-

¹⁾ Laurentii. III.

schow, som Pouell og Bentt iboer, i sin Livstid efter Niels Bragdis Pantebrev, om samme Gaard ikke til forn er „forsaalldt eller forgiffuenn“. Kallingborg, Sønd. post Mathei ap. Rel. Hr. Henrich Krumdiige in præsentia dni. regis. III, 329 b; C, 23 b.

19 Oktbr. Lass Mørck i Saltm og „eth hans beste barnn“ fik Livsbrev paa Engen Villemossze i Kerherred, som rækker fra Gamellaa og til Gaaslwndt Bæk, mod 14 [Ørtug¹] Byg aarlig til Olleborg. Aalleborg, 6. fer. post Luce. Rel. Axell Gøye. III, 39 b; C, 178 b.

— Anders Persszenn i Brunderopegaard fik Livsbrev paa samme Gaard, fri og kvit, dog at han skal holde Kongens Øg dér og have 20 Læs Hø af Ostrupe Slot. Cum claus consv. Samme Datum. Rel. Eric Ericsszenn. III, 39 b C, 179.

Om øxehwg och ffellig.

23 Oktbr. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. giøre alle vittherligt, att vii haffue hørdt och vti sandhedt forfaritt, att wore vndersaatte vti Nørre Iwttlandt, szom bygge och boe vti en bye, heffder och tilltager thennum øxehwg vdi skowe och riiszekiere, szom ligge och høre till andre byer och gaarde, och ey the ere laadtz eiere vti the byer och marcke, som samme skowe och kierre tillhøre, och forne wore vndersaatte swerre thennum till samme øxehwg met lawgheffwett och fare indt ther vti och bruge stor brugellsze, reette laadtz eyere till stoer briist och skade, och thesligistte att mannge, szom haffue en føye deell och laadt vdi skowe, kierre och marcke, selier, leyer och lader brughe ther vti szaa møgett, szom thendt største laadtz eyer och thenndt, ther største deell haffuer vdi szaadann fellig. Thi haffue vii nw met forscreffne wortt ellskelige Danmarcks riigis raadtz raadtt och andre wore godemennndt, her nw tillstede vaar, ther om saa skicket och endeligenn besluttet, att ingenn skall haffue eller brwge øxehwg vdi nogne skowe eller kierre, szom hanndt icke haffuer laadt och deell vti thett godtzs och marcke, samme skow och marcke tilligenndis er, och ey nyde the lageheffder, ther wppaa giordt ere, wdenn hwilcke, szom haffue stug och seerkøb aff rette eyer och [wedt syn attkome²]. Thesligiste schall och ingenn bruge eller bruge lade ytthermere vdi ffellig, entthenn vdi skowff, marck, hiedder, feske vannedt, fegannng eller met iagtt eller vdi nogenn andenn fellig, ytthermere endt hanns reette laadt och deell ther vdi kannndt thaale och er

¹) glemt i C; Pladsen laadt aaben i III.

²) III har fejlagtig: veedt szidenn at komme.

godt for. Thi forbiwde vii alle, ehwo the hellstt ere eller were kwnde, emodt thette wortt opne breff att bruge eller bruge lade, sellie eller selle lade, iage eller iage lade vdi skowe, kerre, feske eller feske lade vdi nogenn fellligs eyendom anderledis, endt szom forscreffuit stander vnder wortt hyllestt och naade. Dierffuis och nogenn her emodt at gøre, tha mwe rette eyer och the, større lodt haffue vdi fellig, forfyllig[e] thet met raan och andre deelle effther loffwenn. Giffuit vdi wor kiøpstadt Aalborg, S. Seuerini episcopi dag, vnder vortt signet. III, 1 b; C, 182 b¹).

23 Oktbr. Bispen aff Vendtsyszell, her Niels Stygge, haffuer sligt eth breff aff konning Chrestiernn paa Burglom, at handt schall thet nyde i szynn liiffs tiidt, och ey schall beswaaris met tienniste eller tyngte, och schall holle sedwonlig gutzs tienniste och skicke seg prestte, szom tiennistenn vpholde, och schall flye prestene theris bierring. Datum Haffnie, 3. feria misericordias domini [c: 24 April] anno mdxx.

Thette breff stadfestedt konningelig Maiestat konning Ffrederick wti alle punctter och articler, szom forscreffuit staar. Och hues ythermere punther vdi konning Christierns breff stoer anderledis, endt szom her forscreffuit staar, thennum ville konninglig Maiestat icke stadfeste. Datum Aalborg, die B. Seuerini episcopi. Dns. rex per se. III, 39 b; C, 179²).

— Anders Twrisszenn fleck breff, att konninglige Maiestat vntte hannwm en iordt vdi Aalleborg østenn hoess Skawenn ibidem, och maa thendt bygge vdi fiordenn nordenn vdt, saa langt som handt vill och kandt, seg till gaffn, och en x fagne lang b[r]lygge vden fore, och skall ther aff giffue aarlige till slotthet viij β, och ther szom alle the hwss vpbrydis, szom stoe vden Skawportenn, tha skall thet och. Cum clausulis consuets. Datum Aalborg, die B. Seuerini. Rel. Iens Huass. III, 40; C, 179 b.

— Keldt Clemintsszenn og Michill Clemintsszenn fik Brev til evig Tid paa to Gaarde i Selstrupe³) By (Ffrec Sogn, Helugherred) vesten Bækken, til Vederlag for den Gaard i Vedom, som Kong Christiern undte Hr. Peder Lycke og skal Lensmanden med 12 Selvejere overveje, hvad de skulle give aarlig til Kronen af samme Gaarde. Cum claus consv. Aalleborg, S. Seuerini Dag. Rel. Iens Huass. III, 40; C, 179.

26 Oktbr. Her Erick Selgeszenn fick presentationem paa Vilst kircke per resignationem magistri Lawrentii Ølmand. Datum Rold, 6. feria post Seuerini. Dns. rex per se. C, 307 b.

1) Danske Mag. IV, 254—55 (fejlagtig med Aaret 1525).

2) Ny kirkehist. Samlinger, IV, 468—69, 737.

3) III fejlagtig: Ffellstrupe.

27 Oktbr. Capitlet i Riipe havde havt sit Bud hos Kongen i Randers med et Brev af 1480, hvorved Biskop Peder i Riipe forlener Capitlets Tjenere i Bøgwadt med Halvdelen af Togelwndtzs Mark, som tilhører Egetwedtzs Kirke, mod aarlig at give 1 Örtug Korn til forskr. Kirke; saa længe de udgive denne Skyld, skal den ikke forhøjes og Jorden ikke fæstes fra dem; ligeledes med et Brev af 1526, udgivet af Mester Oluff Mwnck, Cantor smstds., paa samme Halvdel af Togelwndtzs Mark og Skov. Disse stadfæster Kongen, dog med saa Skjel, at samme Mark og Skov ikke er kommet fra Kronens Bønder, og nogen kan komme for ham med bedre Beviser. Randerss, Lörd. efter 11000 Jomfruers Dag. De mandato dni. regis proprio. III, 43 b; C, 184.

28 Oktbr. Christiern Nielsszenn i Langestrupe fik Livsbrev for sig, Hustru og et Barn mod $\frac{1}{2}$ Td. Smør og 2 Mk. Gjæsteri til Kronen. Cum claus. consv. Randers, die Symonis et Iude ap. Rel. Hr. Prebiørn. III, 40 b; C, 179 b.

— Her Per Ffossz ffick presentatzs paa Kerttemynde och Dristruppe kircker per obitum Erici Brochennhsze. Randrusie, ipso die sanctorum Symonis et Iude apost. III, 120 b; C, 87 b.

29 Oktbr. Pouel Ieibsszenn i Dall og hans Medarvinger fik Brev paa tre Gaarde i Dall, som er deres Bøndergods, mod sædvanlig Skyld, som ikke skal forhøjes. Randers, 2. fer. post f. Symonis et Iude ap. Rel. Iens Hwass. III, 40 b; C, 179 b.

30 Oktbr. Her Mats Hanszenn fick presentationem po Ske[^l]skoor kirke per resignationem dni. Laurentii Petri. Datum Arusie, feria 3. prox. post festum Simonis et Iude. Dns. rex per se. C, 330 b.

Om bwndne godtzs.

I Novbr. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligtt, att oss er forkomet, att mannge wore och kronnens iordt eyere bønnder vdi Nørre Iwtlandt sidde offwerhøriige och ey ville vdtgiffue theris rette aarlig skatth, lanndtgüllde och andne tynghe, szom the och theris forelldere pleyghe och plectiig ere at vdtgiffue, vdi saadann maade, at naar szom bynderne haffue vdtgiffuitt theris ledinge, tha holde the sziidenn hoss thennum alldt anddenn theris rette och aarlig vdtgiffth och lade seg fordelle ther fore aar effther aar, oss och kronnenn till awffdragtt, briist och skade. Thi haffue vii nw met forne vortt ellskelige Danmarcks riigis raadtz raadt ther paa saadann skickellsze giordt och szamtycket, att huilckenn iordt eyere bwndne, szom szaa offuerhøriig sidder met nogenn sin aarlig bwndne retszell och ey

vill vdtgiffue for S. Andree apostoli dag, tha mwe the, som vore och kronenns leen vdi vere haffue, lade skwre falldt vdi theris godtzs, szom seg ther met saa fortrycke effther S. Andree ap. dag, ligerwiiss och vdi allde maade szom for theris ledinge. Giffuit vdi wor stadt Aars, ipso die omnium sanctorum, vnnder vortt signet. [Rel. Ienss Huass¹⁾. III, 2 b; C, 182²⁾].

I Novbr. Hr. Iehann Vrne fik Ejendomsbrev paa et Fid paa Ffallstterbo, saa vidt og bredt, som Hr. Albret Iibsszenn og Mester Hanss Vincke skulle udlægge ham. Ex Aarss, Allehelgen Dag. Dns. rex per se. III, 329 b; C, 23 b.

4 Novbr. Hr. Prebiørnn fik Brev, at Bønder i Rindtzsherred bør herefter gjøre ham paa Kongens og Kronens Vegne Fyldest for al aarlig Bonderedsel og Tynge efter det Registers Lydelse, som Hr. Erick Ottsszenn har gjort med 12 bedste Bønder og Selvejere i Herredet. Aars, Sønd. efter alle Helgens Dag. Rel. Iens Hwass. III, 43; C, 183 b.

10 Novbr. Mats Bertellsszenn, Borger i Vedtle³⁾, fik Livsbrev paa en Fiskegaard ved hans Gaard i Vedtle, som Borgemester Ies Ollsszenn havde i Væрге, og paa en øde Jord, kaldet Kaarsbrødregaard, uden al Afgift. Horssenns, in profesto Martini ep. Dns. rex per se. III, 40 b; C, 180.

II Novbr. Hr. Swend Mogensszen maa annamme Vibye Kirke til S. Charine Hospital i Aarss, naar Hr. Niels Boring dør, og beholde den sin Livstid; naar han er død, skal hun komme frit til Kronen igjen, til Skanderborg. Horsszens, die Martini. Dns. rex per se. III, 40 b; C, 180.

17 Novbr. Her Hans Perszenn fick presentationem paa Horslunde kircke i Lolannnd per resignationem dni. Ottonis Scriffuere, canonici Roschildensis. Datum in ciuitate Ottoniensi, sabbato post festum S. Martini. Dns. rex per se. C, 329.

— Her Hans Perszenn fick presentas paa Vøfflinge kircke i Skobyherritt per resignationem dni. Iacobi Suenonis. Datum in ciuitate Ottoniensi, sabbato post festum S. Martini episc. Rel. Iohannes Friis, secretarius. C, 329.

— Dominus Petrus fick presentationem paa Karleby kircke cum sibi[!] anexa ecclesia Houby per resignationem dni. Andree Rolanndi. Datum in ciuitate Ottoniensi, sabbato post festum Martini episc. Dns. rex per se. C, 329.

¹⁾ C.

²⁾ Danske Mag. IV, 266.

³⁾ I C stod oprindelig: Horszens.

22 Novbr. Dominus Andreas Mathie fick presentas paa Kerteminde oc Dristripe i Fyen per resignationem dni. Petri Ffoess. Datum in ciuitate nostra Ottoniensi, feria quinta post presentationis Marie. Rel. Ioannes Friis, secretarius. C, 329 b.

— Dominus Mathias fick presentas paa Rudkøpingh cum sua anexa Skreffueløff et vna capella in Stryn per resignationem Martini Skinckell, secretarii nostri. Datum in ciuitate nostra Ottoniensi, feria quinta post festum presentationis Marie. Rel. Ioannes Friis, secretarius. C, 329 b.

— Dominus Petrus Ffoess fick presentas paa Tolebølle kircke paa Langelandt per resignationem dni. Andre Mathie. Datum in ciuitate nostra Ottoniensi, [feria quinta?] post festum presentationis Marie. Rel. Ioannes Friis, secretarius. C, 329.

23 Novbr. Byrry Iensszenn, Hofsinde, fik Ejendomsbrev paa en Niels Brades Gaard i Eskilldrup (Viskilldt Sogn, Gersherred), som Nis Iahannsszenn iboer og giver 3 Pd. Korn til aarlig Skyld, for 255 Mk. danske, som Kongen var ham skyldig for hans Løn, som han har fortjent. Cum claus. consv. Othensze, S. Clementis papæ dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 330; C, 24.

— Hr. Tyggi Krabbe fik Brev, at Kongen gav ham og Arvinger til evig Tid 2 Gaarde af Niels Bragdis Gods, liggende i Sollskow (Tremme Sogn, Gersherred); de beboes af Siuon og Ieppe, og skyldte hver 3 β Grot. Ottonie, samme Dag. Dns. rex per se. III, 330; C, 24.

— Iacob Norbye mageskiftede til Kronen en Gaard i Nyesløff (Lwndeherred), som Lauris Olsszenn iboer og som skylder 4 Ørtug Korn, 1 Mk. Penninge og 1 Ørtug Havre til Gjæsteri, mod af Kronen at faa en Gaard i Therebye (Skambherred), som Niels Ffindtsszenn iboer og skylder 3 Ørtug Korn, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Mk. og 1 Ørtug Havre, til evindeligt Eje. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 120 b; C, 87 b.

25 Novbr. Vullff van Vttenhoff, Kansler, fik Livsbrev paa Hintzegawell Slot med al Tilliggelse, Aalefsket og Marsvinefangsten, samt paa Medellffar By med al kgl. Rettighed, fri og kvit uden al Afgift. Cum claus. consv. Ottonie, die Chatharine virg. Sub manu propria regiæ maiestatis. III, 125; C, 92¹⁾). Smlgn. 4 Decbr.

— Lass Jeghere og hans Hustru fik Livsbrev paa en Bondegaard, kaldet Anchilbaa, i Jerloffherred mod at give

¹⁾ Brevet staar mellem Breve fra 1528 og Aaret er i C tilføjet af en anden Haand.

den sædvanlige Skyld til Kronen samt holde Gaarden ved Magt og ej forbryde den imod de Breve, som derom ere gjorte til Landsting. Cum ceteris claus. consv. Otthonie, die S. Chatharine virg., sub signeto. Dns. rex per se. III, 41; C, 180.

26 Novbr. Anders Røllick fik Livsbrev paa efterskr. Gods i Langeland: Broebiergis Gaardmed tilliggende Gaarde og Gods, som Henning Waalstrvp sidst havde i Forlening, Kraagager Gaard med tilliggende Gaarde og Gods, som Seuerin Stampe sidst havde i Forlening, en Gaard i Fusled Sogn, som Henrick Nielsenn sidst havde i Forlening og som Anders Buck nu iboer, at nyde uden al Afgift paa Tjeneste, dog at han skal gifte sig i Danmark og blive boende og besiddende dér sin Livstid. Cum ceteris claus. consv. et inhib. sol. Ottonie, Mand. post Chatharine virg. Rel. Vullffgang van Vttenhoff, Kansler, Hr. Magenns Gøye, Hofmester, og Erich Banner. III, 184; C, 118¹).

29 Novbr. Burgimestere och raad vdi Køpenhaffnn ffinge breff, att the her effther till ewiig tiidt mue och schulle vere fyre burgimesttere och tollff raadmenndt vdi theris bye, huilcke burgimesttere menige borgere ther sammesteds schulle vdtkeysze, som oss och thenndt menige manndt kwnde vere gaffnlige, nyttelige och vdi alle maade beqwenne; och naar the saa aff menighedenn eskede och vdtkeesde ere, schulle the gøre och swerie oss sellffue theris burgimestters eedt met thet allerfurstte, och bede vii och biwde the szamme, szom saa ther till aff menige borgere ther szammesteds vorde eskede och tillkesede for burgimestere attwere, ati ther vdindenn vere villige saadann tyngte indt attgaa och paa ether attage, atramme och viide thenndt deell, ther oss, riiget och thendt menige manndt, vdi Køpenhaffns stadt besidendis ere, gaffuenn, beste och bestanndt kandt vere &c. Datum Otthensze, S. Andree afftten. III, 238; C, 273²).

— Malmø fik et ligelydende Brev. Dns. rex per se. III, 330 b; C, 24 b.

— Borgemester og Raad i Malmø fik Kongens Skjødebrev paa en øde Jord sønden op til den Gaard, som kaldes Axellsgaard der smstds., til at opbygge et Compagnie, hvor menige Kjøbmænd af alt Riget maa og skulle søge og holde „køebmanns lagh“ og bruge deres Kjøbmandsskab, ligesom

¹) Et kort Udtog af samme Brev findes i III, 173; C, 136, her overstreget og med følgende, ligeledes overstregede Tilføjelse: „oc siden vor canceller hoes vor n[aa]digste herre oc sagde, att thett vor en vdtlending. In præsentia dni. Magni Gise oc mester Knwd Hvas“.

²) Kjøbenhavn Diplom. I, 366—67 (efter Originalen, der er dateret 28 Novbr.)

andre fremmede og udlændske, tyske Kjøbmænd gjøre. Nesbyehoffuit, S. Andree ap. Aften. Dns. rex per se. III, 330; C, 24.

29 Novbr. Christopher Pallisszen mageskiftede til Kongen 4 Gaarde i Martoffthe: Lauritz Symensszenn, giver $4\frac{1}{2}$ Ørtug Byg, Fjerdedelen af 1 Skp. Smør, 1 Mk. „aridtzspendinge“, Iep Iibsszenn, giver $2\frac{1}{2}$ Ørtug Byg, $\frac{1}{4}$ Skp. Smør, 1 Mk. „aridtzspendinge“, Boilldt Brwenss, giver lige saa meget, og Iens Screder, giver 1 Mk. Penninge, og fik igjen 2 Gaarde i Refninge, én beboet af Lauritz Iibsszenn, giver 6 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Mk. „aridtzspendinge“, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, og én beboet af Per Seuerinsszenn og giver 3 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 12 β „aridtzspendinge“. Otthensze, S. Andree ap. Aften. Sigillantes: Hr. Peder Lycky. Hr. Hollgerdt Gregorsszenn, Hr. Trude Gregorsszenn, Niels Billdt, Thønne Thønnisszenn og Anders Iacobsszenn. Rel. Mogens Mwnck. III, 120 b; C, 88.

— Mogens Iwll til Vstrup fik Kvittans for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet af Hing- og Ulborgherred, fra han fik dem, til han skiltes ved dem, og blev deraf pligtig: „ij^m ije och eth quartter“ (o: 1675) Hvilling og $8\frac{1}{2}$ Td. Sild. Otthenss, Torsd. før S. Andree ap. Dag. Rel. Iens Huass. III, 41; C, 180 b.

— Christiern Persszenn, Tolder i Kollding, fik Kvittans for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet, siden han sidst gjorde Regnskab, og blev intet skyldig. Samme Datum. Rel. Iens Hwas. III, 41; C, 180.

30 Novbr. Owe Pedersszenn fikk breff paa syn systters. Anne Pedersdaatters arffwegotz, som hyndne kandt tillfalde, for thi hwn tog en bwnde karll och lodt seg lonne locke och giffteth seg emodt szynn frenders raad. Othenss, S. Andree dag. III, 42 b; C, 181 b.

— Mouritzs Olsszenn fik Forleningsbrev paa Lyckaa Slot og Len, ligesom Brevet derpaa af 1524, 9 Septbr., dog at han skal give 100 Gld. i Guld i aarlig Afgift. Samme Datum. III, 320; C, 16 (her tilføjes: „Ieg tror, han haffuer icke tiidts breff, icke ær datum heller rett“).

— Mogens Iwll fik Livsbrev paa Sandfor Mølle med Dam og „dams bwndt“ og Gaard, som skylder 30 „ørtyer“ Mel aarlig, mod at give 30 Mk. danske til Kronen; han skal

holde Møllen ved Magt og Bønderne ved Lov osv., medens Møllerne skulle give ham Landgilde og anden Rettighed. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 41; C, 180 b.

Novbr. Mester Knudt Henricsszenn fik Kvittans for Regnskab for menige Landehjælp, som udgaves Aar 1524 og 1525, og for hvilke han gav Kvittanser fra sig paa i alt 820 løde Mk., $7\frac{1}{2}$ Lod Sølv, 2321 Mk. 11 β 1 Hvid danske Penge. Otthensze, (uden Dag). III, 42 b; C, 181 b.

I Decbr. Ieronimus Randtzow ffich leygde breff till seg och sine brødre, venner och sløgt och theris metfyllgere, att me søghe vor naadigste herris strømme, haffunner, slott, byer och køpsteder och ther bytthe och parthe, hues the vindne och offerkomme aff the schallcke och theris anhengere, szom fore ith aar siidenn beslege hannss moders gaardt Bølcke och thenndt vdtuckede &c., dog met szaa skell, att the icke skulle tage paa riigenns indtbyggere eller paa thennum, szom vor naadigste herre och riigett forwandte ere. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Ottonie, sabbato prox. post Andre. III, 238 b; C, 273.

— Mestter Iyrgen Iensszenn ffick protectorium cum clausulis. att hand maa och skall her effther vere boendis vdi Viborg och maa ther lessze och lessze lade, hwadt som nyttiigt kandt vere for vnge perszonner, som formaa att købe theris kaastt, daag icke for the personner, som thet formaa och ville vere vdi vniuersiteter. Och skall handt met siitt daglig faallck nyde saadann fryhedt och priuilegier, som andre vore vndersaatte och borgere vdi Viborg haffue och nyde, for vdenn konninglige borgerskab och byes tyngszell vti alle maade. Thi forbiwde vii alle &c. Datum Ottensze, anden dag effther S. Andree dag. Dns. rex per se. III, 41 b; C, 181 ¹).

Om dom fultattgøre.

4 Decbr. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligt, att huilckesomhellstt, szom paa vortt retherting, nw sziiist vti Nørre Iwttlandt satt vor, bleffue tilldømppte att giffue, vdtlegge och fornøge szin vederpartt pendinge, gotzs, arffue eller andenn gialdt, tha skulle the thet vdtlegge och fornøge theris vederpartt indenn sex vgher, effther thette breff bliffuer forkyndet till landtzsting. Huilckenn ther icke vdtlegger, handt skall offwer hoffwett summenn vere faldenn till bwndenn for xl marck, och till konningenn for xl marck, och szidenn xl marck till bwndenn och xl marck till konningenn for huer sinde sex vgedag, the szide offuerhøriige. Giffuitt vti vor køpstadt Otthenssze, S. Barbare virginis dag, vnder vort signet. Rel. her Mogenns Gøye, Danmarcks riigis howmestter. III, 1 b; C, 183 ²).

¹) Werlauff, Kjøbenhavns Universitet, 31.

²) Danske Mag. IV, 265—56.

4 Decbr. Burgimestter och raadt vdi Medellffar ffinge breff liwdendis, att huem som haffuede øde i ordether vti byenn, att the schulde thennum vppbyge indenn fyre aar, och hues the icke thet gøre, tha schall fornø burgimester och raadt anamme hallffdelindt till oss och hallffdelindt till byenn. Datum Otthensze, S. Barbare virg. dag. III, 122; C, 184 (her ogsaa paa en løs Seddel, indheftet ved fol. 89).

— Wlffgang Vtthenhoffw, Cancellarius, fik Livsbrev paa Hindzegaul Slot og Len, kvit og fri mod Tjeneste. Ottonie, die Barbare virg. Rel. Iohan Friis. C, 88 (overstreget). Smlgn. 25 Novbr.

— Hr. Iehan Biørnsszenn fik Livsbrev paa Dronningholm kvit og fri mod at tjene selvferde med 4 Heste [med Glavind¹]. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Iohan Friis. III, 238 b*; C, 273 b.

— Iwer Skeell fik Brev at have været for Kongen med to Pantebreve, det ene, at Kong Hanss har undt hans Fader Hanss Skeell at maatte indløse de Kronens Gaarde og Gods i Nørre Iwtlandt som kaldes Ametofftte Len, fra Hr. Anders Friises Arvinger og beholde dem uafløst sin Livstid, det andet, at Kong Chrestiern den sidste har undt samme Hanss Skeell at indløse Streckhals Gods i Morss. Kongen tillader Iwer Skeell at beholde forskr. Len uafløst, saa længe hans Fader lever, og efter dennes Død i sin Tid, uden Kongen vil indløse dem til sit Fadebur, dog mod tilbørlig Tjeneste. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 42 b; C, 181 b.

— Vi Fr. forlene Niels Kiøldsen, vor Hofsinde, med Vigsgaard og Øland i Thy, som han nu har i Væрге, at nyde uden al Afgift i 4 Aar fra Datum, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, holder Tjenerne ved Lov osv., og ej forhugger Skovene samt gjør Regnskab for alt Vrag, som indkommer i Lenet. Ottensze, S. Barbare virg. Dag, under vort Signet. IV, 439²); kortere i III, 43*; C, 182.

— Iens Scriffwere fik Livsbrev paa en Gaard paa Helligness, som Iyrgenn Oluffszenn iboer og skylder 1 Skp. Smør, 1 Fjering Torsk, 4 β, kvit og fri for Esgi Biilldes Børns Skyld, med saa Skjel, at naar Esgi Biillde skilles fra Hagenschow, da skal han gjøre Kronen Fyldest for forskr. Skyld. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 121; C, 88 b.

— Item har Esgi Biillde gjort forskr. Fyldest. Gottorp, quarta fer. ante festum nativitatis [23 Decbr.] 1528. III, 121.

¹) C. ²) Danske Mag. IV Række, IV, 217—18.

4 Decbr. Per Seuerinsszenn i Hollinggaard i Sallinge fik Brev, at han og hans Børn i deres Livstid skulle beholde efterskr. Gaarde: Holmgaardt i Huidberig Sogn (Hønbaarigherred), som Per Sewerinsszenn selv iboer, et Bol i Høemgaard, en Otting, som Anders Persszenn iboer, to Gaarde i Reptrup (samme Herred), hvoraf Anders Skiorit¹⁾ beboer den ene, Iens Andersszenn den anden, og nyde dem fri for al kgl. Tynge, dog at de skulle yde aarlig til Skyffue Slot 1 Td. 1 Pd. Smør og 2 Ørtug Korn, samt holde vor Lensmand paa Skyffwe én Nat aarlig med 12 Heste. Otthensze, S. Barbare virg. Dag. III, 43; C, 183 b.

— Iohannes Iacobi fick presentationem paa S. Iacobi kircke i Vorde per resignationem magistri Nicolai Giørtsze cancellarii cum regressu. Datum Ott[onie], die Barbare virg. Rel. Iohannis Fris. C, 322 (overstreget).

6 Decbr. Hr. Hollgerd Vullffstaånd fik Forleningsbrev ad gratiam paa Torneherred mod tilbørlig Tjeneste og hvad der bygges af Almindig samt alt Vrag skal komme Kongen og Kronen til gode. Cum claus. consv. Otthenssøø, die S. Nicolai. Rel. Dns. Magnus Gøye, miles et magister curiæ. III, 331; C, 24 b.

— Iens Torbensszenn skal have Frostherred, uløst i 6 Aar fra Datum, uden Kongen vil løse det selv til Fadeburet. Samme Datum. III, 331; C, 24 b.

7 Decbr. Tyme Lindegaardt fik Livsbrev paa S. Iyrgenns uden for Otthenss, naar han er død, som nu har det. Cum claus. consv. Ex Otthenss, in vigilia B. virg. Marie conceptionis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 121 (i Marginen: er lagt til Almindelig Hospital); C, 88 b.

1527.

20 Januar. Christopher Hwittfeldt, som kaldes Otzen, fik Livsbrev paa vor Frue Kloster for Riibe. Cum claus. consv. Gaattrupe, S. Ffabiani et Sebastiani Dag. Rel. Hr. Mogens Gøye. III, 45 (overstreget og i Marginen: det overgav han Hundtzbec); C, 185 b.

¹⁾ Skjøst. C.

29 Januar. Nyested fik Brev, at Borgerne maa have deres Ildebrand paa vor og Kronens Skov, Beckeskov, der ligger til vort Slot Aalleholm, som deres Privilegier derpaa udvise, dog at de skulle give den Rente, som plejer at gives til Slottet af forskr. Skovhugst. Gottorp, Tirsd. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 173; C, 136 b.

4 Marts. Hr. Owe Lwnge fik 10 Aars Brev paa Astrup og de to tilliggende Herreder fra næstkommende S. Valburgis Dag at regne cum claus. consv.; han skal bygge og forbedre Slottet, yde Tolderen paa Skawen aarlig inden Jul 4 Læster Byg og 3 Td. Smør, og gjøre Regnskab for halv Oldengjæld og Sagefald samt alt Vrag. Gaattorp, fjerde Dag i Marts Maaned. Dns. rex per se. III, 44; C, 184 b.

22 Marts. Eyler Bryske fæck eth breff, att myn herre beplyctig seg att yndlössze hannum twende breffue, eth lydendis paa ij^m marck lubesk aff Sywerdh wan der Wisk, oc thet andhet paa iij^m marck lubesk aff ffrwe Anne aff Bölcke, ffor thet breff, samme Eyler hand yndløste aff Hans Iahansszen till Ffwbesslett, lydendis paa vij^m marck lubesk. Datum Gottrop, ffriidagen ante domin. oculi. Dns. rex per se. C, 88 b.

24 Marts. Lauris Skonige „ridsmasven“ fik Brev paa S. Iørgens Gaard uden for Kiøbenhavn ad gratiam mod slig Tyngge, som der holdtes i Kong Hansszes Tid. Gottrop, domin. oculi. Dns. rex per se. C, 273 b (overstreget). Sml. 20 Avgust.

25 Marts. Till Mallmøø ffich the eth breff paa sytsze, som the haffde bewillget och szambtyckett¹⁾ vdi vj samfelde aar, regnendis frann thette vortt breffuis datum, vdi szaa maade, som her effther fyllger: Furst vijj β aff pwndt mallt. regnendis xxiiij skepper vti pundet. Item iijj β aff en tønne rostockers øll och sundestt øll fore vdenn thendt gamble sysze, som køebmenndt pleye atgiffue, en marck aff lestenn; thendt schulle vii beholde vbeskorne selffuer. Item ij β aff tønne bwnde øll, som føris till købstedenn och schulle sellgis. Item iij marck aff pybe bastertt, iij marck aff pybe malmersye iij march aff pybe allecantt, iij march aff pybe muscatell, iij march aff pybe assoe, j marck aff amme rinsk vyn, vijj β aff amme rommani, ij march aff bodde romani, en march aff fadt gubyn, j march aff fadt pøththø, j march aff fadt embestt øll, en march aff fadt mwmmme, xij β aff fadt prydszing, vj β aff tønne prydszing, vijj β aff tønne hamborger øll, iijj β aff tønne kackerbylle, vj β aff j tønne barnost øll, iijj β aff tønne

¹⁾ C tilføjer: vdh atgiffue.

bars øll, viij β aff tønne israells øll, daag szaa att the schulle beholde thendt tredie partt till byens bygning aff malltsytze, rodstockers. swndest och bunde øll och halluffdeellen aff vynsyztzenn och alltt andet fremmit øll schall komme till burgimestter och raadt i for^{ne} Mallmøø fore thendt friihedt, som the vmbere, i thet the haffue veritt schattefry effther theris priuilegies liwdellssze, och szamledis for thendt fryhedt, the tillfornn haffue hatt aff vyn och ølltapp. Datum Gottorpp, ipso die B. virginis anuntiationis. III, 331; C, 25.

Tiill the alle andre køebsteder vdi Skaane.

25 Marts. Liwder met alle theris article som thette for^{ne} till Mallmøø, dog szaa att these schulle haffue thend fierde partt aff sytszenn till byens behowff, och schulle the vere frii fore byeschatt och alle andre kongelige tyngge, vdenm saa skeer, att vortt elskelige Danmarcks riigis raadt fore riigens merkeliige leylighedtzs skyldt bewillge och sambytcke oss nogenn alldmyndelige hiellp offuer alldt Danmarck, tha schulle the och vere plyctiige som andre vore vnder-saatte, och thesligiste met vdtbodsfolck attwdgørre, om nogett paakam, och hues vore lantzskneette forthere hoess thennum, schulle the sellffuer thennum redeligenn bethale. Datum Gottrop, ipso die anuntiationis Marie. III, 331 b; C, 25.

— Dominus Laurentius fick presentas paa Lyndes kircke per liberam resignationem dni. Mathie Nicolai in terra Langlandie. Datum Gottrop, ipso die B. virginis anuntiationis. Rel. Dns. rex per se C, 329 b.

12 April. Dominus Petrus Danielis fick presentas paa Gyselkircke in terra fionica per obitum cuiusdam dni. Danielis. Datum Thøndher, feria 6ta post iudica. Rel. Dns. rex per se. C, 329 b.

Sysze breffuet till Kiøbenhaffnn lydendis paa iiij aar.

II Juni. • Giør alle witterligt, at wore vndersaathe y Kiøbenhaffn haffue bewilget then efftherscreffne sysze vdatgiffue vdy iiij samfeldt aar regendis fran S. Michelis dag nestkomendis, som heer efter følger: Item aff huer tønne danst øll, som heer bryggis y byen, j β . Item aff huer tønne rostokes, sundest øll, wismers, lubesk, barst, kakerbylle, barnostøll iiij β , then thet taper. Item aff huer tønne danstøll, som føris til byen at selgis, ij β . Item aff thenne sysze skall wii haffue two parther oc Kiøbenhaffns bye then treidhe parth, oc skall engen selge, dricke eller drycke ladhe, før hand haffuer forszyszedt samme øll; huo thette icke holder, skall haffue forbrøth xl marck danske til oss och xl marck danske till byen, och theer til bliffue en vdryff mand. Item aff alt wyn, embestøll, mwmmme, pryszynge, ham-borigøll, israellsøll skall forszyses heer som y Malmøø, dog saa, at wii och borgemesther oc radt skulle haffue then gamell sysze effter gamell wysze oc wonhiedt aff thii kiøbemendt, som for^{ne} wyn och øll hiid fører; men dog skulle Kiøbenhaffns borgere, som samme øll hiid føre, være frii for then gammel tystøls sysze, som er iiij album aff

huer tønne, all then stund thenne nye sysze paa stooer, szom nu er samtyckt. Item och aff thenne fornē sysze, som er aff wyn, embestøll, skall wii haffue halluffdeelen oc borgemesther oc radt halluffdeelen for theris vmag oc for then friihedt, som thii tilforn haffue hath. Samledis skulle the syszemesthere, som vptagher samme sysze, haffue for theris vmag tha xxx penninghe. Tha haffue wii nu met wort elskelige Danmarcks rigens [radt] y Selann, som er oss elskelige werdige ffadher her Lago Vrne &c., loffuedt och tilsagt fornē wore borgemesthere, radt oc menighedt vdy Kiøbenhaffnn thiissze efternē artickler fast vbrødeligen atholde, al then stundt thenne fornē sysze paa stander, oc nu met &c: Ffførst, at thii maa wære frii for byskath oc alle andre koniglich tynghe, inthet vndertaget vdhen folck vdt atgiøre efter gammel seduoenn, om noghen vdwortis fyendhe eller noghen andhen met forrederii wille arghe och falde heer y landeth¹⁾, eller oc saa skier, att wort elskelige Danmarcks rigens radt for riigens merckeligen leilighedz skiildt bewilge oc samtycke oss noger almyndelig hielp offuer alth wort riige Danmarck, tha skulle thii wære plytige atgiøre som andre wore vndersaatthe. Item nar syszen haffuer stoedt vthii iij aar, att hund maa tha komme aff eghen, om almwen will tha heller tage wedt wonligh tynghe egen. Thiisligiste at landzknecthe skulle betale hues the thære hoss thennum, al then stund syszen paa stander. Item huo som will vdskyebe rog, malth, byg eller andet korn for Kiøbenhaffn, then, thet vdskyber, skall vdgiffue en halluff marck for huert pundh, thii two parther till oss oc then tredie til byen. Item tiisligiste haffue wii loffuet och tilsaghet, at samme sysze skall thennum aldryg affdænnis y thysze iij aar eller theer efter. Samledis at then preuiligier, som vdgiffuit war y Roskyld, ther Kiøbenhaffnns stadt vpgaffsz, oc alle andre stadz preuiligier, breff oc friiheder icke skulle forkrenckis met samme sysze y noger maade; oc tiisligiste om noghen haffuer forhuerueth eller heer efter forhueruer at wære sysze frii, at thet skall engen magt haffue. Thii forbiude &c. Datum Gottorp, feria 3. post pentecostes. C, 274.

18 Juni²⁾. Magister Nicolaus Gørtze, cancellarius, feck presentationem paa degendoem y Kiøbenhaffnn per resignationem magistri Ioannis Friis &c. Feria 3. post domin. trinitatis. Rel. Dns. rex per se. C, 330 b.

30 Junl. Prior i Andworskow fik confirmationem privilegiorum monasterii etc. Gottorp, domin. post festum Petri et Pauli ap. Rel. Dns. rex per se. III, 238 b; C, 273 b.

— Pedher Hansszen, Kongens Hofsinde, fik Brev paa Duebrødre Hospital uden for Roskilde mod at holde den tilbørlige, sædvanlige Gudstjeneste „oc siuege folck etc.“

¹⁾ I Marginen: „thenne article stoed y thet ene breff oc icke y thet andhet“.

²⁾ Om Aarstallet, sml. Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostre, 107—08.

Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye og Henricus Krumdick. C, 273 b. Smlgn. 1528, 23 Oktbr.

30 Juni. Mester Iehann Friis fik Brev paa Hesszellagher Kirke, at han og Arvinger maa forlene den, til hvem de ville etc. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 121 b; C, 88 b¹⁾.

8 Juli. Marquard Tegmandt skal beholde i sin Livstid Vedtfugleberge, Halldager, Arløsze, Kastrupe, Ludrop og Kaxstroppe, som Anders Tygmandt og hans Frue, Kyrstine, havde Pantebrev paa af Kongerne Christiernn og Hanss, dog at han skal „gøre hanss metarffuinge for theris aennpartt, huadt thennum bør“, og naar forskr. Marquardt er død, skal Kongen indløse samme Gods for 600 Mk. efter Pantebrevenes Lydelse. Cum claus. consv. Gottrop, fer. 2. post visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 238 b; C, 274 b²⁾.

6 August. Albret van Gock fik Brev for sig og Arvinger paa en øde Jord paa Fallsterboe, vesten fra Hr. Magenns Gøyes Bod og østen til Kongens Salterbod, 10 Favne bred og lang. Fflensborg, fer. 3. post Petri ad vincula. Dns. rex per se. III, 332; C, 25 b.

— Albret van Gaack fik et Brev til alle ind- og udlændske Kjøbmænd, som søge Fiskeleje til Fallstterboe, at de skulle udgive Cisen af al fremmed Drik, som dér drikkes eller forhandles. Fflensborg, fer. 3. post ad vincula Petri. Dns. rex per se. III, 332 b; C, 25 b.

— Samme fik Brev, at ingen ud- eller indlændske Kjøbmænd skulle søge „vwonlige fyskerleye“. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 332 b; C, 25 b.

12 August. Hr. Tyggi Krabbe fik Kvittans for 4000 Mk. danske, oppebaaret af Landehjælp, Sagefald og anden Del. Othonie, fer. 2. post festum S. Laurentii. Rel. Hr. Iahann Rantzow. III, 332; C, 25 b.

14 August. Offwe Skram fik Stadfæstelse paa et Mageskiftbrev mellem Kong Chrestiernn og ham ang. et Kronens øde Byggested i Bøllingerherred østen fra Dallagher, som kaldes Grøn-

¹⁾ Aktstykker til Oplysn. af Danmarks indre Forhold, II, 148 (efter Originalen).

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 323.

boeng, og et Bol liggende udenfor Lwнденess. Ottonie, vigilia [post¹⁾] assumpt. Marie. Rel. Eyller Bryske. III, 44; C 184 b.

14 Avgust. Marquard Tegmann fik Livsbrev paa Holbeck, dog at han skal holde sig selvstjette med Heste, Harnisk og Svende, og skal han holde os og vort Folk én Nat hvert Aar til Mad, Øl og Hestefoder, samt bygge Slottet, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Samme Datum. [Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester, og Hr. Tygge Krabbe, Marsk²⁾]. III, 239 (i Marginen: ut supra plures); C, 274 b³⁾.

15 Avgust. Hr. Oluff Holgerszen fik Livsbrev paa Nederby Gods i Nederby Sogn (Ingelstadherred), som Hr. Claus Bille sidst havde i Forlening. Cum claus. consv. O(thensze) vor Frue Dag assumpt. Dns. rex per se. C, 25 b.

Kom kongelige Maiestatis sendebreff till Kopenhaffn
liwdendis:

— Att for thendt mwndelig bøn, som the ther szammstedts haffuede haffdt hoess kongelige Maiestatt paa Hannss Mylings vegne, similiter pro liberali seruitio facto et faciendo, haffuer kongelig Maiestat gunstteligenn offuerseett met forne Hannss Myling for thet falldt, szom handt vor falldet fore, och giffuit hannum hanss hallss qwiitt for samme falldt, szom handt vor falldenn till kongelig Maie-stat fore, bethenndis thennum ther fore, att the viillde haffue godt tillsiwnn vti theris bye, att saadann stycker icke her effther skeer, szom thennum sellffuer, theris børn och alle riigenns indtbyggere magt paaligger, och kongelig Maiestat seg till thennum forseer. Befallenn-dis &c. Datum Ottonie, ipso die assumptionis Marie. Rel. Her Tygi Krabbe, marsk. III, 239; C, 275⁴⁾.

— Ions Iwde fik Stadfæstelse paa det Brev paa S. Iyrgens Hospital uden for Nestwidt, som han til forn havde af Kongen. Otthensze, vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Hanns Biillde og Hr. Iehann Oxe. III, 239 b; C, 275.

— Bønder og Almue paa Ffømøø i Nykøping Len maa have deres Sogneherre paa Landet hos dem og klæde og føde ham der, dog at Forleningen bliver hos Kongen. Samme Datum. Rel. Hr. Mogenns Biillde. III, 173; C, 136 b.

¹⁾ overstreget i C, men dog optaget i III.

²⁾ C.

³⁾ Smlgn. Danske Mag. IV Række, IV, 307.

⁴⁾ Danske Mag. III Række, III, 242. Kjøbenhavns Diplom. II, 224.

16 August. Mester Marten Krabbe fik Brev paa en Jord paa Løgstedør¹⁾, 100 Alen i Længde og Bredde. Ottonie, fer. 6. post assumpt. Marie virg. Dns. rex per se. III, 44 b; C, 184 b.

— De af S. Iyrgenns Gaard udenfor Swinborg fik Stadfæstelse paa deres Privilegier. Samme Datum. Rel. Eyler Rønnow. III, 121 b; C, 89.

18 August. Knud Sparre fik Brev paa Sjøsborg Slot og Len at have som et frit, brugeligt Pant, uaføst saa længe hans Fader, Hr. Henric Aagesszenn, lever, og naar denne er død, skal det afløses fra samme Hr. Henrich Aagesszenn[s Arvinger]. Cum claus. consv. Otthenszø, Sønd. efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester, og Hr. Tygi Krabbe, Marsk. III, 239 b*; C, 275 b²⁾.

— Pouell Persszenn og hans Søskende fik Brev paa tvende øde Byggesteder ved Astrup, som kaldes Østerhws, mod at give $\frac{1}{2}$ Td. Smør, Skovvogn, Skovsvin og Gjæsteri til Kronen. Ottonie, dominica die post assumpt. Marie. Rel. Iens Huass. III, 44 b; C, 185.

Contractt oc forliigels om tienden oc andre article.

20 August. Vii Frederick mett Gudtz naade &c. giøre alle witterliggt, att wii nw mett wortt elskelige Danmarcks riigis raad, herwdi thendne menige herre dag wdi Otthens hoess oss forsamblede, haffuer offuerweyett, besindett, handlett oc allwarlighen betracttett then twedregtt oc wenighedt, som wærett haffuer her wdi riigett noghen tiidt emellom kronenn, bisper, prelater, riighens raad, menige riigens adell, bønder oc allmwge wdi saa maade, att effther wor indgang till riighens regementhe, tha haffue wy aff wor syndelig gunstt oc naade, menige Danmarcks prelater oc adell tillbeste, naadelighen wndt oc giffwett thennom alle kongelige sager frii hoess theris egne thienere, som prelater oc adell friitt haffue wdi wortt furstedømme Slesswig, oc ey haffue wdi nogher maade wille tillstædett, att wore fogeder oc embitzmendt schulle ther offuer beskatte noghen bispes, prelati eller riddermandtz mandtz tienere wdi wore kongelige sager, ydermere endt wdi wore furstedømme skeer. Saa haffuer adelenn offuer alltt riigett dog befwndett seg merckelighen beswaarett oc thet ofte fore oss beklagett, att the dog icke haffue theris thienere alldelis saa fry som bisper oc prelater, men møgett meere beskattis aarlighen aff thennom mett domm oc bandtt; oc effther thi att adelenn henger

¹⁾ Bøgstæder. III.

²⁾ Annaler for nord. Oldkyndighed, 1851, 335.

thenne swaare tyng paa, saa the nw skulle holde godt rustning mett harnisk oc heste, ydermere endt waanligt haffuer wærett her wdi riigett tillforrn, thermett alltiid att wære till reede, nar tillsiigis oc behoff giørs, saa well att affwerge kronens oc kirckins som theris egenn skade oc forderfue, tha wore thi begærinde, att the motte nyde oc beholde theris tienere saa fry oc aldelis wbeskattede aff bisper oc prelater, som bisper, prelater oc kirckenn haffue theris thienere friest fore oss, kronen oc adelenn. Oc paa thet att all twiist, twedregtt oc alldtingiste, som kand giffue noghen orsage till oprør oc wsamdirectighedtt her indenn riigett emellom kronen, bisper, prelater, adell oc menige riigens indbyggere, maa wnderslaas, bortkastis oc aldelis nedertryckis oc till inthet giøris, oc gott ewiigtt wenskaff, enighed oc rett, godt, fast sandregtt maa thennom wære emellom oc ydermere forbædris oc opvoxe, annseendis the gode oc kierlige tillbudt, som adelenn Danmarcks riigis raadt haffue nw tillbodett mett bisper oc prelater, mett liiff oc godtz, oss till willig tieniste oc well behaffue, Danmarcks riigis raadt oc adell sønderligenn till willge, tha haffue riigens prelater, her nw wdi Otthens forsamlede, wdi the hellige trefoldighedtz naffn indganghett, beleffwett oc samtycktt these efterscreffne articler oc pwnckter, dog mett saa skiell, att then hellige kircke, riigens prelater oc menige geestliige stadt her wdi riigett maa holdes oc fulltgiøris samme article oc pwnckter wdi alle maade, som her efter følger.

Først att bisper oc prelater mwue oc skulle bruge oc beholde theris iurisdiction, som the her till giortt haffue, oc sette obenbare skryfftt oc penitentz thennom, som wedtbør, dog saa att kronenn, adelenn oc leegmendt tager bøder oc faldtzaamall aff theris egne bønder oc tienere efter loffwenn, vndertaget mandslætt, kirkefredt, oc hwo, som slaar eller violerer prester, kiercker eller kirckegaardt, eller oc ther tager oc røffuer frann then hellige kircke eller kirckens personer wdenn dom eller retthergang. Ther emodt haffue wy oc wortt elskelige raadt paa wore oc menige adellenns wegne her wdi riigett loffwett oc tillsagtt thet saa att besckicke, att then menige mandt wdi riigett scall tyndne retferdelighen efter Gudtz low oc efter konning Christoffers oc andre herrer oc kongingers dom oc sententie, som er hwer tiende stycke kierffue oc hoffwiidtt, oc then skiffis wdi tree deelle efter forscreffne doms lydelse, och ther mett skall allmwghen wære qwytt for biscops gaffue, brwdwiellse, kirckegang, reedtsle, nandnestt, iordeferdtt, smørbiwrddt oc andre sliig tyng, dog att huer offer oc giffuer sliig sielegaffue, som Gudt skiwder hanwm wdi synde; oc ther som nogne saagn findis, wdi hulcke almwghen icke saa wille thiende, som forskreffuett staa, tha schulle the giffue saadan tyng wdt till bisper, kircker oc prester, som the pleye oc her till aff gammill tiid giffuett haffue.

Scall oc saa holdis wdi Lwndne stifttt om horsagh oc iomfrw-krenckere mett alle andre forscreffne sager, liigerwiiss som kronenn oc adellenn er inddømppt oc samtycktt aff bisperne wdi the andre stifttt her wdi riigett, saa att huer the faldtzaamall schall nyde mett syn egne tienere, vndertagghen thiende, thi att leylighedenn ther wdi

landnett seg anderledis ther om giffuer endt andenn stedtz her wdi riigett, thi bliffuer thet ther wdi stiftedt mett thiendenn, som nw seedwaanliggt er.

Oc wille oc skulle wy mett adellenn oc ridderskabett forsware oc beskyttthe oc beskerme then hellige kircke oc kirckens personer mett theris eghen hielp oc trøst for alltt woldt oc wretthe.

Schulle oc alle, bisper, prelater, kircker oc closter oc menige geestlige stadt, nyde, bruge oc beholde theris godtz oc eyedom, som the haffue wdhaandt oc hæffwett efter landtzlowenn, saa lenge thet windis thennom frann mett lowenn. Schulle oc icke prester oc mwncke oc menige klerckeriidt dragis till leegmendtz ting wdenn for theris tillbørlige dommere oc prelater vndertagthen iordt deele, som bør att handlis till herridtzting oc landtzting, dog mett saa skiell, att ehwo, som thennom haffuer till att tale, maa wederfaris oc skee saa møgett offuer thennom, som low och rett er, fore samme theris tillbørlige dommere oc prelater, saa framptt att wy oc wortt elskelige Danmarcks riigis raadt skulle icke skicke ther offuer, saa møgett som rett er.

Sammeledis schulle alle lawheffdtz lowue, sandemendtz thowg oc alle andre thowe oc neffninge, som swerie schulle, steffnis for bisper oc bygdemendtz efter loghen, oc alle andre sager, som pleye att handlis for bisper oc prelater oc felldis, tha ganger om theris faldtzmåall, som forscreffuit staaer, saa att huer tager faldtzmåall aff syne egne tiener, dog saa att huilcke sager, som felldis eller kommer for oss, thet faldt bliffuer hoess oss paa kronenns wegne, som gammill seedwaane wæritt haffuer.

Thesse fornøffnde articler oc pwnther haffuer menige Danmarcks riigis prelater, her nw forsamlede, bewilligett, fuldbiwrdt oc samtyckt wdi alle maade saa att skulle holdis wbrødelighen, indtill saa lenge att thett første menige oc generale concilium bliffwer holdett, oc wy tha mett then menige christenhedt mwue wiide att retthe oss effther then skickelse oc christelige reformadtz, som tha giordt bliffuer. [Oc wii a. b. c. &c. Danmarcks righens raad henge ocszoo wore indsegle mett wilge oc widskop her neden for thette wor keriste nadigste hennis oc konnings breff till wittnesbyrd, att wii forne handell, artickell oc puncher haffue mett wilge, widskap oc velberod hwg paa begge szider, andelig oc werslig, paa wore eygne oc menige adels oc indbygers wegne indgangett, fuldbiurd oc szamtyckt wdi alle maade, szaa szom forschriffuet stander, wbrødelighen attholdis skulle¹⁾. Datum Otthensse, tiisdaghen nest efter wor frwue dag assumptionis²⁾, vnder wortt signet. II, 10; III, 5³⁾; C, 97 b og 277 b⁴⁾.

¹⁾ C.

²⁾ I C, 277 b er Brevet dateret: circa festum Bartholomei.

³⁾ I Registrant III er her to Blade udrevne, hvorfor Slutningen af Forordningen mangler tilligemed de to følgende Breve og Begyndelsen af det tredie. De ere her alle gjengivne efter Registr. II. Om Aftrykket i Danske Magazin IV, 250—254, se Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gamle danske Love, IV, XXXV; smilgn. Regesta historie Danicæ, I, No. 7567.

⁴⁾ Hvitfeldt, VIII, 151—55, Folioudg. 1302—1303. Kold-Rosenvinge, anf. Sted, 137—40 (efter Originalen).

20 August. Hr. Axell Brae fik Ejendomsbrev paa det Gods i Skaanne og Lyster, som kaldes det svenske Gods og hvorpaa han havde Kong Christiernns Pantebrev; bliver det fra-vundet ham eller Arvinger, skal Kongen tilbagegive Kjøbesummen, 500 Mk. danske. Othenszø, Tirsd. efter vor Frue Dag assumpt. III, 332 b; C, 26.

— Fru Anne, Hermenn Flemings, maa beholde alt det Gods i Skone og Hallandt, som er tilfaldet hende i Arv efter Fru Ingeborg, Hr. Sten Sturis, og som ikke er solgt eller forpantet. Samme Datum. Rel. Mester Iehan Friis. III, 332 b; C, 26.

— Hr. Iehan Vrne fik Ejendomsbrev paa et Byggested paa Fallsterboe, norden for Toldboden, 11 Favne i øster og vester fra Eline Staffens og Hr. Henrich Ogesszenns Boder. Othenssze, fer. 3. infra octavas assumpt. divæ virg. Marie. Rel. Mester Anders Glob. III, 333; C, 26 ¹⁾.

— Hr. Hans Krassze fik Pantebrev paa Seeby Gaard og Gods for 791 $\frac{1}{2}$ Mk. danske og 80 Gld. i Guld, at annamme naar Oluff Ffallstter, som nu har det, er død, og beholde i 12 Aar og siden til det afløses ham eller Arvinger. Otthenszø, Tirsd. infra octavas assumpt. Marie. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 173 b; C, 136 b.

— Borgemester, Raad og Menighed i Mallmø fik Brev at skulle have slige Friheder, Privilegier og Skikkelse om Kirkens Jorder, liggende inden Byens Porte, som gjort er om Kapitels og Kirkens Jorder i Køpennhaffwenn og forligt af Kongen og Danmarks Riges Raad (1524, 12 Septbr.). Othensze, Tirsd. efter vor Frue Dag assumpt. ²⁾ Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 333; C, 26 b.

— Hr. Ieib Heye fik Stadfæstelse paa det Livsbrev, han havde paa S. Iyrgenns Gaard udenfor Køpennhaffnn. Ottonie, fer. 3. post assumpt. Marie. III, 239 b; C, 275 b ³⁾. Smlgn. 24 Marts.

21 August. Fru Ellsze, Iyrgenn Ollszenns Efterleverske, fik Stadfæstelse paa Kong Hanszes Brev, lydende paa noget Gods liggende til Bredmادتz Birk i Ffallstter, som er Skybelundt og Hoby i Laalandt, giver 15 Pd. Byg og 8 β Grot

¹⁾ Brevet har i III det fejlagtige Aar 1526.

²⁾ Brevet har i III det fejlagtige Aar 1528.

³⁾ Rørdam, Kbhvns. Kirker og Kloostere. Tillæg 184.

til aarlig Landgilde, med Vester Wsløff smstds., giver 4 Pd. Byg og 6 β Grot, og ligeledes Gellerupp „met the gaarde och godtzs vdi Vesterlandndt“. Ottonie, fer. 4. post assumpt. Marie. Rel. Lage Vrne, episc. Roschilldennsis. III, 174; C 137 b.

Om iorder giffwenn eller saalldt fran bwndegaarde feck her Tygi Krabbe sligt eth breff.

22 August. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherliggt, at aar effther Gutzs biwrdt mdxxvij, torsdagenn nest fore sancti Bartholomei apostoli dag for vortt rettherting paa biscops gaarden vdi vor stadt Otthensze, nerwerendis oss ellselkelige Danmarcks riigis raadt, szom nw heer vdi Otthensze forszamblet er, vor skicket for oss oss ellselkelige her Tygi Krabbe, ridder, wor mandt och raadt och Danmarcks riigis marsk, oc bereette, att mange iordeyere bønnder theris forellderne haffue giffuit och saalldt frann theris byndner gaarde och till kircker och claafter, saa att theris gaarde ther met storligenn vaare forkrenckett och vore och kronenns tynghe icke vaar thessmyndre; och satte vdi retthe om szamme bøndner bwrdde att vere nermer att bruge thendt iordt, szom saa waar giffuit och saalldt frann theris gaarde, for thendt aarligenn skyllt och affgiffit, som ther affganger. Ther paa bleff szaa sagdt for reette, at hues iordt, agher eller eng, som giffuitt eller saalldt vaar frann bynder gaardhe, bør igeenn att komme till samme gaarde, som thet er frangiffuitt eller saalldt. dog att same sellfeyere bynder, szom vdi szamme gaarde boe, skulle aarligenn till gode rede giffue tha thenndt aarlige skyllt, som ther nw affganger till saadanne claafter eller kircker, szom ther giffuitt ere. Dns. rex per se. III, 8 b; gjentaget i en lidt ændret Form III. 333 b; C, 26 b¹).

— Wii efftherne Peder Laxmandt till Voldtby och Ellsze Laxmandts dotter, Abram Ericsszenns efftherlewerske, gøre alle vittherligt och kenndis met thette vortt opne breff, att effther thi hogborne furstte och mecttiige herre, her Ffrederick met Gutzs naade &c. vor aller naadigste herre haffuer nu naadeligenn vntt och vdtlagdt oss Assebro [!] gaardt och thet godtzs, som ther tilligger, och thesligiste noget godtzs vdi Bogherrit och Skowbyherrit vdi Fyenn, szom her Iohann Biørnn, ritther, och iomffru Anne Niellsdaatter aff kronenn vdi forlening haffuede, szaa att vii och vore arffuinge skulle nyde. bruge och beholde szamme gaarde och godtzs till euig tiidt for vortt møderne godtzs, tha haffue vii met vore slectninges och venners raadt och samtycke loffuit och tillsagdt och nu met thette vortt opne breff loffue och tillsziige forn kongelige Maiestat, att hannss naadis høgmecttighedt och hannss naadis arffuinge och efftherkommere konninger vdi Danmarck skulle haffue, nyde, bruge och beholde till ewig tiidt alltt thet andet godtzs, rørindis och vrørindis, huor thet findis her vdi Danmarck, szom forn vor kere fader, her Laxmandt, eller voer

1) Ny kirkehist. Samlinger, VI, 147—148 (efter Originalen).

moder, frue Ingerd Muncks dotther, tillhørde, och kendis vii oss och vore arffvinge ingen lodt eller deell eller rettighed atthaffue i szamme godtzs, ehuor thet findis effther thendne dag vdi noget maade. Till ythermere vinttnesbiwrdt och bedre forwaaring, att vii thet saa met vore slegtingis och venners raadth, villig och szamtycke haffue szambtycktt och bewillgett, haffue vii ladet henge vore och theris indtsegle nedenn for thette vortt opne breff, szom ere: verduge ffader her Luer Munck, biscop till Riibe, her Aagi Ieibsszenn. electus till Lwndt, her Axell Bragde till Krogholm, her Mauritzs Ieibsszenn, høffuitzmandt paa Lyndtholm, riddere, och Magenns Mwneck, lanndsdomere vdi Nørre Iuttlandt. Giffuit vdi Otthensse, [torsdagen nest epher¹⁾] vor frue dag assumptionis. III, 239 b; C, 276²⁾.

Thet er thet gods, som frue Elsze Laxmandsdatter antworde kongelige Maiestat for sytt mørne.

Ørbeck.

Iep Brwn j pund byg, j skeppe smør, xii j β, oc then gordt er mynne børns moderne.

Item Iens Trouelsszenn xvij skeppe byg, xx β, j skeppe smør.

Item Per Bersszenn ij pund byg, xv β, j skeppe smør.

Item Hans Andersszenn ij pund byg, xv β, j skeppe smør.

Item Iens Nielsszenn j pund byg, j skeppe smør.

Item Keld Persszenn j pund byg, j skeppe smør, xii j β.

Item Iesper Nielsszenn ij pund byg, j skeppe smør, xxv β.

Item Michell Persszenn j pund byg, xvij β. Then skyffthe ieg tiill meg aff Sanct Hans klosther i Ottenssze for en myn høsfrues gordt Tordstrupe.

Lunde goordth.

ij gorde, the gyffe j lest korn, j skeppe smør, j lybsk marck.

Item then gordt wdi Voltffthe, som Peder Staffensszenn wdi boer &c.

Paa Thaasindth.

Item Lauris Nielsszenn i Lundby.

Swercke Nielsszenn i Bierby.

Michel Iepsszenn ibid.

Helle Olsszenn i kongens goordth i Lundby.

Bertell Kop i Søby.

Hans Iensszenn i Streill.

Villatz Iensszenn i Lundby.

Anders Olsszenn ibid.

Thette efftherne er thet godtz, som her Iahan Børnsszenn haffuer aff kronenn y Bogherritt.

Item Matis Smedt j pund bygh, j skeppe smør, viij β gesterii.

Item Nis Torsszenn j pund rowff, j skeppe smør, j marck till gesterii.

¹⁾ C.

²⁾ Historisk Tidsskrift, III, 611—12.

Item Per Bring- oc [!] pund byg, j ortug rowff, j skeppe smør, xvij β gyff[t]he pennyng, j marck gesterii.

Item Las Ogor j pund rowgh, xxiiij β gyffthe pennyng, xij β gesterii.

Item Per Maal ij pund rowg, ij marck gyffthe pennyng, j marck gesterii.

Item Per [i] Horby mølle xiiij pund meell.

Item Per Noock j tønde smør, viij β [gyffthe pennyng?], j marck tiill gesterii.

D[r]eslett sogenn.

Item Per Hansszenn i Fflensstoffthe j pund rowgh, iij ortug byg, xxiiij β gyffthe pennyng, j marck gesterij.

Item Anders Michelsszenn xviiij skepper byg, j ortug rowg, xviiij β , viij β tiill gesterii.

Item Ies Henricksszenn i ortug rowg, xviiij skepper byg, xviiij β , viij β tiill gesterii.

Item Hans Matsszenn j ortug byg, xxiiij β gyffthe pennyng, vj β tiill gesterii.

Item Hans Knutzen ij marck vij β , vj β tiill gesterii, j ortug bygh.

Item Per Michelszenn j ortug byg, iij β gesterii.

Item Iørgen Iepsszenn xix β , j ortug byg, vj β gesterii.

Item Hans Torsszenn j pund byg, ij marck j β minus, viij β gesterii.

Item Anders Persszenn j pund rowg, iij ortug byg, ij marck iij β , j marck tiill gesteri.

Item Iep Mattzenn j pund rowg, ij pund byg, ij marck iij β , j marck gesterii.

Item Symen Morthensszenn ij pund byg, ij marck iij β , i marck gesterii.

Item Hans Iørgensszenn j ortug byg, ij marck vij β , vj β tiill gesterii.

Item Anders Hansszenn j pund rowg, ij pund byg, ij marck iij β , j marck gesterii.

Item Per Hollm j pund rowg, ij pund byg, ij marck iij β , j marck tiill gesterii.

Item Per Lawrisszenn j ortug rowgh, j pund byg, xviiij β , viij β tiill gesterii.

Item Henrick y Koropt j ortug rowg, j pund byg, xviiij β , viij β for gesterii.

Item Hans Persszenn xij β .

Item Lauris Persszenn xviiij β , iij β gesterii.

Item Mattis Persszenn xviiij β , iij β tiill gesterii.

Dreslett.

Item Lauris Iwll vij β oc ij marck vj β gesterii, x β for then bol-legh, han oprødtd.

Item Anders Iwllszenn xviiij β , iij β gesterii, xxiiij β for Hyndtz-gaffuell iordt.

Item Iørgenn Persszenn vij β oc ij marck vj β till gesterii.

Item Hans Iwll xvij β , iij β gesterii.

Item Oluff Christiernsszenn j marck.

Item Iørgen Olufszenn ij marck j β , iiij β gesterii.

Item Hans Regelsszenn j pund rowg, j pund byg, j skeppe smør, j marck, xxiiij β for gesterii, j lam, ij gess, iiij hønss.

Thette er thet goess, som iomfru Anne Nielsdatther haffuer.

Item en gordt i Ombøll j pund byg, j skeppe smør, j marck.

Item Stenolltt i Waring sogen j tønne smør, xxiiij β for gesterii.

Item en gordt i Twrup iij ortug byg, xvij β gesterii pennyngh, j marck for smør pennyngh, viij gesterii.

Køng sogn.

Item Monss Iericksszenn xvij skepper byg, j skeppe smør, iiij β gesterii.

Item Hans Brwn j marck,

Item Oluff Olufszenn j pund byg, j skeppe smør, xij β gyffthe pennyngh, j marck gesterii.

Item Marckor Matssen j ortug byg, j skeppe smør, xij β gesterii, viij β gyffthe penning.

Item Anders Matsszenn j ortug byg, j ortug rowg, j skeppe smør, xxiiij β gyffthe pennyngh, j marck gesterii.

Item Oluff Powlsszenn viij β .

Item Niels Barondt j ortug byg, j skeppe smør, viij β for gesterii.

Item Nis Lacke xvij β , iiij β till gesterii.

Item Anders Drwdth i Hørupt j orte byg, j skeppe smør, iiij β for gesterii.

Horby sogn.

Item Anders Villennsszenn j ortug byg, j ortug rowg, iiij β for gesterii.

Item Lauris Maall iij ortug byg, ix β for gesterii.

Item Morthen Iude j skeppe smør, iiij (ρ) tiill gesterii.

Item Morthen Torckillsszenn iij ortug rowg, j skeppe smør, xiiij β gyffthe pennyngh, viij β gesterii.

Item Iep Hordt j pund rowg, viij β gyffthe pennyngh, viij β gesterii.

Item Torckell Gwmysszenn j pund rowg, ij β gyffthe pennyngh, viij β for gesterii.

Item Søffren Rig j pund rowg, ij β for gyffthe pennyngh, viij β for gesterii.

Doreslett sogn.

Item Marine Laurisszis i Voldtrudt xvij β , iiij β gesterii.

Item Marckordt Lundt xij β , ij β gesterii.

Item Hans Matzenn y Norby ij marck vij β oc vj β tiill gesterii.

Item Per Laurisszenn vij β oc ij marck, vj for gesterii.

Item Hans Tamesszenn xvij β , iiij β tiill gesterii.

Item Mons Persszenn xxv β , iiij β gesterii.

Bride gorde.

Item Hans Michelsszenn viij β .Item Mattis Lawrisszenn x β , ij β gesterii.

C, 92 b.

Thette er her Laxmandz börnnsz møderne goods.

primo.

Item Ø[r]bek. thette haffuer bispenn aff Fiwnn ¹⁾.

Item en gaard, szom Pally i bode, ij pund byg, j skeppe smør, j marck.

Item Iep Brun j pund byg, j skeppe smør, xiiij β .Item Ies Trulszen xviiij skepper byg, xix β , j skeppe smør.Item Per Berig ij pund byg, xxv β , j skeppe smør.Item Hans Anderszen ij pund byg, j skeppe smør, xxv β .Item Ies Nielszen ij pund byg, j skeppe smør, xxv β .Item Kield Perszen j pund byg, j skeppe smør, xiiij β .Item Iess Michelszen ij pund byg, j skeppe smør, xxv β .Item Michel Perszen j pund byg, xviiij β ; thend gaard schiffthe her Laxman till szeg for en gaard i Trwannerop oc war hanns börnnsz mørne gotths.

Item Lwntz gaardt j lest byg, j skeppe smør, j marck.

Item Senttwed, j gaard, Per Morthensz i bodhe, iij ørtug byg, j skeppe smør, xxj β . Item Lundz mølle &c.

Item haffue wij oc forfarit, thet her Laxmann haffuer skift bortt aff hanns börnnsz møderne gaads i Selannd oc wdi Iuttlannd.

primo i Selannd iij gaarde i Egesløff.

Item Magleby hoss Skelskiør en gaard.

Item wti Iuttland iij gorde.

Item ij gaarde Arsherritt i Barager sogen.

Item i Spitteroppe en gaardt i Szalling sogen.

Item summa summarum offuer alt i Seland oc Iuttland, thet her Laxmann haffuer skyldt szyn børn wedt, løbber offuer allt xxj her Selandz pund kornn, vij marck iij β , iij fierding smør oc v esker smør.Item thette for^{ne} gaads haffue wii her Peder Lycke, Lauris Skynckell, Iørgen Hennigszenn forfaritt, att thet er her Laxmandz börnnsz retthe møderne gotths, thet wii icki retthere kunde forfare, vden huem, szom kannnd thet anderledis beuisze mett breffue oc indszele . . . (en Linje udslettet). C, 102 (blandt Breve fra Aaret 1529).

22 August. Hans Ryanner fik paa ny Følgebrev til Duebrødre. Othensze, fer. 5. ante festum B. Bartholomei¹⁾ ap. Rel. Hr. Iohan Rantzow. C, 276 (overstregt). Smlgn. 1528, 23 Oktober.

¹⁾ Smlgn. 1528, 4 Decbr.

23 August. Vndersaatte vdi Nørre Iwtlandt ffinge breff, att ingenn vdtlendiske køebmændt och kremere skulle besøge vlegelige marckede, besunderligen Rye och Vestterwiig. Datum Ottonie, vigilia S. Bartholomei. Rel. Her Magens Gøye. III, 44 b; C, 185.

— Hr. Albret Iibsszenn fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Beckeskow, hvorimod Kongen skal have to Gaarde i Rodebye. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob. III, 240 b; C, 276 b.

— Kongen fik Brev af Hr. Albret paa to Gaarde i Rødebye at have til evig Tid. Samme Datum. III, 173 b; C, 137.

— Anders Biørnsszen ffick forlenings breff ad gratiam paa Roxøherrit, saa att effther thi myn herris naade bleff afsagdt, att the breffwe, som waare wdtgiffwenne paa leen førre hanns naadis kroning, schulle igenn kalldis och for j^m rinske gyllderne, som Anders Biørnsszenn sagde at haffue wdi Hindtzegefwell, tha vntte och forlente wor nadigste herre hannwm samme herrit, dog att handt schall aarligenn affqwitte j^{xxx} marck vdi forne j^m gyllderne; cum clausulis consuetis, och allt vraget schall komme myn herre till gode. Datum Otthense, vigilia S. Bartholomei apostoli. Rel. Her Tygge Krabbe. III, 44 b; C, 185¹⁾.

— Berthell Meyer, borger vdi Køpenhaffnn, ffich breff, att handt maa vpsette syn bygning paa eth bostedt paa Dragør, szom hannum ther forwiist er, østtenn vp till hellig gesteds boder och nordenn fran Karine skipper Peders boestedt, en aghe veyg emellom, och vesttenn vptill thendt lubske mandts boedt, som er vdi lengen lxiiij alne och xxij vdi bredenn, szom handt nw indhegnet haffuer, atthaffue till ewiig tiidt till thennum och theris arffwinge. Datum Othense, S. Bartholomei ap. aftenn. Rel. Mester Anders Glob. III, 240 b; C, 277²⁾.

— Matis Scriffwer paa Nyköping skal være skattefri i hvad Kjøbstad, han nedsetter sig. Otthonie, vigilia S. Bartholomei. Rel. Hr. Magens Biillde. III, 173 b; C, 137.

Om iagtt.

24 August. Vii Ffederick mett Gudtz naade &c. hellsse eder alle wore kiære vndersotthe, bisper, prelater, riddere, riddermendtz mend oc alle andre, som bygge oc boo wdi wortt riige Danmark, kierlighen mett Gud oc wor naade. Kiere wanner, som wy tiidt oc offte mett wortt elskelige Danmarcks riigis raadt haffue ladt wore breffue wdgaatill alle landtzting, att inghen schulde slaa, skiwde eller ieyghe nogher stoer willdt, besynderlighen hiortt oc hyndt, enthen

¹⁾ Danske Magazin, IV Række, IV, 220—21.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomater II, 225.

mett pande, fiedre eller wdi andre maade anderledis endt wdi retthe frede tiidt, oc er oss till widindis wordett, att mange wore wnder-sotte, saa well geestlige som werdtzliige, haffue fordriistedt thennom ther emodt att giøre, huilckett oss storlighen forwndrer, saa att aldt stoer wildt er ther mett paa thet nesthe ødelagtt, huilckett wy wdi sandhedt forfaret haffue saa mange stedtz, som wy persoenlighen haffue wærett wdi iagtt, att saa findis, och wille ther fore her efter, att inghen, enthen geestliig et [!] werdsliig, scall fordriiste seg till att skiwde, slaa, eller wdi nogher maade ieyghe nogre stoer wildt enthen mett fiedre, hammer, pander, eller wdi nogher maade anderledis endt huilcke, som iagtt haffue, ther mwge lade skiwde wdi retthe f[r]jede tiidt, som er fra xiiij dage effter sancti Hanss dag myttsommer oc till seyermeere wor frwue dag huertt aar, oc andre tiider, dog saa att the icke skiwde anderleedtz endt mett arnbørstt wdi samme f[r]jede tiidt. Om huem, som fordriister seg her emodt att giøre, tha wille wy wyde thenn straff hoess oss selfuer. Sammeledis wille wy icke helder tillstede, att nogre krybeskytther schulle wære nogher stedtz paa skowgene enthen mett busser eller arnbørstt, anderledis endt som forscreffuit staar. Thy bede wy oc biwde alle wore fogeder oc embitzmendt, at huer wdi sith leenn haffuer tillsiwnn, att sliigt her effter icke skeer, oc lader thet ingelwnde, saa framptt atti icke wille staa oss ther till retthe fore. Giffwitt wdi wor stadt Otthensse, S. Bartholomei dag, wnder wortt signet. Ad mandatum domini regis proprium. II, 14.

28 August. Hr. Peder Lycke fik Livsbrev paa Koruppe og Koruppe Gods samt paa Gedtskows Madt og Romszøø, paa Tjeneste. Traekeer, fer. 4. post Bartholomei. III, 125 b; C, 92 b.

— Hans Bangh ffick presentatz paa Asperuppe och Roersløff per resignationem dni. Ioannis Nicolai. Datum Traekeer, feria quarta post Bartholomei. Rel. Her Peder Lycke in presentia regis. III, 125 b; C, 92 b.

1 Septbr. Hr. Peder Lycke fik Brev paa efterskr. Niels Bragdis Gods i Vendtzherred mod selv at indløse det fra Panthaverne: en Gaard i Roersløff (Tyggi, giver 4 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 2 Høns, 1 Gaas), en ibid. (Niels Kaack, 1 Pd. Rug, 8 β), en i Asperuppe (Per Nielsszenn, 5 Ørtug Byg), Seuerin Iepsszenn i Skowffshoringe (8 Ørtug Byg, 2 Mk. Gjæsteri), Matis Henricsszenn ibid. (4 Ørtug Byg, 1 Mk. Gjæsteri), Oluff ibid. (3 Ørtug Byg, 12 β Gjæsteri), en Gaard i Korestruppe (Hans Andersszenn, 3 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge for Smør, 12 β Gjæsteri), Per Ollsszenn i Kockibisle (3½ Ørtug Byg, 1 Mk. for Smør, 1 Mk. Gjæsteri), Hans Ilensszenn (1 Pd. Rug, 12 β Gjæsteri). Maglebye paa Langelandt, S. Egidii abb. Dag. Dns. rex per se. III, 125; C, 92. Smlgn. 1529, 22 Maj.

4 Septbr. Prior af St. Knudt i Otthense fik Stadfæstelse paa deres Friheder og Privilegier cum protectorio. Cum claus. consv. Hintzegawell, fer. 4. post Egidii. Rel. Hr. Wullff van Vthenhoff.

— Item fik forskr. St. Knudtzs Kloster samme Dag Brev at skulle være fri for Borgelejeheste. Rel. Hr. Vullff van Vthenhoff, Kansler. III, 121 b; C, 89¹⁾.

6 Septbr. Iens Iuersszenn i Skanderup og hans Søn Niels Iensszenn efter ham fik Livsbrev paa Kronens Gaard, Gamellgaard i Skanderup med al „hindis“ rette Tilliggelse, mod at „holde“ den sædvanlige Tyng. Fred. efter S. Egidii Dag. Rel. Hr. Holgerd Rosenkrantz. III, 45; C, 185 b.

— Erick Gyldenstiern fik Følgebrev til dem, som ligge og tjene til det Taarn Engelborg, Vesterness Birk og Lang. Kollinge, fer. 6. post Egidii. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye. C, 137.

7 Septbr. Peder Ebbisszenn fik Brev, at han har forhøjet Pantet i Nesbyehoffwit med 1000 rh. Gld. af de Penge, som ham „tillstodt“ paa hans Husfrues, Fru Ingeborgs, Vegne for hendes Anpart i Pantet i Hindtsgaffwell, og skal hvert Aar afkvikte 60 Gld. af den aarlige Afgift af Nesbyhoffwet. Der- som Kongen dog udbetaler ham eller Arvinger 1000 rh. Gld., skulle de give dette Brev tilbage og beholde Slottet og Lenet for saadan Afgift, som hans tidligere Pantebrev udviser. Hundtzsbeck, in profesto B. Marie virg. nativitatis. Dns. rex per se. III, 121 b; C, 89.

Breff, huorledis giæld schall vdtkreffuis till herritzsting.

8 Septbr. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c.¹⁾, att nu wii met wort elskelige Danmarcks riigis raadt haffue skicket vdi neste forledenn herre dag vdi Otthense, at ingenn skall steffnis for kirckenns dom for giældt eller andre sagher, szom bør att hanndtlis till herritzsting och lanndtzsting, tha er thet beffrugttendis, att mange ther vtofu-er schulle forheerde thennom och lade thennom lawgsøge och fordele, szaa att allmueen ther offuer schulle forsømis och icke kunde kome till theris reet. Thi haffue wii met for^æ wortt elskelige Danmarcks riigis raadt ther emodt thet saa skicket, att naar nogenn haffuer tilltall till thenndt andenn for giældt, tha schall hanndt furst eske trye ting till herritzsting och lade hannom tingsteffne, som hannom paa

¹⁾ Danske Magazin, IV Række, IV, 234.

²⁾ C tilføjer; „gør alldø witterligt, att fore oss er berett &c.“

skader, och ther som hanndt tha icke will reette seg sellffuer, tha schall herritzs fogedenn tillneffuene fyre aff the skelligste och agtestte menndt, som hoess hannom boe, och the sculle indgange vdi hannss hwss och vduorde aff hannss boe saa møgett fyldleste, szom hanndt skylddig er; oc huilche fyre menndt, som worde tillneffuende aff tyngte, the schulle were plegtig attindgange vdi samme manndtzs hwss, paa huad tiidt woer herritzfoget thennom tillsziger, vnder theris tre marckis; och schulle the ingthet haffue forbraatt ther fore emodt nogenn, huerckenn met woldt eller heeruercke eller andet; och ther som noger will gøre samme fyre mendt nogen vfførm eller woldt, paa thendt tiidt the indtgaa vdi thend mandtzs gaardt, som skylddig er, och gøre theris befalling fuld, som the worde tillneffnde aff tyngte, tha schall thend gøre woldt och heeruercke paa thennom liige szom vdi theris egenn gaardt, om ther findis sandt sagh i siunte gerninger. Giffuit vdi Hundtzsbeck woer frue dag natiuitatis. Vnder wortt signet. III, 12 B b; C, 117 b¹⁾.

8 Septbr. Hartwich Wullfeltt fik Ejendomsbrev paa alt Gods baade i Riget og i Fyrstendømmet Sleswiig, som var tilfaldet Kongen efter Otte Andersszenn som forbrudt Gods, dog at dersom Otte Andersszenn kommer igjen og fanger Lejde og „seg forantworde“, at det Gods ikke er forbrudt, skal Kongen betale Harttwick Vullfeldt 1000 Mk. danske, som han gav derfor. Hwndsbeck, vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. III, 122; C, 89 b²⁾.

— Hartwich Wullfeldt fik Brev paa Oregaard Gods og Ore Birk, som han og Medarvinger have i Pant for 2000 Mk., at have det uafløst i sin Livstid og ikke gjøre ydermere Tyngte deraf end det Pantebrev udviser, som Kong Hanss gav hans Farfader derpaa. Cum claus. consv. Hwndsbeck, die B. Marie virg. nativit. Dns. rex per se. III, 122; C, 89 b.

— Her Iehann Biørn³⁾ ffick føllgebrev till all thet godtzs. som ligger vdi Fiwnn och frue Ellsze Laxmandtzs dotther bleff tilldømtt for szitt mørnne. Datum Hwndtzsbeck, vor frue dag natiuitatis. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90. Smlgn. 22 Avgust.

— Hr. Holger Roszenkrans fik Følgebrev til Nykøping Len. Samme Datum. Dns. rex per se. C, 137.

9 Septbr. Eyler Rønnow fik Følgebrev til de Bønder og Tjenere i Sallingherred og det Gods, som Anders Iacobszenn til Søboo sidst havde i Forlening. Køpennhow, Mand. post nativit. Marie. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90.

¹⁾ Danske Magazin, IV, 282.

²⁾ Annaler for nord. Oldkyndighed, 1853, 66.

³⁾ Biørnsszenn. C.

10 Septbr. Niels I well fik Brev, at han efter sin Mormoder Fru Annes, Hr. Niels Gwndisszenns Efterleverskes Død maa udkvitte sine Medarvinger af Villstett Gaard og Gods, som hun har i Pant af Kronen, og siden beholde det uafløst sin Livstid, uden om Kongen vil indløse det til Fadeburet. Kjøpinghoffw ¹⁾, fer. 3. post nativit. Marie. Dns. rex per se. III, 45; C, 185 b.

13 Septbr. Fru Mette, Hr. Tieluffs, fik Livsbrev paa Møntergaarden i Otthensze og tilliggende Gods. Cum claus. consv. Iellsze, in vigilia exaltationis S. Crucis. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90.

— Erick Krabbe fik 10 Aars Brev paa Fruer Kloster for Aalborg. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 45 b (overstreget og i Marginen: requiescat in pace); C, 186.

16 Septbr. Her Hans Laurissen ffick presentatz paa Kyng kyrcke per resignationem Chanuti Seuerini. Datum Tunder, 2. fer. post exaltationis S. Crucis. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90.

21 Septbr. Fru Ellsze fik Brev ad gratiam paa et Fiskerleje, som ligger „vnder Hugelandt for Lydom“ mod 1 Gld. aarlig. Gaattrop, S. Mathei ap. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 44; C, 184 b.

29 Novbr. Peder Laxmandt og hans Søster, Fru Ellsze, fik Brev paa Asserbo med Tilliggelse samt noget Gods i Bogherred og Skowbyherred i Ffyenn, som Hr. Iohann Biørnn og Jomfru Anne Nielssdatter have i Forlening, at beholde til evig Tid for sig og Arvinger som deres Mødrenegods, som var dem tildømt. Ottonie, vigilia Andree ap., under vort Signet. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 240 b; C, 276 b. Smlgn. 22 Avgust.

12 Decbr. Hr Tygge Krabbe fik Følgebrev til Sæbygods i Skone, som Hr. Tygge Bragde sidst havde i Forlening, at have til Hellszingborg Slot. Gottrop, fer. 5. post concept. B. virginis. Dns. rex per se. III, 334; C, 27.

13 Decbr. Vi Fr. skyldte Anders Rewenttlow til Søbo, vor Mand og Tjener, 500 Mk. danske, for hvilken Sum og for villig og tro Tjeneste vi unde og pantsætte ham 1 Læst Korn af vort og Kronens Gods, som nu ligger til vort Slot Nyeborg, i Hellersløff Sogn i Sallingherred, Horup og Nybyll med alle sine Beder og „behøring“, eftersom Hr. Peder Lycke,

¹⁾ C. I III fejlagtig: Køpenhaffn.

Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Nyborg, udlægger ham paa vore Vegne, at beholde uafløst i 12 Aar fra Datum; hvis vi ville have forskr. Læst Korn igjen, inden de 12 Aar ere forløbne, forpligte vi os til at udlægge Anders Rewenttlow eller Arvinger en anden Læst Korn lige saa godt Gods. Gottrup, S. Lucie virg. Dag, under vort Signet. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90 b¹).

23 Decbr. Hr. Tygge Krabbe fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Landtskrone, som havde tilhørt Mester Christiern Persszenn, Kannik i Lwndt. Gottrop, Mand. efter S. Thome ap. Dag. Dns. rex per se. III, 334; C, 27.

29 Decbr. Mats Matsszenn i Tobøll fik Brev paa et øde Byggested i Raffning (Tobøll Sogn, Malltherred) for sig og ægte Arvinger til evig Tid med fuldt Gaardseje over al Raffning og Tobøll Mark, mod deraf at give aarlig til Kongen 5 Mk. Penninge og 1 Td. Øl til „boge iagtt“, og skal han siden være kvit for Gjæsteri og anden Tynge som andre Bønder, der have kjøbt sig fri af Kong Hanss. Gaattroppe, Sønd. efter Juledag. Dns. rex per se. III, 45 b; C, 186.

— Magenns Fallstter fik Følgebrev til Bønderne i Gremmest[r]øp og Karllebye Birker, at de skulle svare ham, naar Hr. Oluff Hollgerdtsszenn er død. Gottorp, domin. post nativit. Christi, 1528. Dns. rex per se. III, 173 b; C, 137 b.

— Følgebrev til Gedtzbye, at de skulle svare herefter til Nyekøping. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 174; C, 137 b.

— Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligt, att oss ellskelige, vore kiere vndersaatte, burgimestter, raadt och menige borgere vdi vor køpstadt Viborg haffue nu giffuit oss tillkende och bekerdt, hworledis att effther att the saadann en stor skade liidett haffwe, att theris hwse, gaarde och godtzs thennum nw vdi en stackit stwndt och er twinde gange affbrendhe, och saa effther thy at the er mytt vdi landet liggendis och ther søgher tiidt mange arme mendiske och ligge ther paa gadenn om netther och daghe, och for saadann orszaghe, att samme wore borgere icke kwnde herbergere thennum och icke heller kwnde holde thennum effther Christi bwdt som theris arme ieffnchristenn, och haffue ther for vdi en goedt christtelige meninge, samme theris elendige, fattige, siwge ieffnchristen till hiellp

¹) Brevet blev i Virkeligheden udstedt med Datum: S. Anthonii Dag ☉: 17 Januar, 1528 (R. IV, 436).

&c., met oss ellskelige capitells samtycke nederleggt nogle gylldere, som the tillfornn haffue haffdt oc hollett vdi Viiborg i gammell tiidt, och ther aff styfftt och funderit eth hospitall och ther tillagtt hues pendinge, sølff, clenodes och iordegotz och rentte, som the haffdt haffue till forn^e gilde, och the ther ville holde och forsee samme siwge folck met føde, kleder, senghe och andenn deell, som the behowff haffue, tha aenszeendis saadann theris gode, gudelig agtt haffue vii nw som thendt, ther saadantt wor herris Christi budt bør sunderlig att forførdre och tillhiellpe at vdi alle maade fullttgøris, aff vor sunderlig gunstt och naade fulldbiwrdt, samtyekt och stadtfest, att thet saa her effther holddis skall till ewiig tiidt. Och haffue vii aff samme vor gunst och naade vntt och tilladet, at samme vore borgere till forn^e hospitall mwe och schulle strax anamme thet hwss, som beligendis er vdenn for sancti Hanss claaster vdi Viborg, norden till kirckegaardenn och kirckenn, och som the siwghe [!] vppbygdt er, att holde siwge mendiske vdi, och dog nw ingenn vdi holddis, thet att vppbygge och forbedre och thet vdi alle maade skicke met alldt leylighedt, saa same arme siwge mendiske ther vdindenn kwnde haffue theris verellsze, daag met saa skell, att the skulle ther till skicke fire agtte formwende dandemendt, two prestter och two borgere, som skulle anamme till thennw vti theris forswaar hues pendinge, sølff, godtz och rentte met hues allmøsze, gifftt och gaffue ther till giffwes, och ther aff vppholde forn^e arme mendiske till klede, fødhe, senghe och andenn liifis nottorfftighedt och bygge och forbedre samme hospitall effther szom behow gøris, som forscreffuit staar. Och schulle samme fyre mend gøre vore ellskelige borgimestter och raadmenndt vti Viborg, som nw ere och her effther komendis vvrde, gode rede och regenskab twende tiider om aaritt, en paasche och en andenn tiidt sancti Michaelis dag for hwes the till forn^e siwge mendiskes wpholldellssze wperis¹⁾ och igenn vdtgiffwe. Giffwit Gaattrop, dominica proxima post natiuitatis Christi anno domini mdxxvij. Dns. rex per se in presentia domini Magni Gøye. III, 45 b; C, 186 b²⁾.

Uden Dag. Mesther Cristiern Huidt feck presentas paa Thyestedt kircke per resignationem magistri Ioannis Wenck³⁾ Roskildensis. Anno mdxxvij &c. Rex per se. C, 329 b.

Registrum paa frwe Magdalenes gotz.
Oreherrett.

Grwmstrop.

Iep Ienszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpeningen[!].

Knudt Ienszenn j marck aff eth boell.

Seuerin Ienszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpenninge.

¹⁾ vpbære. C.

²⁾ Hans Tavsens Smaaskrifter ved Rørdam, XV—XVI.

³⁾ i Stedet for Wenck stod der oprindelig: Andree canonici, hvilket er overstregt.

Vetzslott.

Rasmus Iensszenn iiij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpenninge.

Atzerdrop.

Anders Nielszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør.

Iens Michelszenn ij ørtug kornn, j fjerding smør.

Symenn Hanszenn ij ørtug kornn, j fjerding smør.

Ningherrit.

Dramelstrop.

Eth boell j ørtug byg, xij β.

Hielmløffherrit.

Vitwedt.

Symenn Pouelszenn iiij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpenninge.

Nis Clauszenn j pund kornn, j marck peninge, iij β lambpenninge.

Per Matszenn j pund kornn, j marck smørpeninge, iij β lambpenninge.

Michell Nielszenn . . . pund kornn, j marck smørpeninge, iij β lambpenninge.

Hatzherrit.

Torrild.

Atzer [H]anszenn vj ørtug kornn, ij β grott.

Hattingherrit.

Otthens.

Ies Perszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør.

Anders Hamlemester iij ørtug kornn, j fjerding smør.

Summarum.

xl ørtug kornn, ix fierding smør, vij marck iij β redepeninge, lambpeninge oc smørpenninge.

Thette epterscreffne gotz ligger i Fywn.

Først Ventzherrit i Rorsløø soghen oc by.

Item Oluff Tygeszenn iiij ørtug biøg, j skeppe smør, ij høns, j gaass.

Item itt boell ibidem, som Niss Kock i bode, skiiller j pund biøg oc viij β.

Item en gordt i Asperop, som Per Nielszenn i bode, skiiller v ørtug biøg. Tessze forscreffne gorde haffuer her Peder Liicke fore fem hwnndritt marc.

Item j gord vti Skowshørp, som Iørghen Iepszenn vti boer, skiiller viij ørtug biøg.

Item Mattis Henricszenn ibidem iiij ørtug biøg.

Item Oluff ibidem iij ørtug biøg.

Item j gordt i Kiørstrup, som Hans Andersszenn i boer, skiiller iij ørtug biøg, i marc penninge for smør.

Item j gord i Koberbøllir, som Per Olszenn i boer, skiiller iij ørtug biøg, j marc penninge for smør.

Item j gord ibidem, Hans Clemettszenn vti boer, skiiller j pund biøgh.

Summarum paa kornn her i Fwyn: j lest oc v pund.

Item iij marc penninge.

Item j skeppe smør.

Summarum ouer alltt: iij lester, j pund kornn.

Item x [$9\frac{1}{2}$] marc penninge, iij β .

Item ix fierding smør, j skeppe.

Item ij høns, j gaass.

Thette forne gotz stor tiil pant fore iij^mviii^je marc danske.

Paa en løs Seddel i C, 95,

1528.

1 Januar. Hans Persszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans paa 750 $\frac{1}{2}$ Gld., som han sendte Kongen med Lage Bragde paa Regnskab af Tolden for dette Aar. Gottorp, Ny-aarsdag. Ad relationem Henrici Schultets, secretarii. III, 241 b; C, 278 b.

3 Januar. Borgerne i Rodtbye fik Stadfæstelse paa de dem af Kong Hanss givne Privilegier, lydende, at de maa kjøbe og sælge med Bønder ligesom andre Kjøbstædmænd, kjøbslaa med udlændske Kjøbmænd, som besøge deres By, og sejle med deres Skibe som andre Kjøbstædmænd, „naar icke er menligenn forbudt“. Gottorp, fer. 6. post circumcisionis. Dns. rex per se. III, 174; C, 137 b.

6 Januar? Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligt, att vore vndersaatte vdi Nyekøping haffue ladet giffue oss tillkende, hworledis att ther er styfftet eth hospital vdi theris bye aff gammell tiidt, szom nw kalldis Hellge Gestthwss, oc er v[p]bygd aff theris forfedre, borgerer ther samestedtz, till att holde fattige siwge mendiske vdi, effther som bewiist er heer for oss met nogle copier besegelt aff konning Christoffers breffue, fordwm konning vti Danmarck, saa the skulle vere for mendt ther till att haffue thet vdi theris vere och forswor och ingenn andenn, och beclaget the thennum, at prier oc conuentt vti Dwholms clostter ther sammestedtz haffue forweldigthed thennum ther till och taget samme hospital till thennum och thet vdi lang tiidt emodt reett brugtt, och ey wpholldet fattige mendiske till føde eller klede &c. Tha paa thet att saadan Gudtzs allmøssze icke schall vnytteligenn fortheris och samme hospital maa wdi gode maade vpholldis effther thendt meninghe, thet er fyrst styffthet, tha haffue vii aff vor sunderlig gunst och naade vntt och tilladet.

att for^{ne} burgimestter och raadmendt vdi Maars mwe och schulle strax anamme till thennum for^{ne} Hellig Gesthws met alldt thet gotzs, rentte och rettighedt, ther tilliger och aff gamell tiidt tilliget haffwer, oc met saa skell, att the ther aff skulle bygge oc forbedre samme hospitall, holde ther thendt sedwaanlige Gutzs tienniste met messer och anden thienniste, szom ther styffthet er, och schulle the skicke ther till fyre dandemendnt vdi theris bye, szom skulle stande samme hospitall fore met bygning och vpholde siwge mendiske aff thendt rentte, ther tilliger, sammeledis aff hues giffit och gaffwe, ther tillgiffuis att vpholde fattige faalck met. Och skulle the samme, szom ther till skickede bliffwe och neffwende, gøre for^{ne} burgimester och raadt gode rede och regenskab till paasche och till S. Michaelis dag for hues, the wpbere och vdtgiffwendis vwrde aff hues viss och wwiss rentte, som till samme siwge mendiskis nottorftighedt bliffuer vptaget och igen vdtgiffwet. Och schulle for^{ne} borgere, som tha samme hospitall forstaa, holde thett vellbygdt vdi alle maade och flye och vppholde alle arme siwge mendiske, som ther komme och the holde och lade kundhe till madt, øll, klede och andenn liiffs nottorftighedt, effther som skell kandt fyllge. Thi forbiwde vii &c. och besunderligen her prier och menige conuentt vdi samme claaster, effther thi att vii som en konning vti Danmarck er rett patron ther till, och i ingenn rettighedt haffue ther till, vdenn hues y vdenn konningers i Danmarck och vore forfედres samtycke haffue forhwerrwit met wrette aff pawen vti Rom och velldeligen met dom och bandt taget ether till, ether heer effther wti noget maade ythermere met for^{ne} Hellige Gesthws och hospitall met hues gotzs och rettighedt, ther tilliger, att hindre &c. Dog beholde vii oss och vore efftherkomere konninger vti Danmarck vdi these erende att forbedre eller att formyndske, effther szom behowffte gøris effther tiidenns leilighet. Datum Gaatrop, feria secunda post circumcisionis domini. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 47 b; C, 187 b¹⁾.

O m diwr att skiwde.

6 Januar. Item paa Gaatropp in festo trium regum anno domini mdxxvij ginge szaadann breffue vdt till alle leensmend vdi Iwttlandt szaa liwdennid: Viidt, att oss er till videndis vwrdit, hworledis ther slaaes och ødelegis høigdiwr endt nw ther vdi Iwttlandt offuer the wore forbudt och breffue, vii ther om haffue ladet vdtgange. Thi haffue vii nw paa thet nye vdtseendnt vore forbudtzsbreffue ther om till lanndtzsting, att inngen biscop, prelatte, wore leensmendt eller nogere andre skulle her effther holde nogenn diwr skytthe att skiwde diwr emodt wore breffue. Thi retth teg ther effther att lade tage vell tillwaare vdi tiitt leenn, at om ther nogenn findis, szom saa skiwder diwr emodt vortt forbudt, att tw thenndt forhindrer till saa lennge, att tw fannger att wiide, om hanns husbwndue vill vere

¹⁾ Dueholms Diplom. 126—28. Udgiveren heraf anfører, at Brevet i en Vidisse er dateret: Fredag efter Nyaarsdag (o: 3 Januar), og mener, at feria secunda her betegner: anden Dagen. Det sidste er næppe antageligt, men secunda er maaske en Fejlskrift for sexta.

hanns himmell ther till, att hanndt thet effther hanns beffalling giordt haffuer, och szamme haasbwndne tha stander oss till reette ther fore, eller om samme diwr skyttthe haffuer giordt thett aff szynn egenn villige, tha ladt straffe offuer hannum, szom bør att straffis offwer thennm, ther vore budt och breffwe foragtte och icke holde ville. Her vedest tw att rette teg effther och ladt thet ingelwde. Datum ut supra. III, 3 b; C, 189 b¹⁾. Smlgn. 16 Oktbr.

7 Januar. Peder Ollszenn i Hollingholdt²⁾, Herredsfoged i Hamerumherred, fik Stadfæstelse paa to Domme af Hr. Mogens Gøye og Mogens Mwnck, lydende, at efterdi han har størst Del i Hollyngholtt og Kergaards Have (Swndtz Sogn, Hamerumherred), skal han beholde den og give Medarvingerne Fyldest „met skippe skyldt, hues the kwde tolle offwer kongninglige tyngne“. Gaatrop, altera die trium regum. Dns. rex per se. III, 48 b; C, 188.

8 Januar. Niels Stemp, Borgemester i Køpenhaavn, fik Brev, at han i sin Livstid skal være toldfri i Selandt og Schaane for sit eget Gods og ikke hans „madskaes“. Gottorp, Onsd. efter de hellige tre Kongers Dag. Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester. III, 241*; C, 279³⁾.

10 Januar. Peder Ebbisszen ffick birckebreff saa liwdenis, att vore vndersaatthe, bønder och allmwe vdi Nesbyhoffwitzs leenn skulle haffue fri bircke att haffue, nyde, bruge och beholde, saa som andre wore vndersaatthe haffue, nyde och brughe vdi andre vore och kronnens byrcke heer vdi riiget, och schall her effther till ewiig tiidt were och bliffue wortt och kronnens fri byrck indenn alle marckeskell, som her efter screffuit stander, regendis alltt Nesbyhoffwitzs slott, marck, skowge och eyendom, Nesbye och Nesby mølle, Kirckendorp, Skowgøboo, Torpe, Liwngby, Endroppehaffue, Nystedt och Steghe vdindenn alle fornæ slottis och birckis reette marckeskell, som er fyrstt vpp att Ellmosze aa och emellom Karroppe, saa wp att Otthense och Nesbyhoffwitz marck och emellom bispenns iordt och Nesbyhoffwitzs iordt, emellom S. Hanns iordt och kronnens iordt, emellom Nesbyhoffwitzs søø och S. Hannss skowg, Aalycke och reett westtenn vpp till Taroppe landt, nordenn vp till Browby aa och till reett marckeskell emellom Broby och Nesby, nordenn omkring Kirckendorp emellom Allusze grwndt och Kirckendrup grwndt, emellom Skowgøboo och Alusze, vestenn vp emellom Bellinge marck och Torppe marck, emellom Torppe marck och Lwndemarc, och saa fraa Lwndemarck och neder aff aeen och vdt i strandenn, saa att huadt

¹⁾ Danske Mag. IV, 283.

²⁾ C. III har: Hollmgaard.

³⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 225—26.

brøde, som falder ther vdindenn forn^e marckeskell, thet schall reettis och bødis ther paa birketynget vdi forn^e byrck. Och ville vii och samme byrck her effther schall kalldis Nesbyhoffwitzs byrck, som tillfornne haffuer veritt kalldit Liwngbyrck¹⁾. Datum Gottorp, feria sexta post trium regum. Ad mandatum domini regis proprium. III, 123 b; C, 91²⁾.

10 Januar. Mester Iasper Brochmann fik Ejendomsbrev paa Hanss Michellsszens Gaard i Mallmø med Gaardsrum, Kjælder og Boder. Samme Datum. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye et Wulgangi van Vtenhoff, cancellarii. III, 334; C, 27³⁾.

— Christiern Persszenn fik Livsbrev paa Gaarden Ørbecklwnde i Gwdumherred. Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 123 b; C, 90 b.

— Iacob Eskellsszenn og Arvinger fik Ejendomsbrev paa en øde Gaardseje i Vernehiedt (Aulum Sogn, Hammerumherred) mod igjen at give Kronen en Gaard, som ligger til Lwndeness i samme Sogn og kaldes Dallsgaard. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 50 b; C, 189 b.

— Anders Nielsszen, Tølder i Rødby, fik Stadfæstelse paa Kong Christiernns Brev, lydende, at han og hans Arvinger i deres Livstid skulle beholde den Gaard, som han nu iboer, og den øde Jord, som han har til samme Gaard, mod at de aarlig inden S. Mortenns Dag give 6¹/₂ Mk. deraf til Aalleholm og holde Embedsmanden én Nat over med Mad, Øl og Hestefoder, hvormed de skulle være fri for anden Tynge til Slottet. Ligeledes undte vor naadigste Herre ham og Arvinger for Livstid Gamle Ienns Clawsszenns Have, som Anders nu har i Væрге, mod deraf at give 5 Mk. danske aarlig. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 174 b; C, 138.

— Mester Niels Friis, Cantor i Viborg, fik Stadfæstelse paa et Brev af Hr. Iyrgenn Friis, Biskop i Viborg, hvorved denne under og tilsiger Mester Niels Sybergh Kloster at nyde i hans Livstid i fri Forlening af Bisperne i Viborg. Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 50; C, 189⁴⁾.

¹⁾ Liwngby byrck. C.

²⁾ Vedel Simonsen, Borgruiner, I H. 41—43.

³⁾ Danske Magazin, III Række, I, 242.

⁴⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 761.

10 Januar. Kronens Bønder og Tjenere [i Fredløff¹⁾] i Mueszeherred fik Brev at maatte drive deres Svin ind paa Beckeskowff og Strudtztwyng mod at give hvert femtende Svin til Oldengjæld til vort Slot Aalleholm; naar deres egne Skove bære, maa de drive deres Svin derind kvit og fri. Samme Datum. Rel. Hr. Oluff Hollgerdtsszenn. III, 174; C, 138²⁾.

13 Januar. Eyller Bryske fik Livsbrev paa efterskrevne Gods i Skierne Sogn (Bøllingerherred): en Gaard i Vestterby (Peder Grawersszenn), skylder 3 Ørtug Korn, $\frac{1}{2}$ Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 2 Høns, 1 Gaas, to Gaarde ibid. (Nis Michelsszenn og Nis Grawrsszenn), giver hver ligesaa meget, en Gaard i Skerneby (Morten Villumsszenn), 1 Fjerdings Smør, en Gaard ibid. (Iens Lasszenn), skylder 5 Ørtug Korn, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn og en Gaard i Fulung (Chrestiern Lawrissen), giver 3 Ørtug Korn, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, saaledes at han skal have „forbedellszen“ derover og holde Gaardene ved Magt; Tjenere ved Lov osv., medens den aarlige Skyld skal komme Kongen til gode og overantvordes Iens Hwass eller hvem Kongen tilskikker. Gaattrop, feria 2. post trium regum. Dns. rex per se. III, 49 b*; C, 189 (her med Tilføjelse af, at E. Bryske fik Følgebrev til Tjenere, samme Aar, vigilia nativit. Marie o: 7 Septbr. Dns. rex per se).

— Chrestiern Christiernsszenn i Vognfflundhe [Vognsslunde?] fik Stadfæstelse paa to Lavhævdsbreve, som han og hans Fader gjorde paa Vognflundegaard og hendes Tiliggelse. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

— Oluff Knutsszen og hans Hustru fik Livsbrev paa et øde Byggested norden Bækken ved Vester Herberg, som Salmandt iboede, mod at forbedre og bygge det og aarlig udgive Rettighed deraf efter Lensmands og Herredsmænds Tykke. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

— Seuerin Thomesszenn og hans Hustru i Trostrup fik Livsbrev paa en øde Jord ved Bordi øster op til Peder Ipszenn paa samme Betingelser. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

¹⁾ glemt i III.

²⁾ Friis, Efterretn. om Musse Herred, 104 (efter en Stadfæstelse af 1553).

13 Januar. Oluff Andersssen og hans Hustru fik Livsbrev paa en øde Jord i Eystrup paa samme Betingelser. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

— Eyler Bryske fik Kvittans paa . .¹⁾ Tønder saltede Lax og 35 „speghe“ Lax af sin Afgift af Lwнденess Slot, den ene Tønde for Aaret 1527, den anden for 1528. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49 b; C, 188 b.

— Eyller Bryske fik Kvittans paa 500 Mk. lubsk, som han gav os for at fly ham hans Breve igjen, som Fru Anne, Hr. Otthe Randtzowss Efterleverske, har af ham, samt et Brev af Sywerdt van der Visk paa 2000 Mk. lubsk. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 50; C, 189.

— Samme fik Kvittans for at have forhøjet os elsk. Claus van Aleuelde med 390 Mk. lubsk for de 260 rh. Gld. i Guld, som han skulde give os af Lwнденes Slot og Len for dette og foregaaende Aar. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 50; C, 189.

17 Januar. Se 1527, 13 Decbr.

26 Januar. Hans Symensszenn og Hans Nielsszenn i Stawrby fik Brev at skulle beholde den Jord uadskilt, som af Arilds Tid har ligget til deres Gaarde. Gottroppe, domin. post Pauli convers. (Derfor gav de Kongen 2 Stkr. sort Ledysk, som Hr. Peder Lycke oppebar). III, 125; C, 92.

27 Januar. Axell Gøye fik Ejendomsbrev paa en Jord og øde Byggested i Aallborg ved Slottet mellem Stalden og „slussenn, som løber nordenn till Anders Wwlffs gaardt“ og er 80 Alen i øster og vester, og 39 Alen i sønder og nør. Cum claus. solitis et consv. Gottorpp, fer. 2. post convers. Pauli, nostro sub signeto. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 50 b; C, 190.

30 Januar. Hr. Offue Lwngæ, Ridder, fik Livsbrev „pro seruitio facto et faciendo, saa och for thendt reigsze, handt vaar vdi Norge“, paa Aastrvp Slot med Wenneberg og Ihersleff Herreder cum clausulis in priori ejus littera contentis, dog at Slottet efter hans Død skal komme frit til Kronen; hans Arvinger skulle ikke være forpligtede til at efterlade mere Inventarium, end Hr. Offwe modtog efter Erick Gyldenstjerne. Cum

¹⁾ Tallet ogsaa glemt i C.

inhib. Gaattorp, fer. 5. post convers. Pauli. Ad mandatum dni. regis proprium in præsentia dni. Wulff: Vtenhoff cancellarii et Melchioris Randtzow marsk: Holsatici. III, 50 b*; C, 190.

30 Januar. Samme fik Kvittans at have gjort Rede for den Afgift, han skulde give af Ostrup Len i Aaret 1527. Cum claus. convs. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 51; C, 190 b.

1 Febr. Vi Fr. have været over Regnskab med Iyrgen van de Visk, Detleues Søn, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vort Slot Aalleholm, for Hesteskade og andet, som han har lidt paa vore Vegne den Tid, han drog af vort Slot Nyekøpinge, og blive vi ham derfor 1200 Mk. lubeske skyldig. Denne Sum forpligte vi os til at betale ham eller Arvinger til gode Rede, „szaa handt eller the met nøigis sculle“, og ville vi ikke forvandle Slotsloven til Aalleholm Slot fra forskr. Iyrgenn van der Wisk eller Arvinger og til nogen anden, førend hin Sum er betalt. Til Vidnesbyrd lade vi vort Signet hænge neden for dette vort aabne Brev. Gottorp Slot, vor Frue Aften purificat. Rel. Melchior Randtzow, hollsteske Marskalk. (Og siden talte Mester Iesper¹⁾ med kgl. Majestæt selv herom og da befalede Hans Naade ham at lade samme Brev udgaa i forskrevne Form). III, 174 b; C, 138 b.

18 Febr. Henricus Schullte, Sekretær, fik Ejendomsbrev paa den Bod og Fid paa Ffallsterboe, som han hidtil har givet Leje af og som tilhørte Hanss Michellszenn. [Cum inhib. sol.²⁾]. Gottorpp, Tirsd. efter Iuliane virg. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 334 b; C, 27 b³⁾.

26 Febr. Hr. Henrich Hansszenn fik Gavebrev pro servitio facto et faciendo, paa 80 Gld., som han skyldte Kongen af den Hjælp, han oppebar i Skaane og Sellandt. Gottorpp, Askeonsdag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 334 b; C, 27 b⁴⁾.

1 Marts. Peder Mortensszenn och Gregors Thomesszenn i Bieffuer ischouherrit[!], her Oluff Roszenkrants till Vallø ritthers tiennere, ffinge breff, att the mwe bruge och handle køebmandscab met thennum aff Køghe vdenn byes och indenn byes-met indtsegling,

¹⁾ talte jeg. C.

²⁾ C.

³⁾ Danske Magazin, III Række, I, 242.

⁴⁾ Ny kirkehist. Samlinger, II, 134—36 (hvor der fejlagtig læses. lxx gylden).

ligeruiiss som andre besiddendis borgere vdi Køge gøre, daag met szaa skell, at the haffue thet vdi burgimestter och raads myndne ther szammesteds, szom the haffuede bereëtt for kongelige Maiestatt, att the haffde. Tha schall the och saa liguell gøre och holde byenns tyngte, ligerwiiss szom andre hanss naadis vndersaatte i szammestedt gøre, eller haffue thet vdi burgimestters och raads mynde. Datum Gottroppe, domin. inuocauit. Rel. Dns. rex per se. III, 241 b*; C, 279.

2 Marts. Lauris Persszenn, klerck, ffick presentatz paa Flemløsse kircke per resignationem dni. Seuerini Mathie, vltimi possessoris eiusdem ecclesie. Datum Gottruppe, feria secunda prox. post domin. inuocauit. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 124; C, 91.

6 Marts. Her Hollgerdt Vulffstandt ffich eth breff, att hanss husfrues foreldere haffue giffuit noget godtzs fran Hickeberg till prestter och kircker, dog haffue the alle tiidt haffuet hoss thennum forswaar och forbeddinge till samme godtzs, och her Hollgerdt haffuer nu fanget szamme godtzs i szin vere. Thi haffuer myn herre vntt, at her Hollgerdt maa nyde och beholde szamme forswaar oc forbedding till fornæ godtzs, dog handt schall giffue ther aff till kircker och prestter, szom ther pleyger och thet styfftet er affattga aff arrilldts tiidt, indtill szaa lenge thet vindnis hannum aff met retthe &c. Datum Gottorpp, ffredagenn nest effther søndagenn inuocauit. III, 335; C, 28.

— Canutus Mathie fick presentationem paa Geldstedt kircke, vacantem per resignationem dni. Laurentii Ioannis, presbiteri, cum clausula consueta. Datum Gottorp, feria 6. post dominicam inuocauit. Dns. rex per se. C, 330; gjentaget C, 91.

7 Marts. Hr. Hollgerd Vulffstandt fik Kvittans paa den Landehjælp, som han har oppebaaret i Lagholms Len 1524 og 1525, og blev deraf intet skyldig. Gottorpp, Lørdag efter første Sønd. i Faste. Dns. rex per se. Ligeledes fik han Kvittans paa Landehjælpen af hans egne Tjenere for Hicheberg og Schaberso af samme Aar. Datum ut supra. Og desligeste 36½ Mk. af andre Mænds Tjenere i Lyngbye Sogn etc. III, 334 b; C, 27 b.

12 Marts. Iost Iespersszenn¹⁾ ffick breff paa degenndommet till Kerndrup kircke ad gratiam. Datum Gottorp, torsdagenn effther reminiscere. Dns. rex per se. III, 124; C, 91.

13 Marts. Peder Christiernsszenn i Gestten fik Livsbrev paa Kronens Gaard i Refffning med Tilliggelse, som i Tygi Nielsszenns og i hans Fader Chrestiern Persszenns Tid, mod aarlig at give deraf ¼ Td. Honniug, 1 lubsk Mark og

¹⁾ Esberszen. C.

Gjæsteri. Cum inhib. Gaattorp, fer. 6. post domin. reminiscere, et habuit literas patris et dixit se habere confirmationem patris sui. Rex per se. III, 51; C, 190 b.

15 Marts. Hr. Peder Ebbesszenn, Ridder, skal beholde Nesbyhoffuit Slot og Len efter hans Pantebrevs Lydelse uafløst i hans Livstid, og hans Arvinger siden, indtil det afløses dem. Gottorpp, domin. oculi. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 124*; C, 91 b.

18 Marts. Helliggestes hospital i Aaussy fick ett breff, szaa min herre gaff tid till euuig tid Melby kircke i Lister herrit, dog med szaa skell at then, szom nu forstander er oc the komme skulle till samme hospitall, skulle holle ther en god, lerd oc forstandig prest mand til samme kircke, szom kand gjøre sognefolckett theris redhe och then tilbørlig tienneste, hannom bør at gjøre, oc tesligst en sognedegen, szom kand gjøre presthen oc sognefolckett then tilbørlig thienest, hand thennom pligtig er. Oc then, szom nu forstander er oc the komme skulle for samme hospitall, skulle schicke the fattige folck, ther nu ære oc k[omme] skulle i samme hospitall, theris redelig wpholding till kledhe och fødhe och huess andhet, the behoff haffue, dog szaa at ther som noghen haffuer nogenn breff eller forlening paa samme kircke, at hand bliffuer stillet til fridtz hans liffs tid. Datum Gottorp, feria quarta prox. post domin. oculi. C, 28 (overstreget).

20 Marts. Per Staphensszenn i Volltoffthe (Fflem-løssze Sogn, Bogherred) fik Stadfæstelse paa et Brev, som hans Fader havde af Kong Hanss paa den Gaard, han iboer, og paa en øde Jord; han skal yde sin Skyld til Hagenskow og intet andetsteds, og være Lensmanden dér hørig og lydige paa Kongens Vegne. Gottorp, fer. 6. post domin. oculi. Dns. rex per se. III, 124; C, 91 b.

27 Marts. Esbern Senerinsszenn¹⁾ og hans Arvinger fik Brev paa Mosegaard at have til evig Tid som en fri Bondegaard, dog mod den sædvanlige Skyld. Cum claus. consv. Gottorp, Fred.²⁾ efter Sønd. lætare. Dns. rex per se. III, 124 b; C, 91 b.

— Michel Iensszenn i Stenstrup (Sundzherred) fik Brev, at efterdi han har den største Del i den Bondegaard, han iboer, skal han beholde den og give sine Medarvinger Skjæppe-skyld. Cum claus. consv. Gottorp, fer. 6. post domin. lætare. Dns. rex per se. III, 124 b; C, 91 b.

¹⁾ Søffrinszen. C.

²⁾ I C stod først: Torsdag, hvilket dog er rettet.

4 April. Charine Sewerins i Store Andst fik Stadfæstelse paa en Otting Jord paa Andst Mark og en Eng, som hedder Pwg Maye, indtil nogen kan bevise til Herredsting og Landsting, eller for Kongen og Raadet, at det er Bøndergods. Gaattorpp, sabb. post domin. iudica. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 51 b; C, 191.

— Her Swend Mogensszenn, scriffwer paa Skanderborg, ffick breff saa liwdendis, att effther thi konning Chrestiernn, vor kieriste naadiige herris fader, haffuer giffuit priorisse och menige systtere, som tha ware och her effther komme schulle vti Østerleff claaster, priuilegier och friiheder, szaa att thennum ingenn prier skall paa trengis emoedt theris villige &c., och menige conuent haffuer nw vdtkaarit hannum till theris forstander och prier, ther fore haffuer vor kieriste naadigste herre fulldbiwrdt och samtyckt samme kaar och vdwellelse, at her Swendt maa och skall nyde, brughe och beholde samme claaster och hues rettighedt, ther tilligger, saa lenge hand leffwer, daag met saa skell, att handt skall skicke priorisse oc iomffrwerne, ther vdiindenn er och her effther komendis vvrde, øll, madt och kleder effther gamble sedwaanne. Cum claus. consueticis. Datum Gaattorpp, ipso die Ambrosii. Dns. rex per se. III, 51; C, 190 b.

5 April. Anders Degenn ffick breff, att handt skulle vere degenn till Herrestedt saagne kircke. Cum claus. consueticis. Datum Gaattorpp, domin. palmarum. Rel. Anders Emicksszenn. III, 51 b; C, 191.

6 April. Burgimester, raadt och menighedt vdi Otthens ffinge breff, att alle, andelig och verdtzlig, som gaarde haffue ther vdi byenn och hwszene ere tegt met straåtagh, tha skulle the samme tag affbryde inden S. Michaelis dag nest komendis och tecke met teghell igenn. och thesligiste alle gierde, som indenn byes portte ere, skulle affbrydis och bygge ther plancke eller leer vegge igeenn &c. Datum Gottorp, palme mandag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 124 b; C, 92.

16 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Hr. Niels Persszenn, Sognepræst til Voxløff (og Nibe), har været hos os med et Thingsvidne fra Herimherredsting, lydende, at Mats Sewerinsszenn i Dallssgaard havde „indtword met lowgheffdt“. Harrum Gaardsted med 2 Gaardseje, som ligger vesten op til det Dige, der skiller Hornwm Kirkes Mark og Eng fra Voxløff Kirkes, og saa ud med samme Dige, indtil Haffuerrsig vedtager, siden fra Haffuersig og sønden til den løbende Bæk, som kommer ned fra Harrum Gaardsted, item en Eng til Seuerin Matsszenns Gaard i Clestruppe og de 2 Holme neden ved Bindruppe Mølle, som er „indstenet och indtstabledt“, item et Stykke Eng i Raastruppe, som ogsaa er indstenet og som

Michel Terckellsszenn i Voxløff har i Værge, item en Eng i Nørregaard i Clestrup, som ligger i Gellstruppe Mark, item en Gaard i Gellstrupp, som Knut Nielszenn iboer, med 1½ Fjerding Jord „effther alldt Gellstruppe marck, agher och eyng“, og dertil et Stykke Eng, som ligger „syndenn voszenn“ og er indstenet, en Gaard i Grustedt, som Seuerin Trolberg iboer, med 1 Fjerding Jord over alt Grustedt Mark, item 3 Gaarde i Nybe, iboede af Hr. Iens Bagge, Esgi Farsszenn og Ies Iensszenn og hver med 1 Fjerding Jord efter al Nibe Mark, Ager og Eng, hvilken Lavhævd vi fuldbyrde og stadfæste etc. Cum claus. consv. et cum illa clausula, indtil samme Lavhævd bliver „ryget“ efter Loven. Gaattroppe, Tirsd. efter Guds Legems Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 51 b; C, 191 b.

16 Juni. Samme fik Brev for sin Livstid at være fri for den Salter, som plejer om Vaaren at ligge paa Nybe og salter Sild til Kongens Behov. Cum protectorio. Datum ut supra. Rel. Dns. rex per se. III, 53; C, 191 b (her overstreget).

— Neste fornæ her Niels Persszenn fick och thesligiste stadfestellsze breff paa andre breffue, handt haffde paa Voxløff och Nybe kircker, liwdendis som her effther fylliger: Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligt, at thendne breffwiiszere, oss ellselige her Niels Persszenn, saagneprest i Voxløff, haffuer berett for oss. att oss ellselige mestter Chrestiernn Hwiidt haffuer nogen tiidt szydenn her veritt hoss och bereett, thet handt haffuede giordt en contract met fornæ her Niels, saa att fornæ mestter Christiernn schulde haffue Voxløff och Nybe, och her Niels ther emodt schulde beholde Verum kircke, och vii paa fornæ mestter Christiernns ordt vntte hannum vor presentatzs paa samme kircker, dog saa handt loffwet och tillsagde oss ellselige mestter Claus Gortze, erchedegen vti Riipe, vor canceller, att hand met thet aller fyrste skulle skicke hannum till honde thendt presentatzs, szom fornæ her Niels haffuede paa same kircker, huilcket handt tog icke giorde. Och noget tiidt her effther tha haffue paa thet nye igenn mageskyffwet met huer andre, saa att fornæ mester Christiernn schulle igenn beholde Verum kircke, och her Niels schulle beholde Voxløff och Nybe, och mestter Christiernn schulle flye her Niels vor presentatzs ther oppaa, och her Niels schulde flye hannum igenn verdiige faders her Iwer Mwncks, biscop till Riipe, collatzs paa Verum kircke, huilcket fornæ her Niels giordt haffuer, och ey ffornæ mestter Chrestiernn Hwiidt haffuer skicket hannum vor presentatzs, szom handt loffwede oc tillsagde hannwm. Och haffuer fornæ her Niels nw haffdt her for oss tillstede hogborne fyrstis konning Christiernns presentatzs paa same kircker och capelle, heell oc holdenn vti alle maade, huilckenn presentatzs vii aff vor sunderlig gunst och

naade haffue fulldbiwrdt, sambtyckt och stadtfest &c. cum clausulis consuetis. Och haffue vii aff samme gunst och naade vntt och tilladet och met thette wortt opne breff vnde och tillade, att fornæ her Niels Persszenn maa och schall nyde och beholde fornæ kircker och capelle quitt och frii met sin rentte och rettighed effther konning Christiernns breffs lydellsze vdenn alldt beswaaringe met subsidio, gesterii eller andre biscoplige tyngge, szom andre hans forfedre thendt samme kircke fristt nøtt och bruggt haffue, vndertaget aldenistte cathedratium och visitationis pendinge, huilcke hand skall vdtgiffue, effther szom nw och aff gammell sedwaan veret haffwer. Thi forbiwde vii alle, ehwo the hellstt ere eller vere kwnde, andelige och verdtzlige, fornæ her Niels Persszenn her emoedt hindre eller forfang att gøre i noger maade vnder wortt hyllestt och naade. Datum tisdagen nest effther Gudtzs legomms dag, paa wortt slott Gottropp. Rel. Dns. rex per se. III, 52 b; C, 192.

24 Juni. Her Iahan Vrne ffich eth breff paa thet hospital, som ligger vdenn fore Stege, at hanndt schall thet haffue och hans hostru, ffirue Anne Rønnowsdotter, met alldt tilligellsze frii och quiitt, dog met saa skell, at the schulle lade vpholde aarligenu thendt sedwonlig Gudtzs tiennistte. Samledis schulle the holde capellet met gode ornamentter, met kalck och disk &c., och schulle the holde the arme elendiige siwge faalck och giffue thennum theris daglige føde, nering met madt och øll &c. Schulle the och holde gaardem och capellet met alltt thet godtzs, ther tilliger, vedt [heffdt¹⁾] och mactt, thet bygge och forbedre, och tiennerne, ther paa boe, vedt lowg, skell och reett. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Gottropp, S. Ioannis euang. dag. Rel. Dns. rex per se. III, 241*; C, 279.

— Her Niels Arwitsszenn ffich presentatzs paa Meelbye kyrcke vti Lyster herrit, vacantem per resignationem dni. Iacobi Chanuti. Datum Gaattrop, ipso die diui Ioannis euang. Rel. Dns. rex per se. III, 345; C, 32.

Efter 2 Juli. Hr. Iyrgenn Skottborg, archielectus Lundensis, har berettet for Kongen, at Biskop Iørgenn Friiss til Wiborg og Kapitlet smtds. har tilladt ham at beholde hans Kannikedømme i Wiiburg Kirke, til han kommer til Lundne Stift ad possessionem. Thi forbyder Kongen alle Tjenerne til samme Kannikedømme at svare andre end forskr. Iyrgenn Skottborg eller hans Procurator. Ottonie, fer...²⁾ post visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 84 b; C, 228³⁾.

8 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans for 1500 rh. Gld. i Guld af Tolden. Nyborg, Onsd.

¹⁾ C.

²⁾ Tallet mangler i C; III har ladet staa Plads aaben dertil.

³⁾ Knudsen, Joachim Rønnow, 40.

efter vor Frue Dag visitat. Rel. Hr. Tygi Krabbe, Marsk. III, 241 b; C, 279 b.

10 Juli. Iens Brolegger, Borgemester i Køpnehaffnn, fik Stadfæstelse paa Kjøbebrev og Skjødebrev, lydende, at han og Arvinger til evindelig Eje skulle nyde en Køpnehaffnn Stads Grund og Jord sønden for den Helligands Kirkes Mur og norden for „adell gadenn“, som i sin Bredde paa den vestre Ende ud til Vichmannndt er $7\frac{1}{4}$ selandske Alen i sønder og nør og i sin Længde 7 Alen 2 Fingersbred i øster og vester. Kjøbe- og Skjødebrevet hænger ved samme Stadfæstelsebrev. Cum inhib. Nyeborg, S. Chanuti regis Dag. Rel. Magnus Gøye, D. R. Hofmester. III, 242 b; C, 280¹⁾.

— Niels Stemp, Borgemester i Køpenhaffn, fik et lignende Brev paa den Bod, han har ved forskr. Boder. Samme Datum og Rel. III, 242 b; C, 280²⁾.

— Anders Hallagger, Raadmand i Køpenhaffuenn, fik et lignende Brev paa en Grund sønden for Hellig Gesthus Kirkegaards Mur og norden for „adellgadenn“, som i sin Bredde er 7 selandske Alen mindre end 1 Kvarter, østen for Oluff Schrifuers Bod og ligesaa lang ud med „adellgadenn“. Cum inhib. Samme Datum og Rel. III, 243; C, 280 b³⁾.

— Hr. Iahann Randtzow, Ridder, fik Brev, at Kongen har givet ham og Arvinger til evig Tid en Part i den Gaard, som Niels Stemp, Borgemester i Køpennhaffn, iboer, som er tilfaldet Kongen efter Hanns Michelsszenns Hustru som Fjendegods, dog undtaget om Mester Northenn Buszere har nogen Ret deri. Samme Datum. Ad mandatum regie Majestatis proprium. III, 242; C, 280⁴⁾.

— Knut Scriffwere, Borger i Kolldinge, og hans Hustru Jahanne fik Livsbrev paa en halv Otting Jord paa Heggebøll Mark mod at give den sædvanlige Skyld til Kolldinge Slot og ej forhugge Skovene etc. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Wulffgangus Vtenhoff. III, 53 b; C, 192 b.

— Hr. Iohann Vrne, Ridder, og hans Hustru, Fru Anne Rønnowsdatter, fik Brev for begges Livstid paa Skelskøer By

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 226—27.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 227.

³⁾ Sammesteds.

⁴⁾ Sammesteds.

at nyde, fri og kvit, med al kgl. Ret, dog at saa længe denne Sise paastaar, skal det komme til Kongen, hvad den løber aarlig mere end 100 Mk. danske. Naar begge ere døde, skal Kjøbstaden ubehindret komme til Kronen igjen. Cum claus. consv. et inhib. sol. In castro Nyborg, die Chanuti regis. III, 242*; C, 279 b.

II Juli. Dorothea Heroldts i Roskilldt skal i sin Livstid være fri for Byskat og Rytterhold. Cum inhib. sol. Nyeborg, Lørd. efter S. Knudts Konges Dag. Ad relationem dni. Magni Gøie. III, 242*; C, 279 b.

— Hr. Tygge Krabbe fik Kvittans paa Hr Axell Vgerups Vegne for 11 lødig Mk., 4 Lod Sølv „och ther vti-blannt vdi veggtenn vor 46 chorell stenne“, 6 Gld. i Guld og 8 Mk. 2 β Klippinge, Stykket til 14 Penninge, og paa egne Vegne for 60 lødig Mk. Penninge, som Almuen i Kullenn gav for at blive ved det Landgilde, som de nu give. Nyeborg, Lørd. efter S. Canuti regis Dag. III, 336 b; C, 29 b.

12 Juli. Her lesper fick presentationem paa Røssnis kircke i Seland per obitum dni. Petri, vltimi possessoris eiusdem. Datum dominica prox. post festum diui Canuti regis. Rel. Magister Canutus Gyldenstiern. C, 330 b.

13 Juli. Borgerne i Nagkskowgh fik Brev, at paa Grund af den Skade, deres By har lidt af Ildebrand, maa de, hvis Huse, Gaarde og Gods ere brændte, være fri for kgl. Tyng og Byskat i 3 Aar fra Datum. Nyborg, Mand. efter S. Chanuti regis Dag. Rel. Mag. Andreas Glob. III, 175; C, 139.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi nu med Rigets Raads Raad, som er forsamlet til denne almindelige Herredag, stadfæste alle Privilegier og Friheder, som vi selv og fremfarne Konger i Danmarck have givet Hr. Styggi Krwmpenn og hans „forfedre“, Biskopper i Borglom, besynderlig paa Stiftets Kjøbstæder, Tystedt og Maristedt, som til forn kaldtes Seby, saa at de ej skulle besværes med nogen Told ydermere end som vore Undersaatter i Kjøbstaden Wiborg og heller ej skal der bygges, dem til Forfang, nogen ny Kjøbstad ved Haffwitzør eller andetsteds eller bruges nogen Forprang mod deres Friheder. Samme Datum. III, 53 b; C, 193.

14 Juli. Iens Skaroltt skal nyde sit Pant paa Frostteherred uafløst i 6 Aar mod slig Tyng, som han hidtil har

givet deraf efter Pantebrevets Lydelse. Nyeborg, fer. 3. post festum S. Canuti regis. Rel. Hr. Iahann Rantzow. III, 336 b; C, 29 b¹⁾.

Skickellsze om swenne.

15 Juli. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre allde witterligt, at nogle vortt ellskelige Danmarcks riigis raadt haffue bereett for oss, att mange aff theris swenne, naar the haffue fannget kledhe och pendinge, fordriste the thennum till att riide fran thennm och till en andenn vden orlog och venskab. Tha effther thi wore kiere vndersaatte, bispere, prelatter, riddere, riddermenndtzmenndt och alle andre, szom iordegotzs haffue vdi vortt riige Danmarck, ere nw forpligtidt att holde rysting met swenne, hestte och harnisk, haffue vii met wortt ellskelige Danmarcks riigis raadt her nw forsamlet, thet szaa bewillget och samtycktt, att huilckenn swenndt, szom wperer sin haasbwndis klede eller pendinge och rider fran hannwm emodt hanns villige och samtycke, førre endt handt haffuer vdttientt szynn tienniste och giordt hanns haasbwndne fyllestt for till thendt tiidt, szom handt pleger att tage klede eller pendinge igenn, tha skall thendt, szom samme swendt igenn anammer i szynn tienniste, haffue forbraatt je marck, hallffdelenn till oss och kronenn och hallffdelenn till thendt, szom samme swendt er fraakomenn, om handt holder hannwm, effther handt awffweedt, att handt er komenn fran szin haasbwnde met vmynde, och swendenn skal vere plegtiig att igenn giffue sin haasbwndne, hwess handt haffuer wpeboret, ythermere endt handt haffuer giordt thien-niste fore, och ther till straffis tilbørligenn. Rider och nogenn swenndt frann sin haasbwndne, szom haffuer oppeboret hanns klede eller pendinge, och vedt, hanns haasbwndne nogenn reygsze paa henge, tha skall thet vere giordt werligt. och thendt, szom hannwm anammer och holler i sin tienniste videndes, skall haffue forbraatt, szom forscreffuit stander, och ther till vere plegtiig att bøde hues skade eller forsømsze, ther affkomet. Och huilckenn swenndt, szom vill skillies frann sin haasbwndne, handt skall tillsziige hannwm sex vgher nest tillforrn for thenndt tiidt, som handt skall tage kledhe och pendinge, och tha skall hand ther offuer icke trengis till att tienne emodt szin villige. Thendne skickellsze ville vii, huer swenndt, szom tienn vti wortt riige Danmarck, skall vbrødeligenn holde wnder thendt pliigtt, szom før er rørdt, dog szaa handt fannger szyne kledhe och pendinge aarligen till gode reede. Datum Nyborg, otthensdagenn nest effther S. Knudt konnings dag. III, 3; C, 139²⁾.

— Ffrwe Mette, her Marqword Rønnows efftherlewerske, Iacob Rønnow oc Eyler flynge dom offuer byspenn aff Ffiwnn saa liwdenis. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vitherligtt, att aar effther Gwtzs biwrdt mdxxviiij³⁾ thendt neeste

¹⁾ Friis, Familien Rosensparre, 6.

²⁾ Danske Mag. IV, 283—84. I C er tilføjet i Marginen: inter generalia.

³⁾ skal være: 1527. Smlgn. Pal.-Müller, Iens Andersen Beldenak, 122.

onsdag fore S. Bartholomei apostoli dag vti Otthenssze biscoeps gaardt, nerwerendis oss ellskelige verdiige ffader met Gudt, her Lage Vrne till Roschylldt, Iuer Mwnck tiill Riipe, Stygge Krwmpenn till Borglom, Offwe Biillde till Aars, biscooper, mestter Knudt Gylldenstiernne, prouest vti Viborg, her Magenns Gøye, Danmarcks riigis howmestter, her Tyggi Krabbe, Danmarcks riigis marsk, och her Peder Lycke, ritther, vore mendt och raadt, met flere oss ellskelige Danmarcks riigis raadt, wor skicket fore oss oss ellskelige ffrue Mette, her Marqwordt Rønnowes, ritthers epherleuerske, och Eyler Rønnow paa hanss broders veigne, Iacob Rønnows, paa thendt ene, och haffuede vti retthe steffwenndt oss ellskelige verduge fader met Gudt, her Iens Anderszenn, biscop till Otthensze, paa thendt andenn sziide for langszomelig treetthe och deelle, som thennum haffuer emellom veret, for alldt theris arff och eye, hand haffuede fran thennum, och for eth vskelligt bandt, handt førde theris fader, her Marqwordt, paa och kallet hannum en oppenbar kiethther vti sitt opne beseiglett breff, met andre flere swaare sagher, szom the ther tha till kende gaffue. Tha offuerwerendis vortt ellskelige Danmarcks riigis raadt, som tha tilstede vaare, bleff samme sag velluilligenn volldtgifuit fran theris hender paa baade sziider att forhandndles och fordrages alldtingist till een fulldkomelig, endelig eende, wgien kallelig till ewiig tiidt, enthen till mynde eller till reette, saa att oss ellskelige verduge federe met Gudt her Iuer Munck till Riipe, her Offwe Biillde till Aarss, biscooper, mestter Knudt Gylldenstiernne, prouest vti Viborg, och her Peder Lycke, ritther, vore mendt och raadt, schulle haffue fulldt magtt paa for^{ne} verduge ffaders her Ienss Andersszenns vegne, att hues the giorde och lode paa hanss vegne vdi samme sag skulle vbrødeligenn holles och vedt magt att bliffue vdi alle maade. Thesligist och att verdiige ffeder met Gudt, her Lage Vrne till Roschilldt, her Stygi Krumpenn till Borglom, biscooper, her Magens Gøye, Danmarcks howffmestter, och her Tyggi Krabbe, Danmarcks riigis marsk, ritthere, vore mendt och raadh skulle haffwe fulldtmagt paa for^{ne} oss ellskelige ffrue Mette Marqwordtzs och hindis børnsz vegne, att hues the giorde och lode paa theris vegne skulde vbrødeligenn holddis och vidt fulldt magtt att bliffue; vdi alle maade, och ther som the fyre paa thendt ene siide sawde eett, och the andre fyre paa thendt anden siide sagde eth andet, och icke kunde forenis och fordragis ther om, tha toge the oss till een offuer rether ther vdtoffuer. Och huilcke fyre vii tha tillfulde, schulde alldtingist bliffue vedt fulld magt och vbrødeligen holddis; hues the ther om haffuede beuilliget och samtyeckt, schulle alldtingist vere en fulldkommelig affthalenn sagh till ewiig tiidt. Tha sagde vii ther saa paa, som her effther fyllger, saa att for^{ne} verduge fader met Gudt, biscop Ienss, schulle gifue forskreffne oss ellskelige ffrue Mette j^e rinske gyllderne, føre hwn drog aff byenn, och sidenn gifue hinde och hindis børnn xv^e marc danske pendinge att twinde tiider, hallffuedelenn om iwlenn och hallffuedelen om paaschenn ther nest effther, eller och gifue thennum Pederstrup bye, fang och eyen-

dom och Ringstedtz gaardts till ewerdelige eye, om handt icke wille vdtgiffue fornæ swm pendinge paa fornæ tiidt. Tha beiaet, bewilliget och samtyckte fornæ verduge fader att vdtgiffue fornæ swm pendinge, som forscreffuit stander. Och ther som fornæ swm pendinge icke redeligenn vdtkomme, szom føre er rørdt, tha skulle fornæ oss ellskelige frue Mette och hindis børn anamme fornæ Perderstrup bye, fang och eyendom och Ringstedt gaardt att nyde, haffue och brwge och beholle till ewindelig eye, eye skullendis till ewig tiidt. Till ythermere viuttnesbiwrdt, att saa er ganget och faret, som forscreffuit staa, henge vii fornæ Ffrederiich met Gutz naade &c., Lage Vrne till Roschyllt, Styge Krumpenn till Borglom, Mogenss Gøye, Danmarcks riigis howmestter och Tyge Krabbe, Danmarcks riigis marsk, ritthere, vore indtsegle och signet nedenn fore thette vortt opne breff. Datum paa wortt slott Nyborg, thendt neeste odensdag effther S. Chanuti regis dag. III, 125 b; C, 94 b¹).

15 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Oluff Roszenkrantz, Ridder, vor Mand og Raad, har nu berettet os, at han har en Lod og Del i en Bondegaard, som kaldes Raariiss (Bieffuerskowgishered) og at han har kjøbt af Bonden dennes Part deri. Desligeste berettede han, at vi og Kronen ogsaa have nogen Ret deri, saa at der plejer aarlig at gives deraf 2¹/₂ Grot og 2¹/₂ Skp. Havre, hvilken Anpart vi nu have „fulldtskøett“ og afhændet til forskr. Hr. Oluff Roszennkrantz og hans Arvinger til ewig Tid, og kjendes vi derfor at have oppebaaret Fyldest og Værd efter vort Nøje. Nyeborg Slot, Onsd. efter S. Knudt Konges Dag. Ad mandatum dni. regis proprium in præsentia dni. Magni Gøye. III, 243; C, 280 b.

— Erich Byllie, alias Matsszenn, og hans Husfrue, Fru Sophia Rudtsdatter, fik Brev paa Isholltte Len i Hallandt som et frit brugeligt Pant, uafløst i begges Livstid, for 1000 Mk. danske efter det Brev, som Fru Sophie har derpaa. De skulle holde Godset ved Magt, Bønderne ved Ret og ej tilstede, at de forurettes, heller ikke forhugge Skovene. Cum inhib. etc. Samme Datum. Rel. Hr. Iehann Rantzow, Ridder. III, 337; C, 30²).

17 Juli. Hr. Tygge Krabbe fik Skjødebrev paa efterskr. Gods, som tilhørte Niels Bragde: i Lystersherred to Gaarde i Syretorp (Meelbye Sogn), som Swendt Bentsszenn og Swendt Ionsszenn ibo, give hver 14 Skp. Byg og 2 β Grot, Per Niels-

¹) Hvitfeldt, VIII, 164—67, Folioudg. 1307—08.

²) Danske Mag. IV Række, IV, 333—34.

szenn i Ysttebye, giver 1 Pd. Byg, 3 β Grot, Per Christiernsszenn ibid., 1 Pd. Byg, 20 Grot, Bage ibid., 1 Pd. Byg, 2 β Grot; Trudt Tursszenn i Gallerøt (Mørøppe Sogn), giver 3 β Grot; i Villdenscherrød: Iess Ollsszenn i Grødby, giver 1 Pd. Byg, 1 β Grot, Per i Ledingerøt, giver 1 lødige Mk., Iess Ollsszenn i Torssegge, giver 1 Pd. Byg, 6 β ; i Gersherred to Gaarde i Vllerup (Vester Vram Sogn), som Ienss og Age ibo, give hver $\frac{1}{2}$ Td. Smør. Disse Gaarde har Hr. Tygge Krabbe kjøbt for 300 Mk., og om de fravindes ham ved Kirkelov, Landslov eller nogen Rettergang, skal denne Sum gives tilbage. Nyeborg, Fred. post Chanuti regis et mart. Rel. Mester Anders Glob. III, 337 b; C, 30 b.

Kom breff till styfftene i Iwtlandt.

18 Juli. Hellsze ether alle bønder och menige allmwe, ehuo som hellst i tienne eller tillhøre, som bygge oc boe vti N., kierligen met Gudt och wor naade. Wiider, att fore oss er bereett, hworledis i ether fortrycke oc ey ville redeligen vdtgiffwe ether thyende och andenn prestte retzell, effther som aff oss och vortt ellskelige Danmarcks riigis raadt samtyckt och besluttet bleff vti nestte forgangen herre dag vdi Otthensze. Thi bede vii ether och biwde, atii alle och huer serdelis rette ether effther att thyende hwer thyende kerff och hwer thyende høffwede. Samledis, at hwer skall lade syn thyende till kyrckenn vti gode maade fram føre, och ther tha skyffthis och delis vdi tree partte, offwerwerendis biscopens, prestens och kirckewergis budt, och tha schall giffuis ether madt och øll till gode reede, eller thet haffue vti ether mynde. Och ther szom i thette forn^e gøre ville, tha schulle i vere frii fore biscops gaffwe och andenn prestte retzszell, szom vti Otthensze besluttitt bleff, och hwor i icke thet gøre ville, tha reetther ether effther att thyende giffue och gøre biscops gaffwe och alldh andenn prestte retzell, effther som gammell sedwaann veret haffuer, effther thendt recessis liwdellse vti Otthensze vti samme herre dag om the erinde giordt och beseglet bleff, och lader thet ingennlwnde. Datum paa Nyborg, løffuerdagenn nest effther diuisionem apost., vnder vort signet. Dns. rex per se. III, 54; C, 193.

— Item bispen i Vendsyssell och her Anders Bilde, her Holgerd Wulfftandt, her Hans Krabsse och her Truedt Wulffstandt finge et breff och fuldemaagt at handle met konngen i Suerige i thette herre møde i Nyløse, at om behoff giøres, at hand thaa kommer kongelig Maiestatt vdi Danmarck till hielp met ve wergagtuge karlle, huor behoff giøres, tiill skiibs i Øster siøen eller Vester siøen met skibe, bøsser, werge, krud, lodt oc fittallie paa koningens i Suerige eighen kaast och besodlinge vdi iij monede sambfeldt; sameledis at sende indh vdi Skaane tilhielp, nar behoff giøres, je gerustet heste och karlle met glaffuender paa synn eighen kaast och teering i iij monede i koninglige

Maiestadts tieniste &c. Och ther som konningen i Suerige will thette indgaa, thaa haffue for^{ne} riighens raad och fuldmynduge sendingebud fuldemaagt at tilsiiige hannum lige saadan hielp ighen aff koningen i Suerige^[!] ighen, om hand then behoff haffuer. Datum Nyborgh, logerdagen post diuisionis apostolorum. Rel. Her Magens Gøie, hoffm[ester], her Tuge Krabbe, m[ars]k. C, 30¹⁾.

18 Juli. Hr. Hollgerd Wlffstandt fik Brev paa Halmstedtherrid i Synderhallandt, saaledes at han skal annamme det, naar de 6 Aar ere forløbne, hvori Ienss Torbensszenn har Brev paa Herredet (1525, 10 Avgust), og siden beholde det, saa længe han har Lageholm Slot, efter det Brevs Lydelse, han har derpaa, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf og aarlig giver Kongen rede Penninge for den halve visse Rente, som løber 173 Mk. 8 β (Td. Byg regnet for 12 β, Td. Havre 4 β, Pd. Smør 10 Mk., en Ko 2¹/₂ Mk., en Galt 2 Mk., 1 Gaas 1 β, 2 Høns 1 β, 1 Skp. Mel 2 β) samt Halvdelen af alt Sagefald; Gjæsteriet skal han selv beholde; for Vrag, som strander under Herredet, skal han gjøre Regnskab. Cum claus. consv. Nyeborg, sabb. post festum divisionis apost. Dns. rex per se, in præsentia dni. Magni Gøye et dni. Tychonis Krabbe. III, 338*; C²⁾.

— Vi Fr. forlene Hr. Axell Vgerup, vor Mand og Tjener, med Søllwitzborg Slot og Len med Kjøbstaden Roedtby med al kgl. Ret i 10 Aar fra Datum mod en aarlig Afgift af 100 rh. Gld. i Guld, fuldvægtige, eller 300 Mk. danske; dog ville vi beholde forskr. Rottnebyes aarlige Byskat og Rente til vort Fadebur. Han skal gjøre tilbørlig Tjeneste, holde Godset ved Magt, Bønderne ved Lov, og hvad Vrag, som der strander under Lenet, skal komme os til Gode efter Regnskab. Nyeborg Slot, Lørd. efter divisionis apost. Ad mandatum dni. regis proprium, præsentibus dnis. Magno Gøye et Tuchone Krabbe militibus. III, 338 b*; C²⁾.

— Menige Kjøbstædmænd i Selanndt fik Brev til Landsthing, at der ikke skal holdes Marked i Selanndt uden i Roschilldt og Køge; den, som vil gjøre herimod, skal have forbrudt, hvad han har at fare med, Halvdelen til Kongen og Halvdelen til den By, hvor han har hjemme. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe, Marsk. III, 243 b; C, 281³⁾.

¹⁾ Smlgn. Konung Gnstaf Is Registratur, V, 272.

²⁾ findes paa et Ivsrevet Blad af C, der nu opbevares i Samlingen „Svenske Jordebøger“, No. 49 b (Geh.-Ark.)

³⁾ Kjøbenhavn's Diplomat. II, 228.

18 Juli. Bønnder paa Langeland indfandt breff, at the haffde beclaget, at borgere i Rudkiøping icke kunde formøge at wpholle homble, stoell, salt, kledhe och andhen wore, szom almwfen ther i landhet behoff haffue. Thii haffuer min herre vndt oc tilladet, at almwfen paa Langeland, szom sidde for gaard oc affuell, her effther maa wdføre theris hiemfødde fee och egen affuell til stederne och ther ighen kiøbe homell, salt, stoell oc huess andhen deell, the till theris egegn gaard wpholling behoff haffue, dog szaa inngen bunde skall kiøbe oc selge med andhen oc ey føre til stederne wdhen theris egen hiemføring oc affuell, oc huess wore, the aff stederne hiem førindis worde, skulle the icke selge emellom huer ander mett alne eller skeppe i noger maade, och wille ey, at the nogenn peberswennde, szom icke sidder for gaard och affuell, skulle bruge nogen kiøpmandskab ther paa landhet eblant almwfenn, wore wndersotthe i Rudkiøping til skade och forfang i noger maade. Cum inhib. &c. Datum sabbato post festum diuisionis apost., vnder wortt signet. Rel. Dns. rex per se in presencia dni. Otthonis Krumpenn. C, 140¹).

19 Juli. Vi Fr. have gjort et venligt Mageskifte med Anders Hansszenn, vor Mand og Tjener, saaledes at han og hans Arvinger skulle have af os og Kronen til evindelig Eje en Gaard i Helssneds (Homblet Sogn, Sønderherred paa Langeland), som Michell Speck iboer og skylder aarlig 4 Ørtug Byg med al Tilliggelse . . . inden Markeskjel og uden. Vi forpligte os til at fri og frelse forskr. Anders Hansszenn og Arvinger denne Gaard, og til at „vederlegge“ dem en lige saa god, om den fravindes dem. Herimod skulle vi og Kronen have en Gaard i Lyckeby (Tudebøll Sogn, Nørøherred paa Langeland), som Seuerin Hansszenn iboer og skylder 3 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge, 1 Lam, 2 Gjæs og 4 Høns. Nyborg, domin. ante festum Magdalene. Rel. Hr. Otthe Krumpenn. (Hr. Otthe lovede Kongen at overantvorde denne Anders Hansszenns Gjenbrev). III, 175; C, 140 b.

— Mogens Falster ffich en missiue till her Albret Iibszenn, att hand schall vdtlegge Magenns Fallstter en aff the gaarde, som handt gaff hannum befalling paa att anamme paa hanns naadis vegne, huilckenn gaardt, szom handt kandt tencke, att myn herre kommer mynst till brastt. Datum Nyeborg, dominica post diuisionem apost. III, 339 b; C²).

— Niels Christiernsszenn skal være fri for Kongeskat, Udbud og al anden Tyngsel i sin Livstid, saa længe han boer

¹) Rasmussen, Rudkjøbing, 56—57.

²) som ovenfor S. 167 Anm 2.

paa Hr. Oluff Roszennkrandtzs Gods. Nyeborg, domin. ante festum Magdalene. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 244; C, 281.

19 Juli. Pether Gørtze i Køpenhaffn fik Brev ad gratiam at være toldfri for, hvad Gods han fører ind og ud af Riget og som tilhører ham selv, dog at han ikke skal „behytte“ anden Mands Gods. Nyborg, domin. post divisionis apost. Rel. Mester Anders Glob. III, 243 b*; C, 281¹⁾.

20 Juli. Per Villadtsszenr, Slotsskriver paa Køpenhaffn, fik Livsbrev paa Raagaard paa Amage, som han i nogen Tid har havt i Værge, at nyde uden al Afgift, dog at han skal bygge og forbedre Gaarden og ej lade den forfalde, ligeledes ikke afhænde noget af den tilliggende Ejendom fra Gaarden. Naar han er død, skal Gaarden ubehindret komme tilbage til Køpenhaffuenn Slot. Cum inhib. Nyborg, Mand. efter divisionis apost. [under vort Signet²⁾]. Rel. Hr. Mogens Gøye, Hofmester, og Mester Anders Glob, Rentemester. III, 244; C, 281 b.

— Hr. Tyggi Krabbe fik Kvittans for 300 Mk. danske, som han gav Kongen for det Niels Bragdis Gods, som han indløste af Abbeden i Beckeskowg. Nyeborg, fer. 2. post festum divis. apost. Dns. rex per se. III, 339 b; C³⁾.

— Her Seuerin Persszen ffick presentatzs paa Huntzeby kyrcke vdi Laalandt per resignationem dni. Ludolphi. Datum die Margarethe. Rel. Her Henrich Krumdige. III, 176; C, 141.

21 (14?) Juli. Kronens Undersaatter, som nu leve i Ostter Nørlwnde, Vestter Nørlwnde, Ostter Karrleby, Vester Karleby og Risingeby, fik Stadfæstelse paa Kong Hansszes Brev, at de i deres Livstid maa nyde og beholde den Jord, de have indtaget og indhegnet af deres Fælled. Cum inhib. sol. Nyborg, Tirsd. efter Margarethe virg. Dag, nostro sub signeto. Dns. rex per se. III, 176; C, 141.

22 Juli. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Hr. Henrich Krumdiige, Ridder til Vallend, vor Mand og Raad, har berettet for os, at der er nogle Gaarde og Gods, liggende ved hans Gaard Vallendt i Synderhallandt, i Pederstrop By (Owsbye Sogn, Høgsherred), som Hr. Tyggi Bragde, hvis Sjæl Gud

¹⁾ Kjøbenhavnns Diplomat, II, 228.

²⁾ C.

³⁾ som ovenfor S. 167 Anm. 2; desuden i C, 141 blandt Breve fra Smaalandene, men overstroget.

naade, havde i Pant af Niels Bragde, der nu er rømt af Riget til vor og Rigets aabenbare Fjende, hvorfor hans Gods er tildømt os af Danmarcks Riges Raad. Efterdi at samme Gods er Hr. Henric Krumdiige saa vel belejligt for hans Gaard, tillade vi ham at indløse det af forskr. Hr. Tyggi Bragdis Arvinger eller deres fuldmyndige Væрге og fornøje dem deres Penninge igjen til gode Rede. Hvis dette Gods er bedre, end det er pantet for, skal han betale os det efter Vurdering af os elskel. Hr. Holgerdt Vullffstandt, Hr. Trude Vullffstandt, Riddere, vor Mænd, Raad og Embedsmænd paa Lageholm og Vardtberg, Lage Vrne, vor Landsdommer i Skone, og Iennss Torbensszenn til Skarollth, vore Mænd og Tjenere. Naar Pantet er indløst af Hr. Henric og hvad det er mere værddt, er os fornøjet, betalt eller „forwisset“, skal han og Arvinger beholde det til evig Ejendom. Nyeborg Slot, S. Marie Magdalene Dag. Ad mandatum dni. regis proprium in præsentia dni. Vullffgangi van Vttenhoff, cancellarii regii. III, 339 b.

Siden fik han Brev at maatte indløse Gaarden Suens-rødt, som Iuer iboer, giver $\frac{1}{2}$ Td. Smør. Fflensborg, Sønd. post Calixti [18 Oktbr.]. III, 340 b.

22 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi Hr. Henrick Sparre, Ridder, vor Mand og Raad, for nogen Tid siden med vor Vilje har opladt sin Søn, Knud Sparre, vor Hofsinde, sit Pant i Siøborgh Slot, tillade vi, at forskr. Knud Sparre, om han overlever sin Fader, maa beholde Siøborg Slot og Len som et frit, brugeligt Pant, uafløst i 6 Aar efter hans Faders Død. Han skal holde Slottet byggt, Tjenerne ved Lov osv. og om der indkommer noget Vrag der i Lenet, skal det komme Kongen til gode, og der skal gjøres Regnskab derfor. Efter de 6 Aars Forløb skal Slottet indløses og da komme ubehindret til Kronen igjen. Nyborg Slot, S. Marie Magdalene Dag, under vort Signet. C, 281 b; forkortet i III, 244 b*¹⁾.

— Mester Lauris Øllmandt fick stadffestellsze breff paa Yderstorpe kircke vdi Ffallster effther konning Hansszes breff, att vere till ewiig tiidt till thendt hellig andtzs capell vdi Nyekøping ffor en daglig messe, och daglig thendt hellig andtzs tiider &c. Datum Nyborg, othensdagenn post Margarethe. Dns. rex per se.

Item fick handt och eett stadffestillsze breff paa eett mageskiiffthe,

¹⁾ Annaler for nord. Oldkyndighed, 1851, 336.

szom giordt vaar paa en hawe till thendt helligandtzs capell emellem byen och prestenn till same capell, szaa lenge noger komer met bedere bewiisning. Datum vt supra. Dns. rex per se.

Item fick handt och eett protectorium in generali offuer samme capell och Yderstorpe kircke met alldt theris tilliggellsze. Datum die Magdalene, Nyborg. Dns. rex per se. III, 176; C, 141.

22 Juli. Her Berthel Iebsszenn i Skamby ffick stadt-festellsze paa konning Hansszes presentatzs paa Skamby och besker-mellsze vdi samme breff. Datum Nyborg, neeste odensdag effther diuisionis apostolorum. Rel. Mestter Iehan Friiss. III, 127; C, 96.

23 Juli. Iacob Rønnow fik Ejendomsbrev paa en Jord, som ligger i Swinborg sydøst optil Skartertaarnet og derfra strækker sig i nordøst til hans Moder, Fru Mettes, Hr. Marq-wordt Rønnowss, Ridders, Efterleverskes Gaard, i Længde og Bredde op til Stranden saa langt og bredt, som hans Moders Hus, Gaard og Have rækker, langs ud med Stranden, som er vor og Kronens Forstrand. Cum inhib. Nyborg Slot, Torsd. efter S. Marie Magdalene Dag, under vort Signet. Rel. Ienss Hwass. III, 127; C, 96 1).

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at denne Brevviser Hannss Brwn, Borger i Othens, har berettet os, at hans Husfrue Marines Forældre for nogen Tid siden gav den Gaard, de nu ibo, til S. Gertruds Alter i S. Albani Kirke, og kæret over, at Værgerne til samme Alter lade Husene forfalde, saa at de ingenlunde kunne taale at give den nuværende Husleje deraf eller „vpholde oss och byenn tilbørlig vdtgiffit“. Da have vi, for at vor og Byens Skat og Tynge ej skal forarges eller helt tilintet-gjøres, tilladt, at Hans Brwnn, hans Husfrue Marine og deres Arvinger til evig Tid maa beholde forskr. Gaard, mod at deres Arvinger selv skulle holde Gaarden ved Magt og aarlig om Paasketid give 3 Mk. danske Penninge til forskr. Alter og til os og Byen den tilbørlige Skat, Tynge og Udgift efter Borge-mesters og Raads Tykke. Cum claus. consv. et inhib. sol. Nyborg Slot, Torsd. før S. Iacobi ap. Aften, under vort Signet. Rel. Iens Hwass. III, 127 b; C, 96 b.

25 Juli. Hr. Mouritzs Sparre berettede, at Hr. Tyggi Krabbe har fravundet ham Gaarden Lestrup, som han kjøbte af Kong Christienn, og Kongen bør stande ham til Rette derfor. Thi haver Kongen undt, at Hr. Mouritzs maa annamme af

1) Knudsen, Joachim Rønnow, 23.

Niels Bragdis Gods 3 Gaarde i Gydingeherred, som Iyrgenn Steensszenn har i Forlening og som kaldes Amsrødt; hvad dette Gods er mere værd end hin Gaard, skal han gjøre Fyldest for efter gode Mænds Tykke, hvem Kongen tilskikker. Nyeborg, die Iacobi ap. Dns. rex per se. III, 340 b. Smlgn. 1529, 28 Januar.

25 Juli. Anders Ebbesszenn og Fru Pernelle fik Livsbrev paa Jwngshoffuit lydende som Brevet af 1526, 17 Septbr.; dersom Fru Pernelle overlever Anders Ebbisszenn, skal hun holde 6 „vergafftige“ Karle med Heste osv. og være fri for Borgeleje. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 237; C, 272 ¹⁾.

— Ion Swensszenn fik Livsbrev uden Afgift paa en Gaard paa Thorøø, som kaldes Hovedgaarden. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Ienss Hwass. III, 127 b; C, 96.

— Skipper Anders Skotte skal, den Stund han er i Kongens Tjeneste, være fri for al kgl. Tyngge, som han var i Kongerne Hansszes og Christierns Tid. Samme Datum. III, 244 b*; C, 282.

— Her Iacop Knudszenn fih presentationem paa Skamby kircke, vacantem per obitum dni. Bartoldi Iacobi, cum clausulis consuetis. Datum Nyborg, die S. Iacobi apost. C, 330.

— Rasmus Perszenn fih presentas paa Brandersløff kircke, nam quidam dns. Ioannes in Horslunde, quondam eiusdem ecclesie possessor, eam fratri suo dno. Seuerino resignavit, quo mortuo prefatus dns. Ioannes vsurpavit sibi regressum ad eandem ecclesiam absque vlla presentatione. Datum Nyborg, die Iacobi. C, 329 b.

26 Juli. Naffn Clausszenn, Aritz Arnsszenn, Henrich Dyrichsszenn oc Wulffbrandt Hermensszenn finghe breff, at the schulle nyde, bruge och beholle then øø wdhen for Nyborg fran Øøledt och tiil Knudtz hoffuet, dog szaa at the schulle giffue ther aff tiil Nyborg slott xxx marck danske at S. Michels dag nest komendis ett aar, oc schulle the siden giffue ther aarligen om S. Michels dag xl marck danske. Oc the ey schulle hugge eller hugge lade i samme skow, vthen hues grene the kunde finde nederfallen paa iorden, oc ther som ther faller nogre store feller i samme skow, tha schulle the inthet befatte thennum ther mett vthen the thet i slotsherrens minde. Oc the schulle huer vge haffue fiskerii two gang om vgen i then sø, ther ligger nest vid slotthet, oc the two dele schall tiil slotthet, then tridie dell schulle the sielfue beholle, oc thesligiste schulle the oc mwe fiske vti haffnen for Nyborg fran øø gerrdet oc wdt tiil Knutz hoffuet, och hues the ther emellom fangendis vorde, ther aff schulle

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 309.

the beholle the two dele oc then tridie dell scall komme tiil forn^e wort slott, dog saa at the icki schulle forhindre aalefiskett, naar aalen tiil gangher, oc hues the fiske i openbare st[røm] vthen for Knutz hoffuet, schall allt komme thennum selffue tiil gode, oc ther mett wære frii for arbeidt oc andhen tynghe, oc nar olden er, tha maa huer haffue olden tiil x swin, och hues the haffue fleere, schulle giffue olden giel ther aff &c. Datum Huirring, then neste syndag epther S. Iebs dag. Rel. Her Peder Lycke, ritther. C, 96.

30 Juli. Claus Daa fik Brev at beholde Gøsttinge Gaard og Gods, som han har i Pant af Kronen, uafløst i 12 Aar fra Datum. Kolding, Torsd. efter S. Olau Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 245; C, 282 (med Tilføjelse: „Mester Iesper tog pd.“, o: Penningene)¹⁾.

I Avgust. Thette er then skickelse, som bleff giortt vdi Kolling anno Dni. mdxvij die Petri ad vincula, hwortt the klocker skwlle, som bleff nedetaget wdi riigett

Alborg len	} till Aalborg.	Westher herrett	} Riipe.	
Skiffue len		Skattborg herrett		
Aastrup len		Biscops skiffuelsze		Aarss.
Ørwm len		Skodborg len		
Borlum herrett	} till Kolling.	Kollinge len	} till Kolling.	
Morss till Nykiøping i Morss och sidenn fremdelis till Aalborg.		Hønneborg len		
Nørrelunge herrett till Aalborg.		Nørrewongs herrett		
Sønderlunge herret	} Aarss.	Sieland, alt till Kiøpenhaffnn och Kallundeborgh.	} till Kolling.	
Meelsovm herrett		Laaland till Aalleholm.		
Liusgaard herrett		Falster till Nykiøping.		
Hiitz herrett		All Møen Stege.		
Rasmus Clemitzen	} till Kolløø.	Skonne epther som Hr. Tygge Krabe thet schickendis worde.	} Nyborg.	
Tordrop len		Holland.		
Kolløø len		Lundeherrett		
Støffring herrett		Bierherrett		
Nørrehalld herrett	} Aarss.	Windigherrett	} Asszens.	
Wonsiild herrett		Gudumherrett		
Gerloff herrett		Sundherrett		
Ruxøø herrett		Sallingherrett		
Lysberg herrett	} Riipe.	Hindzholm	} Asszens.	
Schanderborg len		Bogeherrett		
Bygholms len		Ottense herrett		
Lundeness len		Wentz herrett		
Wandfolk herrett	} Riipe.	Skamherrett	} Asszens.	
Hing herrett		Schowby herrett		
Wlborg herrett				
Riibe leen				

C, 195.

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 314.

2 Avgust. Ffrue Anne, Niels Bragdis, ffich breff, att hwn och hindis arffuinge till ewindeligh eye eye schullendis alle the løsszøre, mølle godtzs, køebstedt godtzs, fææ, qwiig och anden lösze øre, szom her Tyggi Krabbe haffuer hinde tilltalet paa myn herris vegne ephther Niels Bragde, frii och quitt, vdenn alldt tilltall, och schall ingenn vere hindes domere i thendt sagh vdenn konningenn sellffuer, om nogenn vill thale hinde till. Cum protectorio in forma communi. Datum Koll- dinge, søndagenn post festum diui Petri ad vincula. Rel. Her Peder Lycke. III, 341.

3 Avgust. Eyler Bryske fik Brev, at efterdi Mester Chrestiern Hwiidt har opladt ham den Rettighed, han havde af Kong Chrestiern paa Hagebroo, har Kongen tilladt, at han og følgende Høvedsmænd paa Lwdenes skulle beholde denne Bro med al Tilliggelse og nyde den „vdtgiffwet“, som plejer at gives dertil af Skottborg, Vandtfolldt og Hierdom Herreder af gammel Sædvane. Cum inhib. Kolliding, fer. 2. post festum divi Petri ad vincula. Rel. Iens Hwass. III, 54 b*; C, 194.

— Lawris Michellsszenn i Obølling, vor Herredsfoged i Nørherred, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Gaard i Synderbørck Sogn (Nørherred), som kaldes Slot og som Peder Powelsszenn nu iboer, mod at give deraf den sædvanlige Tyngge. Samme fik Brev til evig Tid at maatte nyde den Bondeggaard i samme Sogn, som han kjøbte af Bwndi Persszens Arvinger mod sædvanlig Tyngge til os og Kronen, og være fri for en Mark Gjæsteri aarlig deraf. Kolliding, Mand. efter S. Petri Dag ad vinc. Rel. Iens Hwass. III, 55; C, 194.

— Iep Iwersszenn i Gamstedt har berettet, at den Gaard, han iboer i Gamstedt, har altid været under én Skat og én Tyngge, og han har selv arvet og kjøbt deri $4\frac{1}{2}$ Otting Jord, men Iens Staphensszenn i Liilde Andstt har 2 Otting i samme Gaardseje og lyster nu selv at bygge paa disse, hvormed Iep Iuersszenn er vel tilfreds. Thi unde vi, at Iep Iuersszenn og Arvinger maa nyde de $4\frac{1}{2}$ Otting Jord til sin Gaard og give deraf til Kronen . . .¹⁾ Td. Smør og alle andre Redsel, som han gav, medens han havde al Ejendommen dertil, og Ies Staphensszenn skal aarlig give af den Gaard, han skal opbygge, $\frac{1}{4}$ Td. Smør og 1 Mk. Penninge for Gjæsteri med hvad anden smaa Redsel, den kan taale efter vor Lensmands og gode, uvil- lige Bønders Tykke. Samme Datum, under vort Signet. Rel. Iens Huass. III, 55 b; C, 194 b.

¹⁾ Tallet rettet og ulæseligt.

7 Avgust. Her Iacob Knudtszenn fick presentas paa Lunde kyrcke per liberam permutationem dni. Nicolai Petri. Datum Koling, feria 6. post festum diui Petri ad vincula. Rel. Mag. Morthen Krabbe. C, 331 b.

— Her Niels Perszenn fick presentationem paa Nyborg kircke cum sua anexa Hiulby oc wor. frue capell i Nyborg per mutationem dni. Iacobi Canuti. Datum Koling, feria sexta post festum diui Petri ad vincula. Rel. Mag. Morthen Krabbe. C, 331 b¹⁾.

14 Avgust. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vore og Kronens skatskyldige Pønder i Kulldeenn i Vesby settinge og Ionstrup settinge have ladet berette for os, at vore Embedsmænd paa Hellszingsborg tidt og ofte have begjæret „støø och haffnn“ af dem, hvilket de hverken have udgivet i vor Faders, vor Broder Kong Hansszes eller den sidste Kong Christierns Tid, men at deres Skat i lang Tid har været lagt altsammen i Penninge, hvori „støø och haffnn“ skulle være medregnede. Thi tillade vi, at forskr. vore Undersaatter ikke skulle besværes med „støø och haffn“ efter denne Dag, men skulle udgive deres rette Landgilde og hvad andet, de ere os og Kronen pligtige, til Hellszingsborg Slot. Otthennss, in profesto assumpt. Marie, under vort Signet. III, 335; C, 28 b.

17 Avgust. Niels Stemp, borgemester i Kiøpenhaffn, fick breff, at for tro tienist &c. hafuer kongelig Maiestat vnt oc gifuit &c. altingis frii, quit, lediig oc losz for then trette oc dele, som er emellom borgimester oc radt oc hannum om for thet bygmalt oc haffremalt, han skulle hafue blent til hope, oc thesligeste for eet mall, om thii domere, kongelig Maiestat ther til skicket haffuer, dømer hannum vti noger faldt ther for. For thii siger oc tacker kongelig Maiestat hannum for tro tieniste. Cum inhib. Datum Gottorp, feria secunda post assumptionem Mariæ. Dns, rex per se. C, 266²⁾.

Item copia aff szamme genbreff och contractt, Danmarcks riighis raadt gaffue konningen aff Sweriig.

21 Avgust. Vii Styggi Krwmpenn, biscop till Borglom, Anders Biille, høffwetsmandt paa Stege, Hollgerdt Wiffstanndt, høffuetsmandnt paa Lagholm, Hans Krasze till Bastnes och Trud Vllfstanndt, høffwetzmand paa Vordtbierg, riddere, hogbornistte och stormectiigiste furstis och herris her Ffredericks, met Gutzs naade Danmarcks, Vendis och Gottis konning, vdwolltd konning till Norriig, hertug wti Slesswiig, Hollsttenn, Stormarnn och Dittmerskenn, greffue vti Oildennborg och Dellmenhorstt, wor kieristte naadige herris och menige Danmarcks

¹⁾ Hofmans Fundationer, V, 432, 535 (efter en dansk Oversættelse af Originalen).

²⁾ staar mellem Breve af 1526.

riigis raadtzs fulldmyndiige forskicte ambasiatere och sendebudt gøre alle vithterliggt, att aar effther Gutzs biwrdt m̄dxvij ffredagenn effther wor frue dag assumptionis vaare vii till mode och samthalle vti Løsesze met stormectige flurstte och herre, her Godstaff, met Gutzs naade Swe-riigis och Gøttis konning, och the erliige godemenndt och riddere, Swerigis riigis raadt, om nogre these thrindne riigenenns erinde, besunderligenn till att forhandtle om nogre briistter, riigene emellom vaare, ther aff baade partherner mentte huer anndrè brødeligenn att-vere emodt Mallmø recessz. Tha huer gjorde szynn vndtskyllinge, ther handt seg met behiellpe viillde, kwndne vii icke drage offuer eenns, wdenn thendt ene partt regnede thenndt anddenn viillige i sagenn, och vii, szom sagenn anrører paa baade sziider, kunde icke sellffuer were wore egne eller huer anders domere. Dog effther lang handdell, paa thet att ingenn twiistt eller twidregtt schall for thenndt szag skyldt eller anddenn wppkomme riigene emellom och alles vore fyende konning Chrestiernn eller hanns tillhingere schulle ther aff fange nogenn trøstt, siwnttis oss gaatt och nøttiigt att vere paa bode sziider och bleffue vii szaa offuer eenns, dog paa kongelig Maiestatis aff Danmarcks &c. wor kieriste naadiige herris villie och vellbehaffue, att thenndt szag wpszetis schulle till noget framdelis mode, szom berammes maa emellom begge kongelige Maiestater och these trindne riigszenns raadt paa beleilige tiidt och stedt, att tha om same briistter maa och schall vennligenn handdles, randtszages och besluttis. Och huor thet saa icke skeede, att sagenn ther endeligenn vartt fordragenn, thet vii dog icke formode, schall tha ther met inggenn partis reett nederlagdtt eller forkrenckett were, wdenn schall vollgdiffuis ind paa nogle gode skeedtzs herrer, ther for^{ne} hogmectige kongelige Maie-stater viill nøges mett, huilcke tha schall szame sagere och briistter atskillie mett rette eller myndne, och ther met skal icke for thendne briisttis skyldt eller nogenn annder thendt fredt och vennlig forbwndt, som samme begge kongelige hogmectigheter och these trindne riiger emellom giordes vdi Mallmø, forkrenckis, spyldes eller bortkasttis, wdenn schall fastt vbrødeligenn holles paa alle sziider. Och ther fore till szamme forbwndnis idermere bestannndt och stadtfestellsze haffue vii, szom for^{ne} standne, fulldburdtt och szamtycktt, att om szaa skeer, for^{ne} konning Chrestiernn eller noger hanns tillhennger ville gøre nogen anfalldt, schade eller forderff indt paa nogenn aff these trinde riighe, tha vill och schall begge kongelige Maiestater thendt ene komme thend anddenn till hiellp, trøstt och bistanndt, huilckenn thet behowff haffuer, met vj^c kriigsfaalck till skibs met bøsszer, krudt, loedt, profanntt och mett alldt anddenn kriigs tillbehøringe paa szin egenn solldt, vmkaastt och besworinge vti two samffelde moneder, sidenn the felde theris szegell och gifue thennwmm paa reigszenn. Behøffuis the lenger, tha skall thenndt, szom thennwmm behøffwer, besørge thennwmm met madt och øll ligheszom sziitt eget kriigsfaalck till søes. Tessligiste och schall och ville tha begge kongelige Maiestater thendt ene kome thenndt anddenn till hiellp met ij^c vell rusttige karle och heste mett drabetyg

och glaffwende, szom thet seg behøer, paa szin egegn saalldt, vmkaastt och besweringe, vndertaget madt och øll, hesttefoder, att the ther met redeligenn besørigis och wppholldis, naar the komme offuer landemerckett. Schall och fornē kriigsfolloch till hestt aff Sweriige drage szaa widt i Danmarck, szom the ther behøwes, och thett kriigsfaalck aff Danmarck till hestt schall drage emodt alltt wp till Staachhaalm, och vdi begge landen bliffwe och ffortøffwe, saa lenge the ther behøffwes. Huor och noger ander ffiendne endt konning Chrestiernns metthangh ville forarrge indt paa nogne aff these triinde riiger, schulle the icke haffue leide eller nogenn beskuening i thet andre riigis landt, haffwenn eller strøme. Hwor och saa skede, att saa stortt anfalldt skee kwndne paa nogett aff these triindne riighe, saa att mere hielp behøffwes endt szom forscreffuit er, schall tha thett ene riighe vndtsetthe thet andett met thendt meeste magtt, thett affstedt kome kandt, bode till land och wandt. Och haffue vii loffuit och till-sagtt fornē kongelige Maiestatt till Sweriige att gøre vor bestte oc yderstte fiidtt till att skaffe och skicke hanns hogmectighet kongelig Maiestatis till Danmarck, vor kieristte naadiige herris ratication och stadffestellsze ther paa met thett allderffirstte. Thess till yththermere visse och bedre forwaring, att vii saa handlede, beleffuit och samp-tycktte haffue, lade vii, forscreffne Styggi Krwmpenn, Anders Billde, Haallgerdt Vllfstandt, Hanns Krasze och Trudt Vllfstandt, Danmarcks riigis raadt, henge wore indtsegle och signet nedenn for thette opne breff. Screffuitt wdi Nyløsze, aar och dag, szom forscreffuitt standner. III, 9 b; C, 36.

21 August. Wii Gøstaff met Gutzs nade Swerigis oc Gottis &c. konning, Ture Iensszenn, hoffmestare, Laresze Stiggesson, marsk, Hollger Karlsszonn, Niels Olsson, Ifuer Flemming, Eric Flemming, Knut Andersson, Ture Ericsszonn, Iohan Twrsonn, Mons Brwntesson oc Peder Hordt, riddera, Niels Clawsson, Byørnn Clawsson oc Tord Bwnde, wepnere, Suerigis rigis raedt och menn, gørom vitherligt, at aar effther Gutz byrdt mdxxvij fredagenn nest effther assumptionis Marie worom vii tiill mote och szamtall i Lødesza met werdug ffader her Stygge, met Gutz nade biscop till Borglom, och erliige, welbyrduge men och strenge riddere, her Anders Bilde, her Hollger Wulffzstandt, her Hans Kraffssze och her Trwd Wulffzstandt, høgmettiigste førstis och herris her Ffredericks met Gutzs nade Danmarcks, Vendis &c. konning, vdualdt konning till Norgie, hertug vti Sleswiick, Holstenn, Stormarenn och Ditmerskenn, greffwe till Olddenborg och Dellmenhorstt, fuldmyndiighe ambasiatore oc szendebudt om nogra these trinde rickes wordande ærende, besynnerligha till at forhandla (*osv. som det danske Raads Gjenbrev, mutatis mutandis*). C, 37¹)

¹) Konung Gustaf I:s Registratur, V, 135—37. Tegel I, 208—09. Ekdahl, Christian II:s Archiv IV, 1562. Hvitfeldt, VIII, 161—64, Folioudg. 1306—07.

21 Avgust. Her Niels Riiper eller Iensszenn fih presentatz paa Karlbo kyrcke per obitum dni. Ioannis Amag, vltimi possessoris eiusdem. Datum Gotrup, feria sexta prox. post festum assumptionis. Dns. rex per se. C, 331.

Omtr. 24 Avgust. Thette efftherscreffne gotzs vor taget vti Beltt i aarr ffraa wor kieristte naadiige herris vnderszaatte vdi Ffiwnn mdxxvij circa festum Bartholomei.

Ffyrstt vor taget fraa Kerttemynde mendt paa eth aff theris skiiff en søllskee szaa godt som x marck, vaar mestter Knwdt Pallesszenns.

Item ffraa the andre borgere vdi Kerttemynde vor taget xiiij marck lwbske och x marck danske, och v marck lubske fraa skipper sellffuer, ther till met kleder, arnbørstt, fetalle och andet smaaatingiste, szom the haffuede paa skiffwet.

Item vij tønne smør, huilket som Michel Persszenn hørde till ther vdt aff iblantt iij tønner och iij ferdinger.

Item Iens Velluff vdi Otthens x marck lubske.

Item Lawris Hansszen v marck lubske minus iij β lubske.

Item Per Lawrissen ibidem ij marck lubske och en otting smør.

Item Iyrgen Henningsszenn, landtzdomere vti Ffiwn, xx marck lubske.

Item Bogensze mendt haffue mest vedt iije marck och mere.

C, 100 b.

4 Septbr. Her Knudt Cisterszenn fick presentationem paa Hosløff kyrke i Fyn per inhabitationem et inobedientiam dni. Nicolai Eri. Datum Kolding, feria 6. post Egidii. Rel. Dns. Magnus Gøye. C, 330.

5 Septbr. Hans Erickszen fik Livsbrev paa Duebroder for Roskildt efter Hans Ryaners Opladelse, dog at han skal holde Gaarden ved Magt, Gudstjeneste med Messer og andet. som der plejer at holdes, og de fattige syge Menneker, redelig og tilbørlig med Mad, Øl og anden Del efter gammel Sædvane. Cum claus. consv. Gottorp, Lørd. før vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. C, 282 b (overstreget). Smlgn. 23 Oktbr.

— Her Niels Bosszenn, prior i Ffoborg, ffick eth stadt-festels breff paa eth konning Christierns breff, som her effther fyllger: Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att paa thet Gudtzs thienniste maa øges, formeres och tilbørlige vppeholdis. och paa thet the fattige, siwge mendiske, som nu inde ere och her effther indtkomendis vvrde vdi thendt hellig andtzs claatster vdi Ffoborg, mwe thesbedre forsørgis till føde och andenn theris nøtørfft, tha haffue vii nu, the hellige treffolldiighedt till heder, lowff och ere och wor kiere herre ffader och forelddere sielle till hiellp, trøst och bestand, vntt, giffuit oc tillagdt och met thette vort opne breff vnde, giffue och tillegge till forn^e thendt helligandtzs clostter vdi wor kōpstadt Ffoborg wor och kronnens sognekircke met alldt szynn rentte och

rettighed, szom till kirckenn och presttebordet ligger, ther till att ligge och bliffue till ewiig tiidt. Och skulle reenliffuede mendt, priere och conuents brødre vti for^{ne} thend helligandtzs claafter i Faaborg, haffue fuldmagt och vortt samtycke samme Foborg kircke strags effther her Hanss Lawrissens dødt, som ther met nu forseett er, anamme, haffue och beholdde och holde ther fore messer och Gutzs thienniste &c. Huilcket breff myn herre haffuer aff sunderlig gunst och naade fuldbiwrdt, samtyckt och stadtfest vedt alle szine ordt, punctte och article, som samme breff vdwiiszer oc indeholder, dog saa att for^{ne} her Niels Boszenn och hanss efftherkomere, priere vdi thendt helligandts clostter, skulle her effther tilbørligenn och redeligenn holde the fattige, siwge mendiske, som ther nw inde ere och her effther komme skulle, met madt, øll, klede och hues andet, the behøffue. Szaa framtt att thet icke holldis, tha schall thette wortt breff ther met vere forbraatt. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Gottorp, leuerdagenn nest fore vor frue dag natiuitatis. Ad mandatum dni. regis proprium.

Item thette breff tog prier aff thendt helligandts claafter vdi Ffoborg, paa thet att ingenn skulle begere breff paa Lye øø, Arnacke och Biørn øø, som ligge till for^{ne} Forborg kircke. III, 128; C, 97.

Dom paa thet fiidt, the lubske och dansker treette om,
paa Falstterboe.

17 Septbr. Vii Albrectt Iibsszenn, Axell Bragde, Mouritzs Sparre och Claus Podbusk, ritthere, gøre witterligt, att wii haffue weritt paa høgmeetiige och hogborne furstis konning Ffredericks, woer keriste naadige herris wegne paa Ffalstterboe om thenndt treette och vuillige, som lenge haffuer weritt emellom the lubske och dansker om theris fiidt paa Ffalstterboe. Tha furstt framlagde thendt lubske secretarius paa the lubskers wegne ith vidisse aff konning Magnus breff, huilchenn konning Magnus screff seg en konning vdi Suerige, Norge och Skaane, liwtdendis att hanndt haffde giffuit thennom ith fidt here paa Ffalstterboe, men dog waar ther icke benefndt vdi samme breff, huore langt eller breett theris fiidt were schulde, och huore thet waar giffuit eller screffuit. Fframbaare the och ith breff, som fyre borgere here vdi Ffalstterboe haffde giffuit thennom, liudendis att thennom icke andet witterligt waar, endt att the ij raar, som the treettis om, waare thet lubske fiidt, och myntte thennom, sagde the, att strandenn haffde møget borttslaget fran fiskerne, som ligge vpp till thet dansker fiidt, met mange andre vbesegellde løse breffue och scrifftter. Item fframlagde the dansker ith vidisse breff, som konning Voldemar haffde giffuit thennom paa ith fiidt, liudendis som handt haffde giffuit thennom here paa Ffalstterboe, vdi lenge och bregde, som same breff ythermere indeholder och beuiser, och stodt ther icke vdi for^{ne} breff, att thet waar giffuit here nogre stedt vdi riiget vdi noger steder, slott eller festte met naffnn, men stodt ther allszom enistte vdi, att thet waar giffuet vdi Niigenborg. Samledis

framlagde the dansker itth breff, som nogle borgere aff Stege och Møenn haffde giffuit thennom, szaa att thennom alldrig mynttis, saa lenge szom the haffue fisket here fore landet, att ther waar noget borttslagenn aff landet, met flere articler, som same breff ytthermere vdtuiser, och met mange flere ordt och thale, som thennom feldt paa begge siider emellom; vdi blantt huilche ordt och thale thendt lubske secretarius lodt seg formercke, att konning Woldemars priuilegier, som the dansker haffde, waare icke troefaste och nøgafftige, ffore thi att konning Woldemar skulde haffue weritt en fordriffuenn konning och schulde haffue weritt vdi Riiget, ther handt vdtgaff samme priuilegia och breff. Samledis lodt thenndt danske secretarius seg liude och høre, att the priuilegia, som the lubske haffde, som konning Magnus aff Swerige haffue giffuit thennom, waare icke hellder reettferdige hellder nøgafftig, thi att ingenn konning aff Danmarck haffde vdtgiffuit the lubske priuilegia, waar ther icke benefndt noget stedt vdi Danmarck, som samme priuilegia waare vdtgiffne vdi. Eptther saadanne twiffuellaartige priuilegia, som thendt ene thendt andenn straffidt, tha kunde wii icke hellder andet formercke, att same priuilegia waare saare reettferdige hellder nøgafftige paa beggi sziider, som for^{re} priuilegia ytthermere selfue methere och vdtwiise. Tha fore saadann twiillactighet, som waar paa begge partter, och tuillactige priuilegia, som the selfue met theris thale och ordt tuillactige giorde, waar ther paa sagdt aff oss for reette, att the lubske schulle haffue thendt ene radt met theris boer, szaa langt som theris kaarss staar, och huilche dansker, som haffde bygd paa the lubske theris rad, the schulle thet affbryde hellder och haffue thet vdi theris myndne. Thesligiste schulle the dansker haffue och nyde thendt andenn radt, som ligger vpp till theris fydt, szaa langtt som theris kaarss staar, och ther som nogle aff the lubske haffue bygd noget paa the danskers radt, schulle the thet affbryde hellder haffue thet vdi the dansker theris myndne. Till ytthermere stadtfestning och winttnisbiurdt, att saa er gangenn och farenn, som forscreffuit staar, haffue wii hengt woris signeter nedenn for thette wortt opne breff, som er giffuenn och screffuenn aar eptther Gutzs biurdt md paa thet xxvij thendt xvij dag septembri monidt. III, 371; C, 62.

26 Septbr. Her Rasmus Hanszenn, vicarius till hellig korssalther, her Lauritz Oluffszenn, vicarius till sancte Birgitte alther, oc her Mats Somer, vicarius till sanote Karine alther i Assenss finge breff, at the schulle nydhe och beholle theris renthe vdi theris liffs tid. Datum Gottorp, sabb. post festum Mathei apost. Dns. rex per se. C, 141 b¹).

2 Oktbr. Hr. Iens Niellsszenn, Vicar i Viborg, skal i sin Livstid nyde S. Laurentii Kapel udenfor Viborg med „kergaardenn“ i Længde og Bredde, som den er indstønet og

1) Saml. til Fyens Hist. I, 237.

indhegnet. Gaattaarp, Fred. efter S. Michaelis Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 56; C, 196 b¹).

Burgimester och menighed i Mallmø
sich sligt itt breff.

8 Oktbr. Vii Frederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att oss elskelige Iyrgenn Kaack, voer mandt, tienner och burgimester vdi voer stadt Mallmø, haffuer bereett fore oss, att graabrødre claastrer och hillige gestthwss claastrer vdi forne vor stadt Mallmø schulle were storligenn forarmet och prestterne och brøderne giffue thennum aff samme claastrer, och vaare ther fore paa thendt menig allmues vegne i forne Mallmø begerendis, att vii villde for thendt velluillighedt och throe tienniste, the oss och riiget giordt och bewiist haffue, vnde thennum samme twinde claastrere, graabrødre claastrer till eth hospitall till attholde fattige, siwge mendiske vdi, och hellig gestthws till eth raadhwss. Thi haffue vii aff voer sunderlig gunst och naade, szaa och fore troscab och villighedt, som forne vore kere troe vnderszaatthe vdi forne vor stadt Mallmø oss och riiget giordt och bewiist haffue och her effther troligenn gøre, bewiisze mue och schulle, vntt och tilladet och nu met thette vortt opne breff vnde och tillade, att naar the prester och brødre, som nu ere vdi forne claastrere, ere alle vde, the tha mue och schulle anamme samme twinde claastrere, och aff thet ene claastrer stiftte eth hospitall, Gudt till loff, szaa ther maa vpholldis fattige, siwgher och saare mendiske, och aff thet andet gøre thennum ith raadhwss, dog saa att preste och brødre i forne claastrere icke schulle nødis eller trengis ther vdt vdi noget maade. Giffuit paa vortt slott Gottorp, torsdagenn nest effther S. Ffrancisci confessoris dag, vnder vortt signet. Rel. Her Wullff Paa Visk then vnge. III, 341 b²).

Register paa Hans Michellszens og Niclaus Leuszeners
efterladte Jordegods.

Før 9 Oktbr. Den Gaard ved Østre Port paa den nørre Side til Adellgaden næst op til Porten, som Magens Sconing og Per Ollszenn ibo, giver til aarlig Landgilde..... 28 Mk.

De Boder vesten op til S. Peders Kirke, „stredet emellom“, giver	20 —
Hans Michellszenns egen Gaard hos Graabrødre..	46 —
Den Gaard næst Synden Port, vesten Gaden.....	21 —
Hans Michelsszenns nye Stenhus med tilliggende Gaardsrum	72 —

¹) Ny kirkehist. Samlinger, V, 535.

²) Annaler for nord. Oldkyndighed, 1847, 153—54; sml. Ny kirkehist. Samlinger, II, 149, 152 (begge Steder efter Originalen, so. 11 er dateret: Lørdagen efter S. Francisci Dag).

Et Herberge bag op til Palne Iensszenns Gaard . . 16 Mk.
 Et lidet nyt Hus, som Niclus lod bygge; heraf er
 intet Landgilde gaaet.

En Kjøbmandsbod, som Iacob Bulle havde 16 —

Af den Gaard, som Niclus selv iboede, gaar intet Landgilde uden 3 Mk. af et og 6 Mk. af et andet Vindue ud til Gaden. Smlgn. 1529, uden Dag. III, 336; C, 29¹⁾).

9 Oktbr. Denne (sidste) Gaard gav Kongen Villum Raffwenn og hans Arvinger til evig Tid. Hwszwm, S. Dionisii Dag. Rel. Hr. Vullff Pogwisk den unge. III, 336 b; C, 29¹⁾).

Stadffestellsze paa thet genbreff, Danmarcks riigis raad gaffue kongelig Maiestat konning Gøstaff aff Sweriigh.

13 Oktbr. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gøre alle vithterligt, att aar effther Gutzs biwrdt mdxxviii tisdagen nest effther S. Dionisii dag paa vortt slott Fflensborg vor skicket for oss oss ellskelige her Anders Biillde och her Hanns Krausze, ritthere, vore mendt och raad, och gaffue oss tillkendne swaar och endelige besluttinge paa alle the erinde, hwerffwe och befallinge, szom vii och vortt ellskelige Danmarcks riigis raad haffde befallet oss ellskelige, verdiige fader met Gudt, her Stygi Krwmpenn, biscop till Borglom, her Hallgerd Willffstanndt och her Trude Willffstanndt, riddere, vore mendt och raadtt, samttlig met thennm att forhandle met stormegtiige herre och ffurste, her Gustaff, aff szamme naade konning till Sweriigh, och the gode herr Sweriigis riigis raad, vore gode venner och naboer, och fframlagde the en copie aff eth contracts breff, szom the haffuede giffuit och beseglet hanns kongelige Maiestat paa szamme forhandning, liwdendis ordt fran ord, szom her efftter fyllger [*se Brevet af 21 Avgust*].

Och vaar oss ellskelige her Anders Biillde och her Hans Krasze paa forne verdiige faders her Styggi Krumpens, biscop till Borglom, her Haallgerdt Willffstanndt och her Trudt Vullffstanndt och paa theris egenn vegne ydtmygelligenn begerendis, att vii forne contracts breff, som the konniglige Maiestatt aff Sweriige giffuet och beseglet haffde, viillde ratificere, fulldbiwrde, samtycke och stadffeste, huilket contracts breff, som the aff vor fulde mactt och befalling vdtgiffuit haffue, wii haffue fulldbiwrdet, samtycktt och stadfestett oc met thette vortt opne breff samtycke och stadffeste, och beplictte vii oss samme contracts breff vbrødeligen att holde vdenn alldt argelitt, ligerwiiss som vii thett sellffuer perszonnligenn vdtgiffuitt haffde, vedt alle sine ordt, puncter och indeholdenndis articler, szom szame contracts breff vdwiszer vdi alle maade. Giffuitt aarr, dag oc stedt, szom forscreffuit stander. Vnder vortt indtsegell. III, 9; C, 39 b²⁾).

¹⁾ Danske Magazin, III Række, I, 241.

²⁾ Smlgn. Konung Gustaf Is Registratur, V, 282—83.

13 Oktbr. Hr. Tyggi Krabbe fik Brev; at Kongen har undt ham og Arvinger Ejendom paa efterskr. Niels Bragdis Gods, som var Kronen tildømt: i Gerssherred i Deybjerg Sogn og By,¹⁾ (giver 2 β Grot), en øde Mølle ibid. (4 Pd. Mel, naar hun er bygt), i Nybølle en øde Gaard (1 Pd. Rug, naar den er bygt), i Eskellstrup, Vitskølle Sogn, Per Torchellsszenn (3 Pd. Rug), Kersten ibid. (3 Pd. Rug), en øde Gaard ibid. (3 Pd. Rug, naar den er bygt), i Vester Vram Sogn og By, en øde Fæste (1 β Grot), i Sønderskowg²⁾ Sogn og By, 3 øde Bol (hver 15 β , naar de ere bygte); i Gydingeherred, Quinghe Sogn,¹⁾ (10 Pd. Smør); i Ingellsteherred i Twellstrup Sogn og By,¹⁾ (3 β Grot). Og kjendes vi ingen ydermere Ret at have til forskr. Gods fra denne Dag. Cum claus. consv. et inhib. sol. Fflensborg Slot, Tirsd. efter S. Dionisii Dag³⁾, [under vort Signet⁴⁾]. Dns. Rex per se. III, 347; C, 35.

14 Oktbr. Per Hansszenn, Tolder, fik Kvittans paa 1200 rh. Gld., som han lod fornøje Kongen ved Hr. Tygi Krabbe. Fflensborg, Onsd. efter S. Dionisii Dag. Dns. rex per se. III, 245; C, 283 b.

15 Oktbr. Vi Fr. unde og give Hr. Ienss Hollgerdsszens Arvinger, som er Byrrie Vullffstandt, Aruit Vullffstandt, Gertt Vullffstandt, Greers Vullffstandt og (paa deres Hustruers Vegne) Hr. Claus Biillde, Knudt Gulldenstiernn og Thønne Thønnisszenn, og deres Arvinger Ejendom paa dette efterskr. Gods, som forskr. Hr. Ienss Hollgerdsszenn havde i Pant af Niels Bragde og hans Moder, Fru Magdalene, og som er os tildømt: i Haragersherred i Nørrehuidinge Sogn og By, Agi Niellsszenn (giver 3 Pd. Byg, 15 Grot), i Torstedt i Tyruph Sogn, Ingerd (24 Skp. Byg, 2 β Grot), Matis Magensszenn ibid. (18 Skp. Byg, 2 β Grot); i Zegellsteherred (o: Ingelstadherred) i Hagestedt, Løderup Sogn, lens Pinck (1 lødig Mk.), i Torup, Wullstrup Sogn, Lauris (2 β Grot); i Zeristeherred (o: Jerestadherred), i Øster Gullunge i Biøllsø Sogn, Lass Andersszenn (6 β Grot), Morthen Gressszenn (6 β Grot), i Barby Sogn og By, Morthenn (2 Pd. Byg), i Lystersherred, i Vorge i Yszinge

¹⁾ Pladsen staaar aaben.

²⁾ Synderløv. C.

³⁾ III har Aarstallet 1529.

⁴⁾ C.

Sogn, Niels Griis (6 β Grot); i Ingellstteherred, i Hagedstedt i Loderup Sogn, Niels Magensszenn, Mogens Ogfelldt og Matis Persszenn (hver 4 β Grot og 3 β), Matis Magensszenn ($4\frac{1}{2}$ β), Age Daa (4 Grot, 2 Grot), Niels Bunde ($4\frac{1}{4}$ β Grot), Lassze Magensszenn (5 β Grot), Per Lasszenn (5 β Grot), Anders Twsszenn (4 β Grot), Philippus lensszenn (3 β Grot), Magenns Olszenn (4 β Grot); i Villandsherred, i Nomen Sogn og By, Oluff Aagesszenn (30 Skp. Rug, 30 Skp. Byg, 2 β Grot); i Alboherred, i Roren Sogn og By, Magenns Boszenn (17 β); i Oxieherred, i Bonckefloe Sogn og By, lens Andersszenn ($3\frac{1}{2}$ β Grot); i Alboherred, i Brøserup Kirkeby, Truels (1 β Grot), Ion ibid. (4 β Grot); i Gydingherred, i Arwetzløw Sogn og By, Niels Schreder (2 Pd. Byg, 3 β Grot, 1 „tæy“). Cum inhib. Flensborg, Torsd. efter S. Dionisii Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 343; C, 31.

15 Oktbr. Keldt Bing fik Forleningsbrev for Livstid paa Neerby uden al Afgift, at annamme efter Hr. Oluff Hollgerdsszens Død. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum, [under vort Signet¹]. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Marsk. III, 344 b; C, 32²).

Om iagth.

16 Oktbr. Item paa Fflensborg, fredagenn nest effther S. Calixti dag aar &c. mdxxviii vdginge szaadanne breffue till alle landtzstinge offuer alltt riighett Danmarck³), liwdenndis: Viider, att oss er forkommet tiitt och owffthe och tillkende giffuit, att aellwilldt och raar ødeleggis, besunderligenn aff krybeskytther met thellebysszer och arnnbyrster. Tha haffue vii thet nw szaa offuerweget met oss elskelige Danmarcks riigs raadt, szom her nu tillstede vaar, att vii effther thennde dag ingennlunde tillstede ville, at nogenn bescop, prelatt, ridder eller godmandt schall holle nogenn krybeskytther, szom skiude aelluilldt, raar eller andre diwr met thellebysszer eller arnnbyrstt, paa thet att diwr maa formeres oc komme wdi landet igenn, och att iagttenn icke platt schall ødeleggis, oss och ether allde till briistt och schade. Thesligist wille vii icke tillstede, att nogenn vore fogetter eller embitzmendt schulle her effther holde szaadan kriibeskytther, szom skiude diwr met thellebysszer eller arnnbyrstt. Skall och ingenn biede eller vptaghe hindtkallue wdi skowe eller till marckenn. Samledis schall oc ingen skiude eller skiude lade, slaa eller slaa lade aellwilldt nogenn andenn tiidt om aarett endt frann viij daghe for S. Olai dag och indtiil vor ffue

¹) C.

²) Danske Mag. IV Række, IV, 341.

³) C har: szaadan enn breff till Wiborg landztinnng.

dag natiuitatis seiermeré, som føre er samtyckt aff oss oc vortt ellske-
lige Danmarcks riigis raadt, vdenn saa skeer, att nogenn godmand
haffuer thet behou till szin daatthers brøllup eller till sin haastrues
kirkegang, och tha att skiwde ett stycke villdt eller two och ey
mere. Dierffuis nogenn effther thende dag attgøre emod thendne wor
skickellsze, tha ville vi lade straffe ther vdtoffuer, szom offuer thennwm,
vore breffue och bwdt icke holle ville.. Haffue vii och beffallet wore
fogetther och embitzmenndt, att thet grandtgiffueligenn holddes vdi alle
maade, saa framtt the skulle icke sellffuer stande oss till rette ther
fore. Her viide i alldtingist att rette ether effther. Beffallendis
ether Gudt. Datum ut presentium literarum exordio prescriptum est.
Dns. rex per se in presentia consiliariorum regni Dacie.

Item feck och alle leenssmenndt breffue offwer allt riigett Dan-
marck samme tiidt, att the skulle haffue grandtgiffueligenn agtt ther
paa, huer vdi sziitt leenn, att thette forscreffne fforbudt och breff hol-
lis skulle vedt magt &c. III, 4; C, 198 b. Smlgn. 6 Januar.

16 Oktbr. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vitter-
ligt, att fore thendt store fylleste och villige, szom oss elskelige her
Hanss Skoffgaardt, ritther, vor mandt och thierer, oss nu giordt
och bewiist haffuer, att vpladet oss sin partt aff thet faldzmaall met
oss elskelge her Aaghi Ibsszenn, electus till Lunde domkircke, som
hannum er tilldømt aff oss och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt
vti Nyeborg vdi thendt nestte forledenn herre dag &c., ther fore tha
haffue vii loffuit och tillsagdt och met thette vortt opne breff loffue
och tillsziige fornæ oss elskelige her Hanss Skowgaardt, att vii ville icke
lade oss forlige met fornæ oss elskelige her Aage Iibsszenn om fornæ
falltzsmaall, met myndre endt fornæ her electus schall furstt igen-
giffue fornæ her Hanss Skowgaardt the hallffierde twsinde marck, szom
handt er indtførdt vdi Lwnde stygtis godtz fore, szom er Vesby leen.
Stuberup leenn och en gaardt vdi Skiørpinge, heller och fornæ her
electus och Lunde capitell giffuer fornæ her Hanss Skowgaardt theris
breff, att handt maa och schall vdenn alldt hadt och feyde beholde
fornæ stycktis godtzs, som handt er indtførdt vdi, oc Vramsgaardt och
leenn, indtill szaa lenge the bethale hannum the hallffierde twszinde
marck och hanss redelig kaastt och thering och wpbørszell, och att
alle sagher, som thennum haffue verit emellom till thendne dag, schall
vere en klaer, affthalenn szag till ewiig tiidt. Tesligiste haffue vii vntt
och forlentt fornæ her Hanss Skoffgaardt vdi hanss liiffuis tiidt thet
vortt borgeleye till sex hestte vdi Beckeskows claastter; och huor szaa
nogen tiidt skeer, att fornæ claastter schall gaa vdi forlening, tha maa
och schall fornæ her Hanss Skowgaardt beholde thet till forlening vdi
hanss liiffuis tiidt¹⁾. Datum Fflensborg, S. Galli dag. Rel. Her Tyggi
Krabbe. III, 345; C, 32 b.

— Iens Riiber, Byfoged i Vordtbierg, fik Brev paa S.
Iyrgenns Kapel udenfor Vordtbierg at beholde, saa længe

¹⁾ Denne Artikel er overstregt i III.

han er Byfoged, med alle de Lykker, Haver og Jorder, som til-
 ligge, mod at gjøre og give deraf, som der plejer. Cum inhib.
 Fflensburg, die Galli, [under vort Signet¹⁾. Rel. Hr. Anders-
 Biillde. III, 344 b; C, 31 b.

17 Oktbr. Hr. Hans Krawsze fik Livsbrev paa Nesbye
 og Knobelycke Birker paa Tjeneste, kvit og fri. Cum claus.
 consv. Fflensburg, altera die post Galli. Rel. Hr. Tygi Krabbe,
 Marsk, og Hr. Anders Biillde, Riddere. III, 176 b; C, 141 b;
 findes ogsaa blandt de skaanske Breve, III, 345; C, 32 b, begge
 Steder overstreget.

18 Oktbr. Ies Nielsszenn og hans Arvinger skulle til
 evig Tid have Kronens Gaard, Lowmosze Gaard i Stubberup-
 By (Ollderup Sogn, Sundzherred) som deres rette Bondeggaard.
 dog at de aarlig gjøre og give deraf Landgilde, Gjæsteri, Ægt,
 Indest, Arbejde og anden Redsel, som der plejer at gives, samt
 bygge og forbedre Gaarden, ej forhugge Skovene og ej leje Ager,
 Eng eller andet fra Gaarden. Cum inhib. sol. Fflensburg
 domin. post Galli. Rel. Hartwich Wlff feldt. III, 128 b; C, 99.

— Vyborg bye paa haaspitalls vegne ffick breff, at effther thi
 iwle laget ther samme stedtts er ødelaget, tha schall thet sølff,
 pending och andre waare, som vaar till forne lag och till swenne alltter,
 were och komme till hospitalet, och hwo thet haffuer siwldt, thet vd-
 legge indenn sex vgher, effther breffuit bliffuer thennum forkyntt vnder
 xl marcks brøde till kongelig Maiestat. Datum Fflensburg, die Luce
 euang. Rel. Her Magens Gøye. III, 56; C, 196 b.

19 Oktbr. Eric Gylldenstiernn maa indløse Sørøppe
 og Østofftte Birk, den ubyggede Ø Enhøffue og Allenn-
 trop Birk af Niels Vincentii, som har det i Pant for 1125
 Mk., og siden beholde det i Pant, med al kgl. Rente undtagen
 Vrag, uafløst i hans Livstid, uden om Kongen eller Dronningen
 ville indløse det til deres eget Behov. Cum claus. consv. et
 inhib. sol. Ex castro nostro Fflensburg, Mand. efter Luce evang.
 Dag. Rel. Melchior Rantzow. III, 176 b; C, 141 b.

23 Oktbr. Loduiig Gulldenstiernn, [Kongens Hof-
 sinde²⁾], fik Livsbrev paa Kongens og Kronens Hospital Due-
 brødre udenfor Roschilldt mod at holde det ved Magt, op-
 holde Messer, Gudstjeneste og fattige Folk, som Sædvanen har
 været, holde Tjernerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene.
 Alle Breve, som Kongen har givet Hannss Ryaner paa samme

¹⁾ c.

Hospital¹⁾ og denne siden opladt til Hanns Ericsszenn med Kongens Vilje, desligeste de Breve, Kongen gav Per Hansszenn²⁾ imod Hanns Ryaner „aff vrang vnderwiisning“, hvilket blev aftalt paa den Herredag, som sidst stod i Otthenns, hvor Hanns Ryaner da fik vort Stadfæstelsesbrev paa ny, alle disse skulle være døde og magtesløse og ej komme Loduig Gulldenstierne til Skade paa Hospitalet eller noget af dets Gods. Cum claus. consv. et inhib. sol. Fflensborg, Fred. efter S. Galli Dag. Dns. rex per se.

Item har Peder Hanszenn med sin egen Haandskrift mældt det Brev, han har paa Duebrødre, dødt og magtesløst. III, 245*; C, 283 b.

5 Novbr. Offe Skram fik Brev at skulle have til Mage-skifte et Kronens Bol i Vordhow, som skylder 6 β danske aarlig. mod at give Kongen et Bol i Tymerby, skylder 12 β danske. Gaattorpp, Torsd. efter alle Helgen Dag, under vort Signet. Dns. rex per se. (Hr. Prebiørnn lovede Hr. Kantsler at skikke Offe Skrams Mageskiftebrev, beseglet med 3 Indsegl). III, 57 C, 197 b.

— Brødrene Hr. Claus og Hr. Iyrgenn Podebusk, Riddere, vore Mænd og Tjenere, fik Brev, at naar deres Fader, Hr. Prebiørnn Podebusk, er død, skulle de i deres Livstid nyde Rindtzsherred efter ham, dog at de aarlig lade Bønderne yde paa Kallø Slot 1 $\frac{1}{2}$ Læst Honning og Smør, som Hr. Prebiørnn nu giver. Ligeledes maa Brødrene efter deres Faders Død nyde Hanherred og Østtervellingbirk som frit brugeligt Pant, uafløst i begges Livstid, efter Hr. Prebiørns Pantebrev, dog at de deraf give 100 Mk. danske aarlig, gjøre Regnskab for Strandvraget og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, samt holde Bønderne og Almuen i Lenene ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gaattrop, fer. 5 infra octavas omnium sanctorum. Rel. Dns. rex per se. III, 56 b; C, 197.

— Hr. Prebiørn Podebusk, Ridder, fik Kvittans paa 100 Mk. danske Afgift af Hannherred og 80 rh. Gld. Afgift af Riiperhws. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 57; C, 197 b.

¹⁾ 1527, 22 Avgust.

²⁾ 1527, 30 Juni.

9 Novbr. Her Iens Andersszenn, biscop till Ottens, ffich breff till menig allmwe, ehwo szom helst the thienne, baade vti Laalandt och Ffallstter, saa liwdendis, att effther thi kongelige Maiestats, vor kieristte naadigste herris breffue tillfforn vdtgiffuit waar och thennum forkyndiget, baade till Laalandtzs faders landtz ting och Ffallstterbo landtzsting, saa liwdendis, att the sculde till gode reede vdtgiffue oss elskelige verdige fader met Gudt, her Ienns Andersszenn, biscop till Otthensze, hanss biscops tiindne och theris saagneprester theris renntte indenn fiorttenn dage, effther saadanttt vortt breff bleff thennum forkyndiiget, effther the ville icke reette thennum effther thenndt vor och oss elskelige Danmarcks riigis raads recess, szom giordt bleff vdi vor stad Otthensze, och huadt the icke thet gjorde. sculde the giffue dubelltt, halffdelindt till oss och kronenn och halffdelindt till forne oss elskelige verdiige ffader met Gudt till sagefalldt. Och haffuer kongelige Maiestatt screffuit breffue vdt till oss elskelige her Holgerdt Roszenkrantz, ritther, och oss elskelige Iyrgenn van der Visk, vore mendt och thiennere och embitzmenndt paa wore slott Nyekøping och Aallholm, och theris vnderffogeder, att the sculle vtdelle saadanttt vortt falldsmaal och gøre kongelig Maiestatt thet gode reede och regenscab fore, huilcket the icke endt nw giordt haffue. Szaa biwde vii ether endt nw, menige allmwe, atii gøre samme wore breffue fylleste for thendt tiidt, szom forlaabenn ere, och at the framdelis her effther reether thennum effther saadanne wore breffue. Giffuit paa vort slott Gottorpp, mandagenn nest effther octauas omnium sanctorum. III, 176 b; C, 142 ¹⁾.

— Her Iens Andersszenn, bescop till Ottensze, ffecck breff. thi at hanndt haffuer nw szaa handlet met oss och vnderwiist oss, at hanndt och Otthensze stigt skulle her effther beholde effther koningh Hannsszes, vor kiere broders, breffs liwdellsze the elluff pwndt kornn och atthenn skepper kornn met theris bedhe, som her Laxmandtz børnn, oss elskelige Peder Laxmandt och firwe Ellsze, ere tillfallenn wdi Ørbecks bye och vti Ørbecks mølle och vdi Santwedt for theris rette mørne godtzs met fforbiwdellsze, och bessynnderligenn till oss elskelige her Iehann Biørnn, ritther, wor mandt och raadt, och till oss elskelige Niels Arnnfeldt, wor och riigenns canceller, att the ey ythermere gøre skulle nogenn ythermere forfyllingh paa forne elluff pwndt kornn och xviiij skepper kornn met theris bedhe vti noger maade vnnder wortt hyllestt och naade. Datum Gaattorp, feria 2. prox. ante festum S. Martini. Ad mandatam regie Maiestatis proprium. C, 99 b (i Marginen er tilføjet: han feck icke breffuet). Smlgn. 4 Decbr.

13 Novbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Niels Iwell, vor Hofsinde, har berettet for os, at os elsk. Fru Anne Nielsdatter, Hr. Niels Gwndisszenns, Ridders, Efterleverske, har Vilsted Gaard og Villstedt Gods og Fang i Pant for 800 Mk. danske,

¹⁾ Hvitfeldt, VIII, 169—70, Folioudg. 1309—1310.

og har hun nu opladet forskr. Niels Iwell samme Pant, som han beviste med hendes aabne Breve, dog at han skal gjøre hendes rette Arvinger Fyldest for deres Part i forskr. Pant. Thi tillade vi, at forskr. Niels Iwell maa nyde Villstedt Gaard og Gods som et frit, brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid, og siden hans Arvinger, indtil det bliver indløst for forskr. 800 Mk. efter det Brevs Lydelse, som vi have givet forskr. Fru Anne derpaa; dog skal der gjøres Regnskab for Vrag, som falder i Lenet. Cum claus. consv. Gaattorpp, Fred. efter S. Martini ep. Dag, [sub sigillo Majestatis¹⁾. Ad mandatum dni. regis proprium; Wullffgang cancellarius subscripsit. III, 57 b; C, 198²⁾].

4 Decbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi Lauris Skinckell til Egesckow, vor Mand og Raad, nu efter vor Begjæring og Skrivelse har opladt os og Kronen 3 Gaarde i Kyrckendruppe, som han med mere Gods i Fframeløff havde i Pant, og som herefter skulle ligge til vort Slot Nesbyhoffwit, have vi derimod ladet udlægge ham efterskr. Gods i Lwndeherred: 4 Gaarde i Fframeløff (Matis Bramstrup³⁾ 4 Pd. Byg, Anne Perss 3 Pd. Byg, Iyrgen Bentsszenn 3¹/₂ Pd. Byg, Niels Olsszenn 2 Pd. Byg), én i Lwnde (Hanss Persszenn 3 Pd. Byg), én i Nisløff (3 Ørtug Byg). Dette skal han nyde til Vederlag som frit, brugeligt Pant, og have vi undt ham og hans Husfrue, Fru Hylldeborg Billdisdatter at nyde samme Gods uafløst i deres Livstid, som Kong Hansszes og vort eget Brev paa forskr. Kirckendrop og Fframeløff udviser; siden skulle hans Arvinger nyde det, indtil det afløses dem efter de Pantebreve, som de have af Kong Hanss og Christiern den sidste. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp, S. Barbare virg. Dag, under vort Signet. III, 129; C, 100.

— Sligt et Brev skal Hr. Peder Lycke tage af Bispen af Ffiwn: Vi Iens Andersszenn med Guds Naade Biskop til Ffiwnn gjøre vitterligt, at vi med vort elk. Otthensze Kapitels Samtykke ere komne overens med højbaarne Fyrste, Kong Fr. osv., at vi og Otthensze Stift skulle nyde til evig Tid den Læst Korn og 3 Skp. Korn, 5¹/₄ Skp. Smør og 8 Mk. Penninge aarlig Rente, som er Hr. Laxmandtzs Børns mødrene Gods i

¹⁾ C.

²⁾ Smlgn. Danske Mag. IV Række, IV, 208.

³⁾ Barmstrupe. C.

Ørbeck By og Ørbecks Mølle og som blev tildømt Kongen af Danmarcks Raad, og derimod skal Kongen og Kronen af os og Stiftet have efterskr. Gods til evindelig Eje: en Gaard i Harsnab paa Hindtzholm (Matis Nielsszenn, giver 10 Ørtug Byg, $1\frac{1}{2}$ Ørtug Havre, 9 β , 1 Fjerding Smør, 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjæs). to andre smstds. (Per Michellszenn og Hans Trogellsszenn, giver hver 5 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 9 β , 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjæs, 1 Otting Smør), to Gaarde i Kirckeberig (Hannss Dunemosze og Hanss Tygisszenn, giver hver 4 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Otting Smør, 8 β , 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjæs). Derfor tilpligte vi os og følgende Biskopper i Ffiwn at „frii och hemble“ Kong Fr. og følgende Konger i Danmarck forskr. Gods for et frit og ubehindret Mageskifte osv. og lade vi Kongen kvit og fri for al ydermere Tiltale for Vederlag efter Kong Hansszes Brev for forskr. Hr. Laxmandtzs Børns mødrene Gods, som blev os fravundet af Peder Laxmandt og Fru Elsze Laxmandtzsdatter, hvor det findes, i Danmarcks Rige eller i Sleswiigs Fyrstendømme. Til Vidnesbyrd have vi ladet hænge vort Indsegl med vort elsk. Kapitels Indsegl neden for dette vort aabne Brev. Otthensze, S. Barbare virg. Dag. III, 130; C, 101. Smlgn. 9 Novbr. og 1529, 13 Januar; jfr. S. 140.

13 Decbr. Kongen stadfæster Biskop Offue Biilldes Ventebrev paa Hatzherred (1523, 19 Juni) og sammes Forleningsbrev paa Støffringe, Halldt og Othensilldt Herreder (1523, 15 Juli). Gaattrop, die Lucie virg. Sml. S. 9, 12.

14 Decbr. Biskop Offwe Byllde fik Kvittans, at han har ladet gjøre os Regnskab for den Landehjælp, han har ladet oppebære i dette Aar, da hver 4 Mand gav 4 Mk. danske, først af „bispskiibellsze“, som er af Liisbiereg og Hasløff Herreder, 262 $\frac{1}{2}$ Mk., item af de 3 Herreder norden Randers, som er Støwffring, Nørhalldt og Otthensilldt Herreder, 397 Mk., hvormed samme Landehjælp er klar gjort for forskr. Herreder, som han har ladet sige for os. Dertil har han gjort Regnskab for 300 Mk. af Hartt Herred; dog er der „igenstandendis“ i samme Herred. Af hele Summen (959 $\frac{1}{2}$ Mk.) har forskr. værdige Fader efter vor Skrivelse antvordet Hr. Anders Biillde, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Steghe Slot 500 Mk., og dertil har han med sin Kapellan, os elsk. Hr. Peder Prip, sendt 459 $\frac{1}{2}$ Mk. til Kolding og overantvordet dem til vor Sekretær,

os elsk. Mester Iesper Braachmann, hvormed hele Summen er betalt. Dertil har han ladet overgive forskr. Mester Iesper 18 Mk. for Overskat af Hoffbroff de anno 1528. Cum claus. consv. Gaattorpp, fer. 2. post Lucie. Rel. Dns. rex per se. III, 58 b: C, 199.

14 Decbr. Biskop Niels Clausszenn fik Kvittans, at Biskop Offwe paa hans Vegne har ladet antvorde Kongen 60 rh. Gld. i Guld som aarlig Afgift af Hatzherred, Endelage og Ffardo for dette Aar. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 59, C, 199 b.

21 Decbr. Hr. Magens Løwennbalch, Ridder, fik Stadfæstelse paa Kong Chrestiernn den sidstes Brev, hvorved denne under ham Trewaadt Mølle (Wrestedt Sogn, Ffiendtzherred), som Niels Clemintsszenn lod opbygge, at nyde i hans Livstid med al Tilliggelse, „dam och damsbondt“, uden al Afgift. Cum claus. consv. Gaattorpp, S. Thome ap. Dag. Dns. rex per se. III, 58; C, 199.

26 Decbr. Hr. Niels Lycke, Ridder, fik Brev, at Kongen har tilsagt ham ved sit aabne Brev at ville forlene ham med Sebygaard med tilliggende Gods, saaledes at han skal annamme det nu S. Valburgs Dag næstkommende og beholde det, indtil Kongen forsér ham med et andet Len, hvormed han kan være „behiolppenn“. Kongen vil stille Hr. Knudt Rudt, Ridder, sin Mand og Raad, tilfreds derom, og dersom Kongen „ingenledis“ kan stille denne tilfreds, har Kongen tilsagt at forlene forskr. Hr. Niels Lycke med et andet Len enten i Danmarck eller Norge, saa han skal takke Kongen¹⁾. Desligeste har Kongen undt ham Brev paa Kongens og Norges Kronens Len Trwnns og ligeledes paa alle de Len, som Fru Ingerdt, Hr. Niels Henricsszenns, Ridders, Efterleverske, har i Forlening, om hun vil oplade ham dem alle eller nogle af dem²⁾. Dersom forskr. Hr. Niels annammer Trwnns eller nogle af Fru Ingerdts Len, skal dette Kongens Brev være dødt og magtesløst, men dersom han ikke faar hine Len, skal det blive ved fuld Magt. Gottorp, S. Stephani prothomart. Dag. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 245 b*; C, 284 b.

¹⁾ Denne Del af Brevet findes som særskilt Brev i C, 284, men er strax blevet overstreget.

²⁾ Smlgn. Norske Rigsregistranter, I, 17.

26 Decbr. Georgius Falster fæck presentas paa Ølsløff cum sua anexa Sunderkirckeby per liberam resignationem Mathei Koppen. Datum Gottrop, die Steffani. Rel. Wulgangus Vtthenhoff, cancellarius. C, 330.

Uden Dag. Iahan Friis, kgl. Majestæts Sekretær, fik Livsbrev paa Borgeleje i Dallum Kloster med 4 Heste, endog han ikke er i Tjeneste. Gottorp, (uden Dag). Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester. III, 131. Smlgn. 1529, 26 Novbr.

— Burgimestter och raadtt vdi Nykøping vdi Mors ffinge stadtfestillsze breff paa saadantt eth breff saa liw dendis. Alle mendt, thette breff see eller høre lesze, helsze burgimestter, raadtt och allmwge vti Nykøping, som till vaare neffnthe, tha och nw alle thesse efftheræe article att fulldbiwrdte och stadtfeste kerligen met Gudt. Kwndegøre met thette vortt opne breff, att vii och alle hwer serdelis haffue saa vettaghet och fulldtkomeligh stadtfestett, att saa bliffue skall till ewiig tiidt mett alle voris samtycke och villig nw och till foræ, thendt tiidt vii haffue skyffth thendne indmarckis iordt, och ingenn mandt och qwindne skulle giffue, selle, forpante eller affhende seg vti noger maade noger iordt aff hanss skyfftte deell eller noget andet iordt enthen till kircke eller claafter, presttemennndt eller frye mennndt. Thi att vor naadiighe herre konning Christiernn haffuer naadelig giffuitt och vntt oss till ewindelig eyedom thenndt foræ iordt och Vetellszmarck. hues hanss naade aff Danmarcks kronnis vegne aff rette tillhørde, till vore byszenns och alle voris och vore efftherkomers nytte och gaffn, hues wii och vore efftherkomere kwnde kwme ther aff, och ther till andet iordt haffwe vii nw køebt och pantthet, szom ingennlwnde maa affhendis vdi noger maade fraa vore byszenns friihedt entthen nw vti vor tiidt eller vore efftherkommers tiidt. Thi effther alle wore vedtegte och sammøbrellsze forbiude vii haardelig wppaa vor naadiighe herris konning Christiernns vegne noger mandt fra seg aff att hendes vdi noger maade, som forscreffuit stander, vden vore egne borgere och byemenndt indennbywrdis vnder theris høgeste brødhe och viide. Och haffuer och nogere mennndt affhendt seg noget iordt entten till kyrcker eller claafter, presttmennndt eller fryemenndt, entthen met gaffwe, køeb eller pantthet eller panttbreffwe, tha mele vii thet mactheløss att bliffwe, hwilcket vii ville forswaare for vor naadigste herskaff, om nogle ville thalle her emodt. Och alle the, som thendt iordt haffue saa forkomerdt thennum eller theris arffwinge, bør aff rette att lade kome then iordt igenn vden alldt gennszigellsze och vidt theris høgiste brøde. Item haffuer och noger mandt pløget hiede iordt eller ville pløge, tha bør hannum att nyde thend iordt, saa lenge hwonn vorder røden, som er eett aarr, eller och saa lenge handt viill brugè thend iordt met korn och giødning. Men ligger thenndt iordt vdt eth aar vden kornn eller giødning, tha maa thend mand, som nest kommer, nytthe thendt iordt met korn oc giødning, szom forscreffuit staar, dog gøre hannum fyllestte for eth aars pløyg-

ning thend, som pløget. Item schall ingenn mandt pløge mere vedt ander mandts engs ende endt en plog langtt, saa att hanss korn och grønn iordt bliffuer vskadt. Att thett saa er vdi sandhedt och schall bliffue till ewiig tiidt, som forscreffuit stander, vden alldt gensziigellsze, tha henge vii voer byeszenns indtsegell nedenn for thette vortt opne breff. Datum anno domini modlx ipso die Ketilli confessoris [11 Juli]. Dns. rex per se in presentia dni. Magni Gøye. III, 46 b; C, 187¹⁾.

Uden Dag. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at denne Brevviser Villvm Raffn, Borger i Mallmø, har berettet for os, at Hanss Michellsszenn og hans Svoger, Niclaus, vare ham nogle Penge skyldige, hvilke han tiidt og ofte krævede, før deres Gods blev forbrudt til os, og begjærede han ydmygt, at vi derfor vilde unde ham den Gaard i Mallmø, som Niclaus selv iboede og som forskr. Villum Raffwenn nu iboer. Thi unde vi, at han og Arvinger maa beholde til evig Tid samme Gaard for den Gjæld, Hanss Michellsszenn og Niclaus vare ham skyldige, dog at han indløser den af os elsk. Iyrgenn Kaack, vor Mand, Tjener og Borgemester i Mallmø efter det Pantebrev, som denne har derpaa, og dersom Gjælden „løber seg“ højere end Gaarden er værd, skal Villum Raffwenn ej kræve eller mane os ydermere om forskr. Gjæld. Cum inhib. Rel. Hr. Vullff paa Visk den unge. III, 342 b²⁾. Smlgn. 9 Oktbr.

— Hr. Lauris Øllmandt fik Brev, at Kongen har undt ham til fri Ejendom to Jorde i Trelleborg, som nu ligge øde og ubygte og ere tilfaldne Kongen og Kronen efter Hanss Michellsszenn som Fjendegods, fordi han førte Avindskjold mod Kongen og Riget; den ene Jord ligger paa Syndergade midt i Byen næst østen op til den Gaard, som Peder Magensszenn iboer, og næst vesten hos Charine Ionsszenn, den anden ved Stranden, østen næst ved S. Nicolai Bod, 12 Fødder bred, 24 lang. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp. Dns. rex per se. III, 341³⁾.

— Her Lauris Ølmand fick presentationem paa Hørberløff i Falster per obitum dni. Olai Scriffuer. Datum Gottrup. Dns. rex per se. C, 330.

— Hussteder, som Bønder i Lwdenes Len have og som Kronen ikke faar Fyldest eller Skyld af, som hun med Rette burde have (efter Eyler Bryskes Beretning): Hierniss Hussted

¹⁾ Dueholms Diplomat. 122—23.

²⁾ Danske Magazin, III Række, I, 242—43.

³⁾ Anf. Sted, 242. Brevet staar i Registranten mellem Breve af 25 Juli og 8 Oktbr.

ved Høllebierig m. fl.; ét i Skawe, hvoraf intet afaaar til Kronen; Dallgaardts Hussted østen Øllebierig, som Anders Iepsszenn bruger (ingen Skyld); Skawe og Trabierg (i Gindingherred), som ere hele Byer og gjøre ikke mere Redsel end for én Gaard; en øde Gaards Hussted sønden ved Tynckerdall (ingen Skyld); et Byggested vesten Øllebierig, som Vintther Thamsszenn og Abbeden af Twiess Kloster trætte om, „szom sandemendt haffue om sworett och er giordt kronnenn till swyg“. III, 55 b; C, 196.

1529.

2 Januar. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Prebiørnn Podebusk, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Riiperhws Slot, har laant os 1000 rh. Gld. i Guld, for hvilken Sum vi pantsætte ham Lusgaard og Hitz Herreder i Nørre Iwtlandt, at nyde uden Afgift, dog mod tilbørlig Tjeneste, og uafløst i hans Livstid. Han skal holde Bønderne ved Lov og ej forhugge Skovene eller forjage Dyrene i Herrederne. Cum claus. consv. Gaattorp, Lørd. efter Nyaarsdag. Dns. rex per se. III, 59*; C, 200.

3 Januar. Eyler Bryske fik Kvittans for 130 Gld. (à 26 β lubsk) af den aarlige Afgift af Lwнденess Len for 1528. Cum claus. consv. Gottorpp, Sønd. efter Nyaarsdag. Rel. Henricus Schultt, secretarius. III, 59; C, 200.

5 Januar. Laurits Normandt fik Kvittans, at han paa Kongens Befaling har fornøjet Hr. Iohann Ranndtzow, Ridder, vor Mand og Raad, 666 Mk. danske, som Kongen skyldte denne, og Henrich Schullt, Kongens Sekretær, 57 Mk. danske, som han har oppebaaret af Landehjælpen i Kraagenns Len i Aaret 1528, da hver fire Mand gav 4 Mk. Cum claus. consv. Gottorp, Hellig tre Kongers Aften. Rel. Hr. Iohann Randtzow, Ridder [og Hofmester¹⁾]. III, 246; C, 285.

¹⁾ c.

10 Januar. Mester Christiern Hwiidt fik Kvittans, at han efter vor Befaling har overantvordet vore Landsknægte, Mand. før Helligtrekongers Dag, da de bleve mønstrede i Fflennsborg, 4045 $\frac{1}{2}$ Mk. danske efter Kvittanserne fra Høvedsmændene over Knægtene, og nu har han overantvordet os 5007 $\frac{1}{2}$ Mk. 3 β danske, hvilke Summer, til Hobe 9053 Mk. 2 $\frac{1}{2}$ β [!], han har annammet af os elsk. Mester Iesper, vor Sekretær og Ærke-degn i Aarss, og denne oppebaaret af Landehjælpen i Kjøbstaden Kaaliding i Aaret 1528, da hver 4 Mand gav 4 Mk. danske. Ligeledes har forskr. Mester Christiern antvordet os 1300 Mk. 2 $\frac{1}{2}$ β 10 Penninge danske, som han selv har oppebaaret og som ikke er af Landehjælpen, dertil 2 „kamellotther“, ét Stykke sort og ét rødt. Cum claus. consv. Gaattorp, Sønd. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 59 b; C, 200 b.

11 Januar. Christopher Hwittfeldt har berettet og be- vist for Kongen, at hans Fader havde købt en Gaard i Kyll- derup (Torstenes Sogn, Moszeherred), som Iyrgenn Hiortt nu iboer og skylder 1 Pd. Byg og 2 β Grot, og samme Gaard var annammet til Kronen. Thi under Kongen Christopher Hwit- felldt og hans Arvinger al den Del og Ret, som Kronen kan tilfalde i forskr. Gaard. Gottorp, Mand. post trium regum. Rel. Dns. rex per se. III, 177 b; C, 142 b¹⁾.

13 Januar. Sligt et Brev har Hr Peder Lycke, beseglet af Bispen af Ffiwn: Vi Iens Andersszenn osv. gjøre vitter- ligt, at om det findes, at det Gods paa Hindtzholm, som vi med vort Kapitel have forseglet og bebrevet til Kong Fr. og Danmarcks Krone til Vederlag for Hr. Laxmandtzs Børns mødrene Gods i Ørbeck By og Ørbecks Mølle, ikke gjør Fyl- dest for et fuldt, redeligt Vederlag, forpligte vi os og vore Efterfølgere til at gjøre Kongen og Kronen aldeles Fyldest inden 6 Uger, efter at det er gjort vitterligt. Otthensze, tyvende Dag Jul, under vort Indsegl uden paa dette Brev. III, 131; C, 101 b Smlgn. 1528, 4 Decbr.

26 Januar. Fru Ingeborg, Marqword Thyemands Efterleverske, fik Sexaarsbrev paa Anes fri og kvit, paa Tjene- ste. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp, altera die con- versionis Pauli. Dns. rex per se. C, 285 b.

¹⁾ Historisk Tidsskrift, II, 172—73 (efter Originalen).

28 Januar. Vi Fr. unde og vederlægge Hr. Mouritzs Sparre, Ridder, vor Mand og Raad, en Gaard af Niels Bradis Gods, liggende i Amszerudt (Hierttose Sogn, Gydingeherred), som Magens iboer og som giver 5 Pd. Smør til Landgilde, at nyde til evig Tid for ham og Arvinger i Stedet for Gaarden Torstrup, som Mortenn iboer og som giver 3 β Grot aarlig, hvilken Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, vor Mand, Raad og Danmarcks Riges Marskalk, fravandt ham i Rettergang. Desligeste sælge og skjøde vi Hr. Mowritzs Sparre efterskr. Niels Bragdis Gods: i Gydingeherred i Vestre Olinge, Grød Sogn, Niels Ericsszenn (4 Pd. Smør), i Neslinge Kirkeby, Eskilldt Andersszenn (3 Pd. Smør til Landgilde, 13 $\frac{1}{2}$ β Skat), i Gersherred, i Sønderløff Kirkeby, Niels Andersszenn (2 Pd. Korn), Ienss Olsszenn smstds. (3 β Grot), 2 Bol smstds., give hvert aarlig 15 β , naar de ere bygte. Dette Gods forpligte vi os til at „hemble och tillstande“ Hr. Mowritzs Sparre for hver Mands Tiltale osv. Gottorpp, Torsd. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 346; C, 33 b. Smlgn. 1528, 25 Juli.

— Siuerd van der Visk fik Pantebrev paa Hwndsbeck Gaard og Gods for 1200 Mk. lubske med al kgl. Rettighed undtagen „booie iagt“. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 60 b; C, 201 b.

9 Febr. Iens Brøde, Kronens Bonde i Haarbye, og den første Hustru, han faar, maa i deres Livstid blive siddende i Kronens fri Bondegaard, som hans Fader iboede, og være aldeles fri for Sandemændstog og Ransnævning og for at pløje til Hagenskowg Slot samt nyde al anden Frihed, som andre „mallbynder“ i Ffywnn have nydt af Arrilds Tid, og derimod skal han age Langægt og gjøre anden Del, som „mallbynder“ pleje at gjøre. Cum inhib.¹⁾ Gottorpp, Tirsd. efter S. Dorothee virg. Dag. Rel. Esgi Biillde. III, 131 b; C, 102 b.

11 Febr. Hr. Henrick Krwmdiige, Ridder, fik Brev, at Kongen har skjødet og afhændet fra sig og følgende Konger og til forskr. Hr. Henrick og hans Arvinger de Gaarde i Pederstorp (Aasby Sogn, Høigsherred, Synder Hallandt) og én Gaard i Swensrødt, som skylder $\frac{1}{2}$ Td. Smør, hvilke Gaarde tilhørte Niels Bragde, og Hr. Tyggi Bragdis Arvinger have

¹⁾ Cum claus. consv. C.

i Pant af ham, og kjendes Kongen sig ingen Ret at have til forskr. Gaarde, dog at Hr. Henrich eller hans Arvinger skulle indløse dem efter Pantebrevets Lydelse. Gottorp, første Torsd. i Faste. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 348; C, 40¹⁾.

15 Febr. Biskop Offue Bilde fik Kvittans, at han har ladet overantvorde Kongen 110 Mk. danske af Efterstaden af Landehjælpen af hans Forleninger, som skulde være udgivet i 1528, da hver 4 Bønder gav 4 Mark. Cum claus. consv. Gottorpp, Mand. efter Sønd. invocavit. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. C, 201 b.

16 Febr. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Hr. Magenns Gøye, vor og Danmarcks Riges Hofmester, har nu fornøjet os 400 gode rh. Gld. med deres fulde Vægt, som han og Hr. Peder Lycke lovede os godt for paa os elsk. Fru Anne Niels Bragdis Vegne, paa det at hun og Arvinger skulde beholde al det Løvsøre, som hun nu selv i Hænde og Værg har, som er Husbygning, Guld, Sølv og Penninge, Bo, Boskab, Kjøbstad-gods og Møllegods, Fæ, Kvæg og alt andet rørligt og urørligt, som Hr. Tyggi Krabbe, vor og Danmarcks Riges Marsk, havde tiltalt hende for paa hendes Husbondes Vegne, som vi have givet hende vort Brev paa. Thi lade vi forskr. Hr. Magenns Gøye og Hr. Per Lycke og forskr. Fru Anne Niels Bragdis og hendes Arvinger kvit, fri osv. Gottrop, Tirsd. efter Sønd. invocavit. Rel. Hr. Magens Gøye og Hr. Per Lycke. III, 350; C, 41 b; forkortet i III, 349 b; C, 41 (her dog: Dns. rex per se).

— Otte Tegenhwsze fik Livsbrev paa Skibelund, Howbye og Vestter Vllsløff med al kgl. Ret mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene; han skal fri Jagten og ikke slaa noget Storvildt, Hjort eller Hind, heller ikke sælge nogen Bondesøn, som er født paa Godset. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye, regni curiæ magister. III, 177 b; C, 142 b.

¹⁾ Som Tillæg er meddelt Esgy Biilldis Reversal, at hans Husfrues Fader, Hr. Henric Krumedige, skal indløse Pantet, og hvis Gaardene ere bedre, end han indløser dem for, skal han fly Kongen eller dennes Arvinger („om hans naade forstæket bliffue, thet Gudt forbiwde“) god Betaling af Hr. Henric. Til Vidnesbyrd osv. Samme Datum. III, 348 b; C, 40 b.

16 Febr. Iahan Friiss til Hessellagergaard fik Brev, at han maa og skal indløse Øen Vreszenn, som ligger i Belltt og nu er pantet til Vor Frue Kirke i Nyeborg, og siden beholde den i Pant, uafløst i sin Livstid, uden om Kongen vil indløse den til sit eget Behov. Samme Datum, [under vort Signet¹]. Rel. Hr. Magenns Gøye, D. R. Hofmester. III, 131 b; C, 102 b²).

20 Febr. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vi have tilsagt Hr. Magenns Gøye, Ridder, vor Mand, Raad og D. R. Hofmester, at dersom der tilfalder os nogen Ret i noget af det Gods, som tilhørte Rasmus Clemintsszenn, enten med Kjøb eller paa anden Maade, ville vi oplade forskr. Hr. Magenns Gøye og hans Arvinger al vor Ret i Auentzberg Hovedgaard og Tilliggelse, som Rasmus Clemintsszenn til forn kjøbte af os, dog mod at Hr. Magens Gøye eller hans Arvinger skulle gjøre os Fyldest derfor efter Gaardens og Godsets Værdi. Gottorp, Lørd. efter Sønd. invocavit, [under vort Signet¹]. III, 60 b; C, 201 b.

21 Febr. Iens Huass fik Følgebrev paa 7 Gaarde i Bøylingherred, som Eyller Briiske havde og til forn fik fra Ienss Huass. Gottroppe, Sønd. reminiscere. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 61; C, 203.

— Marquord Tyemand, Embedsmand paa Hollbech, fik Kvittans, at han nu har fornøjet Kongen 1103¹/₂ Mk. 2 β danske af Landehjælpen, som Almuen i Hollbecks Len skulde udgive i 1528, da hver fire Mand gav fire Mk. danske. Cum claus. consv. Gottorpp, Sønd. reminiscere, under vort Signet. Rel. Iasperus Brochmann. III, 246 b; C, 285 b.

— Lange Laurentz, Borgemester i Riibe, og Per Ieibsszenn, Raadmand smstds., fik Kvittans, at de have ladet fornøje Kongens Sekretær, Mester Iasper Braachmann, Ærkedegn i Aarhus, 200 Mk. danske Penninge, som er Overskatten af Riiper By for 1528. Gottorpp, Sønd. reminiscere, under vort Signet. Rel. Iasperus Brochmann. C, 202.

— Dns. Symon Skønyng ffich presentationem paa Torssager kirke, vacantem per liberam resignationem dni. Canuti Ericsi, vltimi et immediati possessoris eiusdem, cum illa clausula, reseruato nihilominus

¹) C.

²) Aktstykker til Oplysn. af Danmarks indre Forhold, II, 150 (efter Originalen).

prefato dno. Canuto Erici per quemcumque predicti dni. Symonis cessum vel decessum ad eandem ecclesiam regressu. Datum Gottorp, domin. reminiscere, [nostro sub signeto¹⁾. III, 61; C, 203²⁾.

22 Febr. Mester Hans Tausszenn, Prædiker i Viborg, har berettet for Kongen, at et Hus paa S. Nicolai Kirkegaard i Viborg var Kirkelade og ej bruges mere dertil. Kongen under ham derfor samme Hus med tilliggende Jord, fri og kvit i hans Livstid. Cum inhib. Mand. efter Sønd. reminiscere. Rel. Hr. Magens Gøye, Ridder. III, 61; 202 b³⁾.

— Hans Vingartter flich breff, att handt och ingen anden mue lade prente nogne danske pustiller och indføre och selge thennum vdi Danmarck vdi trye szamfælde aar nest effther thette vortt breffuis datum regnendis, och ther som noger ther emodt dierffuis attgøre, tha schulle the haffue forbrøtt theris bøger. Datum Gottorp, mandagenn nest effther søndagen reminiscere. De mandato regie Maiestatis proprio, presente dno. Magno Gøye. III, 60 b*; C, 202 b.

23 Febr. Jomfru Anne Nielsdatter fik Livsbrev paa 6 rh. Gld. Rente, hvilken Peder Ebbisszenn, vor Mand og Tjener, skal udlægge hende af Nesbyehoffuit Len, som han nu har i Forlening; disse 6 Gld. skulle siden afkvittes i Peder Ebbisszenns Afgift af Nesbyehoffuit. Cum inhib. Gottorpp, Tirsd. efter Sønd. reminiscere. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye, militis [ac magistri curiæ⁴⁾. III, 132; C, 103.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Iahan Friis, vor Sekretær, har berettet os, at Oluff Pedersszenn har en Anpart i Gaarden Owenskow (Gudmeherred i Ffiwn) og er bortrømt med Seuerin Noerbye, som er og har været vor og Rigets aabenbare Fjende og fører Avindskjold mod os og sit fædrene Rige, og har derved forbrudt sit Jordegods. Thi have vi givet forskr. Iahan Friis og hans Arvinger samme Anpart i Owenskow til evindelig Eje. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye militis [et magistri curiæ⁴⁾. III, 132 b; C, 103 b⁵⁾.

— Her Peder Ericsszen flich presentatzs paa Grindeløess kircke, quia⁴⁾ ultimus eius possessor, her Hanss Steen, resignavit eam absque consensu patroni. Datum Gottorp, feria 3. post reminiscere. Rel. Peder Ebbisszenn. III, 133; C, 104.

1) C.

2) Hans Tavsens Smaaskrifter ved Rørdam, XIII.

3) Røn. Biogr. Tansani, 19—20. Suhr, Tausens Levnet, p. XVIII.

4) mangler i C.

5) Aktstykker til Oplysning af Danmarks indre Forhold, I, 164 (efter Originalen).

24 Febr. Hr. Henrich Roszenkrantz fik Kvittans for 20 Mk. danske, overgivne paa Hollstebro Borgemesters, Raads og menige Borgeres Vegne som deres Bys Overskat af 1528. Cum claus. consv. Gottorp, fer. 4. post domin. reminiscere. Rel. Henricus Schulltt, secretarius. C, 203 b.

25 Febr. Samme fik Kvittans paa 300 Mk. danske paa Regnskab af Kongeskatten af Almuen i Hing og Volldborr Herreder, da hver 4 Mand gav 4 Mk. i Aaret 1528. Cum claus. consv. Gottorp, Torsd. efter reminiscere. Rel. Henricus Schullt, secretarius. C, 203 b.

— Samme fik Kvittans for samme Skat af Medellszom og Synderliwng Herreder, og har han efter Mandtalsregistrets Lydelse overantvordet os deraf 483 Mk. danske. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. C, 204.

— Samme fik Kvittans for 30 Mk. danske, overgivne paa Ringkøpings Borgemesters, Raads og menige Borgeres Vegne som deres Bys Overskat af 1528. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. C, 204.

— Mester Morthen Hegelund fik Kvittans, at han har gjort Regnskab for den Kongeskat, som han oppebar i Aaret 1525 i Nørre Iuttlandt af Meyllszom, Synderliwng, Nørrelung, Henstte, Gyslum, Rindtzs, Ffiendtzs, Hønneborg, Røding, Nørre og Herre Herreder, og for den Kongeskat, som han oppebar i 1526 af Meyllszom, Synderlung, Nørrelung, Rindz, Ffiendtzs, Gislum og Hensted Herreder. Hans Udgift lagt mod hans Indtægt, bliver han Kongen skyldig 219 Mk. 12 β 2 ϑ , hvilken Sum Kongen naadig har eftergivet ham. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 61 b; C, 203.

28 Febr. Mester Iehann Friis til Hessellåger Gaard, Kongens Sekretær, fik quittance quittancearum paa alt, hvad han har oppebaaret og udgivet, fra han kom i Kongens Tjeneste og til denne Dag. Gottorp, Sønd. oculi. Ad mandatum dni. regis proprium in præsentia dni. Magni Gøye, militis. III, 131 b og atter 134; C, 105.

4 Marts. Borgemester, Raadmænd, og Menighed i Nye-stedt fik Kvittans at have ladet fornøje os 90 Mk. danske Penninge som Byskat for Aaret 1528. Cum claus. consv. Gottorp, Torsd. efter oculi. Rel. Magister Iasperus Brochmann. C, 143.

5 Marts. Fru Anne Gortzedatter maa, for den Tjeneste, som hendes Husbonde, Otte Braachenhws's, hvis Sjæl Gud naade, beviste Kongen og Riget, nyde i sin Livstid 50 Mk. danske aarlig af Riiper Stads Byskat. Cum claus. conv. et inhib. sol. Gottorp, Fred. efter Sønd. oculi. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 62; C, 204 b.

— Anders Nielsszen i Taaraap og Christienn Nielsszen i Knudstrop maa og skulle holde de Broer færdige i Rindtzshered og oppebære den Rente, der ligger til samme Broers Vedligeholdelse; de skulle stande til Rette, om nogen fanger Skade af Broerne ved deres Forsømmelse. Cum inhib. Samme Datum. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 61 b; C, 204 b.

6 Marts. Erick Krumdiighe fik Brev at maatte nyde Vesterhered med al kgl. Ret i 6 Aar, regnet fra næstkommende S. Bartholomei ap. Dag [24 Avgust], fri og kvit; dog skal han give Kongen Halvdelen af Sagefaldet efter Regnskab, men selv beholde al Oldengjæld, og fremdeles gjøre Regnskab for al Sandtold og Vrag, holde Kongen en Nat med hans daglige Folk, naar han kommer didhen, og give Kongen 12 Spegelax aarlig, men selv beholde al „engeleyenn“. Han skal holde Bønderne ved Lov osv. [Cum claus. conv. et inhib. sol.¹⁾] Gottorpp, Lørd. efter oculi. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 62; C, 205.

7 Marts. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Hr. Magenns Gøye, vor Mand og Raad og D. R. Hofmester, har givet os til kjende, at Rasmus Clemintsszenns Stiffader, Niels Iensszenn, med Samtykke af hans Husfrue, Birgitte, Rasmus Clemintsszens Moder, har solgt ham al det Jordegods i Iutlandt, som kan tilfalde dem i Arv efter forskr. Rasmus Clemintszenn, hvilket Kjøb vi herved samtykke i og stadfæste. Gottorp Slot, Sønd. lætare, [under vort Signet¹⁾]. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 62 b; C, 205.

— Vii Frederic met Gutzs naade gøre alle vittherligt, att nogenn tiidt szidenn forledenn vaar thenne breffuuszere Ienss Hansszenn vdi Vitoffite her hoess oss och bereette, att thendt gaardt, szom her lens Hansszenn, sogneprest vdi Sølliistedt, vti boer, er komen fran kronenn och hører kronnen till, och ther fore gaffue vii oss elskelige

¹⁾ c.

Iyrgenn Quitzow, voer landsdomere vdi Ffiwnn, Peder Ebbisszenn, embitzsmandt paa vortt slott Nesbyehoffuit, vore mend och tiennere, Iep Vnckersszenn, burgimester vdi Otthensze, Hanss Scriffuere, Gregors Hansszenn, raadmend ther szammesteds, voer beffaling, att the schulde steffne for^{ne} her Iens vdi Sølliistedt och Ienss Hansszenn vdi Vitoffte fore thennum met beggis theris breffue och beuiisninger och grandske och forfare, om samme gaardt vaar komenn frann kronnenn och hører kronnenn till met rette. Tha beuiiste for^{ne} Ienss Hansszenn her nu fore oss met forscreffne godemends breff och indsegle, att the ey andett forfare kunde, endt att samme gaardt, her Ienss nu vtiboer, er komenn fran kronnenn och hører kronnenn till. Thi haffue vii aff voer sunderlig gunst och naade vntt och tilladet och nu met thette vortt opne breff vnde och tillade, att for^{ne} Ienss Hansszenn vdi Vitoffte och hanss arffuinge mue och schulle nyde, bruge och beholde till euig tiidt samme gaardt, her Iens nu vtiboer, for voer och kronnenns frii bundegaard met alle szine rette tilligellsze, ager, eyng, skowg och marck, voett och tiwrtt, inthet vndertaget vdi noger maade, baade vdi Buchkropp marck och Sølliistedt marc och anderstedtzs, ligeruiiss som for^{ne} her Ienss thendt friist haffdt haffuer, och skall for^{ne} Ienss Hansszenn och hanss arffwinge gørre och giffue aarligen aff samme gaardt till oss och kronnenn, hues thennd thaale kandt epher voer leensmands och for^{ne} Iyrgenn Quitzow, Peder Ebbisszenns, Iep Vnckersszenns och the andre godemends sambtycke, och schulle the bygge och forbedre samme gaardt och ey forhugge eller forhugge lade negre the skouge, ther tilligge, till vpligt vdi noger maade, ey heller leye eller affhende fran gaardenn nogenn thend iordt eller eyendom, ther tilligger. Cum inbib. sol. Giffuit paa Gottorpp, søndagenn letare. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. III, 133; C, 104.

8 Marts. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Peder Skram, vor Hofsinde, har berettet os, at den, som beboer Thomestrup Gaard i Voreherred, har i lang Tid „ingen herscab eller hosbundt holdt haffuet“ og har ej ydet nogen sit aarlige Landgilde, Gjæsteri eller anden Del, desligeste har der i lang Tid ej været nogen, som kjendes ved samme Gaard. Thi have vi forlenet forskr. Peder Skram Thomestrup Gaard, saa at hvem, der iboer den, skal gjøre og give ham sit aarlige Landgilde, Gjæsteri, Sagesfald og anden Del, indtil vi tilsige anderledes derom eller nogen kommer for os med bedre Bevisning derpaa. Han skal holde den, som boer paa samme Gaard, til at bygge og forbedre Gaarden, til ej at forhugge Skovene, ej heller leje fra Ejendommen noget af dens Tilliggelse. Cum inbib. sol. Gottorpp, Mand. efter Sønd. lætare. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og D. R. Hofmester. III, 63; C, 205 b.

8 Marts. Mester Iesper Brochman fik Kvittans paa 7500 Mk. 5 β 10 Penn., oppebaaret af Landehjælpen 1528 i Kollinge. Samme Datum. Rel. Henricus Schulthe. C, 206 b.

11 Marts. Eric Krumediige fik Kvittans at have for-nøjet Kongen med al „actterstade“ af Vestterherred og Vorde By, som han stod igjen med, siden Kongen først kom til Riget og indtil denne Dag, undtagen Sandtolden og Konge-skatten. Cum claus. consv. Hwszwm, fer. 5. post lætare. Rel. Hr. Henric Roszenkrantz, præsentē dno. Magno Gøye. III, 64; C, 206 b.

19 Marts. Sebastian Stabell, Iørgen vann der Visks Skriver, fik Kvittans, at han intet bliver skyldig af den Landehjælp, som han oppebar i Aalleholm Len i 1528, da 4 Mænd gave 4 Mk. danske. Gottrop, fer. 6. post domin. iudica. Dns. rex per se. C, 144.

— Samme fik Kvittans for 440 Lod Sølv, som han havde oppebaaret for Klokker i Lenet. Datum ut supra. Dns. rex per se. C, 144.

20 Marts. Eyler Bryskes Børn fik Kvittans for 1150 Mk. 11 β 10 Penn. paa Regnskab af Landehjælpen 1528 i Lwndenes Len. Gottrop, sabb. palmarum. Dns. rex per se. C, 206 b.

27 Marts. Hr. Offue Lwnge fik Kvittans for 461 Mk. 4 β og 12 $\frac{1}{2}$ Gld. 10 lubske β i lubesk Mønt paa Regnskab af Landehjælpen 1528 i Østrup Len. Gottrop, Paaskeaften. Dns. rex per se. C, 206 b.

— Her Hans Persszen ffeck presentassz paa Herresløff cum sua anexa Bregninge vdi Loland. Datum paaske affthen paa Gottrop, per obitum dni. Erics Ioannis. Dns. rex per se. C, 144.

29 Marts. Her Lauris Øllmandd ffich presentatz paa Hel-lige korss allther vdi Nyestedt per obitum dni. Erics Ioannis. Datum Gottorp, altera die pasce. Dns. rex per se in presentia magistri Vullff-gangi van Vtthenhoff, cancellarii regii. III, 178; C, 144.

21 April. Anders Døstrup fik Livsbrev paa én Otting Jord paa Hørup Mark (Anstherred), som Marine Sewerinss nu har i Leje og Fæstning, samt „en thene gaardt“ i den lille Aa ved Trøllelundt, som Charine Michells har i Forlening, mod at give sædvanlig Tyngge og Landgilde til Kolding og ej forhugge Skovene. Cum inhib. Hyndtzgaffuell, fer. 4. post jubilate. Rel. Hr. Magenns Biillde, Ridder. III, 63 b; C, 206.

23 April. Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi skyldte os elskelige Fru Sophie Gyldennstiernn, Benedictz van Anefeldtzs Efterleverske, 2000 lybske Mark i slig Mønt, som er gjængs og gjæv i Lubke og Hamborge, for hvilken Sum vi pantsatte hende Hagenskowg Slot med al kgl. Rente, at nyde uafløst i hendes Livstid og hendes Arvinger, indtil det afløses dem, dog at hun og Arvinger skulle gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, aarlig give 500 Mk. danske Penninge til os, gjøre Regnskab for Oldengjæld og Sagefald, hvoraf Halvdelen skal gives os, og holde os og vort daglige Folk, naar vor Vej falder der gjennem Landet, saa at vi selv personlig komme did til Slottet; men de skulle ikke besværes med noget Hold andetsteds end der paa Slottet, og dertil skal hun i sin Livstid være fri for vore Borgelejeheste. Hun skal bygge og forbedre Slottet, saa at det ikke forfalder, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Ligeledes tillade vi, at forskr. Fru Sophies og Benedictz van Anefeldtzs Datter, os elsk. Jomfru Anne, om hun overlever sin Moder, maa nyde samme Hagenskowgs Slot og Len paa sanme Vilkaar, dog at naar hun vil indgaa Ægteskab og skal giftes, skal hun ikke gjøre dette uden vort Raad, Vilje og Samtykke. Nyeborg Slot, S. Georgii mart. Dag. De mandato regiæ Majestatis proprio. III, 134 b; C, 105 b.

24 April. Her Rasmus Mickelszenn fick presentationem paa Brandersløff i Laaland per resignationem Erasmi Petri, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Nyborg, sabbato [ante] cantate. Dns. rex per se. C, 331 b.

25 April. Claus van Yttregt, Tømmermand, fik Livsbrev paa „thendt store Drondning gaardt“ i Nyeborg med tilliggende Jord, Ager, Eng og Ildebrand, mod daglig at arbejde, naar Kongen tilsiger ham, for slig Løn, som hans tidligere Brev derpaa udviser. Cum claus. consv. Nyeborg, Sønd. cantate. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 134; C, 105.

— Hr. Otte Krompenn, Ridder, fik Kvittans at have fornøjet Kongen selv, hvad han var pligtig at gjøre og udgive af Traneker Slot og Len nu til S. Michels Dag næstkommende. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Eyller Rønnon. C, 143.

3 Maj. Her Niels Hemmingszenn fick presentationem paa Østerborg kirke paa Møen per resignationem dni. Boetii Bundonis. Datum Nyborg, die inventionis S. crucis. Dns. rex per se. C, 331.

4 Maj. Fru Anne Langsdattter, Niels Bradis Husfrue, fik Stadfæstelse paa Kong Hansszes Brev, at hendes Fader Per Lang og hans Arvinger maa nyde deres Gods paa Borindholm saa frit, som andre Riddere og Svende have deres Gods andetstøds i Riget. Cum inhib. Nyeborg, Tirsd. efter invent. S. Crucis. Rel. Knud Persszenn, som kaldes Gulldenstiern. III, 349 b; C, 41.

6 Maj. Hans Schriffuere, Borgemester i Swinborg, fik Stadfæstelse paa et Brev af Oldermann og Kalendebrødre smstds., hvorved de unde ham et Kalende Alteret tilhørende Hus og Gaard i Swinborg, som ligger „nordenn twertt offuer gadenn fran fiske skamelenn paa thet hyrne paa thend venstre handt, som mandt ganger neder att woer frue saaghenn till graabrødre claatster“, og som Hanss Marquordsszenn, Overskærer, nu iboer; han, hans Husfrues Børn og deres Arvinger skulle beholde det til evig Tid, mod aarlig at give Alteret 4 Mk. danske i Leje deraf. Cum claus. consv. Nyeborg, die ascensionis dni. Dns. rex per se. III, 135 b; C, 143 b¹⁾.

9 Maj. Her Magens Gøye, Danmarcks riigis hoffmester, flich breff paa Raster [o: Rastet] kircke, saa att alldt thend heerlighedt och ius patronatus, som kongelige Maiestatt haffuer och haffuet hatth till samme kircke, skall her Magenns Gøye och hanss arffwinge, som haffue Krenckerup gaardt vdi forlening, haffue her ephther att presentere, och alldt ius patronatus. Datum Nyeborg slott, søndagenn exaudi. Dns. rex per se. III, 178; C, 144²⁾.

18 Maj. Hr. Peder Lycke, Ridder, og hans Arvinger skulle nyde Barsbecks Fiskerleje saa frit, som de gode Mænd til forn have havt det af Arrilds Tid. Nyeborg, fer. 3. post penthecostes. Dns. rex per se. III, 350; C, 41.

— Samme skal nyde slige Friheder paa Barsbecks Fiskerleje, som nydes og bruges paa andre Fiskerlejer i Skaane, indtil Kongen tilsiger anderledes. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 350; C, 41 b.

21 Maj. Erich Byller fik Livsbrev paa de 12 Kronens Gaarde i Skowbyherred, som Fru Mette, Hr. Tielldluffuis Efterleverske, til forn havde i Forlening. Cum claus. consv. et inhib. sol. Nyeborg, fer. 6 post penthecostes. Dns. rex per se. III, 136; C, 144 b³⁾.

¹⁾ I C staar Brevet fejlagtig under Smaalændene; i Marginen er tilskrevet: Ffywn.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, VI, 618 (efter Originalen).

³⁾ Som Anm. 1; tilskrevet: schall vere i Ffywn. — Danske Mag. IV Række, IV, 242.

22 Maj. Hr. Peder Lycke, Ridder, fik Ejendomsbrev paa efterskr. Niels Bragdis Gods, som var tildømt Kongen af Danmarcks Riges Raad som forbrudt Gods: i Vendtzherred¹⁾ en Gaard i Roersløff Sogn og By (Oluff Tygessenn), en Gaard ibid., Nis Kaach iboede, en Gaard i Asperup, som Per Nielsszenn iboede, to Gaarde i Skowshøyrup (Iyrgenn Iipsszenn, Matis Henricsszenn og Oluff), en Gaard i Køstrup (Hans Andersszenn, 4 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge for Smør), en Gaard i Koberbølle (Peder Olsszenn, 3 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge for Smør), Hanns Clemintsszenn ibid. (1 Pd. Byg). — Ligeledes fik han Ejendomsbrev paa efterskr. Gods i Iwtlandt: en Gaard i Brinnstrup i Oreherred, som Iep Iensszenn iboer (4 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 3 β Lampenninge), Knut Iensszenn (1 Mk. af et Bol), Seuerin Iensszenn (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 3 β Lampenninge), Rasmus Iensszenn i Vetz-slet (giver det samme), Anders Nielsszenn i Attzerdrup (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør), Symen Hansszenn (2 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør); item i Ningherred et Bol i Dramellstrup (1 Ørtug Byg, 12 β); item i Helmsløffherred i Vidwedt en Gaard, som Symen Pouellszenn iboer (4 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 3 β Lampenninge), Nis Clausszenn (1 Pd. Korn, 1 Mk. Penninge, 3 β Lampenninge), Per Matsszenn (1 Pd. Korn, 1 Mk. Smørpenninge, 3 β Lampenninge), Michell Nielsszenn (giver det samme); item i Hatzherred Anders Owsszenn i Torriilldt (6 Ørtug Korn, 2 β Grot); item i Hattingherred Ies Persszenn i Otthensze (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør), Anders Hwblemester (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør). Dog skal Hr. Peder selv indløse dette Gods fra dem, som have det i Pant. Nyeborg, sabb. post penthecostes. III, 136; C, 144 b²⁾. Smlgn. 1527, 1 Septbr.

25 Maj. Mester Christiern Huiidt, Rentemester, fik Kvittans, at han har fornøjet os selv 321 Gld. i Guld og en lille Guldring saa god som 2½ Gld., hvilket Guld han har oppebaaret paa vore Vegne. Cum claus. consv. Nyborg, Tirsd. efter hellig Trefoldigheds Sønd. Rel. Anthonius Wullfferdis, secretarius. III, 135 b; C, 106.

28 Maj. Mogens Fallster fik Ejendomsbrev paa en Gaard og Grund i Mallmø ved Østre Port paa den nørre Side Adellgaden, østen næst Christiern Ludis Gaard og vesten

¹⁾ Afgifterne opregnes som i Brevet af 1527, 1 Septbr.

²⁾ I C under Smaalandene; rettet som ovenfor S. 205 Anm. 3.

næst den Gaard, som Hanss Michellsszenn fik af Morten Iwersszenn, som Iacob Scriffuer nu iboer, hvilken Gaard tilhørte forskr. Hanss Michellsszenn og er tilfaldet Kongen, da denne er hos Rigens Fjender etc. Kjøpenhaffnn, fer. 6. post corporis Christi. Dns. rex per se. III, 350 b; C, 42¹⁾.

1 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at denne Brevviser, os elsk. Hr. Hanss Iensszenn har været for os med Hr. Ienss Persszenns aabne, beseglede Brev, hvorved denne oplader ham Horslundt Kirke, som han nu sidst havde i Værge af os og Kronen. Da vi have samme Kirke at forlene og præsentere, naar den „løssner och vaccerer“, unde vi forskr. Hr. Hanss Iensszenn samme Kirke for hans Livstid, dog „att handt schall predicke och lere Gutzs ordt, thett hellig euangelium; i samme kircke och görre sognemendenn i samme saaghen thendt tilbørlig tiennistte baade indenn kirckenn och vden, som en godt forstander och sogneprest bør attgørre sine saagnefaalck.“ Cum inbib. sol. Kjøpenhaffn Slot, Tirsd. efter Guds Legems Dag. Rel. Hr. Henric Roszenkrantz, Ridder. III, 178; C, 145.

2 Juni. Her Magens, biscop i Schare, och her Turi Iensszenn, ritther, finge leidebref till thennum, theris swenne, heste oc haffuendis haffue, att the maatte bliffue vbehindrett her vdi riiget, huor thennum tyckis, fore oss oc alle andre, som for voer skyllt ville och schulle gøre och lade. Och som skede, att vii thennum viillde thendne vor leide vpsziige, tha ville vii lade thennum thet tillsziige en monitzs dag tillforne, førendt thendne vor leigde schall vde och eendt vere, szaa [the²⁾] ther forindenn mue och kwnde komme frii vdi theris beholldt igenn, hwor the vere ville. Datum paa Kjøpenhaffnn slott, octava corporis Christi. Rel. Her Tyggi Krabbe, marsk. III, 351; C, 42.

5 Juni. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gøre alle vitherligt, att oss elskelige burgimestter, raadmend och menighe borgere vdi vor stadt Mallmø haffue bereett fore oss, att effther thi the nu haffue anammet det hellige euangelium ther vdi byen och lade ther predicke Gutzs ordt, tha ere ther mange hwsze, iorde och gaarde i byenn, som ere gifvenne till alterer, vicarier och giillder for messer och ander sliig thiennistte att vpholde, och befructte the thennum, att nogre schulle vnderslaa thennum szamme gaarde, iorde och hwsze, och icke her effther schulle ville vdtgiffue ther aff till szamme messzers och tiennistes vpholldellsze thend deell, ther pleiger aff attgaa, och thesligiste somme, hues forellderne saadanne gaarde oc grwndt haffue gifuit till kirckenn, skulle ville thennum vndtrycke³⁾ och vnderslaa.

¹⁾ Danske Magazin, III Række, I, 243.

²⁾ C.

³⁾ vndtrycke. C.

Thi haffue vii nu aff voer sunderlig gunst och naade, szaa och paa thet, at hues, szom er giffuit vdi en godt mening till Gutzs tienniste, icke schall forkommes till vnøtte, vntt och tilladet &c, at forne vore borgemester och raad vdi Malmøø mue och schulle anamme till thennum saadanne iorde, gaarde och hwsze, i theris bye liggendis ere, och ligge till altere, vicarier och giillder ther szammestedtzs och ther met styffte och vppbygge eth hospital ther vdi byenn till fattige och siwge mendiskers vpholddelsze och nøttørtighedt, och hues rente, som szaa ere vdi hwsze och iorde vdi Malmøø, szom till forn haffue veritt till saadanne messzer och giillder, schall her effther bliffue och giffuis till forne hospital, och fforne burgimesttere och raadt mue och schulle thett szaa flye och beskicke, att szamme rente icke forkomes till vnytte. Och schulle the tillskicke nogre, szom schulle szamme aarlige rente anamme och redeligen vpbere och siidenn gøre ther aarligenn goed rede och regenscab fore, szom the ville anttswaare for Gudt och vere bekendt for oss. Sameledis mue the holde en christelig predickeffader, szom thennum lerer och predicker Gutzs ordt fore, och mue the och vprette en schole vdi theris bye, szom the mue holde tre eller fyre leerde mendt vdi, szom lessze och lerer andere simpelle och enfoldiige cleercke thendt hellig scriiff, huilcke forne predicker och lesszemesttere alle schulle lønes aff forne rente for theris vmag och arbeit, daag met saadant skell att the prestter, som nu haffue saadanne altere och vicarii, som saadanne iordegodtzs och hwsze tiligge och thennum er forlentt theris liiffuis tiidt, mue och schulle thennum nyde och beholde theris liiffuis tiidt effther theris breffuis liwdellsze, vden burgimester och raadt kunde handle met thennum till myndelighedt, att the thennum ville offuergiffue. Cum inhib. sol. Datum in castro nostro Haffnensi, sabbato post octavas corporis Christi, [nostro sub signeto ¹⁾]. De mandato dni. regis proprio. III, 351; C, 42²⁾.

5 Juni. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att vore kere vnderszaattes, burgimestters, raadmends och menige borgers vdi voer køebstad Nestwidt fulldmectiige budt haffuer nu veritt her fore oss och giffuit paa alle theris vegne theris briist tillkende vdi saa maade, att mange theris mettborgere haffue hwsze, gaarde och grunde vdi aarlig leyge aff oss elselige regellbundenn mandt, her Rasmus, abbet till Skowglaaster, och menige brødre ther samme stedt, samledis aff kircker och altere, och the szamme, szom boe paa szamme iorde oc grunde och vdi forne hwsze och gaarde, bygge och forbedre thennum vdi gode maade effther theris yttherste formue, och naar the døde och affgangene ere, tha mue theris børn och rette arffuinge icke nyde szamme bygning epther thennum, som theris foreldere met stortt arbeit, kaast och beswaaring vppbygd och bekaastet haffue. Sammeledis beclage the, att nogle aff samme claasters, kirckens och altheres gaarde och iorde, som forne theris

¹⁾ C.

²⁾ Hvitfeldt, VIII, 176—77, Folioudg. 1312—13. Annaler for nord. Oldkyndighed, 1847 158—60 (efter Originalen).

metborgere i Nestwidt vtiboe, ere satte fore høgt paa aarligt landgiillde och szomme fore myndre, endt the vell thaale kunde. Thi gjorde vii fornæ her abbet, som her nu och saa hoess oss tillstede vaar, och fornæ vore borgere vdi Nestwidt om szaadantt claasters, kirckens och althernis iorde, hwss oc gaarde, i Nestwidt liggendis, saadan en skickellsze effther beggis sambtycke met vortt elskelige riigszens raadt her nu hoess oss tillstede er, ther om att schulle holddis her epther till ewiig tiidt, szom her epther fyllger. Ffurst att the, szom sidde nu i fornæ claasters, kirckers och althers husze och gaarde vdi Nestwidt, att the och thet, theris haastruer, børnn och rette arffwinge effther thennum, thendt ene epther [then¹] andenn, till ewiig tiidt schulle haffue och vdi leye beholde fornæ gaarde och grwnde met alldt theris rette tilligellsze vdi lengenn och bredenn, szom the nu begrebne och indhegnet ere, daag met saadant skell, att huer schall bygge och forbedre samme gaarde och grunde, som the haffue och besidde indenn gaardenn och vdt till gadenn met godt købstedtts bygning, muret emellom stollper oc tecket met steentag, och schulle the samme bygning holde vdi gode maade vedt magt och giffue ther aff szaadann skellig och redelig aarlig leyge och landgiillde till forscreffne claaster och kircker och altere, szom szamme iorde och grunde tillhøre, szom fyre aff the actteste brødre i forscreffne Skowclaaster, fyre aff raadmendene i Nestuidt och fyre acte och ellste borgere i sammstedt thennum fore settindis vorde vdi gode danske pendinge, som heer vdi riigit genge och geffue ere, hallffdelind ther aff atwdtgifue till paasche och andenn hallffdelindt till S. Michaelis dag [betalindis till gode reede betymeligenn²]. Item skatt och alld anden voer kongelig och stadszens tynge, szom nu sidwonligt er eller her epther paaleggis kandt, skulle the sellffue vdgifue och intthet ther fore affkaarthe i samme leye. Skede och szaa, att the, szom nu paa forscreffne claasters, kirckers och althers iordt och grundt boendis och besiddendis ere, theris hostruer, børn eller arffuinge, epther att the szaa merckeligenn paa szamme gaarde bygdtt haffue, trengis met armodt, fattigdom, siwgdom eller for nogenn andenn redelig eller nøttørfftelig sag attselge eller panttsette samme theris egenn bygning, och thet kandt forfaris vdi sandhedt, tha mue och schulle the haffue fulldmagt attselge oc panttsette samme bygning, som the paa szamme claasters, kirckers eller alters grundt bygdtt och vpsatt haffue, en besiddenn borgere vdi Nestwidt, szom skatther och skylder oss oc ingenn andenn; daag saa att thet skeer met fornæ her abbets och menige conuentzs, kirckewergis eller alternis formends, szom sanime grunde och iorde tillhøre, ther bygningenn paa staar, villig och szambtycke, och forscreffne aarlige landgiillde och leyge alldelis vidt magt bliffuer; och skulle tha forscreffne brødre och conuent i Skowgclaaster, kirckewerger eller alternes formandtt, som grundene och iordene tillhøre, haffue alldeniste tre marck sedwonlig

1) C.

2) bethimeligen tiill gode rede yde oc bethale skullendis. C.

breffue pendinge och ey mere begere fore samme theris szambytke. Skede och szaa, att the, szom paa forscreffne grunde och iorde boendis ere, theris hustruer, børn och arffwinge eller huem forscreffne gaardt aff thennum fangendis vorde, thennum icke bygge, forbedre eller vdi gode maade holde, eller forscreffne landgiilde och leyge ther aff ey till gode reede bethale ville, tha schulle the vdtwizis och en anden borgere epther forscreffne xij dandemenss beste skell och tycke indsettis igenn, szom ther aff bedre skell och fyldeste gøre vill, som forscreffuit stander. Thesligiste schulle och these efftherscreffne articler och puncter holddis vbrødeligenn som her effther fyllger, at huilcken borger, szom icke noigis met thet breff, handt nu haffuer aff forscreffne claafter, kircker eller altere, skall fange breff paa nye, om handt merckelig bygge vill, epther szom forscreffuit staar. Sameledis huilckenn borger, som haffuer breff paa claafter, kirckers eller alternes gaardt, och sidder for leett leyge, och icke haffuer bygdzt szaa, att claafterit, kirckern[e] eller alterne icke skeer skell, hanss breff schall och fornyes och leygenn settis skelligenn epther for^{ne} xij dandemenndtzs gode tycke. Item huilcken borgere, som bygdzt haffuer och vill dog nøiges met thett gamble breff och ther vdi besørge sin seells salighed, handt schall icke nodis till attage nyett breff. Item hues gaarde eller iordt, forscreffne claafter, kirckene eller alter haffue nu vdi Nestwidt vbebreffuit bortt och ville thennum sellffuer lade bygge och forbedre, thennum schall forscreffne claafter, kircker oc altere icke vere plectiige attbreffue bortt, vden for^{ne} her abbet, conuent, kirckewerge och forstandere sellffuer liwstter. Item schall ingenn formenis attgiffue sin bygning till kircker, claafter eller alter atfforøgis Gudtzs tienniste met, Gudt alldszommetigiste till lowg och ere och sin seell till salighed, dog att samme bygning strax schall vwrdis aff forscreffne tolluff dandemndt, och pendingene till kirckenn och bygningenn schall sellgiff en besiddende borgere vdi Nestwidt och ingenn andenn, som forscreffuit stander. Och offuer alltt tha ville vii, att forscreffne burgimesttere, raadtmentd och menige borgere vdi Nestwidt schulle her vdiendenn handle saa redeligenn och skelligenn met forscreffne claafter, kirckernis och alternis iord och grundtj vdi theris bye, saa att thet kindt vere claafter, kircker och altere vden schade och thennum vden synde &c., och szom the ville antswaare for Gudt och vere bekend for oss &c. Cum inhibitione. Giffuit paa vortt slott Køpenhaffwenn, leuerdagenn nest octauas corporis Christi, vnder vortt signet. III, 248; C, 288.

7 Juni. Burgimester, raad oc menighed vdi Randers ffinge breff, att the haffde bereett for kongelige Maiestatt, at ther er twinde saagne kircker ther vdi byenn, szom er voer ffrue kircke och S. Laurentii kircke, och thend ene er tillfornn affbrendt, och ere endt nu szaa gaatt szom baade øde och forfalldene, och ther fore begerede aff oss, att the maathe thennum nederbryde och folcket, som boe vdi for^{ne} saagne, maatte holde theris sognekircke vdi thendt helligandtzs claafter ibidem. Thi haffuer kongelig Maiestat vntt och tillstedt, att for^{ne} hanss naadis

vndersaatte mue och skulle affbryde szamme twinde saagnekircker, atnyde, bruge och beholdde till theris byes nytte alldt thend rente och eyendom, som ligger till forne voer ffue kircke, vndertagit ther szom Mariager claafter haffuer ther vdiblannt noget godtzs, iorde eller gaarde; tha schall thet bliffue till forne Mariager claafter, och vere her mett vforkrencket vdi alle maade. Och mue och schulle her epther holde theris sognekircke vdi thendt helligands claafter ther sammesteds, dog met saa skell, att the schulle selffuer handle met forne prier [oc conuent ¹] vdi forne claafter, att the thet bewillge och sambtycke ville &c. [Cum inhib. sol. ¹] Datum ex castro nostro Haffnensi, feria 2. post Erasmi, [nostro sub signeto. Dns. rex perse ¹]. III, 64; C, 207 ²).

8 Juni. Hr. Axell Bragde, Ridder, og hans Arvinger fik Skjødebrev paa efterskr. Niels Brades Gods i Schone, som var Kongen tildømt: i Oxieherred i Høllie By, Lauris Bentsszenn (8 β Grot); i Ffrostteherred i Gummerop, Gollderup Sogn, en Gaard, som Ies Twesszenn iboer (2 Skp. Smør, 8 β), Magenns Persszenn ibid. (4 Skp. Smør, 20 Grot), en Gaard i Langerødt Sogn, som kaldes Rugerup (4 Skp. Smør), i Elmollt, Snetzløw Sogn, Iep Bentsszenn (2 Skp. Smør, 6 Grot); i Ingellstedtherred i Hammyndehøy Sogn og By en Ødegaard (24 Skp. Byg, 1 β Grot), Per Twsszenn ibid. (2 Pd. Byg, 2 β Grot), Per Andersszenn ibid. (2 Pd. Byg, 2 β Grot); i Villandtzherred i Viiby en Gaard, som Masse paaboer (4 Pd. Korn, 3 β Grot), i Gradtbye, Verner (1 Pd. Korn, 1 β Grot), i Tofftebjerg en Gaard (1 Pd. Korn, 1 β Grot); i Oxieherred i Bonckeflادت Sogn en Gaard, som kaldes Naffwendrop, som Ies Magensszenn iboer (8 β Grot); i Vemmyndehøygherred i Keellstrup Sogn og By, Bengt Magensszenn (2 Pd. Byg), Børgi Magensszenn (2 Pd. Byg), Aagi Ieibsszenn (1 Pd. Byg), Morten Iøsoptionszenn (1 β Grot); i Gersherred i Østre Vram, Peder Ieibsszenn (2 Pd. Byg, 12 β Skat); i Villandtzsherred i Viiby Sogn, Lass Niellsszenn (3 Pd. Korn, 4 β Grot); i Ingollstedherred i Thowby, Smedstruppe Sogn, Iep Niellsszenn (3 β Grot); i Villandtzsherred, i Hosløff, Viiby Sogn, Jon Clausszenn (1 Pd. Korn, 10 Grot); i Gersherred i Koritzstedt, Vestre Vrams Sogn, Peder (2½ Skp. Smør); ligeledes efterskr. Gods i Ffywn: i Veyroppe By, Indtzløw Sogn, Ies Hansszenn og Gregors Kaack (hver 3 Pd. Korn), i Gudumherred i Gudum By, Anders Kaari og Lauris (hver 3 Pd. Korn og andre smaa Beder). For dette Gods har Kongen modtaget Penge og fuldt Værd. Cum claus. consv. et

¹) C.

²) Danske Mag. VI, 276.

inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Tirsd. efter S. Erasmi mart. Dag. Dns. rex per se. III, 353; C, 43 b.

8 Juni. Hr. Tyggi Bradis Arvinger have ladet berette for Kongen, at de have 3 Gaarde i Gersherred i Skone i Pant af Niels Brægte for 300 Mk. danske Penninge, som er to Gaarde i Eskerye i Magenholm Sogn, som Aaghe Wynnig og Ies Lawritsszenn ibo (hver $\frac{1}{2}$ lødig Mk.) og en Gaard i Liilde Harm, som Ies Trogellsszenn iboer (4 β Grot). Da al Niels Bragdis Gods er tildømt Kronen, har Kongen (for Trokskab og villig Tjeneste saavel af Hr. Tyggi Brade, Ridder, medens han levede, som af hans Arvinger herefter) undt dem at maatte beholde samme Gaarde som Ejendom, og kjender sig ingen Ret at have deri fra denne Dag. In castro Haffnensi, fer. 3. post Erasmi, [nostro sub signeto¹]. Dns. rex per se. III, 352 b; C, 43.

9 Juni. Oluff Iensszenn fik Brev paa Halvparten af Kongis Torp i Stødthaffue Sogn (Otthensherred i Skaane) at have frit til evig Tid for den Landgilde, som plejer at gives deraf, dog at han skal gjøre Lass Persszenn og hans Medarvinger, hvem Gaarden til forn tilhørte, Fyldest efter 8 Odelbønders Sigelse. In castro Haffnensi, fer. 4. post Erasmi. Rel. Dns. Tycho Krabbe, miles et regni D. marscalcus. III, 354 b; C, 44 b.

— Oge Persszenn fik et lignende Brev paa den anden Halvpart i Kongistorpenn. Samme Datum og Rel. III, 355; C, 44 b.

— Hr. Axell Brade fik Kvittans paa 600 Mk. danske paa Regnskab for det Niels Brades Gods, han fik af Kongen. Samme Datum. Rel. Mester Christiern Huiid. III, 355; C, 45.

— Eyller Rønnow fik Følgebrev paa Trediedelen af Salingherred, som ligger til Nyeborg. Samme Datum. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 137; C, 145 b²).

— Byrry Wullffstandt skal beholde Ønestedt i Gydingherred og Borszøø uafløst i 8 Aar fra Datum og siden indtil det bliver indløst, dog at han skal holde Bønderne ved Skjel, Hævd og Magt efter Pantebrevets Lydelse. Køpenhaffnn, fer. 4. post Erasmi. Rel. Hr. Tygge Krabbe, D. R. Marsk. III, 355; C, 45.

¹) C.

²) I C under Smaalandene, rettet som ovenfor S. 205, Anm. 1.

9 Juni. Iahan Friiss af Hesleager Gaard fik Livsbrev paa Orne og Nybell Birker i Laalandt, fri og kvit. Cum claus. convs. Samme Datum, nostro sub signeto. Rel. Hr. Magens Gøye, D. R. Hofmester. III, 178 b; C, 145 b¹⁾.

— Ffranciscus de Medina, Spannier, fik Forleningsbrev paa Gaarden Huidtøer at nyde uden al Afgift, indtil Kongen tilsiger anderledes derom, dog at han skal bygge og forbedre Gaarden, ej hugge nogensteds i de tilliggende Skove, uden hvor Embedsmanden paa Køpenhaffns Slot foreviser ham, „och skall handt fiske vdi thet fiskedam, ther om ligger, till skellighedt, naar thet er indemet, och schall for^{ne} voer embitzmandt her paa Køpenhaffn lade tillhiellpe attferdiggorre samme dam, ther tilligger“. Cum claus. convs. et inhib. sol. Køpenhaffn, Onsd. efter S. Erasmi mart. Dag. Rel. Hr. Iahan Vrne, Ridder. III, 246 b*; C, 286²⁾.

— Niels Wolther, Borger i Stege, og hans Arvinger fik Livsbrev paa et Møllested mod aarlig til Jordeleje at give 12 β danske til Stege Slot. Cum inhib. Samme Datum. Rel. Dns. Andreas Bilde, miles. C, 277.

11 Juni. Hr. Iahan Vrne, Ridder, fik opladt af Kongen al Kronens Ret til Engellsstoffte Kirke i Laalandt, saa han og Arvinger skulle her efter have samme Kirke at præsentere og det tilliggende Gods at forsvare. Cum claus. convs. Haffnie, die Barnabe ap. Dns. rex per se. III, 178 b; C, 145 b.

— Her Niels Olszenn fick presentationem paa Ostrup i Falster per resignationem dni. Laurentii Ølmand. Datum Haffnie, die Barnabe apost. Dns. rex per se. C, 330.

12 Juni. Peder Hansszenn, Tolder i Hellszingøer, fik Kvittans for 1100 Gld. i allehaande Guld paa Regnskab af Tolden for dette Aar. Køpenhaffn, sabb. post S. Barnabe ap. Dag, [under vort Signet³⁾. Rel. Anthonius Vullfferdis, [secretarius⁴⁾. III, 247; C, 286.

13 Juni. Las Persszenn i Sundtby paa Amage fik Livsbrev for sig, sin Hustru, som han nu har, og sin Søn Ffrantz Lassenn, paa den Gaard i Sundbye med al dens nuværende

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 244.

²⁾ Smstds. 247—48.

³⁾ C.

⁴⁾ mangler i C.

Tilliggelse og den øde Jord, som nu tilligger, mod aarlig at give det sædvanlige Landgilde til Køpenhaffn Slot samt bygge og forbedre Gaarden og ej bortleje eller bortsælge fra Gaarden noget af den tilliggende Jord. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffuens Slot, Sønd. efter S. Barnabe ap. Dag. Rel. Hr. Iahan Vrne, [Ridder¹⁾]. III, 247; C, 286 b.

15 Juni. Harttwich Andersszenn pro seruitio ipsius et amicorum facto et faciendo sich breff, att k. M. vntt och giffuit hannss broder Otte Andersszenn frii, felige, kongelige och christelig leyde, szaa att handt nu maa perszonligenn met hanss haffwe, godtzs och tiennere komme her indt vti k. M. førstendomme Sleswigh och Hollstenn &c. och vti k. M. riige Danmarck her att were och bliffue frii, felige, secker tre szamfelle maanether, epther att handt fyrst indtkommer vti vortt riige och førstendomme. Och ther szom hand icke met k. M. kandt fordragis om hanss handell vti fornæ iij moneder, tha maa och schall hand met szame tiennere och godtzs frii, felig och secker vbehindret strax, naar hand vill, vdtreysze vdi hanss frii beholdt vdenn alld swiig, argelist eller nyeffwnd, szom mendisker tencke kandt, szom fornæ Otte Andersszenn, hanss godtzs eller thienner kandt komme till scade vti noger maade. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Giffuit paa Køpenhaffn slot, S. Viti et Modesti dag. Rel. Her Tyggi Krabbe, ritther och Danmarcks riigis marsk. C, 106 b.

— N . . .²⁾ Clausszen fik Livsbrev paa den Gaard i Heddinge som kaldes „Kongisgaardt“ og som han nu selv iboer, med al dens Tilhør, mod at gjøre og give deraf saadan Skat, Landgilde og anden Tyng, som der er gaaet af af Arrilds Tid, samt bygge og forbedre Gaarden, ej forhugge Skovene og ej ødelægge nogen Del, som hører til samme Gaard. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Anders Biillde, Ridder. III, 248; C, 287 b.

— Borgmester, Raad og Menighed i Trelleborg skal nyde samme Skikkelse om Kirkejord og Alterjord og Bygning som Køpenhaffn og Mallmø. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 355 b; C, 45³⁾.

16 Juni. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Lwndt fik Brev af samme Indhold. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn Slot, S. Villhelmi abb. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk. C, 45 b.

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Navnet er ikke udført.

³⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 409.

16 Juni. Niels Persszen i Espegaard og hans Søn Oluff Nielsszenn fik Brev for begges Livstid paa den Gaard, som Niels Persszen nu iboer, mod at give det sædvanlige Landgilde deraf samt bygge og forbedre Gaarden og ej forhugge den tilliggende Skov, heller ikke bortleje Ager eller Eng fra Gaarden etc. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn, S. Vilhelmi abb. Dag. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder. III, 247 b; C, 287.

17 Juni. Hans Styszenn, Kongens Mand og Tjener, fik for Hr. Anders Biilldis, Ridders, Bøns Skyld et ex speciali gratia regiæ Majestatis Livsbrev paa de Gaarde i Kielbyliillde paa Møenn, som Oluff Fallster sidst havde i Forleniug, fri og kvit uden Afgift, dog at han skal være forskr. Hr. Anders Biillde paa Kongens Vegne hørig og lydig, naar denne vil bruge ham paa Steghe Slot eller andetsteds. Han skal holde Gaardene bygte, ikke forhugge Skovene og ikke forurette Tjenerne osv. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffns Slot, S. Botulphi abb. Dag. Rel. Hr. Anders Biillde, Ridder. III, 179*; C, 146.

— Hr. Niels Torchelsszenn skal nyde i sin Livstid S. Anne Alter i Kongens og Kronens Kapel, Helligtrekongers Kapel i Roschilldt Domkirke, „huilcket alter som er skickit och ffunderit, att ehuem, som thet haffuer, schall perszonligenn residere och sidde ther hoess“; dog har Kongen tilladt, at forskr. Hr. Niels maa bygge og blive i Køpenhaffn, Riibe eller andetsteds, hvor ham tykkes, og fraværende nyde samme Alter med al dets Rente, dog at han skal holde en Dannemand dertil, som kan holde den indstiftede Gudstjeneste ved fuld Magt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Datum in castro Haffnensi, S. Botulphi abb. Dag. Dns. rex per se. III, 250 b; C, 289 b og 46.

— Dns. Nicolaus Torchilli flich presentationem vicarie seu altaris S. Anne in capella trium regum in ecclesia Roschildensi, vacantis per liberam resignationem magistri Iuari vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum in castro Haffnensi, ipso die B. Botulphi abb. [sub regie Maiestatis signeto¹]. Dns. rex per se. III, 250 b; C, 289 b.

19 Juni. Mester Axell Iwell fik Brev paa Kronens Ø [Baløø¹] i Vardtbierg Len, som Ienss Ollsszenn, Borger i Vardtbierg, nu har i Væрге, at nyde i sin Livstid uden al Afgift,

¹) c.

dog at han ikke skal gjøre forskr. Ienss Ollszenn nogen Forfang paa Øen i hans Livstid og ikke forhugge Skoven paa Øen. Cum claus. convs. et inhib. sol. Kopenhaffns Slot, Lørd. efter S. Botulphi Dag, sub signeto. III, 355 b; C, 45 b.

21 Juni. Iens Huassz fik Kvittans at have antvordet Kongen 49 Lod Sølv, som var et Monstrans og fire Kalke, hvilke han annammede i Sortebrødre kloster i Viborgh, fremdeles en forgyldt Kalk paa 32 $\frac{1}{2}$ Lod, som han fik fra en Graabroder af Graabrødre kloster smstds., endelig 13 $\frac{1}{2}$ Lod Sølv og 14 Mk. danske Penninge fra tre Kirke i Viborgh som Agterstad fra det Aar, da hver Kirke gav 15 Mk. danske. Cum claus. convs. Køpnehaffn Slot, Mand. efter S. Botulphi abb. Dag. C, 207 b.

22 Juni. Vi Fr. oplade med dette vort aabne Brev til Eyller Rønnow, vor Mand og Tjener, og hans Arvinger al den Ret, som vi have havt til Egenssze Sognekirke i Ffywn, der hidtil har hørt til os at forlene og præsentere, saa at forskr. Eyller Rønnow og den af hans Arvinger, som har Huidtkillde Gaard i Værge, skulle have samme Kirke at præsentere og forlene og dertil Forsvaret med al Herlighed af det tilliggende Gods og Tjenere saa frit og kvit, som vi hidtil have havt det, „daag saa att naar samme kircke løess worder och vacerer, tha schall for^{ne} Eyller Rønnow eller hanss arffwinge beszørge samme kircke met en nøttug prestt, som kandt görre saagnefaalcket i samme sogenn thendt tilbørlig tienniste indenn kirckenn och vden, som saagnefaalcket bør atthaffue met reette aff theris saagneprest“. Cum inhib. sol. Kopenhaffwenns Slot, Tirsd. efter S. Botulphi abb. III, 137 b; C, 107¹).

23 Juni. Biscop Stygge till Borglom haffuer verit for kongelige Maiestat met bode burgimesteres och nogle raadmens och borgeres opne beseglede breff, att the tillsammans ginge och menig allmue, som ther tha tillstede vaare, och beraadde thennum och gaffue forne verdige fader for eth endeligt swaar, att the och thendt menige allmue ther vdi Skaffwe sogenn vilde her effther indtill euig tiidt redeligenn vdtgiffue hannum och hanss eptherkomere, biscopper vdi Borglom, biscops gaffue, kolloff, szom och kalldis helligdags kolloff, ligerwiiss och vdi alle maade, szom theris forelldere haffue vdtgiffuit hanss forfedre aff arrilldtziidt, och szaa ville effther gammell sedwon tyende och görre sliig skell vdi alle maade kirkenn och presttenn, vndertagenn alldenistte reetszell kornn, som aff arrilldtziidt sedtwon verit haffuer,

¹) Ny kirkehist. Samlinger, VI, 150—51.

szom samme breff ythermere vdtwiiszer och indeholder. Huilcket breff kongelige Maiestat vedt alle szine puncter och article stadfestet haffuer. Cum claus. consuētis et inhib. sol. Giffuit paa Køpenhaffuens slott, S. Ioannis bapt. aftenn. Dns. rex per se. III, 64 b; C, 207 b.

24 Juni. Mester Morten, kgl. Majestæts Bygmester, fik Livsbrev for sig og Hustru, Boildt Hansdatter, paa Kongens og Kronens Kloster i Slingerup med al dettes Tilliggelse, Tjenere og Gods, deriblandt Someroppe By og en Gaard i Kregeme, som Peder Trogelsszenn iboer, hvilken Gaard og By Kong Christiernn gav Klosteret til „maglawg“ for andet Gods; de skulle nyde det fri og kvit med al kgl. Ret og være fri for at udgjøre Udbudsfolk og at holde Borgelejeheste, men give Klosterjomfruerne „thend aarlige prouentt, the thennum plecttuge ere och thennum bør att haffue met rette“; desligeste skulle de bygge og forbedre Klostergaarden og holde Godset ved Magt, Tjernerne ved Lov, Skjel og Ret og ej tilstede, at nogen af dem forurettes, ej heller forhugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffns Slot, S. Hanss bapt. Dag. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 251; C, 290¹⁾.

26 Juni. Tylle Gjisler fik Brev paa en øde Jord og Byggested i Køpennhaffn i det Stræde, som ligger fra S. Nicolai „kergaardt“ og indtil Hr. Beentzs Gaard, som kaldes Vingaarden, „affsiidis“ tvært over fra det lange Hus, som Peder Villatsszenn nu har ladet opsætte, og op til Per Trogelsszenns Bod, hvilket skal være 7 Favne i Bredden udtill samme Stræde af øster og i vester, og 44 Alen i Længden af sønder og i nør, at beholde for sig og Arvinger til evig Tid som en fri Ejendom. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpennhaffuens Slot, Lørd. efter S. Ioannis bapt. Midsommers Dag. Ad relationem dni. doctoris Mathei Otten Chilli. III, 251 b*; C, 290 b.

— Dns. Petrus Andree fflch presentatz paa Tiirstedt kircke, liggendis vdi Laalandt, per liberam resignationem magistri Christierni Huiidt, vltimi et immediati possessoris eiusdem, reseruato nihilominus prefato magistro Christierno Huiidt ad eandem ecclesiam Tiirstedt per quemcumque predicti dni. Petri Andree cessum vel decessum regressu. Datum Køpenhaffnn, sabbato post festum diui Ioannis bapt. III, 179 b; C, 146 b.

29 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi have forlent os elsk. Hr. Iacob Rønnow, Biskop til Roschiille, med Harrisborg Slot og Len i 6 Aar fra Datum, dog at han skal gjøre tilbørlig

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 326.

Tjeneste deraf, give aarlig 1 Læst Havre til Kronen og ikke lade Slottet forfalde, men holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Thi forbyde vi osv. Køpenhaffn Slot, S. apost. Petri et Pauli Dag. C, 291; forkortet i III, 252*.

29 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi at Hr. Iacob Rønnow, Biskop til Roschilde, vor Mand og Raad, har nu igjen antvordet os det Pantebrev, som han og Stiftet havde paa Harritzborg, have vi forlent osv. som foregaaende Brev. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. C, 291 b; omtalt i III, 252*.

30 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi have tilladt Iuer Iuell, vor Hofsinde, at han maa og skal udkvitte sine Medarvinger og gjøre dem Fyldest for deres Part i vor og Kronens Gaard Lundt i Morss efter det Pantebrevs Lydelse, som de have derpaa; og naar han har udkvittet dem, maa han beholde det uafløst i sin Livstid, og hans Arvinger, indtil det afløses dem efter Pantebrevets Lydelse, mod tilbørlig Tjeneste; dog skal hans Moder beholde forskr. Gaard uafløst i hendes Livstid efter det Brev, som hun har derpaa, uden han kan have det med hendes Vilje. Køpenhaffnn, Onsd. efter S. apost. Petri et Pauli Dag. III, 65; C, 208.

2 Juli. Vi Fr. skylde Peder Ebbesszenn, vor Mand og Tjener, 601 Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin Sølv, 36 Lod 3 Kvintin rhinsk Guld, 21 Pasttelawntz Gld., 12 Hornisk Gld., 3 Philips Gld., 324 rh. Gld., 24 Gld. i Sølv mønt, 2655 Mk. i danske Hvider og dobbelte Skillinger, som han har laant os, og dertil 1000 rh. Gld., som vi bleve ham skyldig paa hans Hustrus Vegne for det Pant, som hendes Fader Giordt Nielsszenn havde Hindtzgaffwels Slot og Len i Pant for af Kong Hans. For denne Sum have vi til Forvaring pantsat ham Lwndenes Slot og Len, Skernebro med den Told og Frihed, som hører dertil, og de Herreder, som nu ligge til Lwndenness, som er Bølling, Hamerum, Gyding og Hierrwm Herreder med alt Bondegods og Krongods deri, ligeledes det til Slottet liggende Laxefiskeri, og endelig det Bondegods og Krongods i samme fire Herreder, som Ienss Hwass til Kaass, vor Mand og Tjener, nu har i Forlening. Alt dette skal han nyde som frit, brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid, dog mod aarlig at give deraf 20 gode „spegelaxe, well tiwrde met wedt“ og 1 god Td. saltet Lax, vel forvaret, samt være til

Tjeneste med 8 Svende, vel færdige med Heste, Harnisk og Glavind. Han skal holde os og vort daglige Folk med et Nathold til Øl, Mad og Hestefoder, naar vi drage gennem Landet, fremdeles holde Slottet og Broen ved skjellig Bygning, og Tjernerne ved Lov osv. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Frue Dag visitat. ¹⁾ III, 72 b²⁾; C, 219³⁾).

4 Juli. Per Clawsszenn fik Livsbrev for sig og Hustru paa en af de Boder, som Mester Anders Glob lod opbygge paa Kongens Vegne og som ligge sønden fra Hr. Albret Raffnsborgis, Ridders, Gaard, og norden fra den Kronens Gaard, de kalde Hr. Bentzs Gaard; det er den „østerste boe“ næst Muren ved Østerport og den yderste af hine Boder; de skulle nyde den uden al Afgift eller kgl. Tyngte mod at forbedre Boden og holde den ved Hævd. Cum [claus. consv. et⁴⁾] inhib. sol. In castro Haffnensi, domin. post festum visitat. divæ virg. Marie. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder. III, 252; C, 292.

8 Juli. Mester Christiern Huiid och her Niels Persszenn vdi Nybe ffige breffue, att the bleffue venlig och vell forligtte om trette, som thennum emellom vaar om Voxleff och Nybe kircker, saa att forne her Niels schall nyde och beholde samme two kircker szin liiffuis tiidt, och hues handscrifther, som the emellom thennum giordt haffue, schulle vere døde och mactteløesze och ey thennum vdi noger maade emellom huer andre paa nogre siider till schade komme. Daag szaa, om Gudt thet forseett haffuer, att mestter Christiern Huiid offuerleffuer forne her Niels Persszenn, tha schall forne mester Christiern haffue regressum till forscreffne Voxleff och Nybe kircker. Datum in castro Haffnensi, quinta feria post festum visitat. diue virg. Marie. Dns. rex per se. III, 65 b; C, 208 b. Smlgn. 1528, 16 Juni.

16 Juli. Villum Forbotz's, Borger i Hellszingør, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Kronens Jord paa Ffallsterboe, 16 Alen i Længden fra Adelstrædet ned til Toldboden og 13 Fødder i Bredden fra det Stræde, som løber mellem Lauris Ffyenss Bod og „presttehws boedt“, hvilket Stræde dog skal blive „saa viidt, att ther mødis two vogne“; heraf skal han aarlig til Ffallstterboe Slot „aff huer lenge“ give 3 β. Cum inhib. Mallmøø, Fred. efter S. Canuti Konges Dag. Rel. Hr. Albret Iibsszenn. III, 356; C, 46.

¹⁾ Stedets Navn er glemt i C; i III er der ladet Plads aaben for at kunne tilføje det.

²⁾ Brevet skulde have staaet fol. 68 b, men den her lævnedes Plads viste sig for Hlle, som en lss indhæftet Seddel beretter.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 192—93.

⁴⁾ C.

17 Juli. Vi Fr. skjøde os elsk. Iacob Michellsszenn, vor Raadmand i Mallmø, en vor og Kronens Jord, som er øde og tilhørte Hanss Michellsszenn og er Kronen tilfaldet som forbrudt Gods, liggende i Mallmø norden op til Byens Vold og næst norden op til den Jord, som tilhører S. apost. Symonis et Iude Kapel og sønden op til „aallgadenn“, dog at han eller hans Arvinger skulle fornøje os, vore Efterfølgere eller vor Embedsmand paa Mallmøhwess Slot 120 Mk. danske Penninge, og hvis denne Sum ikke betales med det første, skal der aarlig gives af hver 20 Mk. én Mk. Rentepeninge, indtil Pengene ere betalte. Cum inhib. sol. Mallmogie, Lørd. efter divisionis apost. Rel. Hr. Albret Raffwensborg. III, 356 b; C, 48¹).

— Peder Iibsszens Børn i Mallmø fik et lignende Kjøbebrev for 400 Mk. danske paa en halv Gaard i Mallmø, sønden op til Peder Iibszenns Gaard og norden til det Stræde, som løber fra S. Peders Kirke og til Hellig Gesthus. Samme Datum og Rel. III, 357; C, 48.

— Iacob Nyess, Guldsmed, fik et lignende Skjødebreve for 400 Mk. paa den anden Halvdel i samme Gaard, sønden op til Jacob Nysszenns Stenhus og norden op til Strædet. Samme Datum og Rel. III, 357 b; C, 48.

— Palli Iensszenn, Borger i Mallmø, fik et lignende Brev for 250 Mk. paa et Stenhus, Bo og Jord, som tilhørte Hanss Michellsszenn og ligger „sydenn fraa thet hwss, for^{ne} Palli Iensszenn nu vtiboer och vestenn for thendt gaardt, Peder Harcke iboer, och nordenn fraa thet nye liildehwss, Nicolaus Liiszener bygde, och østenn fraa thet lille Raadstaacker strede“. Samme Datum og Rel. III, 357 b; C, 48 b.

— Hans Huntter, Borger i Mallmø, fik et lignende Brev for 250 Mk. paa et Hus og Jord, som tilhørte Hanss Michellsszenn og ligger østen for Hanss Bønders Gaard, norden for Elsze Vetzellss Hus, vesten for Hanss Michellsszenns store Stengaard og sønden for hans Gade-Længe, som han nu iboer. Samme Datum og Rel. III, 358; C, 48 b.

— Hans Bynder, Borger i Mallmø, fik et lignende Brev for 600 Mk. paa en Gaard, som tilhørte Hanss Michellsszenn og ligger østen op til den Gaard, han selv iboer, og strækker

¹) Danske Mag. III Række, I, 243—44.

sig fra Hanss Bynders Gaard i øst indtil det Stræde, som løber gjennem „thendt liilde Raadstaacker gaardenn, aff nordenn och i syndenn fraa Ellsze Vedtsszells gaardt och indtill thendt gade, som løber fraa Hellig geesthwss oc till S. Peders kircke, paa thendt østre eende, oc paa thendt vestre eende aff nør och i synder fraa Ellsze Vedtsszells godtzs strecker seg indtill Michell Vedtells gaardt“. Samme Datum og Rel. III, 358; C, 48 b.

17 Juli. Per Niellsszenn, Skrædder, fik et lignende Brev for 20 Mk. paa en Hans Michellsszenns Jord i Mallmø, liggende „nordenn for byes ting vedt murenn nest optill Segne Schriffuers och synder eende løber indt paa Anders Keelidsmidtzs hwss“, 7 Alen bred og 22 Alen lang. Samme Datum og Rel. III, 358 b; C, 49.

— Iyrgenn Kaack, Borgemester i Mallmø, fik Mage-skiftebrev paa en Hans Michellsszenns Jord smstds., „som Iyrgenns strandboder paabygde ere“ og et Hus paa det nordøstre Hjørne af „thett liilde Ferge strede“, hvorimod Kongen skal have en Gaard ved Vesterport i Mallmø, „syndenn aellgadenn“, østen ved det Stræde, som løber ned til Palnesø. Mallmø, sabb. post divisionis apost. Dns. rex per se. III, 358 b; C, 49 b.

— Arffued Wulfstann og hans Broder Gerdt fik Brev at beholde Villandtzsherred uaføst i 6 Aar, uden om Kongen vil indløse det til sit Fædebur. Mallmø, Lørd. efter divisionis apost. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 359; C, 49 b.

— Peder Villomsszen, Falkener, fik Fireaarsbrev paa efterskr. Falkelejer: Liilde Hamer i Skaane, Halsnes i Sel-landt og to Lejer i Laalandt, mod Afgift, som han plejer at give. Mallmø, sabb. post divisionis apost. Rel. Hr. Albret Iibsszen. III, 356 b; C, 46 b.

— Hr. Axell Bragde fik Følgebrev til Ystedbye, at de skulle give ham deres aarlige Skat, Sagefald og anden kgl. Rente. Cum claus. consv. Mallmø, Lørd. efter divisionis apost. Rel. Ienss Huass. III, 356; C, 46 b.

— Samme fik Følgebrev paa Sandhamer og Kaasberg at gjøre ham Regnskab for Sagefald, Told, Vrag og anden kgl. Tyng. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 356 b; C, 46 b¹⁾.

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 329.

17 Juli. Hr. Axell Brade fik Kvittans paa 200 Mk. for sig og Abbeden af Øwitzkloster for et Nathold, som de skulle holde i Malmø. Malmø, Lørd. før Margarete. Rel. Dns. rex per se. C, 50 b.

19 Juli. Christopher Laurisszen, som tjener Hr. Hollgerdt Vullffstandt, fik Skjødebrev paa et Hans Michellsszenns Hus og Jord, liggende i Mallmø „paa thendt liilde Raadstaacker gade, nordenn nest Ellsze Vedtzzells gaardt oc nordenn nest thendt liilde stenboedt, Palli Iensszenn køebthe aff kongelige Maiestat och westenn nest Peder Harckes gaardt“. Cum in hib. sol. Lwndt, Mand. før. S. Marie Magdalene Dag. Rel. Hr. Albret Raffuensborg, Ridder. III, 358 b; C, 49.

22 Juli. Hr. Knud Bille fik Kvittans for 100 Mk. for et Nathold at holde i Malmø. Landtzkrone, S. Marie Magdalene Dag. Rel. Mester Morthen Krabbe. C, 50 b.

— Ysted By fik Kvittans for 200 Mk. for et Nathold at holde i Skone. Samme Datum og Rel. C, 50 b.

24 Juli. Vi Fr. forlene Hr. Albret Raffwensborg, Ridder, vor Mand og Raad, Mallmøhws Slot med Høbyby Len, som vi nu have lagt dertil, og med de andre Len, som nu ligge dertil, at nyde i hans Livstid, dog at han aarlig skal bygge paa forskr. Slot for 600 Mk. danske, hvoraf de 300 skulle regnes for hans aarlige Afgift og de andre skulle skrives i vort Regnskab ¹⁾). Han skal intet Aar bygge for mere end for 600 Mk. ²⁾ og hvad han beviser aarligen at have bekostet paa Slottets Bygning af sit eget ud over hine 300 Mk., derfor skal han og hans Husfrue, Fru Sophie Podebuskis, og begges Arvinger beholde Mallmøhws som et frit, brugeligt Pant. Til næstkommende Paaske skal forskr. Hr. Albret gjøre Mester Anders Glob, vor Rentemester, paa vore Vegne god Rede og Regnskab for, hvad han hidtil har bekostet paa samme Bygning, og saaledes hver Paaske, saa længe han har Lenet. Og skal han og hans Husfrue holde Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov osv.; de skulle gjøre os Regnskab for halv Sagefald, og alt Vraget skal komme os til Gode; naar Olden er, skulle de

¹⁾ Udkastet har. at han aarlig skal give til Kronen 300 Mk. og dertil forbygge paa Slottet for andre 300 Mk.

²⁾ Udkastet har: Bygger han noget Aar for mere end forskr. 300 Mk., skal han formindske det i det følgende Aar.

selv nyde den. Cum inhib. sol. Mallmø, Lørd. efter S. Margarethe Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 359; C, 50¹⁾.

25 Juli. Magens Fallstter fik Brev i 6 Aar fra Datum paa Karleby og Grimellstrup Birker i Ffallstter, som Hr. Oluff Holldgerdsszenn sidst havde i Forlening, med al kgl. Ret, dog Dronning Sophies Livgeding uforkrænket; han skal aarlig afgive den halve visse Rente og ikke sælge nogen af de Vordnedes Sønner. Cum claus. consv. Hellszingborg, S. Iacobi ap. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, in præsentia dni. regis. III, 179, gjentaget 179 b; C, 146 b.

— Lauris Saxen ffich kongelige Maiestatis breff attmaa boe vdi Landtzskrone eller i andre købsteder, huor hannum teckis, attgiffue en marck till aarlige skatt och ij marck, naar dubilld skatt gaar, och ellers skicke seg szaa emodt vore oc kronenns fyender som andre vore vndersaatte. Datum Hellszingborg, S. Iacobi apostoli dag. Rel. Her Tyggi Krabbe, ritther och Danmarcks riigis marsk. III, 360 b; C, 51.

26 Juli. Lauris Andersszenn, som tjener Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, skal nyde sin Bondegaard Aarødt i Nørre Asboherred fri for al kgl. Tyngge i sin Livstid. Hellszingborg, altera die post Iacobi ap. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 360 b; C, 51.

— Hr. Henrich Krwmedige, Ridder, fik Kvittans for 30 Øxne, som han var Kongen pligtig. Samme Datum og Rel. III, 360 b; C, 51.

28 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Hellszingøer, fik Kvittans for 500 Gld. af Tolden Anno 1529 (hvilke Penge Kongen selv modtog). Hellszingøer, fer. 4 post Iacobi. Rel. Anthonius Vullfferdis, secretarius. III, 252 b; C, 292 b.

2 August. Las Persszenn i Vilderup, Hans Laalandsfader, Matz Laalandsfader, Peder Michelsszenn, Las Baggi och Las Greuing ibidem paa Amage haffue bereet och keardt her fore kongelige Maiestat, att the besuaaris met vskellige tyngge och arbejde attgøre dagligenn hiidt till slotthet Køpennhaffn och till hans naadis ladegaardt ther paa Amage, ytthermere end thennum aff rette bør. Tha haffuer kongelige Maiestat aff sunderlig gunst och naade vntt och tilladet, att forscreffne hans naadis [kere²⁾] vndersaatthe mue och schulle aarligenn till gode reede gøre och giffue hiidt till forne hanss naadis slott theris rette och aarlig landgiillde, gesterii, landegt, szom the aff arrilids tiidt giordt

¹⁾ Et overstreget Udkaast til samme Brev findes i C, 47.

²⁾ C.

och giffuit haffue och thennum bør aff rette attgøre och giffue, och ther till schall huer aarligen slaa och indtføre till forscreffne hans naadis ladegaardt two less høø, och ther met schulle the vere qwiitt och frri for allt ytthermere daglige arbeydt, som the haffue her till verit met beswaarit attgøre till forscreffne slot och ladegaardt, och ther met ey her effther atbeswaaris vdi noger maade, dog met saa skell att huer thennum scall aarligen giffue hiidt till slottet for szaadann daglige arbeyde j løde marck. Cum inhib. sol. Giffuit paa Køpenhaffns slott, mandagenn nest effther S. Petri ad vincula dag. Rel. Her Iahann Vrne, ritther. III, 253 b; C, 293 b.

2 August. Oluff Hansszen fik Livsbrev for sig og sin Søn, Hans Olsszen, paa Kronens Bondegaard i Søndbyvestre, som han nu iboer, med den øde Jord, som nu tilligger, mod at give den sædvanlige Landgilde, Gjæsteri, Sagefald og anden Rettighed til Køpenhaffns Slot og holde Gaarden ved Magt. Cum inhib. Samme Datum og Rel. III, 253; C, 292 b.

— Peder Hansszen, Tolder i Hellszingør, fik Livsbrev paa Kronens Gods og Gaarde i Hellszinge, som hans Oldefader Peder Hansszenn og hans Fader Hans Persszenn havde i Forlening før ham, at nyde uden al Afgift, om han overlever sin Moder. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Mand. efter S. Olauis regis Dag. Ad mandatum regie celsitudinis proprium. III, 253; C, 293.

— Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk, fik Brev, at eftersom Kongen til forn har undt ham, hans Husfrue Anne og et af deres Børn efter dem Øen Ieginde at nyde i deres Livstid, har han nu tilladt, at det af Hr. Tyggi Krabbes Børn, hvem hans Gaard Bustrupp tilfalder i Sødskendeskitte efter hans og Fru Annis Død, skal beholde Øen Ieginde i sin Livstid. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffuens Slot, Mand. efter S. Petri Dag ad vinc. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 65 b; C, 209.

— Peder Hansszen, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans at have antvordet Kongen selv 1000 Gld. i Guld paa Regnskab af Tolden for dette Aar. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Mand. efter S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Anthonius Vullfferdis, [secretarius¹]. III, 252 b; C, 292 b.

3 August. Hr. Tyggi Krabbe, Marsk, fik Brev at maatte nyde Hellszingborg Slot og Len i 6 Aar, naar de

¹) mangler i C.

Aar ere ude, for hvilke han har Kongens Brev paa Slottet, mod Tynge, Afgift og Tjeneste efter sit tidligere Brev. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffnn, Tirsd. efter S. Petri Dag ad vinc. III, 360 b; C, 51 b.

3 Avgust. Peder Ebbisszenn fik Kvittans at have fornøjet Kongen 800 Mk. danske Penninge, som han skyldig var af Atterstade i sit Regnskab. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Ienss Huass. III, 138; C, 107 b.

4 Avgust. Christiern Vendellboe fik Livsbrev for sig og den Ægtehustru, som han nu først „fangendis vorder“, paa den Gaard i Østter Sundbye paa Amage, som Matis Hansszenn sidst „afflytte“, kvit og fri uden al kgl. Tynge undtagen det sædvanlige Landgilde til Køpenhaffnns Slot; han skal bygge og forbedre Gaarden osv. Cum inhib. Køpenhaffnns Slot, fer. 4. post festum divi Petri ad vinc. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder. III, 254 b*; C, 294 b.

— Hr. Trude Wulfstand, Ridder, fik Brev, at han maa lade grave Penge op af Jorden mod at give Kongen Halvdelen deraf. Haffnie, fer. 4. post festum divi Petri ad vinc. [Dns. rex per se¹]. III, 361; C, 51 b.

— Borgere og Menighed i Hellszingøer fik Brev at maatte nyde saadan Frihed og Skikkelse paa de Jorder og Grunde, som Kirker, Klostre og Altre eje i Hellszingøer By, og paa den Bygning, som de og deres Arvinger bygge derpaa til evig Tid, som Kongen har givet sine Undersaatter i Stæderne Køpenhaffn og Malmø. Cum inhib. Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 254; C, 294²).

5 Avgust. Vi. Fr. unde og give, med vort elsk. Danmarcks Riges Raads, som nu er til Stede hos os, dets Raad, Ja og Samtykke, Hr. Iahan Randtzow, Ridder, [vor Mand, Raad og Hofmester i Lantholsten¹], og hans rette Arvinger til evindeligt Eje en Gaard ved Østerport i Køpenhaffnn, som nu kaldes Mynttergaarden og til forn kaldtes Hr. Benedictz van Aenfelds Gaard, med Hus, Grund og Bygning, som nu findes derpaa, desligeste med Gaardsrum og Haverum, 119 sielindske Alen i Længden fra den gamle Mur, som staar i sønder, og saa i norden,

¹) C.

²) Aarsberetn. fra Geheimearchivet, III, Tillæg 29.

indtil Gaardsrummet vedtager til de Boder, som vor Rentemester Mester Anders Glob har ladet opbygge paa vore Vegne, og 63 Alen selindsk i Bredden fra vester, som vor Kaalgaard vedtager, og saa fremdeles i øster, eftersom han har „beslaget“¹⁾ og indhænet det. Cum inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Torsd. efter S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Magister Andreas Glob, præpositus Ottoniensis. III, 255; C, 295 b²⁾.

5 August. Iep Møller fik Livsbrev for sig og sin Hustru paa Haalløer Mølle, som de nu ibo, mod aarlig at give deraf 24 Pd. Mel og dermed være fri for al ydermere Tyng. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Iahann Rantzow, [Ridder³⁾]. III, 254 b; C, 294 b.

— Burgimester och raad vdi Hellszing øer ffinge breff paa en iordt, kongelige Maiestatt thennum vntt och giffuit haffuer, liggendis vdi Hellszingøer, søndenn fran kirkegaardenn, fran thendt røst, som Hanss Fynboe hoess boer, och indtill thendt røst, som ligger vedt fergistedet⁴⁾, saa the ther maa bygge nogre boder, som burgimester och raadt haffue giørdt [her⁵⁾] vdi Køpenhaffin hoess hellig gesthwss, dog att the schulle huad iordtskylldt, ther aarligenn affgaar, ewigligen giffue till burgimester och raadt vdi Hellszingøer, och hues bygning. som the ther nu paa byggendis vorde, schulle theris børnn och arffuinge nyde och beholde epher thennum, dog att the ther aff giffue szaadan iordtskylldt till burgimester och raadt aarligenn, szom the nu szamme iordtskylldt fore settendis vorde. Cum inhib. sol. Datum Køpenhaffn, torsdag nest epher S. Petri ad vincula dag. Rel. Her Magenns Gøye, ritther och Danmarcks riigis hoffmestter. III, 255; C, 295⁶⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi i næst forgangne Aar tilskrev Abbeden i vort og Kronens Kloster Tomerup i Skaane, at han med Borgerne i Thomerupp By og Sømersshaffn skulde holde os og vort Folk til Mad og Øl til Skjellighed til et Natteleje, hvilket han for sin Part forsømte og ikke gjorde; derfor stævnedede forskr. vore Borgere ham med vor Stævning til at møde i Landtzskrone og han mødte ikke; „och bleff saa vpsatt“, at han skulde møde paa Hellszingborg, hvilken vor Stævning han sad overhørig og mødte ikke. For saadan hans

1) beplancket. C.

2) Danske Mag. IV, 40—41; Kjøbenhavns Diplomat. II, 229—30.

3) mangler i C.

4) Ferge stredet. C.

5) C.

6) Aarsberetn. fra Geheimearchivet. III. Tillæg 29.

„vliudelsze, brystt och forsømsze skyldt“ have vi nu undt og forlenet os elsk. Mester Mortenn Krabbe, vor Sekretær, Tomerup Kloster med al Tilliggelse at bruge og beholde fri og kvit i hans Livstid. Han skal holde Klosteret med den Gudstjeneste, som plejer at holdes deri, ved Magt og give Præsterne, som ere indgivne dér, „theris biering till klede och føde till skellighedt“, samt holde Godset ved Hævd og Magt og Tjernerne ved Lov osv. Ligeledes skal han aarlig holde én af vore Hofsinder med fire Svende og Heste i Borgeleje og give dem Mad og al deres „bierring“ til Skjellighed samt Hø, Havre og Straafoder til Hestene, som Sædvanen er, og naar os hænder at komme ind i Schaane, skal han med Thomerup By være forpligtiget til at holde os med vort Folk én Gang om Aaret. Cum inhib. Køpenhaffnn, Torsd. før S. Laurentii mart. Dag. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og D. R. Hofmester. III, 361*; C, 52.

6 August. Peder Villatsszenn fik Ejendomsbrev paa en Jord i Køpenhaffnn mellem Myntthergaarden og Tiille Giislerss Jord, som Kongen sidst gav Tiille Giisler, tvært over imod Skipper Knudtzs Jord. Haffnie, fer. 6. post ad vinc. Petri. Rel. Hr. Iahan Vrne, Ridder, og Mester Anders Glob. III, 256 b; C, 297¹⁾.

— Anders Ibsszenn og Seuerin Persszenn fik Livsbrev for sig og Hustruer paa de Gaarde i Viffuerup paa Amage, som de ibo, mod det sædvanlige Landgilde, og skulle som hidtil være fri for Arbejde. Cum claus. consv. [et inhib. sol.²⁾]. Køpenhaffns Slot, Fred. post ad vinc. Petri. Rel. Hr. Iahan Vrne, Ridder. III, 256 b; C, 296 b.

7 August. Clemint Tollder i Køpenhaffwenn fik Ejendomsbrev paa den Rettighed, som maatte være tilfaldet Kongen i det Hus i Swynborg, der iboes af Hanss Marqwordsszenn, „nordenn for Fiskermarckit och emellom Knudt Lemmecke och Mortenn Buck“. Cum inhib. sol. Køpenhaffwenn, Lörd. efter S. Petri ad vinc. Rel. Hr. Iahann Vrne. III, 138; C, 296 b³⁾.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 230.

²⁾ mangler i C.

³⁾ I C staar Brevet under Sjælland, men med Tilføjelse: „Schall vere vdi Fäwn“, hvor der ogsaa, C, 107 b, findes en Henviisning til Stedet.

7 August. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vithertligt, att Niels Stemp haffuer nu verit vdi voer nøge fore sin forszømmelsze, handt haffde emodt oss, och vii nu ther fore igenn haffue nu taget, anammit och vnttfanget och met thette vortt opne breff tage, anamme och vnttfange forscoreffe Niels Stemp, hans hostruff, børnn, hion, tienner, godtzs, rørendis och vrørendis, ehvad thet helst er eller neffnis kandt, inthet vndtaget vdi voer kongelige hegenn, vern, fredt och beskermelsze, besunderlig attforswaare, beskerme och fordragtinge till alle rette. Samledis haffue vii aff samme gunst och naade vntt och tilladit, att forne Niels Stemp maa och schall her effther igenn anamme, nyde, bruge och beholde alle sine gaarde, hws, iordt, godtzs, rørendis och vrørendis, ehur thett findis i Køpennhaffnn eller anderstedtz her vdi riiget, frii och vbehindret vdi alle maade, och vbehindret indtkreffue och vppebere alld thend gelltdt, szom hannum tillstander enttenn her vdi riiget eller anderstedt aff alle, szom hannum skylddige ere, dog szaa att hand och scall redeligenn bethale eller tillfredtz[stille ¹] alle, som hannnd plecttiig och skylddiig er. Thesligiste maa och schall hand her effther vere, bliffue boendis och besiddendis vdi huilckenn købstadt, hannum liwstter atbygge och boe vdi, her vdi vortt riige Danmarck eller vdi wortt furstendom Sleswiig, huor hand seg best nere och bierge kandt, vndertaget vore købsteder Køpennhaffnn, Mallmø och Hellszingøer. Cum inhib. sol. Datum Haffnie, leuerdagenn nest effther S. Petri ad vincula dag. Dns. rex per se. III, 256* ; C, 296²).

9 August. Christiern Vendelboe og den Hustru, „hand furst fangendis vorder“, fik Livsbrev paa én af de nye Boder, som Mester Anders Glob lod opbygge mellem S. Nicolai „kergaardt“ og Vingaarden i Køpenhaffn, som er den anden „vestterstte“ Bod og næst østen op til den Bod, som Trogells Tømmermand iboer. Cum inhib. sol. Køpenhaffns Slot, S. Laurentii mart. Aften. Rel. Mester Anders Glob, Rentemester. III, 256 b* ; C, 296 b³).

— Geerd Briiske, Kongens Hofsinde, og hans Medarvinger fik quittance quittance, at de have gjort Kongen Regnskab for alt, hvad deres Fader havde oppebaaret af Lundeness og Nesbyehoffuitzs Slotte og Len, fra hans Naade først kom til Rigets Regimente og til denne Dag, som er Landehjælp, Afgifter og alt andet efter deres Registers Lydelse. Cum claus. consv. Køpenhaffnn, vigilia divi Laurentii mart. Rel. Ienss Huass. III, 66 ; C, 209 b.

¹) C.

²) Kjøbenhavns Diplomat. II, 230—31.

³) Smstds. 231.

9 Avgust. Mester Hans Wincke i Kjøpenhaffn fik quit-tantia quittantiarum for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet som Tolder paa Falsterboe i Aarene 1525—27, samt for den Landehjælp, han i 1528 oppebar i Herrederne Oxie, Berri, Skødtz, Ingelstedt, Ioridsted, Weminde[!], Liwne og Herridstedt, hvoraf Kongen dog har givet ham 100¹/₂ Mk. for hans tro Tjeneste. Haffnie, S. Laurentii mart. Aften. Dns. rex per se. III, 362; C, 52.

11 Avgust. Lawris Iuersszenn paa Halsness ffich frii och frellsze breff som andre riddere och suenne her vdi Danmarck met skiolldt oc hielm, som er en rødt hwmmer i ith blaatt felldt met two røde hwmmercloer paa hielmenittet. Cum claus. consuetis. Datum paa kongs gaardenn paa Halsnes. onsdagenn nest effther S. Laurentii mart. dag. Rel. Her Iahan Vrne, ritther. III, 257; C, 297¹).

15 Avgust. Busk Skenck fik Mageskiftebrev paa 3 Gaarde i Broagher Sogn og By (Gudmeherred), som Hans Nielsszenn, Niels Hansszenn og Lauris Iensszenn ibo²), og skyldte alle 9 Ørtug Byg, 3 Gjæs, 6 Høns og 24 β „arffwitzpendinge“, og derimod fik Kongen Gaarden Dawgstruppe (Ottroppe Sogn, Lundeherred) med sine „enmercke“ og skylder 12 Ørtug Korn med sine Bede³) og en Gaard i Kragelundt (Herridstedt Sogn, Vindingeherred), som Iens Laurissen iboer, skylder 6 Ørtug Korn og 3 Mk. Penninge. Cum claus. consv. Hellszingborg Slot, vor Frue Dag assumpt. III, 138 b; C, 107 b, optaget i en Stadfæstelse 1539, IV, 50.

18 Avgust. Hans Priiss, som tjener Knud Gulldenstiernn, fik Brev paa Allerschaffue Gaard i Artzherred (Kallingborg Len), som Iep Hintsszenn sidst iboede, at have i 15 Aar uden al kgl. Tyngge eller aarlig Afgift; siden skal den komme fri til Kronen igjen. Cum claus. consv. Kallingborg Slot, Onsd. efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Magens Gøye, Ridder og D. R. Hofmester⁴). III, 257; C, 297.

20 Avgust. Her Hollgerdt Roszenkrantz, ritther, ffich breff paa enhalluffgaardt vdi Nyekøping, som hand berette for kongelige Maiestat vaar tillfaldenn effther en borger ther sammestedt, z,

¹) Knudsen, Danmark i Middelalderen, I H., 106.

²) Da Brevet stadfæstedes 1539, iboedes Gaardene, den ene af Busk Skienck selv, de andre af Hans Nielsen og Lauritz Iensen.

³) i Stadfæstelsen angives, at Gaarden iboedes af Søren Perszen og skylder 1/2 Læst Byg, 1 Fj. Smør, 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjæs.

⁴) C har fejlagtig: Marsk.

heedt Tyggi, atthaffue till seg och sine arffwinge fore frye eyendom till ewerdelig atteygge; och andenn hallffdeleenn haffuer handt køebt aff forscreffne Tyggis hosfrwe, som heder Hyllicke. Cum inhib. sol. Datum paa Kallingborg slott, ffredagenn nest ephther voer frue dag assumptionis. Rel. Iahan Ffriiss, secretarius. III, 179; C, 147.

20 August. Hr. Knudt Rudt fik Livsbrev paa Kaarssøer Slot og Len mod at holde sig vel færdig selvsjette med Heste, Harnisk og Glavind og holde Kongen med hans daglige Folk, naar han drager frem dér; han maa ikke sælge de Vordnede og Tjeneres Sønner, som ere fødte eller fødes paa Godset, og alt Vraget, som falder under Landet, skal komme Kongen selv til Gode. Cum claus. consv. Kallingborg, Fred. post assumpt. Marie. Dns. rex per se, præsentē dno. Magno Gøye. III, 257 b; C, 297 b¹⁾.

21 August. Vi Fr. have „for sunderlig sagh och beyleghedd skyllt paa begge sziider“ gjort et Mageskifte med Hr. Iacob²⁾ Rønnow, Biskop til Roschilld Domkirke, der til evindelig Eje skal beholde hele vor og Kronens Ø Nixell, som er 4 Gaarde, skyldende aarlig til Landgilde 2 Td. Smør, 4 β Grot, 8 Lam, med al anden ret Tilliggelse og Rettighed, Marsvinesætte, Fiskeri og al kgl. Ret, baade til Lands og Vands. Herimod skal vi og Kronen have til Mageskifte efterskrevne Hr. Iacob²⁾ Rønnows og Roschillde Biskopssædes Gaarde og Gods: Løgetwedtzs Hovedgaard, skylder 4 Pd. Korn (halvt Rug, halvt Byg), 10 β Penninge, 2 β Grot for Gjæsteri, 1 Læs Hø; en Gaardssæde smstds., skylder 1 Pd. Korn (som før), 5 β Penninge; 1 Læs Hø; en Gaard i Viskinge, skylder 4 Pd. Korn (som før), $\frac{1}{2}$ Faar, $\frac{1}{2}$ Svin, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, et Læs Hø, 10 β; en anden Gaard smstds., skylder 1 Pd. Korn (som før), 5 β, 1 Læs Hø; en Gaard i Kallrede, skylder 3 Pd. Rug, 1 Svin, 4 β Grot, 1 Faar, 1 Lam, 2 Gjæs, 1 Skp. Havre, 18 Grot, 4 Høns, 20 Æg, med al disses Gaardes Tilliggelse, som det os af Hr. Iacob Rønnow givne, aabne og beseglede Brev ydermere forklarer. Dersom Øen Nixell eller noget af dens Tilliggelse fravindes Biskopperne i Roskilde ved Rettergang for vor „vanhemels briist skyllt“, skal forskr. Roskyllde Biskopssædes Gods tilbagegives inden 6 Ugers Forløb. Kallingborg

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 307—08.

²⁾ Joachim. C.

Slot, Lørd. før S. Bartholomei ap. Dag, under vort Indsegl. Dns. rex per se. III, 257 b; C, 298.

23 August. Claus Daa fik Brev paa Gørstinge Gaard og Len, uaføst i sin Livstid, dog paa tilbørlig Tjeneste, som hans Pantebrev indeholder. Cum inhib. [et claus. consv.¹]. Kallingborg, vigilia Bartholomei. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 259; C, 299 ²).

— Fru Hylle, Matzs Lawrissens Efterleverske, fik Livsbrev kvit og fri paa en Gaard i Kallingborg, som kaldes „Torn gaardt“ mod at bygge og forbedre den, og naar hun er død, skal Gaarden med hvad Bygning, der findes derpaa, komme uhindret til Kronen igjen. Cum inhib. sol. Kallingborg, Mand. før S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Hr. Hans Biillde og Hr. Hanss Krawffsze, Ridder. III, 258 b*; C, 298 b. Smlgn. 26 August.

— Mester Christiern Hwiidt, Rentemester, fik Kvittans, at have gjort Kongen god Rede for al Del, Guld, Sølv og Penninge og andet, som han har oppebaaret og udgivet, fra han først kom i Kongens Tjeneste og indtil denne Dag, og bliver han Kongen intet skyldig. Cum inhib. sol. Kallingborg, vigilia Bartholomei ap. Rel. Mester Anders Glob, manu propria. III, 258 b*; C, 299.

24 August. Bentt Biillde fik Brev paa Skiolldeness Slot og Len i 6 Aar efter sin Fader, Hr. Hanss Biilldes, Ridders, Død mod at holde Tjeneste efter Faderens Brev, ikke forhugge Skovene og ej heller sælge nogle af de Bønders eller Vordnedes Sønner, som ere fødte i Lenet. Cum inhib. sol. Kallingborg, S. Bartholomei ap. Dag. Dns. rex per se. III, 259*; C, 299.

25 August. Niels Stemp fik Kvittans paa 200 Gld., som han var Kongen skyldig, men som denne naadig har omdraget med ham, hvorfor Kongen lader ham, hans Forlovere og deres Arvinger kvit og fri etc. Kallingborg, altera die B. Bartholomei. Rel. Dns. Magnus Gøye, [eques auratus ac magister curiæ³]. III, 259 b; C, 299 b⁴).

¹) mangler i C.

²) Danske Mag. IV Række, IV, 314.

³) III. C har i Stedet kun: Ridder.

⁴) Kjøbenhavns Diplomater, II, 231.

25 August. Anno domini mdxxx odensdag nest ephther S. Bartholomei dag, tha vore vii efftherscreffne Christienn Sommer, Iyrgenn Vesteny, Otte Vnger, vebnere, och Niels Hammer, burgimester vdi Randers, forsamlet ephther voer keristte, naadige herris beffaling vdi Esszenbeck claastter och sowe och offuerueyde hues indteect, som Hans Emicksszenn hanndt anammet ephther voer keristte, naadige herris beffaling.

Item furst vdi ladegaardenn xx øxszenne met two plowe och theris behøring. Item xxvij stude, smaa och store. Item xxxij kør. Item xxvj queyer och vngnøde. Item ith hundrede faar. Item liij swyn. Item øgenn viij gamble. Item xiiij vnge øyg och aaring. Item vdi mellhws en gammell fierdingkeel, iij kaabergruder, en liiden messing keell. Item vj senghe, som liidet duer. Item en liiden handtpande och en røst. Item two vogenne och iij hestte och endt een hest vdi gaardenn. Item vdi claaster kirckenns clenoder vj forgiillte kalcke och diske, iij sølluff kalcke och diske. two sølluff billeder, en baag met sølluff beslagenn, en liiden bradsze forgiillt. Item noget andet smaa sølluff, som henger paa ith klede. Item nogne spende och knappe, som henge paa ith leer. Item en fluegells hagell met siit rede. Item iij damass hagelle met theris reede. Item en gammell guldenn stycke hagell, en koer kaabe aff guldenn stycke met søllringe och lencke, en huiidt kaawe aff damass met ringe och lencke forgullt, en kronne, j kraagstawff aff sølluff, eth grøntt allter klede aff setteni, ith engelst sengeklede, viij dalmathere, en benckedyne, ith leukar, two struis eeg beslagenne. Item ith agnus dei aff sølluff, vj kiistter, ij skaff, xxj hagle, ix seercke met theris reede. Item vdi gaardenn paa madlowffthett: Item lxxx syer flesk, vij sneesze aall, xxx vaalle thøer siilldt, halluff andit tuszindt flyndrer, iij vaarde langer, vj vaarde taarsk, ij tuszindt hulling. Item paa kornn lowfftet j lest rowff, iij lest malt, xxiiij tynder hawre. Item vdi kelderenn two tynder owstte, søde och swre, ij tønner smør aff laegaardenn, two tønner miødt, iij tønner lunborger salltt. Item x tønner humle. Item vdi stegerszet iij keellde, x gryder, en handpandne, ith braespiudt, ith brande iernn, en røst, ij tynfadt. Item vdi bagerszet en brugge keell paa fyre tynder, en vdenfore iij tønner, en gammell messing keell, vj kar, store och smaa, vij secke, ij bulløxer, ij iernnvegger. Item vdi prestte stegersszett ix gryder, en pandne, en griffuekeell, en messing keell, ith brande iernn. Item xvij senghe, som er till arbeytts faalck och gestte senghe, vnde och gode, en maadelig seng aff thennum, som Hans ligger sellfuer vdi. Item iij pundt miell. Thette er thett godtts, som vii forscreffne menndt haffue seett, fundet och forfarit, vnttagenn huess affønning, som født er thette aar, som er ffyll, kalluffue, lam och griisze och korn affuellet vdi marcken, och hues brøderne haffue vdi theris herbergi och vdi kirckenn till theris daglige tiennisttes behowff. Till vintnesbiwrd ere forscreffne mendtts indtsegle tryctte nedenn fore thet breff, szom thette bleff vdtscreeffuit vtaff. III, 66 b; C, 209 b.

26 August. Nis Iegere fik Ejendomsbrev paa Torn-gaarden i Kallingborg, som han nu selv iboer. Kallingborg, Torsd. post Bartholomei. Rel. Hr. Magenns Gøye, [D. R. Hofmester¹⁾. III, 259 b; C, 299 b. Smlgn. 23 August.

— Her Iens Kulben fic presentas paa Synder Brouby kirke per resignationem dni. Kanuti Hintzeszen. Datum Kaliningborg, 5. feria post Bartholomei. Rel. Her Iahan Biørn. C, 107 b. Smlgn. 1 Septbr.

1 Septbr. Karll Langhe fik Brev, at dersom han overlever sin Moder, Fru Ellsze, Hr. Thomis Langes, Ridders, Efterleverske, maa han i sin Livstid beholde uafløst Krarup og Rynckebye Gods i Ffiwnn, som hans Moder har i Pant, dog at forskr. Karll Lange da skal „vdtquite hanss metarffuinge fran seg vdi the pendinge, som samme pantt stander for“; efter hans Død skulle hans Arvinger beholde Godset, indtil det afløses dem efter Pantebrevets Lydelse. Cum claus. consv. et inhib. sol. Hønneborg, S. Egidii abb. Dag. Dns. rex per se. III, 138 b; C, 108.

— Matis Hansszenn fik Brev ad gratiam at være By- og Ciseskriver i Vaarde. Cum inhib. Hønneborg, die B. Egidii. Dns. rex per se. III, 66 b; C, 209 b.

— Her Peder Olszenn fik presentatz paa thenne neste forne kyrke per resignationem dni. Henrici Nicolai, szom er Søn der Broby. Hønneborg die B. Egidii. Rel. Peder Ebbisszen. Oc thenne forne her Peder Olszenn antwordet her Henrik Nielszenn presentationem fran seg tiill cancellers hand, som han haffde aff dronning Kyrstine ther paa. C, 108. Smlgn. 26 August.

2 Septbr. Per Gøtzen i Giilldbierg og hans Søn Christiern Persszen fik Brev for begges Livstid paa Kronens Gaard smstds., som Peder Gøtzenn nu iboer, med Ieppiskeer, som han nu har i Væрге, mod at give og gjøre den sædvanlige Landgilde og Redsel til Kollding Slot; af Jeppiskeer skulle de give Landgilde til Kronen, som Lensmand, Herredsfoged og uvillige Bønder sætte det, efter hvad det kan taale. De skulle bygge og forbedre Gaarden, holde den ved Magt og ej bortleje Ager eller Enge fra Gaarden. Cum inhib. Kolldinge, Torsd. efter S. Egidii. Rel. Hr. Magens Biillde, Ridder. III, 69; C, 211 b.

— Eric Krumedige fik Kvittans paa 82500 Hvilling paa Regnskab af Vestterherred, hvilke han lod yde paa Gottrop. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 69 b; C, 211 b.

¹⁾ mangler i C.

• **4 Septbr.** Iahan Friiss til Hessellagher fik Brev paa Swynborgis aarlige Byskat, indtil Kongen forser ham med et andet Kronens Len, som kan være ham ligesaa nyttigt og gavnligt. Kolldinge, sabb. post festum divi Egidii abb. Rel. Hr. Magens Gøye, [Ridder og D. R. Hofmester¹⁾]; Mester Claus Gortze, [Kansler¹⁾]. III, 137*; C, 147²⁾. Smlgn. 1530, 25 Januar.

5 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Fru Ellsze Pederssdotter, Hr. Thomis Nielsszens, Ridders, Efterleverske, har for nogen Tid siden ladet begjære af os to Gaarde, den ene en fri Bondegaard i Lillde Løgetwedt, som Lauris Nielsszenn iboer og skylder aarlig $\frac{1}{2}$ Ørtug Rug, 8 Skp. Byg, $13\frac{1}{2}$ β „eritzpendinge“, 2 Grot Inde, $2\frac{1}{2}$ β „maallpendinge“, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Lam, Trediedelen af en „yde gallt“, Fjerdeparten af en Ko, Trettendeparten af en Hanvædder og sin Part i en Td. Smør, som 13 Mænd give, og skylder 1 Ørtug Byg af en Kronens Jord, som Herredsfogeden aarlig oppebærer, den anden en Gaard i Stenstruppe, som Nis Friiss iboer, skylder 3 Ørtug Byg, 9 β „erritzpendinge“, 1 Skp. Smør, 2 Gjæs, 4 Høns, „och szamme gaardt, Nis Friiss vtiboer, [er] en kronne gaardt“. Derimod vilde hun give os og Kronen to af sine Gaarde, den ene i Hesleagher (Gudmeherrred), som Edder Andersszenn nu iboer og skylder 6 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Bolgalt, 1 Mk. „erritzpendinge“, 1 Lam, 2 Gjæs, 4 Høns, den anden i Fangell (Otthenszherred), som Iyrgenn Hansszenn iboer, skylder 4 Ørtug Byg. Hun er nu kommet over ens med Lauris Nielsszenn og hans Medarvinger, der ere tilfreds med, at hun faaer deres Bondegaard i Lillde Løgetwedt og de beholde den Gaard i Hesleager som en Bondegaard, og hun har nu været for os med et Brev, som os elsk. Hr. Peder Lycke, Ridder, Lauris Skynckell. vore Mænd og Raader, samt Iyrgen Henningszenn, Landsdommer i Ffywn, have udgivet og beseglet, lydende, at de efter vor Befaling have været paa de samme 4 Gaarde og der gransket og forfaret, at Fru Ellsze gjør os og Kronen ydermere end Fyldest ved samme Vederlag, og yderligere have hine gode Mænd gransket, at Gaarden i Hesleagher kan taale at give 2 Mk. til aarlig Rente mere end den i Liillde Løgetwedt; med disse 2 Mk. skal Landgildet forhøjes for den Bonde, som kommer i Gaarden, og han skal aarlig udgive dem sammen med det andet Landgilde, som

¹⁾ mangler i C.

²⁾ I C under Smaalaudene; rettet som ovenfor S. 227, Anm. 4.

plejer at gaa af Bondegaarden i Liillde Løgetwedt, da Gaarden i Ffangell ikke er saa god som den Gaard i Stenstrup, som Fru Ellsze faar af Kronen. De to Gaarde i Liillde Løgetwedt og Steenstruppe skal Fru Ellsze og hendes Arvinger nyde som fri Ejendom, og forpligte vi os og vore Efterfølgere til at fri, frelse, „hiemle og fuldtkomelig tillstaa“ hende samme Gaarde, og til inden 6 Uger at udlægge ligesaa godt Gods igjen, om de bleve afvundne hende ved Rettergang „for vor voehemellszis bryst skylldt“. Koldinge Slot, Sønd. efter S. Egidii abb. Dag, under vort Signet. III, 139; C, 110¹⁾.

5 Septbr. Vii Ffederich met Gutz naade &c. gøre alle vitterligt, att oss elskelige Hanss Emichsszenn, voer howffszinde. haffuer nu veritt hoess oss met ith obit besegelldt breff, som nogre godemendt besegelldt haffde, liudendis, at conuentzs brødre vdi Esszenbeck claafter haffuede fore tiidenns leylighed och fore thi att abbet lenss, som nu er theris abbett, icke er fuldmecttig eller myndiig attforswaare claafters godtzs och friehedt fore allderdom och siugdum och andre vonske, och claafters eyendom daglig vindis fran claafter och claafters clenodier vdsettis, och tiennerne, ther tilligge, beclage thennum for skrøbelige forswaar, och att szamme claafters brødre beclage thennum icke athaffue fanget vdi lang tiid theris redelig nøttørfftt epher theris regells vdtwiisning, szom samme theris breff, nogre aff brøderne met theris egne handscriffter vnderscriffuit haffue, ythermere indeholder och vdtwiiszer. Och therefore the haffue kaarret, keystt mett theris friie villige och szambtycke for^{ne} Hans Emicsszenn till theris claafters forstander och formandt met nogre villkaar, szom er, att handt schall lade holde en redelig och christelig gudtzienniste vedt magtt i for^{ne} claafter, som tillforrn verit haffuer och Gudt tacknemeligt er, och fore huad szagh gode forfedre haffue funderit och stiftet szamme claafter, och att handt schall skicke abbet lenss met sine brødre theris redelige och gode nøttørfftt vdi theris velløst och siugdum epher theris regels vdtwiiszellsze, och att handt ey hellder schall forkrencke nogre aff the priuilegier, som abbet lenss haffuer offuer brøderne, och ey hellder selge eller affhende aff claafters godtzs vden claafters prestters szambtycke. Och her till ere for^{ne} conuentzs brødre begerinde vortt fulldbiwrdt och szambtycke, szom the oss bede om for^{ne} theris kaare och vdtwellellsze. Tha epher for^{ne} conuentzs brødres bøenn och begere haffue vii aff voer sunderlig gunst och naade, szaa och fore troescab och villig tienniste, szom for^{ne} oss elskelige Hanss Emicksszenn oss och riiget her till giordt och bewiist haffuer, och her epher troligenn gøre, bewiisze maa och

¹⁾ Fru Ellszes Brev om dette Mageskifte, III, 140 b; C, 109 b. Det er af samme Indhold og Datum; hun beder Mester Claus Gortze, Kongens Kansler, Hr. Magenns Billede, Ridder, og hendes Søn Erick Krumdige at medbesegle.

schall, haffue vntt och forleenntt och met thette vortt opne breff vnde och forlene hannum met forn^{ne} vortt och kronnens claastter Essenbeck claastter met alldt thet godtzs, eyendom, rentte och rettighed, szom ther nu tilligger och aff arrilldtz tiid tilleyett haffuer, athaffue, nyde, bruge och beholde hans liiffuis tiidt och saa lenge, handt leffuer, daag met szaa skell, att hand schall gørrre och holde ther aff till oss och kronnenn saadann tiennistte och tynge, som ther pleyger aff attgørris och holldis, och holde abbethenn och conuentz brøderne ther samme-steds thend deell, villkaar och lowffte, handt thennum tillsagdt haffuer, i alle maade, som forscreffuit staar. Och schall hand bygge och forbedre paa claasterit, saa thet icke forfalldis, och holde tiennerne, ther tillige, vedt lowg, skell och reett, och ingenn aff thennum vforreette emodt logenn i noger maade, och ey forhugge eller forhugge lade nogre the skowge, ther tilligge, till vpligt vdi noger maade. Cum inhibitione. Datum Kolldinge, søndagenn nest ephther S. Egidii dag. Dns. rex per se. III, 69 b; C, 212.

10 Septbr. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk, fik Brev for sig og Arvinger paa al den Del og Rettighed, der er tilfaldet Kongen i en Gaard ved Østerport i Mallmø, som Hanss Michelsszenn havde i Pant for 350 Mk. af Mortenn Iuersszenn. Sunderborg, fer. 6 post festum divæ virg. Marie nativit. Dns. rex per se. III, 362 b; C, 53.

11 Septbr. Axell Gøye fik Ejendomsbrev paa Helligkors Kapel for Aalleborg med Tilbehør. Kolldinge, sabb. post nativit. festum divæ virg. Marie. Rel. Hr. Henric Roszenkrantz. III, 71 b; C, 213.

— Mester Christiern Puszell fik Ejendomsbrev paa et Hus paa S. Nicolai „kergaard“ i Viborg med den Jord tværs over Kirkegaarden til den østre Aellgade, i Bredden saa langt som Huset er. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og D. R. Hofmester. III, 71 b; C, 213.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elk. Iuer Skeell har nu været hos os med to Pantebreve, som hans Fader, Hanss Skeel, vor Mand og Tjener, har paa Tiidgerge, Byerbye og Flede Godser i Maars (Pant for 900 Mk.) og paa Amtofftte Gods (Pant for 747 Mk. lubske), og ligeledes havde han sin Faders aabne, beseglede Brev, hvorved denne oplader ham al sin Ret og Pant i forskr. Gods. Derfor tillade vi Iuer Skeel at beholde hint Gods i sin Livstid, indtil det bliver ham eller hans Arvinger afløst efter Pantebrevets Lydelse, dog at han holder

Godset ved Hævd, og ej foruretter Tjenerne. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 72; C, 214¹⁾.

II Septbr. Iost Lauritsszenn ffich protectorium cum clausula, att ther szom handt seg giiffiter her effther, tha schall handt beholde szine geistelige leen vbehindrit, och huo hannum ther om haffuer till atthale, tha tale seg hannum till ther om met reette. Datum Koll- dinge, sabbato post natiuitatis diue virg. Marie. Rel. Erich Banner. III, 71; C, 213²⁾.

4 Novbr. Hr. Iahan Vrne, Ridder, fik paa ny Stad- fæstelse paa det aabne Brev, som Kongen har givet ham og hans Hustru, Fru Anne Rønnousdatter, paa nogle Kronens Fi- skerlejer, som ligge paa Møen paa S. Iyrgenns Hospitals Grunde. Cum claus. consv. et inhib. Gottorpe, Torsd. efter Allehelgendag. Rel. Mester Annders Glob. III, 260*; C, 300.

— Samme har givet Kongen til kjende, at den Jord og Grund neden for Mynttergaarden i Køpenhaffnn, imod Bre- merhaalmen, som Kongen gav Niels Stemp, er nu kommet i hans Hævd og Værge. Derfor har Kongen tilladt Hr. Iahann Vrne at indtage og indpæle til samme Grund 6 Alen „eende- lengs att for^{ne} iordt saa wiidt hun seg streckenndis er vdi wannndnet emodt Bremerhaalmenn“, og siden beholde det til samme Jord som fri Ejendom. Cum claus. consv. et inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 260*; C, 300³⁾.

— Mester Anders Glob og Mester Christiern Huiidtt, Rentemestre, faa en lignende Tilladelse for den Grunds Ved- kommende, som Kongen gav Mester Lauris Ølmanndt og som nu er kommet i deres Værge. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 260 b; C, 300 b⁴⁾.

II Novbr. Hr. Iahann Vrne, Ridder, maa indløse Nauellstii Birk i Laaland, som Hr. Mattis Ericsszenn har i Pant for 900 Mk. danske Penninge, og siden beholde Birket for sig, sin Husfrue, Fru Anne Rønnowsdotter, og deres Ar- vinger som et frit, brugeligt Pant, indtil Kongen kommer ind i Sellanndt og Hr. Iahann Vrne da kommer til Ords derom med

¹⁾ Brevet bløw i Virkeligheden udfærdiget med Datum: Sønd. efter S. Egidii abb. Dag o: 4 Septbr. (R. IV, 437). Danske Mag. IV Række, IV, 216—17 (efter Lensbogen, der fejlagtig angiver Brevets Aar som 1539).

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 710.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomat. I, 374—75 (efter Originalen).

⁴⁾ Smets. II, 232.

Kongen; hvis denne da selv vil have Birket, skal det overgives ham mod Udbetaling af de 900 Mk. Gotorpp, S. Martini ep. Dag. Rel. Mester Anders Glob. III, 180; C, 147 b.

II Novbr. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Skelskøer fik protectorium og confirmationem privilegiorum in forma generali. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Magister Andreas Glob, thesaurarius. III, 259 b; C, 299 b¹⁾.

12 Novbr. Her Eggerdt Heymandt haffuer ladet bereette for kongelige Maiestat, att mester Hartuig, som haffde Weerløss kircke vdi forlening, er nu rømdt aff riiget fore nogre hannss mesgerninger skyldt, och forn^e kircke er aff kongelige Maiestatis hederlighedt²⁾ &c. Therefore haffuer k. M. vnntt och forlentt samme her Eggerdt Heymandt met forscreffne Weerløss kircke sin liiffs tiidt &c. Cum claus. & inhib. sol. Datum Gotorpp, fredagenn neest epher S. Martini episcopi dag. Dns. rex per se. III, 180; C, 147 b.

Axell Gøye fick stadtfestelsze paa sligt itt breff, liudendis som her eptter fulger:

14 Novbr. Vii ephtherscreffne Peder Lycke till Nørlundt, ritther, Anders Skieell till Hegnet, Iennss Tygisszenn till Randrup, Maly Lawrissenn till Albeck och Erich Krabbe, webnere, gøre alle witttherligt met thette wortt opne breff, att aar epher Gutzs biurdt mdxxix, søndag nest epher S. Martini dag vdi Offu kircke waare wii epher hogbornne ffurstis konning Ffrederiøks, woer nadigeste herris, beffalling forsamlede, och fore oss vdi reette steffnet werdige ffader met Gudt, her Iyrgenn Ffriiss, biscop till Wiiburg paa thendt ene, och erlig welbiurdig mandt, mestter Niels Ffriiss, cantor vdi Wiborg, paa thend andenn sziide om treette thennom emellom waar om Seber claafter. Tha waare wii tillfornn Sanctorum Symonis et Iude dag [28 Oktbr.] forsamlede vdi Eydrup kircke och haffde fore oss steffnet vdi reette szamme szag, och bleff tha szamme szag framdelis steffnit hiidt till Offwe kircke vdi dag, thi att wii icke paa thendt tiidt waare allde tillstede, szom woer naadigiste herris breff och beffalling liude oppaa. Daag bereette fore oss forn^e werdige ffader, her Iyrgenn Ffriiss, vdi fforn^e Eydrups kircke, att handt nogen tiidt siidenn forledenn forleente forn^e mestter Niels Ffriiss, cantor, met hanns och bispdomens claafter, Seber claafter, och meentte, att forn^e claafter icke waar szaa redeligenn metfaritt, att hannum biurde atnyde same forlening epher thendne dag. Thertill suarede forn^e mestter Niels, att forn^e biscop Iyrgenn haffde giffuit forn^e mestter Niels breff paa szamme claafter, szom waar ith papirss breff, och szamme breff haffde handnt vdi strenge ritthers, her Christienn Ffriiss, neruerelsze sønder

¹⁾ Friis, Skjelskørs Beskrivelse, 390—91 (efter Originalen).

²⁾ herlighedt. C.

reffuet och forbrendt, och sziidenn biscop Iyrgenn Ffriiss haffde spurdt, att szamme breff s nder reffuit och brendt waar, thaledede handt hannom till om szame claastrer och icke tillforne. Ther neestt same dag vdi Eydrups kircke och thesligistte vdi dag vdi Owe kircke frambar mestter Niels forne her Iyrgenn Friiszes breff, screffuit oppaa perckmet och giffuit vdi Seber claastrer, liudendis, att hanss naade haffde tillsagdt hannom Seber claastrer siin liiffstiidt, och waar ther dog ingenn articler, vnderskeedt eller willkaar, szom pleyger och b r attwere vdi sliigh forlenings breffue. Theremod framlagde forne her Iyrgenn Ffriiss &c. trindne tingswintner, vdtgiffne aff Sleetherrit, Aarsherrit och Hernumherritz ting, att sex siwnsmennndt, vpneffnde aff huertt ting besunderlige, och szamme siwnsmennndt haffde weritt vdi Seber claastrer, grandsket, forfaret och seett, att szame claastrer storligenn paa bygningenn forfalldenn waar, baade paa kirckenn och the hwss, ffrwerenn vdi ere, thesligistte skowgene, ther tilligge, storligenn paa en stackit tiidt forhugne ere, szaa att ingenn the siwnsmennndt thorde wurde thenndt skade, ther paa giordt waar. Samledis vdi reette lagde forne her Iyrgenn Ffriiss thet breff, som menige conuentt hans naade tillscreffuit haffde, ther vdiidenn for hans naade bekierendis theriss store briist, the haffde, baade paa theris prouennt, thennom aarligenn biurde atthaffue och thennom aff forne mestter Niels bleff forholth, thesligistte, att the icke kunde ligge tiwrtt paa theriss soffuehwss for regenn, met flere ordt, szamme theriss breff indeholder och vdtuiser. Och gaff forne her Iyrgenn Ffriiss seg vdi alldle reette, om forne mestter Niels biurde atnyde szamme forlening eller eyg. Ther till swaarde forne mestter Niels, att handt ther eyg wille giffue seg vdi reette, och sagde, att the dommere icke alldle tillstede waare, som i woer naadigste herris befallings breff benefndt waare. Tha epher tilltall, geensuaar, sagenns leylichedt, breffue och beuisninge, szom vdi reette lagdis fore oss, sagde wii saa ther paa for reette, att epher thi forne mestter Niels Friiss sagde seg atthaffue vdi sunder reffuit och brenndt szame papiirs forlenings breff, handt aff offteneffndt her Iyrgenn Friiss haffde, och handt nu frambar ith pergamentzs breff, vdi huilcket icke waar nogre articler, vnderskeedt eller willkaar, szamme claastrer, stedt, iomfruer, schoffuene och anndet theriss egenndomme kandt were mett foruaarit, b r szame breff icke atthaffue nogenn magtt, claastrerit till briist vdi noger maade eller biscop Iyrgenn emodt. Till winttnisbiurd haffue wii hengdt woris indtsigler nedenn for thette wortt obne breff. Giffuit aar, dag, tiidt och stedt, szom forscreffuit staar. Cum claus. consuetis et solitis. Dns. rex per se. III, 75 b; C, 217 1/2).

17 Novbr. Knut Bentszenn, Ridesmaasvend, fik Forleningsbrev paa en Bod i K pennhaffn, vesten for den Bod, som Per Clausszenn har i Forlening, at nyde kvit og fri ad dies vitæ, dog mod at bygge og forbedre samme Bod. Cum

1) Ny kirkehist. Samlinger, V, 760-63.

claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, Onsd. efter S. Martini ep. Dag. Rel. Mester Anders Glob. C, 301.

24 Novbr. Borgemester, Raad og Menighed i Kolliding fik Kvittans for 100 Mk. danske som deres Byskat for det for-gangne Aar, samt for 150 Mk. paa Regnskab, fordi de skulle være fri for Rytterhold i dette Aar ligervis som andre Kjøb-stæder i Iwtlandt. Gottorp, in profesto divæ Catharine virg. et mart. Dns. rex per se. C, 214 b.

26 Novbr. Pouel Knutsszenn, Borger i Riipe, fik Livs-brev paa en øde Bondejord og Eng i Wilsløff Mark, som han havde arvet efter sin Hustrus Fader, mod sædvanlig Afgift til Riiperhuss. Gottorp, fer. 6. post Chatharine virg. et mart. Dns. rex per se. III, 74; C, 215.

— Mester Iahann Friiss til Hesszellagergaard fik For-leningsbrev i sin Livstid paa Dallum Kloster per resigna-tionem magistri Iohannis Volckendrop. Cum claus. consv. Samme Datum; „quere ut supra“. Dns. rex per se. C, 112 b (overstreget). Smlgn. 1528 (uden Dag) og 1530, 25 Januar.

6 Decbr. Her Peder Christiernsszenn ffich stadfestelse paa Stryen kircke cum claus. consuētis &c. Datum Gottorpp, ipso die diui Nicolai ep. Dns. rex per se. III, 142 b; C, 112 b.

II Decbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at „om szaa heer epther skeendis worder, att swortte brødre vdi Aarhwss for-ladendis worde theris claastter“, unde og give vi Biskop Offwe Biillde og følgende Bisper til Aarhwss samme Kloster med al sin rette Tilliggelse og Bygning, Huse, Kirke, Have, Abildgaard og Teglgard i Længde og Bredde, „vppe och neder, wiitt och siitt“, som det nu begrebet er, at nyde som fri Ejendom til Aarhwss Kirkes Sæde til evig Tid. Cum [claus. consv. et¹] inhib. sol. Gottroppe, Lörd. efter S. Nicolai episc. Dag²). Ad mandatum dni. regis proprium. III, 74; C, 215 b³).

12 Decbr. Reverendus pater, Dns. Au o, episcopus Aru-siensis, fik Kvittans for 60 rh. Gld., overgivet Kongen paa Bi-skop Niels Clausszens Vegne som dette Aars Afgift af Hadzherred, Endelage og Fardoo. Gottorpp, Sønd. post Nicolai. C, 215 b.

¹) mangler i C.

²) III har fejlagtig Aaret mdxxx.

³) Ny kirkehist. Samlinger, V, 763.

16 Decbr. Iørgen van der Wisk, Embedsmand paa Aalholm, fik Kvittans at have ladet antvorde 9 Læster 23 Td. Havre (60 Td. regnet i hver Læst). Gottorp, Torsd. efter S. Lucie. Rel. Hr. Nicolaus, Kornskriver paa Gottorpp. C, 148.

Uden Dag. Thette efftherscreffne inuentarium, søluff oc godtzs vaar vdi Veylle claaster, ther Iens Huass thet anamede.

Primo ith monstrantz. Item ith søluffkaarss. Item viij kalcke. Item ith padtzs. Item ith broden helligdomskar. Item xij par messe reder, vnde och gode, aff siilcke, och ther till nogen faa daglige brøndene¹⁾ messe kleder. Item en brygge pandne. Item iij øllkar, vnde och gode. Item ith brandeiernn. Item x kaaber gryder, vnde och gode. Item iij kiellde, vnde och gode. III, 71 b; C, 213 b²⁾.

— Hans Michelszens og Nicolaus Lixeners efterladte Gods, som blev vurderet af Hr. Albrectt Raffnsborg og Borgemester og Raad i Mallmø:

En Gaard ved Sønderport, som Jacob Bulle havde i Leje af Hanss Michelsszenn, blev Iyrgenn Kaach tilvurderet for de Penge, som hine skyldte ham efter deres Brevs Lydelse.

En Gaard vest for S. Peders Kirke, vurderet for 800 Mk. og kjøbt af Iacob Michelsszenn og Jacob Guldsmet; de skulle forrente Pengene, indtil de faa dem betalt.

Et nyt Træhus med en Jordkjælder under, som staar paa den „liillde Raadstaacker gaarden“, blev vurderet for 400 Mk. og for saadanne Penge vilde ingen have det.

En øde Jord sønden ved Volden, vurderet for 120 Mk. og kjøbt af Jacob Michelsszenn.

En Stenbod bag Palne Iensszenn, vurderet for 250 Mk. og kjøbt af forskr. Palne; han skal forrente osv.

„Thett siødnestte hyrne paa thend liillde Raadstaacker gaardenn sundenn fore Elsze Wedtzels godtzs“, vurderet for 600 Mk. og kjøbt af Hannss Bønger.

En Gaard ved Østreport, som Magenns Schoning iboede og som efter Kongens Brev blev overantvordet Magenns Falstter, blev vurderet for 600 Mk.

En Jord, som „Iyrgenn Kaacks strands boder“ stande paa, og det Hus, som Niels Suder iboer, blev tilsagt forskr. Iyrgenn Kaack af Hr. Iahann Randzow og af Hr. Albrectt Ibsszenn for den Gaard og Jord hos Møntergaarden sønden Adelgaden og blev vurderet for 250 Mk.

¹⁾ brodhen. C.

²⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 368.

En Gaard ved Østreport, som Peder Olsszenn iboer, og et lidet Stykke Jord ved Byesmuren, som Hanns Michelsszenn havde i Pant af Mortenn Iuersszenn for 350 Mk.; og kjøbte Per Nielsszenn, Skrædder, samme Stykke Jord for 20 Mk.

Hannss Michelsszenns store Stenhus med Gaardsrummet fra Adelgaden til Elsze Wedtsels Gods, som Mester Iasper har annammet efter Kongens Befaling, er vurderet for 1500 Mk., efterdi det skal afbrydes, som staar paa Byens Grund.

Et Træhus vesten for forskr. Stenhus blev vurderet for 250 Mk.; Hannss Hwiitther kjøbte det og skal forrente, indtil han faar det betalt.

Den Gaard, som Nicolaus iboede og som Kongen har givet Willom Raffnn igjen; Halvdelen af denne Gaard kjøbte Hanns Michelsszenn for 400 Mk.

En Gaard ved Graabrødrekloster, som Hans Michelsszenn iboede, vurderet for 800 Mk.

Hannss Michelszenns „abelle hawe“, som Kongen har lagt til Slottet, er vurderet for 400 Mk., undtagen hvad Ejendom Kirken har deri.

En Vejr mølle vurderet for 150 Mk.

Summa summarum 6770 Mk., foruden det Gods, som Iyrgenn Kaack har faaet i Betaling; deraf er først tilfaldet Kongen efter Loven Hanns Michelszens Part, som er Halvdelen af forskr. Sum, hvilken Del Kongen har givet Hr. Iahann Randtzow og som Elszebe, Hanns Michelsszenns, Mester Mortenn og Nicolaus siden kjøbte af hin; siden tilfalder Kongen Elszebes og Nicolai Part, hvoraf den førstes Part er 3385 Mk.; siden tilfalder Kongen de to Parter af den anden Halvdel, som de førnævnte kjøbte igjen af Hr. Iahann Randtzow, som er 2256 Mk. 2 alb., og bliver Mester Mortens Part 1128 Mk. 5 β 4 g . III, 362 b; C, 54¹). Smlgn. S. 181.

1530.

6 Januar. Biscop Offue Biillde till Aarhwss ffich stadt-festelsze breff paa ith breff szaa liudendis: In nomine domini amen. Vii burgimesttere och raadmenndt vdi Aarss met menige allmugis szambttycke vdi szame stedt gøre witttherligt met thette wort opne breff, att paa thet att twidregt, forfang och ythermere skade kunde

¹) Danske Mag. III Række, I, 239.

affleggis och ey her epther skeep scall emellom werdige fader och herre, her Eyler, biscop vdi Aarss, hanns erlige capitell och menige clerckerie vdi szamme stedtzs och theris eptherkomere och oss och wore eptherkomere, burgimesttere, raadt och menige allmwe vdi Aarss, tha ere wii szaa offuer eens wordne om Aarsses marck och feegang, offueruerinde welbiurdige menndt her Axell Lawgsszenn, ritther paa Clawgshaalm, Erich Westteni aff Søbygaardt, Anders Mwnck aff Brusgaardt, Lass Lonoff aff Kaalldrop, Eggerdt Westteni aff Østtergaardt, Nis Thomesszenn vdi Tiirstrup, Iens Christiernsszenn vdi Nielstrup, Iens Nielszenn vdi Restrup, Niels Hardboe vdi Tord[r]up, webnere, Per Nielszenn vdi Skioldleløff och Anders Bunde vdi Fardum, att epther thendne dag ey schall indhegnis noget lycke oppaa Aarss marck, och skall thendt lycke, szom her Marqwordt Skeerna hadde indhegnet, ligge frii till feegang till Aarsses bye till hederlige herrer och canickers feegang, till menige Aarsses borgerss behowff och feegang och alldle induoners ther szamme stedtzs, epther szom werit haffuer vdi werdige faders, biscop Ølricks och biscop Iennszes tiidt, till fyre marcke moede, epther thendt ening och dagtingenn oss emellom gjorde och wii aff arrilldt haffue haffdt, vnder tagenn kirckens tegellgaardt, szom ther nu forfundenn er; och huo som will driffue fæe vdt att Broberg, the gøre theraff, szom arrilldts sziidt haffuer werit. Item huo szom kaallgaardt eller abillgaardt haffuer vden fore byenn, the gifue theris iordtzskyld tiidt, szom the aff arrilldt giordt haffue. Och ther paa skulle alldle treette och deele, szom wii haffue haffdt om foræ lycke, marck, skowge och feegang till thendne dag, were døde och magtteløse och alldelis affthalet till en fulldkomelig eende paa alle szieder vden alldt argelist och hielpereede vdi noget maade. Till thess yttermere foruaaring haffue wii met willig och widschap ladet henge wortt stadtzs indtsegell, tilbedendis foræ her Axell Lawgsszenn, ridder, Erich Westteni, Anders Mwnck, Lass Lwnow, Egger Westteni, Nis Thomesszenn, Iens Christiernsszenn, Iens Nielszenn, Iens Hardtboe, webnere, Peder Nielszenn och Anders Bunde, att the och lade henge theris indtsegle till wintnisbiurd nedenn for thette wortt open breff. Giffuit vdi Aarss paa biscopps gaardenn, aar epther Gutzs biurd tusinde fyre hwdrede fyresindstiwge paa thett fempte, tiisdagenn nest fore midtfaste søndag [c: 8 Marts] &c.¹⁾ Huilcket breff kongelige Maiestat aff sunderlig gunst och naade fuldbiurde, sambycke och stadtfeste vedt fulldt magt attbliffue vdi alldle maade, szom szamme breff indeholder, vdtwiiser, och szom forscreffuit staar. Cum inhib. solita et claus. consueta. Datum Gottorp, die trium regum, vnder kongelig Maiestatis signet. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. III, 74 b; C, 216.

7 Januar. Dns. Auo Bilde, episcopus Arhusiensis, fik Kvittans paa 99 Mk. danske og 3 rh. Gld. som Landehjælp

¹⁾ Hübertz, Aktstykker vedk. Staden og Stiftet Aarhus, I, 46—47 (efter Originalen).

1529 af Kronens Bønder og Tjenere i Støffring, Nørhald og Othensyld Herreder, og paa 99 Mk. danske som samme Landehjælp af Hardtzherred og Endelage; i alt 207 Mk. danske. Gottrup, Fred. efter Hellig tre Kongers Dag. C, 217.

7 Januar. Samme fik Kvittans paa 100 Lod Sølv, som han lod fornøje af det Sølv, som var beskrevet i Sortebrødre Klosteret i Aarss. Samme Datum. C, 217.

11 Januar. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Danmarcks Riges Hofmester, fik Livsbrev paa efterskr. Gods: Gaarden Keer i Vungstrop Sogn, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Skp. Smør og Skovsvin, naar Olden er; en Gaard i Kattbelle (Hwsgaardt Sogn), som Mattis Westty iboer, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Pd. Smør og Oldensvin, naar Olden er; Gaarden Tolstrup i Wrandom, som Tyger Stub iboer, giver 2 Ørtug Rug, 2 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre og et Skovsvin, naar Olden er; en Gaard i Astrop (Hennges Sogn), som Peder Iosepsszenn iboer, skylder 2 $\frac{1}{2}$ Mk. Penninge og et Skovsvin, naar Olden er; Gaarden Tredeholtt (Hiøbere Sogn), som Rasmus Graa iboer, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør og et Skovsvin, naar Olden er; et Bol i samme Sogn, kaldet Raffnolt, som Lauris Nielsszenn har i Værges, skylder 2 $\frac{1}{2}$ Mk. Penninge etc. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottrup, Tirsd. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 77 b; C, 218 b.

12 Januar. Mester Anders Glob fik Kvittans paa 100 rh. Gld., som Petter Gørtzse antvordede paa hans Vegne¹⁾. Gottroppe, Onsd. efter S. Chanuti Dag²⁾. Dns. rex per se. III, 260 b; C, 301 b.

— Petther Gørtzsze fik Stadfæstelse paa en Jord, han kjøbte af Niels Stemp i Køpenhafn. Datum ut supra. Dns. rex per se. III, 261; C, 301 b.

20 Januar. Erick Krumdiig fik Brev paa Pedher Ribbersszenns og hans Husfrues, Petronelles, Gaard i Varde med al deres Gods smstds., rørendes og urgrændes, „som for falsk mynthe var skylt for oc rømmet bort etc.“ Gottrup, Torsdag efter S. Anthonii Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. C, 210 b.

¹⁾ C. III har fejlagtig: antvordede ham paa Kongens Vegne.

²⁾ III har det fejlagtige Aarstal 1529 (Kjøbenhavns Diplomat. II, 229). St. Knuds Dag maa her være Knud Hertugs Dag, saavel efter Brevets Plads i Registranten som efter Dateringsstedet.

21 Januar. Fru Karen, Kield Ywersens, fik Brev [for Livstid¹⁾] paa Lodgardz Eng for Warde efter hendes Moders [Fru Annes¹⁾] Død etc. Gottrup, fer. 6. post Fabiani. Rel. Erick Krumdig. C, 211; noget vidtløftigere i I, 71.

25 Januar. Iahann Friiss af Hesszellagergaard fik Livsbrev paa Dalum Kloster mod at tjene deraf med 2 „wergafftige“ Karle med Heste, Harnisk og Værge paa sin egen Kost og Tæring, og dermed være fri for Gjæsteri, Nathold og al anden kgl. Tyng af Klosteret; han skal give Jomfruerne deres sædvanlige Provent og holde Klosteret ved skjellig Bygning, saa det ikke forfalder. Cum claus. consv. Gottorpp, S. Pauli convers. Dag. (Dette Brev har Kongen underskrevet med egen Haand). Og antvordede han Kongen det Brev igjen, som han havde paa Swinborgs Byskat [1529, 4 Septbr.] III, 142 b; C, 113²⁾.

10 Febr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Morten Skinckell, vor Sekretær, har berettet for os, at hans Fader og Moder havde noget Gods i Pant af Fru Magdalene, Hr. Niels Bragdis, som var Niels Bragdis Moder, nemlig i Iwtlandt to Gaarde i Munstrup (Nyngherred), som Michell og Peder Michelsszenn ibo (giver hver 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre og 15 β Penninge); i Ffiwn to Gaarde i Ackroppe By (Haarby Sogn, Baagherred), som Iess Persszenn og Hanss ibo (giver hver 2½ Ørtug Rug, 1 Skp. Smør), en Gaard i Norby (Schamherred), som Annders Somer iboede og giver 6 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør, 2 Gjæs, 4 Høns. Da disse Gaarde nu ere tildømte os som forbrudt Gods, unde og give vi forskr. Morten Skinckell dem til evindeligen Ejendom. Gottorpp, S. Scholastice virg. Dag, under vort Indsegl. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 143; C, 113 b.

10 Febr. Iørghenn van der Wisk fik Kvittans paa 50 Lod Sølv, som han havde oppebaaret „till aabodh“ paa en Klokke af Olfeldh Kirke i Olholm Len. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. C, 148 b.

— Samme fik Kvittans paa 150 Sider Flæsk, 200 Sider Faarekjød, 100 Gjæs, 3 Td. Smør, 2 Pd. Ærter, 20 Pd. Malt Cum claus. consv. Samme Datum osv. C, 148 b.

¹⁾ I.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 235.

14 Febr. Hr. Magens Gøye fik Skjødebrev paa Graabrødre Kloster i Randers med al Tilbehøring, som er Kirke, Kirkegaard, Hus, Jord, Bygning, Gaardsrum og Haverum. Cum claus. conv. Gotorpp, S. Valentini mart. Dag. III, 78 b; C, 220 ¹).

17 Febr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Knudh Gyllenstjerne, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Kallenborigh Slot, har ladet berette for os, at de Carmeliterbrødre, som vare i Kiøbenhaffnn, have overgivet og forladt den Gaard, de havde i Værge og givet dem andetsteds hen, saa at samme Gaard staar saa godt som „wordisløss“. Thi have vi undt og givet forskr. Knudh Gyldenstjerne og hans Arvinger samme Gaard med Huse, Bygning, Gaardsrum og Haver til evig Ejendom; dersom der dog er nogle Carmeliterbrødre i Gaarden, skal forskr. Knud Pedherszenn stille dem til Freds. Gotorpp Slot Torsd. efter S. Valentini mart. Dag. Dns. rex per se. C, 301 b (overstreget) ²).

22 Febr. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Danmarcks Riges Hofmester, fik Ejendomsbrev paa en Jord i Aarhwss, 30 Alen lang og 22 Alen bred. Cum claus. conv. Gotorpp, S. Petri Dag ad cathedram. III, 78. C, 220.

24 Febr. Peder Hansszenn, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa Regnskab for, hvad hans Fader og han oppebar af Tolden i de to Aar 1527 og 1528. Gotorpp, S. Mathie ap. Dag. III, 261; C, 302.

24 Febr. Pether Hanszenn, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 700 Gld i Guld paa Regnskab af Tolden i for-gangne Aar 1529. Samme Datum. Rel. Antonius Wulfardt. C, 302 (overstreget).

26 Febr. Burgimestter och raadt vdi Riipe haffue bereett for kongelige Maiestat, att mange købmenndt indføre vdi theris haffnn hamburgerer øll och siidenn sellge thet annderstedtz hedenn, saa thet bliffuer icke forsiiset, och kongelig Maiestats siise

¹) Kirkehist. Samlinger, I, 408—09; Stadfeldt, Randers, 195—96 (her efter Originalen, som er dateret Torsdagen efter Valentini mart. Dag).

²) Danske Samlinger, II Række, II, 183—84. Foruden dette Brev findes i Registranterne en kortere Gjengivelse af samme Brev, der ikke er overstreget (III, 261, C, 303). Det sidste (trykt i Kjøbenhavns Diplomater, I, 374) er i begge Haandskrifter dateret: Gotorpp, Onsd. efter Allehelgen Dag [o: 2 Novbr.] 1529, men staar dog efter ovenanførte Udkast og mellem Breve fra Foraaret 1530.

ther met bliffuer forrycktt. Thi haffuer kongelig Maiestat bedet och strengeligenn budet allde køebmenndt, danske eller tydtske, szom theris haffnn oc strøme beszøge och indtføre hamburgerer øll, att the eyg vpbyrde theris buncke, førenndt the haffue haffdt kongelige Maie-statis siisemestter aff hans naadis stad Riipe vdi skiibet hoess thennom och ladit beschriffue hues hamburgerer øll, the inde haffue, och thet forsise. Och naar the thet giordt haffue, mue the thet selge, huore thennom tyckis, och thet eyg ythermere forsiise, dog the haffue kongelig Maiestat siisemestters breff, att the sliigt øll forsiiset haffue. Och skulle burgere vdi fornæ Riipe huer tillsziige sine gestte, szom føre hamburgerer øll indt for theris bye, att the eyg skulle vpbyrde theris buncke, førennd siisemestterene aff Riipe haffue thet bescreffuit, och thet forsiiset er. Datum Gottorpp, sabb. post Mathie apost. Dns. rex per se. III, 79; C, 221.

27 Febr. Iens Iensszen fik Brev, at han, hans Hustru, Boilddt Iensdatter, og begges Arvinger til evig Tid maa beholde Kronens Gaard i Kongens Tiistedt, som han nu iboer, for ret Bondegods mod at holde Gaarden ved Hævd og aarlig give den sædvanlige Afgift deraf til Kronen; de maa ej afhænde fra Gaarden noget af hendes rette Tilliggelse. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, Fastelavns Sønd. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 80 b; C, 223 b.

— Iens Hwass fik Kvittans paa 1123 $\frac{1}{2}$ Lod 1 Kvintin Sølv, som han efter Kongens Befaling havde annammet af nogle Klostre i Iwttlanndt, som er 511 [Lod] 1 Kvintin af Graabrødre Klosteret i Rannders, 124 $\frac{1}{2}$ Lod af Graabrødre Klosteret i Wiiburg, 488 Lod af Sortebrødre Klosteret i Weygle. Cum claus. consv. Gottorpp, domin. post Mathie ap. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 78 b; C, 220¹⁾.

28 Febr. Iens Huass fik Kvittans paa 4300 Mk. danske, som han havde oppebaaret af Kjøbstæderne i Aaret 1529, og 2160 Mk. danske, oppebaaret samme Aar af Kronens Bønder og Tjenere i Ørum Len, Maarss, Saling, Fiendzherred, Rindzherred, Gislumherred, Nørliungherred, Sønderliungherred, Medelsomherred, Liusgaardherred, Rogsøherred, Hinstedherred, Torderup Len, Skanderborg Len, Bygholm Len og Lundeness Len, samt 60 Gld. i Guld Afgift af Nesbyhoffuid Len samme Aar. Gottorpp, Mand. post Mathie ap. Rel. Anthonius Wiffardis. C, 220 b.

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 369.

28 Febr. Mester Morten Krabbe, Sekretær, fik Brev at være fri for Borgelejer i Tomerop Kloster, saa længe han er Forstander dér, mod aarlig at give 300 Td. Håvre og yde dem paa egen Kost ved Gaattorpp. Gaattorpp, Mand. efter S. Mathie¹⁾ ap. Dag. Rel. Ienss Huass. III, 362 b*; C, 53.

1 Marts. Mester Chrestiern Huid fik Kvittans paa 309 rh. Gld. i Guld og 1000 Mk. danske, som han har anvordet Kongen paa Regnskab. Gottorp, fer. 3. post festum Mathie ap. Dns. rex per se. C, 220 b.

8 Marts. Laave Matszen, Slotsfoged paa Hagenskou, fik Kvittans paa 500 Mk. danske, som er aarlig Afgift af Hagenskou fra næst forgangne S. Volborig Dag til samme Dag 1531. Gottorpp, Tirsd. efter Sønd. invocavit. Dns. rex per se. C, 114.

— Her Andhers Pedherszenn flech presentatz paa Wuolt kircke per obitum dni. Iacobi Latter, vltimi possessoris eiusdem, cum clausulis consuētis. Datum Gottorp, feria 3. post dominicam inuocavit. Dns. rex per se. C, 331 b.

24 Marts. Peder Ebbisszenn, Høvedsmand paa Lundeness, fik Kvittans paa 1 Td. saltet Lax, som han lod yde paa Gottorpp. Gottorpp, fer. 5. post domin. oculi. Dns. rex per se. C, 221 b.

1 April. Erich Banner fik Kvittans paa 20 Stkr. rødt engelsk Klæde af det Klæde, der kom til Vrag under Annessz. Gottorp, fer. 6. post lætare. Dns. rex per se. C, 221 b.

8 April. Hr. Hans Biillde fik Kvittans at have fornøjet Kongen 100 Gld. Gottorpp, Fred. post judica. Dns. rex per se. C, 302 b.

10 April. Eyller Rønnow fik Kvittans at have fornøjet Kongen 1200 Gld. paa sin Broder, Biskop i Sellanddt, Hr. Ioachimi Rønnows, Vegne. Cum claus. consv. Gottorpp, domin. palmarum. Dns. rex per se. III, 261; C, 302 b²⁾.

15 April. Mattis Olszenn, som kaldes Røerbodt, i Østoffte har bevist for Kongen med Kong Hansszis Brev, at Hans Lyse og hans Arvinger aarlig skulle give 2 β Grot af den Maalsgaard i Østoffte, som da laa øde og som Hannss Liise havde i Væрге, hvilken til forn kun gav 1 β Grot, og desuden skulle de opbygge Gaarden igjen og holde den ved

1) III har fejlagtig: Mathei. Smlgn. ogsaa 4 Maj.

2) Knudsen, Joachim Rønnow, 183.

Magt, og har berettet, at hans Hustru, Benedict Lawrisdatter, har „thalet for^{ne} Hannss Liiszes arffuinge mynde for same gaardt“. Thi har Kongen tilladt, at forskr. Matis Olsszenn, hans Hustru og deres Arvinger maa beholde forskr. Gaard mod aarlig at give 2 β Grot deraf samt holde den ved Magt og ikke forhugge Skovene til Upligt eller „torge føre“. Cum inhib. sol. Gottorpp, Fred. efter Palmesøndag. Dns. rex per se. III, 180 b; C, 148 b.

19 April. Mattis Gørtzsse til Soluig fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Roskilldt mod at gjøre Kongen tilbørlig Tjeneste deraf. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorpp, Tirsd. efter Paaske Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. Vttenhoffuer, Kansler. III, 268*; C, 302 b. Smlgn. 22 Juli.

26 April. Her Seuerin Olszenn, sogneprest til Naxskoug oc Kraagsbøll kircker, ffich kongelige Maiestatis stadtfestelsze paa een drodning Elizabetz, hogborne furstindis, presentatz, handt haffde paa forn^e Naxskoug och Kraagsbøll kircker. Samledis ffich handt kongelig Maiestatis stadtfestelsze paa ith wintne, vdgifuit paa Naxskoug raadhwss, liudendis, att borgere vdi Naxskoug tacket hannom got vdi alldle maade for sin tienniste, handt thennom giordt haffde, szom en saagne prest plegtiiig er atgøre sine saagnefaalck, baade vden kirkenn och inden, vdi predicke stolenn leerdt och sagdt thennom Gutzs ordt, thet hellig euangelium, saa att thennom ther met nøgedis, och ey the haffue nogenn andenn leere fader behowff vden forn^e her Seuerin, theris reette saagne prest, och ther fore att thennom nøgedis saa met hannom, att the tha gøre och giffue hannom och ingenn andenn, huess thennom bør och the plegtiiige ere atgøre och giffue theris saagne prest met reette. Datum Buchhagenn, feria 3. post domin. quasi modo geniti. Dns. rex per se. III, 181; C, 149.

— Christiernn Persszenn, [kongelig Maiestats secreterer ¹⁾], ffich presentatz paa Haarby kircke, liggenndis vdi Ffivn, per obitum [cuiusdam ²⁾] dni. Nicolai, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Gottorp, 3. feria post dominicam quasi modo geniti. Dns. rex per se. III, 144; C, 114 b.

27 April. Rasmus Persszenn, Peder Hylldings Søn, paa Thorøø hos Suinborg fik Livsbrev paa Hovedgaarden paa forskr. Thorøø uden al Afgift, hvilken Gaard Ionh Staphennszenn til forn iboede; han skal bygge og forbedre Gaarden og holde Kongens og dennes Fogeders Gjæsteri. Cum claus. consv. Buchhagenn, 4. fer. post domin. quasimodogeniti. Dns. rex per se. III, 144; C, 114.

¹⁾ mangler i C.

²⁾ C.

30 April. Her Anders Olufszenn ffich presentatz paa Windebye kircke vdi Laalandt per liberam resignationem dni. Strangonis Andree, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Gottorpp, sabbato prox. post dominicam quasi modo geniti. Dns. rex per se. III, 181 b; C, 149 b.

4 Maj. Mester Morten Krabbe, Sekretær, fik Kvittans paa 200 Td. paa Regnskab af den Havre, som han aarlig skal give af Twmerup Kloster, for at være fri for Borgelejer deraf. Gottorpp, fer. 4. post domin. misericordia dni. Rel. Henrich Hach, Husfoged. III, 364 b; C, 56.

— Borgemester og Raad i Ystedt, fik Kvittans paa 410 Td. Havre. Samme Datum og Rel. III, 365; C, 56.

22 Maj. Ion Andersszenn, Borgemester i Vordbiereg, fik Livsbrev mod den sædvanlige Afgift paa Kongens og Kronens Kapel, S. Iyrgenns Kapel, uden for Wordtbiereg med alle tilliggende Lykker, Haver og Jorder, som Byfogeden smstds., Ienns Riiber, sidst havde i Forlening og nu velvillig har opladt ham. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp, Sønd. vocem jucunditatis. Dns. rex per se. III, 365 b; C, 56 b.

— Iens Riiber, Byfoged i Wordtbiereg, og en af hans ægte Sønner efter ham fik Livsbrev paa Kongens og Kronens Færge ved Aasskloster med al sin rette Tilliggelse, at anamme, naar Hans Tegelslaar, som nu har den i Forlening, er død; hvis han dog kan stille denne tilfreds, skal han strax annamme samme Færge og holde den ved Magt, vel færdig, og aarlig give den sædvanlige Afgift deraf til Kronen. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 366; C, 56.

2 Juni. Vulffgang van Vttenhoff, tydsck Kansler, fik Kvittans paa 646 Mk., som han antvordede Kongen af Landehjælpen i Hyndtzssgaffwell Len 1528. Cum claus. consv. Gottorpp, 5. fer. post. domin. exaudi. Dns. rex per se. C, 114 b.

4 Juni. Hr. Henrich Aaghesszenn, Ridder, har havt sit visse Bud hos Kongen med et Brev af Christiern den sidste, udvisende, at forskr. Hr. Henrich havde efterskr. Gods i Hal-landt i Pant af Kong Christiern for 1100 Mk., som er først Wattzgaard, som Biørnn Ioenszen iboer (giver aarlig 8 Pd. Smør), Niels Ienszen i Kierrebiereg (6 Pd. Smør), Bentt Hans-

szenn i Hellderup (4 Pd. Smør), Mortenn i Gødebye (2 Pd. Smør), Ienss i Bull (7 Pd. Smør), Gundi i Ringsaass (4 Pd. Smør), Niels i Dall (2 Pd. Smør), Backegaard (2 Pd. Smør), [Toerdt i Agerberg (8 Pd. Smør); Arffwit i Gyerttlycke (6 Pd. Smør), Magens Nielsszenn i Kyelstrop (6 Pd. Smør)¹⁾, Bent Boesszenn i samme Sted (6 Pd. Smør), Bent i Pynnsgaard (8 Pd. Smør), Bent Byrgessenn i Bwe (3 Pd. Smør), Suendt Trogelsszenn ibid. (4 Pd. Smør), end en i samme By (2 Pd. Smør), Oluff Ionsszenn i Holltt (4 Pd. Smør), Morten Kelldszenn i Møyrekulldt (8 Pd. Smør), Ingeborg Nielsze ibid. (4 Pd. Smør), Niels Anderszen ibid. (2 Pd. Smør), Annders Olsszenn i samme Sted (4 Pd. Smør), Ambjør²⁾ ibid. (6 Pd. Smør), Watzsbacke (4 Pd. Smør), Biørn Magensszenn i Ffreedall (8 Pd. Smør), Gordtzsshoem (8 Pd. Smør), Arrilldt i Reerstrop (3 Pd. Smør), Twmiige³⁾ (8 Pd. Smør), Store Rorødt (3 Pd. Smør), Liillde Rorødt (2 Pd. Smør), Røydtsz (3 Pd. Smør), Niels i Raffnstrup (3 Pd. Smør), Niels i Wadbrendne (3 Pd. Smør). Paa dette Gods fik forskr. Hr. Henrich nu Kongens Ejendomsbrev. Gottorp, Pindseften. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 367; C, 58. Smlgn. 20 Juli.

4 Juni. Hr. Trude Wulffstand, Ridder [og Embedsmand paa Vordbierg¹⁾], fik Brev, at Kongen har gjort et venligt Mageskifte med ham i saa Maade, at forskr. Hr. Trudt skal have en Kronens øde Jord i Walle Sogn, som kaldes Rodsleethe, som er tilfaldet Kongen som forbrudt Gods efter Esping Bentsszenn, der blev rettet for Køpenhaffnn, og bliver den ham fravundet, skal Kongen og Kronen holde ham skadesløs; derimod skal Kongen og Kronen have af forskr. Hr. Trude Wulffstanndt et øde Gaardseje, kaldet Borre⁴⁾ Aass (Thoager Sogn, Hembleherred), som Seuerin i Borreager nu har i Værge og som aarlig skylder 2 Pd. Smør, hvilken han har kjøbt af Abbeden og menige Konvent i Aass Kloster. Samme Datum. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 366; C, 57.

— Annders Lawrissenn, Borger i Wordbierg, fik efter Hr. Trude Wulffstanndtzs, Ridders, Bøn og Begjæring Livsbrev

¹⁾ C.

²⁾ Ambjørn. C.

³⁾ Twmnighe. C.

⁴⁾ Borer. C.

for sig og et af sine ægte Børn paa en Kronens Lykke uden for Wordtbiørg, at nyde uden al Afgift, i Længde og Bredde, som den nu er indgjærdet og indhegnet. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp, sabbato post domin. exaudi. Dns. rex per se. III, 365 b; C, 56 b.

5 Juni. Hr. Henric Roszenkrantz, Ridder, fik Brev at have Wiisborg Slot, Stad og Land paa Regnskab til næstkommende Paaske og siden i 5¹⁾ Aar paa Regnskab eller Afgift, hvad Kongen og han kunne blive enige om; han skal skikke Kongen Kalk og Sten deraf, efter som Kongen tilskriver ham derom. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp, Pindsedag. Dns. rex per se. III, 387; C, 66.

15 Juni. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre allde withterligtt, att oss elskelige werdige herre met Gudt her Annders Mwss, biscop till Opsloe, haffuer bereett fore oss, att hanndt met oss elskelige regellbundenn manndt her Pouell, prouest vdi wortt claafter Westteruiig, haffuer agtt attlade vpbygge, stiftte, vpreette och fundere ith hospitaell och allmesze hwss hoess for^{ne} Westteruiig claafter och thet agtte epther theris formue attbesurge, Gudt till lowg, fattige, siuge och szaare mendisker met føde, sennghæ, skoe och kleder &c. Thi haffue wii aff woer sunderlig gunst och naade taget, anamet och vnnthfanget och nu met thette wortt opne breff &c. forscreffne hospitaell och allmesze hwss och the fattige, siuge och saare menndiske, szom there komendis worde, theris hioenn, thiener och hwss, godtzss, ther tillegges och tillgiffuis aff for^{ne} biscop Anders Mwss och her Pouell och allde anndre, ingthet vndertaget vdi noget maade, vdi denn woer kongelige hegenn &c. Samledis haffue wii aff samme gunst och naade vntt och tilladit och nu met thette wortt opne breff &c., att huess godtzss, renntte och eyennndom, ehuaadt thet helst er eller were kanndt, ingthet vndertaget vdi noget maade, szom aff forscreffne biscop Annders Mwss, her Pouell, prouest vdi Westteruiig, och allde anndre till for^{ne} hospitaell och allmesze hwss tilleggis och tillgiffuis, maa och schall till fattige, siuge och szaare mendiskis føde och vnderholding were och bliffue till euiig tiid vbehindret vdi allde maade. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum [paa vortt slott²⁾] Tørninge, Gutzs legoms affttenn, [vnder wortt signett²⁾]. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 79 b; C, 222.

18 Juni. Iens Andersszenn, Borger i Weygle, fik Brev, at han og det længstlevende af hans ægte Børn i deres Livstid skulle nyde Kronens Gods, Ladegaard og „wedthug marck“ i

¹⁾ I C stod først: 4.

²⁾ C.

Hollmindtzsherred ved Weylle mod at bygge og forbedre Gaarden, ikke forhugge Skovene og aarlig i betimelig Tid yde 1 Td. Smør i Landgilde til Koldinge Slot; dermed skulle de være fri for Arbejde og al anden Tynge. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kolding, sabb. infra octavas corp. Christi. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium, in præsentia dni. Magni Biillde, militis. III, 80; C, 222 b.

18 Juni. Borgemester, Raad og Menighed i Aalborg fik Brev, at Kongen har „anseett theris leylighedt och store armoedt, the haffue fanget, vdi thet theris bye, godtzss och biering bleff saa borttagenn aff stoer iilldebrandt“, hvorfor de skulle være fri i 10 Aar fra Datum for al kgl. Tynge, undtagen Sisen af fremmed Drik (og for denne dog ogsaa i det første Aar) og undtagen Udbudsfolk, om noget paakommer (de skulle da gjøre som andre Undersaatter og tilhjelpe at afværge Rigets Skade). Ligeledes har Kongen tilladt, at de til deres Byes Nytte, til at gjenopbygge Raadhuset, Bro og Bolværk med omkring Byen, maa beholde det Sølv, som var Monstranser, Kalk, Disk, hvilket de annammede fra Sognekirkernes Kapeller og Altre og indsatte paa Raadhuset, og som nu er forbrændt og „till haabelaabne“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 81; C, 224.

— Menigheden i Østterherred fik Stadfæstelse paa Kongens Hr. Faders Brev, lydende: Vi Christienn etc. tillade, at Østterherred i Waardtsyssel herefter skal give os til aarlig Skat 12 Mk. og hundrede (hvoraf de 12 Mk. lybsk for 1½ Td. Smør, som de plejede at give med forskr. 100 Mk. Penninge); denne Skat skal ikke forhøjes, men blive staaende, heri dog undtaget vort og Kronens Gods og Esgi Michelszenns Gods. In castro nostro Haffnensi, fer. 3. infra octavas corp. Christi [3: 21 Juni], nostro sub secreto, 1468. — Dette Brev stadfæstes med Tilføjelse af, at de skulle nyde deres Byggsteder, øde og bygde, som de nu have i Værge og have havt af Arrilds Tid. Cum inhib. sol. Koldinge, Lørd. efter Guds Legems Dag. [under vort Signet¹⁾]. Rel. Hr. Magenns Biillde, Ridder. III, 81 b; C, 224 b.

19 Juni. Anders Kaack, Borgerkok paa Kolding²⁾, fik Ejendomsbrev paa et Kongens og Kronens Hus ved Graabrødre

¹⁾ C.

²⁾ eller: Borger, Kok paa Kolding.

Klosteret i Kolding, som var Graabrødrenes Vadskehus. Cum inhib. sol. Kolding, Sønd. efter Guds Legems Dag. Rel. Hr. Magens Biillde, Ridder. III, 82 b; C, 225 b¹⁾).

19 Juli. Borgemester, Raad og Menighed i Waarde maa bygge en Vandmølle for deres By og siden tale med Kongen om, hvad Leje hun kan taale etc. Cum inhib. Samme Datum. III, 82; C, 225 b.

20 Juni. Esberenn Smet, Byfoged i Asszenns, fik Brev, at Kongen har givet ham til fri Ejendom et Tværhus i Assenns „vdenn fore claatster nest østtenn wedt byess murenn och vp till Hoffmeden, met gaardtzs rom, szom nu begrebet er“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Hindtzgaffuell, Mand. efter Guds Legems Dag. Rel. Annders Røllick. III, 144; C, 115²⁾).

— Hr. Swendt Magensszenn fik Brev, at efterdi Hr. Pouell, Provst i Westteruig, har opladt og resigneret ham samme Kloster, har Kongen for hans Troskab og villige Tjeneste, og ligeledes for Hr. Magenns Gøyes Bøns Skyld forlenet ham forskr. Kloster at nyde hans Livstid, dog at han skal bygge og forbedre Klosteret, give de Præster og Kanniker, som ere derinde, den sædvanlige Rettighed, gjøre Kongen og Kronen slig Tyng og Tjeneste deraf, som der plejer at gjøres, holde Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge de tilliggende Skove etc. Cum claus. consv. et inhib. sol. Hyndtzgawell, fer. 2. post festum corp. Christi. Ad mandatum regie Maj. proprium, præsentate dno. Magno Gøye, equite aurato et magistro curiæ. III, 82 b; C, 226³⁾).

22 Juni. Her Henrick Hanszenn fick presentationem paa Liungby kyrke mett helligtrefoldigheds capell kalindis Kluszet per obitum her Marquard Hordt. Datum Othensze, feria 4. infra octauas corporis Christi. Dns. rex per se. C, 331 b.

23 Juni. Lauritzs Normandt, [scriffuer paa Krogen⁴⁾], fffich presentatz paa Blystrup kircke per obitum dni. Nicolai. Datum Nyeborg, S. Ioannis baptiste aftten. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. III, 261 b; C, 303.

— Her Peder Pouelsszenn fffich presentatz paa Kølumstrup kircke, liudendis, att her Henric Hundret marck haffuer wntt och vduolldt fornæ her Peder Pouelsszenn till att nyde samme kircke och saaghenn met hannom vdi sin liiffs tiidt. Thi haffuer kongelige Maie-

¹⁾ Fyhn, Kolding i Tidrummet fra 1848—60 S. 56. Kirkehist. Samlinger, I, 407.

²⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 238.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 213.

⁴⁾ C.

stat vnt, att her Peder Pouelsszenn schall nyde och beholde samme kircke met her Henric Hwndret marck vdi sin liiffs tiidt, och naar her Henric død er, tha schall hanndt nyde och beholde same kircke hanss liiffs tiidt. Cum claus. consuetis. Datum in castro Nyeborg, in vigilia diui Ioannis baptiste. Dns. rex per se. III, 144; C, 115.

24 Juni. Mester Ingemer i Kaarssøer fik Livsbrev paa en Kronens Eng og „herrstrede“ norden ved Torborg Kirke og sønden ved Søen i hans Vænge. Cum inhib. et claus. consv. Anttwordtskoug, S. Hannss Dag Midsommer. III, 261 b; C, 303.

2 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Helszingøer, fik Kvittans at have overantvordet Kongen selv 2000 rh. Gld. i Guld paa Regnskab af Tolden i dette Aar. In castro Haffnensi, die visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 261 b; C, 303 b.

3 Juli. Mouritzs, Tolder i Aalborg, fik Brev paa en Kaalgaard, som laa til Graabrødre Kloster i Aalborg og som Hanss Meding havde og paaboede, østen næst Aellgaden; dog skal han slippe den, dersom Klosteret skal opbygges til Slot og Kongen selv har den Behov. Køpenhaffn, Sønd. efter vor Frue Dag visitat. Rel. Mester Anders Glob. III, 83 b; C, 227¹⁾.

4 Juli. Mester Cristiern Hwitt fik Kvittans paa 91 Gld. i Guld, som han havde oppebaaret paa Kongens Vegne. Cum claus. consv. Køffnehaffn, Mand. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. C, 305.

— Burgimestter och raadtt vdi Mallmø ffinge ith breff, att the muge lade the fattige, siuge mendiske till hielp vdi thet hospitall vdi theris bye besøge thet termyntt, szom presttene och brødre vdi thenndt hellig andtts claastter och graabrødre vdi Mallmø besøgte. Datum Køpnehaffn, feria 2. post festum visitat. Marie. Rel. Her Magenns Gøye, Danmarcks rigis hoffmestter. III, 367 b; C, 59²⁾.

— Hr. Suend Magensszenn, Forstander til S. Charens Gaard i Aarss, og Jomfru Kyrstine Thomisdatter, Priorisse i Østterløff Kloster, fik Stadfæstelse paa en Kontrakt mellem dem om 8 Gaarde i Klosterets Sogn Heygellskowg, som forskr. Jomfru Kyrstine skal have i hendes Livstid. Køpenhaffns Slot, fer. 2. post visitat. [Marie, nostro sub signeto³⁾]. Dns. rex per se. III, 83; C, 226 b.

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 408.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, II, 180.

³⁾ C.

6 Juli. Mester Christoffer Raffnsbørig fick presentationem paa Bregninge kircke cum sua annexa Bierstede per liberam resignationem Ioachimi Beck. Cum inhib. solita. Datum Kjøffnehaffn, ottensdagen nest effther wor frue dagh visitationis. C, 303 b.

8 Juli. Fru Lene, Hr. Hans Krawszis Efterleverske, fik Pantebrev paa Nesby og Knubbelycke Birker for 841½ Mk. danske og 80 Guldgylden. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Fred. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III, 181 b; C, 150.

9 Juli. Rasmus Perssenn, Skriver paa Nyeburg, fik Brev for sig og Arvinger paa en Jord paa Nørregade i Nyebørg vesten næst Dronningegaarden og østen næst Iyrgenn Bøcker, som er i Længden fra Gaden og til Slotssøen og i Bredden ud til Gaden 30 ffyunske Alen, med det lille Hus, der staa derpaa, dog at han skal bygge en god Kjøbstedsbygning derpaa, muret mellem Stolper og med Tegtag og gjøre Kongens og Byens Tyngde deraf. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Lørd. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III, 145; C, 115 b.

— Borgemester og Raad i Otthens fik Brev, at deres Borgere, som nu have lidt af Ildebrand, i 3 Aar, regnet fra Ildebranden, skulle være fritagne for, hvad dem tilkommer af deres aarlige Byskat, som er 82½ Mk. 3 β danske, og ligeledes for al anden kgl. Tyngde, som „thennom paahenge kanndt eptther theris aennpartt vdi for^{ne} byeskatt“. Køpenhaffn, S. Chanuti regis Aften. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye [equitis aurati ac¹] magistri curiæ. III, 144 b; C, 115 b.

— Schomagere vdi Mallmøø ffinge breff, att ingenn schoemager suenne, som nu tienne eller her eptther tienendis worde, schulle ingen stedtz paa nogenn fiskeleyege Ffallstterboe, Schanøer eller andre fyskeleyger [bruge schoemagere embede¹], vdenn the ere besidne borgere och holde kronenns och byes tyngde, och att the haffue beuistt, att the ere gode fore embedet eptther kongelige Maiestats breffs liudelsze. Datum Haffnie, S. Chanuti regis affttenn. Dns. rex per se in presentia dni. Magni Gøye, militis. III, 368; C, 59.

10 Juli. Mester Claus Gørtzsze, Kansler, fik Brev, at Kongen har givet ham til Ejendom en Jord paa Løøgststedtøør, østen op til den Jord, som Mester Morten Krabbe har, 100 Alen i Længde og Brede. Cum claus. consv. et inhib. Køpenhaffn, S. Chanuti Konges Dag. Ad mandatum regiæ Maj. proprium; Martinus Krabbe, secretarius, manu sua propria subscripsit. III, 83; C, 226 b.

¹) mangler i C.

12 Juli. Lage Matsszenn, Foged paa Hagenskoug, fik Kvittans at have gjort Regnskab for alt, hvad han og Slotskriveren Hr. Lauris Persszenn havde oppebaaret og igjen udgivet fra Philippi et Jacobi Dag [1 Maj] 1529 til samme Dag 1530, og bliver deraf efter hans Registers Lydelse skyldig: først af rede Penge 353 $\frac{1}{2}$ Mk. 1 Penning (deraf 40 Mk. 13 β som halv Sagefald), hvilke Penge Mester Christiernn Huiidt har oppebaaret efter Kongens Befaling; dernæst bliver han denne efterskr. Fetalie og Korn pligtig paa fremdeles Regnskab: 1 $\frac{1}{2}$ Td. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Honning, 3 Køer (hvoraf én er Sagefald), 2 Sagefalds Øxne, 15 Sider Flæsk, 10 Faarekroppe, 5 Gjæs, 1 Td. Aal, 1 Td. Salt, 1 „træmeldt“ Humle, 94 $\frac{1}{2}$ Skp. Humle, 2 Læster 1 $\frac{1}{2}$ Ørtug 1 Skp. Rug og Mel, 3 $\frac{1}{2}$ Læster 2 Pd. 19 Skp. Byg og Malt, 3 Læster 1 $\frac{1}{2}$ Pd. 2 Skp. Havre (deraf er 7 Pd. 14 Skp. Sagefald), 11 Alen „engelst“, og 4 „dragetiwg“. Cum claus. consv. Køpenhaffn, feria 3. post festum divi Chanuti regis. Rel. Knudt Guldenstiernn. III, 145; C, 116.

— Emich Emichsszenn til Rollderup fik Livsbrev paa S. Iyrgens Hospital uden for Slawelss mod at annamme deri de fattige, syge og „saare“ Folk, som ere i Slawels By og i de Herreder, som give Korn til Hospitalet, efter som Renten mest kan taale; han skal bygge Hospitalet, holde Godset ved Hævd og Bønderne ved Lov osv., og ikke sælge de vordnede eller vordnedes Sønner, som ere fødte paa Godset, heller ikke forhugge Skovene. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Albret Raffnsborg og Hr. Iahann Biørnn, [Riddere¹⁾]. III, 262*; C, 304.

13 Juli. Peder Størbling fik Livsbrev paa Hamerøø i Wordtbiery Len med Hestehaven og Præsteholm, mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, naar han tilsiges, og skal han have denne Forlening med al kgl. Rente og Rettighed. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffnn, feria 4. post²⁾ Chanuti regis. III, 368; C, 59 b³⁾.

14 Juli. Engelsholm Borgere skulle i 3 Aar fra Datum være fri for Sise af al fremmed Drik, som fortappes i deres By, paa det at de skulle rense og forbedre den Havn og Indsejling,

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Onsd. efter. C.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 342.

som er for deres By. Køpnnehaffn, Torsd. efter S. Knut Konges Dag. Dns. rex per se. III, 368 b; C, 59 b.

14 Juli. Almuen i Randers By skal i 6 Aar være fri for 100 Mk. af deres aarlige Byskat for den store Ildebrand, som er overgaaet dem. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Erich Banner. III, 83 b; C, 227.

— Her Anders Persszenn ffich presentatz paa Halmstadt kircke cum sua anexa Ourebye ad resignationem dni. Laurentii Persszenn. Datum Køpenhaffn, torsdagenn neest ephther S. Canuti regis dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 368 b; C, 59 b.

17 Juli. Borgemester og Raad i Haarszenns have berettet for Kongen, at der er kommet nogle Gaarde og Jorde fra deres By og til Graabrødre Klosteret smstds.; da har Kongen tilladt, at naar Munkene i samme Kloster ere ude, maa de annamme hine Gaarde og Jorde til deres By igjen, og Kongen vil ikke „forsiiige“ eller forlene nogen anden med dem. Køpenhaffn, Sønd. post divisionis apost. Rel. Dns. Magnus Gøye, miles et magister curiæ. III, 84; C, 227 b¹⁾.

19 (12?) Juli. Borgemester, Raad og Menighed i Aalborg fik Stadfæstelse paa nogle Privilegier, som de selv havde ladet indskrive i en Bog, dog at Kongen i Fremtiden vil have Fuldmagt til at formere eller formindske disse Privilegier, efter som ham synes at være lideligt. Cum inhib. Køpenhaffn, Tirsd. før S. Margarethe virg. Dag. De mandato dni. regis proprio. III, 84; C, 228.

19 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi vi nu have ladet indløse af os elsk. Iyrgenn Kaach, vor Mand og Tjener, Borgemester i Mallmøø, Mønten, som han havde i Pant af os, og han siden Indløsningsen ikke har ladet noget mønte, da lade vi ham og Arvinger aldeles kvit for al ydermere Krav for, hvad han skulde give os af Mønten til denne Dag. Køpenhaffn, Tirsd. efter divis. apost., [under vort Signet²⁾]. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Marsk. III, 369; C, 60 b.

— Niels Støwle og hans Hustru Anne fik Livsbrev paa Gaarden Nyboe i Sølliistedt Sogn, som de nu ibo, mod at give deres Skat og Landgilde til Hagenskoug. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffn, 3. fer. post²⁾ divisionis apost. Dag. Rel. Dns. Magnus Gøye, magister curiæ. III, 144 b; C, 116 b.

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 417.

²⁾ C.

³⁾ Tirsd. efter. C.

19 Juli. Borgemester og Raadmænd i Landtzkrone fik Stadfæstelse paa en Stadfæstelse af Lector Pouell Helliszenn paa den Handel og Contract, som Prior i Carmelite Klosteret smstds. med menige Convents Samtykke havde gjort med hine; de skulle have det Carmelite Kloster og vor Frues til deres Bys Behov, dersom det ikke bliver ved Magt, dog at Borgemester og Raad skulle gjøre det Gjenbrev Fyldest, som de have givet vor Frue Brødre og menige Convent, og skulle forskr. Borgemester besørge de fattige Mænd, som ville blive i Klosteret og leve ærlig, Livsbrød med ærlig Klæde og Føde. Cum inhib. et claus. consv. Kjøpnehaffnn, Tirsd. efter divisionis apost. Dag. Rel. Dns. Magnus Gøye, magister curiæ. III, 368 b; C, 60.

-- Sander Legell, Borger i Helsingør, berettede, at han havde kjøbt en Tegllade og Teglgaard af Prior og Brødre i Carmelite Klosteret i Helsingør og forelagde Brevet derom, hvorpaa han begjærede Stadfæstelse; thi stadfæster Kongen samme Kjøb, dog at dersom Kongen i Fremtiden behøver samme Gaard og Lade til Slottet Kraagens eller andet Rigens Behov, skal han slippe den mod at faa Kjøbesummen (300 Mk.) udbetalt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum, [under vort Signet¹⁾. Dns. rex per se. III, 262 b; C, 304 b.

— Lens Bang, burgimestter vdi Assenns, ffick liiffs breff, saa att kongelige Maiestat haffuer vntt och tillstedt, att hanndt maa och schall were forswaar for thet godtzss och rentte, szom her till haffuer leyget till sancte Gertrudtzs allter vdi forscreffne Assenns, och besunderligenn attwere forswaar for thendt gaardt, Knut Persszenn vdi Abaardt [nu¹⁾] vdiiboer, szom och heer till haffuer leiget till samme alter, och thenndt tiennistte och messer, som pleygede attholdis fore szamme alter, er nu affkommenn och icke holddis. Daag schall forne Iennss Bang gøre aarligenn [gode¹⁾] reede och regenscab for huess rentthe, som ganger aff samme godtzs, och samme rentte anttuorde prouesttenn ther sammestedts och [ther till met¹⁾] thennom, som ere tillskickede attanamme och vppebere huess fattige mendiske skulle vppeholddis mett²⁾, szaa att samme renntte io kommer till fattige, siuge och saare mendiskis vnttholding, [hielp, trøstt och huffswaalelse³⁾]. Cum claus. consueticis et inhib. sol. Datum Kjøpnehaffnn⁴⁾, 3. feria post diuisionis apost. dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 145 b; C, 116 b⁵⁾.

¹⁾ C.

²⁾ the fattiges almisse. C.

³⁾ mangler i C.

⁴⁾ Haffnie. C.

⁵⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 220.

20 Juli. Hr. Offue Lunge, Ridder, fik Kvittans paa 180 Mk. danske, som han lovede at give Kongen paa Erick Vrups Vegne for de første 3 Aars Afgift af Tønnsberg Len fra det første, han fik det i Forlening; desligeste gjorde han Regnskab for den Landehjælp, som han oppebar i Ostrup Len 1528, da hver 4 Mand gav 4 Mk., og i 1529, da Bønder og Krone-tjenere hver gav 1 Mk., og blev han deraf intet skyldig. Cum claus. consv. Køpnehaffnn, Onsd. efter divis. apost. Rel. Mester Crestiernn Huid. C, 227 b.

20 (13?) Juli. Mester Torbernn Biillde fik Ejendomsbrev paa en Jord i Lundt, liggende mellem hans egen Gaard, som han nu iboer, og S. Peders Kirke paa Bredegaden. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffnn, S. Margarethe Jomfrus Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 369 b; C, 61.

— Hr. Henrich Sparre fik Kvittans, at Hr. Trude Wulfstandt havde fornøjet Kongen paa hans Vegne 250 rhinske Gld. og 415 Mk. danske for det svenske Gods, som han havde i Pant af Kong Christiernn den sidste. Samme Datum. Rel. Anders Rølich. III, 369 b; C, 61. Smlgn. 4 Juni.

— Hr. Trude Wulfstandt, Ridder, fik Kvittans paa 3 Læster Smør af Afgiften af Wordtbierg Slot for Aaret 1529, som han ydede paa Gottorpp. Køpnehaffnn, S. Margarethe virg. Dag. Rel. Peder Willatsszenn, Slotsskriver paa Køpenhaffn. III, 369 b; C, 61.

— Iens Kul fik Kvittans paa 12 rh. Gld., som han gav for et Oprejsningsbrev. Køpnehaffn, S, Margarethe Dag. Rel. Anders Rølicke. C, 60 b.

— Ffranciscus de Medina, Spannier, fik Brev, at om han overlever sin Hustrus Død, skal han annamme til sig S. Iyrgenns Hospital og Gaard udenfor Roskylldt og nyde det sin Livstid, mod at bygge og forbedre samme Hospital og Kirke, opholde den der stiftede Gudstjeneste, og give de fattige og syge Mennesker deri saadan Provent og Rettighed, som de hidtil have faaet; han skal holde Godset ved Magt, Tjenerne ved Lov osv., ikke sælge nogen af de vordnedes Sønner, som ere fødte paa Godset, og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffnn, S. Margarethe Jomfrus Dag. Ad relationem dni. Ioachimi de Rønnow, episcopi Roskildensis. III, 263; C, 305.

22 Juli. Fru Anne, Hr. Henrich Krumdigis Ridders Efterleverske, fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Roskildt efter det Brevs Lydelse, som hun til forn havde derpaa, dog at hun skal være fri for de to Borgelejeheste, som hun skulde holde dér. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn, die divæ Marie Magdalene, [nostro sub signeto¹]. Ad mandatum regiæ Maj. proprium, præsentate dno. Magno Gøye. III, 263*; C, 304 b. Smlgn. 19 April og 25 Septbr.

— Skiiffue borgere ffinge breff, att kongelige Maiestat haffuer vnntt oc tilladet, att the mue haffue en frii torre dag huer fridag vdi theris bye. Thesligistte att ingenn fremede køebmenndt skulle gøre forprang met nogenn køebmandscab two miile paa allde siider omkring theris bye. Samledis att naar theris egne borgere eller borgere swenne gøre boerdag vdi theris bye inndennbiurdis, bøde iij marck till konningenn och iij marck till byenn, och vdtkomende faalck, som boerdag gøre, bøde xl marck konningenn och xl march byenn. Fframdelis heer vtoffuer haffuer kongelige Maiestat stadtfest allde the priuilegiere, som fornæ borgere tillfornn haffde. Cum inhib. sol. Datum Køpenhaffn, ipso die diue Marie Magdalene. Rel. Andreas Glob et Ioannes Hwass. III, 84 b; C, 228 b.

24 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Helsingøer, fik Kvittans paa 530 rh. Gld. af Tolden. Køpenhaffn, vigilia divi Jacobi ap. Rel. Annders Rølick. III, 263; C, 305.

25 Juli. Hr. Iahann Randtzszow, Ridder, fik Kongens Brev at maatte indløse Nesbye og Knubbelycke Birker, som Fru Leene, Hr. Hannss Krauszis Efterleverske, har i Pant for 841¹/₂ Mk. danske og 80 rh. Gld., og siden beholde dem i Pant, indtil de afløses ham. Cum claus. consv. Køpenhaffn, ipso die divi Jacobi ap. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 182; C, 150²).

— Christiern Wendelboe fik Livsbrev for sig og den første Hustru, han annammer, paa den Gaard i Øster Sundtbye paa Amage, som Mattis Hansszenn sidst „aff flyttthe“, at have uden al kgl. Tyngge. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum, [nostro sub signeto¹]. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder. III, 263 b*; C, 305 b.

— Her Seuerin Esbernsszenn ffinch presentatz paa Trandbierg kircke [in insula Sampsiø¹] per liberam resignationem [venerabilis viri¹] dni. Ioannis Nicolai. Datum in castro Haffnensi, ipso die diui Iacobi apost. Dns. rex per se. III, 87 b; C, 230.

¹) C.

²) Danske Mag. IV Række, IV, 237 (hvor der staar 791¹/₂ i Stedet for 841¹/₂).

Efter 25 Juli. Bernn Angellrup ffich breff, att handt troeloffuit en frii iomffrue, iomffrue Gertrudt Krabbs dotther, och handt selffuer waar wffrii, haffuer kongelige Maiestat vnnnt och tilladit, att the mue baade beggis theris liiffuis tiidt nyde, bruge och beholde altt thet iordegodtzs, fornæ iomffrue Gertrudt haffuer, szaa frii och qwiitt, vdeno bønnder redtzell, som andre ritthere och suenne haffue her vdi riiget. Datum Køpnehaffnn, feria..¹⁾ post Iacobi apost. Rel. Ienns Hwass. III, 84 b; C, 228.

26 Juli. Hr. Albrecht Raffnsborg, Ridder, fik Kvitans for, hvad han efter Kongens Befaling har ladet bygge paa Malmø's Hus i de fire Aar, han har havt det, og naar alting er afregnet, baade hans aarlige Afgift af Slottet og Sagefaldet, da bliver Kongen ham 5690 Mk. danske skyldig, hvorfor han og hans Husfrue skulle nyde samme Slot i Pant, efter deres Brevs Lydelse (1529, 24 Juli). Haffnie, Tirsd. efter S. Iacobi ap. Dag. Rel. Mester Anders Glob. III, 370; C, 61 b.

Dom emellom the lubske och dandsker om thett fiitt
paa Falsterboe.

28 Juli. Anno domini mdxxx in profesto diui Olai, neruerendis episcopi Ripensis, Burglanensis, Vibergensis, Roskildensis, Ottoniensis, her Tyggi Krabbe, her Prebiørnn Podebusk, her Hanss Biillde och her Annders Biillde, equites aurati ac regni consilarii, wor skicket mestter Iacob Fursttenberger, secretarius vtaff Dandskenn, och berette, att handnt paa sine herrers, the dandskers, wegne haffuer werit vdi reette met the lubske theris fuldmectige nogenn tiidt siidenn forledenn for oss elskelige her Albrecht Raffnsburg, her Axell Bragde, her Mouritzs Sparre, wore mendt och raadt, och her Claus Podebusk, ritther, woer mandt och thienner, om thendt lange treette, som the lubske och dandsker haffue werett emellom om fitte paa Ffallsterboe, och becklagde fornæ secretarius, att fornæ wore elskelige her Albrecht Raffnsburg, her Axell Bragde och her Mouritzs Sparre haffde dømppt the lubske thenndt radt boder till, som theris kaarss staar och ligger vp til theris ffiitt, och the dandsker thenndt andenn radt till, som ligger till theris fiitt, och ingenn schulle her epher bygge paa thennd andenns vden mynde, som samme dom ytthermere vduiser och forclarer; och berette, att handnt fand seg besuaaritt vdi samme dom och haffde ther fore giordt sitt skaadtzmaall och appellatz indt fore oss och wortt elskelige Danmarcks riigis raadt, och ytthermere bereette, att the dandsker theris priuilegier liude vdi lengenn och breedenn vdi alnetall, och the lubske theris priuilegia icke liude anderledis ennd fraa ith stedt till ith andet och icke vdi alne tall, och meente ther fore, att hannom paa the dandskers wegne waar vreett skeedt vdi

¹⁾ Tallet er glemt i C; i III er der ladet Plads saeben dertil.

samme dom, och bødtt seg ther om for oss och wortt elskelige Danmarcks riigis raadt vdi allde reetthe. Thenndt tiidt suaarede the lubske theris fuldmectige, att the lubske haffde haffuet samme fiitt vdi rolig besidning vdi lang tiidt, och meentte, att thennom ther fore biurde atnyde samme fytt vden aencklag epther dansk reett. Tha epther tiltall, geensuaar och beggis theris beuising wortte ther saa paa sagdt for reette, att for^{ne} the lubske schulle nyde och beholde theris fiitt, epther thi the haffue haffdt thet vdi rolig besidning epther woer danske lowg met thennd ene radt boeder, som the om treette, epther thennd doms liudelsze, for^{ne} wore elskelige Danmarcks riigis raadt her Albrecht Raffnsborg, her Axell Bragde och her Mouritz Sparre haffue vdtgiffuit och beseglet, och thesligiste the dansker nyde theris fiitt met thenndt andenn radt boder epther for^{ne} doms liudelsze. Och ther som the dansker haffue bygget noget paa the lubsker theris radt, tha schulle the thet affbryde eller haffue thet vdi theris mynde; och ther som the lubske haffue bygget noget paa the dansker theris radt, tha schulle the thet affbryde eller haffue thet vdi theris myndne. Och schulle her met the danskers priuilegia were vdi allde maade vforkrencket, vden saa wiitt som thenndne dom seg strecker, och schulle her Albrecht Raffnsborg och her Axell Bragde met woer tollder strax till thenndne tillkomendis høst forsamble thennom tiidt och flytthe huer theris kaarss, som thet bør epther thenndne doms liudelsze. III, 371 b; C, 63. Smlgn. 1528, 17 Septbr.

29 Juli. Hr. Axell Bragde, Ridder, fik Brev, at han maa og skal indløse Ffrostteherred, som Ienns Torbernsszenn har i Pant, naar de Aar ere ude, hvori denne skal beholde Herredet uafløst, og naar Axell Bragde indløser det, skal han eller om han dør, da hans Søn Lage Bragde, beholde det uafløst i 10 Aar derefter, og siden indtil det afløses ham eller Arvinger for den Sum, hvorfor han har indløst det, dog mod at gjøre og give Kongen og Kronen deraf slig Afgift, Tyng og Tjeneste, som Pantebrevet udviser. Køpenhaffnn, S. Olaui Konges Dag. Dns. rex per se. III, 370; C, 61 b.

— Trogels Themmermandt fik Brev, at han maa blive boende i den Kongens nye Bod hos Møntergaarden, som han nu iboer, uden al Leje og Hyre, saa længe han arbejder til Køpenhaffnns Slots Behov eller andetsteds, hvor han tilsiges paa Kongens Vegne. Samme Datum. Ad relationem dni. Ioannis Wrnne, [equitis aurati ¹], et [magistri ¹] Andree Glob, [præpositi Ottoniensis ac thesaurarii ¹]. III, 265; C, 307 ²).

¹) mangler i C.

²) Kjøbenhavns Diplomat. II, 236.

29 Juli. Borgere vdi Helszingøer ffinge kongelige Maie-statts breff, szaa the vpfske och vpptage huess blinde anckere, szom ere vdi Ørswndt, och huess ancker, som the vpfskenndis worde och vptagenndis, skall halffdelindt komme kongelig Maiestat till gode och anddenn halffdelindt skulle the beholde, som thennom vpfske och vptage, for theris vmag och reedscab, the ther till bruge. Och naar the saadanne anckere vptaget haffue, tha skulle the føre thennom till Per Hansszenn, tolldener samme stedtz; hannd schall paa kongelige Maie-stats vegne fornøge thennom theriss anpartt vdi samme anckere. Och om the finde nogne anckere, som haffue dubber¹⁾ eller boyer, tha skulle samme anckere bliffue tillstede aar och dag, och ther som ther fore indenn komme rette eyger mendt till samme anckere, tha schulle the thennom igenn haffue for en redelig bergeløenn. och ther szom ther fore indenn komer ingenn, som kendis seg ved samme anckere, tha schulle the komme kongelig Maiestat alldsamell till gode. Datum ffridagen nest ephther S. Iacobi apostoli dag vdi Køpenhaffnn. Rel. Her Tyggi Krabbe, [ritther och Danmarcks riigis marsk²⁾]. III, 264; C, 305 b.

— Mestter Anders Glob, renttemestter och prouest vdi Otthensse, ffich liiffs breff paa Asmindrop kircke vdi Skaane athaffue, nyde, bruge och beholde frii och quiitt met allde kongelige Maie-statis och kronenns heerlighedt och rette tillgellsze, ehuaadt thet helst er eller nefnis kand, ingthet vndertaget vdi noger maade, daag met saa skell, att hanndt schall stedtzsse holde thennom ther en godt, dwlig, leardt preestmandt for capellaen, som vdenn forsømselze lerer och predicker for allmugenn Gutzs reene och clare ordt och gøre thennom alldt thend reede och tienniste indenn kircke oc vdenn, szom thennom bør athaffue aff theris saagne preest. Giffuit paa Køpenhaffns slott, S. Olai konnings dag. Dns. rex per se. III, 372¹⁾ b; C, 65³⁾.

— Her Morten ffich presentatz paa Lyckaa kircke per temeram absentiam dni. Ioannis. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Køpenhaffnn, S. Olai konnings dag. Rel. Her Mauritz Olsszen, ritther. III, 372; C, 64 b.

Breff liudendis om dom fulltt att gøris.

30 Juli. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle witherligt, att aar ephther Gutzs biurd mdxxx leuerdag nest ephther S. Olai konningis dag paa wortt slott Køpenhaffnn, neruerendis oss elskelige werdige herrer met Gudt, her Iuer Munck till Riipe, her Styggi Kropenn till Borglom, her Ioachim Rønnou till Roschildt, biscopper, her Knudt Guldenstiernn, electus till Otthensze, her Henrich, abbet till Soer, her Magenns Gøye, Danmarcks riigis hoffmestter,

¹⁾ dybbertt. C.

²⁾ mangler i C.

³⁾ Et overstreet Udkast til samme Brev (C, 306 b) er dateret: po wortt slott Kallunde-borg, fredagen nest ephther S. Petri ad vincula [d: 5 Avgust].

her Prebiørnn Podebusk, her Offue Lungh, ritthere, och Mag-nns Munck, landtzsdomer vdi Nørre Iuttlanndt, wore menndt och raadt. waar for oss bereett och beklaget, att naar nogle treette och szagher indtkomme fore oss, och wii ther om lade wore dombreffue vdtgange, tha sidde tog mange same wore domme offuerhørige och ey wille thennom fulltgøre, och saguolderne ther met forhalis och icke kunde komme till theris reett och bethaling. Thi haffue wii met forne wortt elskelige Danmarcks riigis raad giordt ther sliig eende och skick oppaa, att huilcke endelige domme, som bliffue fore oss eller wdi woer nerwerelse eller effther woer beffaling och fuldt magt affsagdt och vttgiffwene, skulle fulde gørris indenn sex vger epher samme domme gangene ere, och ther som the ther for indenn ey fulde gørris, tha schall thenndt, som for saghenn er, haffue forbrudet fyretiuge marck till oss, fyrretiuge marck till saguolderenn, och siidenn for huer sex vger ther epher att same dome icke fulde gørris, attbøde xl marck till oss och xl marck till saguolderne, dog alldeniste vnttagenne the domme, som gielde paa iorde godtz; the sculle forfyllgis indt for riigenns canceller, som sedwonligt er. Giffuit aar, dag och stedt, som forscreffuit staar, vnder wort signet. III, 12 B; C, 310¹).

31 Juli. Fru Anne, Hr. Prebiernns Ridders Husfrue, fik Ejendomsbrev paa et Hus i Sortebrødre Kloster i Viiborg, som hendes Fader havde bekostet. Cum claus. consv. Haffnie, domin. post festum divi Olai regis. Dns. rex per se. III, 85; C, 229.

— Margarethe, Morten Suendsens Efterleverske, i Nye Wardtbierg fik Stadfæstelse paa to kgl. Forleningsbreve paa den Jord sønden for Wordtbierg, østen for S. Iyrgenns og vesten for vor Frue Kloster Jord, og Kongen har tilladt, at et af hendes Børn skal have samme Jord i sin Livstid efter hendes Død. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 372; C, 64 b.

— Anne, Hans Iesperszens Efterleverske, fik Brev, at hun med hendes Tilhjælp og ingen anden af Rigets Indbyggere skal tjære Garn paa Ffalstterboe. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, [eques auratus ac magister curiæ²]. III, 372 b; C, 64 b.

3 Avgust. Hr. Iahann Randtzzow, Ridder, fik Brev at maatte beholde Nesby og Knubbelycke Birker uafløst for

¹) Danske Mag. VI, 284—85.

²) mangler i C.

Livstid. Kallingborg, fer. 4. post festum divi Petri ad vinc., [nostro sub signeto¹⁾]. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 182; C, 150. Smlgn. 25 Juli.

3 Avgust. Erick Krabbe fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Aalborg paa Tjeneste, da det var afbrændt, og skal han af yderste Magt opbygge det. Cum inhib. Kallingborg, Onsd.²⁾ post divi Petri ad vinc. Dns. rex per se. III, 86 b*; C, 229 b. Smlgn. 1527, 13 Septbr.

4 Avgust. Iacob Ridesmaasvend fik Brev for sig og Arvinger paa et Bryggerhus i Graabrødre kloster i Køpenhaffnn og paa en Stue, som deres Arbejdsfolk vare i, med det Gaardsrum og den Brønd, som ligger næst op dertil ud til Gaden op til Graabrødrestræde. Cum inhib. et claus. consv. Kallingborg, Torsd. efter S. Petri Dag ad vincula. Dns. rex per se. III, 264 b; C, 306³⁾.

— Axell Gøye fik Kvittans paa Vrag, som kom fra et Skib, der blev under Hwettboeherred, efter sit Registers Lydelse. Kallingborg, fer. 5. post ad vincula Petri. Rel. Otte Anderszenn. III, 85; C, 228 b.

5 Avgust. Magens Nielszen, Byfoged i Kallundeborg, og hans Hustru Anne og deres Arvinger fik Livsbrev paa en øde Jord i Strandgaden i Kaardell, vesten op til S. Iyrgens Gaard, som Høyge Oluff Skomager nu iboer, og østen op til den Jord, som hører til Vor Frue Alter i S. Oluffs Kirke, som er 3 Favne 2 Alen i Bredde ud til Gaden og i Længde ud til Stranden, som „hun forstrecker seg“ ved de andre hosliggende Gaarde og Jorder. Kallingborg, Fred. efter S. Petri Dag ad vinc. Rel. Doctor Matheus, [regiæ Majestatis phisicus⁴⁾]. III, 265; C, 306 b.

— Peder Hansszenn, Tolder i Helsingør, fik Livsbrev for sig og Arvinger paa et Møllested til en Vejrmølle og et Haverum udenfor Helsingør, som hans Fader havde, kvit og fri. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob, [Provst i Otthensze og Kongens Rentemester⁵⁾]. III, 264 b; C, 306 b.

¹⁾ C.

²⁾ III har fejlagtig: octava.

³⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 235. Kirkehist. Samlinger, I, 405.

⁴⁾ medicus. C.

⁵⁾ mangler i C.

5 Avgust. Peder Willatsszenn, Slotsskriver paa Køpenhaffn, maa annamme til sig den Køpenhaffns Graabrødreklosters Kirke og Hus, som ligger paa Drageøer, sønden fra Toldboden, og nyde den til sit eget Behov, indtil der bliver gjort en anden „foruandels“ derpaa, hvad enten det skal blive til Kloster igjen eller til anden Gudstjeneste. Samme Datum. Ad relationem magistri Andree Glob. III, 265; C, 307¹⁾).

— Borgemester, Raad og Menighed i Slawelsze skulle i 3 Aar være fri for 24 Mk. Penninge i deres aarlige Byskat, fordi en Part af Byen nylig opbrændte, og disse skulle afregnes paa dem, som det brændte for. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 264 b*; C, 306.

6 Avgust. Hr. Holgerdt Roszenkrantz, Ridder, fik Brev, at dersom han overlever sin Moder, Fru Anne, Holgerd Ericsszenns Efterleverske, maa han efter hendes Død beholde Hogstruppe Gaard og Len uafløst sin Livstid efter Moderens Pantebrev. Cum inhib. et claus. consv. Kallingborg, sabbato post divi Petri ad vinc. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye, equitis aurati, et magistri Andree Glob, [thesaurarii²⁾]. III, 265 b*; C, 308.

14 Avgust. Borgemester, Raad og Menighed i Asszens fik Brev pro servitio facto et faciendo, at Kongen har undt dem Vor Frue Kloster der smstds. med alt det Jordsmon i Længde og Bredde, som det nu er indhegnet, og med al Bygning, som nu staar derpaa, at nyde til evig Tid, dog at de skulle forbygge samme Kloster og Jordsmon med god Kjøbstadsbygning og Gaarde, og „thennum skulle besidde“ Borgere, som skulle skatte og skyldte og hjælpe til at opretholde Kongens og Byens Tynge. Ligeledes have de tilsagt Kongen, at hvad Ejendom, som nu ligger til Kongens og Kronens Provsti Toffthe, skal blive dertil fri og kvit, uformindsket og uforkrænket, i Længde og Bredde, som de til forn have udlagt det. Cum claus. consv. et inhib. sol. Hagenskoug, Vor Frue Aften assumpt. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye, [equitis aurati³⁾] et magistri curiæ. III, 146; C, 117⁴⁾).

¹⁾ Kjøbenhavn's Diplomat. II, 236. Kirkehist. Samlinger, I, 406.

²⁾ C.

³⁾ militis. C.

⁴⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 239.

Thesse suaar haffuer kongelig Maiestat her Ffrederich met Gutzs naade Danmarcks, Wendis och Gottis konning &c. ladet giffue burgimesttere och raadt vdi Køpenhaffn paa theris begerings wegne paa thet hospitall, the nu wille lade reformere.

Avgust? Ffurstt er kongelige Maiestat well till fredtzs, att hellig geest hwss vdi Køpenhaffn bliffuer till ith hospitall till fatige, siwge och saare mendiskes vpholdelse och behoff, effther thi thet ther till stifttet och ffunderit er.

Och thesligiste att alltt thet godtzs och renntte, som ligger till same hellig geesthwss nu, baade indenn byes och vden, bliffuer till samme hospitall till the siuge faalch, och samledis att alld thenndt renntte, som nu ligger till sancti Iyrgenns hospitall vden fore Køpenhaffn och thesligiste till sancte Gertrudtzs hospitall, leggis till hellig geest hwss och bliffue ith hospitall, och samme hospitall nyde alldt thenndt termindt och rentte, baade inden byenn och vden, som pleiger attligge till samme tre hospitaler, vnder tagenn thenndt rentte, som pleyger attfylle degendomet vdi Køpenhaffns aff sancte Gertrud hospitall, dog saa att huem Køpenhaffns slott haffuer aff kongelige Maiestat, nyder forswaar och arbeydet till slotthet aff allt thet godtzs. till hospitaler ligger. Samledis att sancti Iyrgenns søø bliffuer och till Køpenhaffns slott for ith friitt fiskewandt till slotthet.

Samledis er kongelige Maiestat och till fridtzs, att the siuge faalch, som ligge vdi sancte Iyrgenns och sancte Gertrudtzs hospitaler, indtføris vdi thet anndet hospitall, dog ther bliffuer itt gaatt huss wed magtt, som sancti Iyrgenns hospitall nu staar vden byenn, till speteelsk faalck, och thenndt affuell, ager och eyng, som nu hører och brugis till sancti Iyrgenn, bliffuer till the siuge mendiske vdi baade hospitaler attholde qweyg met till theris behowff.

Er och kongelige Maiestat till fridtzs, att burgimestter och raadt haffue fulld magtt attillskicke thennom, som samme hospitalis forstanter skulle were, dog met kongelige Maiestats sambytcke, och samme forstanter skulle aarligen gøre burgimesttere och raadt vdi kongelig Maiestatis embitzmandtzs paa Køpenhaffn slot nerwerelse gode reede och regenscab baade fore vpeberilse och vdtgift aff wess och vwess renntte, och schall hospitalet were samme forstannders arffuing.

Thesligiste schulle och tillskickis fyre gode gudtfrygttige borgere aarligen, som schulle haffue tillsiwn, att thett gannger skellig till baade met bygning och anndet, och att the siuge faalck fange redelighedt huer epter sin leylighet.

Samledis er och saa kongelige Maiestat till fridtzs, att thenndt rentte, som borgernne haffue attforsee ther vdi byenn, att thenndt leggis till hospitalet till annden Gudtzs tienniste, dog att the, som nu haffue breff paa samme renntte, nyde thennom epher theris breffuis liudelse, vden the kunde thennom ther fran formynde aff, som nu siist vdi Køpenhaffn sambyctkt bleff.

Och will och kongelig Maiestat lade forhandndle met adelenn, att the och wille beuillge theriss rentte, som the haffue attforlee vdi K^øpenhaffn, att thenndt och kanndt kome till hospitalet.

Och ther som kongelige Maiestat formercker, att samme hospitall fanger en godt, skickelig och christtelig framgann, paa hulcket kongelige Maiestat ingthett twiffueler, will hannss naadis kongelige Maiestat ytthermere ramme och wiide samme hospitalis och the ffaalckis bestte i framtiden. III, 266; C, 308 b¹⁾.

Kongelige Maiestatis woer naadigestte herris her Fredericks met Gutzs naade Danmarcks, Wendis och Gottis konning &c. gode, behafflige och gunstige suaar och samtycke om thet academie oc vniuersitatis vdi hans naadis kongelige Maiestatis stadt K^øpenhaffn forbedring och reformationn²⁾.

August? Samledis will och kongelige Maiestat vndne, att Graabrødre kircke och kircke gaardt met the trye hwss, som ligge vpp till kirkenn, schulle bliffue till ith studium, och schulle same hwsse och kircke och kircke gaardt ingenn forgiffuis eller sellies annderledis endd bliffue till ith studium, och thet andet gamble studium bliffue till rentte till vniuersitetit, och thesligiste thenndt renntte, som ligger till thet gamble vniuersitetit, och huess rentte³⁾, som byggis vdi the stredder, som dragis egemell graabrødre apellgaardt och hellig gesthwss, bliffuer till hospitalet.

[Tyckes konnelig Maiestatt och gott wære, at thet Klare kloster bliffuer saa, som thet nwer, paa ett aars tiidt &c.⁴⁾ III, 267; C, 309 b⁵⁾.

20 Septbr. Niels Iwell fik Forleningsbrev, kvit og fri, paa Olandt og Wiigs Gods i 8 Aar, naar det Brev er forløbet, som han til forn havde derpaa. Gottorpp, Tirsd. efter crucis exaltat. Dns. rex per se. III, 86 b; C, 229.

— Hr. Lauris Øllmandt, Kongens Sekretær, fik Brev paa Kongens og Kronens Kapel, Hellig tre Kongers Kapel, i Roskylldt Domkirke, som Kong Christiernn, Kongens Fader, har stiftet og funderet og som Hr. Ienns Laurissenn, Ærkedegn smstds., nu har i Forlening, dog at forskr. Hr. Lauris ikke skal befatte sig med Kapellet eller dets Tilliggelse, saa længe Hr. Iennss Lauritsszenn lever, „vdenn huess hanndt here for indenn kanndt haffue vdi hanns mynde“; naar forskr. Hr. Ienns

¹⁾ Rørדם, Kbhvns. Kirker og Klostre, Tillæg 186.

²⁾ denne Overskrift staar ikke i C, her ere begge Forordninger sammensjødte til én.

³⁾ her mangler noget: „af de Huse“. (?)

⁴⁾ C.

⁵⁾ Werlauff, Kbhvns Univ. 32—33. Rørדם, Kbhvns. Kirker og Klostre, Tillæg 188.

er død, skal Hr. Lauris Øllmandt strax annamme Kapellet og nyde det i sin Livstid mod at holde slig sædvanlig Tjeneste med Messer og anden Gudstjeneste, som Kongens Faders Fundats indeholder. Cum inhib. et claus. consv. Pflensborg, S. [Mathei¹⁾] apostoli Aften²⁾. III, 261 b*; C, 303 b.

24 Septbr. Hans Roncker skal i sin Livstid have aarlig 20 Gld. i Mønt og 6 Alen „engelst“, hvormed Høvedsmanden paa Wiisborg Slot skal fornøje ham; han skal lade sig bruge af Høvedsmanden til Lands og Vands, som en ærlig Krigsmand bør gjøre. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp. sabb. post Mathei ap. et evang. Rel. Melchior Rantzow, Marskalk. III, 387; C, 66.

25 Septbr. Mattis Gørtzsse til Soluig fik Brev, at efterdi Fru Anne, Hr. Henrich Krumdighis Ridders Efterleverske, har Livsbrev paa Kongens og Kronens Kloster Vor Frue Kloster i Roskyldt, som Kongen havde forlenet Mattis Gørtzsse efter forskr. Hr. Henrichs Død, skal han, om han overlever hende, annamme Klosteret og beholde det sin Livstid efter hint Forleningsbrev. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp. domin. post festum divi Mathei ap. et evang. Dns. rex per se. III, 267 b*; C, 310. Smlgn. 19 April og 22 Juli.

30 Septbr. Her lens Andersszenn fick presentatz paa Nørre Øsløuff kircke vdi Ffalster liggendis per obitum dni. Ioannis Pauli. Datum Gottorpp. feria sexta post Michaelis. Dns. rex per se. III, 182; C, 150 b.

II Oktbr. Mester Christiern Huiid fik Stadfæstelse paa et Skjøde, som Priorissen i Assins³⁾ Kloster gav ham paa en af Klosterets Gaarde, som hun solgte ham, liggende i Wiiborg. sønden for det Stræde ved S. Martini Kirkegaard, Gottorpp. 3. fer. post Dionisii mart. Dns. rex per se. III, 86 b; C, 229.

5 Novbr. Biskop Oue Bilde til Arhusz fik Kvittans paa 60 rh. Gld. for aarlig Afgift af Hatzherred, Fardø og Endelag. Gottorpp. sabb. post omnium sanct. Dns. rex per se. III, 86 b.

8 Novbr. Fru Elisabet Thomesdatter og hendes Husbonde Claus Seestede fik Brev, at de efter Hr. Prebieruns Død maa indløse Riiberhus med tilliggende Len og

¹⁾ C.

²⁾ III har det fejlagtige Aarstal 1529.

³⁾ Assins er sikkert en Fejlskrift, maaske for Asmild.

Tjenere og beholde det uløst i begges Livstid, dog saa, at Danmarcks Riges Raad ville bevilge og samtykke dette; de skulle gjøre slig Tyngge og Tjeneste deraf med Borgeleje og Hold, som Hr. Prebiernns Forleningsbrev indeholder, bygge og forbedre Slottet, holde Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gotorpp, Tirsd. efter omnium sanct. Rel. Hr. Iohann Rantzszow, Hr. Wulff Pogwisk, Riddere. III, 87*; C, 229 b.

20 Novbr. Euerdt Skepper fik Livsbrev paa S. Iyrgenns Gaard i Ringstedt. Cum claus. consv. Gotorpp, domin. post Briccii. Dns. rex per se. III, 268*; C, 312.

— Mester Claus Gørtze, Kansler, fik Brev, at der i hans Livstid ikke skal indlægges Ryttere eller Landsknægte paa hans Gaard i Riipe, den Helligaands Gaard. Cum inhibitione contra omnes solita et præcipue contra capitaneos tam præsentis quam futuros. Gotorpp, domin. post Elizabet. Dns. rex per se, et Benedictus Klocke, secretarius, subscripsit. III, 87*; C, 230.

21 Novbr. Iep Iensszenn og hans Hustru Kyrstine i Wghelwiig skulle af deres Bondegaard i Thiereborg give, efter som den var „skuret vdi“. Cum inhib. consv. Gotorpp. ipso die præsentat. Marie virg. Dns. rex per se. III, 87; C, 230.

2 Decbr. Hans Hansszenn fikk presentatzt paa hellig kaarss alter vdi Nyesttedt per resignationem dni. Laurentii Øllmandt. secretarii. Datum Gotorpp, feria sexta post Charine virginis. Dns. rex per se. III, 182; C, 150 b.

19 Decbr. Wii Ffrederich met Gutzs naade gøre alle witterliggt, att oss elskelige burgimesttere, raadt och menighedt vdi woer købstadt Ffoeburg haffue ladit berette for oss, thet ther er ith helligandtzs claafter vdi theriss bye, vdi huilcket som schall vppeholdis fattige, saare och siuge mendisker, och ere nogre prestter inde, som the siuge nu vdt wille¹⁾ och icke lenger ther vppeholdis kunde. Thi haffue wii vntt och tilladet och mett thette wortt opne breff vnde och tillade, paa thett att fattige, saare och siuge mendisker thess bedre ther vppeholdis mue, att vdi samme claafter schall were och bliffue en godt prier, som schall predicke Gutzs ordt och wiide the fattige, mendiskers gaffn, bedste och bestandt. Thesligeste schulle och burgimesttere och raadt ther samme stedtzs tillskicke en gudtfrugtiig mandt aff theris mettburger, som schall wiide met forne prier alle forne fattige, saare och siuge mendiskers renntte och andet, huess

¹⁾ siuge nu som vdtuille. C.

Gudt thennom tillføgenndis worder; thesligestte huess vdtgiffitt met bygning och anddet, som paa theriss wegne vdtgiffuis schall. Och schall foræ prier och borger een tiidt om aaritt fore burgimestter och raadtt vdi woer leensmandtts neruerilse, som byenn aff oss vdi beffaling haffuer, gøre godt och redeligt regenscab paa alle rentte, vppeberilse och vdtgiffitt, som the wille anttswaare for Gudt och were bekeendt fore os. Thesligestte haffue wore kere vndersaatthe vdi Ffoeburg giffuit os tillkennde, att ther schall were komen till samme claafter wedt xxvij burgere gaarde och ther met woer købstad vdi kongelige tynnge storlig beswaaritt schall were. Thi haffue wii vntt och tilladet, att ther om schall grandtskis och forfaris, om thet kanndt were the fattige, saare och siuge mendisker mere till gaffnn, att nogne aff samme iorde eller alde bliffue bygde igenn till burgere gaarde, och huess renntte, leyge och iordtskiilldt ther aff gangenndis worder. komer the fattige, saare och siuge mendisker till nytte och beste, eller och thett kanndt were thennom nytteligere, att same iorde, ald-samenn eller en deell aff thenndt, bliffuer vbygget, om the fattige, saare och siuge mendisker tha mere kunde haffue ther gaffnn, nytte och profitte aff. Theslige haffue och foræ wore kere vndersaatthe bereett fore oss, att ther schall were mange vgaffnnlige och foraldene huse vdi claafteritt, som the fattige, siuge mendiske icke kunde were nytthe eller gaffnlig. Thi beffale wii och fuldt magt giffue foræ prier och burger, som ther till vdkoretit bliffuer, att the grandtgiffueligenn offuerueige, huilcke husze the fattige mendisker nyttelige och gaffnlike kanndt were, och thennom wedt magtt vnder bygning holde, och icke andre husze, endt som duelige ere atfflytte och setthis paa [the¹] steder, the fattige mendiske kanndt meestt were till gaffnn, och the huse, som icke duelige ere atfflytte, the sellgis borgerne, och pe[n]-dingene wenndis the fattige mendisker till gaffnn och beste. Thi forbiude wii &c. alde, ehuae the helst ere eller were kunde, cum aliis claus. solitis, och besunderligenn paa huess rentte, godtts, iorde och eygenndom, røringdis och vrøringdis, som nu till foræ claafter ligger &c. Giffuit paa woer gaard Buchhagenn, mandagenn nestt fore S. Thome apost. dag, [vnder wort signet¹]. Dns. rex per se. III, 147 b; C, 152 b.

19 Decbr. Burgimestter, raad och menighed vdi Suinborg ffinge breff pro seruitio facto et faciendo, att naar som graabrødre vdi theris bye aff same claafter vdtgaa och thett vpgiffuendis worde, tha schall burgimestter och raadtt anamme samme claafter met huess bygning ther findis vdi sin lenge och breede, som thett nu forfundenn er, till atbeskicke ther [aff¹] ith hospitall till fattige, siuge och saare mendiskes vpholdelsze och ther beskicke en eller tuo till aff theris metborgere ther vppetbere huess rentthe och [Guts¹] allmøssze, thenndt aldmegtigestte Gudt the samme fattige, saare och siuge mendiske tillførendis²) worder, ther met attholde samme hospi-

¹) C.

²) tilføgendis. C.

tall wed magt och skicke the samme siuge mendiske theris nøttørff-tighedt. Och schulle samme forstandere en tiidt om aaret gøre woer burgimestter och raadt gode rede och regenscab vdi woer leensmandtzs neruerelsze, som for^{ne} Suinborgis bye vdi befalling haffuer paa wore wegne, paa aldt thenndt deell, the vppebere och vdtgiffue, saa att thett aldingeste¹⁾ wendis the fattige, siuge och saare mendiske till nytthe, beste, trøstt och hiepl. Haffuer kongelige Maiestat och saa aff samme gunstt och naade vndt och tilladet, naar som burgimestter och raadt for^{ne} claastrer, saa som forscreffuit stander, anammendis worde, mue the och menige allmue vdi Suinborg nyde och beholde for^{ne} claastrers kircke till theris saagne kircke, daag att thet saa bestyris, thett bliffuer the saare och siuge mendiske icke till bryst eller forfang. Datum [paa wor gord²⁾] Buchhagenn, mandagenn fore S. Thome apostoli dag, [vnder wort signet²⁾]. Dns. rex per se. III, 147; C, 152.

Uden Dag. Erich Scriffuer skal nyde „tyngreden“ af Aars, Løffue og Skipping Herreder. Cum claus. et inhib. sol. Gottorpp, Anno 1530. Dns. rex per se. III, 90; C, 233 (fejlagtigt blandt de jyske Breve)³⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at os er forekommet, at nogle Indbyggere i vor Kjøbstad Nagskoug have egne Jorder og ej beskatte dem, som det sig bør, Kongen og den menige Almue der til Skade og Forfang. Derfor unde vi forskr. Almue saadanne Privilegier, at den, der har egen Jord og ej forskatter den i 3 Aar, skal have forbrudt Jorden, Halvdelen til Kongen og Halvdelen til Byen. Cum inhib. Dns. rex per se. III, 182 b; C, 150 b⁴⁾.

1531.

7 Januar. Iyrgenn van der Wisk fik Kvittans paa 8 Læster 20 Td. Havre (60 Td. regnet i hver Læst) og dertil 6 Td. Smør etc. Gottorpp, sabbato post trium regum. Rel. Henrich Hack, Husfoged paa Gottorpp. III, 182 b; C, 151.

¹⁾ sletis. C.

²⁾ C.

³⁾ staar mellem Breve fra Foraaret 1531.

⁴⁾ staar mellem Breve fra Novbr. 1530 og Januar 1531.

10 Januar. Lage Matsszenn, Foged paa Hagenskoug, fik Kvittans paa 350 Mk. lubisk i Stædermønt paa Regnskab af Hagenskoug. Gottorpp, fer. 3. post trium regum. Rel. Henric Skulltt. III, 148 b; C, 118 b.

17 Januar. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Mester Christiern Huiidt, vor Rentemester, har givet os tilkjende, at Niels Clemintszenn havde nogen Del i hans Oldefaders. Iennss Blobiergs, Gods Biergi og Beckeboe (Leenn Sogn, Bøllingherred), hvilket Pant nu tilkommer os. Thi unde vi ham nu dette Pant i forskr. 2 Gaarde; dog hvis der tilfalder os og Kronen nogen Ejendom i hine Gaarde, skal den være uforkrænket. Cum inhib. Gottorpp, die Anthonii, [under vort Signet¹]. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 87 b; C, 230 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Mester Christiern Huiidt, vor Rentemester, har berettet for os, at hans Oldefader, Iennss Bloebergs, Gods skal være lagt i 5 Søsterdele, hvoraf de to skulle være os og de tre andre ham tildømte, og han beklagede, at Niels Clemintszenn for nogen Tid siden skjødte Gaarden Haale (Winding Sogn) af forskr. Iennss Bloebergs Gods til Twiis Kloster, hvilket han ikke maatte gjøre, fordi det var vort og Kronens rette Bondegods. Thi unde og give vi ham, hvad Kronen kan tilfalde i forskr. Gaard, at nyde som frit Bondegods til evig Tid mod saadan Afgift og andet, som der gik og gjordes deraf i Iennss Bloebergis Tid. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 88; C, 231.

— Mester Christiern Huiid fik Kvittans paa 1400 Mk. danske, som Kongen havde laant ham til at solde Landsknægtene med og han nu igjen havde oppebaaret af Kongeskatten. Samme Datum. Dns. rex per se. (De Penge annammede min Herre selv). III, 87 b; C, 230 b.

— Peder Hanssenn, Tolder i Helssingøer, fik Kvittans paa 1400 rh. Gld. i Guld paa Regnskab af Tolden. Samme Datum. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. (Og annammede Kongen selv samme Guld). III, 268 b; C, 312.

21 Januar. Christiern Persszen ffigh liiffs breff paa Drey-sletthe kircke, som vaceret epher her Niels Persszenns dødt. Cum claus. consuetis. Datum Gottorpp, sabbato prox. post diui Anthonii abbatis²). Dns. rex per se. III, 148 b*.

¹) C.

²) III har fejlagtig Aaret 1530.

21 Januar. Her Hans Michelsszenn ffich liiffs breff paa Dalbye och Stuberop kircker, ligendis paa Hyndtzsholm, som vacerede epher her Niels Persszenns dødt. Cum claus. consuetis. Datum Gottorpp, sabbato prox. post festum diui Anthonii abbatis. Wullffgann van Vtenhouff, dytke canceller. III, 148 b.

31 Januar. Rasmus Andersszenn i Toreby (Aalehaalm Len) og hans Arvinger skulle i deres Livstid beholde Kronens Maalsgaard i Fflinttinge mod at bygge og forbedre Gaarden osv., ikke at forhugge Skoven, samt aarlig at give til Aaleholm Slot 6 Grot S. Valburg Dag og 6 Grot Allehelgen Dag; • naar Embedsmanden paa Aalehaalm tilsiger dem, skulle de „worder kaste och waage“ paa Slottet eller, naar saadan „wegtt“ ikke gjøres Behov, da give i Stedet 2 Mk. danske. Cum inhib. Gottorpp, fer. 3. post conversionis Pauli. Rel. Iyrgenn van der Wisk den unge. III, 182 b; C, 151.

8 Febr. Stye Porss, scriffuer paa Kolding, ffich presentatz paa Gauerslundt kircke vdi Kolding leen per obitum dni. Pauli. Datum Gottorpp, feria quarta post festum purificationis diue Marie virginis. Dns. rex per se. III, 88 b; C, 231 b.

13 Febr. Hr. Ioachim Rønnou, Biskop til Roskiildt, fik Kvittans paa 3000 Gld. i Guld, som han skulde give Kongen for hans Confirmation, efter den Beslutning og Tilsagn, som Danmarcks Riges Raad have bevilget og samtykt; Kongen gjør derfor alle de Breve og Skrifter, som han havde givet Kongen derom, døde og magteløse. Gottorpp, Mand. efter Scholastice virg. Dag. Dns. rex per se. III, 268 b; C, 312 b¹⁾.

16 Febr. Iyrgenn Vrne fik Livsbrev paa S. Iyrgenns Hospital uden for Mariboe. Cum claus. consv. Gottorpp, Torsd. efter Valentini. Commissio regiæ Maj. propria. III, 184, ogsaa 269; C, 313 (fejlagtigt blandt de sjællandske Breve). Smlgn. 19 Septbr.

27 Febr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Eyller Rønnou, vor tro Mand og Tjener, har nu været for os med et aabent, beseglet Brev af Kong Hanss, lydende som følger: Vi Hanss med Guds Naade osv. gjøre vitterligt, at vi skylde Hr. Marquardt Rønnou, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Raffnsborg, 600 lubske Mk. i Stæderpenninge, som ere gænge og gæve i Lubeck, Hamburg, Wesmer, Lunborg, saa

¹⁾ Knudsen, Joachim Rønnow, 185—86.

gode af Sølv, at hver 23 β kunne gjøre fuldt for 1 rhinsk Gylden, som hans Fader, Hr. Claus Rønnou, hvis Sjæl Gud naade, [laante os], efter hvad det nu tilbagegivne Brev derpaa udviser. For denne Sum pantsætte vi forskr. Hr. Marquardt Rønnou vor og Kronens By Kyllderupp i Othenszherred (Ffiwn) med al sin Tilliggelse, hvilken han og hans Husfrue, Fru Mette, skulle beholde uafløst i deres Livstid som et frit, brugeligt Pant, uden Tjeneste, Afgift, Gjæsteri eller anden kgl. Tyngø; deres Arvinger skulle siden beholde Byen, indtil den afløses dem, og da skal Oppebærelsen af Byen ikke afslaaes i Hovedsummen; Pantet skal ikke kunne forbrødes, uden Hr. Marquardt eller hans Arvinger forbrød deres egen Arv mod os og Kronen. Thi forbyde vi osv. Raffnsborg Slot, S. Dionisii [9 Oktbr.] 1503. — Dette Brev stadfæste vi i alle dets Punkter og tillade, at forskr. Eyller Rønnou og hans Husfrue, Fru Anne Krabbisdatter, maa beholde Byen Kyllderup uafløst i deres Livstid. Cum inhib. sol. Fflensborg, Mand. efter første Søndag i Faste, [under vort Signet¹]. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 149; C, 118 b.

I Marts. Hr. Magens Gøye fik Livsbrev paa Wixnes Birk²) i Laalandt. Cum claus. consv. Fflensborg, fer. 4. post domin. invocavit. Dns. rex per se. III, 184 b; C, 232 b³).

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Niels Iensszenn i Brodskoffe, vor Mand og Tjener, har berettet for os, at Hr. Niels Høig havde følgende Gaarde i Pant af Kong Hannss for 1600 Mk. danske og 200 rh. Gld.: 4 Gaarde i Hiercke (Harreherred), 2 i Mantrup, 4 i Wiom, 4 i Hare, to øde Gaardsejer i Glønge, 1 Gaard i Ottinge, 1 Gaard i Aelbeck og en anden i Nesbeck (Rødingherred), 1 i Graane, 1 i Frammersleff, 1 i Nesbeck (Høneborgherred), 6 i Treuadt, 2 i Aackieer og 1 i Sigrup (Ffientzshered); Hr. Niels Høig skal efter Pantebrevet beholde dem uafløst i sin og Hustrus Livstid og hans Arvinger tre Aar efter deres Død og siden, til de afløses dem. Nu have vi oppe-

1) C.

2) III har fejlagtig: Kirke.

3) her blandt de jydake Breve; i Marginen: „vdi Laaland“ — I III findes det paa det tilsvarende Sted (89 b), men neden under staar: „Thette for^{ne} her Magenns Gøyes breff er och saa registrerit vdi Smaalandene, som och saa waar indtscriffuit vdi Ivttlant i thet gamble register, och bleff saa vfforwa(r)ndtz och saa her indtscriffuit“.

baaret af forskr. Niels Iensszenn 100 rh. Gld. i Guld, vel væg^dtige, og forhøje dermed samme Pant, saa at han og hans Husfrue Anne i deres Livstid skulle beholde hine Gaarde uafløst. Cum [claus. et¹] inhib. sol. Samme Datum. Rel. Eric Banner, capitaneus castri Kalløe. III, 88 b; C, 231 b²).

I Marts. Tiille Giislens Sønner Iyrge og Balthazar fik Livsbrev at maatte bo i Kjønehaffn og være fri for al kgl. og Byes Tynge, Told, Sise og andet, dog naar menige [Udbud³] kommer mod Rigets Fjender, skulle de gjøre som andre Borgere der i Byen. Cum inhib. sol. Flensborg, Onsd. efter Sønd. invocavit. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder ac magister curiæ, og Mester Anders Glaab. III, 269; C, 313⁴).

— Morten Knutsszen fik Brev, at Kongen har undt ham den Sortebrøders Gaard i Wiiborg, som Jomfru Gertrudt nu iboer, at nyde kvit og fri i hans Livstid med al Ret, som er tilfaldet Kongen i Husene og Jorden. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Andreas Glob. III, 93.

— Burgimestter och raadt vdi Køghe ffinge breff, att naar the muncke vdi Graabrødre claafter ther szame stedtz haffue forlatt samme claafter och thet icke lenger holde kunde eller wille ther welluilligenn vdtgange, thaa maa the anamme och beholde samme claafter atnyde och beholde till theriss bye till euig tiidt, daag saa att the skulle forwende thett vdi Gutzs tienniste till ith hospitall atlegge och holde fattige, siuge och saare mendisker vdi, Gudt till loug och arme wanføre mendisker till hielp och trøstt. Cum inhib. sol. Datum Flensborg, odensdagenn post domin. inuocavit. III, 269; C, 313 b⁵).

2 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Anders Biillde. vor Mand, Raad og Embedsmand paa vort Slot Styghe, har nu havt for os et aabent, beseglet Pergamentsbrev, som Provsten og Præsterne i vort og Kronens Kloster Dalbye Kloster i Skaane have givet ham, lydende, at de efter vor Skrivelse og Begjæring have annammet ham til deres Klosters Forstander og til at have alle tilliggende Tjenere og Gods i Værg og Forsvar, saa længe han lever etc., hvilket Brev vi stadfæste i alle dets Ord og

1) mangler i C.

2) Danske Mag. IV Række, IV, 203—04. Det er det Gods, som kaldes Skarpenbergs Gods i Salling og Fjendsherred.

3) C; aaben Plads i III.

4) Kjøbenhavns Diplomat. II, 237

5) Kirkehist. Samlinger, I, 411.

Artikler, med saa Skjel, at forskr. Hr. Anders Biillde aarlig skal holde saa mange Borgelejeheste i Klosteret, som der plejede at holdes i Kong Hansszes Tid, og gjøre saadan Tjeneste deraf, som Godset formaar at holde; ligeledes skal han holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Fflensburg, Torsd. efter invocavit. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 373; C, 65.

3 Marts. Stye Porssz fik Forleningsbrev paa 4 Kirkens Gaarde, som „loge“ til Kongens og Kronens Kirke Lande Kirke i Laalandt, som er i Skaatzbølle Taarchell og Oluff Clausszenn, i Høgerbye Nis Tagesszenn og i Nyboe én Gaard, at beholde i sin Livstid mod til gode Rede at yde den Rente og Rettighed, som der plejer at gives deraf, til Kirken; han skal holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov, ej sælge nogle af de Tjeneres Sønner, som ere fødte paa Godset og ej forhugge Skoven. Cum inhib. sol. Flensburg, 6. fer. post invocavit. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder [og D. R. Hofmester¹]. III, 183; C, 151 b.

4 Marts. Peder Laurissen og hans Arvinger skulle nyde den Gaard i Wanttinge i Sallingherred, som han nu iboer, for en fri Bondegaard til evig Tid mod aarlig at give deraf den sædvanlige Landgilde, Gjæsteri, Ægt, „indestte“ og Arbejde, samt bygge og forbedre Gaarden. Cum claus. consv. et inhib. sol. Fflensburg, Lörd. efter invocavit. Rel. Anders Røllicke. III, 148 b; C, 120 b.

— Hans Eyle rrszenn har gjort Mageskifte med Kongen og Kronen, saaledes at han skal have til en fri Gaard en Kronens Bondegaard Høgende (Raabierg Sogn, Hornnisherred i Wendtsysell), som aarlig skylder $\frac{1}{2}$ Løb Smør, $\frac{1}{2}$ Ask Honning, 3 β Leding, 7 β Koppenninge, 24 β Gjæsteri og et Skovsvin; derimod har han udlagt for forskr. Skyld en Gaard i Moesbierg (Moesbierg Sogn, Hørnis[k]herred), skylder 3 Pd. Korn, 10 β Gjæsteri, 6 Dages Gjerning, 1 Dags Møgægt, 1 Skøvsvin og et Nød at føde. Ligeledes har Axell Gøye, [vor Embedsmand paa Aalborg²], givet Kongen tilkjende, at Kronen er aldeles sket Fyldest ved dette Mageskifte. Thi har Kongen stadfæstet, at Hannss Eylersszenn skal nyde forskr. Høgende

¹) mangler i C.

²) C.

saa fri og kvit, som andre Riddersmænds Mænd friest have deres Arvegods, efterdi han har gjort Kronen Fyldest med en anden Gaard. Samme Datum. III, 90; C, 233.

4 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Oluff Hamer har havt for os et Brev, hvorved Hr. Suendt Magensszenn, Provst til Westteruiig Kloster, oplader ham vort og Kronens Hospital og Gaard, S. Chaterine Gaard i Aarhuss, med al Tilliggelse, Morstedtz Kirke, Kjøbstadgods, Landsgods, inden Aarhuss By og uden, hvilket Brev vi stadfæste og samtykke i. Dermed tillade vi forskr. Oluff Hamer at nyde samme Hospital og Kirke i hans Livstid, dog at han holder deraf slig Tyng med syge Folk, som der plejer at holdes, og bygger og forbedrer Gaarden, holder Godset ved Magt, Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugger Skovene. Cum inhib. sol. Samme Datum. III, 90 b; C, 233 b.

— Burgimester, raad och menighed vdi Vedelle ffinge breff paa Suortte brødre claafter vdi theris bye met gaardtzs rom och haffue rom, som ther tilliger, aennseendis att thet nu stander øde, och brøderne, szom ther indewaare, haffue thet forladet, szaa att forne borgere thet haffue, nyde, bruge och beholde mue till theris och menige byszenns gaffwenn, nytthe och behouff, dog vndertagenn the two humble gaarde, som ther tillhører, och thet treehuss, som stander hoess samme humble gaarde, och ther till met tegellgaardenn. Samledis och huess clenodie och boscaff, i samme claafter ere, wille wii beholde oss selfuer. Och schulle forne wore vndersaathe, raadmendt och menige borgere vdi Wedelle vpbyge och ferdig gøre ith gaatt hwss paa ith bequemt stedt i samme claafter met gode sttwere och kamere, som wii och hogborne ffursttinde, woer kere husfrue, kunde haffue woer werelse vdindenn, saa tiidt wii tiidt till byenn komendis worde. Cum inhib. sol. Datum Fflensborg, septima feria post dominicam inuocavit. Rel. Melchior Rantzszou, marskalch vdi Holstenn. III, 89 b; C, 232 b.

— Fru Elsze, Hr. Thomis Nielszens, Ridders, Efterleverske, fik Kvittans paa 166 Mk. danske, som hun har antvordet Harttuig Wullfeldt, Fodermarsk, paa Kongens Vegne. Fflensborg, Lørd. efter invocavit. Dns. rex per se. III, 149; C, 120 b.

— Erich Krumdiighe fik en ligelydende Kvittans paa 334 Mk. danske. III, 149; C, 120 b.

18 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at denne Brevviser, os elsk. Berthell Willómsszenn, Borger i vor Kjøbstad Slangerupp, hans Hustru Jahanne og begge deres Børn skulle i

deres Livstid beholde den Gaard i Slangerrupp, som de nu ibo, vesten op til Thaarregaden¹⁾, med Gaardsrum, Huse og anden Lejlighed, som de nu have der, dog at de skulle bygge og forbedre Gaarden med god Kjøbstædsbygning, muret mellem Stolper og tækt med brændte Tagsten og ikke med Straatag, samt give deraf den sædvanlige Jordskyld til rette Jorddrotten. Hvis de i Fremtiden ville sælge de Huse og Bygninger, som de da have opbygget, maa de have Magt dertil, dog at Jordskylden stadig udgives, uhindret af dem, der faa samme Huse og Bygninger. Cum inhib. sol. Gottorpp, Lørd. efter Sønd. oculi. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 269 b; C, 234²⁾. Smlgn. 1532, 24 August.

19 Marts. Iyrgen van der Wisk, [Embedsmand paa Aaleholm³⁾], fik Kvittans at have forskikket til Kongen og ladet antvorde denne selv til Hænde 4 forgyldte Sølvkalke, 4 forgyldte „pathener“ og 3 smaa, hvide Sølvskeer, hvilket Sølv en Munk i Graabrødre klosteret i Nystedt havde stjaalet fra Klosteret og gravet ned i Jorden, efter at Lensmanden paa Aallehaalm havde ladet registrere hvilke Klenodier, der var til Stede i Klosteret. Cum illa claus. consv. Gottorpp, Midfaste Søndag, [under vort Signet³⁾]. Dns. rex per se. III, 183 b; C, 153 b (her uforkortet)⁴⁾.

— Lage Matsszenn, Foged paa Hagenskoug, fik Kvittans at have antvordet Kongen paa Regnskab 31 Øxne, som han har fanget dér i Lenet af Sagefaldet og for Gaardfæstning. Cum claus. consv. Samme Datum, [under vort Signet³⁾]. Dns. rex per se. III, 150 b; C, 153 b (her under Smaalandene, men tilføjet: vdi Ffiwn).

21 Marts. Her Niels Matsszenn ffich presentationem paa Tyllesze kircke vdi Laalanndt per obitum dni. Laurentii Skytthe. Datum Gottorp, feria 3. post letare. Dns. rex per se. III, 151 og 183 b; C, 154⁵⁾.

26 Marts. Vi Fr. skyldte Hr. Hollgerdt Roszenkrantz, Ridder, vor Mand og Tjener, 2500 rh. Gld., gode af Guld og Vægt, som han nu har laant os, og pantsætte ham derfor Ørrum Slot og Len i Thy med al kgl. Ret, undtagen

1) Throffgaden. C.

2) her blandt de jyske Breve og derfor overstreget.

3) C.

4) Kirkehist. Samlinger, I, 369—70.

5) I III, 151 er ved dette Brev samt ved en følgende Præsentsats (29 Marts) tilføjet i Marginen: „ere screefne vdi Smaalandene, som thet seg bør“.

hvad Vrag der strander under Landet, hvilket alt skal komme os til Gode, og for hvad Tømmer, der strander under Landet, skal han aarlig gjøre os Regnskab, og deraf skal Halvdelen komme til Slottets Bygning og Behov; den anden Halvdel skal vor Foged annamme paa vore Vegne og gjøre os Regnskab for. Forskr. Slot og Len skal han beholde som et frit, brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid, dog at han skal bygge og forbedre Slottet med gode Huse og Tage, bygge Godset og holde Tjenerne ved Lov osv. Dersom Hr. Holgerdt og hans Arvinger holde disse Vilkaar, skulle de ikke forbyrde deres Pant, uden saa sker, hvad Gud forbyde, at de forbyrde deres Arv og Eje og føre Avindskjold mod Kongen og deres fædrene Rige. Naar Slottet afløses dem, skal det frit komme igjen til os og Kronen og skal han da efterlade redeligt Inventarium der, som han nu modtager det, og „thet forbedre och icke formyndtske“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, domin. judica. Dns. rex per se. III, 91; C. 235¹⁾.

29 Marts. Her Niels Hansszenn ffick presentationem sin lifvuis tiidt paa Haarbye och Waarszøe kircker, szom her Hanns Ibszenn hannom resignerit. Datum Gottorpp, die lune prox. post domin. iudica. Dns. rex per se. III, 151 og 183 b; C. 154²⁾.

30 Marts. Vi Fr. skyldte Claus Daa til Raffnstrup, vor Mand og Tjener, 100 Mk. lybsk i gode dobbelte lybske Skillinger. som ere gjænge og gjæve i Lybcke og Hamborg, som han nu har laant os til Rigets store Nytte og Behov; med denne Sum have vi forhøjet det Pant, han har i Gyrstinge Gaard og Gods. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde eller forgjøre dette Pant, og dersom saa skete, at de forbrød eller forgjorde sig mod os og Kronen, da skulle de være pligtige at stande til Rette for Rigets Raad, og dér lide Dom og Ret og bøde for deres Brøde efter Loven, men alligevel nyde Gyrsting, indtil Gaarden bliver dem afløst for forskr. Sum. Dog skulle de gjøre os slig Tynge og Tjeneste deraf, som Forleningsbrevet udviser, og naar Pante-summen udbetales, skal Gaarden uden al Gjensigelse gives tilbage. Skandelborg Slot, Torsd. før Palmesøndag. IV, 412³⁾.

2 April. Vi Fr. skyldte Erich Banner, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Kalløe, 800 Mk. lybsk i dobbelte lybske

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 210—11.

²⁾ Om den tilføjede Marginalbemærkning, se foreg. Side, Anm. 5.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 314.

Skillinger, for hvilken Sum vi pantsætte ham Hynstedherred i Nørriutland, som han selv har i Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Han skal aarlig give deraf 100 Mk. danske og Halvdelen af Sagefaldet samt holde os og vort daglige Folk én Nat om Aaret, naar vi drage der igjennem. Skandelborg Slot, Palmesøndag. Dns. rex per se. IV, 420 b¹⁾.

3 April. Vi Fr. skyldte Erich Bøller, vor Mand og Tjener, 22 rh. Gld. i Guld, 28 Iochimsdaler og 150 Mk. danske i danske Hvider, for hvilken Sum vi pantsætte ham 12 Gaarde i Skouffbyherred, som han selv har i Værge og Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Skandelborg Slot, Mand. efter Palmesøndag, under vort Signet. Dns. rex per se. IV, 402²⁾.

— Vi Fr. skyldte Hr. Matz Bøller, Ridder, 200 Mk. danske, hvormed vi forhøje det Pant, han har i Nagelsti Birk i Laaland. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Skandelborgh, Mand. efter Palmesøndag. Dns. rex per se. IV, 400³⁾.

4 April. Niels Kieltzenn skal i 4 Aar efter førstkommande Paaske oppebære 100 Mk. danske af Iep Friis, som denne giver aarlig for to Borgelejehold, og derfor skal han holde sig med 2 Heste til Mad, Øl, Hø, Havre og Straafoder, men faa for sig selv og én Svend Klæde og Penge som en anden af Hofsenderne. Gottorp, die lunæ proxima palmarum. Dns. rex per se. C, 235 b.

6 April. Vi Fr. skyldte Michel Brockenhus, vor Mand og Tjener, 100 Mk. danske, som i Danmarck ere gjænge og gjæve, med hvilken Sum vi forhøje hans Pant i Perstrup Gaard i Loland. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv., se 30 Marts. Skanderborg Slot, Torsd. efter Palmesøndag. Dns. rex per se. IV, 390 b.

7 April. Vi Fr. skyldte Hr. Knud Rud, Ridder, vor Maand, Raad og Embedsmand paa Korsøer Slot, 120 rh. Gld., 8 Iochimdaler, hver lige saa god som 3 Mk. danske, 9½ Mk.

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 206.

²⁾ Smætds. 242—43.

³⁾ Smætds. 241—42.

lybsk i dobbelte lybske Skillinger og 100 Mk. danske Penninge, med hvilken Sum vi forhøje hans Pant i noget af Ranildtz Gods i Nøriutland. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Skandelborg Slot, Langfredag, under vort Signet. Dns. rex per se. IV, 395 b¹⁾.

29 April. Lage Matsszen, Foged paa Hagenskougs Slot, fik Kvittans paa 500 Mk. danske, som han nu fornøjede Kongen i dobbelte lubske Skillinger og i rhinsk Guld, hvilket er den Afgift, Kongen skulde have af Hagenskoug Anno 1530. Gottorpp, Lørd. efter misericordias dni. Rel. Iasper Brochmann. III, 151; C, 119 b.

2 Maj. Vi Fr. skylde os elsk. Jomfru Anne van Alleuelde, Benedictsdatter, 2000 Mk. lubisk i slig „pagement“ og Mønt, som er gjængs i Lubeck og Hamburg, for hvilken Sum vi pantsætte Reynoltt van Heyderstorpp, vor tro Mand og Tjener, og forskr. Jomfru Anne Hagenskoug Slot med dets nuværende Tilliggelse, at beholde uaføst i begges Livstid, dog at de og Arvinger skulle gjøre os og Riget sædvanlig Tjeneste deraf og aarlig give til Kronen 500 Mk. danske, samt gjøre Regnskab for Oldengjæld og Sagefald i Lenet, hvoraf Halvdelen skal komme os til Gode; de skulle holde os og vort daglige Folk, naar vi personlig komme til Slottet, men ikke besværes med Hold noget andetsteds og heller ikke med at holde Borgelejeheste. De skulle bygge og forbedre Slottet, holde Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov og Ret og ikke forhugge Skovene til Upligt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, Tirsd. efter S. apost. Philippi et Jacobi, [under Indseglet²⁾]. Rel. Wullffgang van Vtthenhoff, Kansler. III, 151 b: C, 121³⁾. Smlgn. 10 Juli.

7 Maj. Lauritz Matsszenn, byeffoget i Suinborg, flich breff paa en kirckenns iordt vdi Suinborg, liggenn dis østtenn fore S. Nicolai kircke gaard och twertt westen offuer gadenn fore thendt gaardt, szom Hans Hyllde nu vtiboer, athaffue for seg och sine arffuinge thendt ene epther thendt andenn till euuig tiidt, daag szaa at ther schall aldtiidt giffuis aff samme iordtzts mon till kirckenn saadann iordskyldt, som ther pleiger affatgange. Och schall samme Lauritz strax lade wordere samme gamble husze, som paa iordtzmonet staar,

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 225—26.

²⁾ C.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 229.

och huess the werdt ere, schall hanndt fornøge till kirckenn. Och schall Charine Bentzs, som nu vdi gadenn boer, bliffue ther vdiindenn boendis frii och quiitt sin liiffs tiidt. Och schall Lauritz och hanss arffuinge bygge och forbedre samme iordtzsmon met godtt købstedtz bygning, murett emellom styllper vdt till gadenn och thegell tag, och mue the, om ærmoed tillslouge, eller fore andre nøttørrftige sager. affhende samme bygning och husze, som the byggendis worde paa samme iordtzsmon till andre theris hender, daag saa iordskylldenn kommer redeligenn huertt aar till kirckenn vden forsømselze aff thennom, som thendt vdi were haffuer. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp. domin. cantate. Dns. rex per se. III, 151; C, 120.

20 Maj. Mester Claues Giordtze resigneret Ienns Matsszenn sancti Ieips kircke wti Wardhe, och fick fornø Iens Matsszenn kongelige Maiestatis stædfestelsze breff paa samme resignatze. Datum Gottorpp, løgerdagenn nest epter wor herris himmelfaris dagh. Commissio regie Maiestatis propria. C, 238.

22 Maj. Vi Fr. tillade Hr. Stygge Krompenn, Biskop til Borglom, at indløse Skiiffue Slot med tilliggende Len efter de Pantebrevs Lydelse, som ere udgivne derpaa, og have nu annammet af ham 500 rh. Gld., gode af Vægt og Guld, og forhøje dermed samme Pant. Han skal beholde forskr. Slot uafløst i 10 Aar, efter at han har indløst Pantet, og siden indtil det indløses, dog saa, at om han og de følgende Bisper i Wendtusell forurette nogle af vore Undersaatte eller Tjenere i Lenet, da skulle de staa dem til Rette derfor og bøde efter Loven. De skulle ikke forbyrde samme Pant, uden (osv. se 26 Marts), men gjøre deraf slig Tynge med Borgelejer eller Afgift for Borgelejer, som Pantebrevene indeholde og som hidtil er gjort, og hvad Vrag, der strander i hine 10 Aar, skal komme os til Gode. Han skal bygge og forbedre Slottet og Godset, holde Tjenerne ved Lov osv., og naar han fremlægger for os Pantebrevene paa Slottet, ville vi give ham nøjagtigere Forvaring baade paa den deri indeholdte Sum og paa det Guld, vi nu have annammet. Cum inhib. sol. Gottorpp, Mand. efter exaudi Sønd., [under vort Signet¹]. Commissio regie Maj. propria. III, 92; C, 236.

— Her Laurentz, fordom forstander vdi thend hellig andz claafter i Aalborg, ffich presentatz paa byekirckenn vti Skaffuenn ther attuere szaagneprestt, aldt thenndt stundt handt kanndt seg well fordrage met burgimestter och allmugenn ther samme stedtz, och

¹) C.

schall predicke fore thennom thet hellig euangelium och Gutzs clare och reene ordt, och schall aarligen giffue till the siuge mendiske vti haaspitalet vti Aalborg saadann affgiffitt, som ther aarligen pleiger aff attgiffuis, epther thi att kirckenn hører ther till. Cum inhib. et aliis clausulis consuetis. Datum Gottorp, mandagenn nest epther exaudi søndag. Rel. Dns. Stygotus Krumpenn, episcopus Burglanensis. III, 93; C 237.

26 Maj. Iost Anderssenn, Sekretær, fik Kvittans paa 85 $\frac{1}{2}$ Mk. 5 Alb. af Landehjælpen [af] Præster og Degne og Halvdelen af Kirkekornet, som han antvordede Kongen paa Regnskab af Bordinghaalm. Cum claus. consv. Gottorpp, fer. 6. post domin. exaudi. De mandato regiæ Maj. proprio. III, 373 b; C, 66 b.

10 Juni. Her Mattis Pedersszenn fynge presentationem paa Bøstrup kyrcke paa Lannglandh, szom vacceredt effther her Niels Knudsszenns dødh, szom then siist wti forlenningh haffde &c. cum claus. consuetis. Gottorp, løgherdagen nest effther Gudz legoms dag. Rel. Dns. rex per se. C, 122 b.

23 Juni. Hans Bernidssenn fik Livsbrev paa Thorøe uden for Asszens mod aarlig i betimelig Landgildstid at yde det aarlige Landgilde til Hagenskoug, samt holde Gaarden ved Hævd, Bønderne paa Øen ved Lov og Ret og ikke forhugge Skovene til Upligt. Cum inhib. sol. Nyeburg, S. Ioannis bapt. Midsommers Aften. Rel. Wullffgang van Vthenhouff, Kansler. III, 152 b; C, 122 b; T, 3, smlgn. 2¹).

— Hr. Haalgerdt Rosenkrantz, Ridder, fik Kvittans paa 3 forgyldte Kalke og Diske og 3 smaa Sølvskeer, som han fik i Graabrødre kloster i Nyekøping paa Ffallstter. Otthensze, vigilia nativit. Ioannis bapt. Rel. Anders Røllick. III, 184 b; C, 154; T, 2²).

24 Juni. Christiern Skram fik Stadfæstelse paa et aabent, beseglet Brev, hvorefter Ellen Hiulsdatter, Priorisse i Gudum Kloster, med menige Konvents Samtykke og Raad har annammet og befuldmægtiget ham til i 10 Aar at være Forstander i forskr. Kloster med al dets Rente og Rettighed. Cum inhib. sol. Nyborg, S. Ioannis bapt. Dag [nativitatis³]. III, 93 b; C, 238 b.

¹) Smlgn. Saml. til Fyens Historie, I, 240.

²) i T er tilføjet: then quitanze skall registreris. — Kirkehist. Samlinger, I, 370.

³) C.

26 Juni. Iyrgen Iuell fik Livsbrev paa Martofftthe Gaard paa Hyndtzaam, mod aarlig at give deraf til Eskebjerg 10 Ørtug Byg, 4 Høns, 20 Æg, men dermed være fri for Gjøsteri og Arbejde; ligeledes fik han Livsbrev paa en Eng, som kaldes Gammell Eyng Madt¹⁾, mod at give 1 Pd. Havre deraf til Eskebjerg. Cum claus. consv. et inhib. sol. Nyeburg, Mand. efter nativit. festum divi Ioannis bapt. Rel: Dns. Petrus Lycke, eqves auratus. III, 153; C, 122 b; T, 4²⁾.

30 Juni. Mester Christiern Huiidt fik Kvittans paa 100 rh. Gld. i vægtig Guld og 4 lødig Mk. forgyldt Sølv i en Monstrans, Loddet regnet for 26 β danske etc. Nesbyehoffuit, Fred. efter S. apost. Petri et Pauli Dag. Dns. rex per se. III, 93 b, C, 238; T, 5 b²⁾.

2 Juli. Axell Gøye fik Følgebrev til alle Bønder og Tjenere, som ligge til Vor Frue Kloster i Aalborg, at han skal annamme samme Kloster til sig, og at de ikke skulle svare eller høre andre end ham etc. Cum claus. consv. Huerringe, ipso die visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 93 b*; C, 238; T, 5 b²⁾.

— Her Hans Olssenn flich presentatz sin lifvais tiidt paa Dreygsllette³⁾ kircke per resignationem Christierni Petri prepositi ecclesie Wiiburgensis. Cum claus. consuetis. Datum Huerring, ipso die visitationis deiparis virginis Marie. Dns. rex per se. III, 153; C, 123; T, 5 b²⁾.

4 Juli. Mogens Munck fik Kvittans paa 4000 Hvilling. „eth quarter mynne“, som han antvordede Hr. Peder Lycke paa Nyborgh til Slottets Behov. Cum claus. consv. Nesbyhoffuet, fer. 3. post visitat. divæ virginis. Rel. Hr. Peder Lycke, Ridder. C, 238; T, 8²⁾.

10 Juli. Vi efterskr. Iuer Munck til Riipe, Offue Bilde til Aarhus, Biskopper, Aghe Iepsen, Electus til Lund, Iochim Rønou, Electus til Roskild, Henrich, Abbed til Sore, Eskell, Prior til Anderskou, Thyge Krabbe, Danmarcks Riges Marsk, Predbiørn Poddebusk, Albret Raffnsborg, Axell Braade, Mouritz Sparther [!], Iahan Wrne, Iahan Oxe, Knud Bilde, Holgier Wlffstand, Eske Bilde og Niels Lunge, Riddere, Danmarcks Riges Raad, gjøre vitterligt, at eftersom Kong Fr. har nu til-

¹⁾ May. C.

²⁾ I Tegnelshebogen er Brevet overstreget og det tilføjes: skal registreres.

³⁾ Droeslede. C.

skrevet os, at han har forlenet ærlig og velbyrdig Mand Reinolt von Hederstrup, Øverste over hans Naades Landsknægte, med Hagenskouff Slot og Len, og „paa wor beuillige, fuldbyrd och sambytyck naadeligen med hannom offuerseett om noger synderlig beneffnd thieniste“, som han skal gjøre deraf, og dertil har begjæret vort Samtykke, da have vi samtykt og fuldbyrdet samme Forlening, dog dermed aldeles uforkrænket den Reces, som Kongen har undt, givet og forsegleet os, Danmarcks Riges Raad. Haffnie, ipso die Canuti regis et mart. IV, 430 b. Smlgn. 2 Maj.

28 Juli. Kapitlet i Riipe fik Stadfæstelse paa et Lavhævdsbrev paa alle de Gaarde, Jorde og Enge, som de have baade i [og hos¹] Riipe, til bedre Bevisning kommer etc. Cum inhib. sol. Gottorpp, Fred. efter S. Iacobi apost. Dag. Dns. rex per se. III, 94; C, 238 b.

15 August. Harttuig Anderssen, Fodermarsk, fik Brev paa efterskr. Kronens Tjenere og Gods i Gaffuerslunde Sogn og Burckopp i Kollding Len, som er Thomes Nielsszenn i Gaffuerslundt, Niels Ebbesszenn ibid., Seuerin i Kellebeck, Niels Bentsszenn ibid., Per Kellebeck i Byrckop, Seuerin Ebbesszenn: ibid., Pouel Nielsszenn ibid., Claues Persszenn ibid., Mattis Iuersszenn ibid., Mattis Thomesszenn i Hwilsbiery, Niels Michelszenn i Gaffuerslunde, Marine Ienskone i Biirckopp, Niels Bentszenn ibid., Iess Bentsszenn ibid. og Per Iuersszenn ibid., at nyde uden al Afgift, indtil Kongen forsørger ham med et andet af Kronens Len, dog at han skal holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Gottorpp, vor Frue Dag assumpt. Dns. rex. per se. III, 94*; C, 239.

— Eske Biillde fik Kvittans for „allt thett bagstae“ af Hagenskoug Slot og Len til den Tid, han antvordede Slotsloven fra sig¹). Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Anders Røllicke. III, 153; C, 123.

21 August. Vi Fr. skylde Lauritz Skienckell til Egi-skouff, vor Mand og Raad, 100 Mk. danske Penninge, hvormed vi forhøje det Pant, han har af Kong Hans, paa det Gods i Hansted og Thinge, som han selv har i Forlening. Han og Arvinger

¹) mangler i C.

²) den Tid, han det slap. C.

skulle ikke forbyrde osv., se 30 Marts. Randers, Mandagen efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Mogens Gjøe, Hofmester, og Erich Banner til Assdall. IV, 429 b¹).

29 August. Vi Fr. skyldte Eiller Rønnaa til Huidkielde, vor Mand og Tjener, 100 Mk. danske, for hvilken Sum vi pantsætte ham vort og Kronens Herred Salling, saa meget, som han nu selv har i Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende, men gjøre slig Tyngde og Tjeneste deraf, som Forleningsbrevet udviser. Randers, Tirsd. efter S. Bartholomei Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Mogens Gjøe, Hofmester, og Erich Baner til Aszdall. IV, 450 b.

— Vi Fr. skyldte Niels Kiildsen, vor Mand og Tjener, 41 Mk. danske Penninge og 3 Gld. i Skreckenberger, for hvilken Sum vi pantsætte ham Øland og Wiigis Gods, som han selv har i Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv., men gjøre Tyngde og Tjeneste efter Lensbrevets Udvisning. Samme Datum og Rel. IV, 440 b.

1 Septbr. Biskop Iuer Munck har ladet antvorde Kongen som Laan 2000 rh. Gld. i rh. Gylden, Jochimdalere, Skreckenbergere, Markstykker og dobbelte lübske Skillinger, hvormed hans Pant paa Troyeburg Slot og Len er forhøjet. Die Egidii abb. Dag. Dns. rex. per se. III, 94 b; C, 239 b.

8 Septbr. Morten Lassen fik Kvittans, at han har antvordet Kongen 46 Skippund Bly lubesk Vægt mindre end 3 Lispund, som Kongen havde ladet Jennss Huass tilskrive om at skulle lade føre hid til Gottorpp. Cum claus. consv. Gottorpp, ipso die nativit. B. Marie virg. Rel. Henrich Hæck, Husfoged paa Gottorpp. III, 94 b; C, 239 b; T, 10 b.

9 Septbr. Capitell vdi Wiiburg ffinge quittantze, att the haffue ladett anttuorde kongelige Maiestat mett Morttenn Knutsszenn otte løde marck sølluff for viij rustige hestte, som the schulde haffue forskickett till Riipe, och the samme rustning icke bekomme kunde, och the ther om haffue seg fordragenn met kongelige Maiestat, att om nogett mere paa komme, tha schulde the paa fornæ viij hestte huer monette paa huer hestt giffue kongelige Maiestat x gyldenn och thennom anttuorde mestter Christiernn Huiidt, renttemestter, attsaallde andre rytther met vdi theriss stedt. Cum claus. consuetis. Datum Gottorpp, leffuerdagenn nestt ephther woer frue dag natuiitatis. Dns. rex per se. III, 95; C, 240.

¹) Orion, Maanedsskrift, III, 367—68.

12 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Otthe Krumpenn, vor tro Mand og Raad, og Iyrgenn Gulldenstiern har overantvordet os al det Guld, Sølv og Penninge, som de have modtaget osv. (smlgn. 18 Septbr.) Gottorpp, Tirsd. efter vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. III, 96; C, 241; smlgn. T, 11 b¹).

17 Septbr. Her Iens Skutthe, slotzscriffuer paa Calløe, ffich presentatz paa Grynduu kircke och Gamble kircke per resignationem dni. Ioannis Iasperi. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Gottorpp, søndagen nest epther hellig kaars dag exaltationis. Rel. Erich Banner, prefectus castris Calløe. III, 95 b; C, 240 b.

18 Septbr. Peder Braackenhuus, Hofsinde, maa beholde det Borgeleje i Haalme Kloster med 4 Heste og Svende al den Stund, han er i Kongens Tjeneste som Hofsinde. Gottorpp, Mand. efter Hellig Korsdag exaltat. III, 95 b* og atter 161; C, 240 b.

— Hr. Magens Gøye, Hr. Prebiern Podebusk, Riddere, og Erich Banner²) fik Kvittans, at de nu efter Kongens Befaling have overantvordet Hr. Otte Krumpenn, Ridder og Embedsmand paa Tranekier, og Iyrgenn Gulldennstiernne, Kongens Sekretær, al det Guld, Sølv og Penninge, som de paa menige Rigets Vegne havde oppebaaret af Rigets Prælater og Lensmænd og som var indlagt paa Skandelburg til Rigets Nytte og Behov, efter det Registers Lydelse, som de nu have antvordet fra dem. Thi lader Kongen dem fri for ethvert Krav paa hans og Danmarcks Riges Raads og Indbyggers Vegne. Samme Datum, [under vort Signet³]. III, 95; C, 240; smlgn. T, 11 b.

19 Septbr. Erick Guldenstiernn fik Følgebrev til Abbelltrupp Gaard og By, paa hvilken han havde berettet at Peder Ffalstter gjorde ham Hinder. Gottorpp, Tirsd. efter Hellig Korsdag exaltat. Dns. rex per se, præsentē dno. Magno Gøye. III, 184 b; C, 154; T, 13 b.

— Fru Sophie Pedersdatter, Ebbe Magenszens Efterleverske, fik Følgebrev til S. Iyrgenns Gaard uden for Maribo By; Kongen havde til forn forlent hende dermed og da skrevet Tjenerne til, at de hverken skulde svare Iyrgenn Vrne eller nogen anden, før de fik Kongens Skrivelse; nu

¹) Danske Mag. IV, 164—65. Hansen, Om Skanderborg 57 (efter Originalen).

²) I Brevets Overskrift i III kaldes ogsaa Erich Banner fejlagtig Ridder.

³) C.

de. skulle svare hende. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 184 b; C, 154 b. Smlgn. 16 Febr. og 1532, 25 Marts.

20 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Iyrgen Ffriiss, Biskop. til Wiiburg, vor tro Mand og Raad, har nu stillet os tilfreds for „huess besetning“, som vi havde gjort paa Stalluiig Gaard og Gods, liggende paa Lugtenes i Aapenraa Len. Thi oplade vi nu ham og Arvinger¹⁾ al den Ret, som vi kunne have til forskr. Gods, saa meget, som vi have ladet gjøre „besetning“ paa. Gottorpp, vigilia Mathei ap. et evang. Dns. rex per se. III, 95 b; C, 240 b*; T, 13 b²⁾. Smlgn. 24 Septbr.

— Mestter Christiern Huiidt flich breff pro seruitio facto et faciendo per liberam resignationem dni. cancellarii, magistri Nicolai Gørtzsze, oppaa degenndommet vti Kópnehaffn vdi woer frue kircke atnyde, bruge och beholdé hannss liiffuis tiidt met alle fornø digniteter, rette tilligelsze, iurisdiction, tiennere, købsttedtzs godtzs och lanndtzs godtzs &c., som forseffne mestter Claues Gørtzsze, canceller, thet nu fore hannom friestt haffdt haffuer. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp, vigilia Mathei apostoli. Dns. rex per se. III, 270*; C, 313 b³⁾.

24 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Offue Lunge, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa vort Slot Aastrup, har stillet os tilfreds for, hvad han har oppebaaret af Stalluiig Gaard og Gods, siden vi kom til Rigets Regimente. Til ydermere Forvaring have vi ladet trykke vort Signet uden paa dette vort aabne Brev. Gottorpp Slot, Sønd. efter S. Mathei ap. Dag. Dns. rex per se. III, 96; C, 241. Smlgn. 20 Septbr.

29 Septbr. Hr. Peder Løcke, Ridder, fik Kvittans for 3 Læster saltet Lax, som han lod fornøje Kongen til Gottorpp. Cum claus. consv. Gottorpp, S. Michaelis Dag. Dns. rex per se. C, 123.

25 Oktbr. Peder Ebbeszenn fik Kvittans paa 20 Øxne, som han var Kongen skyldig og lod overantvorde paa Gottorpp. Cum claus. consv. Gottorpp, Onsd. efter 11000 Jomfruers Dag. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. C, 241 b.

¹⁾ og hans Sødskende. T.

²⁾ I Tognelsebogen er Brevet udateret. — Paa en løs Seddel, indlagt i C ved Fol. 205 findes et lignende, men udateret Brev. Bispnen siges heri at have været i Kongens „mynde for thend besetning, som vii haffde giordt oss elskelige her Offue Lunge, ridder, wor mand och raad, paa Stalduig gaard“ og gives nu kvit, løs og fri for denne „besetning“.

³⁾ Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostre, Tillæg 196.

1 Novbr. Mester Iuer Iuell og Bønder og menig Almue, hvo de helst tjene eller tilhøre, som bygge og bo paa Haalm, fik Brev, at de have klageligen berettet for Kongen, at de af Arrilds Tid have havt Klitterne der paa Landet til deres rette Forte, Fællede og Fægang, og at „nogle indtføre ther bygge och indtgraffue och inddiige grøn iordt for theris enmercke“, dem til Skade og Trængsel. Thi tillader Kongen, at de maa nyde Klitterne som af Arrilds Tid og forbyder enhver at indføre osv. Gottorpp, die omnium sanct. Dns. rex per se. III, 96 b; C, 241 b.

2 Novbr. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vi have tilladt Mester Iahann Valkenndorp, at dersom han enten kan handle med Mester Annders Glaab, vor Rentemester, at denne i sin Livstid vil resignere og oplade ham vort og Kronens Provsti i Otthennsze, som forskr. Mester Annders nu har i Værge og Forlening, eller han selv overlever Mester Annders Glaabs Død, da skal han strax til sig annamme forskr. Provsti og nyde det sin Livstid med al Tilliggelse, baade Kirker, Jordegods og andet, dog at han skal holde slig tilbørlig Tjeneste, baade inden Kirken og andetsteds, som der bør holdes deraf, og holde tilliggende Tjenere ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. Gottorp Slot, Torsd. efter alle Helgen Dag. Ad mandatum regie Maj. proprium. Vttenhofer, Kansler. III, 159.

— Esbern Smid, byefoged vdi Assens ffick breff, att hanndt hæffuer [ladit¹⁾] bereett for kongelige Maiestat, att sancte Gertrudt alter, som waar ffunderitt vdi woer frue kircke vti for²⁾ Asszenns er nu ødelagd, och en gaardt er giffuenn till samme alter, som ligger vdi Abaardt vdi Gamtoffte saagenn, som Knutt Persszenn vtiboer, och kongelige Maiestat schall hæffue reett till samme gaardt. Tha epher thi thendt tienniste, som ffunderitt och stigtet er for samme alter, er nu ødelagdt³⁾, hæffuer kongelige Maiestat ex speciali gratia vntt och forlennt Esberenn Smett aldt thendt reett och rettighed, som kongelige Maiestat och kronen tillkommer och tilhører vti samme gaardt, att hæffue, nyde, bruge och beholde vti sin liiffuis tiidt quitt och friie. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp, torsdagenn nest epher alle helligens dag⁴⁾. Dns rex per se. III, 153 b; C, 123 b⁴⁾.

¹⁾ C.

²⁾ nederlagdt. C.

³⁾ in vigilia Mathei ap. (20 Septbr.). C.

⁴⁾ Saml. til Fyens Historie, I, 240

2 Novbr. Lauritzs Bendtssenn i Mygind fik Kvittans at have fornøjet Kongen paa Gottorpp 12 Øxne, som han havde lovet, for at den Gaard, han nu iboer, maatte være „malbunde godtzs“. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Henrich Hack. III, 153 b; C, 123 b.

II Novbr. Vi Fr. tillade Erich Bøller, vor Mand og Tjener, at han maa nyde Nagelsted Birk i Loland efter de Forlenings- og Pantebreve, som hans Fader, Hr. Matz Bøller, Ridder, vor Mand og Raad, har derpaa, uafløst i sin Livstid mod Tynge og Tjeneste efter Brevene. Han skal holde Tjenerne ved Lov osv., ikke forhugge Skovene og ikke sælge nogen af de Bønder eller vordnedes Sønner, som ere fødte paa Godset. Hadersløff Slot, S. Marthini ep. Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Mogens Giøe, D. R. Hofmester. IV, 401 b¹⁾.

13 Novbr. Hr. Otte Krumpenn fik Kvittans at have gjort Regnskab for Landehjælpen i Trannekieer Len, for det Kirkekorn, han oppebar af Kirkerne paa Laffuennndt, og for den Hjælp, han oppebar af Præster og Degne dér paa Landet i Aaret 1530, og bliver han deraf efter sit Registers Lydelse intet skyldig. Cum claus. consv. Hadersleue, Mand. efter S. Martini ep. Dag. Rel. Christiernus Huiidt, thesaurarius. III, 185; C, 154 b.

14 Novbr. Michell Braackenhus [til Brangstrup²⁾] fik Brev at skulle beholde Pederstorpp Gaard og Birk uafløst i sin Livstid mod Tynge og Tjeneste, som Pantebrevet udviser. [Cum inhib³⁾]. Hadersleeff [Slot²⁾], Tirsd. efter S. Martini Dag, [under vort Signet²⁾]. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 185; C, 155; vidtløftigere i IV. 391 b.

— Iyrgenn Haaldste fik Livsbrev paa en Gaard i Hoffuestrup i Hierløhherred⁴⁾ at nyde fri og kvit, dog at han skal bygge Gaarden, ikke forhugge Skovene og ikke afhænde eller bortleje den Ejendom, der ligger til Gaarden. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder, w. [p: vor] og D. R. Hofmester. III, 97; C, 242 b; smlgn. T, 16.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at for os var skicket Hr. Offue Biillde, Biskop til Aarhus, vor tro Mand og Raad, med et

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 242—43.

²⁾ IV.

³⁾ C.

⁴⁾ Ierløfherred. C.

aabent, beseglet Pergamentsbrev, hvorefter Konventsbrødrene i Jomfru Marie Kloster i Aarhus [liggende paa Broffberig¹⁾], for nogle mærkelige Aarsagers Skyld have opladet fra dem og til forskr. Biskop og hans Efterfølgere samme Kloster og Sted med Grund, Kirke, Kirkegaard, Huse, Bygning, Toft og Humlegaard, og al anden Ejendom, hvilket Brev vi samtykke og stadfæste, og tillade vi, at forskr. værdige Herre og de følgende Biskopper i Aarhus til evig Tid maa nyde samme Kloster. Cum inhih. sol. Samme Datum. De mandato regiæ Maj. proprio. III, 97 b; C, 242 b.

14 Novbr. Hr. Haalgerd Rosenkrantz, Ridder, fik Kvittans for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet, siden han først af Kongen annammede Slotsloven til Nyekøping Slot og siden til den Dag, han antvordede Kongen samme Slotslov igjen, og bliver Kongen intet skyldig deraf. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Magister Andreas Glob, [Rentemester¹⁾]. III, 98; C, 243 b; smlgn. T, 16.

15 Novbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hannss Poguisk, vor Mand og Tjener, har berettet for os, at Hr. Iyrgenn Ffriiss, Biskop til Wiiborg, vor tro Mand og Raad, har forlenet ham et Kloster i Wiiburg Stift, som kaldes Griindeløff Kloster, hvilket samme Biskop siger, hører til Biskopdømmet i Wiiburg, „och wii och kronenn haffue ther ingthett mett“. Da unde vi, at om det findes saa, at vi og Kronen ingen Ret eller Rettighed have til forskr. Kloster, da maa forskr. Iyrgenn Ffriiss forlene Hannss Poguisk samme Kloster. Hadersleffue, Onsd. efter S. Martini Dag. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 98 b; C, 244²⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi, ex speciali gratia, saa og for Hr. Iuer Muncks, Biskop til Riipes, Bøns Skyld og der til for flere af vore elskelige Rigens Raads Bøn, have forlenet Claves Szeestede, vor Mand og Tjener, Korsbrødregaard i Riipe at nyde i 14 Aar fra Datum med alt tilliggende Gods, Tjenere, Rente og Rettighed, dog at han giver de derværende Præster Klæde og Føde til Redelighed, efter som de ere vante til, bygger og forbedrer Kirken og Gaarden, holder Godset ved

¹⁾ C.

²⁾ I Tegnelsebogen, 19, findes et kortere Udtog af samme Brev. Rel. Hertug Christiernn in præsentia dni. regiæ. — Ny kirkehist. Samlinger, V, 764.

Hævd, Tjernerne ved Lov, Skjel og Ret, cum aliis claus. et inhib. sol. et consv. Samme Datum. Rel. Hr. Iohan Randtzzou, Ridder, og Erich Banner¹). III, 99; C, 244; T, 19 b (her uden Datum).

15 Novbr. Hr. Prebiern Podebusk, Ridder, fik Kvit-tans at have fornøjet Kongen 80 Gld. i Guld af Afgift af Riiper Len og Anders Røllick paa Kongens Vegne 100 Mk. danske af Hanherred. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Mester Claues Gørtzse, Kansler. III, 98; C, 243 b; smlgn. T, 19 b.

— Her Peder Clemintssenn ffich presentatz paa Taaruppe kiircke vti Laalandt per resignationem dni. Petri Ioannis. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Hadersleue, othensdagenn nest ephther S. Martini dag. Dns. rex per se. III, 185 b; C, 155; smlgn. T, 18.

16 Novbr. Erick Krabbe ffich presentatz paa proueste dommet vdi Roskiildt domkircke per obitum dni. Cuniberti²), vltimi possessoris eiusdem. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Brunlundt, torsdagenn nest ephther S. Martini episcopi dag. Commissio regie Maiestatis propria. III, 270 b; C, 313 b.

28 Novbr. Pouell Ollufsenn og hans Moder, Anne Glarmesters, fik Livsbrev paa et S. Hanssz Klosters Hus, liggende i Riipe paa S. Clemintz „keergaardt“, med Claues Szeesteds Samtykke fri og kvit, uden al Husleje, dog at de skulle holde Huset ved Bygning, saa det ikke forfalder. Cum inhib. sol. Gottorpp, Tirsd. efter S. Chatharine virg. Dag. Dns. rex per se. III, 99 b; C, 244 b.

3 Decbr. Per Lauritsszenn har berettet for Kongen, at han har en Gaard paa Langelandt, hvori han agter at have sin Tilflugt og „werelssze“; Kongen tillader ham dette, mod at han skal være Hr. Otthe Krumpenn følgagtig og bestandig paa Kongens Vegne og rette sig efter hans Befaling ligervis som andre Riddersmænds Mænd dér paa Landet og rette sig efter Kongens Skrivelser, lige som den menige Adel dér i Landet. Cum inhib. Gottorpp, Sønd. efter S. Andree ap. Dag. Dns. rex per se. III, 185 b; C, 155.

4 Decbr. Hr. Holgerd Rosenkrantz, Ridder, fik Brev, at eftersom han var kommet overens med Kongen om, at han skulde gjøre Regnskab for Halvdelen af det Tømmer, som kommer til Vrag under Ørrum Len, da har Kongen nu ex speciali gratia, saa og for Hertug Christierns Bøns Skyld undt, at han

¹) I III staar Ridder fejlagtig efter Erich Banner.

²) dni. Konick. C.

i sin Livstid maa nyde alt Tømret, ene undtagen Vogenskud, hvorfor han skal gjøre Regnskab som til forn. Cum inhib. sol. Gottorpp, Mand. efter S. Andree ap. Dag. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 99 b*; C, 244 b.

II Decbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Mester Anders Gulldenstiern, Degn i Roskiildt, har nu havt sit visse Bud her hos os med et Brev af vor kjære Hr. Fader. Kong Christiernn, hvorved denne giver Hundslundt Kloster Hundslundt Sogn til et frit Birk med alle dets Marker og Tilliggelse osv, som er „furstt nørr fraa thenndt aae, som løber vti haffuet, egemenn Sønder aae och sunder till thendt aae, som løber egemenn Mellholt och østter vdi haffuet, østter fraa haffuet saa langt, som for^{ne} saaghenn recker westter“; dog at Dannemarcks Konger skulle have fuld Magt til at formere eller formindske Brevets Artikler, om nogen af dem kunde være Kronen til Skade. Thi tillade vi, at forskr. Mester Anders Gulldenstiernn maa nyde forskr. Birk i sin Livstid med al sin Frihed til Lands og Vands, som hans Forfædre, Forstandere i Hundslundt Kloster, friest have havt det. Cum inhib. consv. Gottorpp, Mand. efter concept. Marie. Dns. rex per se. III, 100*; C, 245.

1532.

6 Januar. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Albrett Raffuensburg, Ridder, vor tro Mand, Raad og Embedsmand paa Ffalsterboe og Mallmøehuss, har ladet berette for os, at „the leye sustter och terminss sustter“, som boede uden for Clare Kloster i Kjøpnehaffnn, nu ere udgaaede og have forladt den Gaard, de iboede, som er fra Clare Kirkegaard og indtil Pilestræde og indtil Clare Mur, og at samme Gaard skal være kommet fra fremfarne Konger i Danmark. Thi unde vi ham, hans Hustru Sophie Podebuskisdatter og deres Arvinger al den Ret, som vi have i hin Gaard, at nyde til evig Tid fri og kvit. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp, ipso die epiphanie. Dns. rex per se. III, 270 b; C, 314¹⁾.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. I, 380.

6 Januar. Hr. Tygge Krabbe, Ridder og Marsk, fik Brev, at Kongen har tilladt, at alle hans Bønder og Tjenere i Wellinge Sogn i Skaane, som bo for hans Gaard Weyghaalm, saa mange han har eller her efter faar, skulle være aldeles fri for kgl. Skat, al den Stund Hr. Tyggi Krabbe og siden hans Børn og Arvinger leve, og de skulle ej besværes af Kongen eller hans Efterfølgere, deres Fogeder eller Embedsmænd. Cum claus. consv. et inhib. sol. [Gottorpp¹⁾], ipso die epiphanie. Dns. rex per se. III, 373 b; C, 65 b.

— Her Iacob Olszenn ffich breff paa Roolthe kircke ephther her Anders Persszenns, saagne prestis till samme kircke, resignationem. Cum claus. consuētis. Datum Gottorpp, ipso die epiphanie. Dns. rex per se. III, 271; C, 314.

12 Januar. Iohann Friiss fik Brev, at de Bønder, han har eller herefter faar i Heszellager Sogn, skulle være fri til evig Tid for al kgl. Tyng, Kongeskat og „konnings egtt“. Cum claus. consv. Gottorpp, Fred. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 153 b; C, 124.

— Dallum clostter ffich kongelige Maiestatis breff, att alle the bønder och tienner, som ligge vdi Hunderupp bye, skulle her ephther søghe till kircke till Hielløsse och thendt holdde her ephther for theriss rette saagne kircke, och huess tiindne, som thennum aarlig bør attgiffue till saagne kircken, thenndt skulle the aarlige giffue till Hielløsse kircke till gode reede. Daag saa lenge mestter Anders Glaab leffuer, tha skulle bønderne och aellmugenn vti Hunderupp bye giffue theris tiindne och andre redtsell, som the pleyge attgiffue till saagnepresttenn, skulle the fframedelis giffue saaghen presttenn till sancti Albani kircke vti Otthennss. Och naar fornæ mestter Anders Glaab er dødt, tha skulle forscreffne bynder och aellmuge vti Hunderup giffue theris prestte redtszell till saagnepresttenn vti Hielløsse och theris kircke tyndne till Hielløsse saagne kircke och ingenn anderstedtz. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp, ffredagenn nestt ephther hellig tre konninger dag. Dns. rex per se. III, 154; C, 124²⁾.

14 Januar. Henrich Haalch ffich presentatztz paa Lundne kircke per obitum dni. Ioannis, officialis Lundensis. Datum Haffnie, domin. post Chanuti ducis. Dns. rex per se. III, 383 b; C, 73 b.

25 Januar. Niels Kragh, Ridesmaasvend, fik Livsbrev paa Øllanndt Gaard i Thy mod slig aarlig Tyng og Afgift, som der plejer at gaa deraf. Cum claus. consv. Gottorpp, die S. Pauli convers. Rel. Hr. Niels Lycke, Ridder. III, 98 b; C, 243 b.

¹⁾ C.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 235.

27 Januar. Hr. Haalgerd Rosenkrantz, Ridder, fik Kvittans, at han har gjort Mester Anders Glob, Rentemester, god Rede og Regnskab paa Kongens Vegne for al Indtægt og Udgift, som han har havt fra først, han annammede Kooldinghus Slot og Len, og til den Dag, han antvordede Kongen Slotsloven igjen, og bliver han efter forskr. Mester Anders Glaabs aabne, beseglede Kvittans intet skyldig deraf. Cum claus. consv. Gottorpp, Lørd. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 100 b; C, 245 b.

7 Febr. Ioannes Suanningius ffig kongelige Maiestatis breff, att hannss naade haffuer vntt och presenterit hannom thenndt furste kronens kircke, som ledig bliffuer och vaccerer vdi Ffyunss styfft, daag szaa att hanndt schall besørge seg met en godt capellaenn till szamme szaagenn, szom kanndt predicke och lere faalckett thet hellig euangelium och Gudtzs ordt. Datum Hadersleff, odensdagenn nestt ephther woor frue dag purificationis. Ad relationem doctoris Mathei Otthenniensis. III, 154 b; C, 124 b¹).

16 Febr. Vi Fr. tillade Erich Gulldenstiernn at beholde i sin Livstid alle de Birker og Forleninger i vort Land Laalandt, som han har i Pant af os, mod Tyngge og Tjeneste efter de Breve, han har derpaa; dog om saa var, at vi selv eller vor kjære Husfrue Sophia vilde indløse dem og siden bruge dem til vort Fadebur, da skal han lade dem følge os ubehindret, og da ville vi strax forlene ham med andre lige saa gode Forleninger for hans Livstid. For Vraget i sine Len skal han gjøre Regnskab og det skal alt komme os, vor Husfrue og Kronen til Gode; ligeledes skal han holde Godset ved Magt, Tjenerne ved Lov osv. og ikke sælge nogle af de Bøndersønner, som ere barnefødte paa Godset, heller ikke forhugge Skovene, men frede og hegne Jagten. Cum inhib. sol. Nyeburg, Fred. efter S. Valentini Dag. Ad mandatum regiæ Maj. proprium, in præsentia Melchioris Randszou. III, 186; C, 155 b.

— Christiern Perssen og hans Hustru, som han nu har, boende i Askier, fik Livsbrev paa det Kronens Byggested i Øllstrup (Bøllingherred, Lundenes Len), som kaldes Slottkier Hussted. Cum claus. et inhib. consv. Nyeburg, Fred. efter Fastelavns Sønd. Rel. Per Ebbesszenn. III, 100 b; C, 246; smlgn. T, 30.

¹) Rørdam, Universitetets Historie. Aktstykker 116.

18 Febr. Peder Ebbessenn fick sliight itt breff paa Skiernne biirck: Wii Ffrederich mett Gutzs naade gørrø alle witterligt, att wii aff woer sunderlig gunst och naade haffue vnnt, giffuit och tilladett och nu met thette wortt opne breff vndne och giffue wore vndersaatte vdi Skiernne friie birck och biircke reett, som andre wore och kronenns vndersaatthe haffue vdi Lunburg biirck och anderstedtz here vdi riiget, indenn alle thesse epherscreffne aastede, szom her epher fyllger, ingthett vndertagett vdi nogre maade, ager, eyng, fiskeuandt eller feegang, tørrfue grøfftt och liunghesleett, som er for Lundenes slott mett sin rette tilligelsze och friiehedt. Furstt sundenn aen aff thendt lillde aae och saa reett sundenn marcke skellett emellom Lundeness marck och Stoustrup marck och emellom Lundeness och Aadom och emellom Lundeness marck, som kalldis Bynderhaalm, och Tharrum och alldt store Skiernn aae, och feskeriet vdt till Staffning fiordt och saa Olde aen langs vpp, till Bølling marck wedt tager, saa reett marckskellett emellom Lundenes och Byllinge, emellom Lundeness och Fastter, emellom Borydsze och kronenns marck, som kalldis Bundszenns elle och Ruenbeck, szaa reet skell emellom Bundsens elle, Ruenbeck och Sunderbye, och saa neder vti aaenn och sunder till Nørre herrett till forscreffne Stoustrup, och huess faldt och deelle, szom skeer indenn fornæ aasteder, tha schall thet deellis och bødes till fornæ biirck, som schall kalldes Skiernne biirck, daag saa, att wii och wore epherkomere kōningere vti Danmarck schulle haffue samme biirck och biirckess reett attfornere och formyndske epher wore och theris egne tycke. Cum inhib. sol. Datum Nyeburg, søndagen inuocauit. Ad mandatum regie Maiestatis proprium, presentibus dno. Magno Gøye, magistro curie et dno. Petro Lycke, equitibus auratis et regni consiliariis. III, 101; C, 246.

— Hr. Peder Lycke, Ridder, fik Kvittans at have antvordet Mester Christiernn Huiidt, Rentemester, paa Kongens Vegne saa meget Sølv, som han har oppebaaret efter Kongens Befaling og Rigsraadets Samtykke af Kirkerne i Ffyun, Langelandt og Thousindt efter sit Registers Lydelse: af Nyeburges Len 1793 $\frac{1}{2}$ Lod forgyldt, 1772 $\frac{1}{2}$ Lod hvidt Sølv; af Nesbye-hoffuit Len 1363 Lod forgyldt, 2572 $\frac{1}{2}$ Lod hvidt Sølv; af Sundtzherred 791 Lod forgyldt, 88 $\frac{1}{2}$ Lod hvidt Sølv; af Bogherred med Wessenbiereg Birk 1209 Lod forgyldt, 478 Lod hvidt Sølv; af Sallingherred med Jordtløssze Kirke 1302 Lod forgyldt, 720 Lod hvidt Sølv; af Skoubyherred 250 Lod forgyldt, 450 Lod hvidt Sølv; af Langelandt 800 $\frac{1}{2}$ Lod forgyldt, 464 $\frac{1}{2}$ Lod hvidt Sølv, og dertil 30 Mk. Penninge, og beløber samme Sølv sig i ålt til 14053²⁾ Lod Sølv og 30 Mk. Penninge.

¹⁾ C.

²⁾ Summen bliver i Virkeligheden 14055.

Nyeburg, Sønd. invocavit. Rel. Mester Christienn Huiidt, Rentemester. III, 154 b; C, 124 b.

20 Febr. Hr. Per Lycke, Ridder, har berettet Kongen, at han for to Aar siden gjorde Mester Christienn Huiidt, Rentemester, paa Kongens Vegne Regnskab for alle Penninge og Sølv, som han har oppebaaret, fra Kongen først kom til Rigets Regimenter og indtil denne Dag, og blev derpaa Kongen skyldig 2217 Mk. 6 β 9 Penn. og 52 Lod Sølv. Nu beklagede han sig, at han ikke vidste, hvor samme Penge vare komne ham til Gode, ligeledes at han havde gjort Rejser og Tæring til Tydskelandt og andetsteds for Kongens og Rigets Skyld, og derved fanget fuldt Skade paa sine Heste og i andre Maade kommet til Agter. Da har Kongen naadigt fordraget ham 1600 Mk. 6 β 9 Penn. og 52 Lod Sølv; saa bliver han 600 [!] Mk. pligtig, som er af oppebaaret Landehjælp, og deraf har han nu fornøjet Kongen 400 Mk. Cum claus. consv. Nyeburg, Tirsd. efter invocavit. Rel. Mester Christienn Huiidt, Rentemester. III, 155; C, 125.

7 Marts. Christienn Braadt, Borgemester, og Willum Skaatthe, Borger i Kallinburg, fik Livsbrev for sig og Arvinger til evig Tid paa to Bosteder, som Kongens Tolder paa Ffalstterboe, Albrecht van Gaach, tilsagde og udlagde dem efter Kongens Befaling, og som ligge ved Torvet norden for Raadhuset i forskr. Ffalstterboedt, „som the samkøbere ere waane attstaa“, og hvert Bosted tre Vognrum¹⁾ langt; dog skulle de give deraf alle kgl. Rettigheder, „windue pendinge“ til Toldboden i Ffalstterboe, ligervis som andre Kræmmere og „wantt-snidere“ pleje. Cum inhib. sol. Kjøpnehaffn, Torsd. efter Sønd. oculi. Dns. rex per se. III, 374; C, 66 b.

— Per Hansszen, Tolder i Helszingøer, fik Kvittans paa 350 Gld. i Guld, som han antvordede Kongen paa Regnskab af Tolden. Samme Datum. Rel. Lauritzs „syllffuer pæpp“. III, 271; C, 314; T, 33 b (her uden Datum).

— Her Niels Perszenn²⁾ ffigh presentatzs paa Astrupp³⁾ kircke vdi Ffalstter per resignationem dni. Laurentii Øllmandt, secretarii. Datum Kjøpnehaffn, torsdagenn nest ephter søndagenn oculi. Dns. rex per se. III, 186 b; C, 156 b; T, 33 b (her uden Datum).

¹⁾ Væggerum. C.

²⁾ Efternavnet mangler T.

³⁾ Østrup. C.

II Marts. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Trelleburg have ladet berette for Kongen, at Graabrødre Klosteret smstds. er aldeles øde og Brødrene udgaaede derfra. Da har Kongen for deres Bøns Skyld, paa det at „Gutzs loug thess ythermere maa och schall forøgis“, undt dem samme Klosters Kirke til at prædike og lære Guds Ord i og Klostergaarden med alle de derpaa bygte Huse til et Hospital, dog med saa Skjel, at al den Rente, som kan gives af forskr. Huse, alene skal bruges til de syge Mennesker. Cum inhib. sol. Kjøpeunhaffnn, Mand. efter Sønd. lætare. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 374; C, 66 b¹).

15 Marts Her Iens Nielszenn fick presentats paa Iellinge kircke, liudendis som her effther følger: Wii Frederich &c. gjøre alle witterligt. at oss er tilkiende giffuit, at wor och kronenns kircke Iellinge kircke vdi Kollinge leen liggindis nu vacerer och leddiig er effther her Hennings dødh, som then nu siist vdi were och forlæning haffde. Tha effther thii samme kircke er wor och kronens forlening och herlighet, och wii och wore efftherkomere koninger vdi Danmarck haffue then at forlenne och presentere, haffue wii aff wor sønderlige gunst och nade vndt, forlent och presenteret och nu met thette wort opne breff vnde, forlenne och presentere thenne breffuisere, oss elskelige her Iens Nielszenn, for^{næ} wor och kronens kircke Iellinge kircke athaffue, nyde, bruge och beholle vdi sin liffs tidt, met all sin rette tilliggelsze, præste rente och rettighet, som en sogne prest ther tilkomer och bør athaffue met rette, dog met saadan skiell och wilckoer, at hand vden all menneskes sette och lere skall klar och reen predicke, lere och forkynde sogene folckit vdi for^{næ} sogen thet hillige euangelium och tienne thennum met christelig doeb, sacramente, woer herris Iesu Christi legom och blod effther Gudts reene ordt, som en ret euangeliske och christelige predicker, sielsørger och tienner bør och plygtiig er at gjøre, som hand met then hellige scrift kand beuise och bewere. Sameledis skal hand ey holle nogle vchristelige seremonier, antigen vdi en maade eller anden, emodt Guds leerdome och hellige ordt eller apostelens scrift och indsetting, och beuise szeg christeligen bode vdi sit leffnit och leerdome, som en christen mand bør atgiøre. Tesligiste skall hand gjøre sine sognefolck all anden relighet och tieniste, bode indhen kircke och vdhen, som en christelig och euangelisk sogne prest och predicker bør atgiøre sine sognefolck. Och ther som for^{næ} her Iens Nielszenn nogne aff these for^{næ} article icke hollendis worder, meden gjør ther emodt, tha skal handt strags haffue forbrott ther met thette wort breff, och wii skulle egen haffue magt at forlenne samme kircke en anden, som seg christeligen och effther Guds ordh och leer-

1) Kirkehist. Samlinger, I, 409—10.

dom holle will och ey wille befatte seg met nogle vchristelige sere-
monier, som her till (thesz werre) mange stedts haffuer werit brugdt.
Forbiudendis ther for alle, ehuo the helst ere eller were kunde, ser-
delis wore fogeder, embitzmend och alle andre, for^{ne} her Iens Niels-
szenn her emodt paa for^{ne} Iellinge kircke, preste rente och rettighet
at hindre, hindre lade, møde, platze eller vdi noger maade forfang
atgiøre vnnder wort hylliste och naade. Giffuit paa wort slot Kjøpne-
haffn, fredagen nest effther søndagen letare, vnder wort signnet. Rel.
Her Mogens Gøye, ritther och hoffmester. C, 246 b; smlgn. T, 37¹⁾.

16 Marts. Burgimestter och raadt vdi Ystedt ffinge breff
paa graabrødre clostter vti theris bye, att the haffue bereett for myn
herre, att ther er itt graabrødre claasttter vdi theris bye, och the
muncke och brødre, ther indne ere, predicke och leere vrettferdige
leerdom emodt thett hellig euangelium och Gutzs ordt och ther met
bedrage och forføre thenndt simpelle och eenffoldige aellmuge, oc
meentte, att brøderne vdi samme claasttter nøddis till vti framtidenn
thett attoffuergiffue och forlade, thi the icke kunde fange theris vnt-
holding, och beclagede, att the haffde ingenn haaspitaell vdi theriss bye,
ther the kunde indtlegge fattige, siuge mendsker, szom ther omgange,
begerindis ther fore, att koninglige Maiestatt will vnde thennom for^{ne}
claasttter till ith haaspitaell och siuge huss, paast thett att Gutzs loug
maatthe forøgis och formeeris, och the thesbedre kunde bekomme
theris ieffuenn christenn thendt broderlig kerlighet och tienniste mett
vnderholding och anden nøttørrfft, som the thennom effther Gutzs
budt och leerdom plegtuge och skyldige ere. Thi haffuer koninglige
Maiestatt aff sunderlig gunst och naade vntt och tilladet &c., att naar
the muncke och brødre, szom ere vdi samme claasttter thet ofuer-
giffuennendis och forladendis worde, eller the kunde there vdt formyndes,
tha schall burgimestter och raadt vdi Ystedt anamme, haffue, nyde och
beholde samme graabrødre claasttter, epher som thet nu forfundett er,
till ith haaspitaell och siuge huss. attupholde fattige, siuge mendiske
vti, och bruge kirckenn till theris saagne kircke, ther atlade predicke
och forkynde Gutzs ordt och thett hellige euangelium vdi, daag saa
att the schulle holde oss ther itht herrligt weezenntt vti claastterett
mett mag och kamer, ther koninglige Maiestatt och hogborne ffurst-
inde, woer kere husfrue, och woer efftherkomere, konninger vti Dan-
marck, mett wortt daglig faalck, naar koninglige Maiestatt eller hans
naadis epherkomere tidt komenndis worde, kunde haffue wore we-
relsze vti, epher som hans naadis forfedre, fframfarne konninger ther
for hans naade haffdt haffue, och huess yththermere fordeell och
reentthe, som kandt gørris aff samme claasttter, schall aldingestte
komme till the siuge mendiskes vpholding och wendis icke vti nogenn
andenn nytthe eller brugelsze vti noger maade. Cum inhib. sol.

¹⁾ I III, 101 b er Brevet forkortet paa sædvanlig Maade, ligesaa i C, 246 b, hvor det
tillige er øve:stregtet, og i T, 37.

Datum Haffnie, leuerdagenn nest ephther søndagenn letare. Rel. Her Magenns Gøye, ridder och hoffmestter. III, 374 b; C, 67 ¹⁾.

17 Marts. Mattis Iohanszenn, burger vdi Mallmøe, och hannss hustruff Thale Marquor.tz daather, som hand nu haffuer, och theris arffuinge ffinge breff paa en liidenn gaardt, som er fyre byndinge huss, liggendis vti Mallmøe nest østen optill fornæ Mattis Iohannszenns gaardt vnder ith thag met hannss huss vdtill allgaden och siidenn mett sitt gaardzrem och bygning vdt emodt hellig geesthuss, szom mestter Christienn, som waar canich vti Lundt, schall haffue till seg panttett aff en hanns mettbrødre, canick ther same stedtz, kalldis her Henrick Conradi, atthaffue, nyde, bruge och beholde for huer mandtzs tilltall, szom ther paa will eller kanndt thale vti noget maade, och ephther thi att fornæ mestter Christienn haffuer giffuit seg indt till riigenns fyenndne konning Christienn och bruger affuendtskioldt emodt riigett, och koninglige Maiestat ther fore paa kronenns wegne samme pant tillfaldet er, daag mett saadant skell, att handt och hannss hustruff Thale schulle gørre och giffue koninglige Maiestat ther fore nu till att udtspiise hannss naadis aarloug skiibe mett szaa møgenn fittallie, øll, brødt och anddett, szom her Albret Raffuensburg, her Iohann Vrnc, riddere. och mestter Anders Glaab, rentmestter, kunde spørge och vdt randszaghe, huadt och huor høgtt fornæ pantt seg forløbendis er vdi thet yttherstte, ephther att panttebreffuit icke findis tillstede attuere. Cum inhib. sol. Datum Køpennhaffnn, søndagenn iudica. Rel. Magnus Gøye, magister curie, et Andreas Gløb. III, 375; C, 67 b.

— Mattis Iohannszenn og hans Hustru, Thale Marquordtzsdatter, fik Brev for begges Livstid paa Oxiegaard i Oxie By, som Henning Bentsszenn nu iboer, mod at de skulle holde Gaarden bygt og forbedret og gjøre og give Kongen deraf den sædvanlige aarlige og visse Landgilde til Mallmøhuss; den, som iboer Gaarden, skal være dem hørige og lydige og ingen anden. Cum inhib. sol. Haffnie, domin. iudica. Rel. Andreas Gløb. III, 375 b; C, 67 b.

— Borgere i Haassøe i Thy skulde være skattefri i 5 Aar fra Datum, fordi de bygge og byggende vorde i Haassøe og paa det, at de des bedre skulde komme til Næring og Bjæring og opbygge samme By; i samme Tid skulde de være toldfri over hele Riget, ene undtaget paa Kongens Fiskerlejer ved Ffallstterboe og Skaenøer, hvor de skulde udgive Told og anden Rettighed som andre Undersaatter, der besøge samme Fiskerlejer. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 101 b; C, 247.

¹⁾ Kirekhist. Samlinger, I, 414—15.

18 Marts. Rasmus Olszenn ffich presentatz paa Weedt bye kirke vdi Ffalstter liggendis per resignationem dni. Martini Ioannis, daag met saa skell att handt schall were en reett euangeliske predicker och vden aldtt mendiskers sett och leere reent och claert predicke saagne faalckett thett hellig euangelium &c. Sambledis schall handt ey holde nogle vchristtelige ceremonier emodt Gutzs leerdom &c., och ther som handt nogre aff these forscreffne article icke holdendis worder, schall hanndt haffue forbraatt samme kircke, som samme breff, hanndt ther oppaa haffuer, ytthermere vdtuiser och indehollder. Datum Haffnie. secunda feria post dominicam iudica. Rel. Claues Daa till Raffnstrupp. III, 187; C, 156 b; T, 37 b.

— Niels Wallther, Borger i Steghe, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa det Møllested, som hans Vejrmølle nu er bygt paa, mod aarlig at give til Stege Slot 12 β danske til Jordeleje. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Anders Biillde, Ridder. III, 271; C, 314.

19 Marts. Per Hanszen, Hofsinde, fik Kvittans at have overantvordet Hr. Tygi Krabbe, Danmarcks Riges Marsk, paa Kongens Vegne, hvad Sølv og Penge, som han havde beseglet hos sig efter Niels¹⁾ Skreder, som blev rettet i Trundthiem, efter det Brev, som han til forn modtog derom fra Kongen. Cum claus. consv. Haffnie, fer. 3. post domin. iudica. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk. III, 271 b; C, 314 b.

21 Marts. Mester Fadder Bussestøber fik Livsbrev paa Nyebyegaard mod at bygge og forbedre Gaarden og aarlig give den sædvanligè Landgilde og anden Tjeneste og Rettighed til Køpnehaffns Slot; desligeste skal han hegne og frede Kongens Enghave, saa at der ikke vorder nogen Bryst derpaa for hans Forsømmelses Skyld. Cum inhib. sol. Haffnie, Torsd. efter Sønd. iudica. Rel. Hr. Iohann Vrne, Ridder. III, 272*; C, 314 b; smlgn. T, 39²⁾.

23 Marts. Christopher Hansszenn fik for Hr. Tyggi Krabbes, Ridders, Bøns Skyld Livsbrev paa S. Iyrgenns Gaard Hospital uden for Landtzskronne, at annamme, naar Lauritz Fraastt, som nu har det i Væрге, er død, dog at han holder den sædvanlige Tyngge og Tjeneste dér og holder saa mange syge og saare Mennesker, som den tilliggende Rente kan taale samt bygger og forbedrer Hospitalet, holder Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugger Skovene. Cum claus. consv.

¹⁾ Ienns. C.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 238.

Haffnie¹⁾, sabb. post domin. judica. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 376; C, 68; smlgn. T, 39 b.

23 Marts. Mester Christiern Huiidt fik Kvittans paa 125 lødige Mark, 6½ Lod 1 Kvintin forgyldt Sølv, som han antvordede Kongen selv efter dennes egen Befaling af det Sølv, som han annammede af Hr. Peder Lycke og som denne oppebar af Kirker i Ffywnn og Laffuendndt (smlgn. 18 Februar), og Kongen antvordede forskr. Mester Christiern 24 β danske for hvert Lod af samme Sølv, som han skulde give Folkene paa Kongens Orlogsskibe og til anden Udgift. Samme Datum. Rel. Harttuig Andersszenn, Fodermarsk, og Lauritz „sølfuer paep“. III, 271 b; C, 314 b; smlgn. T, 40.

24 Marts, Iyrgenn Guldsmet og hans Husfrue²⁾ Anne fik Livsbrev paa en Kronens Jord uden for Stubekøping, som kaldes Pere Gaard, mod at give den sædvanlige Skyld og Leje til Nykøping Slot. Cum claus. et inhib. consv. Haffnie, domin. palmarum. Rel. Knudt Guldenstiern. III, 187 b; C, 157.

— Hr. Peder Christiernssen fik for Biskop Offue Biilldes Bøns Skyld [og for den Tjeneste han selv som Biskoppens Kapellan har gjort Kongen og Riget³⁾] Livsbrev paa det Vikarie til Vor Frue Alter visitationis i Aarhuss Domkirke, som Mester Iennss Hannszenn nu har i Væрге, saaledes at naar denne dør eller Hr. Per Christiernszenn kan contentere og stille ham tilfreds, saa at han vil oplade ham det, eller forskr. Mester Iennss vil resignere eller oplade ham eller nogen anden samme Vikariedom, da skal Hr. Peder Christiernszenn uden alt ydermere Brev og Præsentats strax annamme samme Vikariedom til sig og siden nyde det i sin Livstid med al Tilliggelse, Gaard og Residens, Kjøbsted- og Landgods, Tjenere, Frugt, Opkomst, Rente og Rettighed, dog saa at han skal holde tilbørlig Tynge og Tjeneste deraf og holde Godset ved Hævd. Cum claus. et inhib. consv. Samme Datum. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 102; C, 247 b.

— Hr. Offue Biillde, Biskop til Aarhus, fik Kvittans paa 60 rh. Gld. i Guld, som han i forgangne Aar til S. Martini

¹⁾ Ex castro Haffnensi. C.

²⁾ I C er dette rettet til: Hustru.

³⁾ C.

Dag skulde give Kongen af Hatzherred, Endelage, Farde og mere Gods efter Pantebrevets Lydelse. Kiøpnehaffn, Palmesønd. Dns. rex per se. III, 102 b; C, 248; T, 41.

25 Marts. Iyrgenn Vrne fik Brev, at efter den Kontrakt og Forligelse, der er gaaet imellem ham og Fru Sophie, Ebbe Magensszens Efterleverske, om at, naar hun er død eller i hendes Livstid, om Iyrgenn Vrne kan stille hende til Freds, da skal han beholde [S. Iyrgenns] Hospital [uden for Mariboe] i sin Livstid efter det Brevs Lydelse, som han har derpaa, og skal han holde saa mange fattige, syge og „saare“ Mennesker til Kost, Klæder og Føde, som det tilliggende Gods kan taale at holde. Cum claus. et inhib. consv. Kiøpnehaffn [Slot¹], 2. fer. post domin. palmarum. Rel. Hr. Niels Lycke, Ridder. III, 187; C, 156 b. Smlgn. 1531, 19 Septbr.

— Hans Rytzslannd fik Livsbrev paa en Kronens Gaard i Nørløng (Wennebiergherred, Aastrupp Len), som Tyggi nu iboer, mod sædvanlig aarlig Landgilde og Skat. Haffnie, Mand. efter Palmesøndag, [under vort Signet¹]. Rel. Hr. Offue Lunge, Ridder. III, 102 b; C, 248; T, 41 b (her uden Datum).

26 Marts. Peder Falstter fik Livsbrev foruden al Afgift paa 2 øde Jorder i Halsløff i Ffalstter. Cum claus. et inhib. consv. Haffnie, fer. 3.²) post domin. palmarum. Dns. rex per se. III, 187 b; C, 157³).

27 Marts. Hr. Axell Bragde, Ridder, fik Brev, at efterat Kongen havde tilladt ham at indløse Ffraastteherred af Iennss Torbernszzenn (se 1530, 29 Juli), har han nu havt for Kongen en beseglet „handtscrifftt“, udgivet af Mester Torbernn Biillde, Degn i Lundt, og lydende, at forskr. Hr. Axell har fornøjet ham paa hans Søsters, Fru Birgittes, Ienss Torbernszszens Efterleverskes, Vegne 500 vægtige rh. Gld. i Guld og 1500 Mk. danske, som Herredet stod i Pant for. Thi tillader Kongen, at Hr. Axell Bragde maa nyde samme Herred med al kgl. Rente og Rettighed som sit fri, brugelige Pant, uafløst i 15 Aar fra det Brevs Datum, som han fik af Kongen derpaa, og dør han forinden, skal hans Søn Lauge Bragde, Kongens Hofsinde, nyde Herredet i Resten af Aarene. Efter den Tids Forløb skal han,

¹) C.

²) Tirsdag. C.

³) Danske Mag. IV Række, IV, 239.

hans Søn eller deres Arvinger nyde Herredet som Pant, indtil det afløses dem for forskr. 500 Gld. og 1500 Mk. De skulle deraf give og gjøre saadan Tjeneste og aarlig Afgift, som der plejede den Tid, Hr. Aage Andersszenn og Iennss Torbernesszenn havde det i Pant, samt holde Godset ved Magt, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Kronens Skove. Cum inhib. sol. Haffnie, 4. fer. post domin. palmarum. Dns. rex per se. III, 376 b; C, 68¹⁾).

27 Marts. Aruidt Wulffstandt fik 6 Aars Brev paa Karllebye og Gremestrupp Birker i Ffalstter, at nyde, naar de Aar ere ude, hvori Magenns Falstter har Brev derpaa, dog Dronning Sophies Livgeding uforkrænket; han skal aarlig yde den halve visse Rente deraf til Køpnehaffn og ikke afhænde fra Godset nogle af de derpaa fødte Sønner af Vordnede, heller ikke forhugge Skovene. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester, og Hr. Oluff Roszennkrantz, Ridder. III, 188; C, 157.

— Skipper Anders Skaatthe fik Brev, at han i sin Livstid skal have 28 Mk. danske til at betale sin Husleje med i Køpnehaffn, hvilke han skal oppebære inden S. Dionisii Dag (9 Oktbr.). Samme Datum. Dns. rex per se. III, 272; smlgn. T, 44²⁾).

— Iess Wintter, Borgemester i Ysttedt, maa lade opbygge en Mølle og øde Møllested uden for Ysttedt, som kaldes Munkeburg, og siden nyde den fri og kvit med den Skyld og Afgift, som aarlig afgaar deraf, og med al ret Tilliggelse, „dam och dambondt“, indtil Kongen tilsiger. Cum inhib. sol. Samme Datum, [under vort Signet³⁾]. Dns. rex per se⁴⁾. III, 378 b; C, 69; T, 43 b.

— Hans Hiortt, Borgemester i Ysttedt, fik Brev ad gratiam paa den Vandmølle, som ligger til Graabrødre Kloster i Ysttedt. Cum claus. consv. Køpnehaffn, Onsd. efter Palmesøndag. Rel. Dns. Absalon Bragde, eques auratus⁵⁾. III, 378 b; C, 69 b; T, 43 b (her overstreget⁶⁾).

1 April. Byrrye Trollde fik Brev, at naar hans Fader, Hr. Iacob Trollde, Ridder, er død, skal han annamme Gerssherred⁷⁾

1) Danske Mag. IV Række, IV, 329—30.

2) Kjøbenhavns Diplom. II, 239.

3) C, men overstreget.

4) T har: Rel. Mesther Iesper.

5) Absalon B[r]jade, miles. C. Mester Iesper. T.

6) Kirkehist. Samlinger, I, 414.

7) Gressherred. III.

og siden nyde det i 10 Aar med al kgl. Ret, dog at han deraf skal gjøre og give slig Tyng og Tjeneste, som Forleningsbrevet derpaa til hans Fader udviser, samt holde Bønderne og Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Ligeledes skal han i 10 Aar efter sin Faders Død uafløst nyde Kronens Kjøbstad Wæe efter sin Faders Pantebrev, dog at han stiller sine Medarvinger tilfreds for deres Part i Pantesummen, og siden indtil den afløses ham; Tyng, Tjeneste og Afgift skal han give deraf, som Faderen har givet efter de Breve, han har derpaa. Cum inhib. sol. Haffnie, altera die [festi¹] paschatis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 377 b; C, 68 b²).

4 April. Byrgi Wulffstandt fik Brev, at Kongen har undt ham til evig Ejendom en Niels Bragdis Gaard i Ynng (Yffnetoffte Sogn, Lysttersherred), som Peder iboer og som er forbrudt, da Niels Bragde, som var Hr. Niels Bragdis Søn, førte Avindskjold mod Kongen og hans fædrene Rige og imod hans Ed og Løfte etc. Cum inhib. sol. Haffnie, S. Ambrosii Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 378; C, 69.

5 April. Christopher Roszennkrantz fik Livsbrev paa Medelszom og Sunderliung Herreder at nyde som frit, brugeligt Pant efter hans Moders, Fru Birgittes, Pantebrev, dog at han gjør den tilbørlige Tyng og Tjeneste deraf og holder Godset ved Hævd. Cum [aliis³] claus. consv. et, inhib. sol. Haffnie, Fred. efter Paaske. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 103; C, 248.

6 April. Hr. Axell Vgerup, Ridder, fik Brev paa Søllffuitzburg Slot og Len, kvit og fri, i 6 Aar efter den Tid, hvorpaa hans tidligere Brev lyder, dog at han deraf skal gjøre tilbørlig Tjeneste, holde Slottet ved Bygning, Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov osv.; han skal gjøre Kongen Regnskab for, hvad Vrag der indkommer, og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Haffnie, sabb. quasimodogeniti. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 384 b; C, 125 b⁴).

¹) C.

²) Danske Mag. IV Række, IV, 335.

³) mangler i C.

⁴) her blandt de fynske Breve, men i Marginen staar: skall were vdi Skaane; desuden er der ved Skaane (C, 69 b) en Henvisning.

7 April. Fru Anne¹⁾, Peder Størllis, har berettet for Kongen, at den Tid, hendes første Husbonde, Seuerin Saxstrup, blev slagen i Rigets Rejse, var han besværet med stor Gjæld og hun havde ét Barn med ham, „och epther hannss dødt wiillde hun [icke²⁾] eller same barnns werie kende seg wedt samme gieldt och gaff seg till tynge och sagde seg aff mett arruff och gieldt“; og havde hun efter hans Død kun et Bol i Gerssherred og noget Løvsøre, og samme Arv faldt Kongen til paa Kronens Vegne. Da har Kongen for den Troskab, som forskr. Seuerin Saxstrup udviste, undt hans Søn, Biørns Saxstrup, til evindelig Eje samme Gods og Løvsøre, som er 1 Bol i Knabberuppe (Linderup Sogn, Gerssherred), giver 3 Pd. Smør og 3 β, samt en Signetring, 23¹/₂ Lod Sølv, 9 Sengedyner, onde og gode, 2 Hoveddyner, en Bænkedyne og 6 Køer. Cum inhib. sol. Haffnie, domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 378 b; C, 69 b; smlgn. T, 50.

II April. Borgemester, Raadmænd og Menighed i WardtbiERG skulle i 6 Aar være fri for Rytterhold, for at udgjøre Fetalie og for al kgl. Tynge undtagen aarlig Byskat; kommer der dog nogen Fejde paa i den Tid, skulle de være forpligtede til at gjøre som andre Borgere i Riget, og forinden skulle de bygge, forbedre og befæste Byen med Volde, Grave og i anden Maade, som andre gode, tro Undersaatter bør gjøre. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, Torsd. efter quasimodogeniti Søndag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 384 b; C, 125 b³⁾.

— Hr. Hans Skoffgordt fik Kvittans paa 100 Mk., som han fornøjede Hr. Tygge Krabbe paa Kongens Vegne og som han skulde give Kongen til paa det Mageskifte, hvilket han gjorde med en Kronens Bonde, kaldet Christoffer Mogenszen i Gundestorp om den Gaard, „som hand nu vdi [boer?]“, liggende i Vram Sogn i Sønderasboherred. Haffnie, 5. fer. post domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Ridder, Marsk. C, 70.

12 April. Per Hansszenn, Borger i Skeelskøer, fik Livsbrev paa en Jord, som hører til Skelskøer og kaldes Foged

¹⁾ I T kaldes hun Fru Elsze.

²⁾ mangler i C.

³⁾ blandt de fynske Breve ligesom Brevet S. 307.

Vænge, vesten for Byen, dog mod den sædvanlige Afgift deraf til Byen. Cum inhib. sol. Haffnie, 6 fer. post domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Knudt Rudt. III, 272 b.

13 April. Mester Christiern Huiid, decanus Haffnensis, fik Livsbrev paa Kronens Gaard Rosbecks Møllegaard¹⁾ med al Tilliggelse, ene undtaget Møllestedet, hvorpaa Møllen skal staa, hvilket Kongen vil lade bese og selv opbygge; han skal nyde den uden al Afgift, dog uforkrænket det Brev, Kongen til forn har givet Ienss Broelegger, Borgemester, paa forskr. Mølle, og han skal holde Gaarden ved Magt etc. Cum inhib. sol. Haffnie, sabbato post domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Iohann Vrne, Ridder, og Mester Anders Glaab, Rentemester. III, 272 b*; T, 52 b (her uden Datum)²⁾. Smlgn. 7 Maj.

— Iacob³⁾ Hardenbiery har været for Kongen med et aabent, beseglet Pergamentsbrev, udgivet af Prior og menige Conventsbrødre i Helligaands Klosteret i Ffoborg og lydende, at de alle samdrægtelig have undt, at forskr. Iacob Hardenbiery maa og skal i sin Livstid have Husbondhold, Forsvar og al anden Herlighed over alt deres Kloster og alle de vordnede Tjenere og Gods, der tilligger, Kjøbstedgoods saa vel som Landgoods, med flere Ord og Vilkaar. Dette Brev stadfæster Kongen, dog med saa Skjel, at han aarlig betimelig og ubehindret skal lade Prioren og Brødrene fange, hvad aarlig Landgilde, Rente og Rettighed, som samme deres Klosters Hospitalsgoods og egen Ejendom kan skyldte, eftersom deres Brev udviser. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Knudt Guldenstiernne, Electus til Otthensze, og Hr. Magenns Gøye, Ridder og D. R. Hofmester. III, 156; C, 126.

16 April. Hellig geestthuss vdi Køpnehaffn ffich breff, att ther er bereett for kongelig Maiestat, huorledis att nogle aff Køpnehaffns burgere haffue thennom fortaget och wille gøre ith allmyndigt strede egemenn hellig geestthuss hospitaell indt att theris aghe portt och saa egemenn claastreritt ther samme stedtzs, huilckett samme haaspitaell komme storligenn till skade paa theriss beste huse. Thi haffuer kongelig Maiestat aff sunderlig gunst och naade vntt och tiladett, att samme haaspitaell ey saa schall attsplidiz, men schall bliffue wedt sin bygning widt fuldt magtt, ligeruiiss som thett nu begrebet och skickett er. Cum inhib. sol. Datum Haffnie, 3. feria post domin.

¹⁾ Rosbecks Mølle og Gaard. T.

²⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 239.

³⁾ Iachim. C.

misericordia domini. Ad mandatum regie Maiestatis proprium, presente domino Olauo Roszenkrantz. III, 273 ¹⁾).

17 April. Hr. Iohann Biørnn, Ridder, fik Brev „eygendelig“ til sig og Arvinger paa hvad Del og Ret, som Kongen har i S. Gertrudtzs Kirke og „keergaardt“ i Kjøpnehaffnn paa Roszengardt. Cum claus. et inhib. sol. Haffnie, 4. fer. post domin. miseric. dni. Dns. rex per se. III, 273 b ²⁾).

18 April. Wulff van Margburg og hans Barn efter ham fik Livsbrev paa en Kronens Bo i Kjøpnehaffnn, liggende op til den Bod, som Per Clausszenn nu iboer, at nyde uden Afgift; efter begges Død skal den komme ubehindret til Kronen igjen. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, 5. fer. post domin. misericordia dni. Rel. Hartuig Andersszenn. III, 273 b; T 54 ³⁾).

— Her Hanns Ibsszenn ffich presentatz vdi sin lifuis tiidt paa Allersløff kircke per resignationem dni. Magni lennsszenn, daag mett saa skell, att hanndt schall were en reett euangeliske predicker och vden aldt mendiskenns seett och leerre, rene och klare predicke och forkynde saagne faalchett Gudtzs ordt. Sammeledis schall hanndt ey holde nogle vchristtelige cerimonier emodt Gutzs leerdome &c., mett andre flere article, som samme presentatz yttermere indeholder och vdtuuser. Datum Haffnie, 5. feria post domin. misericordia domini. Dns. rex per se. III, 273.

20 April. Hr. Mauritz Olssenn, Ridder, fik Brev, at han skal beholde Lyckaae Slot og Len uafløst i sin Livstid og hans Arvinger siden, indtil det afløses dem efter Pantebrevets Udvisning; dog skal han gjøre deraf sliig Tyngde, Afgift og Tjeneste, som Forleningsbrevet indeholder. Cum inhib. sol. Haffnie, sabb. post domin. misericordia dni. Dns. rex per se. III, 379; C, 70.

— Wiisbye burgere paa Gottlandt ffinge kongelig Maiestatis breff, att epher thi att the brødre, som waare vdi graabrødre claafter vdi fornæ Wiisbye, ere nogenn tiidt siidenn vdtgangene &c., och burgernne haffue siidenn skickett samme claafter till ith hospitaell och there attuulle indtlegge fattige, siuge mendisker, tha haffuer kongelig Maiestat ex speciali gratia vntt thennom samme claafter till itt hospitaell, epher som thett nu tillskickett er. Thesligestt att alle the iorde, agere, eyngde, bedinge och eygendome, som haffue tillfornn tilleigett hellig gestthuss och andre øde kircker ther same stedtz, szom nu ingenn tiennistte vti holddis och brugis, skulle och mue her epher till euuig tiidt bliffue till fornæ nye hospitaell met ald

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 239.

²⁾ Smstds. I, 380. Ny kirkehist. Samlinger, V, 422.

³⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 240.

thendt rentte, there aff kandt gaa och pleyger aarligen aff attgaa, daag att samme rentte skal aldenistte wendis och bliffue till samme fattige, siuge och saare mendiskers nytthe, behouff och vpholdelse, och till ingenn andenn mandtsz nytthe vti noger maade. Cum inhib. sol. Datum Haffnie, sabbato prox. post domin. misericordia domini. Dns. rex per se. III, 390 b; C, 70.

20 April. Hanns Stygge fik Brev, at han har berettet for Kongen, at han og Medarvinger have arvet noget Gods i Westterherred, hvoraf der i nogen Tid har gaaet 1 Td. Smør og Ledingspenninge til Kronen „[och¹] for en hans forelder bleff gifft och fich en vffrii mandt“, og samme Gods er nu ved ret Arv kommet til frit Folk igjen. Da har Kongen tilladt ham, at han i sin Livstid selv maa beholde samme Td. Smør og Ledingspenninge, dog at det efter hans Død igjen skal komme til Kronen. Samme Datum. [Rel. Hr. Tygge Krabbe, Ridder²]. III, 103; C, 248 b.

21 April. Iens Mortenszen i Glorup fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Gaard i Westterbølle, som Per Lesszøe sidst iboede, at nyde for deres rette Bøndereje mod at give Kronen sædvanlig Landgilde, Gjæsteri og anden Rettighed og dertil Leding som andre Kronens Bønder i Rindtsherred. Cum inhib. sol. Haffnie, domin. jubilate. Rel. Iennss Huass til Kaass. III, 103 b; C, 248 b.

26 April. Biørn Skyttthe fik for den Troskab og Vilighed, han nu har vist i denne Fejde, Livsbrev, fri og kvit, paa to Gaarde, som kaldes Wiigenn; den ene, som han selv iboer, i Onsall Sogn, skylder 2 Pd. 4 Mk. Smør og for et øde Gods $\frac{1}{2}$ Pd. Smør, $10\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 12 Skp. Havre, den anden smstds., som Erich Szommer iboer, skylder 3 Pd. 10 Mk. Smør, 12 Skp. Byg og 12 Skp. Havre. Cum claus. consv. et inhib. sol. Haffnie, 6 fer. post domin. jubilate. Rel. Hr. Trude Wulfstandt. III, 379 b; C, 70 b; T, 56 b (her uden Datum); smlgn. 45 b³).

— Michell Scriffuer fik et lignende Brev paa den Gaard i Torstorp, som han nu selv iboer, dog mod den sædvanlige Landgilde og Rettighed til Kronen. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. III, 379 b; C, 70 b; T, 56 b (her uden Datum).

¹) mangler i C.

²) C.

³) Danske Mag. IV Række, IV, 342.

28 April¹⁾. Her Niels Roszenkrantz, biscop till Burglom, ffich breff, att kongelige Maiestat haffuer vntt och tilladet, att ther som Gudt haffuer forseett, att handt biscop Stygge Krumpenns dødt och affgang offuerleffuendis worder, thaa maa och schall handt igenn strax till seg vbehindrett anamme Burglom biscops dom mett aldt sin rettighedt, atthaffue, nyde och beholde sin liiffuuii tiidt, daag att ther som handt will resignere och vplade nogenn forne Borglom biscopdom, ephther handt thett fangendis worder, tha schall thet icke skee vdenn kongelige Maiestats eller hans naadis ephtherkomendis konninger vdi Danmarckis sambtycke. Cum inhib. Datum Haffnie, domin. cantate. Rel. Her Magens Gøye, [ritter²⁾], magister curie. III, 103 b; C, 248 b³⁾.

— Iohan Friiss til Hesszelagergaard, Kongens Sekretær, fik Livsbrev paa Roenbecksgaard med al Tilliggelse. Cum claus. et inhib. consv. Haffnie, Sønd. cantate. Rel. Ioachim Rønnou, episcopus Roschilldennis. III, 281 b*.

30 April. Fru Sophia, Hr. Albret Raffuensburgis, Ridders, Efterleverske, fik Brev, at da Hannss Michelsszenn nu er hos Kong Christiernn og fører Avindskjold mod Riget, er hans Gods forbrudt til Kronen. Thi giver Kongen forskr. Fru Sophie en ham tilhørende Gaard, som ligger i Mallmøe sønden Teglgaaardsstræde, som løber norden for Graabrødre, vesten S. Knudtz Gaard og østen og norden for Hannss Kaacks øde Jorde, med Huse, Bygning og Gaardsrum til evindeligen Ejendom, dog undtagen Abildgaarden, Kaalgaarden og Haverummet, som tilligger eller har tilligget, hvilket Kongen selv vil beholde til Mallmøehuss Slot. Cum inhib. sol. Haffnie, 3. fer. post domin. cantate. Rel. Mester Anders Glob. III, 380; C, 70 b⁴⁾.

— Fru Sophia Podebusk fik Brev paa Ffallstterboe Slot og Len, fri og kvit, uafløst til næstkommende Paaske, med al kgl. Rente og Rettighed, undtagen én Skp. Havre, som hendes Husbonde, Hr. Albret Raffuensburg, Ridder, plejede at oppebære af hver Bonde i Skutzherrred, og de Boder, som ligge paa Torvet i Ffallstterboe. Thi byder Kongen alle Kronens Bønder og Tjenere at være hende lydige osv. Samme Datum og Rel. III, 380; C, 71.

¹⁾ I Concepten findes af denne Datum ogsaa den bekjendte Fuldmagt for Knud Gyldestjerne; heraf savnes dog Begyndelsen, da et Blad her er udrevet. Fuldmagten findes fuldstændig i Fredeik den førstes norske Registrant og er derefter trykt Diplom. Norvegicum, V, 1073.

²⁾ C. .

³⁾ Ny kirkehist. Samlinger, IV, 469.

⁴⁾ Danske Mag. III Række, I, 244.

30 April. Trugels Temmermandt fik Livsbrev uden al Leje eller Hyre, fri og kvit, paa den Bod hos Møntergaarden, som han nu iboer. Samme Datum. Rel. Hr. Iohann Vrne, Ridder. III, 274 b; C, 315 b¹⁾.

— Per Hannszenn fik Brev ad gratiam paa Kronens Gaard Nyegaard i Otthzherred uden al Afgift. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder. III, 279 b; C, 249.

— Peder Skram, Hofsinde, fik Kvittans paa 484 Lod²⁾ 1½ Kvintin Sølv, 121 Mk. danske³⁾, som han har oppebaaret af Brandskatten i Norge og nu antvordet fra sig. Samme Datum. Rel. Magister Andreas Glob. III, 104; C, 249; T, 61 (her uden Datum).

— Hr. Iohann Oxe, Ridder, har ladet overantvorde Kongen 70 Øxne, som skulle afregnes i hans Afgift; hvad de „løbe mere“ end hans Afgift, skal Kongen betale ham. Samme Datum. Rel. Per Willatsszenn, Slotsskriver paa Køpnehaffnn. III, 274; C, 315 b.

1 Maj. Eyller Rønnou har gjort et Magelag med Kongen hvorved denne faar en Gaard i Vlbølle By og Sogn (Salingherred), som Hannss Lauritsszenn iboer, giver 6 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Galt, 12 β Arbejdspenninge, 2 Gjæs, 4 Høns, 1 Mk. og 1 Ørtug Havre til Gjæsteri, medens Eyller Rønnou af Kongen faar en Gaard i Kircke By og Sogn (Sundtzherred), som Per Siuerdsszenn iboer, skylder 3 Ørtug Byg, en halv Bolgalt, ½ Skp. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 12 β Arbejdspenninge. Haffnie, primo die May. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk. III, 157; C, 126 b.

2 Maj. Magister Martinus Krabbe, Secretarius, fik Ejendomsbrev paa en Kronens Jord i Sømershaffnn, som kaldes Kongs Jorden, at nyde fri og kvit. Haffnie, 5. fer. post domin. cantate. Dns. rex per se, III, 380 b; C, 71.

— Iens Selindtzsfader fik Livsbrev paa Gubbenes Færge mod den sædvanlige Afgift til Nykøping Slot. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 188; C, 157; T, 62 (her uden Datum).

4 Maj. Harttuig Andersszenn Wullffeldt fik Brev paa Ffalstterboe Slot og Len med al Tilliggelse, som Hr.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 240.

²⁾ 384 Lod. T.

³⁾ 131 Mk. danske. T.

Albrecht Raffuennsburg, Ridder, havde dertil, undtagen de Boder, som ligge paa Markedet i Ffallsterboe, og én Skp. Havre, som hver Bonde plejede at give i det tilliggende Herred for at være toldfri paa Høstmarkedet, og ligeledes undtaget Trelleburg By, som Hr. Albrecht havde dertil. Han skal nyde Lenet uden al Afgift, men holde Slottet ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Af det Vrag, der falder under Landet og med Rette kan tilkomme Kronen, skal han give Kongen Halvdelen efter Regnskab, og han skal annamme Lenet til førstkommende Paaske. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, sabb. post festum Philippi et Iacobi ap. Dns. rex per se. — Siden blev dette Brev, eodem anno et loco et 2. feria post Petri ad vincula [6 August] forandret til at lyde paa hans Livstid. Rel. Dns. Tycko Krabbe, marschalcus, et Ioannes Vrnne, equites aurati¹⁾. III, 380 b; C, 71 b.

4 Maj. Iens Huass til Kaass fik Kvittans, at han nu har antvordet Kongen 862 Lod Sølv af Hinge og Wlborg Herreder og 403 Lod Sølv af Morss, samt 20 Lod Sølv, som Hr. Magenns Loffuenbalch havde antvordet ham af Nørriungherred, som de efter Kongens Befaling og med Danmarcks Riges Raads Vilje og Samtykke havde udtaget af alle Sognekirker, som de af Kongen have i Forlening, og beløber Summen af al forskr. Sølv sig til 1192 Lod Sølv. Haffnie, sabb. post festum S. Philippi et Iacobi ap. Dag. Rel. Lauris Iuttemandt, „søllfuer paep“. III, 104; C, 249 b.

7 Maj. Mester Christiern Huiidt fik Livsbrev, fri og kvit, paa Rosbecks Mølle og Møllefang, mod at han med det første skal opbygge samme Mølle. Haffnie, Tirsd. efter Hellig Korsdag invent. Rel. Mester Anders Glaab, Rentemester. III, 274*; T, 63 b (her uden Datum). Smlgn. 13 April.

9 Maj. Iens Huass til Kaass fik Brev, at Kongen har undt og givet ham og hans Arvinger en Abildhave i Wiiburg, som tilhører Kongen og Kronen paa S. Martini Kirkes Vegne og Hr. Christiern Thygesszenn sidst havde i Væрге; Haven ligger sønden S. Nicolai Kirke imellem Hr. Iacob Hansszennss Staldgaard og „Trilldis gaardt“, som Mattis Lauritsszenn nu

¹⁾ milites. C.

iboer. Cum [claus. et¹⁾] inhib. [consv.¹⁾. Haffnie, die ascensionis dni. Dns. rex per se. III, 104 b; C, 249 b²⁾.

9 Maj. Oluff Scriffuer, Borger i Køpnehaffnn, fik Ejendomsbrev paa Kongens Del og Ret i den Jord, der ligger tvært over fra Vingaarden ud med Stranden, 18 Alen i Længde, og fik ligeledes Stadfæstelse paa den Del, Lod og Anpart, som tilkommer Oluff Matsszenn og Skipper Seuerin i samme Jord, hvilken de have solgt ham. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 274³⁾.

15 Maj. Hr. Magens Guldenstiern, Ridder, maa indløse Mallmøhuss Slot og Len af Hr. Albrecht Raffnsburgis Arvinger for den Sum, det staar i Pant for, og siden beholde det mod samme Tjeneste og Afgift som hin. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, 4. fer. post domin. exaudi. III, 384; C, 75 b.

17 Maj. Iyrgenn Nielszenn, Foged paa Sampszøe, fik Brev i 10 Aar fra Datum paa den Gaard i Sollemarck, som han nu iboer, at nyde etc., dog at han skal være Lensmanden paa Kallingburg hørig og lydige og give den sædvanlige Afgift og Tjeneste til samme Slot; han skal bygge og forbedre Gaarden og hjælpe Almuen der paa Landet til Lov, Skjel og Ret og ej forhugge Skovene etc. Kallingburg, 6. fer. post domin. exaudi. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 274 b; C, 315 b.

23 Maj. Seuerin Olsszen, Vicar til Hellig tre Kongers Alter i Roskiildt, fik Stadfæstelse paa et Kong Christiernns Brev paa en Jord i Roskiildt ved S. Lucii Kirke, som han gav samme Alter; ligeledes har Kongen undt ham og følgende Vicarier al den Ret, som kan tilfalde Kronen i det lille Stykke Jord, som ligger vesten hos den Jord, som Kong Christiernns Brev lyder paa, og som strækker sig til det „herr streede“, som for nogle Aar siden løb ned til Roeszennkeelde og nu er indhegnet og lukket igjen, hvilket tidligere Vicarier altid havde havt i Værge. Cum inhib. sol. Kallingburg, 5. fer. post domin. penthecostes. Dns. rex per se. III, 275; C, 316.

25 Maj. Iyrgen Scriffuer og hans Hustru Charine paa Sampszøe fik Brev for begges Livstid paa den Gaard, de nu

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Ny kirkeh:st. Samlinger, V, 547.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomater, II, 240.

ibo, mod aarlig at give deraf 16 Mk. danske til Kallingburg Slot, efter som Hr. Iohan Vrne, Ridder, Embedsmand paa Køpnehaffnns Slot, har „forsettett“, den Tid han havde Kallingburg i Forlening. Cum claus. et inhib. sol. Kallingburg, Lørd. i Pindseuge. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder, D. R. Hofmester. III, 275; C, 316.

4 Juni. Her Iens Lauritssenn ffich presentatz paa Ørs-løff kircke vti Wordingburg leen ligendis per obitum dni. Ioannis Iacobi, vltimi posessoris, dog att hanndt schall predicke oc leere hannss saagne faalch thett hellig euangelium &c. Datum Wordingburg, tiisdagenn nestt epher Gutzs legoms dag. Rel. Her Henrick Gøye, ridder. III, 275 b; C, 316 b.

5 Juni. Borgemester, Raad og Menighed i Nyekøping paa Falstter fik Brev at maatte bruge Graabrødreklosterets Kirke til deres Sognekirke, og det Hus smstds., hvori Ringeporten er, til et Raadhus, da de have berettet, at alle Munkene ere udgangne deraf og have forladt samme Kloster; med hvad anden Bygning, der er i Klosteret, skulle de ikke befatte sig. Cum inhib. et claus. consv. Nyekøping, Onsd. efter corporis Christi. Rel. Hr. Magenns Gøye, in præsentia dni. regis. III, 188 b; C, 157 b.

10 Juni. Her Henning Balterszenn ffich presentatz paa S. Clemintzs kircke vti Randers per obitum dni. Petri Olavi, vltimi posessoris, dog att hanndt schall predicke Gutzs reene och clarre ordt &c. Datum Nyekøping, mandagen nestt epher S. Bonifacii dag. De mandato regie Maiestatis proprio. III, 104 b; C, 250¹⁾.

17 Juni. Knudt Gulldenstierne fik Kvittans paa 2 forgyldte Kalke med deres Diske, 3 Sølv Ampel, 3 Sølv „padse“, 1 Sølv Pixis, en Sølvskaal, som han annammede til Inventarium paa Nyekøping den Tid, han modtog Slottet; ligeledes for 2 Lødemark og 11 Lod Sølv, som bleve fundne i Aastrupp Kirke, senere end det andet Sølv blev udtaget deraf. Cum claus. consv. Nyekøping Slot, S. Botulphi Dag. Dns. rex per se. III, 188 b; C, 157 b; T, 78 b (her uden Datum).

18 Juni. Her Hanns Holdstte, saagneprest vti Nyekøping, ffich presentatz paa graabrødre kircke vti Nyekøping, som kongelig Maiestat haffuer vntt och giffuit borgerne ther till en saagne kircke, epher thi att thendt gamble schall affbrydis, och schall hanndt selluff setthe och flye seg en capellaenn, som hannom schall vnder-

¹⁾ Ny kirkehist. Samlinger, II, 727—28.

stundom hielpe attpredicke &c. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Nyekøping, altera die post Botulphi abbat. Rel. Her Magenns Gøye, Danmarcks riigis hoffmestter, och Knudt Guldenstiern paa Nyekøping. embitzmandt. III, 189; C, 158.

19 Juni. Mattis Kamersuennndt fik Livsbrev, fri og kvit, paa den Helligaands Gaard i Waardingburg, „epther thi att ther waar ingenn renntte till vdenn noger wenge“, mod at han skal holde Gaarden ved Magt etc. Wordingburg, Onsd. efter S. Botulphi abb. Dag. Dns. rex per se. III, 275 b; C, 316 b.

— Bønder og menige Almue i Wixnes have berettet for Kongen, at de bo langt fra deres Sognekirke Thorss og at det er en svar, ond Vej om Vinteren mellem Wixnes og Thorss etc., saa deres Sognepræst er dem langt fra. Thi har Kongen tilladt dem at have en Kapellan i Wixnes i Byen hos dem, mod at de selv skulle lønne ham med Tiende eller anden Redsel, efter hvad de bedst kunne fordrages derom; de skulle ikke udlægge ham nogen Ager eller Jord fra deres Gaarde og være fri og kvit for den anden Sognepræst i Thorss. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester, og Knudt Guldenstiern, Embedsmand paa Nyekøping. III, 189; C, 158.

21 Juni. Niels Olsszenn, Borger i Prestøe, fik Ejendomsbrev paa, hvad Ret Kronen har i S. Gertrudtz Gildeshus med sit Gaardsrum i Prestøe. Cum inhib. sol. Truggewellde, 6. fer. post S. Botulphi abb. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 276; C, 316 b.

— Mattis Hanszenn, Borger i Prestøe, fik Ejendomsbrev paa hvad Ret, Kronen har i et Stykke øde og ubygt Jord i Prestøe, liggende paa S. Gertrudtz Kirkegaard og strækkende sig i Længden sønder og nør fra S. Gertrudtz Kapel og til Morten Suenszenns Gaard, som han nu iboer, og i Bredde vester og øster til Kirkegaardsmuren, med samme Mur, saa vidt som forskr. Jord er indhegnet dermed. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 276; C, 316 b.

— Hannss Ibsszenn, Borger smstds., fik et lignende Brev paa Kronens Ret i et Stykke Jord i Prestøe, østen ved S. Gertrudtz Kapel og vesten ved Per Andersszens Gaard, hviket strækker sig i Længden sønder ud til Gaden og i Bredden norden ved Vandet, og op til den Jord, som Mattis Hanszenn

nu fik Brev paa. Cum inhib. sol. Køghe, 6. fer. post Botulphi. Rel. Hr. Iohann Vrne, Ridder. III, 276 b; C, 317.

28 Juni. Eyller Rønnou til Huickeldt maa indløse det Gods i Kiirckebye Sogn, Aallderup Sogn og andetsteds, som Axell Ficksszenn og hans Medarvinger have i Pant, og siden beholde det, indtil det afløses ham af Kongen. Haffnie, vigilia S. apost. Petri et Pauli. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Ridder og Marsk. III, 156 b; C, 126¹).

Allmugen vdi Laaland finge saadantt itth breff.

29 Juni. Wii Ffrederiich met Gutzs naade gøre alle witterligt, att nu siist wi wore paa wortt slott Nyekøping, tha waare wore vndersaatte, kronne tiennere, bynder och allmuge vti Laalandt, fore oss och beklagett thee atskillige besuerringe och tyng, som thennum paa leggis, yththermere endt som børligt og sedtuonligt pleiger attuere. Ffurstt beklagede thee, att the waarnede sønner, som tienne bundenn fore heeltt eller haltt aar, besuaaris aff wore leensmendt mett besunderlig beskattning, fore thee mue tienne bundenn; thesligestte att frye self eygere bønder sønner platzses och deelis atbygge paa kronnens. Sammeledis att the besuaaris mett vseduonligt gesterii aff leensmendenne och mett scriffuer gesterii, och att naar nogle bynder eller tiennere feste nogle gaarde, tha trengis thee tiill attgiffue scriffuerenn en tønne haffre. Ithermere beklage thee, at thee giffue nogett kornn och pendinge fore egtt och arbeide aarligen, och ther ofuer trenges thee attliguell tiill attarbeide, aghe och vdtgiffue kornn och pendinge, och att thee huertt aar trengis tiill attholde theris lanndtgieldt hoess thennom och icke kundne bliffue thett quiitt, førenndt szaae tiidenn kommer igenn, och jeensmendenne wille thet icke anamme aff thennom, huilckett som er thennom tiill skade och affdragt. Sammeledis att the trengis tiill attgiffue xij β for huertt skatte lam och xxiiij marck danske for huer tønne smør. Thesligeste att enddaag thee haffue priuilegier, att thee mue segle mett theris egne hieemfødde queyg och andett tiill theris gaardtz behouff, daag attliguell trenge leensmendenne thennom en guldenn aff for hueer reysze, att the seygle. Tha fore wore forne vndersaattis berettning och klage haffue wii mett wortt elskelige Dannemarcks riigis raadt here nu tiillstede offuerueigede saadanne klagemaall och forne wore vndersaatte offuer aldt Laalandt boennis tiill gaffuen, beste och bestandt giordt theer saadann en skiickelse opaa, som here epher fylger: Ffurstt att ingenn waarnede sønner, som ere hieemme hoess theris fader eller tienne bundenn heeltt eller haltt aar, schulle beskattis mett nogen beskattning eller besuaaris mett nogett vdtlegning, fore thii thee tienne bundenn, vdenn thee, som ere pebersuenne, och andre,

4) Danske Mag. IV Række, IV, 228 (her dateret S. Petri et Pauli Dag 1533 [!]).

som besøge feskerye och icke haffue tienniste heelt eller haltt aar hoess bunden, thee samme schulle haffue haasbundtholdt aff wore leensmenndt, om thee ere fødde paa wortt och kronnenns, och thee andre, som tienne for heeltt eller haltt aars tienniste, schulle icke besuaaris aff wore leensmenndt, førenndt thee feste gaarde, och huore som nogenn frii self eyger bundne, som haffuer icke vdenn een søn, tha schall thenndt bliffue wedt samme bundegodtzs epther hanns faders dødt, och thett schall icke formeeniss hannom attuere friie och vbehindrett hoess sin fader tiill attkaldis ther aff tiill nogett andett boelig vti noger maade; daag som selfeyger bynnder haffue flere sønner, endt som forscreffuit staar, tha schall een, som dueligestt er, were frii och nyde gaardenn och icke deelis eller meyllis tiill staffuenns ther fran, och wor embitzsmandt atthaffue magtt attage burgenn af thee andre sønner, att thee icke flytte aff godtzset annderstedtzs attboe och bygge endt paa wortt och kronnenns; och ther som thendt dør, ther bundegodtzset tiillhører och boer paa godtzset, tha schall aldt tiidt thenndt, som neest arffuing er tiill gaardenn, haffue magtt attupsiige thett godtzs, handt paa boer, och indtflytte paa siitt frye bundegodtzs. Om gesterii wille wii, att ingenn wore och kronnenns bynder schulle, besuaaris mett flere heste vti nogett gesterii endt som aff arriildtzs tiidt pleyger attuere sedtuaan, och icke hellder flere karle och faalck ther hoess endt som hesttene ere, vdenn en staldreng, och icke heelder flere hundtne endt ith par miønder och tu kaabell støffuer. Om scriffuer gesterii wille wii, att heer epther holdes schall, att naar scriffuerenn vtdrager vti leennett och clarer baagenn och indtkreffuer agttherstadett, tha schall hanndt icke were vdenn self andenn, och icke schulle nogre wore vndersaatthe were plegtuge attholde hannom, vdenn thee som igennstaa nrett theris landtgieldt, och thett schall icke were vdenn een tiidt om aarit, och thee, som haffue vdtgiffuit theriss landtgieldt, schulle icke were plegtuge attholde scriffueren, och schulle samme wore vndersaatte icke were plegtuge, naar the feste nogre gaarde, attgiffue scriffueren noger besonderlig gaffue eller rentte, ther fore att hanndt scriffuer thennom indt eller aff baagenn, engttenn haffre eller andett, vdenn en skeppe byg om aarit epther gammell sedtuaan; daag schulle icke nogre were plegtuge attgiffue samme skeppe scriffuer kornn vdenn thee, som haffue thett vdtgiffuit aff gammell tiidt aff theris gaarde. Och theer som findis kanndt, att samme wore vndersaatte vti Laalanndt vdtgiffue korn eller pendinge for thember, eegtt eller arbeit, tha wille wii, att heer epther icke skee schall, att thee baade schulle besuaaris mett egtt och arbeit och giffue theris kornn och pendinge. Sameledis schulle thee were plegtuge huertt aar attyde theris lanndtgiillde indenn S. Andree apostoli dag epther hanndfestnings liudelsze och icke were plegtuge attholde thett lenger hoess thennom, och wore leensmendt were plegtuge attanamme theris landtgiillde aff thennom inden forne tiidt och icke trenge thennom tiill attholde thett lenger hoess thennom, endt

som forscreffuit staar. Och schulle wore embitzsmendnt tage smør, skatt, lamb och andett sliigt smaas redtzell aff bynder och kronne tienner, epther som thee ere indtscreffne fore vdi iordtbaagenn, och icke were plecttuge attgiffue there pendinge fore. Och ther som thee icke kunde thett affstedt komme, tha schulle thee giffue there fore, som thett gielder vti neeste købstedt. Sammeledis schulle forne wore vndersaatte icke were plegtuge tiill attgiffue leensmanddenn noger besunderlig gaffue, naar thee seegle epther theris priuilegiens liudelsze, som thee haffue aff oss, ythêrmere endt theris reette taaldt, som thee pleyge attgiffue vtaff gammell tiidt. These forne pungtter, arttieler och ordinantzszes wille wii, att here epther schall holddis fast och vbrødeligenn vdi Laalandt, epther som forscreffuit staar, fforbiudenndis alle wore fogetther, embitzsmendnt, som nu ere eller heer epther kommenndis worde, forne wore vndersaatte hueer vdi siitt leenn here emodt these forne artticle och pungtter atthyndre, hyndre lade, møye, platzsze, vmage, vfforreette eller vti noger maade forfang att gøre vnnder woer konnunglige heffuen och wrede, tiill saa lenge wii ther om anderledis tiillsiigenndis worde. Och wille wii sellffue haffue fuldt magtt hoess oss epther landtszenns och tydtsens leylighedt thette forne attformeere och formyndske, epther som oss, kronnenn och wore vndersaatte thaaleligt och liideligt kanndt were. Giffuit paa wortt slott Køpnehaffnn, sanctorum apostolorum Petri et Pauli dag, vnnder wortt signett. III, 190 b.

2 Juli. Per Nielssenn i Skierne har berettet for Kongen, at Ladtkier Bosted og Wulff Hussted med Wulff Toft for lang Tid siden var frit Bondegods og Bøndereje og faldt til Kronen for Faldsgods, og „handt haffuer nu thalet kgl. M.^{tis} mynde ther fore etc.“ Da har Kongen tilladt ham og hans Medarvinger at beholde forskr. Gods mod deraf at give saadan Landgilde og Afgift, som Lensmand og 12 uvillige Selvejerbønder kjende, at det kan taale. Haffnie, ipso die visitat. Marie. Rel. Per Ebbisszenn, Høvedsmand paa Lundenes. III, 104 b; C, 250.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at der ved Malmøe ligger 3 Gaarde i Lackerup (give til Hobe 8 Pd. Korn), 1 Gaard i Ffellesløff (4 Pd. Korn) og 2 i Clastrup (6 Pd. Korn til Hobe), hvilke tilfaldt Kong Hannss i den lubske Fejde fra den gamle Møntmesters, Henric Dringelbergis, Arvinger, og som af ham tillagdes Toldboden i Malmøe til at opholde den med Kost og Spisning om Høsten, medens de saa ikke skulle oppebære nogen Fitalie eller Spisning af Køpennhaffnn Slot. Nu siden vi kom til Regimentet, blev forskr. Gaarde vitterligt taget til vort Slot Malmøehuss, men da de stedse, baade under Kongerne

Hans og Christiernn have været til Toldboden, have vi nu atter lagt dem dertil for stedse. Derefter byde vi Eder, som bo paa forskr. Gaarde og Gods, at svare vor Tolder i Mallmøe og give dem i Mallmøe og ingen anden eders aarlige Landgilde; de skulle gjøre os Rede og Regnskab derfor etc. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob. III, 381 b; C, 72.

4 Juli. Per Falstter fik Livsbrev paa noget Gods i Søemarck paa Møenn, som hans Fader Oluff Ffalstter havde i Pant og som er tilfaldet ham og Medarvinger ved Arv, dog at han selv skal indløse det, og siden skal han beholde det i sin Livstid, uden Kongen vil indløse det selv til eget Behov. Cum inhib. et claus. consv. Kjønehaffn, Torsd. efter vor Frue Dag visitat. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 276 b; C, 317.

5 Juli. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, fik Forleningsbrev i 10 Aar paa Helszingburg Slot og Len næst efter det Brevs Datum, han sidst fik derpaa, mod tidligere Tyngge og Afgift. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, Fred. efter vor Frue Dag visitat. III, 382; C, 72 b.

— Hr. Henrick Roszenkrantz, Ridder, fik Kvittans at have antvordet Kongen 330 Lod af det Sølv, som Borgemester og Raad i Wiisbye annammede og udtog af Kirkerne der i Wiisbye. Samme Datum. Rel. Lauritz „sulfuerpaep“. III 387 b; smlgn. T, 81.

7 Juli. Claues Daa fik Følgebrev til Skaattburg Len og desligeste til Hundtzsbeck Len, dog at han, før han annammer det, skal indløse det for Pantsummen. Cum claus. consv. Haffnie, Sønd. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III; 105*; C, 250 b.

10 Juli. Aruit og Geerdt Wulfstandt fik Brev, at naar de Aar ere ude, hvori de skulle have Willentzherrred i Pant uafløst, da skulle de siden nyde det uafløst i 6 Aar, uden om Kongen vilde indløse det til sit eget Behov; dog skulle de gjøre slig Tjeneste og Afgift, som deres Pantebrev indeholder. Cum inhib. sol. Haffnie, ipso die S. Chanuti regis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk. III, 383; C, 73; T, 89 (her uden Datum).

— Byrrie Wulfstandt fik Brev, at Kongen har tilladt ham, naar Hr. Knut Biillde, Ridder og Embedsmand paa

Gladtsaxe, efter Guds Vilje dør, da at indløse forskr. Gladtsaxe Slot og Len af hans Arvinger og siden beholde det uafløst i 6 Aar, dog at han gjør Tjeneste, Tyngge og Afgift, efter som Hr. Knudt Biilldis Pantebrev indeholder. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 382 b; C, 72 b; smlgn. T, 89.

10 Juli. Eyller Rønnou fik Brev, at naar Hr. Mauritz Sparre, Embedsmand paa Lindthaalm Slot er død, da maa han indløse forskr. Lyndthaalm Slot og Len af hins Arvinger og siden beholde det i Pant, uafløst i hans Livstid, uden om Kongen selv vil indløse det til Rigets eget Behov; dog skal han gjøre Tyngge, Tjeneste og Afgift efter Pantebrevet. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 383; C, 73; smlgn. T, 89.

12 Juli. Hr. Niels Persszenn, Sognepræst i Nyeburg, har berettet for Kongen, at Vor Frue Kirke i Nyeburg har en Gaard i Hiuelbye (Erich Hansszenn, skylder 5 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Lam), som ligger ham belejlig, og begjærer derfor, at Kongen vil unde ham samme Gaard til Magelag mod en Gaard, som ligger til hans Præstebord (i Ffløstrup, Hannss Nielsszenn. skylder 4 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Skp. Smør og 1 Læs Hø). Kongen tillader dette Magelag. Cum inhib. sol. Haffnie, 6. fer. post festum divi Chanuti regis et martiris. Dns. rex per se. III, 156 b; C, 126 b.

— Hr. Iohann Vrne, Ridder, fik Ejendomsbrev paa Carmelite Klosteret i Skelskøer med Gaardsrum og Haverum osv., da han berettede for Kongen, at Carmelitebrødrene ikke kunde holde deres Kloster længer for deres Armods Skyld, og at Borgerne smstds. begjærede, at Kongen vilde unde ham samme Kloster; dog undtages Klosterets Kirke, som Borgerne skulle nyde til en Sognekirke. Cum inhib. et claus. consv. Køpnehaffnn, Fred. efter S. Chanuti Konges Dag. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 277; C, 317 b; T, 90 b (her uden Datum)¹⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Claues Seestedt, vor Mand og Tjener, har nu været for os med et aabent, beseglet Pergamentsbrev, hvorved os elsk., regelbundet Mand, Hr. Eskilldt, Prior i Antuordskoung, under og tillader, at forskr. Claues

¹⁾ Ny kirkehist. Samlinger, IV, 474.

Seestede maa have S. Hannss Kloster i Riibe med S. Iyrgenns Hospital smstds. med al disses Tilliggelse, Rente, Tjenere og al anden Rettighed, at nyde i 16 Aar fra det Forleningsbrevs Datum, som han har derpaa. Da have vi tilladt og samtykt, at dette sker, og dersom Claues Seestede dør, før de 16 Aar ere forløbne, skal hans Hustru, Fru Elizabett Thomisdatter, beholde det, indtil alle 16 Aar ere ude. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Johann Randtzsou, [eques auratus¹⁾]. III, 105 b; C, 251.

13 Juli. Fru Marine, Hanns Nielszens, hendes Søster og deres Arvinger fik Ejendomsbrev paa, hyad Del og Rettighed med Stød, Leding og al anden Bonderedse, som tilkommer Kongen paa Kronens Vegne i Kynddis Ejendom; ligeledes fik de Stadfæstelse paa et Brev af Anders Kyndis i Holldszebroe, som han har givet Fru Eddel, Christiernn Spendtzs, paa samme Jord, Kyndis Ejendom, etc. Haffnie, sabb. post Chanuti regis. Rel. Hr. Wulff Paaguisk, Ridder, den unge. III, 105; C, 250 b.

14 Juli. Iost Anderssen Wullffeld ffich presentatz paa Darrum kircke vti Riiper leenn per obitum dni. Christierni Andree, [canonici Ripensis¹⁾]. Datum Haffnie, domin. post festum Chanuti regis. Dns. rex per se. III, 106 b*; C, 251 b. Smlgn. 1532, 29 Avgust.

16 Juli. Halmsted burgere ffinge breff, att epher thi allde muncke, som waare vdi theris claafter ther vti byen, ere alle vdt-gangenne och forlode samme claafter, schulle och mue the anamme itt stedt, som bequemest er, aff samme claafter till itht haaspitaell till atlægge siuge faalck vti, och huess rentte, szom till samme claafter ligger, till samme siuge faalckis vnderholding och till ingenn andenn profiitt. Sambledis huess rentte, som ligge till the andre claaftere ther vti byenn, som icke schulle till hospitaelle, schulle sambledis leggis och wendis aldszomenistte till samme hospitaell och claafter, the fattige siuge mendisker till hielp och trøstt och vnderholding. Och schulle the haffue samme claafter met huess rentte, ther tilliger, till ith hospittael till euuig tiidt. Cum inhib. et claus. consuetis [till saa første almyndiig herredag, som nu stande skall sancti Hans dag mitsommer, och tha.wille wii giffue thennum frandelis wor confirmationem therpaa²⁾]. Datum Haffnie, altero [!] die post festum diuisionis apost.³⁾ Rel. Her Magenns Gøye, ritther och hoffmestter⁴⁾. III, 381; C, 71 b⁵⁾.

1) mangler i C.

2) Saaledes stod der oprindeligt i C, men dette er overstreget og i Stedet er der tilføjet: till euig tiidt.

3) I C stod der først: post festum ascensionis domini [10 Maj].

4) I C stod der først: Dns. rex per se.

5) Richardson, Hallandia, 138.

17 Juli. Her Iens Matssen ffich presentatz paa Aelstedt kircke vti Maars per resignationem dni. Nicolai Sommer, vltimi posesoris, daag att hanndt schall predicke och forkynde saagne faalckett thett hellig euangelium &c. effther thendt nye formuleeris breffs indeholdelse¹⁾. Datum Haffnie, feria quarta post diuisionis apost. Rel. Iennss Huass till Kaass. III, 105 b; C, 251²⁾.

Wiishye burger, bønnder och menige aellmuge paa Gottland finge saadantt itt breff.

18 Juli. Vii Ffrederich met Gutzs naade gøre alle witterligt, att wore kere vndersaatthe, burgimestter och raadt vdi vor stadt Wiisbye, och thesigestte bynder och aellmuge, som bygge och boe paa wortt lanndt Gottlanndt, haffue haffdt here hoess oss theris fuldmechtige budt och lade beklaget och tillkende giffuit, att thenndt tiidt woer kere foruantte, the lubske, indtfinge forscreffne woer stadt Wiisbye och wortt lanndt Gottlanndt, tha borttoge the alldle the friieheder och priuilegiere, som the haffde aff wore forfedre, framfarne konninger vti Danmarck, och besonderlig en ordinantzse och skickelse, som nogre aff Danmarcks riigis raadt vti hogborne furstis konning Hansszes, woer kere broders tiidt och vtaff hannss befalling gjorde emellom burgimesttere och raadt vti forne woer stadt Wiisbye och aellmugenn paa forne wortt lanndt Gottlanndt om køebmandscab och seyngling, och haffde the nu here fore oss tillstede en gammell vidisse vtaff samme ordinantz och skickelse, liudendis ordt fran ordt, som here ephther fyllger: Wii Niels Glaab, met Gutzs naade biscop vti Wiiburg, Pouell Laxmanndt, hogborne fursttis konning Hansszes hoffmestter, Steenn Biillde och Niels Høg, riddere, forne hogborne fursttis konning Hansszes ooh Danmarcks riigis raadt [gørre alle witterligt, att aar ephther Gutzs biurdt tusinde fyre hundred xcij, hellig legom afftenn paa Gudestuffuen vti Wiisbye war skicket for oss burgimestter och raadt³⁾] vti Wiisbye paa thendt ene sziide och domere och nogle aelmuges fuldmechtige paa menige lanndtzs wegne paa thendt andenn siide om køebmandtzscab och segling, som bruges och handtheris vti haffnene vnder landtzszenns sziide aff vdtlendiske køebmendt. Tha forende och fordroge wii thennom paa baade siider om forne seyngling och købmandtzscab ephther fuldthyrdige willig och sambytcke, att thett schall till euig tiidt saa staa och bliffue thennom saa emellom, som here ephther fyllger: Ffurstt att burgimestter och raadt och indbyggere vti Wiisbye mue och schulle haffue theriss budt och køebmendt vti alle haffner here vnder landet och flye och skicke aellmugen, huadt the haffue behouff, for reedelig och skellig werdt, szom thet pleyger gielde, och aelmugenn paa landett schall føre thennom theris waare for redeligt och skelligt køeb, som thett pleyger gielde och som

¹⁾ se S. 349.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 540.

³⁾ mangler i C.

sedtuaanne werit haffuer och købet er, och ey attsellge vdtlendiske købmendt vti noger maade, vdenn the furstt biude thennom Wiisbye købmennndt eller burgere, som ligge paa haffnene; wille the ické tha købe for skelligt werdt, tha mue och skulle the selge theris waare, huem thennom tyckis, daag saa att almugenn omkring Wiisbye, som pleyge att szøge mett theris waare till thesse epherscreffne haffner, som er Slide och Westtergarnn och andre haffner, som icke lenger ligge her frann Wiisbye, the schulle føre theris waare indtill byenn till torget och icke till the fornē haffner, och selge thett burgerne vdi Wiisbye for skelligt och redelig køeb, som købet er. Wille ey tha burgerne giffue thennom for theris waare redeligt, szom lobet er, och betale thennom well, tha mue the selge theris waare anderstedtz ephther theris willig, huor thennom tyckis. Szanledis mue och Wiisbye borgere mett burgimestteres och raadtz sambytcke och willie haffue theriss budt och købmennndt alle wegne vti landett paa Gottlandt attkøbe aff allmugenn paa landett alle hondne waare, huadt szom thennom tyckis, och ingenn vdtlendiske købmennndt attkøbslaa vti landett met allmugenn vti noger maade, och ey mue allmugenn anamme vdtlendiske pendinge attkøbslaa mett, hiemelige eller oppenbarlige vdtlendiske købmennndt till nytte eller gaffuenn vti noger maade, medenn er ther nogenn aff allmugenn, szom er købmandenn noget plegtii vti noger maade, tha schall købmandenn tillsziige domerenn i thett tyng, som thendt boer, som er hannom nogett skyldig, att hanndt schall strax helpe hannom till reette, saa hanndt fanger sin bettaling, som bundenn er hannom plegtug. Skulle och alle vdtlendiske købmennndt, som hiidt komme vti haffnene, selge och sliide theris waare och gørre theris market, och segle strax bortt igenn mett theris skiiff, och ey ligge here nogere stedtz och driffue forprang och købmandtsscab, vdenn szaa er att the wille fare vti Wiisbye och ligge vti kaastt mett burgerne, och købe och selge mett thennom och ey met andre. Waare thett saa att allmugenns budt kommer vdt paa haffnerne mett theris waare och købmandtscab och biude thett furstt theris købmendt och budt, szom there ligge aff Wiisbye, och the ey for skellige werdt haffue wille, eller there waare ingen tillstede paa fornē haffner aff Wiisbye burgere, budt eller købmennnd; tha mue allmugenn selge sine waare, huem thennom tyckis och thett købe will. Item kalcksteen, letther, rafftter och andet tember tha mue allmugenn selge vdtlendiske och indtlendiske købmennndt vti alle haffne, huore och naar the wille. Item schall woer naadigste herris embitzmandt, szom nu er eller kommendis worder paa Wiisburg slott, ephther thenndne dag ingenn magtt athaffue, hyndre eller hyndre lade nogen fornē Wiisbye borger eller aellmuge paa Gottlandt paa fornē købmandtscab och seglinge emodt thendne fornē skickelsze och weedtag vti noger honde maade, meden thennom adelis athholde wed theris fulde magt till euigg tiidt. Till ytthermere wintnisbyrd att szaa er szambtycktt vti alle maade, som forscreffuit staar, och saa fastt schall stadeligt och vbrødeligt holde schall till euigg tiidt, haffue wii oppenbarlige och

welluillige hengt wore indtsegle neden for thette wortt opne breff, huilckett for^{ne} burgimestter och raadtt och menighedtt vdi Wiisbye met theris stadtts indtsegell och for^{ne} domere och allmuge mett theriss landtt indtsegell met oss beseglett haffue. Datum anno et die vt supra scriptum est. Och beclage for^{ne} wore vndersaatthe, att siidenn theris priuilegiere och frieheder er thennom fraa komne, haffuer the fremmede och vdtlendiske køebmenndt giordtt thennom stoer hinder och mett køebmandscab emodtt samme ordinantzsze, yththermere endtt seduon haffuer werit vdi gammell tiidtt. Tha eptther thi mange aff wore elskelige Danmarcks riigis raadtt, here tillsttede waare, mynttis och vti huff komme, att samme ordinantzsze och skickelsze aff for^{ne} Danmarcks riigis raadtt eptther for^{ne} woer kere broders sambytcke och beffallinge giordtt waar, szaa och paa thett att for^{ne} wore vndersaatthe, som bygge och boe vdi for^{ne} woer stadt Wiisbye och paa wortt lanndtt Gottlandtt, thiittz yththermere mue och kunde wedtt magtt bliffue och for^{ne} stadt och lanndtt there aff byggis och forbedris, haffue wii aff woer sunderlig gunst och naade fuldtbiurddet, sambytckt och stadtfesttt, och nu met thette wortt opne breff fuldtbyrde, sambytcke och stadtfeste for^{ne} ordinantzsze och skickelsze wedtt fulddt magtt attbliffue vti alle maade, som forscreffuit staar, forbiudendis alle, ehuore the helstt ere eller were kunde, serdelis wore fogetther, embitzmenndtt och alle andre for^{ne} wore vndersaatte here emodtt hinder eller forfang attgørre eller vti noger maade attufforreette vnder wortt hyldlestt och naade. Datum Haffnie, 5. feria post diuisionis apostolorum festum, vnder wortt signet. Ad mandatum proprium regie Maiestatis, in presentia omnium consiliariorum regni. III, 387 b; C, 74 ¹⁾.

22 Juli. Ebbe Andersszenn fik Brev, at om han overlever sin Moder, Fru Pernille, da maa han nyde Iungshofuitt Slot og Len etc. uaffløst i sin Livstid, mod at holde deraf til Tjeneste 6 „werffafftige“, duelige Karle med Heste, Harnisk og Glavind og dermed være fri for Borgelejheste; naar han er død, skulle hans Arvinger beholde det, til det afløses dem for 3000 Mk. danske, 106 rh. Gld. i Guld efter det første og for 300 Mk. danske efter det andet Pantebrevs Lydelse. Han skal bygge og forbedre Slottet etc. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, S. Marie Magdalene Dag. III, 277 b; C, 318 ²⁾.

— Her Hanns Gunderszenn fih presentatzt paa Brundtbye kircke per resignationem dni. Nicolai Andree, vltimi possessoris eiusdem, eptther thenndtt nouam formulam presentationis ³⁾). Datum Haffnie, ipso die Marie Magdalene. Rel. Her Iohann Vrne, ridder. III, 277; C, 317 b.

¹⁾ Strelow, Guthilandske Cronica, 236—39; Vidissen ibid. 257—58.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 309.

³⁾ se S. 349.

25 Juli. Hr. Iohann Vrne, Ridder, og hans Husfrue, Fru Anne Rønnowsdatter, fik Brev at maatte indløse Kronens Gaard Rudtgaard med tilliggende Len af Iyrgenn Quitzsou efter dennes Pantebrevs Lydelse og siden beholde det uafløst for begges Livstid, uden Afgift og Borgeleje; dog skulle de holde Kongen en Nats Tid, naar hans Vej falder der frem, og holde Gaarden bygt, Bønderne og Tjenerne ved Lov osv. Cum inhib. sol. et claus. consv. Haffnie, die S. Iacobi ap. Rel. Hr. Magenns Gøye, D. R. Hofmester, og Hr. Iohann Randsou, Ridder, og holttske Hofmester. III, 157 b; C, 127.

27 Juli. Knud Guldenstiernn fik Brev, at Kongen har tilsagt ham, at om hans Naade vil eller herefter bliver til Sinds at ville for Magelag og fuldt Vederlag afhænde noget af Kronens Gods i Thym eller Torstedt Sogne (Hyngeherred), da vil Kongen unde ham det til Mageskifte, og han skal være næst at nyde det til Magelag før en anden. Haffnie, sabb. post Marie Magdalene. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye. III, 106 b; C, 251 b.

Iagtte breff.

I Avgust. Vii Ffrederiich mett Gutzs naade helsze etther alle wore kere vnndersaatte biiscopper, prelatther, riddere, gode menndt och alle andre, som bygge och boe vti Nørre Iuttlanndt ki[e]rligenn mett Gudt och woer naade. Wiider kere wenner, at wii haffue hørdt och forfaret, huorledis att aelluilldt, hiorte och hyndne, sammeledis och saa raadiur vti Nørre Iuttlanndt vpskiudis och vti mange maade ødeleggis emodt wortt breff, budt och befalling, som wii tiitt och oufftte haffue ladet vdtgange och forkyndett there vti landet tiill Wiiburg lanndtz ting och ander stedtz, oss och wortt elskelige raadt och andre wore kere vnndersaatte tiill stoer brustt och skade. Tha haffue wii nu mett wortt elskelige raadtz raadt, sammeledis och saa met nogre aff adelenns fulldtbiurdt och sambytycke, som here nu tiillstede och forsamblede ere tiill thendne allmynddige herre dag vti Køpnnehaffnn, giordt therre saadann en skickelse opaa, att ingenn huerckenn wii, wore leensmenndt eller nogre andre paa wore eller theris wegnne, och ey hellder biiscopper, prelatther, riddere mett gode menndt eller nogre andre, som iorde godtz haffue vti Nørre Iuttlanndt, schulle here epher vti trye sambfelde aar icke lade skiude, slaa eller vptage nogenn adell willdt, hiorte, hyndne, hyndne kallfue eller nogenn andenn adelluilldt och ey hellder lade bouge iagtte eller vpslaa mett wiillde, reebe eller raarecker, fiedring eller hollming mett boge iagtt eller vdi andre maade; sammeledis schall och ingenn slaa raar mett reeb eller recker;

huoe som findis here emodt attgøre, tha schall hanndt straffes som thenndt, wore breffue och budt icke holde wiill. Sammeledis schall och ingenn holde krube skutter vdi skouge eller heede attskiude adelluilld, hiortte eller hyndne; huoe nogre wore fogetther, embitzsmennndt eller andre kunde thennom offuerkomme och the bleffue there vtoffuer slagne, tha schulle thee ligge paa theriss egne weercke. Thesligiste forbiude wii alle wore vundersaatte, burger og bynnder, att thee here eptther icke beffatte thennom hellder mett nogen iagtt attslaa, skiude eller tage engttenn hiortte eller hyndtne kalluffue, raae diur eller harer vdi noger maade; huoe som there beffindis mett, tha schulle thee haffue forbraatt emodt theris haasbunt xl marck. Skall och hellder ingenn prestter, burgere eller bynnder holde miønder atbede harer mett eller och thennom skiude vnnder hannss xl marcks brøde, eptther som vii tiillforrn haffue ladet wortt breff ther om vdtgange. Bedenndis och biudenndis alle wore fogetther och embitzsmennndt vti forn^e Nørre Iuttlannndt, ati here paa haffue godt tiillsiuen, att saadann forn^e woer skiickelsze vdi alle maade holdis wedt magtt, som forscreffuit staa, saa framptt ati icke selfue wiille stande oss tiill reette ther fore. Giffuit paa wortt slott Køpnnehaffnn, sancti Petri ad vincula dag, vnnder wortt signett. III, 12 B b ¹).

1 Avgust. Anne Hansdatter, Thomes Enbecks Efterleverske, fik Livsbrev paa en Gaard i Geffuentoffte, som Morthen Persszenn nu iboer, mod at hun skal holde Gaarden bygt og yde den aarlige, sædvanlige Kornskyld til Køpnehaffnns Slot; men for den smaa Redsel, som er Lam, Høns, Gjæs og Arbejde, skal hun være aldeles fri. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester, og Hr. Iohann Vrnne, Ridder. III, 277 b; C, 318.

— Axell Iuell har berettet for Kongen, hvad Penge, Landehjælp og andet, han har oppebaaret, siden han kom i Kongens Tjeneste og blev da efter sit Registers og Kvittansers Lydelse Kongen 196 Mk. danske Penninge skyldig; disse 186 [!] Mk. har Kongen nu undt ham, og lader ham og Arvinger kvit og fri derfor. Samme Datum. Ad mandatum regiæ Maj. proprium in præsentia dni. Tychonis Krabbe, [equitis aurati ²]. III, 280 b; C, 320.

2 Avgust. Fru Sophie, Hr. Albret Raffuensburgis, Ridders, Efterleverske, fik Kvittans at have gjort Regnskab for hvad Kirkekorn, Sagefald og andet, som hendes forskr. Husbonde havde oppebaaret, og ligeledes for hvad Bygning og Udgift,

¹) Danske Mag. IV, 285—86.

²) mangler i C.

som han havde paa Mallmøhuss, fra den Dag, han sidst gjorde Regnskab, til han døde. Da blev Kongen forskr. Fru Sophie og Hr. Albrecht Raffuensburgis Arvinger 888 Mk. danske skyldig, hvormed Pantet i Mallmøehuss forhøjes. Haffnie, Fred. efter S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Mester Anders Glob, Rentemester. III, 278; C, 318 b; T, 104 (kortere Udtog uden Datum).

3 August. Ies Persszenn i Østrup og hans Broders Barn Christiern Perssen og deres Arvinger fik Ejendomsbrev paa deres Bøndergods i Østrup, som de nu besidde, at de maa nyde det uforhøjet under saadan Skat, som er gaaet deraf til denne Tid, som er 1 Fj. Smør og 3 Mk. for Gjæsteri, og derover skal ikke gjæstes; desuden skulle de gjøre slig aarlig Tyng og anden Tjeneste, som Kronens andre Bønder pleje og ere pligtige til at gjøre etc. Cum inhib. sol. Haffnie, sabb. post festum divi Petri ad vinc. Rel. Hr. Peder Lycke, Ridder. III, 106 b; C, 251.

— Lass Christiernssen og Christiern Christiernsszenn, Brødre, fik Brev, at de efter deres Faders Død for Livstid skulle beholde Færgen, Kronens Færgested over Huallpesund, dog at de skulle holde gode Færger og Baade at føre over med og holde Huset ved Færgestedet etc. og give Lensmanden paa Kronens Vegne saadan aarlig Afgift, som deres Fader nu giver. Cum inhib. sol. Samme Datum og Rel. III, 107; C, 252.

4 August. Her Henrich Roszenkrantz, ridder, ffich kongelige Maiestatis quittantzse, att handt haffuer anttuordett och for-nøgett kongelige Maiestat nytthenn søllffskeede aff Anders van Hattens sølluff, weiget iij marck løydig og tree lodt, och en forgyllt buss, weiget vj lodt, och ith pater noster bondt mett feem sølluff stene, szom waare vdi ith skryen, som Anders Køstter haffde aff forne Anders Hattes vti foruaaring, och for thet andet huess i samme skriin waar, som epther woer beffaling vdtgiffuitt och betalett wurtt vti Lubeck for itt hundrett sex marck iij γ lubisk, som waar Anders Hatthens gieltdt. Sameledis for en guldtkalch, som hørde vti graabrødre claafter vti Wiisbye. [Cum claus. consuetis¹⁾. Datum Haffnie, dominica prox. post Petri ad vincula. Rel. Lauritz sølffuer pæpp. III, 390; C, 76. Smlgn. T, 107 b.

5 August. Kyrstine, Skipper Seuerins Efterleverske, fik Brev, at hun og hendes Børns Arvinger skulle nyde den

¹⁾ mangler i C.

Gaard, hun nu iboer, efter de Friheders og Privilegiers Lydelse, som ere givne menige Borgere om Kirkens Gaarde i Køpnehaffnn, efterdi samme Gaard ligger til Kronens Alter S. Anne Alter i Kongens Kapel i Roskyld Domkirke, dog at de skulle udgive den aarlige Jordskyld til forskr. Alter og holde Gaarden ved Magt. Haffnie, Mand. efter S. Petri ad vinc. Dag. Dns. rex per se. III, 278 b; C, 319¹⁾).

5 Avgust. Hr. Henrich Roszenkrantz, Ridder, skal beholde Wisburg og Gottlandt i 6 Aar, efterat de 6 Aar ere forløbne, som hans Forleningsbrev indeholder, dog at han aarlig gjør Kongen Regnskab for al vis og uvis Rente af Slottet og Landet. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 390; C, 75 b.

— Hr. Haalgerdt Wulffstandt fik Brev paa Halmstedt By, Byskat, Sagefald og al kgl. Rente i 4 Aar fra Datum, dog at han skal gjøre Regnskab for alt det forskrevne undtagen $\frac{1}{3}$ af Sagefaldet, hvilket skal komme ham selv til Gode. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 384; C, 76; T, 109 (her uden Datum).

— Hr. Truedt Wulffstandt, Ridder, fik Brev paa Wordbiery Slot og Len i 6 Aar efter den Tid, hvorpaa hans tidligere Brev lyder, mod samme Tjeneste og Afgift. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpnehaffn, samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 384; C, 76 b; T, 109 (her uden Datum).

— Lauritz Iensszenn fik Brev ad gratiam paa Geedsteede og Bunderupp Broer, som hans Fader Ienss Christiernsszenn har i Væрге, med saadan Rente, som han bør have og hans Fader hidtil har havt. Samme Datum. Rel. Anders Glaab, manu propria. III, 107 b; C, 252.

— Iens Huass til Kaass fik Kvittans at have antvordet Kongen 11 løde Mk. Sølv, som han efter Kongens Befaling havde udtaget af en Kirke i Hingherred af det Kirkesølv, som Kongen med Danmarkcs Riges Raads Samtykke lod udtage af alle Sognekirker over hele Riget. Cum claus. consv. Haffnie, fer. 2. post S. Petri ad vinc. Rel. Lauritz „sølfvuer paepp“. III, 107 b; C, 252.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 241.

6 Avgust. Se 4 Maj.

8 Avgust. Burgimestter och raad vdi Køghe ffinge breff, att the haffue ladet berette for kongelig Maiestat, att ther er nogett godtzs tillgiffuit the altere, som ere vti Køge bye kyrcke, mett nogle willkaar saa att samme ffundatzer lyede, att ther som thenndt tienniste icke holddis, som godtzset er for till samme altter tillgiffuit, tha schulle burgimestter och raadt eller the, som samme alter haffue attforlene, tillegge samme godtzs anderstedtzs for Gutzs tienniste, och thesligestt att samme fundatzer lyde, att huor som tiennistenn icke holddis, tha skulde godtzsett komme till sande arffuinge igenn. Tha haffuer kongelige Maiestat vntt och tilladett, att huilcket godtz, szom findis attuere giffuet till forscreffne altere vti Køge kircke met the willkaar, att ther som tiennistenn icke holdis epther fundatzzszenns liudelsze for the altere, som thett tillskickett er, att thett tha schall foruandlis en andenn stedtzs till Gutzs loug och tienniste, maa och schall her epther were och bliffue till the fattige, waanføris och siuge mendiskis vppholdelsze, nytthe och behouff vti thet haaspitaell vti Køghe, som ther nu nyeligenn begyntt och skickett er, daag wore breffue vforkrenckett, som wii haffue om saadantt godtzs vti Køghe vdtgiffuit till fornn, huor the ffindis hoess noger, daag huess godtzs, som er giordt geenbreff paa eller fundatzen liuder attkomme igenn till sande arffuinge, ther som tiennisten icke holddis, schall bliffue epther samme fundatzzszes och genbreffuis liudelsze. Cum inhib. Datum in cenobio Soer, octaua Petri ad vincula. Rel. Her Magenns Gøye, ritther, hoffmester. III, 279; C, 319¹⁾.

9 Avgust. Hr. Magenns Gøye fik Ejendomsbrev paa en øde Jord i Køpnehaffn, østen op til den Gaard, som ligger mellem Bremerholm og Østerport og kaldes Hr. Benedicts van Anevellds Gaard, hvilken Gaard Hr. Iahann Randtszou, holstiske Hofmester, fik af Kongen, og samme Jord ligger mellem forskr. Gaard og det Byes Stræde, som løber ud ned Muren, og plejede til forn at ligge til forskr. Gaard. Szoerd, vigilia S. Laurentii mart. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 280; C, 319 b; T, 116 b (her uden Datum)²⁾.

— Niels Braack fik Brev, at han maa indløse af Hr. Prebiernn Paadebusk Riiper Slot og Len og hvad Rettighed, som samme har i Riipe Kjøbstad, hvis Hr. Prebiernn vil bevilge ham det, og hvis dette ikke kan ske, da maa han indløse det af Hr. Prebiernns Arvinger efter dennes Død; siden skal han nyde det som et frit, brugeligt Pant, uafløst i 10 Aar, dog at han bygger og forbedrer Slottet cum claus. consv., samt gjør

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 412—13.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomat. I, 380—81 (efter Originalen).

Kongen og Kronen slig Tynge og Afgift, som de Breve udvise, Hr. Prebiernn har derpaa. Szoerdt, S. Laurentii Aften. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 108*; C, 252 b; smlgn. T, 110.

9 Avgust. Abbeden af Soerdt og hans Efterfølgere skulle til evig Tid beholde Klosterets Gaard i Vestergade i Køpnehaffnn fri og kvit i saa Maade, at efter denne Dag skal der ikke indlægges Landsknægte, „reygszenere“ eller andet fremmed Folk deri, andre end Abbedens eget Folk, efterdi Abbederne altid have deres Tilflugt til forskr. Gaard, naar de komme til Byen, og have deres og Klosterets Gods og Boskab liggende dér, naar de ikke selv ere til Stede. Cum inhib. Samme Datum og Rel. III, 279 b; C, 252 b (her fejlagtig blandt de jyske Breve)¹⁾.

10 Avgust. Nestuidt burgere ffinge forlenings breff paa thett graabrødre claafter vti theris bye Nestuidt mett aldt sin retthe tilliggelse kircke, kirckegaardt, huse, haffue och gordtzs rom, szom thett nu forfundenn er, vti alle maade szaa møgeun rett och rettighed som kongelige Maiestat och kronenn ther till haffue kunde, athaffue, nyde, bruge och beholde &c. till euigg tiidt vndtagenn huess rettighed, som Claus Daa och hannss moder, frue Gundell, Oluff Daaes ephtherleuerske haffuer ther vdi, och som forn^e Oluff Daa for thennom vti were haffde, daag met szaa skell att the strax schulle holde thet hellig geestt huss ther vti Nestuidt færdig och ther indt legge fattige, ecleende, siuge mendiske &c., och forsørge thennom met kleder, kaastt och føde, och huess aarlig rentte, som the her ephther till euigg tiidt kunde fange aff forn^e graabrødre claafter eller aff the husze, som the her ephther paa samme stedt byggenndis worde, schall alldsamell komme till the forn^e siuge mendiskers nytthe &c. och ingen andenns gaffnn. Datum Anttuordskoug, S. Laurentii dag. Rel. Her Magenns Gøye, ridder och hoffmester. III, 280; C, 319 b²⁾).

12 Avgust. Rasmus Perszenn, Borger i Nyeburg, har havt for Kongen et aabent, beseglet Brev af Hr. Lauritz Perszenn, Vicar til S. Anne Alter i Vor Frue Kapel i Nyeburg, lydende, at denne har opladt ham den Alterets Gaard, som forskr. Rasmus Persszenn nu iboer, og som ligger vesten næst Kirkens Gaard, som Lauritz Lundt iboer, og østen næst Hannss Anderszenns, Byfogeds, Gaard, fra Gaden og ned til Byens Grave i Længde og Bredde. Da har Kongen tilladt ham at beholde samme Gaard for sig og Arvinger til evig Tid mod aarlig at

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 241.

²⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 416—17.

give 4 Mk. danske til S. Anne Alter og holde Gaarden bygt. [Cum inhib. sol¹⁾. Nyeburg, Mand. efter S. Laurentii mart. Dag. III, 158 b; C, 127 b.

13 August. Vi Fr. unde og forlene Iasper Daa med vort og Kronens Kloster, Vor Frue Kloster i Aalborg, med alt tilliggende Gods og Tjenere, at nyde uden al kgl. Tjeneste og Afgift i 5 Aar fra Datum. Naar disse Aar ere ude og Kongen da vil annamme samme Kloster fra ham, skal han til forn, før han „omberer“ det, have 150 rh. Gld. i Guld, som vi nu have annammet af ham. Han skal gjøre og give de Jomfruer, som ere derinde, den rette Ophold og Provent, som de hidtil have havt, holde Klosteret ved skjellig Bygning og Tjenerne ved Lov, Skjel og Ret, og ikke forhugge Skovene, men frede Jagten efter det Brevs Lydelse, som vi i næste forledne Herredag lod udgaa derom til Landsting [1 August]. Cum inhib. sol. Asnes²⁾, Tirsd. efter S. Laurentii mart. Dag. III, 109*; C, 253 b.

15 August. Hr. Offue Lunghe, Ridder, har berettet for Kongen, at hans Forældre have havt Bredeballge By med Tilliggelse i et frit Birk. Da har Kongen tilladt ham og Arvinger til evig Tid at beholde forskr. Bredeballe By og dertil hans Hovedgaard Tiidersbeck og begges rette Tilliggelse som et frit Birk, med al Birkeret som andre Birker i Riget. Cum claus. et inhib. sol. Brunlundt, die assumpt. divæ virg.³⁾ Marie. Dns. rex per se. III, 108 b; C, 253.

— Biskop Offue Biillde til Aarss fik Kongens Stadfæstelse paa et aabent, beseglet Brev paa Pergament, hvorved Abbed Thomes Persszenn og menige Konvent i Oræ Kloster befale og tiltro ham i hans Livstid deres Kloster med alt tilliggende Gods, Ejendom og Tjenere. Cum claus. consv. et inhib. sol. Brunlundt, fer. 5. post Laurentii. Dns. rex per se. III, 109; C, 253 b⁴⁾.

24 August. Berthell Willumszen, hans Hustru Iahanne og deres Arvinger til evig Tid skulle beholde den Gaard i Slangerrupp, som de nu ibo og som ligger vesten op til Torffuegaden, med Huse, Gaardsrum og anden Lejlighed, mod

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Asszens. C.

³⁾ dei paris virg. C.

⁴⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 764.

at bygge og forbedre Gaarden med god Kjøbstædsbygning og aarlig afgive den sædvanlige Jordskyld til Slangerup Kloster; de maa afhænde de Huse og Bygninger, som de bygge derpaa, dog at Jordskylden stadig udredes af Kjøberen. Cum inhib. sol. Gottorpp, S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Mester Mortenn Buszer. III, 281; C, 320.

28 Avgust. Hr. Iens Lauritsszenn, Ærkedegne i Roschildt, fik Brev, at dersom Hr. Lauris Øllmandt, som Kongen har forlenet med Hellig tre Kongers Kapel i Roschildt, dør før ham, da maa han strax igjen annamme samme Kapel til sig med alt det Gods og den Rente, som han hidtil friest har nydt, og beholde det sin Livstid efter det Forleningsbrev, som han har derpaa af Kong Hannss. Cum inhib. Gottorpp, S. Augustini ep. Dag. Dns. rex per se. III, 281 b*; C, 320.

29 Avgust. Iost Anderszen Wulffeldt ffrich presentatz pro seruitio facto et faciendo paa Darrum kiircke [vacantem post obitum dni. Christierni Andree, canonici Riipensis, vltimi possessoris eiusdem¹⁾] athaffue, nyde, bruge och beholde met aldt sin rette tilligelsze vdi sin liiffs tiidt, och schall hanndt skicke saagnefaalkett een forstannidig capellaenn, som schall gørrre saagnefaalkett thenndt tillbørlig thiennistte, baade indenn och vdennd kiirckenn, ephther thenndt hellig scriffts vdtuissning. Cum inhib. sol. Datum Gottorp, ipso die S. Ioannis baptiste decollationis. Dns. rex per se. III, 110 b*; C, 255. Smlgn. 1532, 14 Juli.

12 Septbr. Hr. Offue Lunghe, [Ridder²⁾], fik Toaarsbrev paa Teglgaarden uden for Wedle, eftersom Iennss Huass, havde tilsagt ham den paa Kongens Vegne; siden skal den komme frit til Kronen, naar det paaeskes. Gottrupp, fer. 5 ante exaltat. crucis. Dns. rex per se. III, 109 b; C, 254 b.

16 Septbr. Claues Daa fik Pantebrev paa Hundtzbeck for 1200 Mk. lubesk, at nyde det med det Len, der tilligger, indtil det afløses ham eller Arvinger, dog at han skal frede Jagten og Vildtet. Cum claus. consv. Gottorpp, fer. 2 post exaltat. S. crucis. De mandato dni. regis proprio. III, 109 b*; C, 254.

27 Septbr. Her Lauritzs Øllmand, secretarius, ffrich presentatz paa erchedegenn dommett vti Riiper domkiircke ephther mestter Claues Gørtzes cancellers dødt. Cum inhib. Datum Gottorpp, ffriidagenn nest epter S. Mathei apost. dag. Dns. rex per se, presente Casparo Foux, secretario. III, 110*; C, 255. Smlgn. 29 Septbr.

¹⁾ C.

²⁾ mangler i C.

29 Septbr. Iyrgen Guldenstierne, kgl. Majestæts Sekretær, fik Livsbrev paa Ærkedegnedømmet i Riiper Domkirke efter Mester Claus Gørtzszes Død, som sidst havde det i Forlening, med Emerløff og Brønss Kirker og al anden Rente og Herlighed. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorp, ipso die divi Michaelis archangeli. Dns. rex per se. III, 112 b¹⁾. Smlgn. 27 Septbr.

6 Oktbr. Hr. Prebiern Podebusk, Ridder, fik Kvittans paa 80 Gld. i Guld, som er hans Afgift af Riiper Len i dette Aar. Cum claus. consv. Gottorpp, domin. die post Ffrancisci. Dns. rex per se. III, 110; C, 254 b.

— Samme fik Kvittans paa 100 Mk. danske som Afgift af Hanherred i dette Aar. Cum claus. consv. Samme Datum osv. III, 110; C, 254 b.

— Samme fik Kvittans paa 100 Mk. 8 β danske i Guld og danske Penge, hvorfor han har solgt noget af Kirkekornet i Riiper Len i dette Aar. Samme Datum osv. III, 110; C, 255.

14 Oktbr. Anders Knutsszenn ffich presentatz paa Liungbye kircke och saaghenn athaffue, nyde, bruge och beholde vdi sin liifs tiidt, thenndt attanamme till seg epher her Henrich Hansszenns dødt och affgang, qui [sana mente²⁾] elegit prescriptum Andream Chanuti in filium [spiritualem³⁾] [ad eandem curam ecclesie habendam in omnibus illis, que ad ffdelium animarum salutem attinent³⁾]. [Cum regie Maiestatis inhib.⁴⁾]. Datum Gottorp, manddagenn nest epher S. Dionisii mart. dag. Rel. Niels Ibsszenn, embitzmandt paa Nesbyehoffuit. III, 159; C, 127 b.

19 Oktbr. Fru Beerthe, Niels Biildtzs, fik Brev, at dersom hun overlever sin Mand, skal hun for dennes tro Tjenestes Skyld beholde Herrestedt Birk uafløst i sin Livstid, efter som forskr. Niels Biildt har det i Pant. Cum inhib. Gottorp, sabbato post divi Luce evang. Dns. rex per se. III, 160⁵⁾.

20 Oktbr. Iasper Daa fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Aalleburg, fri og kvit, uden al kgl. Tjeneste eller Afgift, og naar han er død, da skal Kongen, eller hvem denne forlener med samme Kloster, betale Iasper Daaes Arvinger 250 rh. Gld. i Guld, nemlig 100, som han nu har fornøjet os, og 150, som han lod fornøje os, da vi gav ham det første Brev

¹⁾ Danske Mag. IV, 167—68.

²⁾ C.

³⁾ mangler i C.

⁴⁾ Cum inhib. et aliis claus. consv. C.

⁵⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 230 (her dateret Lørdagen post Lucie).

[13 August]. Han skal give de Jomfruer, som ere eller komme i Klosteret, den sædvanlige Provent, Rente og Ophold, og frede Jagten og ikke lade jage til Upligt. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorpp, Sønd. efter S. Luce evang. Dag. Dns. rex per se. III, 110 b.

26 Oktbr. Niels Ibsszenn fik Brev at skulle beholde Nesbyehoffuit Slot med alle de Herreder, Len, kgl. Rente og Rettighed, som der nu tilligger, i 10 Aar fra Datum, dog at han skal gjøre Rede og Regnskab for al Repten; han skal ikke holde flere „reysziig“, Svende eller Folk dér paa Slottet paa Kongens Bekostning, end Kongen samtykker ham. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorp, Lørd. efter S. Seuerini ep. Dag. Dns. rex per se. III, 160.

— Aruidt Wullffstandt fik Brev ad gratiam paa en Eng i Ffalstter, som kaldes Treelburg Eng og som hører til Nyekøping, mod aarlig at give til Slottet, hvad der plejer at gaa deraf. Cum inhib. sol. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 189 b; T, 128 (her uden Datum).

1 Novbr. Borgemester og Raadmænd i Suinburg fik Brev, at naar som helst de Graabrødre i Klosteret smstds. udgaa og forlade Klosteret, skalle alle Sengklæder, Bryggerede og Kjøkkentøj, som findes i Klosteret, samt alle dettes Bøger være og blive til de fattige syge Menneskers Nytte og Behov, som komme ind i samme Hospital, og ej forventes til nogen andens Nytte. Cum inhib. sol. Tundernn, Allehelgen Dag. Dns. rex per se. III, 160 b.

16 Novbr. Hr. Ioachim Rønnou, Biskop til Seelland, fik Brev for sig og Arvinger og hvem der efter dem faar Ffaareweyllegaard, paa al den Lod, Del og Rettighed, som tilhører Kongen og Kronen i Kleysze Sø i Heslemarck (Lyndne Sogn), at nyde som et frit Fiskeri med Dam, Dæmning og „damsboendt, som thenndt were kanndt vti høgestte floede maall“. Cum inhib. sol. Gottorp, Lørd. efter S. Martini ep. Dag. Dns. rex per se. III, 189 b.

— Hr. Magens Gøye, Ridder og Danmarcks Riges Hofmester, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa „ith føye bolig“ i S. Clementis Sogn i Rannders, som tilhørte en Borger smstds. og hans Hustru, og tilfaldt Kongen, da hine for Misgjerninger bleve rettede der for Byen; der skal gaa skjellig Byes

Tynge deraf som af Borgergaarde smstds. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 111 b. Smlgn. T, 130.

16 Novbr. Her Ienss Nielsszen, som waar prior vdi hellig geesthuss vdi Randers, ffioh breff, att hanndt maa heer epher vdi sin liiffuis tiidt were och bliffue forstander for forne hellig geesthuss vdi Rannderss och maa och schall vppebere huess rentte, ther tilligger, och huess deell gode christne mendiske thee fattige siuge mendiske, som there inde ere, giffuendis worde, daag saa at forne her Ienss aff samme rentte och vppebørsell schall giffue och skicke thee siuge och krancke mendiske, som ere vdi forne hellig geesthuss, theris nottorfftug føde och vnnderholding. Och schall handt en gang huertt aar ther aff gøre her Magenns Gøye, burgimestter och raadt vti Rannderss gode reede och regenscab for huess deell, hanndt vppeberer aff samme rentte och vdtgiffuendis worder tiill thee siugis nytthe och behouff. Cum inhib. sol. Datum Gottorp, leffuerdagen neest epher S. Martini dag. Dns. rex per se. III, 111; T, 129 b (kortere Udtog uden Datum).

17 Novbr. Burgimestter och raadt met menigheden vdi Haarszens finge saadant itht breff, som her epher fyllger: Wii Ffrederiich mett Gutzs naade &c. gøre alle witterliggt, att oss elskelege burgimestter, raadt och menighed vdi woer købstadt Haarszenss haffue nu haffdt hoess oss theris wesse budt och ladet berette fore oss, huorledis att the brødre, som ere vdi graabrødre claastter vti Haarszenss, haffue nederbrodet skyllie rom och husze vti claastterit och saaldt oc forkommet och affhenndt themmeret, steen och andett, huess som the kunde fange pendinge fore, emodt thet budt, som wii tiillforrn ther paa giordt haffue och ladett thennom mett wore breffue attuaare, att thee thett icke gøre schulde, och agtte mett tiidenn attforlade samme claastter. Sammeledis haffue thee och bereett, att samme brødre haffue ødelagtt fyre burgere gaarde ther vti byenn och lagdt vnder theris claastter. Och haffde forne wore burgere here fore oss een hogborne fursttis konning Hansszes, woer kere broders dom liudenndis, att samme brødre schulle lade vpbygge forne fyre gaarde igenn, szaa ther schulde gange konninglige och byes tynge vtaff, huilckenn dom the icke fullt giordt haffue, och thesligeste predicke thee opennbare vtaff predicke stoellenn mange fabell och andenn wrang leardom, som thee icke beuise kundtne mett thendt hellige scriiffitt, och ther mett vpuecke vproer och tuedragtt eblannt allmugenn. Tha for forscreffne sliig aarsager och leilighedtzs skyldt haffue wii aff woer sunderlig gunst och naade vntt och tillstedet och mett thette wortt opne breff vnnde och tiillstede, att forne wore vnndersaatte vdi Haarszenss mue och schulle tiill thennom anamme samme claastter och claastter kiircke mett aldt sin tillbehøring, och nyde, bruge och beholde forne graabrødre claastter kiircke tiill en saagne kiircke, och claastter gaardenn mett thee husze, theer staar opaa bygde, tiill theris

predicantter och schole och tiill ith haaspitaell, och ther indtlegge fattige, woensføre, siuge mendiske; och huess bygning och forbedring, som samme wore vundersaatte paa forn^e claafter gaarde byggenndis och forbedrendis worde, thett schall aldene komme thee siuge mendiske vdi forn^e haaspitaell tiill gode och bestte och ingen anden, daag att theer som nogre aff wore vundersaatte kende thennom nogre reett atthaffue tiill forn^e claafter kiircke eller claafter gaardt, tha gaa ther om saa møgett, som loug och reett er. Cum inhib. Datum Gottorp, søndagen nest ephther S. Martini episc. dag. Dns. rex per se. III, 112¹).

17 Novbr. Her Christopher Hansszenn aff Skoug claafter ffick kongelige Maiestatis stadtfestelsze breff ephther menige conuentsz samtycke ther samme stedtz, att thee haffue vdtuoldt och keest forscreffne her Christopher tiill theriss abbett och formandt ephther abbet Rasmuszes dødt. Ther tiill mett ffick hanndt och saa ith beskermselze breff tiill seg, sine conuentsz brødre, hioenn, tiennere och paa alt forn^e claafters godtzs och eygenndom, rørendis och vrørendis, ingthett vndertagett. Sammeledes bleeff och saa formeelldet och berørdt vti forscreffne sambyckelse breff, hanndt fick aff kongelige Maiestatt, att forn^e her Christopher icke ephther thenne dag schall forleenne eller och vdi nogre maade affheendne entenn fore panntt, køeb eller forleening nogett thett godtzs, som tiill forn^e claafter ligger, vdi nogre maade. Cum inhib. sol. Datum Gottorp, søndagenn nest ephther S. Martini episc. dag. Dns. rex per se. III, 282.

19 Novbr. Wii Ffrederiich, mett Gutzs naade Danemarcks &c. konning, gøre alle witterligt, att wore vundersaatte burgimestter, raadt och menighedt vdi woer køebstadt Steyge haffue nu ladett bereette fore oss, huorledis att thee haffue breffue och friehedt paa itt besunderligt eygett fiitt och leygre paa wortt ffeskeleygre Ffalsterboe, huilcke breffue som thennom gifne ere aff nogre wore forfedre, framfarne konninger vti Danemarck, ffore huilkett fyskeleygre och ffytt thee legge theris fiisker baade och skiibe och ingenn andenn vdenn thee aff Steyge, och bereette, att mange andre, baade indtlendiske och vdtlendiske, gøre thennom ther hynder paa och trenge thennom indt fore samme ffytt och fyske leygre och ligge there met theriss skiibe og skuder, forn^e wore vundersaatte tiill skade och forfang. Thii forbiude wii alle wore vundersaatte och alle andre danske eller tydske, som Falsterboe fyskennde here ephther besøgendes worde, forn^e wore vundersaatte vdi Steyge paa forn^e ffytt och leygre, som thee haffue friehedt oppaa, atthyndre eller hyndre lade eller vti nogre maade mett skiibe, skuder eller baade thennom atlegge there tiill forfang. Och dierffuis nogenn there emodt attgøre, tha schall woer embitzmannndt och thaalner ther sammestedtz straffe there offuer tiillbørligenn, som offuer thennom wore breffue och willig icke liude wille, tiill saa lenge wii forfare leiligheden ytthermere ther om, och

¹) Hofman, Fundationer, II, 163—64. Danske Mag. II, 96. Kirkehist. Samlinger, I, 417—19. Bendz, Horsens lærde Skoles Hist., I H., 10—11.

wii mett wortt elskelige Dannemarcks riigis raadt gøre ther en anden skickelsze paa. Thii lader thett ingenlundne. Giffuit paa wortt slott Gottorp, S. Elizabet dag. Dns. rex per se. III, 190.

19 Novbr. Iyrgenn Møntmester, Borgemester i Mallmøe, fik efter Mester Mortenn Krabbis Opladelse Forleningsbrev i sin Livstid paa Tumerup Kloster med al Tilliggelse . . . , vordnede og Tjenere, dog at han holder den Gudstjeneste ved Magt, som bør holdes, holder Klosteret ved Hævd og Bygning og giver Præsterne deri deres nødtørfige Klæde og Føde; ligeledes skal han aarlig yde Kongen paa Gottorp 300 Td. Havre for 3 Borgelejeheste, som han skulde holde i Klosteret, samt holde Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Naar Kongen kommer til Skaane, skal han med Tumerup By holde Kongen med hans daglige Folk et Nathold aarlig med Mad, Øl og Hestefoder. Cum inhib. et claus. consv. Gottorp, Tirsd. efter S. Briceii Dag. Rel. Melchior Randtszou, holdtsteske Marskalk. III, 385.

30 Novbr. Hr. Knudt Rudt, Ridder og Embedsmand paa Kaarssøer, fik Brev, at naar han i sin Livstid vil oplade samme Slot til sin Søn Iyrgenn eller naar denne overlever ham, da skal forskr. Iyrgenn Rudt strax annamme Kaarssøer Slot med tilliggende Herreder og Len, og beholde det i sin Livstid, dog at forskr. Hr. Knudt Rudt eller ogsaa hans Søn med det aller første skulle bygge og forbedre paa Slottet og færdiggjøre det inden i med gode Stuer og Mag, saa at Kongen kan have „gode och bequemme werelsze“ deri paa Slottet, naar han kommer did, og ligeledes skulle de med Tiden og med de tilliggende Kronens Tjeneres og Bønders Hjælp lade oprense og færdiggjøre Gravene om Slottet. Samme Iyrgen Rudt skal af Slottet gjøre og holde Kongen og Riget Tyng og Tjeneste efter det Forleningsbrev, som hans Fader har derpaa, samt holde Slottet ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke heller sælge de vordnedes Sønner, som ere fødte paa Godset. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorpp, S. Andree ap. Dag. Dns. rex per se. III, 282¹⁾.

6 Decbr. Per Willatsszen, Slotsskriver paa Kjønehaffns Slot, maa annamme til sig den Bo og Bosted paa Dragøer, som tilhørte Graabrødrene i Klosteret i Kjønehaffn, og bygge

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 308.

og forbedre det; siden skal han annamme det til sig med hvad Bygning, han bygger derpaa, og beholde det til Ejendom. Cum inhib. sol. Gottorp, ipso die divi Nicolai ep. Dns. rex per se. III, 283 ¹⁾).

7 Decbr. Iahann Ffriiss til Hessellagergaard, Kongens Sekretær, fik Skjødebrev paa efterskr. Gods i Hessellager By (Gudtmeherrred), som er 5 Bondegaarde og 2 Krongaarde, hvilke han selv har i Pant for en Sum Guld og Penge, som han laante Kongen i forgangne Fejde, og dertil en Gaard, som Kongen fik til Magelag af Fru Elsze, Hr. Claues Krummediiges, Ridders, Efterleverske. Kongen opgiver hermed sin Ret til alt Gods i Hessellager By eller Hessellager Grund, og forpligter sig til „attfrye, hemble och fuldtkomelig tiillstaa“ Iahann Ffriiss og hans Arvinger forskr. Gods for hver Mands Tiltale, dog at saa meget af samme Gods, som findes at være frit Bondegods, skulle de Bønder, som det tilhører, nyde med deres tidligere Frihed, uden om Iahann Ffriiss eller Arvinger „thennom ther vtaff købe eller formynde kundne eller och thee forbyrde eller forgøre samme theris bundegodtzs eller thett kommer vti faldt vti noger maade“; da skal det falde til Iahann Ffriiss eller Arvinger og ikke til Kongen eller Kronen. Gottorp, vor Frue Dag concept. Dns. rex per se. III, 161 b.

— Iostt Wullffeldt, kongelige Maiestatis secreterer, ffick presentatz paa Geelstedt kiircke vti Wentzherrit per obitum dni. Chanuti Mathie, vltimi et immediati possessoris eiusdem, dog mett saa skell, att hanndt schall skicke och setthe ther en godt, forstandiig och leardt capellaenn, som epther thenndt hellig scriiftis liudelsze kandt predicke och leere thennom, vdi samme saagenn boendis ere, theris seelers salighedt vdenn mendiskelige paafundt och vchristtelige cerimonier, och ther tiill mett gørre thennom aldt thenndt tiillbørlig tiennistte, baade indenn och vdenn kiirckenn, som en reett saagnepreestt och seelle surgere bør attgøre siitt saagnefaalck vdi alle maade. Cum inhib. solita. Datum Gottorpp, woer ffirue affttenn conceptionis. Dns. rex per se. III, 162 b.

— Iyrgenn Gulldenstieerne, kongelige Maiestatis secreterer, ffick och saa presentatz paa Ffangell kiircke vti Nesbye hoffuitt leenn ad eundem verborum tenorem, quo conscripta est et edita prescripta presentatio Iudoci Wullffeldtzs. Datum Gottorp, eodem die et anno vt annotatum est in eadem presentatione Iudoci. Dns. rex per se. III, 162 b.

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 406. Kjøbenhavn's Diplom. II, 242.

7 Decbr. Burgimestter och raadt vti Assenns ffinge breff paa noget iorde, som ligge till hellig kaarss alter vdi theriss bye kiircke epher saadann beretning, att epher thii her Rasmus, som samme alter haffuer vti forlenning, haffuer bortte och vdi leyge ladett samme alters iorde, liggennndis vti Lundtager marck, och thee, som haffue samme iorde vti leyge aff her Rasmus, ere vduorttis menndt, huilcke som waare gantsze ffyttyge ther vdindenn, att the kunde haffue indtgeerdt forbeneffuende iorde, och there som saa haffde skeedt, tha haffde Assenns burgere fanget stoer skade paa theris feegang och greessgang. Tha fore saadann leylichdettz skyldt och epher thii att samme hellig kaarss alter er een aff kongelig Maiestatis forlenning, haffuer hannss naade vnntt och tiilladett, att forne burgimestter och raadt mue tiill thennom anamme samme iorde, som ligge vti Lundtager marck och høre tiill hellig kaarss alter och thennom nyde och beholde tiill theriss bye och deelle och skiiffte thennom vtiblanntt burgerne, daag mett saa skeell, att huilcke, som samme iorde bruge och nyde, skulle ther aff aarligen giffue och fornøige for^{ne} her Rasmus huess aarlig affgiiftt, som ther pleyger aff attgange, eller och huem som thenndt bør atthaffue mett rette. Cum inhih. solita. Datum Gottorp, woer ffroe afftten conceptionis. Dns. rex per se. III, 160 b¹); T, 143 (kortere og uden Datum).

9 Decbr. Wii Ffrederiich mett Gutzs naade &c. gøre alle witterligt, att wii aff woer sunderlig gunstt och naade haffue nu vntt och tiilladet och mett thette wortt opne breff vnndne och tiillade, att oss elskelige Henric Charsttenn och hannss mandtscab och thienner, Geerd Rythter och Dydrick Giiszenn, mue och schulle were taaldt frye vti wortt riige Dannemarck for huess kram weerck och kram godtz, thee vdi riigett skickenndis och førenndis worde. Thesliigestte haffue wii aff samme gunstt och naade vntt och tiilladet, att forscreffne Henrick Charstenn, Gerdt Rythter och Dydrick Gyszenn mue och schulle købe och selge och handtlet mett wore vndersaatte vdi wortt riige Dannemarck och bruge theris køebmandtscab mett thennom, daag saa att thett icke görris och skeer emodt wore køebsteders friehedt och priuilegier och vdenn paa komme ett menigt forbudt ther om offuer allt riiget. Thii forbiude wii alle wore fogetther, embitzmenndt, taalner och alle andre for^{ne} Henrich Charsttenn och hannss mandtscab och thienner, som forscreffuit staar, here emodt atthindre, hundre lade, møye, platzze eller vdi noget maade forfang atgøre vnnder wortt hydlestt och naade. Giffuit paa wortt slott Gottorp, manddagen nest epher woer ffroe dag conceptionis. Rel. Henricus Schulltte. III, 13 b.

— Margarethe Gyemose fik Brev, at naar Hannss Hannszenn, Borger i Medelffar er død, skal hun strax annamme til sig og beholde i sin Livstid en Have, liggende uden for

¹) Aktstykker til Danmarks indre Hist. I, 137 (efter Originalen).

Medelffar, som han nu har i Forlening, dog at hun deraf aarlig skal give 1 Td. Løg til Hyndtzgaffuell. Cum inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se ad instantiam dni. Wullffgangi van Vttenhaaff, cancellarii. III, 163 b.

10 Decbr. Iahann Ffriiss til Hessellagergaard, Kongens Sekretær, fik Skjødebrev paa en Gaard i Skoubye By og Sogn (Skoubyeherre), som tilhørte Niels Bragde af Wandtaass og var tilfaldet Kronen for forbrudt Gods. Cum inhib. Got-
torp, Tirsd. efter vor Frue Dag concept. Rel. Iyrgenn Quitzszou, Landsdommer i Ffyon og Embedsmand paa Rudtgaard, og Niels Iibsszenn, Embedsmand paa Nesbyehoffuit. III, 163 b. Smlgn. T, 144.

— Iyrgen Quitzszou, Landsdommer i Ffyon, maa inddele og indløse alt det Gods i Ffyon, han kan udspørge, som tilhørte Clemint Hoffuenskioldt og blev forbrudt til Kronen i Kong Hansszes Tid [og som ikke er afhændet¹⁾], og skal siden beholde det til fri Ejendom, dog at han og hans Arvinger skulle gjøre Kongen og Kronen Fyldest for, hvad samme Gods er bedre, end han indløser det for. Cum inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 163; T. 147 (her uden Datum).

— Pouell Thomessenn og Gertrudt Mattisdatter fik Brev, at naar Thomiss Hannsszenn i Nellerudt er død, skulle de nyde Nellerudt Gaard i deres Livstid med al dens Tilliggelse, med „aallss dam och thye moszenn“, dog at de aarlig skulle udgive det sædvanlige Landgilde og holde Gaarden ved Magt, samt ikke bortleje Ager eller Enge fra Gaarden og heller ikke forhugge den tilliggende Skov. Cum inhib. Samme Datum. Rel. Iyrgenn Quitzszou. III, 162 b.

1533.

4 Januar. Niels Blaack, Herredsfoged i Hyndstteherred, skal i sin Livstid beholde den Bro udenfor Hoffbroe at holde færdig paa sin egen Kost uden at bruge Kronens Skove dertil;

¹⁾ T.

han skal nyde den tilliggende Rente og Rettighed, dog mod at give Hr. Erich Banner eller hvem, som har samme Herred i Pant og Forlening, 4 Pd. Korn. Cum inhib. Gottorp, Lørd. efter Nyaarsdag. Dns. rex per se. III, 113.

8 Januar. Ienss Nielssen, Skriver, som tjener Kongen paa Kjønehaffns Slot, fik Livsbrev paa en af Kongens nye „hoer“ paa Wingaarden i Kjøpnehaffnn, som er den tredie Bo paa den østre Ende, næst op til den, som Per Clausszenn har i Forlening, dog at han skal holde samme Bo ved skjellig Bygning. Cum inhib. Gottorp, Onsd. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 283¹⁾.

15 Januar. Harttuig Wullffeldt, Fodermarsk, skal have Trelleburg By i Forlening med aarlig Byskat, Sagefald og al anden kgl. Rente og Rettighed, at beholde, indtil Kongen forsér ham med et andet Len. Dog skal han „ingthet beuergie“ sig med Tolden eller andet, som Tolderen plejer at oppebære paa Kongens Vegne. Cum inhib. et aliiis claus. consv. Gottorp, Onsd. før divi Anthonii conf. Dag. Dns. rex per se. III, 385 b.

— Iens Matsszenn, scriffuer, fick presentatz sin lifvuis tiidt paa Gudtbierg kiircke, ligenndis vti Gudtmeherrit, epher her Hannss Huickeldts dødt, som samme kiircke siistt vti were och forleennung haffde, daag saa att hanndt schall besurge saagne faalckett mett Gutz ordt, som håndt kanndt forsuaare och beuerge mett thendt hellig scriiffitt. Cum inhib. Datum Gottorp, odensdagenn nest epher S. Felicis in pincis dag. Dns. rex per se. III, 164.

25 Januar. Axell Iuell fik Ejendomsbrev paa al Michel Blecks Jordegods, hvor det findes i Dannemarck, besynderlig paa 3 Gaarde i Gerloffherred i Nørre Iuttlandt. Cum claus. consv. Gottorp, S. Pauli convers. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 113 b.

30 Januar. Christiern Lauritzsszen, som tjener Mester Christiern Huiidt, skal i sin Livstid, fri og kvit, nyde den Sortebrødreklosters Gaard i Wiiburg, som Jomfru Gertrudt nu iboer, med al Tilbehøring, Rente og Rettighed. Cum inhib. Gottorp, Torsd. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 113.

— Mesiter Christiern Huiidt, degen vdi Kjønehaffn, fick breff, att epher thii kongelige Maiestat vdi sandthet forfaritt haffuer, att thett degenndom vdi woer frue kiircke vti Kjøpnehaffnn,

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 242.

som er och schall were ith prelatuer, er møgett ringe tiill thendt, som thet nu haffuer, som er for^{ne} mestter Christienn, eller tiill hanns ephther kommere attupholde theris nottorfft och statt mett, och thesligeste baade for for^{ne} mestter Christiens bøn, seruitio facto et faciendo, och thesligeste fore throe tienniste, som thee samme, huilcke ephther hannom for^{ne} degendom, aff kongelig Maiestat vti for^{ne} woer frue kiircke funderit, vti forleening fangennidis worde, hanns naadis høgmectighedt och riiget gøre mue och schulle, tha haffuer kongelige Maiestat for saadan leylighedtzs skyldt annecteret, vnieret och incorporeret Karleboe kiircke, liggennid vdi Ørrekrags leenn vti Trye herrit, attmue och schulle bliffue tiill och hoess for^{ne} degen dom met aldt sin rentte och rette tiilligelsze tiill euuig tiidt, daag saa att her Niels Riiber, som for^{ne} Karleboe kiircke nu vti forleening och besidning haffuer, schall thendt beholde vdi alle maade vforkrenkeligenn ephther hanns breffuis liudelsze. Cum inhib. Datum Gottorp, torsdagenn nest ephther S. Pauli conuersionis dag. Dns. rex per se. III, 283 b ¹⁾.

31 Januar. Gertrudt Pedersdatter fik Brev, at efterdi hendes Fader Peder Stub i Wiiburg for nogen Tid siden bortrømte til Rigets aabenbare Fjender og argede ind paa Kongens Undersaatter, forbrødes hans Gods til Kronen. Nu har Kongen, for at forskr. hans Datter desbedre kan komme til et ærligt Brød i Ægteskab, givet hende til Ejendom en øde Jord i S. Magni Gade i Wiiburg, som hendes Fader ejede og paaboede. Gottorp, Fred. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 113 b.

II Febr. Mester Mattis Ericsszen, Abbed i Oess Kloster i Nørre Hallandt, fik Stadfæstelse paa et Brev, i hvilket menige Conventsbrødre smstds. havde forlenet ham at have for sig selv i sin Livstid 10 af Klosterets Gaarde, som er Gaarden Ness, som Iennss Suensszenn iboede, 5 Gaarde, som kaldes Yderfyllinge (Widdinge Sogn) og 4 Gaarde, som kaldes Steen Gaardtzs Holtt og Boes Gaarden (Aæss Sogn, Wiiskeherred) etc. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp, Tirsd. efter S. Dorothee Jomfrues Dag. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 386.

7 Marts. Knut Matsszenn ffich presentatzs paa Geelsttedt kiircke per liberam resignationem cuiusdam Laurentii Ioannis, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Gottorpp, feria sexta prox. post dominicam inuocauit. Dns. rex per se. III, 159.

¹⁾ Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostre, Tillæg 202—03.

13 Marts. Her Michell Iibsszenn, prest, ffick presentatz aff konninglige Maiestat paa Haarbørløff kiircke, ligenndis vdi Ffalstter, per resignationem dni. Laurentii Øllmandt, regii secretarii, iuxta vulgarem tenorem presentationis, que hoc tempore edi atque in publicum dari solet. Datum Gottorp, quinta feria post dominicam reminiscere. Commissio regie Maiestatis propria. III, 193.

24 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Christoffer Huiittffeldt, vor Hofsinde, for nogen Tid siden begjærede af os, at vi vilde tilstede ham at gjøre et venligt Magelag med Kronens Bonde Oluff Knutsszen i Kromstroppe om dennes Gaard, og da gav vi ham vor Befaling til nogle gode Mænd, som paa vore Vegne skulde have Fuldmagt til at granske, forfare og handle dem imellem og have god Agt, saa at os, Kronen og Bonden skete Fyldest igjen til Vederlag for samme Gaard. Disse have nu gjort dette, som Christoffer har bevist for os med deres aabne, beseglede Brev, og ligeledes har han havt for os følgende aabne, beseglede Pergamentsbrev: Jeg Oluff Knutsszen i Kromstruppe har med Kong Fr.s Samtykke og Befaling afhændet og magelagt fra Kronen og fra mig og mine Arvinger og til ærlig og velbyrdig Svend Christoffer Huiittffeldt den Kronens og min Bondegaard i Kromstroppe, som jeg nu selv iboer, med det Gaardsædehus, som er bygt og gjort af samme Bondegods og al anden Tilliggelse, og derimod har jeg efter ærlige og velbyrdige Mænds, Knudt Vrnes, Niels Biillds og Henning Waalkendorps fulde Nøje (som havde Befaling dertil af Kong Fr.) og efter min egen gode Tykke og fulde Nøje oppebaaret af forskr. Christoffer Huiittffeldt dennes Gaard, som kaldes Straroppegaard, og for hvad Gaarden i Kromstroppe er bedre til Ager og Eng end hin, skal Kronen, jeg og mine Arvinger have en Eng kaldet Keelldehaalms Mose, som ligger til den Gaard i Sandagher, Hanss Eskisszenn iboer, og et Stykke Skov, som kaldes Kiirszehaffue, hvilket alt jeg og Arvinger skulle have for en evig Bondegaard med al Tilliggelse, som Christoffer Huiittfeldtzs Brev ydermere udviser, og takker jeg ham for Fyldest. Til Vidnesbyrd tilbeder jeg forskr. ærlige velbyrdige Mænd, som overværede dette Magelag, at besegle med mig. Tirsdagen før S. Mathei ap. et evang. [24 Septbr.] 1532, -- hvilket Magelag vi samtykke og stadfæste. Cum inhib. sol. Gottorp, Mand. efter Sønd. lætare. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 164.

24 Marts. Claues Huiittffeldt ffick presentatz paa Torssnes kiircke mett sin annexa, thenndt capell paa Wixness, huilkenn Torsnes liger vdi Laalandt, quam ecclesiam cum prescripta capella in Wixnes Nicolaus Huiittffeldt eo modo adeptus est per libram resignationem dni. Ioannis, vltimi possessoris earundem. Daag schall forne Claues Huiittffeldt besurge och beskicke saagnefaalckene, baade vti Torsnes och Wixness, tuinde forstandige capellaner, som clarligen epher thenndt hellig scriiftis liudelsze kunde lere och predicke thennom rene Gutzs ordt, cum ceteris clausulis, que in noua presentationis formula continentur. Datum Gottorp, feria secunda post dominicam letare. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 193.

26 Marts. Iens Sergesszen i Ffardo har berettet for Kongen, at han har et Møllested i Tuerbeck, som hører til den af ham iboede Gaard, og som han vil lade opbygge, og havde for Kongen nogle aabne, beseglede Pergamentsbreve, som nogle Kongens og Kronens Bønder, ligeledes Biskop Offue Biillde til Aarhus og regelbunden Mand, Hr. Ienns Persszenn, Provst i Tuilum Kloster, med Samtykke af menige Konventsbrødre smstds. og alle andre Lodsejere have udgivet, lydende, at de alle endrægtig med deres fri Vilje have skjødet ham og hans Arvinger al den Lod, som tilkommer dem i de Jorde, Enge og Ejendomme, som rækker og strækker paa samme Møllested. Thi har Kongen tilladt forskr. Ienns Sergesszenn at opbygge samme Møllested og nyde det for sig og Arvinger til sin Gaard mod saadan Skyld og Afgift, som han plejer at give deraf til Kongen og Kronen. Cum inhib. Gottorp, Onsd. efter Sønd. lætare. Dns. rex per se. III, 114.

2 April. Hr. Oluff Roszenkrandtts, Ridder og højbaarne Fyrste Hertug Hansszes, Kongens Søns, Hofmester, fik Brev, at han skal beholde efterskr. Len, Gaarde og Gods, Abramstorp Gaard og Len, Haalm Gaard, Haalm Mølle og alt Wallore By og 5 Gaarde i Asszendrup og to Gaarde i Aaszøroe, som Ies Perssenn og Mats Persszenn ibo, hvilke han har i Pant af Kongen og Kronen, uafløst i hans Livstid mod at bygge og forbedre Gaardene og holde Møllen ved Bygning og alt Tilbehør, Tjernerne ved Lov osv. Efter hans Død skulle hans Arvinger beholde hine Pantelen, indtil de afløses dem efter Pantebrevenes Lydelse. Cum inhib. sol. Gottorp, Onsd. efter Sønd. judica. Dns. rex per se. III, 284¹⁾.

¹⁾ Annaler for nord. Oldkyud. 1865, S. 59.

Uden Aar.

Wii Frederich met Gudts nade Danmarckis, Wendis och Gottis koningk, vduald konningh tiill Norge, hertug i Sleszuigk, Holstenn, Stormernn och Ditmerskenn, greffwe vdi Oldenborgh och Delmenhorst, biwde alle wore kere vndersatte, bisper, prelather, riddere, riddermendts mend, kiøpstædts mend, bønder och menige riigens indbyggere, aandelige och werdzlige, ati her effther, thend aldsommectugiste Gud tiill loff och ære, oss, riiget och ether alle och huer serdelis effther synn stadt tiill friid, rolighedt och euigh bestandh, afflegge och bortkaste alt affwend, wrede, twedregt och vbestandighedt, szom nogen kand haffue emod thend anden, och her effther leffue broderlige met huer andre vdi god, trygg och wenlig endregt, friidh och wenskap.

Wii forbiwde och alle bisper, prelater, riddere och riddermendts mend, som magt och welde haffue her vdi riiget, vdi noger maade at forhade, vndertrycke eller offuer wold atgiøre andre prelater och riddermendts mend her vdi riiget, som vnder thennom ære och icke ære saa megtuge och formuende, som the ære. Haffwer then ene then anden noget till at thale, thaa giffwe thet tilkende fore oss och wort elskelige riigens raadh och skilyes at met rette effther loghenn.

Wii forbiwde och alle bisper, prelater, riddere och riddermendts mendh her effther noger køpstadts mend eller almwe at vforrette; meden huilcken, som haffwer nogen aff thennom tiill ath thale, hand skall thale thennom tiill met logh och rett tiill bythingh, herritztingh, landstingh, fore oss, wort elskelige riigens raad oc riigens canceller. Dierffwis nogen her emod atgiøre, thaa wille wii lade straffe ther offwer, som tilbør, effther loghenn.

Wille wii och saa, at alle riddermendts mend her vdi Danmarcks riige, som icke haffwe stadfeste tiill naffnn, skulle tage och vdwelye thennom stadige tiillnaffnn vdi saa maade, at the, som føre eens skyoldh och hielm, skulle haffwe eens till naffnn, paa thet at mand vdi framtidenn kand spørge, huilckenn nogen erligh rittherligh gerning gjør i marckenn eller anderstadts, som vdi andre christelige koninge riige sidt er.

Paa thet at menige rigetth maa altiid være vdi godh rusthninge, thaa wille wii, ath alle bisper, prelater, abbether, priore, proffwesther, cannicier, vicarier, riddere, riddetmendts mend, ffruer och iomfruer och alle, som iordegodts haffue her vdi riiget, skulle een gang om aaret holde en menlig musteringe met theris swenne, heste, harnisk och werge, som skall were¹⁾ huer fiortthende dagh effther posken

¹⁾ Begyndelsen af denne Artikel lød først saaledes: Paa thet at menige riigens prelater och adell maa altid være vdi godh rusthninge, atwære till rede at affwerge menige rigens skade och forderff, om noget paakomer, thaa wille wii, att skall skee een musteringe offwer alt riiget. — Dette er overstreget og det i Texten anførte tilskrevet i Marginen.

hwert aar, effther then skickelse, wii tilfornn ther paa giordt haffue, huilckenn mustringe som skall stande vdi Lutlaad vdi Wiborgh, vdi Fyen och Lawend i Otthens, vdi Sieland, Møen, Laaland och Falster i Ringstæde, och vdi Skaane i Malmø. Findis och noget, som icke komer tiill samme mwsteringe, eller och icke gjør then musteringe fuldt effther then skickelse, wii och wort elskelige riigens raad ther paa tilfornn giort haffue, thaa skall then straffis ther fore, som then bør atstraffis, ther wort och riigens argesthe wiide will; ther tiill met skall hand vdgiffwe thend pene, som tilfornn ther paa satt er.

Wy wille och, at wore lænsmand, borgemesthere, raadmennd och byfogethe schulle haffwe godh actt och tilsiwnn vdi theris lænn och i kiøpstæderne at lade forfare, om ther nogen ære, som ære koningh Christiernn tilgifwne, och om the nogen saadan formercke, wære segh aandelig eller werdzlig, thaa skulle the then hindre och føre strax tiill synn tilbørlige dommere.

Wille wii och, ath alle bønder och almwe skulle wære theris herrer och husbonder hørige oc lyduge, fore giffwe och giøre thennom aarligen theris aarligen skyldt, arbeigdt och anden pligt met alt tilbørlighedt, och skulle the ey lade thennom findis fortrudne vdi noget maade.

Wille wii och saa, at alle borgemesthere och raadmennd vdi alle kiøpstæder offwer alt riiget skulle huer vdi synn kiøpstædt giøre een god skickelse met it redeligt kiøb paa alle hande ware hoes embitzfolck, som ær hoes smede, skomagere, skreddere, bryggere och saa framdelis meth alt anden køpmandskap effther aarsens och tidsens leylighedt.

Wille wii och, ath alle kiøpstads mend her effther schulle rusthe thennom paa gode harniske och gode werge, at affwerge wor, theris eigenn och menige riigens forderff och skade, om noget paa kommer.

Wille wii och icke, ath saa mange løse karlle och peberswenne skulle løbe her omkring vdi riiget fran een tiill een andhenn, medenn ther som the her i landit were wille, thaa schulle the tiænne bondenn tiill halfft aar och helt, och forbiwde wii ther fore wore lensmendt och alle andre her offwer nogenn saadanne peberswenne och løse ledige karlle at vppeholde vdi noget maade, thennom at fordedinge och forsware.

Wii wille och icke, ath presther, proffuesther eller andre skulle giøre nogen landkiøb, kiøpstæderne tiill forfangh i noget maade. Findis och noget her emodh atgiøre, thaa schall wor lænsmandh och borgemesther och raadmennd vdi nesthe kiøpstædt haffue fulde magt at thage thet altsamenn, hues som saa kiøpt er, halffdelenn tiill oss och halffdelenn tiill kiøpstæden. C, 164¹⁾.

1) Denne Forordning findes paa nogle Blade, der ere indhæftede som et særligt Læg imellem Afdelingerne Smaalændene og Jylland. Nogle af de Artikler, dette Brev indeholder, ses at være vedtagne paa den Herr lag, som afholdtes i Odense i de sidste Maaneder af Aaret 1526 (Nye danske Mag. V. 99 ff; smign. Allen, de tre nord. Rigers Historie, IV, 1 Afdel. 166, j^o. 305, Note 72, Heise i Hist. Tidsskr. IV Række, V, 289—90), men om Forordningen virkelig er blevet udstedt, kan næppe afgøres.

Thette er then ridderlig eedt,
 som gode menndt giøre skulle then dag, som the anamme ridderlig
 stadt oc naffn, oc skulle the then holde aff theris yderste magtt
 oc formwge paa theris christelig troo.

Først att handt scall ellske Gudt offuer allting,
 oc scall være then hellige kirocke biistandig,
 oc then beskerme aff syn yderste formwge,
 oc syn herre oc syn koning och fæderne riige hwldt oc troo, oc
 retferdighedt att styrcke,
 oc beskerme fattige encker oc faderløse oc moderløse børnn till
 retferdighedt.

Oc hører handt noghen, som taler paa riddere, riddermendtz
 mendt, frwuer eller iomfrwuer ere, tha bør hannwm att sware ther till.
 Oc alldrig att samtøcke noghen wretferdig domm mett hanss willie.

Oc scall handt være then fattige biistandig wdi hanss retferdig
 sag saa well som then riige, saa hielpe hanwm Gudt oc helghenn. II, 15°).

Skickelsze paa huess rusted hestte kongelige Maiestatis
 regenscabis fogeder paa h. naadis regenscab slotte
 her epther holde skulle.

Primo, embitzmandenn paa Kallingborg viij hestte forudenn
 hannss egenn perszonn och en dreng, och sidenn thet andnet embitzs-
 faalck paa slotthet, epther som waar vdi konning Hansszis tiidt.

Nykøping slott vj rusttedt hestte forudenn hanss egenn perszoenn
 och en dreng.

Aalehaalm slott vj hestte vdenn hanss egenn perszoenn och en dreng.

Nyeborg slott vj hestte vdenn hannss egenn perszon och en dreng.

Koldinghuss vj hestte vdenn hanss egenn perszonn och en dreng.

Kalløø vj hestte vdenn hanss egenn perszoenn och en dreng.

Aaleborg, for thet leenn er wiitt och brett, ther for schall handt
 holde x hestte vdenn hannss egenn perszoenn och en dreng. III,
 første Blad ufolieret.

Først Kiøpnehaffn	xij	hestte
Kallingborg	xij	—
Aaleborg	xij	—
Kaløø	xij	—
Nykøping	x	—
Aaleholm	x	—
Nyborg	x	—
Kolding	x	—

hues the ythmerre holle, skulle the holle aff theris gaads. C, 359.

Ad subscriptum exemplar eccleciarum presentationes sunt
 scribende:

Wii Frederich met Gudz naade &c. giøre alle witterligt, at osz er till-
 kiendegiffuen, att wor och kronens kiercke N. wdi N. leen liggendis nu vac-

¹⁾ Nye danske Mag. VI, 148.

cerer och ledig er effther N. død, som thend nu sist wdi were och forleening haffde. Tha efftherthi osv. som *Brevet af 1532, 15 Marts*. IV, 468 ¹⁾).

Kansleren sendte Mogenns Iwell følgende Skjødebrev med Per Swensszenn, Raadmand i Hollstebro: Vi Mylter Symensszenn, Christiernn Symensszenn og Oluff Symensszenn erkjende at have solgt, skjødet og afhændet til velbyrdig Mand Eyler Briiske paa Kongens Vegne Gaarden Hollwm i Voldburgs Sogn, som vi selv bo i, med den Eng og Ejendom, som de finge af Stye Eggersszen for 300 Mk. som vi havde lovet Eyler Briiske paa Kongens Vegne ²⁾). Hollstebro, Mand. før S. Erasmi Dag [30 Maj] 1519. III, 25 B.

¹⁾ Nye danske Mag. VI, 146—48.

²⁾ Interpunktionen er udeladt som tvivlsom.

Dansk Tegnebog

1531—1532.

(Bogstavret aftrykt).

[1531].

Dom oc ransneffning.

1

* Sandemend i Melsom herret haffue ladhet berett for k. Mt., ath the noget tiid siden forleden bleffue feld ffor oss elskelige her Iørgen Friis, biscop til Viiborgh, for noghet høø paa Steffuenstruppe mark, oc the giorde skutzmoñl paa theris beuisning, oc the icke motte thet nyde. Therefore vnder k. Mt., at the mwe gøre theris tug, nar the tillffylgis, i tylbørlige sager, ligge som the icke feld vore, til saa lenge sagen kommer i rette ffor k. Mt. Dns. rex per se.

* Iwer Suendszenn i Engardh, Søffrin Ienszenn i Ryszom, Nys Wynther oc sammeledis sandhemend oc herritzneffn i Hierneherrit haffuer beret for k. Mt., at Lauris Skriffuer i Hiernige haffdhe steffnet thennom met k. Mt^s steffning at mødhe i Kjøpne[haffn], szaa haffuer the beret, at samme tiid er mytt wti theris høsth, athe vdhen theris store skadhe oc forderffue ycke tha kand mødhe. Thi haffuer k. Mt. wnt, at samme sag oc alle dele, som samme sag anrørendis er, skall wpstande tiil S. Mickels dag; tha skaell samme sag for a. b. c. indsettis.

* En stadffestelsze paa tuende breffue burghemester oc radh aff Horszens tiil bedhre beuisning.

Lauris Tancke en stadffestelsze paa et skødbreff tiil bedre beuisningh.

* Priir aff S. Knud citat Søffrin Stampe, nobilem, for ^{1b} en gaard, han haffuer fraa for^{ne} kloster, liggendis pa Langland, atmødhe i Kjøpnehagen Margrete dag [13 eller 20 Juli].

* Iens Smed i Suinborg en forscrift til Riibe. Beretter, at her Per Hanszenn gaff eth huss borth i Riibe met vrette, ath the hielpe hannom saa til rette, kallendis begge partherne for thennom.

* betegner at der i Tegnelsebogen foran Brevet findes et Kryds (som angiver Brevet som udfærdiget).

* Morthen Mudd ehøy en stadffestelsze til bedre beuisningh.

* Et sendemantz breff.

* Her Holger Roszenkrantz beretter, at Welatz Seffrenszenn, Seffrenn Iude, Anders Iude, Seffrenn Fynbo nogenn stacket tiid siiden forleden forsamlede thennom ved Bierg herritz ting och wdkallede her Per Plack, hans prest, vdi tro och loffue och slo hannom ihiell hoss tingett och siiden alle romde strax fraa tingett och fuldiss att. Ther fore giffuer k. M. skøeling offwer thennom.

2 * Her Holgerd, Kvittans. 23 Juni. (Se S. 285).

* Her electus Gyllensterne beffalling till Lauris Skinckell, Niels Bild, Mickell Brockenhuss, Knud Wrne, Eric Matzszenn, at ther ligger en iord paa Brylle marck, som kronens tienere, Anders Brodt, haffuer tagett fraa en aff bispens tienere ther samesteds, att the thet granske och forfare.

* Hans Bernetszenn breff paa Torø, ligesom thet breff lyder, mester Peder Bernitszenn ther paa haffwer¹⁾.

[Bertell Seffrenszenn opstandelsze breff, at hand haffuer berett fore k. Maiestatt, at hand²⁾].

* Mickell Anderszenn beffalling till Cristiern Ienszenn, herritzfoget paa Toszing. at hand tager gode mend till och endelig dømer hannom och Nis Høyte och hans medarfuinge Iep Bøyle och Hans Willomszen emellom om bonde iord, the trette om.

2 b * Her Wlff van Wthenhoff, canceler, embetzmand paa Hintzgalff, haffuer berett fore k. M., at Hans Ebbeszenn, bonde vdi Indtzløff, er begerendis nogen iord paa Indtzløff marck till maglag aff frv Anne vdi Gierdsko, och canceller haffuer besicte szamme iord, saa kronen er sked fyllust; er k. M. till fredis, att saa skier.

* Keld Hanszenn, nobilis i Tyszilholt, beffalling till electus Gyllenster[n], her Per Lyck, Anders Iacobszenn, Iehan Brockenhusz, Anders Emicszenn, Tønne Palszenn, att the kalle Matz Lud mett szyne beuisninge vdi rette, fore hans [!] slog Anders Hanszenn, hans broder, vdi hiell, och døme.

* Idem beffalling till mester Ølriich Bild, Dideric Henningszenn, Axell Fickeszenn, nobiles, Iørgen Lauriszenn vdi Ore, Ies Perszenn vdi Oby, at Keld vill gøre ett magskiffte

¹⁾ smlgn. 1531. 23 Juni. S. 285.

²⁾ overstraget.

mett kronens bønder vdi Skorp paa nogett iord, szom skyder paa hans dam, Asbeck mølle[dam¹], att the forfaret, at kronen skeer fylleste, och giiffue bescreffuit, ouerwerendis Anders Saall, fogeden.

* Her Maghens Gøy eth breff, at enghen skall dele paa hanns goedts i Nøriutland, then stundh han er i wor nadigste herris forfaldh i then herredagh eller vj wgher ther effther.

* Ies Iepsszenn i Rynckeby en stadffestelsze paa eth konning Hanssz skøde breff.

* *Hans Beriudsszenn, Livsbrev paa Torøø. 23 Juni. (Se S. 285)²*. 3

* Berthell Søffrinsszenn oc Søffrin Søffrinszenn i Grandgaard haffue beret for k. M., at electus tiil Roskild haffuer wduist thennom aff theris gaarde oc fordelt oc giurd thennom friidløs oc haffuer doch icke giurd thennom fillst for magskiift effther k. Maiestatis breffs lidhelsze. Ther for haffuer hans naade ladet samme sag wpstaande, tiill szaa lenge hans nadhe komer ther i landet, och bliffuer giurd en endelige endhe ther om, oc ther for indhen skaell engen dele komme thennom wndher øghen eller tiil skade.

* Eisdem en protectorium.

[Fru Marine¹]

* [En beffaling¹] tiil Strange Magenszenn i Suining, Oluff Olszenn i Lørup, Per Nelszenn i Øxendrup, Hans Klemidszenn i Guldbere, Hans Anderszenn i Warinnd oc ethers metfølgere, szom rebthe Braager marck, eth breff tiil tesze for^{no} szaa, at thet er beret for k. Maiestat, at Broagher marck er nw nydiligen reb[et], oc mene nogne loedzeyghere, at thennom yck er giurdth fyllesth; szaa haffuer k. Mat. wndh oc tiilladet, ath huer eygher skael brughe thet maell, szom thennom er tiilrebt, tiill szaa lenge agrøne, ther nw paa er, bliffuer høsthet oc affkomen. 3 b
Sidhen skulle the forsamlis paa [samme] marck, nar the ther effter bliffuer loffligen tiil kallit, oc tha rebe oc mole then rettheligen oc effther logen, szom the wille ansuare for Gud oc vere bekiend for k. Mt.; oc huo ther tha fiindis, szom haffuer haffdt oc brugdt mere end hannom met rette kand tiilfalle, skall han giøre fillest ther for eghen effther logen.

[Iuer Friis¹]

* Eth breff, at byscopen aff Viborig haffuer ladit beret

1) overstreget.

2) overstreget og med Tilføjelse: Dette breff skal registreris.

for k. M., at mesther Cristiern Huid paa hans nadis wegne haffuer fangit indfførszel vti styfftes godts oc ther for ycke kand forfføge segh tiil then herredag, szom er berampt atstande i Kiøpne[haffn]. Ther for haffuer k. M. wndt oc tiilladit, at samme sag skaell wpstande tiil S. Laurits dag [10 August], [doch szaa at hans nadis rettighed bliffuer wforsemp[t]¹], oc ther szom samme sag ycke ther forindhen endh eller affthalt, tha skall hues dele eller forffyllingh, szom ther paa giurdt oc forfuldh er, ycke were ther met forkrengdt eller forsemp[t] vti noger made. Rel. Her Mogenns Gøye.

4 * *Ivrgen Iull, Livsbrev paa Martofftgaard. 26 Juni. (Se S. 286).*

* Nels Iepsszenn eth opne breff tiill bøndher oc menughe almoe, ehue the thene eller tiilhør, vti Odenszøherrit, at k. Mat. er wordhen tiil widendis, at nogne aff thennom ycke ware nw siistis wti Odhens met theris hesthe oc wagne, tha k. Mat. war ther, at fføre hans n. fadburdt effther gamle siiduan; szaa bedher oc biuder thennom k. Mat., at the retthe thennom effther huer atfføre eth less thymber met heste oc vagn fraa Wberid skog oc tiil Nesbyhoffuit, szom hans nadhes lensmand thennom vnderuiszendis vordher; ther met skulle the vere frii, bade for the skulde siistis haffue fprd, oc nar hans nade dragher tiil baghe.

* Idem eth breff, szaa at Nels Iepsszenn war skyckit for k. Mat paa then ene oc nogne bøndher paa then andhen sidhe, oc atspurdhe for^{ne} Nels Iepsszenn thennom, om hand var skillue wti en tiiffs død, szom bleff hengdth etc., szom han wiil self itthermere forclare, nar k. Mat. komer tiil Nesbyhoffuit.

4 b * Hans Bundhe i Allerup, Per Haure ibidem oc andre theris metffølgher, raffnsneffning i Salingherrit, eth breff, szaa at the haffue werit for k. Mat. oc i retthe steffnit Hans Esbernszenn i Rwomme, for at hand haffuer ladit fellidt thennom for eth raffnsneffn, the nogenne tiid sidhen swoer Hans Ienszenn quit for ibidem. Tha paaskødh for^{ne} Hans Esbernszenn oc berette, at handh ycke haffdhe syne breffue eller beuisning tiilste[de], ther for haffuer k. M. wndt oc tiilladit, at same sag met for^{ne} raffnsneffning skall altyngist bliffue wpstandendis, tiil szaa lenge hun andhen tiid komer indh for h. n. och bliffuer ther om giurdt szaa møgit, szom reth er, doch saa at forne Hans Esbernszenn nidher syn iordh, szom han i heffd oc were haffuer, tiil szaa lenge hun bliffuer hannom affundhen met logen.

¹) overstreget.

Thesze effther^{ne} skulle forskriffues wti borgheleygdhe 5
 at blyffue paa viij dage, szaa lenge k. Mat.
 bliffuer her i landit.

xiiij koning. Mat^{is} hesthe wti S. Knudz kloster, viij hesthe
 tiill S. Hans, k. Mat^{is} eghen, Holm klosther, Melckior Rantzou vj,
 doctoren ij oc kliffuer ij.

Peder Docks och Marquord Ageszenn.

* Ett breff til borgemester oc raad vdi Nestuidh, at k.
 Maiestat haffuer nadeligen wntt, ath Tomes Anderszenn, som
 sidder vdi hecche [i] Nestwedh, maa komme till borgen, till
 k. M. kommer self till landett. Rel. Her Magnus Gøde.

* Ies Hanszen vdi Slebeck haffuer berett for k. M., at
 Axell Fickeszen will legge hannom större tyngde paa, en ther
 pleiger att gaa aff hans bøndegaard.

Her Inguor wdi Nørre Broby citat

* Niels Kielszenn haffuer berett, at nogle fordriste siig 5 b
 tiill at thage nogenn engh frann wor och kronenns tienere i
 Wilstedt vdhenn dom och rettergangh; thii forbiuder myn herris
 nade alle, ehuo the helst ere eller were kunde, aandelige och
 werdzlige, vdi noger maade atbefatte siig met samme hans nadis
 och kronens tienneres enge till Wilstedt, vdhen hues the kunde
 winde met lagenn och met rette. Ad mandatum dni. regis proprium.

* *Mester Chresten Huid, Kvittans. 30 Juni. (Se S. 286).*

* *Her Hans Olufszenn, Præsentsats. 2 Juli. (Se S. 286).*

* *Axel Gode, Følgebrev. 2 Juli. (Se S. 286).*

* Per Docks vdi Ottensze opreysning paa 6

* Niels Diegn vdi Tornby protectorium oc forlening paa
 Tornborig k[irke].

* Tomerop skoff forhuggis, att thet icke forhuggis, førre
 hun bliffuer skiiff[t].

* Lauris Nielszen vdi Snestroppe protectorium in com-
 muni forma.

* Sandemend vdi Ottensze herrit suore Oluff Nielszenn
 wdi Snedtstroppe till fred och bod, fore hand mett vor att
 ihell slage Niels Perszenn vdi Wiillestoffte; hannom att nyde
 szyn fred, till sandemend och sagen kommer ind for k. Mt.
 Rel. Her Magnus Gøde.

* Her Werner Grott befalling till bode borgemestere
 vdi Ottensze, Hans Friis, Mickell Mule, Magens Olszenn, Peder
 Lauriszenn, att the granske och forfare, om then bygning, som

her Jacob Knudtzenn haffuer bygd paa S. Kiarine residentz, er beder en then rentthe, hand haffuer oppeboret, siden hand fick S. Karine alter, och hwad bygning ther wor paa rezidentzien, then tiid han anammett hynde.

* Her Peder Lycke beffalling till electus Gyllenster[n], Lauris Skinckell, Niels Bild, Tønne Tønneszenn, Keld Hanszenn vdi Tisselholt, at hand haffwer beriit, at Axell Fickeszenn haffuer giord lagheffd paa ett stycke engh vdi Goldbiere marck, som hand meener met wrette, att the [tage] flere godemend till thennom och granske och forfare, om samme laugheffd er loughligen giord och om hannom bør att bruge then eng met retthe.

6 b These effther^{ne} hoffzinder schulle schriffuis till vdi theris borgerleyer, at the sidde till rede met theris heste och harnisk och swenne, och were till rede at følge fodermarskenn, nar the fange myn herris schriffuelssze, och at the forthy bliffue vdi theris borgerleyer.

her fodermarsk

* Albrect Gøye vdi Emcløsther

* Christiernn Skram i Essembeck

* Iffuer Skeell paa Riiberhus

* Yffuer Thomeszenn i Tuilom och Allinge

* Niels Kioldszenn

[Fyen¹].

[Peder Brockenhusz¹]

* Benct Bilde

* Loduig Munck

* Peder Hanszenn

* Siuertt Swin } vdi Sore²).

* Wolmer Swin }

7 Befalning tiill electus vdi Otthens, Laurents Skinckell, Niels Bild, Henningk Walckendorp, Thønne Thønneszenn, Erick Bølye till Eluidt, Kieldt Hanszenn till Tisselholt, Christoffer Villfeldt, at the forsamble thennom paa beleiglig tiid och stedt och tage till thennom nogle agte bønder, som vuilduge er och ther omkring boendis ere, och steffne her Peder Lycke paa thend ene och Peder Lauriszenn i Katterdyt paa thend anden siide met beggis theris beuisninger, the haffue emod huer andre,

¹) overstregt.

²) desuden findes nederst paa Bladet, men næppe hørende til det foregaaende:

Anders Rølicke

Iep Ipszenn

samt en Penneprøve: Frederiich mett Gudts naade osv.

om thend gaardt vdi Katterydt, som the om trette, och grandske och forfare vdi sanningen, om samme gaard heder aff gammell tiid Tuedtgaardt eller Gedegaardt, och thesligiste, om samme gaardh wor frue Kirstine, her Henning Podebusks efftherleffuerskes rette godts eller och for^{ne} Peder Laurisszenn hans forfædres rette arffuegodts, som hand siiger, eller ey, och hues the ther om grandskendis och forfarendis worde, at the thet giffue beschreffuit fran thennom, som the wille andsuare fore Gud och were bekende fore oss etc., cum clausula, si non omnes.

* Her Peder Lycke citat her Christiernn, prier i Otthens, och capittell i samme stad at møde i thenne første almynduge herre dag i Nyborg met her Niels Thueszenn, ridders, fundats breff och seigll, som the haffue paa Andrup og Dardruppe hoffuitgaarde met mere godts, som the finge effther for^{ne} her Niels Thueszenn.

* Mesther Hartuig Lange citat mesther Ølrick Bild for 7 b thennd pension aff thet cannickdom vdi Roskilde, som hand kreffuer aff mesther Hartuigh met vrette, som mesther Hartuigh mener, och sameledis fore the v^c marck om thend contract, som thennom emellom handlet war paa Gottorp, met mere tiltall, hand haffuer til hannum i samme sagh, at møde i Nyborg i thenne neste tilkomendis herredag etc.

* Thomes Anderszenn, byfoged vdi Slagelse, haffwer k. Mat. anammit then szag till sziig, at wille sielff høre then till retthe, naar hans naade kommer sielff till then herredag vdi Nyborg, cum protectorio in communi forma. Dns. rex per se.

[Borgemesther och raad vti Wortbiergh haffue ladit berette for oss, huorlettis att wor ffriu closther ther samme [stedtz], att ther er ingen i samme closther; thy¹]

* *Magens Monck, Kvittans. 4 Juli. (Se S. 286).*

* Bespen aff Wiborg, her Holger Roszenkrantz, Iep Friis, Peder Ebeszenn, Cristiernn Stygge till Randdrop. Pouel Stygszen til Trenderop haffuer berett, at sandemend vdi Roddingherrit haffuer giord vrett marckeskell emellom Nørrehede marck och Walmarck, emellom Røding, Grundwod och Androp marck, at the grandske och forfare, om ther er giord rett marckeskell eller ey.

1) overstreget.

* Bispens befalling till for^{ne} befallingsmand och beretther, at Iens Huass haffuer tagett hannom en gardt fraa vdi Skaells sogn, laa till siele alter i domkircken, och fore en gard i Nyroppe och en gard i Bystrop.

Idem befalling till same befallingsmend, att ther er trette emellom hannom och her Seffren i Selle.

8 b * Idem befalling ad eosdem, at sandemend i Hiellom herrett haffuer giortt vrett marcke[ske]ll emellom Fræeskoff och Seyelstrop och mellom Froer lund och Huiddom skoff, at the grandske och forfare.

Idem citat menige borgemestere, rad och menighet i Wyborg fore nogle kircker, the haffue nederbrodt, oc fore en forszammeling, giordt offuer hannom vdi felige dage, at møde vdi Nyborg natiuitatis [8 Septbr.] till herredagen.

Idem citat her Magens Gøde fore ij gardte, han laader bygge i Skrøø, och en, szom Rasmus Klementsenn lod bygge i Søby i Liwsgerdherret, at møde till herredagen natiuitatis.

Idem citat h . . .

9 Item menige prelater och ridderskab vdi Iwtlandt bliffuer forscreffuitt att drage till Riibe mett theris rystening, suenne, heste, harnisk och werge, ther att fortøffue, till the fange wiidere beskeedt, huor effther the thennum rette schulle.

Item the vdi Ffiwn bliffue forscreffuitt att drage till Otthense.

Item the vdi Smaa lande bliffue forscreffuitt att sidde till rede mett theris rystening att giffue thennom offuer till land till Holsten, nar the furst fange k. Mt^s scriuelse.

Item alle danske hoffzinder bliffue forscreffuitt att giffue thennom till Kolding; ther schulde k. Mt^s fodermarsk giffue thennom tilkende, huor effther the thennom rette schulle.

Item thesse effther^{ne} kiøbsteder er tillscreffuit att føre fitallie ind vdi forstendømet Holsten, nar the furst fange at wiide, huor k. M. først will slaa sit leigre, och skal samme fitallie føris till Kyll, Hellighaffn, Nyensted och anderstedt vnder søøsiiden vdi land till Holsten att sielge for pendinge:

Køge	Naskow
Stege	Nestuidh
Wordinborg	Skelskøør
Nykiøping	Assens

Stubkiøping
Saxkiøping
Nystedth

Bogens
Swinborgh.

* Item eth breff [till¹⁾] Gabriel Gyldenstierne, att hand 9 b ma[a] lade fyske i thet wandt for Bynderup hage, saa widt som hans grund recker. Rel. Her Otte Krumpen.

* Ith vpstandelsze breff paa en gaard, liggendis vdi Synderholm, som bispen af Wiborg och Mogens Munck haffuer dømt hannom fraan, saa lenge at saggen kommer ind for myn herre och Danmarcks riigis raadt. Dns. rex per se.

* Ith andit vpstandelsze breff, att her er beret for myn herre, att for^{ne} Gabriel Gylderstierne haffde eskit nogen riidmend, och samme riidmend slogis vdi Wiborg, och ther fore dellis the, och these ij mend aff samme riidmend, som er Mas Seuerinszenn i Gelstrup och Terckil Anderszenn i Dalsgard, haffue beuisning, att the ware icke hoss, then tiidt the andere riidmendt, som ware met thennom tilleskit paa samme sag, gjorde then vplob vdi byen, och liguel forfollis met delle, ligerwiis som the ander, som gjorde samme byfrid. Thy haffuer myn herré vndt och tilladet, att samme delle met for^{ne} ij riidmend, som icke met ware, skal aldélis vpsta, till at samme sag kommer ind for myn herre och Danmarcks riigis raadt etc. Dns. rex per se.

* Item eth breff till allmwgenn paa Langland, att som 10 myn herre haffuer tillforn tillscreffuit thennom, att huer mand icke skulle haffue mere end en hund och then att were lemnet, noget aff ether siidde offuerhörig, thy haffuer myn herre befallit lensmendt att straffue offuer samme almuge ligeruis som offuer thennom, som myn herris breffue icke holle wille. Dns. rex per se.

* Item eth breff till almwgen paa Tøssing, att myn herre haffuer tillforn till screffuit thennom, att the skulle holle och gøre en god broo att skibbe heste paa offuer till Langland, effther som hans nade haffuer befallit her Otte Krumpen och her electus at vdtse ther et beleilig sted till etc. Dns. rex:

* Item et breff till her electus och her Otte Krumpen att the skulle vdsie et bequem stedt ther till och tilholle almugen etc.

1) cverstregtet.

* Item et open breff, at myn herris bønder och tiennere vdi Henninge paa Langland haffue ladit berette for myn herre, at thennom er sagd nogenn eyendom fran, och hues beuisning, samme eyendom anrørendis, er [i] myn herris nadis och kronens gemme. Thy haffuer myn herre vnt och tilladit, at szamme bønder och tienere skulle beholle samme eyendom, ligeruyis som the tillforn vdi konning Hanses tiid haffd haffue, till saa lenge at myn herre komer ind vdi riiget och saggen kommer ind for hans naade. Dns. rex per se.

10 b * Item Morten Lasszenn skall haffue en quitantze osv. 8 Septbr. (Se S. 288).

Frue Anne Laurisdatter.

* Item Iahan Bagge skal haffue en beffaling till lens Huass, Christopher Rosenkrans till Skiern gard, Chresten Styge, Chrestiern Hardbo, Iens Stinger och Per Tranne, borgemestere vdi Wiborgh, att hand haffuer beret for myn herre, att ther er trette emellom hannum och erlige, welbyrduge mandt, Niels Friis till Weskergord, fore et breff om noget gods, som hand skall haffue sold hannom, som kallis Lilltorp.

* Her Rasmus Holuodh Hanszenn, at Mickell Anderszenn, som er loglig wdwist, haffuer slagett och hugget hans folk vdi szyn eng, emodh thet han er loglig vdwiist.

11 * Brev til Hr. Niels Løcke¹⁾.

* [Niels Friis til Waskiergard et breff till Mogens Muncck, at hand haffuer beret fore myn herre, att hand haffuer ladit fiske vdi Westerhaw mett hans egit skiff till hans egen gaards behoff, och hand haffuer taget ther for sandtold aff hannom aff samme hans skiffue, tha will myn herre, effther thet att hand haffuer ladit fiske met hans egit skib till hans egen gords behoff, att hand skall haffue hans sandtold igen etc.²⁾].

* [Her Marquondt citat lector Pawell, carmelithe, fore nogle breffue, som hand haffuer schreffuit hannum paa met vrette, at møde vdi første almyndiige herredag, som stande schall i Nyborgh, cum clausula, at huilcken icke kommer, tha wille koninglige Maiestadt lade dømme paa sagen, effther thens beuisning, som tilstæde komer²⁾].

¹⁾ Norske Rigsregistrarer, I, 28.

²⁾ overstreget.

* Biispen aff Riipe et opstandelse vdi then sag emellom 11 hannom och Claues Sestede fore thet herwercke, hand lodh swerge hans swenne Per Iull. met syne stalbrødre offwer, at skulle oppe-staa till neste komendis almyndig herredag vdi Nyborg och sex wger ther nest, effther thi k. M. haffuer vdgiiuffitt syn steffning i samme sag, ätt wille thennom skyllien att mett retthe.

* Her Magens Gøye, her Pretbørn oc Eric Banner k. M^{ts} quitantze paa the pendinge, the anduorde her Otte Krwmpenn oc Iørgen Gyllenstern, som the hagde anammit etc. epter registers lydelse ¹⁾.

Item her Otthe oc Iørgen en quitantze, ath the her hauer antuordhet samme pendinge etc. ²⁾

* Eth breff tiil Gauerslund soghenn, ath the suore her Magens til egth och arbeith oc inghen andhen, dog saa at the giue Hertig Andersen theris visze landgille oc ingthet andhet epter k. M. breff lydelse, til the fange ydermere k. M. scriffuelsze. Rel. Her Magens Gøye ³⁾.

Tiil Niels Ieipszenn och Michel Clausenn.

12

* Item breff til huert landtzting, at k. M. haffwer for-screffuit en herredag i Nyborg; the skwlle møde iiij eller vj bynder aff huert len, som lenet er stort til, met fuld magth, och iiij riddermentzmend aff huert stigt met full magth paa all adelens vegne ther i stighet, saa the ere ther fredagen post omnium sanctorum [3 *Novbr.*] visth.

* Her Anders Bille oc her Oluff Rosszenkrantz citat her Henrick Roszenkrantz for kirkekorn.

* Ith breff till her Peder Løcke, att hand skall lade ferde myn herris mach paa Ny huss och lade hyntte wyn och tyskt øøll efran Kiøpenhaffn, som myn herre haffuer tillforn tillschreffuit hannom om etc.

* Item passport Wendsell van Gere sielf tolte, øl och madt j nats tiid.

* Eth breff till her Iohan Vrnne och mester Anders Glob om wyn och fremmit drøck.

* Item et kall i alle raadts breffue.

Hr. Niels Løcke, Ejendomsbrev ⁴⁾.

12

¹⁾ smlgn. 1531, 18 Septbr. Se S. 289.

²⁾ smlgn. 1531, 12 Septbr. Se S. 289.

³⁾ smlgn. S. 287.

⁴⁾ Norske Rigsgrestranter, I, 29 (17 Septbr. 1531).

Brev til samme 1).

- 13 * Erick Gyllenstjerne en missiue till Niels Iomfru suend och hans staldbroder, skuttere, som ligge i borgeley i Naskow, att the skulle inddrage paa Engelborg, nar hand eller och hans foget thennom til siger, om behoff giørss.

* Eth følge breff till bønder och tienere, som tiene och ligge till wor och kronens gaard S. Iørgens gord y Brerup liggendis vdhen for Marreboo, att thee skulle ingen sware vden fru Soffy Persdotter, Ebbe Mogenszens efftherleuerske, eller hinnis foget vdi hinnis sted 2).

Lauris Fiwnboo, fru Soffys foget.

* Et befallings breff till her Mogens Gøye och Erick Erickszenn, att the tage flere gode mend till thennom och steffne her Mogens Biille paa then ene och [her³] Per Ebbeszenn paa hans fadersøsters wegne, fru Sofy Mogensdotter, paa then [andhen] siide om trette, thennom emellom er, for nogen eyendom paa Hiellemdrup marck och tesligist en lagheffd, som her Mogensz foget haffuer giord paa nogen eyendom i for^{ne} Hielemdrup marck, som Per Ebbeszenn mener met vrette, och tesligist om et byggested, som kallis Strølund, att the endeligen dømme effther beggis theris breffue och beuisning, och om for^{ne} lagheffdt bør at were widd magt eller ey, giffuendis fran thennom beschreffuit etc.

- 13 b * Et andet befallings breff till Mogens Ffassy i Wennegord, Per Grøen i Rybjerg, webnere, Pouel Ibszenn, herritzfoget i Bølling herrit, Mas i Skyndbiereg, Chresten Ienszenn i Deyddbiereg, Mas i Hameswang, Erick i Klockmosze, Chrestiern i Albeck, Niels Anderszenn i Abeldrup, Per Skreder i Skiern, att the skulle granske och forfare om trette emellom Per Ebbeszenn och Morthen Sloustrup, att huess deel, som hannom bør att giffue hannom aff sit bønder gods till kronen, tesligist om then gard i Skiern, som kallis Dal, som Anders i bor, om samme gard findis at were kronens gøts eller och findis at were hans bonde gots etc.

* *Eriich Gyllenstiern, Følgebrev til Abeltrop. 19 Septbr. (Se S. 289).*

* Eth breff, at bispen aff Viiborg haffwer nw stilleth kongl. Mt. til fretz for hues besetning, som h. k. Mt. hagde

1) Norske Rigsregistranter, I, 30—31.

2) i Marginen tilføjet: Iørgen Vrne eller ingen [?], till i finge wor scriuelse igen ther om. Smlgn. S. 289.

3) overstreget.

giord paa Stolduig gord oc gotz, och hues rettighed, som kongl. Mt. haffwer til samme gord oc gotz, som hans nade haffwer ladhet besethe, haffwer h. nade vpladhet her Iørgen Friis oc hans sysken ¹⁾).

Hr. Vincents Lunge, Kvittans ²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Kvittans ²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Kvittans ²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Kvittans ²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Missive ²⁾.

Tesse epther^{ne} kjøpsteder ere tiilschreffuit att vdgørre 14 b iagterne tiill Kjøpnehaffn och forschicke thennom tiidt mett bysser, krud, lod, gode bodtzmend och fitallig paa en monats tiidt anno etc. mdxxxj, løuerdagen nest effther S. Michaelis dag. [30 Septbr.]

Kjøpenhaffn	Ringstedt	Halmsted
Kjøge	Kallingborig	Wordbierg
Nestwed	Slauelsze	Lauholin
Helsingøør	Nykjøping i	Syllesborg
Roskyldt	Otzherret	Koningis back
Slangerup	Malmøø	Semershaffn
Prestøø	Landskrone	Ysted
Wordingborg	Lund	Thomerup
Skelskøør	Helsingborg	Trelleborgh
Korsøør	Engelholm	Rodneby.
Holbeck	Wæø	

Postheste

15

Tesse effther^{ne} breffue om post heste bleff nu forskickede mett Katt Ridesmaswend till tesze effther^{ne}, anno etc. 1531, Galli dag [16 Oktbr.]

Først til her Iahan Wrne at forschicke till abbeden aff Ringsted kloster.

Ther nest abbeden aff Ringstedk[1]oster till her Knudt Rudt paa Korsøør.

Ther nest her Knudt Rudt till her Peder Lycke paa Nyborgh.

Ther nest her Peder Lycke till borgemestere och raad vdi Aszens.

Ther nest borgemestere och raadt i Aszens till Claues van der Wisk paa Brunlund etc.

Och tesligest at forschicke tilbaghe igenn huesz breffue, som till thennom kommør. Datum Gottorp etc.

¹⁾ smign. 20 Septbr. 1531. Se S. 290.

²⁾ Norske Rigsregistrarer, I, 30 (20 Septbr.)

15 b Bispenn aff Riibe enn befaling, saa handd haffuer berett for k. M^{tat}, att Claus Szested haffuer opkreffuit sannndmennd vdi Norwongsherritt att swærre herrewerck offuer Per Iuell, bispenns tienner, och nogle hanns mett föllere for Holgaardt, szom hand annamett effther Claus Szested mett vrett, szom handd meener. Thii betther ko. Mt. thennom, atthe paa belegligt sted vdi retthe steffne samme sannndmennd och gransker och forfarer, om the haffue suoritt rett herrewerck eller ey, och skyller thennom att mett retthe. Och skall samme sag indkomme for for^{ne} godemennd indenn sex vgers effther Iffuer Thomeszenn kommer aff riigenns forfald ighenn. Och skall for^{ne} Per Iuell och hanns met föllere ingenn fredløsszmaall offuer gaa, fore szamme sag haffwer wærritt vdi retthe for for^{ne} godemennd, Bispenn aff Aarssz. her Mogenns Gøye, Erick Banner, Erick Stygge, Pally Splid, Klaus Alberttszenn, Rasmus Skaade och Christoffer Banng.

Her Gregers Perszenn en befaling till bispenn aff Ribe och capitell ther samme sted, her Prebiørnn, Thomes Galskytte, Peder Hardbo, att ther er trette emellom hannom och Claus Giøring for Tauløff kircke, som for^{ne} Claus Giøring holler hannom for met wrette, som hand mener etc.

16 * Iørenn Holst, rifogitt paa Kolding, skall haffue lifs breff paa enn kronnenns gaard, som Nies Iennszenn vdi Offstrup vdi Ierløffherridt nu vdi boer, pro seruitio facto et facienddo¹⁾.

Her Holgerd Rosennkrants quitancia quitanciarum paa hanns regenskab aff Nykøpings leenn²⁾.

Item ett breff till almugen vdi Reffsherrit, at the wille vnnde her Holgerd paa wor naadige herris wegne en kircke lagde for skellighet till thennd bygning paa Ørum.

* Item ett breff till bymend vdi Hastrup paa Hasteholm i Hillersloffd herrit, att alle the ther wille indflytte och bygge etc.

Item her Iachim Lucke til Østrup schall haffue en beffalning til bysen aff Wyborch, Ienns Hwas til Kaes, Cristiern Sommer tiil Gendrup, Pouel Styesszenn til Trennerup och Cristiern Styge til Randrup, att the vdi retthe steffne for thennum met thet alderfurste Ion Matszenn mett alld hwes wytnisbyrd, hand haffuer att bewyse met, szo handd loglig och

¹⁾ smlgn. 14 Novbr. 1531. Se S. 202.

²⁾ smlgn. 14 Novbr. 1531. Se S. 203.

skellig lod lesze then vj wger steffning, vdgyffuen aff rygens canceler, met then indførsell, hand haffuer til for^{de} her Iachim, som for^{de} her Iachim formener sig, hand haffuer met wretthe, och for^{de} steffning icke loglig och skellig att were lest, och thes lygiste att steffne Per Rydemann, herrisfoget till Hernomherrett, och badhe the alle, som haffue borett wytnisbyrd met for^{de} her Iachim och Jon Matszen om forscreffne steffning, att mødhe for thennom och tha 16 b grundeligen granske och forffare om forscreffne indførsell och steffning, och dømme thennom endeligen wdenn nogenn forhalinnng och gyffuer bescreffuit, hwes the szo granskendis och forffarendis wordhe, som the wille answare for Gud och were bekend.

Item et lucht breff til Axell Gøye, att k. Mtt. formaner pa then plycht, hand er h. k. Mt. skulldych, att hand och sanneligen och alworligen gransker och forffarer, hwre her er handlet och faret met then forscreffne steffning och the wytnisbyrd, ther om gaett er, och att hannd will were for^{de} her Iochim forderlig i syn retferdug sag och icke imod i noger maade.

* Beffalling till biispen aff Riipe, her Prebern, Goske van Anefelde, Ditløff Brotrop, Iesper Rantzwo och Godske Rantzwo; Thomes Galnskytt, Peder Harbo i Nielsby, att ther er trette emellom Hertug Karsten och Riiper borgere om herritzskell emellom Riipe by och Kalslundt herritt, att grandske och forfare, om ther er rett skell eller ey, och ther som icke [er] rett skell, athi thaa forfare, huor rett skell bør att være.

* Her Christiern Mogenszenn, forstander till hospital 17 vdi Aalborg, skal haffue et breff till bønder och menige almue, som tienne och høre till for^{ne} hospitall, at siden prier Lauers bleff skyld wid samme hospital, tha forlendente k. M. for^{ne} her Christiern Mogenszenn met samme hospitall, thennom ther met alle i were och forsuarre haffue, och beclager seg, at the ere hannom vhrig och tagen[!] thennom en ander hosbonde emod k. M. breff, hand ther paa haffuer. Thy bether och biuder k. M. thennom, at the giøre och giffue hannom och ingen anden theris arlig landgild och anden rettigheit, som the plege giøre och giffue; hand skal igen holle thennom alle wid log, skel och ret. och icke tilstede, at the for vrettis vdi nogle maade, och ther som the haffue hannom nogit till at thale, tha skulle the thale hannom till for k. M. och Danmarcks riigis raad, tha skal thennom ske saa møget, som log och ret er.

17 b * Et breff till her Lauers Nielszenn, sogneprest til Skiiffue kircke, at her Christiern Mogenszenn haffuer beret for myn herre, huorledis at then tid, hand vpgaff helligesthus vdi Alborg, tha toffue hand alle the helligans closters breffue, clenodie och ornamenta met seg, och for^{ne} her Christiern tid och ofte haffuer eskid och begierd samme breffue aff hannom och icke kunde fange thennom, och samme helliggesthussz ther for haffuer fot stor skade paa nogen gods, som ther tilligger, och haffuer mange ther for fordristet thennom och taget nogen gods fran samme hospital, for at samme breffue icke wore tilstede, huilcket forwndrer k. M. storligen, at hand saa emod log och ret toffue samme breffue met seg, samme hospital til stor skade. Thii wil kongl. Mt., at hand strax vden al forsømselse och skodzmal, effther at hand haffuer fot samme k. M. breff, skicker samme breffue till Axel Gøye och borgemester och raad vdi Aalborg; the skulle ydermere forware samme breffue och ther met forbede och forsuare for^{ne} helliggesthus gods, the fatige, siwge mennisker til hielp, trøst och vnderholdning etc.

18 * Her Peder Clementszenn skall haffue presentas paa Thorppe kircke vdi Laaland per liberam resignationem dni. Petri Hanszenn¹⁾).

* Bispen i Riibe, bispen i Aarhus, electus i Fyenn, her Offwe Vincentii, her Otte Krompen, Mogens Munck. Tisdagen effther S. Mortthens dag [14 Novbr.] paa Hadersleue hus wor skicket her Peder Lycke paa thend ene och tiltalde Per Laurenszenn paa then anden siide for nogen forfølning, som hand haffde giordt paa her Pede[r] Lyckes goedts, som hand haffde thaget riigens breff paa, thend stund her Peder Lycke laa vdi Otthens och Kyrthemynde vdi legeret effther ko. Mt.s befaling. Ther till suarede for^{ne} Peder Laurenszenn, at hand haffde wor dom paa een gaard, kallis Tuedt, som ligger i Katteryd. Ther till suarede her Peder Lycke, at hand ingtet haffde at gøre met thend gaard Twed, meden hand haffde ladit siig indføre met riigis breffue i een gaardt, som kallis Gedegaardt, liggendis i samme Katteryd. Thaa effther tiltall och gienswar och sagens leiglihedt wardt ther paa sagt for rette, at thend indførsell, som her Peder Lycke haffuer giord i Gedegaardt, skall

¹⁾ smilgn. 1531, 15 Novbr. Se S. 294.

bliffue wiid syn magt, saa lenge hand worder ther vdførdt met riigens dele, som hand er ther indførdt, och Peder Lauriszenn 18 b schall nyde, bruge och beholde Twedts gaardt effther thend doms lydelsse, wii och wort elsk. Danmarcks riigis raad haffue vdtgiffuit vdi Otthens paa wort retterting. Rel. Magenns Munck.

* Her Peder Løcke tiltaledede Peder Lauriszenn, for hand red aff leigret emodt thet loffte, som electus i Fyen, her Peder Lycke och menige adell i Fyen haffde wedtaget, at ingen aff thennom skulde riide fran een anden, met myndre skell end the, som befalning haffde, gaff ther wilge och sambtycke tiill, och ther emod red Per Lauretszenn aff leyeret tiill oss tiill Gottorp, som hand beuisde met wort breff. Thaa effther tiltall och gienswar och sagens leiglighedt, som for stander, wort ther saa paa sagt for rette, at effther thii for^{ne} Peder Lauriszenn saa bort red vden thend bepligtelsse och vden loff, thaa wordt thend sag indsatt tiill oss.

* Peeder Bonde haffuer budet borgerskap tiill i Riibe 19 och er een skredder; tha haffuer ko. Mtt. vndt och tilladit, at nar hand haffuer wundit borgerskap och hand haffuer giffuit een gyllen i skredder laffwet effther thend skickelsse, kongelige Maie-stadt haffuer giordt ther paa, at hand thaa maa bruge sit embitte. Rel. Her Maugens Gøye.

* Hans Pogwisk haffuer beretth, at bispen i Wiiborg haffuer forlendt hannum it closter i Wiiborg stiiigt, som kallis Griindersløff closter, huilcken hører bispen tiill, och kronen haffuer ther ingtet at skaffe met. Thy vndner och tillader kongelige Maiestadt, at hand maa nyde och beholde samme closther. Rel. Hertug Christienn in presentia dni. regis¹⁾.

* It aabet breff tiill Kalløø læenn tiill meniige almoe, at bispen i Aars haffuer berett, at the sidde och trycke thennom, ath the icke haffue thiendet thend tiende kerff, effther som sambtyckt bleff vdi Otthens. Thii bether ko. Mtt. thennom, at the rette thennom effther at giffue hannum hans biscops haffure, som the haffue giordt aff gammell tiid.

Een missiue tiill Erick Banner, at hand holder almoen ther tiill ut supra.

¹⁾ smlgn. 15 Novbr. 1531. S. 293.

Item it saadantt it aabet breff till Bygholms slot, een missiue till fru Karine ther om vt supra.

- 19 b * Her Prebern lxxx g. aff Riipe och j^c marck aff Hanherritt, skall haffue quitantze, at han haffuer fornøgitt k. Maie-statt ¹⁾).

* *Clawes Szestede, Forleningsbrev paa Korsbrødregaard i Ribe. (15 Novbr. Se S. 293).*

* E[l]sze Bangs, Iens Bangs efftherleffuerske, skall haffue forlænings breff [ad dies vite ²⁾] paa tre haffwer vdhen for Assens, som for^{ne} hennes husbonde haffde vdi forlæningg, dog met saa skell, at haffuer ther noget vdi at siige, thaa gange ther om saa meget som rett er. Rel. Dns. Petrus Fortunatus.

- 20 Ett breff till her Claus Bilde.

Ett breff till her Trud Gregerszenn.

Ett breff till her Iahan Vrnne om the fiere, szom ligge vdi sølff kamerett.

* Ett sedell vdi Peder Hannszenns breff.

20 b

Riiper stigth.

Biscop Iuer Munck..... xxx g[lavind] iiij sk[ytther].
 Her Magenns Bilde aff Gelstrup.....
 Mogens Munck..... iiij g.
 Erick Krumdig..... self vj mett g.
 Sivortt v. der Wisk self..... iiij g.
 Tviscloster..... ij g.
 Ffruer closter i Riipe..... ij g.
 Per Ebszenn self..... viij g.

Vendsyssell stigt.

Biscop Stygge..... xx g. iiij sk.
 Biscop Niels Stygge..... iiij g. ij sk.
 Her Offue Lunge self..... vj g.
 Vesteruig..... x g. ij sk.
 Prier aff Dugholm..... iiij g.
 Fru Lene till Lundh..... j g.
 Anders Skiell..... iiij g.

Aarsz stigth.

- Bisps Nielsz..... iiij g. ij skøtt.
 Bisp One Bilde..... xxvj g. ij sk.
 21 Her Mogenns Gøye..... xxx g.
 Her Prebiornn..... xvij g.

¹⁾ smlgn. 1531, 15 Novbr. Se S. 294.

²⁾ tilføjet i Marginen.

³⁾ aaben Plads.

Ringe closter	iiij g.
Erick Banner aff Hindsted herritt	1).
Anders Biørnn self	iiij mett g.
Ffru Karin aff Bygholm	iiij g.
Erick Stygge	iiij g.
Cristoffer Nielszenn aff Skierne	ij g.
Øm closther	iiij g.
Aling closther	j g.
Ffru Elsze	ij g.
Tuilom closther	j g.
Esembeck self	iiij g.
Vore closther	j g.
Mogens Lauritzen till Tielle	ij g.

Viborig stigth.

Bispen aff Viborig	xx g. iiij sk
Abbethen aff Viskild	iiij g.
Prier aff sancti Hans closther	j g.
Iep Friis	vj g.

Ffiwns stigth.

Electus	xxx g. iiij sk.	21 b
Her Peder Lycke aff Gyslom herritt	1).	
Hindtzegauell	iiij g.	
Iørgen Heningszenn	iiij g.	
Sancti Khuds closther	vj g.	
Mester Iahan the fleste g., hand kand komme affsted.		
Holm closther	ij g.	
Sancti Hans closther	ij g.	
Lauris Skenckell	iiij g. till herredag	
Eyler Erickszenn	iiij g.	
Niels Bild	j g.	
Tønne Tønszenn	self iiij g.	
Eyler Rønnow	self v g.	
Ffru Anne Hardenberg	j g.	
Iost Vrne	self ij g.	
Brisker aff Wiszenberg	j g.	
Axell Fickszenn self	1).	
Her Otthe Krumpenn self	viiij g. ij sk	
Her Holgerd Rosenkrantts self	viiij g.	

Kallingborig lenn.

22

Thett kircke kornn, som falder vti Ottsherrett, schall ydes i Nykøping. Biugett giøris i malt oc brugis i øll, nar tilsigis. Rugen males i miell oc baggis i gott koffring brødh, och thed forsckie till Kjøpenhaffnn slott mett skib.

1) aaben Plads.

Item vdi Skippings herrett oc i Aarsherrett schall ydes vti Kallinghborigh, oc lige saa ther mett giøris, som forscreffuit er.

Vdi Løffueherrett oc i Slagelse herrett skall ydes vti Slagelse oc lige saa met faris. Oc her prier vti Anttuorskou skall giffue thennom wedh.

Vdi Flockeberig herritt skall ydes i Skielskøer och lige saa mett faris. Oc her Knud Rud fii thennom wed att bruge oc bagge mett, att giøre malt metth.

Vdi Wordingborig lenn schall ydes i Nestwed, i Prestøø, i Vardingborig, lige saa mett faris.

Krogens lenn.

Item vti Holboherrett schall ydes i Helsingøør oc lige saa mett faris.

Vdi Trii herrett schall ydes i Slangerup oc lige saa mett faris, menn thet skall foris mett vognne, oc all haffren i alle tesze for^{ne} leenn och herritther skall tilstede holdis oc sende hid mett teth andett mett clare registher huer for seg paa hues hand haffuer opboret aff huer kircke besønderlig. Tha skall mend finde, hues kircke kornett rentther i thette aar etc.

22 b Kiere her Peder, som etther well fortæncker, att oss elsk. Danmarcks riigis raad vti Iuttland oc Fiwn. som nu ware hoss oss forsamleth vti vor kiøpstad Hadersløf, icke tøcktes god eller raadeligt vere, att vi skulle schicke nogere regsenere aff Iuttland oc Fiwn ind vti Seland, fore end wi horde, huor fiende vor, tha ville the aff theris yttherste magth oc formuffue giffue thennom offuer till Seland eller andersteds, huor fiendenn for hende wor, att giøre thennom modstand oc affbreck. Tha giffue vi nu etther kerligen tilkiende, att vii haffue fangett visze tidinge, att koning Chrestiern er indkomen vti en haffn, hartt wid Wardbierig, oc ther haffuer brend nogere gorde, och vortt elsk. Danmarcks riigis raad vti Skone och Seland haffue nu ther fore tillorschickett oss elsk. Cristoffer Huidtfeld, vor hoffzinde, begierendis att vi ville giøre thennom wndsetning oc hielp mett regsenere oc lands knegthe. Thii bette vii etther kerligen, atti strags vden all forsømmelse ville schicke etthers swenne, mett heste, harnisk oc glaffuindt vell geruste, the fleste i kunde affsted komme, offuer till Seland till vor stad Kiøpenhaffen att tilhielp att affuerge ther vor oc riigens, menige adelens, borgers 23 oc menige almuffs vti Seland och Skonne skade oc forderff,

oc atti tilsige samme etthers suenne, att the ere oss elsk. Danmarcks riigis raad, som ther haffue befalling offuer vore krigsfolck, hørigh och lydig, filligagtugh oc bistandigh vti hues maade, the thennom tilsigendis vorde, oc atti ville samme etthers swenne io viszeligen lade thennom mett aller første fram komme, førre end fienderne kunde bekomme att gjøre vore kiere vnder-sotte nogenn merkelige skade och forderff. Datum.

Vid, att vor och riigenns obenbare fiendhe, konning Cri-stiernn, er nu indkomen vthii Halland. Thii bette vi teg oc ende-ligen ville, atth tw strags vthen all fortøgring giffuer teg self personligen offuer till Seland till vor stad Kiøpenhaffnn sielf iiij mett beste, harnisk oc glauinde well gerust, att tilhielpc att affuerge vortt, riigens, adelens oc menige adels vti Schone oc Seland euige skade oc forderff, oc att tu est vortt elsk. Danmarcks riigis raad, som ther haffue befalling offuer vortth krigs folck, hørig oc lydig, fylgafftig oc bistandig paa vore vegne vdi hues maade, the teg tilsigindis vorde, oc att tu io viseligen giffuer teg ther offuer mett aller første, førre end fienderne kunde bekomme att gjøre vore kiere vndersotte nogen merkelige skade oc forderff. Her vestu altingist att rette teg ephther oc lad thet ingenlunde. Datum.

Anno dni. mdxxxij,

24

nyt aars dag begyntes thette regiister.

* Item først breffue till alle regenschs slott offuer alt riiget, at the strax vdhen alt vndskyldninge lade fram komme tiill Kjønehaffnn slott alt thennd meste fittallie, kiød, flesk, smør, fisk, rug, meell, byg, malt och alt anden fitallie, som the mest kunde ombære fran slottene, effther som wii tilforrn thennom thier om tilschreffuit haffue, saa at samme fitallie er ther wist vdhen alt forsømmelssze oc paaskudt indhen kyndermøsse [2 Februar] at allerseneste, at the aldels rette thennom her effther, saa at wii icke ythermøre schulle her om schriffue thennom tiill om.

* Koldinge
 * Kalløø
 * Aalborgh
 * Nyborgh
 Nykiøbinge
 Aaleholm.

Item schall forschriffuis tiill menige Danmarcks riigis raad, at koninglige Maiestadt agkter met Gudts hielp sielff personnligen at giffue siig ind vdi riiget till Kiøpnehaffn tiill midfaste søndag først kommendis [10 Marts], ther at handle om thenne leiglihedt, nu paa ferde er. Thii bether k. Mtt. thennom, at the wille wisseligen giffue thennom tiid till Kiøpnehaffn tiill samme dag och tiid at dele met hans nade vdi h. n. och riigens merckelige ærende theris gode raad.

I u t l a n d.

Bispen i Riibe	Her Prebiørn Podbusk
Bispen i Wendyszell	Her Iachim Løcke
* Bispen i Wiborgh	Her Offue Vincencii
* Bispen i Aarhus	Erick Banner
Her Mogenss Gøye	Mogens Munck.

24 b

F y e n n.

Electus Ottoniensis	Knud Vrnne
Her Peder Løcke	Eyller Bølier
Laurents Skinckell	Her Otthe Krompen
Niels Bild	Her Iohan Oxe
Henninck Walckendrup	Niels Lunge.

S i e l a n d t.

Bispen i Sielannd	Her Iohan Biørnn
Her Anders Bilde	Abbeden i Sor
Her Hans Bilde	Prier i Andtuordskog
Her Mats Byllier	Her Oluff Rosenkrandt
Her Knud Rud	Niels Arnefeldt.

S k a n n e.

Electus i Lund	Her Mouritz Sparre
Her Tyge Krabbe	Her Holgerdt Wulfstandt
Her Albreth Rauensborg	Her Thruedt Wulfstandt
Her Axell Brade	Her Knud Bilde.

25 * Item breff tiill alle lenszmennd vdi Fyen, at Danmarcks riigis raad, nu vdi Kiøpnehaffn wore forsamlete, haffue beleffuit och sambytyckt, at koninglige Maiestadt maa vdfaa aff alle sognnekircker alt thet siølf, som i thennom findis, vndentagen een kalck

och een disk och een siølf bodick, som Gudts legom beris v dinnen tiill siuge folck, tiill at myntte penninge aff tiill thenne kriigiss v ppeholdelse. Thii bether myn herris nade thennom, at the strax drage om tiill alle sognnekircker huer vdi sit læen och vdi soguneprestenns och kirckeuergenes neruerelsse anamme saadant siølf vdi huer kircke och lade beschreffuen beuisning vdi huer kircke, huor meget siølf the ther anamme, thii at ko. Mt. agkter at bethale kirckenn thet ighen och haffuer tilschreffuit electus vdi Fyen, at hand will lade syn proffuest were ther hoes och følge for^{ne} wore lensmennd tiill kirckerne och anamme saadant siølf, och nar the thet haffue forsamblet huer vdi sit læen, at the thaa føre thet tiill her Peder Løcke, ridder etc., och andtuorde hannum thet met clare register och anamme hans quittantie ther paa ighen; hand schall frandelis forschicket tiill thennom, som wort elskelige Danmarcks riigis raad haffue ther tillskicket thet atskulle anamme och vpbære.

* Niels Iepszen, Nesbyhoffuit

[Her Peder Løcke¹⁾

* Hindzegaffuull

* Hagenskoug

* Eyler Rønnow, Salingherridt

* Frue Elsze, Sundzherridt

* Her Otte Krompen, Tranekier

* Till electus i Fyen

* Mester Anders Glob

* Proffuesthen i Assens

* Prier i sancthe Knud

* Abbethen i Holmcloster.

* Knud Guldenstjerne och et saadant breff vdi Falster.

* Item it breff tiill her Peder Løcke, at hand anammer thette sølf och clare register aff thennom, som føre siølf, och giffuer thennom quittants ighen och holder siølfueret tilstæde, tiill saa lenge at hand fanger ythermere myn herris schriffuelsse, huem ther schall anammet aff hannum och føret tiill stede.

[Item breff tiill her Peder Lycke och Niels Iepszenn, saa at koninglige Maiestadt haffuer nogen tiid haffdt liggendis 25 b syne holsteske hoffsinder ther vdi Otthenns och skulle endnu bliffue ther nogen stund beliggendis. Thii bether myn herris

1) overstreget.

nade thennom, at the tage aff kirckekornnet, som hans nade schall haffue ther vdi landit, och bethale borgerne i Otthens ther met fore hues the høes thennom forthære¹⁾].

* Item it breff till her electus i Otthens, at hand wiill were ther offuer, naar at her Peder Lycke och Niels Ieipszenn giøre regenskap met for^{ne} borgere, och tilhielp at ramme myn herris beste, saa at thet anslaes ko. Mtt. paa thet lætteste, och at the anamme kornet ighen paa thet dyreste.

Item till Iutland om høffuitzmend atwere och sager at høre och om munstringe.

* Item om skibe vd atgiøre aff alle køpstæder och alle bisperne (thesse breffue ere vdgangne i Kiøpnehaffn aff Iohan Friis).

Item her Oluff Rosenkrandts it breff.

Item her Albrecth Rauensborg it breff.

Item her Mogens Gøye ij steffninger, een offuer her Iohan Oxe och een offuer lector Powell.

Item till Skaanne, till electus vdi Lund och till alle lensmændh i Skaane om sølff i kirckkerne.

26	* Electus	* Her Axell Vgerup
	* Her Tyge	* Mourits Olsszenn
	* Her Albrecht	* Her Truedt Wulffstand
	* Her Maurits Sparre	* Her Holgerdt Wulffstandt.
	* Her Knudt Bilde	

* Ett breff [tiill] stadhollere vdi Sielannd och Skonne, att-ko. Mat. haffuer befalett her Iohann Rantzou och her Niels Lycke nogle ærennde, atthe skulle paa h. n. och riigenns wegne forhand[]e mett thennom, atthe motte fremgaa szaa megitt, szom thennom sielffue tyckes raadliggt, och att the wille wiide och ramme ko. Mtis. och riigenns gaffnn och nytthe ther vdinden, thii h. n. kannd icke lenggere vmbere her Iahann och her Niels Lycke her frann, thii ther haffuer nogle fremmedhe førsther

* Item it breff tiill mesther Anders och her Iohann Vrnne, ath the haffue fitallie rede at vdfitallie sex myn herris skiibe met strax till kyndermøsse, saa the thaa strax kunde komme ath siøen och icke skulle lenger ligge vdi haffnen for fitallie brøst skyldh, och at koninglige Maiestadt sielff ackter at were there met thet allerførste først vdi faste; at the ther fore were

¹⁾ overstregtet.

fortengtte at fly fitallie, wiin och fremmet drick tiill myn herris behoff och hans nadis folcks etc. Sammeledis at hans nade haffuer nu tredie gang forskreffuit till alle regenskaps slot om fitallie at forskicke till Køpnehaffnn etc.

* Item breff tiill her Niels Lycke, at hand strax giffuer siig hiid.

[Eth breff tiill her Mogens Gøye¹⁾.

26 b

* Eth breff tiill her Iahann Vrne, at k. M. haffuer vnt her Mogens Gøye thet skoenfarsiell och bonnit ther tiill, som hører tiill lissret²⁾, och haffuer hand loffuit koningl. Mt. at giffue hannom bundanid igen, som samme siell och bonnid er werd.

* Medelfar torsdagenn nest fore fastelaffuennt [8. Februar] tiill affthenn moltiid.

* Et breff tiill her Anders Biilde, her Iahan Vrne och her Oluff Nielszenn, at mester Morthen haffuer beret for k. M., at hand haffuer tilltall tiill Otte Smidt och Esky Sudere, borgere vdi Slangerup, for thend mandø, frue Elsze tiill Aszerbo hindis swend, och thend sag er icke end nu fuldkommet tiill ende, thy will myn herris naade, at the met furste steffnne thend sag fore thennom vdi rette, neruerendis mester Morthen Busszerds foget, och flier ther szaa møget offuer, som ret er.

* En befaling tiill byspenn aff Aarhss, at cancellerenn 27 haffuer berett for myn herre, at han haffuer tiltale tiill Ies Homblemester i Lundum for enn log, szom [hand] gaff for Ringclosters iordtt, szom hann haffuer indhe met vrette, at han ville steffne same log i rette for segh, granske och forfare, om then er szaa redeligenn giortt, szom en bør at were.

* Item enn annen beffaling til thyse ephther^{ne} menndtt Iørgen Rostrup i Skogaardt, Hans Rostrup ibid, brødher, Lass Symenzenn i Tulstrup, Seffuerin Grødszenn i Rask, nobiles, Lass Perszenn i Kragelunndt, Per Bangh i Bierigh, Lauris Segerszenn i Sorringh oc Lauris Ieabszenn i Ressenndall, at idem haffuer berett for myn herre, at nogle bønder vti Hitzherredt haffue huggett i Ringclosters ienmercke sko, Priers nyssze, at the granske oc forfare, om szamme hugh fyndis i for^{ne} Ringclosters heggnetzt sko eller ey, oc giffuenndis thet bescreffit fraa thennom, hues the ther for rette seendis.

1) overstreget.

2) først stod der: samme siel.

* Item en steffning offuer ranssningh i Nymherrit, szom swor Michell Nielszenn i Dall oc Hanss Husszemandt quitt for thet raan, szom thennom var til lyst for Ringclosters sko, the hugh mett vrette, at møde vti Kjøbenhaffnn.

- 28 Item en missiue till huer lenzsmenn vdi Siellann, at the tilhielpe, at thed sølff vdtkomer aff kirckernne, som Danmarcks riigis raad k. M. beuilliget och sambytyckt haffue at lade vpbere aff alle kirckerne, effther som hans k. M. thennom tilforn tillscreffuit haffuer etc., och skal scriffuis vdi thet aller skarpest maade etc.

Tiil her Iahan Oxe.

Vor synderlig gunst tiilforn. Kere her Iahan, som etther vell vittherligt er, at vore elskelige Danmarcks riigis raad for thenne tidtz leylighet oc for then fare, som riighet nu paa henger, tha haffue the beuilget oc sambygt, ath alle the clenodie, som findis vdi alle sogne kirker offuer alth righet, skulle ther vdtagis och antuordis oss elskelige verdige herre met Gud her Iochim Rønno, electus tiil Roskilde, her Henrick, abbet i Sore, her Anders Bille och her Oluff Roszenkrantz, vore tro mendh oc raad, oc the skulle thet siiden frandelis lade thet føre paa mynten och haffue tiilsiwn, at thet vdguis tiil rigzens nyttthe och behoff¹). Och haffue wii tillscreffuit oss elskelige her Benick vdi Saxkøping, her Michel i Købeløff oc her Per i Østoffte, at the met etther eller etthers foghet, nar i thennom lade tiilsige, huer i the herrede, som hand haffwer beffalling, skulle ferdis tiil alle sognekirker vdi Laaland och ther vdtage aff samme kirker alle samme clenodie, som findis hoss samme sogne kirker, daag saa at huer kircke beholler en calc och disk oc en pixidem. Thii bethe vii etther kerligen, athi met thet allerfførste viille entig self eller etther foghet ride tiil alle sognekirker offuer alt Laaland och met for^{ne} prouester vdi sogneprestens oc kirkeuergers offueruersze lade anamme samme sølff; oc skulle the, som samme sølff anamme met kirkeuergers offweruersze, føre thet oss elskelige renliift mand her abbet vthi Haldstedh closter, och hand skall giue huer kirke en beuisning paa, huor møgghet sølff ther vdaff anammes, oc skall hand siiden føre samme sølff tiil vor stad Køpnehagen, nar for^{ne} verdige herre met Gud, her

1) Denne Beslutning toges 1531, 18 Decbr. (Nye danske Mag. I, 227—29).

Iochim Rønno, biscop tiil Roskilde, her Henric, abbet i Sore, her Anders Bille oc her Oluff Roszsenkrantz, rittere, thennom ther om tilsigendis vorde oc anamme ther paa theris quittantze. Vii æcthe met thet allerffyrste then almectige Gud thet saa følge viil, at vii oc vore vnderassatte komme nogerledis tiil fretz, at lade tiil gode rede bettalle huer kirke, hues vii ther aff lade vdtage. Thii beuiser etther her vdi, som vii etther fulkomelig tiltro och ingthet paa tuiffle, thet villé vii met synderlig gunst oc naade kerligen etther forskylle oc bekende. Befalendis etther Gud. C, 162¹⁾.

Abbethen aff Haldsted.

Vor synderlige gunst tilforn. Kere her abbet, mwe i viide, ath vii haffue tiilscreffuit oss elskelige her Iahan Oxe, ritther, vor tro mand oc raad, at hand met oss elskelige verdige herre met Gud, her Knud Gyllenstern, electus til Ottense, prouesters neruerelse skall lade anamme noghet sølff aff alle sogne kirker i vort land Laaland, som vore elskelige Danmarcks riigis raad beuilget oc sambtygt haffue. Thii bethe vii etther, ath nar the komme til etther met samme sølff, athi tha tage thet til etther och giiffwe quittantze fran etther paa hues i til etther aff samme sølff anamendis vorde. I skulle siiden framdelis føre thet tiil vor stad Køpnehagen och antuorde thet oss elskelige verdige herre met Gud, her Iochim Rønno, biscop til Roskilde, her Henrick, abbet i Sore, her Anders Bille och her Oluff Roszkrantz, ritther, vore mend och raad; the skulle giiffwe etther quittantze paa, hues the aff etther vpperberendis vorde. Her vii oss viszeligen til forlade; thii tager ther enghen forsømsze fore. Beffalendis etther Gud. C, 163¹⁾.

Et Brev til Hr. Anders [Bilde]. af samme Indhold som næstforegaaende, men i en noget forskjellig og kortere Form. Løst indlagt i Tegnelsébogen ved Fol. 29²⁾.

* Tesligist at huerre xxiiij mend skulle føre till Kiøpenhaffn at selge for rede pendinge iij pd. byg, skp. for iiij β, xxiiij sk^{er} rog, skp. for iiij β, j otting smør for iij marc, vj sider flesk, xij faere sider, och huilcke, szom haffue øxen, faar, lam, gess, hønns, egge, oeste, at the thed och thér hen føre at selge fore rede pendinge och skellig wert, och skulle the, szom

¹⁾ Det Ark, hvorpaa derne og den følgende Concept er skrevet, er løst indlagt i Registranten C, men indføres her, hvor dens Plads snarest burde være.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, IV, 35—36.

haffue vdførd saadan warre, som forscreffuit staer, tage teggen ighen vdi Kiøpenhaffn, och om noger her emod fordrister thennom och wille icke føre sliig fitallig till for^{ne} Kiøpnehaffn, skulle [the] straffis ther fore, som the wore breffue och bud icke holle wille.

Vii Frederich met Guds naade . . . helsze ether bønder och menige almue, ehuo szom i .helst tienne eller tilhøre, szom bygge och boo vdi Korszøør leen kerligen met Gud och wor naade. Wider at wore kiere vndersotte, borgere och menighedt vdi wor stad Kiøpnehaffuenn. haffue hardligen ladit beclage thennom for oss, at thed kriigisfolck, szom vii haffue liggendis ther vdi byen, haffue vdteerd huess fitallig, szom the her till haffue indkøfft, och acthe vii oc her epter at lade samme vort krigsfolck bliffue beliggendis vdi for^{ne} vortt stad Kopenhagen, oc paa thet the icke skulle vdløbe eblant almugen, ether oc andre vore vndersatte paa lantzbyerne tiil besuarig, nar the icke kunde fange fetalie at købe i for^{ne} vor stad Kopenhagen, tha haffue vore elsk. D. r. r. beuilget oc sambygt ath huerge xxiiij mend offwer alt vort land Sieland skulle vdføre til for^{ne} vor stad Kopenhagen iij pd. byg, xxiiij skepper rugh, en otting smør, vj sidher flesk, xij faare siidher oc ther tiil øxne, for, lamb, høns, geess, eg, ost oc andhen fetalie, och thet ther szelie for rede pendinge, oc skulle the haffue iij β for huer skeppe byg, oc iij β for huer skeppe rugh, iij marck for en otting smør, oc for then anden fetalie skulle the haffwe skeligt verdh, epter som thet er verdh. Thii betthe vii ether alle oc huer serdelis strengeligen biude, athi rette ether epter met thet allerffyrste at lade slig fetalie føre til for^{ne} vor stad Kopenhagen ther at selie for rede pendinge, som forscreffuit staar, oc ere ther oc tiilskicket nogre borgere, som skulle giue thennom tegen. som slig fetalie vdføre, paa vii mue vide, huilke som ytt haffue oc huilke som offwerhorige sidde. Thii ladhe thet inghenlunde, saa framt ther icke skall straffis, effther som bør at straffis offwer thennom, vore breffue och biud icke holle ville¹⁾.

Sameledis et breff till huert leenn.

* Køffnehaffnn * Her Iohan Vrne

* Iunxhøffuett * Ffrue Pernille, Anders Ebbeszenns efftherleuerske

¹⁾ Dette Brev er skrevet paa et i Tegnelsebogen Fo 1 28 løst indlagt Ark.

- * Wordingborg..... * Her Henrick Gøye
- * Korsør..... * Her Knud Rudh
- * Kalingborig * Her Mogens Gøye
- * Holbeck * Marquord Tyman
- * Harrisborig * Claus Rauffuensborg
- * Drotningholm * Her Iahan Biørnszenn
- * Abramstrop..... * Her Oluff Rosenkrants
- * Søborig..... * Knud Sparre
- * Skiollenes..... * Her Hans Bilde
- * Stege..... * Her Anders Bilde
- * Krogen..... * Her Iahan Rantzow.

* Et breff till Erick Gyllenstierne, at hand møder myn 28 b herre vdi Medelfar och tager the andere hofzinder met seg och huer thennom met ij heste, och fulle myn herre till Othensze.

* Et breff till Assens, at the lade alle fergeer were paa thenne siide paa othensdag afften, thy k. M. agter atskicke syn heste ther offuer och lade thennom bliffue ther en nat, och skulle the skiicke hans folck, ther met kommer, høø och haffre till hestene och thennom mad och øll, szom hoss samme heste ere.

* Et breff om v vogene till kackebille.

Aars stygt.

- * Her Mogens Gøye
 Bispen
- * Erick Ericszenn
- * Fru Karyn
- * Anders Biørnszenn

Wiborg stygt.

- * Christoffer Nielszenn
- * Mogens Munck
- * Iens Huass
- * Iep Friis
- * Axel Gøye

* Ienns [Knudszenn¹] i Sedinge i Westerherrit breff, att handd skall were frii for raffnstoff och sandemennds tog sin liiffs tid²), for att hand lod seg welluilligen findis att vndsette Mats Schriffuere, som wor vdtchickett i kongelige Mats. befaling att vpkreffue thennd kongeskat i Westerherrit etc. Rel. Erick Krumdige.

* Ies Barfod i Tordop i Endleherrit skall haffue breff att were quit for hanns orlig skatt och landgild etc. Erick Krumdiige.

Vendsyssel.

29

- * Her Offue Vincents
- * Her Holgerd
- * Her Per Lycke

Riiper stygt.

- * Her Mogens Bilde
- * Her Prebiørn
- * Siuert van der Wisk
- * Per Ebbeszenn
- * Erick Krumdige.

¹) overstreget; ovenover, men ligeledes overstreget, er skrevet „Vdkafzod“ [?].

²) i Randen af Bladet staar: eller till nogen togh at gjøre vnder wort hyllet och naade.

29 b * Matz Scriffuere en opreysning, att maa dele ett husz i Warde aff kronns iord, som Hans Perszenn ther paa sett haffuer whe¹⁾).

* En missiue till her Mogens Biilde, at mester Christiern haffuer giffuit myn herre tilkende, at her Mogens beclagede seg, at hannom fattis korn ther till slots behoff; tha er myn herris nadhe till freds, at hand maa anamme hues byg och haffre till slots behoff, som faller aff kirckerne i Kolding leen, och huess rog, ther falder, at thet bagis vdi kawring met aller første, och tesligist at hand forschicker huess flesk och fitalie och strags til Kiøpnehaffn, och huesz korn aff kirckerne, som falder vdi the herrit vdi Werdsyssell, at hand gjør thet vdi pendinge och forantuorder thennom for^{ne} mester Christiern Huid. Tesligist bether myn herre hannom, at hand strags lader alt then efftherstanden landhielp komme fram, och tage ther ingen forsømmelse for, thy k. M. ligger ther stor magt paa tiil wort kriigsfolcks betaling. Her giøre nu oss sønerlig til wilie met och lad thet ingenlunde. Ther som teg fattis tønner til samme korn, tha haffue wii forfarit, at nar saadan wor fitalie skulde skiibs, tha plege wore och kro. [tienere] och hielpe ther tønner tiill.

* Item en missiue till Esbern Smedt, tolner vdi Assens, at m. Christiern Huid haffuer giffuit oss tilkende, at hand haffuer giffuit teg befaling paa wore wegne, at tu skalt fragte skiib tiil nogen fitalie, som skal hyntis fran Kolding, Hønborg och Hagenskow, effther som hand haffuer giuit teg register paa. Bethe wii teg, at tw tager ther ingen forsømselze paa, at samme skiib komer effther samme fitalie, och thet kand komme fram met aller furste til Kiøpnehagen. Her westu altingist at rette teg effther.

30 * En befaling, at Ies Christiernszenn i Hornumherrit²⁾ —
 —
 —
 —
 eller nogen wintner seg ther ind met loghen, eller nogen kommer for k. Mt. met beter beuisninge.

* Item Kerstiern Perszenn i Askier och hans hustru, som hand nu haffuer, liiffs breff paa Slotkier husted i Bøllingherrit i Ølstrup sognu met alle sine rette tilliggelsze indhen alle iijj marckeskel, dog met saa skell at the skulle

1) o: wden hemmel?

2) ovenover staar: Niels Ienszenn Nyberre, og derover: filius [?].

3) aaben Plads.

giøre ther aff till kronens slot Lundenes effther xij vuillige mends siigelsze vdi leensmands neruerelsze, och skulle the were hørige och lydige etc.¹⁾.

* Iffuer Stub, borger vdi Riipe, haffuer beret for myn herre, at hans modersøster, Met Persdotter, haffuer giffuit en gord, liggendis i Farderup sogn, som nu Søffrin Terckelszenn i booer, och nogen boode tiil sancti Lamberti altar i wor frue kircke i for^{ne} Riipe, dog met saa skell at hyndis arffuinge skulle haffue samme gord och boode vdi forsuar och thennom indsette och vdsette, huem thennom lyster, och beclager seg, at nogen ther offuer gjør hannom hynder ther vdi. Tha haffuer k. Mt. aff s. g. och n. vnt och tilladet etc., at for^{ne} Iffuer Stub och hans arffuinge maa och skall haffue samme gord och boode vdi forsuar och thennom vdsette och indsette, huem hannom løster, effther then fundats lydelsze, som for^{ne} Met Persdotter ther paa giuit haffuer, forbiudendis etc., tiil saa lenge nogen kommer for oss met betre beuisninge.

30 b

* Michel Dauidszen, borger vdi Skelskøør, protectorium in communi forma.

* Eth breff tiill bispen aff Aars, at myn herre giffuer hannom tilkiende, at her Mogens Gøye skall nu strags lade løbe syn iacht vdi szøøen och ther ligge vdi belten och tage ware widt Samsøø, Ramszøø, Kyholmsiwnd, Aggersomme och anderstedts vdi belten, om koning Chrestiern wille lade nogen iachter løbe ind vdi belten, och tage ware ther paa wore elskelige Danmarcks riigis raadt, nar the wille drage offuer tiill then herredag. Tesligist om stederne wille stelle thennom tiill och føre hannom nogen tilføring etc. Thii bether myn herre hannom, at hand will lade hans skib vdløbe ferdige och met fitalie och swenne met her Mogensz iacht och bliffue hoss then och tilhielp at affuerge sligh hans framset.

Kjøpstedher, szom ligge paa landweghen til Baahus ²⁾ fra Kjøping- haghen.	}	<ul style="list-style-type: none"> * Helsingøør * Helsingborigh * Engelholm * Lagholm * Halmstadh * Wardberigh Koningsback. 	Emellom Kub och Palts wdi Ryen er ett wandswell.
---	---	--	--

¹⁾ smign. 16 Febr. 1532. S. 297.

²⁾ oprindeligt stod der: Wardberg.

1532.

31

Vdi Faste. Rudgoord.

- * Hartig Anderszenn tiill Kollinghe vj heste
- * Niels Kielszenn¹⁾ tiill Riibe iiij heste
- * Iffuer Tamszenn iiij heste, ij tiill Twilom och ij tiill Allingcloster
- * Chrestiern Skram iiij heste tiill Esszenbeck
- * Albret Gøye iiij heste till Emcloster
- [Niels Kielszenn ij heste tiill Rudgord²⁾
- * Per Brochenhussz iiij heste tiill Holmcloster
- Claus Bryske iiij heste tiill Steege
- Loduiq Munck vj heste tiill Esszerom
- * Iffuer Krabbe iiij heste tiill Trannekier
- Laue Bragde vj heste tiill Anduerskow
- [Arid Wlfstandt vj heste tiil Soor³⁾
- Spliid iiij heste till Nyborgh⁴⁾
- [Hans Vrne iiij heste tiill Ringsted³⁾
- Per Hanszenn iiij heste till Ebelholdt
- * Hans Lycke iiij heste tiil Skoucloster
- Drage iiij heste tiil Halsted closter
- * Bent Biilde ij heste tiil Skioldenes
- * Aridt Wlfstandt vj heste tiil Ringsted
- * Otte Anderszenn tiill Kallingborig iiij heste
- * Hans Vrne tiill Nykiøping ij heste
- * Per Skram tiill Aalholm ij heste
- Christoffer Otszenn tiill Aalholm
- * Iens Bragde till Herritzwold closter.

* Erich Matszen steffner her Mats Ericiszenn oc [her
31 b Albrett Iepszenn³⁾] for nogett godts, hand haffuer i pant aff
Iørgen Daas børn i Dalby och holder hannom for, och opbørdt
guld och penninge paa.

* Eric Matszen steffner her Albrett for iij^c marck, han
haffwer oppeboritt aff hans fader Mats Lauriszenn i thet paantt i
Dalby, hand och hans syskenne skulle indløsze och for skade, the
haffue haffd ther aff, att møde dominica letare [10 Marts] i Kiøbne-
haffnn.

* Henric van Grønning ett basbor frii ferger offwer ferge-
sted fram och tilbage.

32 Kost tiill en karll, som skall tiill skiibs fran midfaste saa
ind tiill S. Michelsdag nest komenndis.
Først szmør j fj. tønne.
Flesk..... v sidher.

¹⁾ først stod der: Per Skram.

²⁾ overstreget, i Randen staar. iij gl.

³⁾ overstreget.

⁴⁾ i Stedet for: tiill Nyborgh, stod der først: ij tiill Soor, ij tiill Antuerskoff.

Forkroppe	v
Thør nødtkødt	j kroppe
Saltet nødtkødt.....	j tæ
Skonnesiild	j tæ
Hwitting.....	ij ^c
Cabelaff.....	ij worder
Saltet fisk	j tæ
Erfthter	ij ske
Edicke	j f
Liwssz	j c
Kawering.....	v ter
Øøll.....	ix ter

* En missiue till toldereren i Helszingør, att han giiffuer seg hiid mett huesz pendinge, hand haffuer, k. M. tilhører.

* Bispen aff Aarss ett breff, att ingen schal dele paa 32 b hans oc kyrkens godz, then stwnd han er tiill thenne herredag, solito more.

* Niels Styremand ett søøbreff.

Tiill en karl wtii vij monitt.

Først smør.....	i otting
Flesk	iiij siider
Forrekroppe.....	iiij
Szalthet kokiødt	j tæ
Skonne syld	j tæ
Szaltedt fisk	j tæ
Tør huiittling	ij c
Kabellaff	i worde
Edicke	i otting
Øøll.....	viiij tæ
Kaffring brødt	iiij tæ
Gryn.....	j ske
Liwss	j c

Køpsteder, som haffue tyngitt.

* Koldinge	* Nyköping i Morss
* Wettle	* Hoffbro
* Horszens	* Viborg
* Aarss	* Aalborg
* Randerss	* Skaffwen
* Worde	* Ebbeltofft
* Medelfar	* Grindwe
* Asszens	* Othensze
Swindborg	* Nyborg
Faaborg	* Bogensze
* Riipe	* Ryngkøping.
* Holstebro	

33 * Tiil Axel Goye, at hand strax giuer seg tiill kongl. Mt. hiid oc tiilsiger borgemestere oc tolderer aff Skauen, at the fylge met hannom hiidth etc.

* Item breff tiill Aarss, att the forskiicke hiidt hues malt, tiid komer aff the herrether omkring, oc brød; thesligest att the flii thet hiid tiill Køpnehaffn in primis; myn herre viill szelff betalle fragten.

* Eyler Rønnow steffner Ies Hwidt i Løruppe, Oluff Olufnszenn, Mas Hwid och Hans Ienszen ibid. for nogen iord, som the haffue tagit fraa S. Iørgens hospitall vden for Swinborg, at møde om iij vgger dag.

33 b * *Feder Hanszenn Kvittans. Se S. 293 (7 Marts).*

* *Hr. Niels, Presentats. Se S. 293 (7 Marts).*

* Bentt Biilde ett borgeleye breff tiill Skoldeness met iij heste.

* Et breff tiill borgemester, raadmend och menighedt vdi Alborg, at thesse mend, Iørgen Nielszenn och Iørgen Skreder, ethers metborgere, haffue werit hoss ko. Mt. och giffuit hans naade theris brist tilkiende, at bispen aff Wendtzyszell haffuer werit vdi theris by och begierde xl knabe met harnisk, werge, kost och teringe paa wore wegne aff thennom tilhielp paa hans skiib; tha beclagede samme two mend och gaffue oss paa alle ethers wegne then store skade och brist, szom i haffde nogen tiid siden forleden aff then store iildebrand, och komme tha ouereene met wor rentemester, mester Chrestiern Huid, paa wore wegne, ati skulle giffue oss xv lester siild och ther fore were quidit for samme reigsze paa thenne tiid, och haffue wii tilscreffuit bispen, at wii wille giøre saa mange karle met harnisk, werge och fitalie vdtigen paa ethers wegne, som i vdtgiøre skulle. Thii will myn herre, at the strags vden al førsømsze skicker samme xv lester siild hydtt tiil Kjøpenhaffn, godt kjøbmands gods, och antuorde thennom mester Chrestiern Huidt eller huo, szom hand haffuer giffuit befaling ther paa.

* Item ett obett breff till kirckewerger, att the antworde Bentt Bille sølffuett aff kirckerne ther paa landett, effther som besluttett er aff Danmarcks riigis raadt, och wadersatthe her i Danmarck giord haffue.

34 * Item ett luct breff till borgemester och byfogett i Ysted, that the skicke Beentt Bille och meg ett gott ferge mett gode bodtmend till Bordingholm.

* Item ett slict ett breff till borgemester oc byfogett i Semmershaffn.

* Item ett obett basbordt om wogne och heste till Bents Bille och meg fram och tilbaghe.

* Item ett breff till almwgen, att the vdgiiffue efftherstande landehielp, eller the bliffue panttett.

Item ett breff tiill kōstedmennd, om the och skulle giiffue landehielp.

Item ett breff till alle kirckewerger, att the gøre meg regenskaff for halffdelen aff allt kirckekornett, thii konnelig Maiestatts bud fick ther lidett aff ifior.

Item ett breff till almwgen ther paa landett, atth the tyende effther gammell sedwane.

Item ett breff till Bernett Knop, hoff[uit]zmand, att hand lader pantthe for efftherstandende landehielp och tilhielper, att thet motthe wdkomme, och tesligest att kircke werger gøre meg gott regenskaff for halff kirckekornett.

Item och at Bents Bille foer thet sølff aff kirckerne.

[Mattis Farszenn en steffning offuer Claus Harth for 34 b nogen trette, szom thennom emellom er for nogen pendinge, som Claus Hart vpberit paa Wo.¹⁾ slots vegne och for^{ne} Mattis Farszen huar ther hoss at anamme samme pendinge, och nogen pendinge ther aff bleff ther burte vdi samme regenskab, och for^{ne} Claus Hart haffde samme pendinge vdi sin were vdi eth aar mynde xiiij vgger och the kunde icke forliiges om samme pendinge²⁾.

* Mattis Farszen en steffning offuer Claus Hart, scriffuer paa Wordingborg, for nogen ordt och trette, som thennom emellom kom for beggē theris husbunde, her Henrick Nielszen, for nogen pendinge, som for^{ne} Claus Hart paa k. Mts. vegne vpbere skulde, och for^{ne} Mattis Farszen skulde følge hannom at anamme samme pendinge, och samme regenskab wilde icke tilstande och then ene skylte then anden for samme pendinge, som burte wore etc.

Walther Szimeszen nostro sub signeto³⁾.

Rasmus

1) Wordingborg.

2) overstregtet.

3) overstregtet er følgende: Valther Simeszon skall haffue en pasbordh.

35 Fredericus dei gratia Dacie, Sclauorum Gothorumque rex, in regem Noruegie electus, dux Slesuicensis, Holsatie, Stormarie et Ditmercie, comes in Oldenburg et Delmennhorst, vniuersis et singulis fratribus nostris regibus, principibus, ducibus, comitibus, baronibus, militibus, militaribus, ciuitatum et oppidorum burgi-magistris, scabinis, baliuis, consulibus, portuum maris, castrorum, pontium, districtium et iurisdictionum custodibus, ceterisque confederatis et amicis nostris, ad quorum notitias hee presentes nostre litere peruenerint, salutem et nostri sinceri fauoris affectum. Quia dilectus nobis N. vel N. incola ciuitatis nostre Haffnensis regnum Scotie mercandi et negotiandi causa visitare proponit, quocirca vos omnes supranominatos fratres confederatos et amicos nobis sincere dilectos et vestrum singulos in visceribus caritatis rogamus attente, quatenus eundem N. vel N. cum sese una cum nau, personis, mercantiis et rebus ad regna, dominica, ciuitates, oppida, villas, districtus, iurisdictiones, portus, pontes, terras et littora vestra duxerit applicandum gratum et fauorem protectionem et adminicula alia nostri contemplacione impartiri dignemini et velitis, non sinentes eundem N. vel N. in persona ac comitiua, nau, mercantiis, rebusque aliis, quas secum detulerit, per quoscumque legis transgressores iniuriari, hac ipsa nostri contemplacione, pace et omnimoda securitate ac saluiconductibus in personis et rebus potiri et gaudere faciatis eundem, et nos idipsum erga vos et vestros gratissima cupimus vicissitudine promereri. Ex arce nostra Haffnensi, idibus Martii [15 Marts] anno etc. mdxxxij; nostro sub signeto.

Dow Iohanszenn vdi Skotlandd eller Engelandd.

35 b Her Holgerdt Roszenkrants
erinde at bestille hoss k. Mt.

* En befaling tiill Iep Frys tiill Longholm, Thames Thamisenn vdi Vllerupgord, Mogens Kaas i Ørndrup, Niels Winther i Nandrup, Enuoldt Ericszenn i Hundbierrgord, Niels Torlaszenn i Twedt, Claus Iwerszenn i Soller och Bagge Griiss i Hiemmerslet, nobiles, Pouel Pouelszenn i How, Michel Bwnde i Torstedt, Anders Bwnde i Skiolborigh, Iens Tyboo i Synsleff, Las Kold i Skorup, Thames Nielszenn i Dyrrszness, Chrestiern Nielszenn i Syelss och Knud Bwnde i How, bønder, om at granske paa noget godts och eyendom, som er komet fran Offue Lauresszenn i Sjøgaard met vrette och tiill prestegoorden och andre stedt vnder kirckens woldh.

* Item at the samme mend maa were offuer thet marckeskell emellom Skoffstedt och Ørwmarck och Hegordt och at granske om then kircke iordt, som ligger i Ørum marck, om hun er aff Ørwms iordt eller ey.

* Item en befaling till for^{ne} mend at granske och dømme om then karll, som bleff hengd for Tystedh, som Ies Oszenn och the ander hans wenner kiere paa, sigendis hannom at were hengd met vrette.

[Item at the mend, som bygge paa Hoszøø maa were told-frii och skatfrii i v aar, meden the bygge ther¹].

* Item at ingen skal tage tag i klitten, thii at klitten forderis ther aff och sandet bless vp och forderuer landet.

Item at alle poolswaarrer skulle affleggis, thii at the iege hen alle fyske aff sundet ther met.

* Item et frihedts brev tiil Iens Groter, borger i Nykiøping, som Mogens Falster i Falster deler paa, at hand maa bygge och bo och were, huor hand kand best nere seg i riiget och huor hand will.

* Chrestiern Skram en stëffning offuer Grauers 36 Koldemorthen for en gord, szom hand haffuer och bruger fran hannom emodt hans mynde met vrette, at møde mandagen [post] quasi modogeniti [8 April] met huess breffue och beuisning, som tw met widt, [och] lide och vndgielde vdi samme sag.

* Iens Fynbo, borgere i Stubkiøping, en befaling tiil Knudt Gyllenstiern, Jørgen Wenstermand i Staaagger, Lauris Knob i Gedisgord, och Iep Torberszenn tiil Tørckelsdorp for nogle pendinge, Per Fynnbo, hans fader, nogen tiid siiden forleden gaff tiil sancte Anne altar vdi Stubbekiøping kercke met huilckor, ther som samme messze och tienist icke holdes, tha skulle samme pendinge komme tilbage tiil hannom eller tiil hans arffuinge igen, och her Peder i Karlby holde [samme pendinge hoss seg²].

* En missiue tiill Malmøø, at myn herre er tilfridts met then contract, szom her Tyggi Krabbe haffuer giordt met thenom om thet skiib, som the skulde vdgjøre, tha skulle the strags skicke hydt, huess the effther samme contract vdtloffuit haffue, effther thet registers lydelse, som the haffue fot [af] her Tyggi

¹) overstregtet. Smlgn. 17 Marts 1532 (S. 302).

²) overstregtet.

Krabbe ther paa. Tesligist at the wille lee myn herre szaa møget køcken tygh, gryder och keyle, szaa møget som hans nade behoff haffuer paa en iagt. Tesligist at the wille lee myn herre two falckenet, et dwsyn hagbosszer och et dwszin skerpentyn paa samme iacht, och myn herre will skicke thennom thennom igen eller och giffue thennom saa mange pendinge, szom the ere werdt, saa ethers by skal ingen skade haffue ther vdtaff etc.

36 b * Basse Christoffer och Niels Fickszenn en befaling tiill Iørgen Wenstermand i Staaggersord, Lauris Knob i Gedisgord, Mogens Falster i Bielleeng gord, Per Falster i Cor-silissze, nobiles, Morthen Kat i Skouby, Iørgen Olszenn i Gwnszøø-magell, Iens Perszenn i Sørup oeh Morthen Skonning i Skierne, at ther er trette emellom thennom och Iep Torbelszenn for nogen oldengield aff Toruppe skoff, szom the haffue lodh och del vdi, at the granske och forfare, om the kunde frii theris swyn paa samme skoff eller ey, giffuendis fran

* Erick Matszenn citat Willom Scriffuer, landstings scriffuer vdi Ringstedt, for en dom, szom hand dømpet haffuer emellom her Mattis Bølle och hannom, szom hand mener er sket met vrette, at møde met vdi Kjøpnehaffn fredag nest effther søndag iudica [22 Marts].

* Iacobus Kleyper de Amsterraledam visitare proponit partes Hollandie mercandi negociandiue causa, ett latinsk pas-bortt. Rel. Her Axell Bragde, sagde Albret van Gock.

* Her Claus Morthensszenn et protectorium cum illa clausula, at huem hannom haffuer nogit till at thalle, skulle the thalle hannom till for k. M. at d. r.¹⁾ Rel. Her Mogens Gøye.

37 * Wellom Kotte steffner Claus Nielszenn i Wordbieryg och hans metfølgere, for at hand haffuer restert Effuerdt Basterds gods vdi Worbergh.

* Her Iens Nielszenn presentacionem paa Iellinge kyrke per obitum her Hennicke cum clausula, att han schall ware euangelisk oc rettsindiigen lære oc predicke Gudz ord. Rel. Her Mogens Goye²⁾.

* Item att Kollinge borgere schulle ware her Mogens Biilde høriige, lydiige oc . . .³⁾ paa wor nadige herris wegne, huor

¹⁾ læs: oc D[anmarks] r[aad]?

²⁾ smlg. 15 Marts 1532 (S. 300).

³⁾ et overstreget Ord.

hand thennom behoff haffuer oc tiilsiiger paa k. M.^{tis} wegne. Rel. Her Mogens Gøye.

* Iens Ode, herritzfoget i Oxeherrit, Lauris Iibszenn i Katterup, Mas Henricszenn ibid., Iens Snariiszenn ibid., Iep Perszenn ibid., Tve Lauriszenn i Hindby, Knud Mogenszenn ibid., Per Olszenn ibid., Oluff Poelszenn ibid., Mattis Iibszenn ibid., Lauris Anderszenn ibid., Iørgen Trwdszenn ibid., Per Perszenn i Querby, Lauris Nielszenn i Skrebeling, Mas Teckilszenn ibid. Anders Frenszenn i Skrebeling en beffalling til these mend, at hand haffuer beret for myn herre, at ther er trette emellom hannom och hans naabo, Iep Mogenszenn for nogen iord, som hand haffuer fran hannom och bruger emodt hans mynde, som hand mener met vrette, och sielf ydermere berette kand, at the granske och forfare om samme iord, och huilcken som aff thennom icke fyllist haffuer, at the skicke hannom tha fyllist effther logen, giffuendis thet fran thennom bescriffuit.

* Her Mowritzs Olufszenn¹⁾, ritther, steffner Biørn 37 b Stenszen, wor mand och tiener, for nogen wold, szom hand haffuer brugdt i Twern, at møde paa onsdag.

* Tve Iensszenn i Gerløss steffner Oluff Veysszenn ibid., for hand skildhe hannom vedt syn gordh och yndfördhe hannom wti end andhen ødhe gord, at mødthe paa torsdag nest komendis.

Ther schall forscriffues fran Mallmø

* tiil Lund xx knegte

* Trelleborg l

* Wææ xl

Tummerup xx

Semishaffn xv

* Her Inguar, sogne prest i Wemmingløff, et beskermels breff in communi forma.

* Oluff Atzerszenn i Staffsitt Grawns i Lunde agger.

* Hr. Rasmus Oluffszenn, Præsents. (18 Marts. Se S. 303). 38

* Matheus x gylden gylden i mynnt och j gylden i guld Iørgen Kolck.

* En beffalling til mester Anders Hack, mester Morthen Henricszenn, mester Iens Roszengord, mester Laures, cannicker

¹⁾ oprindeligt stod der: Her Mogens Wlf, hvilket er rettet.

i Roskyld, at Thønne Thønszenn haffuer beret for myn herre, at ther er trette emellom hannom och borgere i Roskyld for en gierde, liggendis hoss Iep Flynsford i Roskyld, som the haffue vphuggen och dragit hans kael och korn vp, szom stoo vden for samme gierde; tesligist at the haffue graffuit hans mølle wey igen och demmit hannom hans alwey igen, saa han icke kand komme at hans rette alwey om winteren for samme demningh, som hand sielff etc. At the granske och forfare, om thet haffuer nogen tidt werit brugdt førre till klare eller ey; at the och granske och forfare, om samme demning er demmit met logen eller ey, och om then demning er logligen demmet eller [ey], och endeligen dømmen ther paa, om thet war logligen vpdeelt met logen eller ey, giffuendis fran. Cum clausula, si non omnes.

* En missiue till her Claus Bild, at som hand screffuit myn herre till om then karll Torgerd Ienszenn, szom haffuer stellet szeg verligen emodt hannom, och nogen hans wener haffue werit hoss hannom och boden hannom guld och pendinge for samme karll, tha will myn herre, at hand ingen pendinge skall tage for hannom, meden lade hannom stande syn ret, paa thet at en anden maa speille szeg vdi hannom och ware szeg for slig verlig gierning.

38 b * Her Maghens Gyøø en beffalingh til Per Iørghenszenn, Poffuill Hansszenn, borghemestre i Kiøpnehagen, Iens Perszenn oc Andhers Laurisszenn, radmendh ibid., szaa at han haffuer beret for ko. Mat., at Oluff Guldsmid, szom nw er her i byn, haffuer falskeligen tiilthaget seg iij boer wti wor ffirue sogn wti Kiøpnehagen oc sammeledis breffue, guodts oc pendinge, hand met wreth haffuer sagdt seg atuere metarffuingh oc frendhe met Oluff Ybsszenn oc Iens Bridhe, szom ere for^{ne} her Magenszes bøndher etc., szom han self ytthermere berethe kandh, at the nw strags paa løgherdagh forsamle thennom etc., cum claus.

* Fru Birgitte, Per Laxmandts efftherleuerske paa Stennolt, steffner Per Staffenszenn vdi Woltofft.

Skipper Ysszebrand ett søøbreff tiill Kallø, cum clausula att alle myn herris wdtliggere vti søen schulle dog

Item breff tiill Kalløø eller fogethen i hans frawerilsze, at the skicke hiidt tiil Kiøpne[hafn] hues fitalie, han kand ombere.

* Burgemestre, raadmend oc menighet wtii Helsingborg ij aar samfelde, regnendis effther thenne datum, breff, att the schulle selfue nyde oc beholle all sziiszen aff all driick i theris by, dog met szaa skell at the schulle bygge en godt skiib broo for theris by, som icke bortt tagis aff vandet, oc ther mand kand well wpskiibe oc wdtskibbe heste paa oc andet godz.

Abbeten aff Ebbiholt, Knud Henricszenn, Oluff Skinckel.

* Her Mattis Bertelszenn i Laugholm, sogneprest. 39
Niels Møller vdi Kratmølle.

* [En missiue till Per Godich, herritzfoget i Steffnsherrit, at hand strags lader hugge saa møget steen aff Steynsklynt, som et skiff aff xl lester kand bere, och at the bliffue huggen enden viij dage, och lader thennom legge, at ther icke komer wand till ¹⁾].

Tiill her Henrick Roszenkrans om xx tylter skattebreder och xx bielcker, xx alne lange och j fod paa fladen, och at hand skicker thennom hydt met aller første.

* Et breff mester Fadder paa Nybygord ²⁾).

* En missiue till Per Goddich, herritzfoget i Steffuensherrit, at hand tager Hans Knudtszen till seg, som mester Morthen Steenbicker haffuer giffuit befalling, och lader hugge saa møget steenklynt, som eth skiff aff xl lester kand bere, och at the bliffue huggen end [en] viij dage och lader thennom forware, at ther icke kommer wandh hoss.

* Her Offue Lunge steffning offuer mester Anders Gyllenstiern. at han haffuer tillthall tiill hannom paa wore wegne for kronens forstrand i Iersløffherritt oc thesligist fore noger bundgarn, hand lodt vlofflige sønderhugge, huilken szag er tilforn opsatt tiill oss self att høre i rette, att møde tysdag epher palmarum [26 Marts] mett siitt birkebreff oc bewisninge ther om, saa framt at icke schall dømmes paa theris bewisning, tilstede komer.

* Oluff Scriffuer et breff till borgemestre och raadmendt 39 b vdi Ows i Skaane, at hand haffuer beret for myn herre, at ther ligger en liden boyert vdi theris by och skipperen er død, szom samme boyert tilhørde. Tha wil myn herre, at the antuorde

¹⁾ overstreget.

²⁾ smlg. 21 Marts 1532. (S. 303).

for^{ne} Oluffs Scriffuers fuldmyndig budt samme boyert, thii at ther som then er falden myn herre till, tha skal hand betalle oss ¹⁾ then, och komer then och hans arffuinge til, tha skal han betalle thennom then, och att the skulle lade then skelligt wordere, huadt then er werdt, och giffue thet bescreffuit fran thennom, thii om hans arffuinge komme ther effther, at han tha maa wide, huadt hand ther fore giffue skall.

* Cristoffer Hannszenn S. Iørgen for Lantzkrone, nar Lauris Frost dør. Rel. Her Tygge²⁾.

Biørn Skytthe, her Trudtz foghet, liiffs breff paa sin eghen bunde gordh, frii oc quit ad dies vite, och en anden gord³⁾.

Her Trudh sex aar Vordberg, nar the andre aar ere vdhe⁴⁾.

40 * Oluff Wisszendorp i Køge citat Per Ienszenn i Enstrup for noget sølff, som hannom er tilfalden i then arffue. szom the haffue tilhobe, och hand holder hannom samme sølff for, at møde tredie paask dag [2 April].

* Bispem aff Aarss quitansze paa lx gylden i guld, aarlig affgift aff Hatzherritt, Endelage oc Fardo, som schulle warit wde tiill S. Morthens dag⁵⁾.

* Mester Chrestiern Huid skall haffue quitantze paa et hundrit xxv lødig marck, vij lod och en quyntyn forgylt sølff aff thet sølff, som hand effther wor befaling anammede aff her Peder Lycke, som her Peder haffuer vpberit aff kirckerne i Fywn och Laffuendt, och haffuer k. Mt. sielff antuordit hannom igen for huert lod aff samme sølff xxiiij β danske, som hanns k. Mt. haffuer befallit hannom at giffue hans nadis krigsfolck, houitzmend, skippere och bodzmennd, som vdtløbe met Salomon, och wore [paa] then Hollender holck, och till ander vdtgift paa k. Mt. och riigens wegne⁶⁾.

Tiil Malmøø, at kongl. Mt. giuer thennom tilkende, at som her Tyggi handlet met thennom, ath the

1) der har først staaet: tha haffuer hans naade lont hannom.

2) smlgn. 23 Marts 1532. S. 303.

3) smlgn. Fol. 56 b.

4) smlgn. Fol. 109.

5) smlgn. nedenfor Fol. 41.

6) Ny Kirkehist. Saml. IV, 41. Smlgn. 24 Marts 1532. S. 304.

* Breff til Kopenhagen, Helsingøør, at the haffwe tiilsiwn, ath the smaapendinge tagis eller scriffuis epter k. Mt. breffues lydelse, saa framt k. M. skal icke vide thet hoss thennom.

Hr. Claus Bille, Brev paa Bahus¹⁾.

40 b

* Mattis Persszenn i Melby paa Gydingholm skall haffue en missiue till electus vdi Lwndt, at han skall were hannom vbe- wardt for then prest, her Lauris, handt sloogh.

* Befaling till Erick Banner, her Holgerdt Roszenkrans, Pedher Ebbesszenn paa Lundeness, Axell Nielsszenn paa Langtyndt, Niels Koss till Starup gardt, Iens Sale vdi Torp, Knwd Hwidt vdi Intruppe, Chresthen Iwell vdi Wellwmgardt, Pedher Seurenszenn i Holmgordt, Pedher Bunde vdi Heem etc. Lucas 41 Krabbe beretther, at rebsmendt, som rebet mellom Hyndruppe oc Lille Tornom, haffuæ icke rebett rett effther laghen. Thy bedher kon. Mt., ath the steffner for thennom same rebs mendt, gransker etc. oc reber ffor^{ne} marck rettelig etc.

* En andhen befaling till for^{ne} gude mendt, at Lucas Krabbe beretther, at bispenn aff Viborg haffuer taget en gordt, som ligger vdi Nestildt, som hans oldefadher gaff till Otthens kirke till, at the grantsker ther om etc.

* Dirick Quitzow steffner Iacob Hardenbiere for nogen trette, som thennom emellom er om Hornedam, som han sielf ythermere [etc.], at møde nu paa tiisdag nest komendis.

* Her Inguar Olufszenn, sogneprest till Wimmeneløff, cum vxore protectorium in communi forma.

* *Bispen af Aars, Kvittans paa 60 Gylden. (24 Marts, Se S. 304).*

* Item Iørgen Vrne et breff paa et hospitall²⁾.

* Item et opreszenings breff vppa sannemen vdi Ontze- 41 b herrit, for the sore Niels Hanszenn quit, for han draff Erick Hanszenn, och bisp och bygdemen ther fore haffuer thennom nederfellig etc.

* Her Pedher van Spreckelszen och her Dytmer Korb, raadmend vdi Hamborg, met theris wener skulle haffue en forskrift till biscop her Ioan Argisszon, at the wille skicke et skib till Island vdi Huszwiig norden Island effther sueffuel och andit godts ther at skibe, at hand will viide och tilstede,

¹⁾ Norske Rigsregistrarer, I, 33 (7 April 1532).

²⁾ smign. 25 Marts (S. 305).

at the mwe fange sliig sueffuel och anden ware for theris pendinge och will vndet thennom for en anden, thet were seg Hollender eller ander, och will forskicket hoss Torsten Fymbouerszøn, som samme sueffuelbjerg tilhører, at the maa fange slig sueffuel for theris pendinge etc.

* Och sligt et breff till Torsten Funbouerszøu, at hand wil vnde thennom samme sueuel for theris pendinge for en anden och icke vnde thet Hollender.

* Item Her Ojffue Lunge skall haffue breff tiill Wedle och it till Koldinge, at kongelige Maiestat haffuer kjøpt [af] hannom iij^c siider flesk. Bether hans nade thennom, at the anamme samme flesk och føre thet hiid till Kjøpnehaffnn met thet skib, som fører theris fitallie hiidt till Kjøpnehaffnn.

* Hans Rytzlandt skall haffue lifsbreff osv. (25 Marts. Se S. 305).

42 * Et bæff, at szom myn herre haffuer twynde gang scriffuit hannom om hans skib, at strag[s] hydt forskicket.

* Otte Smedt i Slingerup citat Eskie Skomager ibid., for at hand haffuer sagt hannom paa, at hand skulde haffue loffuit hannom nogen pendinge louligen till at bøde then karl met, som hand ihiel slog, at møde torsdagen effther posk [4 April].

* Ett breff, att Thomes Galskytte haffde i rette steffnd ffrue Kirstine vdi Tanderup och berett, at Iep Munck och hanns hustru, ffrue Kirstine Andersdatther, haffde sold for^{ne} ffrue Kirstine vdi Tanderup en gaard kallis Koustrup mett mere gaadts, dog mett saadan skeell att for^{ne} Iep Munck och hans hustru, fru Kirstine Andersdatther, skulle besidde samme gaard vdi beggis theris liffs tid, och beclagede, att then tid hindes hosbunde wor død, tha lode the hinde vduise aff samme gaard och swore hinde fridløs, och ther mett haffue the vdtkomett hinde aff gaarden, och her Holgerd Rosenkrants haffuer annamett alt hindis rørende gaadts. Tha effther beggis theris tilladelse bleffue the enndeligenn och endregteligen forligt och fordragne till minde, att for^{ne} ffru Kirstine vdi Tannderup och hindis børnu skulle indsette vdi samme gord, huem thennom løster, och then nyde, bruge och beholle till euig tid effther theris skødebreffs lydelse, och skulle the aarligenn till gode rede giffue for^{ne} ffru Kirstine Andersdatther vdi hindis liffs tid tre lester

korn, regnindis xxiiij tønner i lesten, och j tønne smør, och ther mett fly hinde hinded gaads ighen, szom her Holgerd eller ffru Kirstine vdi Tanderup haffue thagett hinde fran for then sag, och holle hinde frii for kong. Mat. for thed fridløssemoll. Och skall for^{ne} iij lester korn och halff tønne smør aarligen ydes vdi Borglom biscopdom, hwor ffrue Kirstine Andersdatther tilsiger, ^{42 b} huertt aar om paasken, dog att hun skall tilsige om iwlen tilfornn, hwor hun will haffue thed ydt om paaskenn ther effther. Och skall for^{ne} fru Kirstine Andersdatther och beholle hues rogsze, szom er saaett nu vdi thette aar till for^{ne} Koustrup, medenn thette aars bygsee och haffrese skall fru Kirstine i Tanderup beholle. Och ther szom for^{ne} tre lester korn och halff tønne smør icke aarligen vdtkomme till gode rede om paaskenn, tha skall for^{ne} fru Kirstine i Tanderup och hinded børn rømme for^{ne} ffrue Kirstine Andersdatther samme Koustrup gaard for første fardag ther nest effther. Selandicus, Vibergensis, Antwordskow, her Hans Bilde, her Anders Bilde, her Iahan Oxe, Mogens Munck, mester Anders Hack och mester Oluff Munck. Thesligist skall och for^{ne} ffrue Kirstine Andersdatther were frii och quit och ey lide nogen tiltall for the samme penninge, szom nogle gode mend ~~effther~~ wor befaling haffde worderitt thennd skade for, hun haffde ladett giortt paa Koustrup marck mett lynghug och torregryfft, och ther emod skall for^{ne} Kirstine Andersdatther omdrage, hues for^{ne} her Holgerd Rosennkrannts och ffrue Kirstine vdi Tanderups folck haffue forteritt vdi Koustrupgaard till øøll, mad och hestefoder, siden hinde gick heruerck offuer. Och skall thed her mett altingist were en clar, afftalenn sag paa begge sider vdi alle maade. Datum. ⁴³

* Prier i Antuerskoff steffner Iørgen Quitzow, landsdomere i Fyen, for noget gods, som hand haffuer tagit fran hannom met vrette, som hand mener etc., at møde tiisdag nest effther posk søndag [2 April].

* Wiborg, Roskilde, Søør, Antuordskou, her Hans, her Anders Bilde, her Mourits Sparre, her Axell Bragde, her Iahan Vrne, Laurits Schinckell, her Otthe Krumpen, her Knud Bilde, Mogens Munck, Iørgen Heningszenn. Eiler Rønnow haffde i retthe steffnd bønder vdi Lørop fore nogen iord, liggendis paa Lørup marck, szom ligger till en gaard i Bramstrup, szom ligger till sancti Iørgens hospittall vdhen for Swinborg. Ther till sworede for^{ne}

bønder i Lørup, att the nogenn tid sidenn forledenn wore for hogbornne første koning Hanns, wor kiere broder, och hannnd tha tilfannd samme Lørup marck att rebes och dielles vdi twenne dielle, thennd enne deell till kronnenns bønnder och tiennere vdi Lørup och thennd andenn deell till godemenns tiennere ther samme steds, och beuiste, att thennd iord, som for^{ne} Eiler Ronnow siger skall høre till sancti Iørgenns hospitall, ligger vdi theris retthe maall mett flere beuisning. Ther till swarede for^{ne} Eyler Ronnow, att thennd tid Lørup marck bleff rebt, tha nar the komme till sancti Iørgenns hospitals iord, tha lode the rebett gange ther offuer och ey rebthe thennd, och att forstandere till for^{ne} sancti Iørgenns hospitall haffue sidhen haffd samme iord vdi theris roglig heffd och were vdi xl aar och mere, och ey nogenn haffuer giffuet ther last eller kiere paa, førre ennd bønnder vdi Lørup nu haffue fòrd ther trette paa, och hannnd ther for haffuer thennd indword mett sin laghed, mett flere ord
 43 b och thalle, szom thennom ther om emellom løbe. Tha effther tiltall, gennswar och sagenns leilighed sagde wii ther saa paa for retthe, att effther thii forstandere till sancti Iørgenns hospitall vdhen for Suinborg haffue haffd samme iord vdi theris rolig heffd och were vdi xl aar och mere, siden marcken bleff reebtt, vlast och vkierd, och Eiler Rønnow haffuer thennd induord mett sin lagheffd, tha bør for^{ne} Eyler Ronnow thennd att haffue, nyde och beholle till sancti Iørgenns hospitall effther hanns lagheds lydelse, all thennd stund hans lagheffd stannder wid magt, och ther som nogenn feiler nogett paa samme lagheffd, tha skulle thennd indsteffne for biscop och wulde bygdemenn eller for oss och wortt elsk. Danmarcks r. r., och tha ganngge ther om saa møgitt, szom rett er. Datum.

* Et breff, at her Axell Brade maa flytte herrits tynghet vdi Ffrosthehrrit paa thet gamble stedt, som thet laa tilforne. Rel. Mesther Iesper.

Hans Hiort, Forleningsbrev. (27 Marts. Se S. 306).

Ies Wynther, Tilladelse at bygge en Mølle. (27 Marts. Se S. 306).

44 * Iffuer Marquordszenn protectorium in communi forma cum uxore, filiis etc.

* Skipper Anders Skot et breff, at myn herris nade haffuer vnt och giffuit hannom xxviiij marck danske aff toldboden till at betalle syn huzsleye met vdi sin liffs tidt¹⁾.

¹⁾ smlgn. 27 Marts (S. 306).

* Her Anders Nielszenn i Malmø protectorium in comuni forma.

* Anno etc. mdxxxij feria quarta worschickett Søffrin Mund, och haffde paa sin moders hustru Boelds wegne steffnd hid vdi retthe Pouell Søffrinszenn for halffdelen aff Seritzløff gord, szom hannd bruger emod hanns moders mynde. Tha møtthe her Morthenn aff Wore closter paa for^{ne} Pouell Søffrinszenns wegne och vdi rette lagde enn dom, att her Mogenns Gøye haffde til-dømt for^{ne} Pouell Søffrinszenn halffdeleenn aff Seritsløff gaard effther nogenn beuisning och witnessbyrd, szom for hannom wore, huilke beuisning och witnessbyrd for^{ne} Søffrin Mund sagde att were vskellige wildige witnessbyrd, och beuiste, at the witnessbyrd, som haffde weritt for her Mogens, wore funden for wildig witnessbyrd, och eskett samme witnessbyrd vdi retthe och ey the komme tilstede. Och adspurde for^{ne} Søffrin Mund for^{ne} her Morthenn, om hannd [haffde] fuldmagt att ganng vdi rett. Tha swarede for^{ne} her Morthenn, at hannd haffde icke fuldmagt att gange vdi retthe, meden sagde, at hannom wore antuordet nogle breffue och witnessbyrd, huilke hannom wore befalett at lade lesze. Tha effther thii at for^{ne} icke motte eller ingen fulmegtig paa hans wegne, som vdi then sag ret pleyge wilde, tha bleff ther saa paa sagt for retthe, att for^{ne} hustru Boeld bør att beholle all for^{ne} Seritsloff gaardt, ind till saa lennge for^{ne} Pouell Søffrinszenn eller hanns fuldmegtiige will komme vdi retthe mett sine beuisning, och tha gange ther om ytthermere, szom rett er.

* Mester Anders Skibbygger og Kersten Tymmer- 44 b mand.

* Hans Lass skall haffue et breff, att mwe nw vdføre xxx eller xl heste paa thenne thid.

* Iochym Rammyn eth pasbordh her aff oc ind i Tiskland met ij klippere.

Marstrand borgere skulle haffue breff paa Worøø till euig tid, som skyller aarlig jv [o: 4/1₂] marck met foring och alt sammel, dog saa at the skulle sielff forlige thennom met bonden ther paa fore syn anpartt, som han haffuer¹⁾.

* Mogens Spliid borgeley till Nyborg met iij heste.

* Mester Henrick Hwit, borger thiill Griibswœlld, steffner

¹⁾ smlgn. Norske Rigsregistranter, I, 33. [7 April].

Albret van Goch til Kjøpnehaffn och Anders Sløre, for at hand satte samme Anders Sløre vdi hans bod¹⁾ met wold och vret och end nu sidder ther vdi, szom hand mener met vrette, att møde othensdag effther quasimodogeniti [10 April].

* Iens Iørgenszen protectorium.

Er. Vincents Lunge, Obligats. [1 April²⁾.

* En missiue till Naskow borgere, at Per Olufszenn haffuer beret for myn herre, at borgemestere och raad haffuer taget nogen iordt fran hannom, szom hannom kommer till met rette, tesligist thet breff, szom hand haffde paa samme iord. Thy wil myn herre, at the faa hannom hans iordt igen, tesligist thet breff, som the toge fran hannom paa samme iordt, och haffue the hannom noget till at thalle, at the thalle hannom till rette effther logen, saa hand icke ythermere behøffuer at beclage seg for myn herre.

45 * Et breff till her electus aff Fiwn, at hand strags giffuer seg hiidt.

* Markord Tydemand skibs

* Chrestiern Hardbo steffner abbethen Iens i Øs-closter for nogen pendinge, som hand hannom skyldig er, at møde quasimodogeniti [7 April].

* Et breff till Suinborg, at myn herre haffuer forfarit aff hans vnderszote paa Gotland, at the haffue stor brist for szeekorn, rug, malt och meel ther paa landit, szom icke i mands mynde tilforn werit haffuer. Thii wil myn herre, at the strags vdtgiøre et got stort skiff ther aff theris by, well ladit met slig korn, rug, malt och mell, som forscriffuit stander, och fore thet ther vnder landit och siellit ther hans nadis vndersotte for theris ware, szom ther paa landit falder; ellers bliffuer samme hans nadis land och vndersote storligen forderrit, hans naade och riiget till stor skade etc. Thii will myn herre, at the tage her ingen forsømselze vdi och lade thet ingenlunde.

* Till Aars, Stubkiøping, Foborg.

Her Offue Lunge et breff, at ingen skall dele paa hans godts.

¹⁾ ovenover staar: gods och hans bodis vpbøring.

²⁾ Norske Rigsgesstranter, I, 32.

* Bertholomeus Grannolth, borghere¹⁾ wti Kiøp[hagen], citat Poffuell Hannszenn, borghemester ibid., for iiij boer, handh holdher hannom for, her i Kiøpnehagen ligendis, at møde i morgen²⁾.

* Her Offue Lunge haffuer berett, att thet Brohøls^{45 b} fiskerii, som hand haffuer aff k. M. for Weile, thend drage mene fisker for neer emod gamell wonnlig brugelse; att the giøre ett rett skeell ther emellom, huor langt samme Brohøls fiskery recker, szaa thet icke forkrenckis. Borgemester Mats Nielszenn, Ies Atszerszenn, Nis Findszenn, Michell Iensszenn, Peder Brock, Kñud Bertelszenn, Ies Anderszenn, Bertell Penneborg etc.

* Borgemestere och raad i Købnehaffn haffuer berett for k. M., att theris borgere besuaris mett mere och større told i Yszefior, naar the fiske ther, end the giorde i konning Hansziis tiid. Thii haff[uer] k. M. vntt och tilladett, att the icke skulle widere eller ydermere beswaris, men bliffue ved then toldh, som wor i konning Hansis tiid.

Thessze ij gorde kallis Vigen y Onszall sogen:

Biørn Skotte ij pund iiij marck szmør, j pund szmør for et øde gods, xj skeppe biig, xij skepper h.

Erick Sommer ij pund smør, x marck smør, xij skepper biig, xij skepper h.³⁾

[Pouell Dysszenraa en forscriff till borgemestere och⁴⁶ raad vdi Landskroñe, at hand haffuer ladit beret for myn herre, att met all skade, szom hand kand regne hannom paa⁴⁾

* Item breff till borgemestere och raadt vdi Landskronne, at Pouell Dysenraadt haffuer laditt berethe, at hand haffuer tiltall till Ienns Bagger ibid. for ij^c marck for thed pant, hand haffde vdi Claus Seylers hus, szom hand sagde hannom till nu vdi somer tilkomendis ij aar siden forgangen her vdi Kiøpnehaffn vdi her Tygge Krabbis offueruelse strags att wille betalle hannom, strags hand kom hjem, och hand siden gaff hannom ytthermere dag, och icke dog thet holler eller hand kommer till sin betaling. Thii bether k. M., at borgemestere och raad hielpe hannom offuer for^{ne} theris metborger szaa møget, szom

¹⁾ der har først staaet: borghemester.

²⁾ nedenfor er tilskrevet: saa thennom sker fyllist, [Par skel] paa begge sider.

³⁾ smign. Fol. 56 b.

⁴⁾ overstreget.

rett er, och vprette hannom huess skade, hand ther aff fangett haffuer etc.

* [Pouell Dussinrad citat Michels Halsz for xxxvj gyllen, som hannd er hannom skildig for enn hest, han kjøpte hannom aff, att mødhe her paa slott misericordia dni. [14 April]¹⁾.

* Pauell Dussinradh citat Thage Ottzen for nogen pendinge, som han er hannom pliigtiig for en hest, som hand kjøpte hannom aff, att møde her søndagen misericordia dni. [14 April].

46 b * En forschriff[t] till borgemesthere oc raad vti Helsingør, att Tylle Kellersuend paa Krogen haffuer ladetth berette, att hand nogen tid siden forleden bleff hogen vti sin arm oc kom siden till en badskier, som loffuit att gjøre hannom før eller oc tage ingen pendinge aff hannom, oc han ther offuer haffuer giffuit hannom halff pendinge, oc ey han haffuer giord hannom till pasz. Thii betther k. Mt. thennom, att the schicke hannom offuer samme baaskier saa møget, som log och rett [er], vthen all lengher forhaling.

* Item etth breff till tolner i Helsingør, att hanndh kjøper her Iohan Rantzow saa møget salt, som han kand haffue till slotz behoff wti konings kjøp.

* Eth breff, at ko. Mtt. haffuer tilskickit oc befallit mesther Oluff i Wææ atkiøbe nogne øxen tiil hans nadis behoff. Thi forbiuder ko. Mat. alle fogetther oc embitzmend, at the gjør hannom noghen hyndher eller forffangh ther paa, hues øxen hand szaa tiil h. n. behoff kjøbendis oc forsamlendis worder etc.

* Her Hans Skoggardth citat electus wti Lundth, for at han icke haffuer hollitt then foreningh oc contracth, szom bleff thennom emellom giurdt om the len eller pendinge, hand skulle haffue aff stigthet, atmøde søndagen misericordia [14 April].

47 * Claus Storm pasbord met en vogen tiill lanto Holstenn oc ferge offuer fergisthet.

* It obet breff, at koninglige Maiestadt er tiill wiidendis wordit, hurledis at siiden hans koninglige Maiestadt er khomen tiill riiget, thaa haffue mange kronens bønder och bønder sønner vdi Nykøpings læen kjøpt thennom quidt aff kronens aff lænsmentene, dog koninglige Mtt. vuidendis och vadtspurdt. Thii haffuer ko. Mtt. befalett Knudt Guldenstierne at kraffue,

¹⁾ overstreget.

eske och dele saadanne bønnder och bøndersønner, som ere fødde paa kronens godts, tiill staffnns ighen, huilcke som icke haffue ko. Mts. breffue, at the ære quidt giffne.

* Las Smedts sønn i Thadderup schall haffue breff, at hand maa beholde thend gaard, hans fader nu vdi boer, hans liiffs tiid effther hans faders død for slig skyld, affgiff, egg, arbeigde och anden konninglige tyngde, som ther aarligen pleyer atgjøris och giffuis tiill Nykøping slot, och schall bygge och forbedre gaarden etc. Rel. Knudt Guldenstierne.

Eth breff

Lauris Ienszenn, webner, tiil Ramløss haffuer beret for 47 b ko. Mat., at hans brodher, Iuer Iennsszenn, szom haffde Gymszøø kloster vti Norigh wti forleningh, bleff grebne aff ko. Cristiern, nw han ther i riiget kom, oc bleff nødth oc twonghen til atsighe for^{ne} ko. Cristiern thienist emoeð hans haa oc wylle. Tha effther slig leylichkeit haffuer ko. Mat. wndh oc giffuit hannom leygdhe atkome tiil hans nadhe oc D. R. raadth, ther for seg at fforantuordhe oc fordattinge etc. Rel. Iørgen Qwytzoo¹⁾.

* *Anders Ienszenn, Ejendomsbrev¹⁾*.

* Ethth breff tiill borgemesther och raadth vthi Rundeby, 48 att the schulle tilstede att lere oc predicke Guds [ordh] ther samme stes.

* Her Moghens Suenszenn ett beskermelsze breff.

* Ethth breff tiill borgemesther oc raadth vti Rundby, att the schulle tilstede, att ther mve vere tw euangeliske predickere vti theris by, som kann lere och predicke Guds ordt, oc thage thennom vti theris beskermelsze paa k. Mt^e vegne.

* Niels Ienszenn i Brodskou haffuer berett, att Herre marck oc Dalstrup marck er icke rebt. Thii bether kongl. Mt. thessze epter^{ne} N. N. N., at the skulle giffue thennom paa Herre marck och Dalstrup marck oc rebe for^{ne} marcke oc wdtelege huer mand, som lodt oc dell haffuer i for^{ne} marck, hues thennom bør mett rafft oc reb, saa att oss oc kronen oc alle lodzeyre sker fyllest, giffuendis alle lodzere loglig adtwarlszel oc bescriffuit etc.

* Ien[s] Sale i Hosumtorp haffuer berett for ko. Mat., at 48 b Balingh marck er icke rebth eller skiiffth effther lo ghen,

¹⁾ Norske Rigsregistrarer, I, 32 (6 April).

oc men seg ther for lodheløss atuere. Thi haffuer hans nade tiilskickit oc befallitt Per Søffuerinszenn i Wyom, Iens Andherszenn i Retrup, Søffuerin Anderszenn ibid., Per Andherszenn i Westhergardh, Iens Nelszenn ibid., Knud Huid i Indrup, Nels Esbernszenn i Risum, Erick Bunde i Hiem, Poffuill Bundhe ibid., Nis Maghenszenn i Natrop, Erick Ienszenn i Scaustrup och Esbern Iep i Frammersloff, at the forsamle thennom paa samme marck, nar the bliffue loffligen tilkallit, then at rebe oc wdtelegge huer mand, som loedh oc deell haffuer wti for^{ne} marck, hues thennom bør athaffue effther raffth oc reeb, szaa att oss oc kronen oc alle loedz eighere sker fillist oc fangher sin anpart, hues hannom bør athaffue effther logen, giffuendis beskreffuit etc. ¹⁾.

* Iens Sale en beffaling tiill Glob Krabbe tiil Østhergard, Nels Iensszenn tiil Brodskog, Magens Kaas tiil Ørndrup oc Nels Kaas tiil Starupgard, webner, Cristiern Ienszenn wdi Smoldrup gard, Knud Andersszenn i Dalsgard, Cristiern Wistszenn i Maadgard oc Per Bunde i Hien, at the gransker oc forffarer, om Balingh marck er redligen oc retthugen raffth effther logen etc. cum clausulis consuetis.

49 * Nels Magensszenn, webner, haffuer ladit beretth for k. Ma., at ther er tretthe emellom hannom oc Iens Huas tiil Kaas om gielddh, skildh oc wpborszell, szom thennom emellom er, sameledis for noget goets, szom ffor^{ne} Niels Maghenszens fadher søsther soldhe for^{ne} Iens Huas oc andre, oc mener, at hun icke war ther møndighe eller fuldmegtige. Ther for en beffalingh tiil biscopen aff Wiborig, Erick Erickszenn, her Holgher Roszenkrans, her Cristiern Friis, Iep Friis, Glob Krabbe, Niels Ienszenn, Anders Skiell tiil Henriidh, Nels Klausszenn, Maly Laurisszenn [tiil Reffstrup²⁾], Ienwald Stigge oc Berthell Iull, at the gransker oc forffarer etc.

* Idem eth ridhebreff tiill her Holgher Roszenkrans, Erick Banner, Iep Friis, Glob Krabbe, Nels Iensszenn tiil Brod[skog], Anders Skeell, Maghens Kaas, Nels Winter i Nandrup, . . . ³⁾ Mws i Wldrup oc Ienwaldh Erickszenn i Huidbere, webnere,

¹⁾ i Marginen er tilføjet: tha giffue alle oc huer loedz egher lofflige oc skielige atuarsszell.

²⁾ overstregt.

³⁾ aaben Plads.

Ebbe Buck i Nandrup, Cristiern Buck ibid., Mickell Oluffszenn i Skarup. For^{ne} Nels Magensszenn haffuer beret for ko. Mat., at ther er icke retth marckskiehl giurd emellom Galtrup marck oc Østher Iulby marck wti Norhertit wti Maars, at the ther for ridhe paa samme marck oc forffare hies leylighedh ther om er, oc giøre ther retthe mar[ck]skiehl etc.

* Niss lenszenn i Brodskou beffaling till Iep Fris, 49 b Glob Morthenszenn i Østergordt, Niels Koess i Starup gordh, Mogens Koes i Ørndrup, Ienwold Erickszenn i Huidberig, Niels Vinter i Nandrup, nobiles, Nis Jenzenn i Ryberg, Knudt Huidt i Entrup, att the giffue thennom paa Greettrup marck i Saling oc granske oc forfare, om samme marck er loglig rafft, thesligest forfare, om then dele, som for^{ne} Niss lenszen haffuer delt om for^{ne} marck, er loglige delt, oc hues the forfare

* Iudices her Mogenns, her Tyggi, her Albret, her Anders Bilde, Erick Erickszenn, her Axell Bragde etc. Fredagen post pasce [5 April] wor schickett Peder Lauritszenn i Vbberup och tiltallett Iep Iørgennszenn i Mølle Borup, for att handd skulle haffue dielle paa hannom for xxij marck klipping, handd gaff hannom for ett par øxenn, handd kjøpte hannom aff. Ther till swaritt for^{ne} Iep Iørgennszenn och berette, att thennd tid for^{ne} Peder Lauritszenn kjøpte hannom samme øxenn aff, tha wore klippinge aff lagd, och sidenn kom och wille betalle hannom mett klippinge, enndog the wore afflagd och vgilde giortt, och beuiste mett ett tings witne, vdtgiffuitt till Mierløsse herrits ting, att Skartis fogett paa Harrits swenne [!] trenngde hannom till att anamme samme klipping. Bleff ther szaa paa sagdt, att effther thii klippinge wore afflagd then tid, for^{ne} Peder Lau- 50 ritszenn kjøpte samme øxen for xxij marck, tha bør hannom att fornøge och betalle for^{ne} Iep Iørgennszenn for^{ne} xxij marck vdi slig mynnt, szom her nu vdi rigett genge och geffue ere, och for^{ne} Iep Iørgennszenn att ighen antworde Peder Lauritszenn sine klippinge ighen.

* Fru Elsze, Soffuerinn Saxstorps Efterleverske, Ejendomsbrev 50 b (her ufuldendt). (7 April. Se S. 308).

* Her Axell Wgherup, eth breff etc.

* Niels Fickeszenn steffner her Iahan Vrne for ett wergemaall, hand haffwer aff iomffru Margrett Grubbesdotter i Slangerop kloster, att møde her altera die Philippi et Iacobi [2 Maj.] .

Hans Vingarther, bogetrycker i Viborg, breff, at han maa oc schall trycke then danske krønike, som nu er tiilsatt koning Hanszes krønike, cum gratia et priuilegio ad triennium, at ingen anden schall trycke oc prenthe then. Rel. Her Offue Lunge ¹⁾).

* Iørgen Clemintszenn steffner her Hans Skoffgord for en gord, liggendis vdi Ryntsherrit, som kallis Skynderup, at møde søndag misericordia [14 April].

* Niels Scriffuer citat Lauers Fiwn, borgemester i Lund, Anders Kammersuendt, Iespar Hanszenn, Iens Skredere, borgere ther sammestetz, for en vretwiisz dom, som the haffue sagt hannom for paa Niels Suerdfegers byfogeds wegne, at møde paa torsdag.

51 * Oluff Olsszenn, borgher aff Kiøpnehagen, eth søøbreff, at han skall giffue segh tiill Kallingborig ther atlade et skiibs korn oc sidhen atgiffue seg ther met tiil Aghersshus.

* Nels Thyndbindher ibid. oc sligth eth breff, atfføre tiil Berghenus.

* Item huer eth lu[c]th breff tiil ameralen etc.

* Mester Holgerd Skaller, cannic i Lund, et befallingsbreff til her Tygge; electus aff Lund haffuer ladit tage fran hannom noget agger och eng.

* Biørn Skallers och Søffrin Saxstrups børn.

Her Axel Brage	Morthen Knutzenn i Horby,
Her Holgerd Wlfstand	Age Morthenszenn i Høysrød,
Her Axel Vgerup.	Anders Stage i Ousby,
	Per Mogenszenn ther samme-
	stedts.

* En befalling tiil her Tygge, her Axel Bragde, her Holgerd Wlfstandt, her Axel Vgerup, at hand haffuer ladit berette for myn herre, at her electus af Lund haffuer tagit nogen eng och nogen fyskewandh fraa Ousby gord, som hand mener met vrette.

* Till Malmøø om hundred lester tønner, at the strags forschicke thennom hydt nat och dag vspard.

* Landskrone j^c lester

* Roskild xx lester

* Køge xvj lester.

¹⁾ Brevet blev udstedt: Torsd. efter Quasimodogeniti Søndag (24 April). Danske Mag. I, 29.

* Iohan van der Lippen.

* Iesper Arndis eth pasbord tiil Tiisland.

51 b

Et befalings breff till Anders Iacopszenn till Søbo, Per Brock till Bardløss, Werner Bertilszenn till Bisbo, nobiles, Michel Poelszenn, foget paa Løysnosze, Hans Guldsmet, borgemester i Assens, och Hans Lund och Hans Alsiing, borgere ther sammestetz, at Anders Emicszenn til Stensgord haffuer tillthall till

* Anndhers Nielsszenn en forskriffth tiill Prestøø om nogen arffue, hannom ther i byen forhindris.

* Fru Birgitte, Per Laxmandtz epterleuerske, wor schicket for myn herre och haffde i rette steffnd en bonde, kallis Per Staffenszenn i Voltofte i Bogherrit, och tillthalede hannom for en gord, szom hand nu vdi bor. Ther till suarede samme bonde, at hand haffde kjøpt samme gord aff koning Hans for en frii bonde gord. Tha beuiste for^{ne} fru Birgitte, at samme gord wor hindis husbonde, Per Laxmand, vdlag[dt] till syskyn skiift och wor for^{ne} Per Laxmands rette morne gods och wor ey forbrot effther her Laxmands død. Tha haffuer k. Mt. vnt, at for^{ne} fru Birgitte maa haffue och nyde samme gord, dog hues bonden kand beuise met skellig beuisning, at hand haffuer giffuit konning Hans for samme gord, skal hun giffue hannom igen. Rel. Her Tygge Krabbe och her Axel Bragde.

* Albret Skotte ett breff till Knudt Perszenn, at myn 52 herre schicker hannom en landskneght, som hand schal anamme och lade ghaa ther paa slottet paa loffue.

Skremming [?] till Aalholm.

* Mester Iens Roszengordt, cannick i Roskilde, steffner electus i Lund, for hand haffuer beskattit hans capellan i Trelleborg oc haffuer wpboritt hans pentz aff samme kyrke, som han haffuer wor presentatz paa, att møde wti morgen, som er søndagen misericordia dni. [14 April].

Ryckertt van Thylle, borger i Køpenhauffn, en forskriffth tiill Tyle Gisler oc the andre høffuitzmend, lydendis, att borgemestere oc raad her i Køpnehauffn haffue beret fore k. Mt., att han haffuer twende skiibe vnder Norgis siide, som komme tiidt noget tid fore S. Mickels dag, før en mand viste aff thendt feyde i Norge. Thii bether kongl. Mtt. thennom, att ther som

samme skiibe icke ære tagne aff fienderne, at the tha hielpe hannom, att han maa kome tiill thennom igen, oc ther som the er tagne oc forholdne aff fienderne, oc the haffue fangitt oc tagitt thennom igen fran fienderne for priiss, att the tha ville vnde hannom thennom igen for en redelig betaling oc han nyde thenne k. Mts. scriffuelsze gott af.

* Kongl. Mt. haffuer wndt oc tilladit, at her Offue Lunge maa oc schall wpbere iij^c marck aff landhielpen i Astrup len i syn betaling for nogitt flesk, k. Mt. haffuer købt aff hannom.

I Algdtherritt sancti Oluffs kircke¹⁾.

52 b * *Mester Christiern Huid, Livsbrev. (13 April. Se S. 309).*

* Iacob Hardenbierge en beffaling till Niels Bildt, Eyler Erickszenn, Claus Olszenn tiill Fellebro. Knudt Oztzenn, att ther er trette emellom Iep Laurisszenn i Hornw^m, wor oc kronens tiener, oc en Iacobs tiener i Barindt om en agger, som han haffuer fran Iacobs tiener i Barindt marck mett vrette, som han siiger, att the ther fore

* Kieldt Krabbe en beffaling paa sine oc hanns sysken- dis vegne tiill biscop Offue, her Magens Gøye, Eriick Banner, Lauris Skinckell, Otte Gyllenstierne, Søffrin Iull i Hiedgordt, Torkil Perszenn i Følinge oc Peder Krab i Aarss, att ther er trette emellom thennom oc Iens Huass, fru Kyrstine i Tanderup om Sawstrup gordt mett mere godz, som the haffue skøde paa, oc the holde thennom thet fore met vrette, som the siige. Sammeledis at the haffue nogen tiltall tiill Iens Huass besønderligen fore nogen breffue, som hand vdtog aff graabrødre closter i Randers, som wore indsatt aff alle Anders Mwncks arffwinge tiill trouhende emodt theris mynde oc watspordt.

53 Mowrits Skaffue och Erick Daa haffue tilthall till abbethen:

* En beffaling till nogle godemend om en trette paa Englerups møllesø og paa then holm i møllesøen emellom abbe- then aff Ringstet och Mowris Skaffue och Erick Daa aff Mullerup till Niels Vincentius, Siuordt Grubbe till Liustrup, Bassi Christofferszenn till Sørup, Iens Grubbe i Sandby, Niels Fickeszenn ibid., Iep Biørnszenn, foget paa Nesby. Si non omnes.

* Her Knud Bilde breff till kirckeuerge i Ellerød och

¹⁾ Algdtherritt er vel Fejlskrift for Alboherred. Smlgn. Fol. 53.

till sancti Oluffs kircke i Lunkinge, at the icke wille antuorde hannom thet kircke sølff, at the komme hid och talle min herres minde ther for, at the haffue sidet offuerhørige, eller till her Tyggi Krabbe etc.

* Oluff Perszenn, raadmand i Røskyld, protectorium.

* Anders Iacopszenn i Holbeckgord en befalling till Lauris Skinckel, Iacop Norby, Eric Matzen, at the tage nogle godemend till thennom och høre om trette, som for^{ne} Anders Iacopszenn och Iost Vvrne till Haritzleffgord emellom er for en hest, som hand haffuer kiøff[t] vdt aff for^{ne} Anders Iacopszenns broder, och icke will betalle samme hest. effther hans hantscriffs och breffuis liudelse, hand hannom ther paa giffuit haffuer etc.

Et breff till alle landsting om rystning.

* Et breff till almugen offuer all Skonne, at the antuorde her electus alt kircke sølff.

* Et breff till borgemester, raad och byfoget i Halmstedt, ^{53 b} at her Tygge [haffuer berett¹⁾], at ther bode en borger ther i byen, som kallis Ion Gødichszenn, som her Twre Ienszenn noget giæld skyldiig[wor]. Thii bether myn herre thennom, at the strags vfortøffuit vpkreffue samme giæld aff hans arffuinge och forschicke then met aller første her Tyggi Krabbe tilhende paa wore wegne.

* Laurits Guldsmet et pasport.

* Esbern Skreder i Wææ haffuer berett for k. Maiestatt, at ther er nogle borgere i Vææ, som gjøre hannom wretthe paa hans rette biering²⁾ och feygde hannom; ett protectorium in comuni forma cum clausula, att myn herre will, then sag skall komme i rette for [hans] naade selff och høre then selff i retthe. Rel. Her Truedt Wlffstandt.

* Till borgerne i Halmstede, att her Holger Vlffstandt haffuer berett for k. M., att ther ligger nogell kalk i graabrødre kloster i theris by, och mwñckenne ære ther wde, att borgerne lade hannom fylge xvj lester aff samme kalk och gjøre hannom ther ingen hynder.

* Item ett obett breff, att myn herre haffuer wntt hannom same xvj lester kalk.

* Wlff van Margborg skall haffue en myn herris bode, ⁵⁴ liggendis nest vp till Per Clauszenns bode, som handt nu i bor,

¹⁾ aaben Plads.

²⁾ først stod der: paa ett fyskerii.

ad vitam frii och quiiit vden all affgift och hans barn effther hannom vdi beggis theris liiffs tidt. Rel. Hertiig Anderszenn.

* Per Gødszen i Strelund ett [breff] att nyde same gaard, hand ibor, intill saalengge then gamble lagheff, købebreff och skøde, Peder Ebbeszenn paa skyder hans fader søster, haffuer kommit tilstede eller nogell ander met bæder beuiszning haffuer paa same byggested. Rel. Her Magens Bille.

* Peder Twiide et pasport.

* Peder Hanszenn i Konings Lundby citat Per Aw-szenn i Bregning for xx marck och j g. for en hest, som hand kjøffte hannom aff, szom hand icke will betalle effther hans egen hantschrifts lydelse, szom hand hannom paa samme pendinge giffuit haffuer.

* Her Offue Lunge met nogne fler hans weners och borgere haffue schicket et skiib met noget korn till Norge till at vnsette hans broder her Vincents Lunge met. met Iens Spliid, her Vincents tiener, paa hans egit skiff.

* Claus Brand pasbord till Lubeck.

* Lauris Matszenn, nobilis, steffner her Mats Laf-fwensfaar i Torpe, for hand ingick i Peders Spinges hus och giorde hannom woldh och hug hans windw wd, och for nogle breffue, hand tog i kircken hannom wwidendis.

54 b * Iens Anderszenn, borger i Roskilde, steffner Iens Olszenn, raadmand ibidem, for hand tog och wold førde hannom hiid till slottett i bagertornitt, att møde her paa fredagen post iubilate [26 April].

* Idem citat gamble mester Lauris, cannick i Roskild, for hand slo hannom fra syn reett i skriffwerstwen paa bespgaarden och forfulde hannom till torffgaaden och ther slaa hannom met wretthe, att møde her fredagen post iubilate. [26 April].

* Til Axel Gøye om pendinge, som hand skall antuorde toldneren Mourits Ienszenn aff skatten.

* Mowrits Ienszenn citat abbet Mouritz aff Wis-kiild for en gord, som hand sat Per Søffrinszenn, som wor borgemester i Aalborg, i pantte for end hand døde, och then tid Alborg brende, bleff samme pantte breff vpbrend, och effther samme mands død kommer samme pantt och arff hannom till met rette, och for^{ue} abbet dyller samme pantte met vrette, att møde tisdagen effther trinitatis [28 Maj].

* Et breff til huert leen i Fyen, at the hielpe at arbejde paa then woold paa Nyborig.

* Her Peder Perszenn steffner her Michel Perszenn, 55 sogne prest i Kiøbeløff, for nogett gods, som hand feck hannom till troe hande at gemme, och icke kand faa thet igen, och for anden giæld, szom hand hannom plyctig er, at møde mandagen nest effther søndag exaudi. [24 Juni].

* Malmø	* Skandøør	* Semirshaffn.
Trelborg	* Ystedh	
* Falsterbo	* Landskrone	

[Iens Huas till Kaas en befalling¹⁾].

* Poel Christiernszenn i Søørwad en befalling til Mogens Munck, Iens Huas, Per Ebbeszenn, Mogens Iull, Enuold Iull, Per Iffuerszenn i Staaby, nobiles, for nogen trette. som [wor] emellom hannom och mester Iffuer Iull for ran, som mester Iffuer haffuer ladit forfølge hannom och hans folck for nogen iord och enge, liggendis i hans marck, som kallis Sandagger, med eng ther hoss; tesligist granske om raffnsneffning giord ret eller vret och endelig dømmen ther paa.

* Her Peder Ienszenn, sogneprest i Slauelse, befalling 55 b till prier i Andwerskow, Erich Daa, Wbbe Smed och Peder Swr, att ther er tretthe emellom hannom och Holstroppe bymenndt. for the wille trenghe hannom gierde paa for ett stycke iord i theris marck, hedder Tocke iordt, som ligger till hans prestegardt.

Effuertt Winhaffuen ett pasbor.

* Stig Pors steffner borgemester och raad i Malmø for ett broderdell och en søsterdell, the haffue købt i then gamble Rostockergord i Malmø aff her Lyder, sogneprest paa Femern, att møde her ottensdagen nest effther visitationis Marie [3 Juli].

* Idem citat Mats Perszenn och Iens Iwerszenn, borgere i Nyborg, for nogitt wførinn och offuerfold, the giorde hannom paa en ferge ther for byen, then tiid han førde osz nogitt wortt godts hiid, att møde samme tid.

* At Hanns Stygge haffuer berett, att hand och hanns mettarffuinge haffue nogett gaadts vdi Westerherritt, szom er thennom paa arffuis wegne tilkomen, dog at the gifue ther aff

¹⁾ overstregtet.

aarligen till oss och kronnen j tønne smør och ledings pendinge, och beclaget, at wore och kronnens bønder vdi for^{ne} W^{ester}herrit 56 wille trenge tiennerne, szom boo paa samme gaadts att giøre och holle sandmendstog och raffnstog mett thennom. Thii haffuer m. h. vndt thennom att were frii for saadan tog.

* Per Chrestierszenn et breff, at hand haffuer beret for myn herre, huorledis at hand haffuer adkommens breffue. landstings dom och riigens stadfestelsze paa nogen iord och eyendom besønderlig, som kallis Sønderagger, och nogen enge, och at mester Iffuer ther offuer haffuer ladit komme hannom och hans folck rauffn offuer for samme iord och enge och ey wotnet hannom thennom aff met nogen dom. Thii haffuer myn herre vndt och tilladit, at for^{ne} Poel Christiernszenn och hans folck nue och schulle were frii och quit for samme rauffn dele, saa lenge sagen kommer ind for h. n. eller the godemend, som ther tilschicket er, och ther bliffue paa dømpt.

* Hans Hanszenn et breff, at nogen karle haffue slagit hans broder ehieI och hans fader haffuer forfuld thennom met ret. Thii bether myn herre alle hans lenszennet, borgemestere och andre, at ther som hand nogen kand offuer komme aff samme karle, at the hielpe for^{ne} Hans Hanszenn offuer thennom, saa møget som log och ret er.

56 b * *Børn Skutte, Livsbrev. (26 April. Se S. 311).*

* *Michel Scriffuer, Livsbrev. (26 April. Se S. 311).*

* Borgere i Wee haffue berett, att ther ligger nogenn iord till sancte Gertrud, wor ffrue capeller, wor frue høringh vdi theris by, och beclage, att nogle fordriste thennom till att thage samme iord till thennom. Thii haffuer k. M. vndt, att samme iorde, szom ligge till samme capeller, skulle bliffue till thennd hellig- ands hus vdi theris bye till siuge meniskes vphollelse, ind till saa lenge nogenn kannnd wittne thennom then frann mett logenn etc.

* Borgere i Wee en missiue till Aarhus, att the haffue weritt for oss mett ett hogborne førstis koning Hannszes breff lydindis, att effther thii the haffue ingen segelatsie till theris by, tha haffuer hand vndt och tilladet, at the nue kjøpslaa mett fremede kjøpmend vdi andre kjøpsteder vdi Skaanne, och beclage, ati giøre thennom ther hinder paa.

Tiil alle embitzmend oc byffogider om vrag, att the icke 57 tage vrag emod stedernes priuilegier och logen. Gotzet skall leggis ind aar oc dag, om thet er thet gotz, som duer at gemmes; duer thet icke, skal thet vordes. Thet skall scriffuis til alle len, som vrag kand falle.

* Her Tyge Krabbe	* Her Knudt Rud
* Her Holgerdt Wulfstandt	* Her Magnus Goye, Kalundeborg
* Her Truedt Wulfstandt	* Her Oluff Rosenkrandt
* Falsterbode och Skaannør	* Knudt Sparre
* Somershaffnn	* Her Peder Lyck
* Trelleborgh	[Swinborg ¹]
* Malmø	[Faaborg ¹]
* Her Axell Vgerup	* Axel Gøye
* Her Maurits Olsszenn	* Bispen aff Wendsysszell
* Ystedt	* Erick Krumdige
[Landzkrone ¹].	* Iens Huass
* Her Iohan Rantzow	* Her Prebiørn
* Her Iohan Vrne	* Niels Ibszenn
* Her Henrick Gøye	* Erick Banner
* Her Iohan Oxe	* [Her Mogens Goye ¹]
* Knudt Guldenstiernne	* Her Offue Lunge
* Iørgen van der Wisk	* Her Holgerd Roszenkrans.

[Item om natleiger sabbato proximo post iubilate 57 b [27 April].

Item then første nat skulle borgerne holle h. n. i Helsingøør.

Item then anden nat.

Item Esszerom en nat, antigen i closteret eller i Helsingøør, effther som myn herris leiglighet begiffuer.

Item Ebbelholt en nat in tali forma vt Esszerom ¹].

Item om nat leiger.

Anduerskoff første nat.

Først till Nestuid till borgerne, at the skulle holde myn herris naade en nat ther i byen.

Et breff till Skoffcloster, at skulle holle h. n. then anden nat vdi Nestuid etc.

Her Henrick Gøye en nat.

Knudt Perszenn paa Nykiøping.

¹) overstreget.

58 b¹⁾ * Borger i Falsterbode haffue beret, at ther ligger nogen iord till kircken och altar ther i byen och beclage, at nogen fordriste thennom och gjøre hinder paa samme iorde. Thii haffuer k. Mt. vndt, at samme iorde, som ligge till kircken och altare, skulle bliffue ther till helligestus ther i theris by och wendis till the fattige, saare och siuge menniskers nytte och vpholdelse, til saa lenge at nogen kand witne thennom ther fran met logen.

* Erick Gyllenstiern two breffue, at ingen skal dele paa hans gods, et vdi [Falster och et vdi Iutland²⁾], som hand haffuer offuer alt riiget.

* En missiue till [her²⁾ Knudt Gyllenstiern, at myn herre haffuer vndt Erick Gyllen[stiern] breffue, at ingen skall dele paa hans gods. Thii bether myn herre hannom, at om ther komer nogen, [som] haffde till thal paa, at hand tager samme hans gods, som hand haffuer ther i Falster, vdi were och forsuar, til saa lenge at hand sielff igen tilstede komer etc.

* Et breff paa et fiskerleger, liggendis i Laaland paa Laalands alboe, liggendis i Westenis byrck.

Her Iohan Rantzow lige sligtet paa Knublycke birck.

* Riiper borger et breff, at the mue paa thenne tid vdtføre westuert till Holland, Skotland eller andersteds, huor thennom løste, paa theris egen euentur, hude, tallig, skinde, dog met skel at the icke vdtføre nogen fitallig eller ander edende ware, som riigens fiender kunde bliffue met bestarckit. Rel. Bispen aff Sielandnd.

59

Sielandndt.

Electus Rønnow
 Abbas Sorensis
 * Prior Eskild
 * Her Hanns Bilde
 * Her Anders Bilde
 * Her Mats Erickszenn Bylye
 * Her Iohan Vrne
 * Her Iohan Bjørnn
 * Her Oluff Rosenkrandts
 * Her Knud Rudh
 * Niels Arnefeldt
 Her Henrick Gøye.

Fyen.

* Electus Guldenstiernne
 * Her Peder Lycke
 * Laurents Skinckell
 * Knud Vrne
 * Heningh Walckendorp
 * Niels Bild
 * Eyller Erickszenn
 * Her Iohan Oxe
 * Her Otte Krompenn
 * Niels Lunge.

¹⁾ Fol. 58 er ubeskrevet.

²⁾ overstreget.

I u t l a n d t.

Bispen i Riibe
 Bispen i Wendsyssell
 Bispen i Aars
 Bispen i Wiiborgh
 * Her Magnus Goye
 * Her Prebigrnn Podbusk
 * Erick Banner
 * Her Offwe [Vincent's¹] Lunge
 * Magnus Munck
 * Her Iachim Lycke [fortunatus¹].

S k a a n e.

Electus [Sparre¹] Torben Bilde
 * Her Tyge Krabbe
 * Her Axell Brade
 * Her Maurits Sparre
 * Her Holgerdt Wulfstand
 * Her Truedt Wulfstand
 * Her Clawes Bilde
 * Her Axell Vgerup
 Her Clawes Podbusk [dørknegt¹]
 Her Knudt Bilde
 [Her Henrick Gøye¹]

* K. M. er til widendis worditt, att ther skall wære tretthe, 59 b splitagtighet och tuedragt emellom hans nadis wndersatthe paa Skaffuen. Thii beffaller hans naade Iens Huas thet att fordraghe till mynde eller retthe inden søndagen trinitatis først kommendis [26 Maj], och ther som behoff gørs, skall hand skicke en anden borgemester met borgeres sambytche i Cristierns Ienszen sted. Dns. rex per se.

* Ies Ionszenn i Slusaass i Alrum sogen i Loffgudherrit breff till seg och syne arffuinge til euig tidt paa then gord, som han nu vdi boor, for en frii bondegord met all gords rette tilliggelsze, agger, eng, fiske etc., wot och tiwrt, ingthet vndertaget, dog saa at hand skall aarligen giffue ther aff till kronen j lest koll, iij β grot och j β , och iij skepper byg till stød och v β till haffnen, och suare slotsfoget til gesterii, och anden rettighet giøre til slottet, szom aff arild tidt giord er aff samme gord. Rel. Her Tyge Krabbe.

* Ion Nielszenn lige sligthet breff paa then gord, som hand nu vdi boor, kallis Nygord i samme sogn och herrit, dog at han skal arligen giffue ther til wort slot Helsingborg iij β grot och j β , iij skepper byg til stød och v β till haffnen, och skal haffue samme gord frii och quit for en bondegord som andre kronens bønder met al syn rette tilligge. Rel. idem.

* Her Hans Køge, beskermelsze breff.

* Stiig Pors och Cristiern Pors citant her Iørgen 60 Olszenn i Nagskoung och Ienns Dene, werie till lille wor frue alther i Nagskoung sognne kircke, for en gaard, Ienns Bager i boer, liggendis nest hoss Kongistofft, at møde mandag post visitationis [8 Juli].

¹) overstreget.

* Oluff Skriffuer, raadmand i Køffnehaffn, och Sander Le, borger i Helszingør, att theris skiib ligger i Skotland, breff, att the maa segle friitt egemen myn herris folk i søen.

* Eyler Rønnow en forscrift till capittel her i byen, at han haffuer beret for myn herre, at hans prest haffde her en gord aff thennom i leye her i byen och nu er dragen til k. C.¹), at the ther fore wille vnde Eyler samme gord.

* Ingen dele paa Otte Gyllenstierns gotz, som hannom tilhører eller hand vti forsuar haffuer.

Item her Niels Lycke breff iij breff.

* Item fru Sophie, her Albrets, ij breff, et paa Hans Michilszenns gord, eth andhet paa Falsterbo tiil poske vaffløst²).

60 b * *Peder Skram, Kvittans. (30 April. Se S. 313).*

* Niels Fersløff, byfoget i Randers, en befaling Erick Sthern i Tostrup, Las Luno, Marquord Lauriszenn til Sørup, Poel Styszenn til Trendrup, Niels Luno til Rugord, nobiles, Niels Anderszenn i Soedop, Chrestiern Anderszenn i Trwe, Las Anderszenn ibid. och Knudt Bugge ibid., at ther er trette emellom hannom och hans metarffuinge och Tye Wlstrups arffuinge om en fering iorde paa Norwordsild marck, och hand och hans metarffuinge giffue skyld och skat ther aff till oss och kronen. Tesligeste haffuer hand ladit berette, at rebsmend vdi Wonsildherrit icke haffue ret rebet samme fering iorde vdt, szom thet burde met rette.

* Iens Poelszenn, borger i Naskow, en befalling till her Iohan Oxe, Knud Gøye i Kerstrup, Lauers Matzen i Wolstorp, at ther er trette emellom hannom och frue Anne, Iørgen Graas efftherleuerske, i Sølfstedt gord for noget gods, szom hun tog fran hannom emod log och ret, szom hand siiger och sielf ytthermere berette kand.

* Biskop Stygge steffner her Niels Iensszenn, szom wor sogne prest i Vggel, for noghen wretferdiig klagemaal och fortallingh, szom hannud førde for her Mogens Gøye och Erick Ericksszenn i saa maade, att biskop Stygge skulle hage taghet hannom Wggel och Torss sogne och Vggel prestigord och hans gotz emod log och ret, at mødhe vti Køpnehaffn S. Hans dag miszomer [24 Juni].

¹) Kong Christiern.

²) smign. 30 April (S. 312).

* Her Hans Iostesszenn protectorium.

* Episcopus Vibergensis citat her Per Thomeszenn i Grettrup¹⁾ for noget kirkegaads, the haffue thagett thennom till, at møde viij²⁾ Ioannis [1 Juli].

Idem citat Iesper Tordszenn, nobilis, for en gaard i Nørre Kongisløff, handd haffuer sold Erick Banner, och hører till Wiborig stigt, och for nogen pendinge, szom hand haffuer Mats Ionszenns breff paa.

* Ysted borgere et breff, at the haffue beret for k. Mt., 61 at grabrødre i grabrødre closter ther i theris by er vdtganget, och then tid the wilde vdtgaa, haffue the skicket hues fitallig, som i samme closter wor, paa landsbyen aff samme closter³⁾. Tha haffuer ko. Mt. vndt och tilladit, at the mue, huor the kand vdspørre och offuerkomme noget aff samme fitallig, at the tha mue anamme thet och føret ind i closteret egen till the fattige, siwge menniskes behoff, som ther inde ere, och fforbiuder nogen at giøre dylgsmal paa samme gods. Rel. Henricus Gøye.

* En forscrift till electus aff Lund, at myn herre er til widendis, huorledis at mester Iørgen, som wor cannic i Lund, er død och affgangen, och samme prebende er bispens. Thii betther myn herre bispen, at hand for h. n. skyld wil vnde mester Morthen Krabbe samme prebende, och om saa skede, at thet wore forlenit, at hand for samme bøn och scriffuelsze skyldt will vnde och forlene hannom thet første prebend, som først vacerer effther thet i Lund domkircke.

* Et breff, at idem haffuer beret for k. Mt., at Iep Falck thaller paa en aff Twmmerup closters gorde, i Gydingherrit liggendis. Och effther thii at samme Twmmerup closter er k. Mt. och kro. forlening, will [k. Mt.], at samme dele skal vpstaa, till k. Mt. sielff komer ind vdi Skonne, och saggen tha komer ind for h. k. Mt. sielff. Dns. rex per se.

* Idem eyendoms breff paa en iord i Semershaffn, kallis konings iord, vdi syn lenge och brede, som thet nu forfunden er.

* En missiue til her Knudt Bilde, at hand skal stycke hannom samme iord vd vdi syn lenge och brede.

¹⁾ ovenover er tilføjet: her Peder Thomesszenn i Iungett.

²⁾ eller „viii“.

³⁾ der har først staaet: burt for thennom.

⁴⁾ smilgn. 2 Maj (S. 313).

61 b * Hans van Melen en pasbort til Tyskeland fram och tilbage.

* Tesligist at ingen skal dele paa hans gods, then stund hand er vden lands.

* Her Maghens Gøye haffde steffnet her Niels vdi Nybe for noghet gotz, hand haffde taghet ffraa Woxløff kircke oc sancti Iostis capelle vdi Nybe oc lagdt thet till syn preste-gordt, oc bleff ther for nedherfeldiget in contumaciam. Dns. rex per se.

* Her Per Ienszenn breff om thet godz tiill helligest huss i Aalborg, oc bleff tildømpst tiill landzting.

* Ett beskermelsze breff tiill Villatz Seuerynszenn i Wretzstetkier.

* Her Peder Tomeszenn i Tornom, her Seffren i Selde och her Peder Tomeszenn i Grettrup, att episcopus Vibergensis haffde steffnd thennom hiidh och bø szig i retthe och forbortt och icke forfulde sagen¹⁾. Tha haffwer k. M. op-taget samme sager att komme i retthe for h. nade selff, naar h. n. kommer i Jutlandt. Rel. Iens Huasz.

62 * Glob Krabbe i Østergord, ridemennd emellom Lyn-trop och Falsi, att sandemend haffue gortt wrett marckeskill. Iens Tameszenn i Hollumgord, Bertell Jull i Kocsholm, Niels Langhe paa Bøwling, Ienuold Iull i Aaberg, Eric Grøn i Wl-swnd, Per Iwerszenn i Staby, Splitt Bang till Aggersbek och Cristiern Ienszenn, fogitt paa Woxborg.

* Gobenes ferge, Ienns Selindsfar vdi sin liffs tid at giffue ther aff till Nyköping, hues ther pleger aff att gange etc.²⁾.

Et breff till Per Lauris, som Iens Huasz skall haffue met sig.

* Fru Bergetthe, Per Laxmands efftherleffuerske, och hyndis laghe werge steffner Niels Skreder i Nyborg, Mats Ebbeszenn, Anders Bager och theris metfyngere for en dom, i dømde emellom Anders Ienszenns hosfru i Ørbeck och Peder Anderszenn i Nyborg for j pund byg, Per Laxmand wor hans hemmell, till att møde her S. Hans dag.

¹⁾ først stod der: och foor bortt och icke gaff them sag.

²⁾ smlgn. 2 Maj. (S. 313).

* Torsdagen post Tiburtii anno etc. mdxxxij [18 April] 62 b
gick thennd dom emellom biscoppen aff Fiwn, Niels
Scriffuer aff Stockholm, iudices episcopus Lundensis,
Arusiensis, Wibergensis, Roskyldensis, Antuordskoug, Soor, her
Mogenns Goy, her Tygge Krab, Anders Bilde, her Hans Bilde,
her Axell Bragde, her Holgerd Gregerszenn, her Trud Greger-
szenn, her Oluff Nielszenn, her Iahan Oxe, her Maurits Ibszenn,
her Iahan Biørn, Erick Erickszenn, Mogenns Munck.

* En forschriff[t] till Iowenn Svensk, landzdommer vdi
Synderhallandt, at her Holgerdt haffuer berett, at biscop Byrry
lod thaghe noghet gotz fraa kronen vdi Hallandt, som han self
siger etc. Bedher kon. Mat., at han steffner electus oc her
Holgerdt oc høre hans atkomme oc dømme oc skill thennom
at etc.

* Breff tiill landzting i Falster oc Laaland, att the
anamme for fyllest the klippinge for ij marck oc the stycker,
som slagne oc myntede ære paa fire β, wti fyllest verdt wtii køb
oc betaling then ene aff then anden.

* Iens Szoede breff paa herrisfoget dømmett wti Oxie-
herritt oc Biereherritt syn liiffs tiid. 63

* Breff tiill burgemester oc raadt i Halmstedt, thet
kong. Mt. haffuer giffuit her Holgerdt hues kober oc bryggerede
oc griider, som ther wor i graabrødre ther i byen.

Oc itt obitt breff, at k. Mt. haffuer vndt [och] giffuit her
Holgerd for^{ne}.

* Her Holgerdt Wulffstand steffner her Hans, sogne-
prest oc kyrkewerge vti Trelleborg, for nogen tiillthalle, som
han haffuer tiil hannom for en gordt i Trelleborg vedt torgaden,
som er komen fra hans husfrues forelder, oc Oluff Seuerinszenn
oc thuo ander borgere i boo, otte dage epter S. Hansze dag
[2 Juli] at møde her i Kjøpne[hafn].

* Her Holger en steffning offuer kyrkewerge i Ystedt
for en gordt, hans husfrues forelder gaffue tiill graabrødre closter
i Ystedt mett noger vilkor oc Gudz tieniste, som nu icke holdis,
att møde otte dage epter S. Hansze dag.

* Ett breff till her Henrick Gøye, att hand sender myn 63 b
herre thett skytt och betaler hans naade thet twszende gyllene,
hand er h. n. skyldig.

* Ett breff till Per Hanszen i Malmø, att naar hand

haffuer skrydett thet guld och sølff fraa en anderen, att hand thaa ther met strax giffuer sig till k. M.

* *Mester Christiern, Livsbrev. (7 Maj. Se S. 314.)*

* Breff tiill Amage bønder, att the gøre then daming ferdug for Rosbecks mølle, som the pleye oc pligtuge ære.

* Boell Rodes vti Køge breff, at hwn schall i syn liiffs tiidt were frii for rytterhold, dog saa at hwn schall herbere oc husze canceleriet, nar kongl. Mt. tiid tiill byen komendis.

64 Greffwen Iost von Mandzfelt borgeleye breff tiill Andworskou mett otte heste.

Oc Lage Bragde tiill Nykøping eller Olleholm mett syne heste tiill Nykøping eller Olleholm.

* Ett obitt breff tiill her Tygge, her Axell, burgemester oc raadt i Malmø, at the giffue thennom paa Malmøhuss oc besee, hues her Albret ther paa bygt haffuer, oc hues the bygninger werdt er, som ther paa bygt ær, siden her Albrett thet fick, oc thet giffue bescreffuit.

* Christiern Tyboo oc flere wore skytter steffner Niels Olszenn paa Gambletorg, Lille Thomes i Raadhussstredit, lange Niels Jenszenn, Per Randers, Cristiern Cristiernsszenn, at the haffue tiill thalle tiill thennom for nogen gorde, som the haffue szold oc byttett sølff oc pendinge, hues som wor tiill S. Iørins alter, som hører skytterne tiill, at møde i morgen.

64 b * Her Henric Gøye raatz breff at komme till herredag.

* Hans Møllendrop et pasport med en wogen, och friig ferge offuer fergesteder. Rel. Klauer.

* Mester Iens Marquardszenn om en prebende i Viborg, Bartwm, tiill mester Cristiernns søster [søn] Per Nielszenn, som han tiilforn haffuer handlit met hannom om.

* Iohan van Mynikhuszen oc Diderick Beyer, pasbortt met en vogn.

* Claus Simenszenn, vor permere, et pasbortt.

* Ett breff tiill Claues Ericksszenn, att hand vfor-toffuit skicker vogne tiil thet vyn och øøll, szom skall skickis her aff och tiill Kallendborg, at the føre thet tiill Holbeck.

* Och ethh tiill Holbeck lighe szaa, att the føre thet tiill Kalingborg.

65 * Item ett breff, att her Iahan Vrnne haffuer berett for kong. Mat., at hanns tienner vdi Grimstrop haffuer haffd

nogenn iord aff gamell tid indgierd och altid haffue haffd thennd vdi theris heffd, och beclagede, at the mennd vdi Strølelde haffue vpdieft samme gierde, paa thed att the kunde haffwe theris fegannng ther ind paa. Thii haffuer k. Mat. aff sønnderlig gunst och naade vnndt och tilladett, att the vdi for^{ne} Grimstrop mue och skulle nyde och beholle samme iord, szom haffuer werit gamell heffd, och ighen vpbygge thed gierde, ther om gick, och holle thed wid magt. Thii forbiuder kong. Mat. noger thennom ther paa att hindre.

* Per Skreder breff till skreder och offuerskerer, szom boo vdi Roskild, att hannd haffuer berett, at en bunde nogen tid sidhenn forleden fick hannom nogit klede att øffuerskere, och samme klede indkrømpte, och ther bunden kom effther samme klede, wille hand tet icke anname och sagde, att hannd haffde stollett ther nogitt aff; ffor huilkenn sag the wore sidhen vdi retthe for nogle wortt elsk^e Danmarcks riigis raad her vdi Kiøpnehaffnn, och tha bleff bunden tildømppt, at anname sitt clede ighen och giffue for^{ne} Peder Offuerskerer sin offuersker lonn, och beclager, ati ther for icke wille haffue hannom vdi etthers lag och samfund. Thii bether och biuder k. Mat. thennom, att the lade hannom søge gilde lag och samfund mett thennom, innd till szaa lennge att nogen kann komme och beuisze hannom saadan sag offuer.

65 b

* Her Iesper¹⁾ och her Laurits, predicanter i Halmsted, protectorium.

* [Tønnes Perlesticker protectorium¹⁾].

* Her Anders Perszenn sogne prest till Øwerby

* Per Skram en steffning offuer hans søn Erick Skram for noget gods, som han haffuer kiøfft vdtaff sin broder Iacop Skram, at møde om mitsommer.

* Idem steffner Henrick Wyng i Wielling for nogen gield, som han hannom skyldiig er paa hans hustrues wegne, tesligist for alt huess som for^{ne} Henrick hannom haffuer till at thalle, at møde samme tiidt.

* Her Peder Anderszenn i Slagelsze protectorium in communi forma.

Iørgen Ebbeszenn, nobilis, citat episcopus Viberg-

¹⁾ nedenunder tilføjet: Her Iesper Christeszenn.

²⁾ overstreget.

ensis for Testrop, som er kommen till stiftthet fraa hans for-
elderne, att møde nw till første herredag i Kjøfnehaffn.

* Breff tiill Knud Gyllenstjerne om atth holde k. Mt.

* Breff tiill her Henrich om nat holdt.

Her Iørgen Ienszenn i Nykiøping om et vicari.

66 * Las Nielszen, borger i Randers, haffuer beret for [k. M.], at hanns gord nogen tid siden brende och sidhen vpbygde en øde gord, szaa hannd er ther for komen till agther och at hannom er och slagett siugdum till, szaa hannd icke haffuer kunde søgt sin nering och biering. Thii haffuer k. Mat. vnnd hannom ij aars thermin etc.

* Helmek breff.

* Michel Smedt steffner Hans Holst for nogen pen-
dinge, szom han hannom plygtiig [er], at møde søndagen trinitatis [26 Maj] her paa Kallingborgh.

* Willom Skotte steffner Per Nielszenn i Trwning for xxvij march, som hand bleff hans hustru skyldiig for noget klede, som han kiøffte hynde aff i Roskiild marcket nu ij aar siden forgangen, at møde nu torsdagen nest komendis.

* Idem steffner her Iørgen i Buttrup for nogen rog, som han kiøffte hannom aff och betale hannom och icke feck fyllist fore, at møde samme dag.

Iens Bonde i Nykiøping i Morss steffner Lauris Cle-
mindszenn i Twsted for en eng, som hand lønte syn moder, som thii holder hannom fore, at møde i Kiøpnehaffn xiiij dage effther mitsomer.

* Kield Raffuen i Nykiøping met syne anhenger citat Anders Erlanszenn paa Lesøø for noget salt, som bleff paa Blenderen for hans forsømsze skyld, at møde samme tid.

66 b Iens Bunde i Nykiøping steffner her Iens Nielszenn, prest i Duholmcloster, for et breff, som Niels Wlff haffuer fot hannom och icke kunde faa thet egen, at møde samme tidt.

* En befaling till abbeden aff Skowcloster, Erick Daa, Sørin Stampe, Iachim Back, Hans Willumszenn, Claus Daa, at her Knud Rud haffuer beret for k. Mt., at ther er trette emellom hannom och her Iørgen Ienszen i Nykiøping for et vicari ther sammesteds.

* Iørgen Priisz, Iehan Peyens knecht, pasbord till Kjøpnehaffn met en vogn. Rel. Kliuer.

* Iffuer Stub, borger i Riipe, et obne breff, at han haffuer beret for myn herre, at nogen aar siden forleden haffue hans foreldere giffuit nogit gods till sancti Lamberti altar vdi wor frue kircke i Riipe, som er en gord i Farderup, som nu Søffrin Terchelszenn i boor, och v boode vdi Riipe met saadant skell, at the och theris arffuinge skulle haffue samme gord vdi forsuar at steede och lye, huo thennom løste, och beclagede for^{ne} Ifuer Stub, at hannom giøris nu hender paa samme gorde och bode, szaa han icke maa nyde then samme rettighet och forsuar, som han ther vdi haffuer. Thaa haffuer k. Mt. ex speciali gratia vndt och tilladit, at for^{ne} Ifuer Stub maa och skall haffue, nyde, bruge och beholde samme rettighet och forsuar effther thet for^{ne} wilckøer, som for^{ne} hans forelder ther om giordt haffue, forbiudendis etc.

Befalling [till] Iørgen Quitzwo, Michell Brockenhusze, Iahan 67 Brochen[husze), Tønne Palszen, Hans von Melen, Claues Lauriszen, borgemester i Kyrthemynde, och Nis Kremer, raadmand ibid., och bode borgemestre i Ottensze. Hans Salemager, byfogett i Kyrthemynde, haffuer beret for k. M., at Niels Iepszenn haffuer tiltall till hannom for ett løffthe, och tisligist Per Olszenn for nogle wold, hand haffuer rest paa hannom, att hand skulde haffd woldførd hannom.

* Iahan Porss en befaling till Glob Krabbe till Østergord, Las Skell till Iunggord, Mogens Kaass till Aurdруп, Envold Stygge till Tudbøll, Thomes Thamszenn till Vllerup, Claus Iuerszenn till Boller, Bagge Griis, Enwold Ericzenn, Niels Winther till Nandруп. Niels Griis i Sleet haffuer beret for myn herre, at ther er trette emellom hannom och sanndmendene i Norherrit i Morss for vret tog, som the haffue giordt emellom Orgord och Bierby marck wed Offuergords mølle och emellom Solbjerg marck och Orgord marck, som han mener er giordt met vrette.

* Morthen Slumstrup steffner Marquard Erickszenn 67 b oc Peder i Skiernmølle for nogett godz i Bølling herritt, the haffue bygt paa hans grund mett vrette, som han siiger, tiill Wiborg, nar kongl. Mt. tiid først komendis worder.

* Poell i Alkesy, Niels Mattzen i Stenstege, Niss Swenszenn i Egeriis, Iep Anderszenn i Oregordt, Per Iepszenn i Berde, Niels Iensszenn i Herbere, Ies Torkelszenn i Finderup, Cristiern

Ienszenn i Deberghe, Cristiern i Albeck, Iep Poelszenn i Szandagger, Niels Tørisszenn i Standiing oc Cristiern Matzen ibid., att the sette saa møgitt bondegodz, som Morthen Slumstrup haffuer i Bøling herritt, for hues thet kand tholie tiill bonden oc kronen, at same godz wore tiilforn for tingszell wtii koning Hanszis tiidt, oc Ies Wll, som haffde samme godz for tyngszell, ær nu dødt, att the ther for sette samme godz etc.

Iørin Skaland beffaling tiill Cristoffer Krusze, Matthis Laurisszenn, Ion Matzen tiill Torstelund, Søffrin Mwnck, Cristiern Hardbo, nobiles, Mwnck Ellebeck i Grorup, Vong Lauriszenn i Gislwum, att ther er trette emellom hannom oc szandemend i Rintzherritt for nogen enge oc iordt, the haffue
68 sworit fran hans gordt oc tiill Tostrup mett vrette.

Natzhold fran Kallingborg oc tiill Nykøping.

* Først att kong. Mt. will drage her aff oc tiill Szor torsdagen nest epter trinitatis søndag [30 Maj].

* Fredagen tiill Nestuidt, ther holder byen fredag att afften oc løffuerdag tiill første moltidt.

* Løffuerdagen holder abbethen aff Skoucloster i Nestuidt tiill afften multiidt oc søndag tiill første maaltiidt.

Søndagen tiill Vordingborg, ther holder her Henrick Gøye.

* Pally Bang beffaling tiill Mogens Mwnck, Iens Huass, Iep Friis, Christoffer Krusze, Iens Tygisszenn, Christiern Stygge i Randrup, Per Tranne, Iens Stynger, borgemester i Viborg, att ther er trette emellom hannom och Iep Ienszenn i Lysgordt, for hand besiider hans gordt emodt hans mynde oc icke will røme hannom gorden for, som han siger etc. Cum clausula, si non omnes presentes.

* Christiern Knudzen oc Jøren Anderszenn ett
68 b protectorium in communi forma, Lunde i Viidager sogen.

Mester Spliidt, canick i Viborg, Cristoffer Krusze, Iens Tygesszenn, Mogens Phassti i Wennergordt, Christiern Phasti, Mogens Iull i Vdstrup, Iens Thomesszenn i Holmgord, her Christiern Krabbe i Husby, Peder Skram i Volberge, Ienwill Iull i Oberig, Ies Spend i Ramegord, Per Iull i Hologordt, att Palli Bang haffuer berett, att hues godz, som han oc hans syskene, Cristoffer Bang oc Spliidt Bang, haffue arffwitt efter theris ffader oc moder, er thennom ennu emellom wskiiff, att the ther for forsamble thennom paa beleilig tiidt oc stedt oc ieffner

oc skiifter thennom samme arffue godz emellom, saa thennom sker skell oc fyllest paa alle siider.

Per Nielszenn i Trøninge haffde stenffid Lauris Scriffuer, herrisfogit till Twszeherritt.

* Anders Matzen aff Sandby, Per Smedt ibid., Oluff Slitt ibid., att the løffuerdag otte dage fuldgøre then neffn, som the ære tiiltagne om Peder Nielszenns tyff szag.

Et breff til her Iohan Vrne¹⁾ om the fremmit 69 landsknegte, som ther komme.

[Et breff till Otthe Styszenn²⁾].

* Breff tiill Kongen aff Suerige.

Breff till her Claus Bilde.

* Et breff tiill bispen af Wendsyssel och et til bispen aff Wiborg om theris skiib at forschicke hiid strags.

* Her Iens i Nørre Ørsløff steffner sogne mennd vdi for^{ne} Ørsløff sogenn, for thii mett wold oc velde haffue tagett hans iordt fran hans prestegordt, att møde vti morrigen.

* Mattis Farszenn steffner Claus Hart, scriffuer paa Vordingborg, for nogen aff skatten, som schulle haffue bleffuitt forkomet i hans wære, att møde torsdagen nest epter S. Hans dag mytsommer [27 Juni].

Claues Krusze haffwer berett, att Niels Boszen, Claues 69 b Skoning och Lauris Iuel i Nag[s]ko the roffuedhe och toge hans pendinge fran hannom, for hand gick om paa syn biering och skar hackelsze, att the giiffue hannom hans pendinge igen, saa framt att k. Mat. icke skall straffe ther offwer.

Bispen aff Wiborgh, Erick Banner, her Cristiern Friis po Augaard, Glob Krabbe tiill Østergaard, Niels Ienszenn tiill Bradskoff, Iens Huas tiill Koess, Anders Skiell tiill Hegnet, Malti Lauriszenn, Ienuold Stjøgi, Maghens Koes tiill Ørndrup, Cristiern Stjøgi till Randrup, Iens Thomisszenn tiil Hollumgaard och Bertel Iuel tiil Kockholm.

Niels Maghensen

att granske och forfare mellome her Iacop Lycke och migh for thet breff, szom myn szøster frue Mergrett Maghenssdotter,

1) aaben Plads.

2) overstregtet.

Rasmus Klemetzszens efftherleffuerske, gaff hannom, om thet bør att were wed mackt eller ey, liødendis po iij aars skiøldtt, thet hun skulle giue hannom wti iij aar, siden hun hauer fanghit szin penninge, wden hennis wenne radt, thi att alle gotzett ere hannom och hans szøskinde wskiift imellomme¹).

- 71²) These effther^{ne} bleffue tilscreffuit løffuerdagen nest effther Gudz legoms dag [1 Juni] at forskicke theris swenne, heste, harnisk, rustning tiil Norge, besørgendis thennom met kost och fitallie vdi iij maanedo och høø och haffre tiill hestene, tiill the tiill Norge komendis worder, och will kong. Mt. lade thennom bestille skiffue for theris pendinge tiill theris heste och fitalie, som skall føre thennom tiill Norge; och skulle the, som vdi Sieland och Skonne besiddendis ere, forskicke theris rustening och fitallie tiill Kjøpnehaffnn, saa the wisseligen ere ther met sønddagen nest for S. Viti et Modesti dag [9 Juni] i thet allersenneste; och the vdi Fiwnn och Smaaland skulle tesligiste forskicke theris ther sammestedts, saa the och wisseligen ere ther met sønddagen nest effther S. Viti et Modesti dag [16 Juni] nu først komendis i thet aller senneste, effther som forscreffuit staar.

Sieland.

Bispen aff Sielandt..... ij gode heste
 met glavindh och viij smaa heste
 met skyttther
 Her Anders Bille..... j gl. och iij sk.
 Her Oluff Roszenkrants..... ij sk.
 Her Hans Bille..... iij sk.
 Her Henrick Gøye..... j gl. och iij sk.
 Her Iahan Oxe..... ij gl. och ij sk.
 Her Knud Rudh..... j gl. och j sk.
 Her Iahan Biørn..... ij sk.
 Her Iahan Rantzow..... ij sk.
 Knud Sparre..... ij sk.
 Tønne Tønszenn..... j sk.
 Frue Anne Krumdige..... j sk.
 Abbethen aff Soor..... ij gl. och ij sk.
 Prier i Antwerdskoff..... ij gl. och ij sk.

1) Ovenstaaende fra „Bispen aff Wiborgh“ findes paa et i Tegnelsebogen Fol. 70 løst indlagt Blad. Paa Bagsiden staar: Henrick Holk, Stiig Pors, og nogle andre Skriverbemærkninger.

2) Fol. 70 og 70 b ere ubeskrevne, med Undtagelse af at Begyndelsen af følgende Brev findes Fol. 70, men overstreget.

Esszerom	ij sk.
Ebellholt	j sk.
Knarderup	j sk.
Skoucloster.....	ij sk.
Ringestedt	ij sk.

Hoffzinder.

Euert Skeper	sielff met iij gl.
Hans Vrnne.....	sielff fierde met sk.
Bent Bille.....	sielff fierde met sk.
Lodwiig Munck.....	ij sk.

Skonne.

Her Tygge Krabbe	iiij sk.
Her Axel Bragde	j gl. och ij sk.
Her Holgerdt Wiffstandt....	j gl. och ij sk.
Abbet aff Beckeskow.....	ij sk.
Her Knud Bille.....	ij sk.
Her Mowrits Sparre.....	iiij sk.
Her Mourits Olszenn.....	ij sk.

Hoffzinder.

Børry Ienszenn	j sk.
Enwold Krumdiige.....	iiij sk.

Fiwnn.

72

Her Peder Lycke aff Ladby gods och Gislumherrit	ij sk
Her Wulff van Vthenhoff.....	ij sk.
Frue Elsze.....	ij sk.
Lauris Skinckell	j sk.
Dalum	j sk.
Iørgen Henningszenn.....	j sk.
Erick Krumdige.....	ij sk.

Smaalande.

Her Otte Krumpen	j gl. iij sk.
Lage Bragde	iiij sk.
Abbethen aff Halstedh.....	j gl ¹⁾ .

En missiue till her Prebern eller hans fogitt i hans frauerelsze, ath the skicke till Gottrop all then fisk aff sandtollen, som faller i hans leen, och mere for myn herris pendinge, och [!] thet behoff er. Rel. Docthor Matthias Ottheniensis.

* Skotterne ett breff tiill Vincents i Wordingborg, Thomes Aman och hans mettfølger.

72 b

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I, 35—36.

* Oc the samme ett szöbreff paa theris reigssze tiill Skottland.

Anders Iude i Naskow oc Iens Kyndrup i Tørneby, er trette emellom om nogit arff epter Iohan Iude oc itt testament. Tha bleff thet saa forhandlitt, at thet thestament, som for^{ne} Iohan Iude gjorde, schall uere dødt oc magteløst, oc the schulle paa bode sider indføre egen paa S. Botulphi dag [17 Juni] for^{ne} arff paa then sted, som the then aff førde epter logen, oc siiden then dele oc skiifte emellom epter logen.

* Her Iens Anderszenn i Nørre Ørsløff beffaling tiill Knud Gyllenstjerne, Mogens Falster, Iøren Venstermand oc Iep Torbernszenn, att ther er trette emellom hannom oc hans sognemend om noget iorde tiill hans preste gordt.

- 73 * En steffning offuer the bønder i Skøringe, som siider offuerhørige oc vlydige oc ycke ville demme oc ferdiig holde theris part vti Stubekøping dam, som ander bønder oc almwe gøre her i landitt, huer paa syn partt, oc aff arild tiid haffuer werit vedt tagitt her i Falster, at møde her paa søndag.

Tiill the ambaszatter.

Doem [?] v. Dywrenn, ko. Ma. thienner, eth pasburd wti Tysland oc hiid tilbaghe.

* Hadde van Erpmandtztaf, greffuen aff Mandtzfeld tienner, pasbord met en vogn och heste och fergef offwer fergestederne tiill Haddersleff och tilbage igen. Rel. Bildh Knudszenn.

Iep Boszenn citat

- 73 b * Latz Morthenszenn, herritfogit vdi Fuldsherrit, skall haffue breff tiill seg och en hans sønner, kallis Peder Lasszen, vdi beggis theris liiffs tiidt for troskaff och willige tieniste, som han oss och riiget her tiill bode tiill herritzting och tiill landzting beuist och giordt haffuer och her effther troligen gjøre, beuise maa och skall, haffuer k. M. aff sønerlig gunst och naade vnt och tiilladit, at hand och hans søn Peder Lasszenn vdi beggis theris liiffs [tiidt] haffue, nyde, bruge och beholle en wor och kronens gord Aaserup, som han nu vdi boor met all sin rette tilliggelsze, agger, eng etc., som ther nu tilligger och aff aarildz tid tilleyet haffuer, dog saa at han skall aarligen giffue ther aff tiill wort slott Aaleholm ny marck

danske tiill gode re.le, dog at samme pendinge huert aar vdt-
komme uid S.Marthens dag, och ther tiill met skall hand holle
wor fogit, som samme slot aff oss i forlening haffuer, met
gesterii effther gammel seduon; och skall for^{ne} Las Morthen-
szenn och hans søn effther hannom vdi begge theris liffs tid
were frii och quit for alle ythermere affgift och tynnge. For-
biudendis etc. Rel. Iørgen van der Wisk.

* Peder Iepszenn i Fredløff skal haffue breff, at effther
thii at hans fader noget aar siden forleden, then tiid her
Hans Kraffze, ridder, haffde Aalholm slot, kjøfte hannom løss
aff kronens godz fran hannom och haffuer ladet thet indsette
vdi registeret och ladit giøre oss regenskaff ther for, thii
haffuer k. Mt. ex speciali gratia vnt och tilladit, at han maa
och skall bliffue besiddendis och boendis paa hans rette bonde
gord, som han nu vdi bor, eller och anderstedz vdi wort
riige Danmarck, hwor hannom løster. Forbiudendis etc. Rel.
Iørgen van der Wisk.

* Iens Fogit, som er barnefødt i Toderup paa kronens, 74
skall haffue breff, at han maa boo och were, hwor hannom
løster.

* Iens Poelszenn, født i Rogelundt, maa drage ind
paa kronens bønder godz i Fredeløff oc ther boo vbehindret, oc
ey mellis eller kallis tiill staffns egen.

* Hans Olszenn, att han er født paa kronens, att han
icke schall boo andersteds end paa kronens¹⁾.

[Oluff Iepszenn i Radestedt²⁾.

* Niss Ionszenn, født i Østrwlszø, att bygge oc boo, huor
hannom lyster.

Hans Knudzen vtii Hyllestorpe liiffs breff paa en kirke-
iordt oc ett hans barn, hans elste søn, som ligger vti Fwelsze
herrit wtii Nybylle marck tiill Ringsbølle kirke.

* Oluff Iepszenn, født i Rastedt, maa oc schall være
boendis paa kronens tiill Aalleholm, huor hannom lyster.

* Hans, født i Madebølle paa Mariboo godz, en for-
scrifft.

1) I Marginen er tilføjet: Her Otte Krumpens i Høltøfte, og istedetfor det sæd-
vanlige Kryds, som er overskrevet, er sat et ø, sandsynligvis deleatur. Hans
Olszenn er da rimeligvis født paa Otte Krumpens Gods og ikke paa Kronens.

2) overstregtet.

- 74 b Natzhold emellom Nykøping oc Køpenhauffn tiill herredagen.

Først tiill Wordingborge, tysdagen epther Botulphi abbatis dag [18 Juni], oc ther holder her Henrick Gøye en nattholdt.

Onsdagen epter Botulphi tiill Prestøø, ther holder frue Pernille aff Iunxhoffuitt en natt.

Torsdagen ther epter tiill Tryggewelde, ther holder her Iohan Vrne oc fogethen ther sammesteds.

Fredagen tiill Køge, ther holder Køge by.

Løffuerdag tiill Køpenhanffn.

Om vogne.

Mogens Stolle i Ramsøøherritt ij^c vogne fran Køge oc til Køpnehaffn.

Fran Prestøø, her Henrick Gøye lader bestille ij^c vogne.

- * Knud Gyllenstierne beffaling tiill Iep Torbernszenn, Mogens Falster, landzdomere, Klaus Wulffeld tiill Ermelunde, Eriick Mogenszenn tiill Bramslycke, Peder Ausszenn tiill Bregdinge [?], att the forsambler thennom paa beleilig tiid, nar Knudt thennom tiilsiiger, grandske oc forfare om noger delle oc trette, som er emellom en aff kronens tienere i Rabierge oc en aff her Iehan Oxes tienere ther sammesteds om noger iord oc skouskell i Raabierge marck, oc skillie them at met rette.

- 75 * Kortt Hesze, støfflemagere, breff, att hand maa flytte aff Nysted och anderstedz i wore købsteder, huor handd siig best nære och brughe kandt, dog saa att han skall skicke sig saa som andre wore vndersatte borgere i same wore købsteder.

* Borgemester och raad i Stubekøbing haffuer berett, att ther er tretthe mellom lodtzegere i Lille Bregninge, Fienstrop, Maglebregninge och Ore om gresgang. Her Anders Bille, Claues Wlffeld, Magens Falster, Iep Torbernszen, Lauris Matzenn, landtzmere i Laalandt, Erich Magenszen.

* Peder Olszenn i Rødby citat Anders Toldere ibid. for 1 þ grott, som hand aarligen for hannom vdgiiffuer, att møde her paa mandag.

- 75 b * Lauris Andersszenn i Rerersiig paa kronens tiill Aallholm, at han maa ware boendis i Naskou eller huor hannom lyster att ware och booe, ij øxen. Rel. Dns. Doctor M. Otteniensis.

* Laurits Ienszenn i Towstrop, Per Haszi i Wowenstrop, Pael Christiernszen i Sørwod citant mester Iwerszen for nogell agger, eng och eygendom, hand will haffue fran thennom mett wilde dommere emodh theris breffue och beuiszninge, att møde i Køffnehaffn tredie dag effther Canuti mart. [~~4 Januari~~] mett atkomme och Wininge kircke bog.

* The samme for^{ne} steffne abbed Anders i Twiskloster for Hundkier och Bassumgaardt mett huesz beuiszning, hand haffwer ther paa.

* Breff tiill Knud Gyllenstierne om hestene, huer paa 76 tiwge march oc icke større.

* Om been att hugge aff hwnde offwen for kjerne eller offwen for hasszen, wtii Falster.

Niels Dauitzen haffuer mest i Aggergodt.

* Knudt Gyllenstierne steffner her Iohan Oxe for en godt, liggendis her i Falster i Torup, som Knudt oc hans mett arffwinge arffwit effther her Oluff Holgerszenn, oc her Iohan lodt en aff syne bønder indføre i samme godt mett vrette, som han mener, att møde wor frue dag visitationis [2 Juli] i Køpnehaffn.

* Idem citat Mogens Falster for indførsell, som hand dømdde her Iohan Oxe i en gaard i Torop, som K. G. och hans met arffwinge erfide effther her Oluff Holgerszenn, att møde i Køffnehaffn Petri et Pauli [29 Juni]

Her Magens Gøye, her Iahan Oxe met flere godemend 76 b

* Lauris Skowg i Kettinge om . . .

* Hans Lette, født paa wor och kronens kyrke godz, att han schall bygge oc boo, ware oc bliffue, huor Iøringe Venstermand hannom haffuer. Rel. Hans Embech.

Arwit Wlffstandt en dom om en bonde i Hurby, kallis Per Fisker.

Abbeden aff Halsted quitantze paa j^c gold gyllene, som hand fornøgett k. M. for sagefalld. Rel. Erich Vlffeld aff Rølicks beffalling.

[Konnelig Maiestatt haffwer giuffuett her Magens Goyde ij wornede sønner losz, som kalledis Peder Boszen, fød i Rørbick, och Lauris, fød i Dølefølle, for ij bønder sønner aff her Mogens Gødis egen, som er Hans Perszenn i Døllefolle och¹⁾

1) overstrøget; jvfr. det følgende Brev.

77 * Konelig Mayestat haffuer giort maglag met her Magens Gøye i saa maade, ath min herris naade skall haffue ij vornith søner aff her Magens, then ene ær fød i Rørbeg, som hedher Boo Perszenn, then andhen ær fød i Døllefyllen oc hedher Hans Perszenn; ther emod skall min herris naade haffue too aff her Magens, then ene hedher Per Vall oc ær fød i Laagerup, then andhen ær fød i Byrkit oc hedher Henrick Perszenn¹⁾.

Mickell Henrickszenn haffuer berett, att hans forelder haffue giffuit en gordt i Stuebekøping tiill sancte Gertrudt capell. Nu haffuer kongl. Mt. vnd oc tilladit, att ther som findis, att han er rett arffwing ther till, at han schall beholle samme gordtt frii oc quitt syn liiffs tiidt oc siden kome tiill it hospitalle.

* Her Hans Olszenn i Ottersløff oc her Mickell i Kjøffueløff huer ett breff, att the mwe føre ett skwde korn wdt tiill førstendom eller Tyskeland fram bedre paa aaritt.

* Her Hans en quitansze paa lx gylden.

* Her Mickell j^c gylden paa regenskaff aff the ij^c, han haffuer tiilsagt kongl. Matt.

Item om diyre skytter vdi Laaland.

Item her Magens Gøyes dom her Bennicke²⁾.

77 b * Iep Nielszenn i Hylletoffte liiffs breff paa en eng, kallendis Stigitt, oc ligger tiill Olstrup kyrke, oc giffue ther aff tiil kyrken saadant aarligt landgille, som ther pleyer aff gaa.

Iørgen Westermanndt met fulmagt paa osz elsk^e Aruitz.

Per Fiskere i Hornby j løde marck.

* Ies Berting i Saxekøpinge haffde steffnd her Benike for noger arffue epter Marine Nielszenn, som drugnede i Norge, oc her Benike haffde itt thestament, war icke beszeglitt, att her Benike schall giffue igen hues godz han haffuer wpboritt, oc thet testamente bør att ware magtløst, thi thet war icke beszeglitt.

Rasmus Grubbe haffde stenfd Mattis Scriffuer, for han haffde beskattitt hannom for en grot oc en iordt, att han schall giffue hannom igen, hues han haffuer hannom aff beskattit.

* Hans Nielszenn gick i Morten Perszenns gord oc

¹⁾ her er aabenbart en Fejlskrivning. Smlgn. S. 431 nederst.

²⁾ Fol. 77 b.

iagede hannom tiill syn eygen gordt oc sloo hannom oc fick hans hatt oc en hwe.

* Otte Wreder protectorium in communi forma. 78

* Thessze effther^{ne} mend skulle granske emellom Heringemend och Berckismend och the andre lodzeyegere, som kendis seg at haffue lod och del vdi samme Heringskow [then skou, som ligger emellom Heringskou¹], at the granske och forfare, om Byrckismend och theris metfylgere haffue nogen lod och del vdi for^{ne} Heringskoung met Heringsmend eller ey, som er først Lauris Matzen, Knud Gøye, Per Auszenn, Eric Mogenszenn met then laudneffne, som ther er tagene paa, nar the thennom tilsiiige.

* Lauris Rasmusszenn breff i Szandager i Aalleholms byrk, at han maa bygge oc boo, huor han vill i købstederne eller andersteds paa kronens.

* Mester Iahan Albritszenn citat Benedictus Petri, predicanter vti Rudkiøping, och her Lauris, sogne prest tiill Tryggeløff, for nogen vbequem och vchristelig ord, som hand er indfalden vdi hans sogne kircke, och predicket for then simpel almue, och ther met giordt en vplob, at møde sanctor. Petri et Pauli [29 Juni].

* Karine Nielsdotter i Arninghe sogn protectorium 78 b in communi forma.

Knudt Gyllenstierne, Kvittans. (17 Juni. Se S. 316).

Knudt Gyllenstierne, Fuldmagt²).

Mattis Kammerswend liiffs breff paa helliggest gordt i Nykøping, oc alt iorden er ther fran . . . tiill slotthet³).

Her Anders i Giøringe. 79 b⁴)

Her Peder i Bramming.

Thomes Perszenn, herritzffogett i Giøringherritt.

Niels Tameszen, herritzffogett i Skatzherritt.

Symon Christenszenn, abbedens tienere vdi Øø closter, 80 sagde, at abbet haffde icke fot hannom vden vij β tiill ij steffninger, som han hynte aff cancelleriet etc.

¹) overstreget.

²) Norske Rigsregistranter, I, 35.

³) smlgn. 19 Juni 1532, S. 317.

⁴) Fol. 79a er ubeskreuet.

81 Anno dni. mdxxxij S. Hansze dag myttsommer [24 Juni], tha begyntis thenne bog¹).

* Lasz Skreder, borger i Malmø, steffner Peder Anderszenn, byfogett i Owsz, for hand basted, fengszell och bantt hanom wden all skyld och brødhe, att møde her S. Knudtz kongis dag [10 Juli].

* Hans van Lubeck.

Anders Fwell, byfoget i Ringstet, tiiltall tiill Iep Styszen, borger ther sammestedz.

Iens Perszen i Gwnnerødt steffner her Hans Biilde, fore at han haffuer tagett alt hans godz fran hanom mett wrette, som han siiger, att møde att torsdagen nest epter wor frue dag visitationis etc. [4 Juli].

Her Henrick Rosennkrantz quitantze paa iij^cxxx lod sølff, som han antuordet k. Mt. aff thet sølff, som burgimestere och raad vthi Wesby haffue duld och slagit vnder thennom. Rel. Lauritz sølffuer paep²).

Hans Anderszenn i Brandersløff protectorium in communi forma.

81 b * Keld Bing citat borgemestere och raad i La[n]dtzkrona och forstandere till sancte Gertrud cappell fore en gaard i Landtzkrona och xx løde marck, som eder foreldrene haffue giiffuett ther till, att møde her torsdagen post visitationis Marie [4 Juli].

Keld Bing protectorium in communi forma cum clausula, att inggen skall wære hans dommer i the sager, som bør att rettis for osz, wden the komme for osz och wor elskelige Danmarks riigis radt. Rel. Her Tyge Krabbe.

Mattis Tielle aff Gieringe liiffs breff paa nogen iordt, agger oc eng, som kallis Hans Tiellis iordt, liggendis i Tyrstedt sogne fang, som han nu i wære haffuer, dog for then landgille, som ther pleyer aff att gaa. Rel. Hr. Mogens Gøie.

* Mester Lauris Ølmand i Nykøping i Falster sæ[d]wanlig[?] breff paa then tieniste i then helligandz capell vti Nykøping vtii saa maade, att han ther schall holde fem siwge menniske frii medt szeng, huss, mad oc øll oc verme, oc en

¹) ved Siden er tilskrevet: Iost Wlffeldh.

²) smlg. S. 321 (5 Juli).

quinde, som tager thennom tiill vaare, oc ther tiill holde fire andre stakarle friitt huss fore, som kwnde selfuer gaa eptter theris føde, oc hielpe thennom, huor the kwnde, oc the same att wære skatt frii, som gamell siidwone haffuer waritt, saa ther ingen briist paa findis, oc ther mett ingen anden tunghe at 82 holde, tiider eller messzer, som tilforn varitt haffuer, oc dog Yderstrup kyrke, som haffuer warit tillforn incorporerit tiill for^{ne} capell, schal bliffue her epter ther till vider en forlening aff kongelige Maiestat oc eptterkomere, som her tiill waritt haffuer, oc schall then fundatz, som for^{ne} capell mett fwnderitt er, icke her mett ware forkrenckitt eller tiill ingte giort vti noger maade.

* I enns Krage, herritzfoget i Tubberop, steffner Søffren i Gamlørze for noger trette, thennom emellom er om nogen skouhug, som abbt Peder i Knarup gaff Anders Krog, hans fader, i Lydøw etc., at møde nu paa othensdag først komendis.

* Hans Smedt i Harpelunde et protectorium.

* En gordt i Kyrkby, Eyler schall haffue tiill maglag.

* Rasmus Olsszenn, født i Halstedt.

* Om lodt att støbe epter fem skabeloner, at han støber iij^e lodt epter huertt skabelon, oc ther som han thet icke kand aff sted komme, att han tha flyer kong. Mt. j^e epter huert skabellon.

Per Ienszenn i Nacke steffner Hermen Røling for 82 b nogen giæld, som hand hannom plygttig er paa her Iens Bratis wegne tiill arff, som hand gjør hannom hinder paa, at møde i [Kiøpenhafn?], onsdag furst komendis.

Henning van Ostenfeldt self tyende borgere till Huswm.

Per Nielszen, Brev paa Ladkier Bosted og Wlff Hussted (2 Juli. Se S. 320).

* Anders Brwgge i Hwmbierre steffner Søffren Søffrenszen oc Poell Friis i Malmø for nogett arffwe godz, som hannom er tiillfallen epter syn broder, Iens Brugge, oc the holde hannom thet fore mett wrette, att the møde paa mandag nest komendis.

* Oluff Falster haffde nogitt godzs i Sjømarck i pantt aff kronen, och samme pantt er tilfallen effther hans død 83 Hylderudt Oluffsdotter, Iep Torbernszens hosfrue, och hyndis

mett arffwinge, och k. Matt. haffwer wntt for^{ne} Iep Torbenszenn samme godts att indløse till seg och beholde waffløst syn liifs tiidt, wden k. M. will thet self indløse till sitt eget fadbur¹⁾).

Niels Skram breff till k. Mtt.

Ett obett breff tiill herritzfogitt Niels Scriffuer her vti Flackebiergherritt.

Skerpinge. Flackebierge.

83 b * Her Mattis A wsszenn, bispen aff Aarss officialis, boo i Randers.

* Her Anders Olszenn i Haffølssii steffner her Lauris, sogneprest i Kallingborg, for en iord, ligendis nordwest nest wp tiill then vestersthe søøloge, som han siiger at wære hans arffue, oc her Lauris will gøre hannom ther hinder paa, att møde paa Køpenhaffnn mandagen nest epter S. Knuds kongis dag [15 Juli].

* Erick Skram en befaling tiill eyer mend i Wratz herritt att skulle omstene eth enmerckes stycke iord, szom kallis Trehøss marck, szom for^{ne} Erick Skram haffuer ladt thennom loglig tiilkraffwe paa tynghe.

* Hans Rasbier liifs breff paa en aff the nye boder paa Vingorden, oc er then tyende fran then østre ende oc Lass Tømbermand i boer, frii oc quitt. Rel. Mester Cristiern.

[Peter Bardsker steffner Ienss Maler, borger i Lantzkrone, for en gord vti Lantzkrone, szom hand att skal være retthe²⁾].

84 [Canceller en steffninng offuer Anders Iacobszen i Støffring gaardt³⁾ for nogen pendinge, szom hand meg plictig er, at møde for myn herre, 3 vgger eptther steffningen er lest, enthen meg eller mytt visse budth.

Item en steffninng offuer her Niels i Nybe for nogen pendinge, szom han er meg plictigh oc icke wille betale meg, at møde for myn herre, meg eller mytt wissze budt, 3 vgger eptther steffningen er lest.

Item en steffninng offuer Per Lauritszenn ocso for nogen pendinge, szom han er meg plictige, at møde szame for^{ne} tydt.

¹⁾ smlgn. S. 321.

²⁾ overstregtet.

³⁾ først stod der: i Holbech gaardt.

Item en steffningh offuer abeden aff Viiskiildt closter for nogen pendinge, han er meg skiildughe, at møde same for^{ne} tiidth for myn herris nade, huare hans nade tha i riget bliffuendis wordher.

Item en steffningh offuer her N. vti N. for en gord¹].

[Item en steffningh offuer her N. paa Laffugdt vti N., at her Iørgenn haffuer berett for oss, at han haffuer tiltalle til hannom for en gordt, szom heder N., szom . . . vnthe hannom syn verelse vdi; hues han bygget oc forbedrett samme gordt, thet skulle i tale hannom mynde for, huilket i icke giort haffuer, szom han siger, at møde²].

* Hans Tonemosze i Bierckeberg citat

* Per Olszen i Odderop protectorium cum uxore et filiis in communi forma.

* En befaling tiill her Mogens Biille, Claus Albretzen, 84 b
Henrick Wind, nobiles, borgemestere och byfoget i Kolling, at her Offue Lunge haffuer beret for myn herre, at Iffuer Skeel och hans metarffuinge kiende seg wid nogen eyendom och tofft och iord i Starup sogn i Friisted marck, som for^{ne} her Offue mener hannom hører tiil met rette, tesligiste at han holler hannom nogen pantte breffue och pennings breffue fore met vrette, som hand siiger och self ythermere berette kand, at the forfare leigligheden om for^{ne} mercks och breffuis leiglighed, skyllendis thennom at met rette etc.

* Bernett van Heyden, som er hiemme i Dolmit, pasbordt.

* Her Mogens Biilde steffner Matts Bentzen i Marup oc Oluff Lauriszen ibid. fore nogett godz, the haffue fott aff hannom oc ycke ville ther fore gøre hannom skell, oc han haffuer thennom loglige forfuld tiill tyngte ther fore, att møde paa torsdag.

* Iens Leghe wti Malmø en forskrift tiil borgemestere 85 oc radh wdi Kiøpnehavn, at han haffuer berett for ko. Mat., at hannom er met retthe tiilfallen nogen arff ibidem effther Marine Thelluffzdotter, szom dødhe ibidem, oc ythermere beretter, hurledis Æglee Persdotter i Egisløff sogn mener seg atuere [retth²] arffuingh ther tiil, och ther fore haffuer hun thet

¹) hele dette Stykke er overstreget, men i Marginen staar dog 4 Krydsær.

²) overstreget.

beslagit oc forholdher hannom thet for, szom han thennom self ytthermere wndheruisze oc berethe kand. Ther for begerer ko. Mat., at for^{ne} burghemestere oc radh met thet fiirste kaller for thennom for^{ne} Iens Leghe oc Ægleæ Perssdotter met hennes lage werghc oc wdspører oc forffarer, huo for^{ne} Marine Thelluffzdotters retthe arffuinge mone were, oc then strags at ladhe følge samme arffue, szaa thet met retthe oc effther logen bliffuer atskild.

Las Hare ehiol slog en anden karll, szom hørde hiemme vthi Sweriig.

Las Hare hugge och slog en anden karll, kallis Knudt, och thenne breffuiser Iens Iibszenn, strandfogit i Ellekielle.

85 b Cristiern Skram beretter:

* Sandemendt i Hammerwmherrit for ett sandemendts tog, som the giorde paa Sønderlund marck, som mester Splidt, cannick, thennom tilkreffde, then tiid han loo i riigis tieniste.

* Pallii Skram en forscriff[t] tiill koning aff Sweriig.

86 Erick Krumedighe ett breff, szaa at hand haffuer berett for ko. Mat., hurledis Søffuerin Ielingbaa, szom war hans faget paa hans gardh Allerup, noghen tiidh sidhen affwigthe oc henrømpte fraa hannom meth hans reghenskaff, pendinge oc andit, hues hand paa hans wegne haffde wpbarit. Ther for haffuer ko. Mat. wndh oc tiilladit, at forbenefnte Erick Krumdiige maa oc skulle beslaa, forhyndre oc tiilstede holdhe for^{ne} Søffuerin Ielingbaes goeds oc pendinge, huar szom helst hand thet kand wdspørre eller forffare wti kjøpstedher, landzbyr eller andher steds, hand thet indlagdth eller standhendis haffuer etc. Rel. Klaus Daa.

Peder Oluffszen i Tuedt.

* Erick Krumdige steffner her Poell i Selagge, for han haffuer sat [hannum¹] oc hans høstrue i band mett vrette, att møde søndagen nest epter S. Knudt kongis dag [14 Juli].

* Bispen aff Aarss en aben breff tiill Anders Bjørn oc herritsfogett Søfferin Ienszenn i Ingesløff i Roxeherritt om

86 b * Franciscus de Medina søbreff till Holland. Skipper Iahan met en boyier.

Erich Krumedig en steffning och Cristoffer Hack.

¹⁾ overstregtet og vedføjet et-Kryds; dette skulde maaske ogsaa staa ved ovennævnte Peder Oluffszen, hvis Navn vel hører herind. Smlgn. Fol. 97 b.

Vii Frederich gjør alle witterligt, att thenne breffuiser, Michell Stallsuennndt, er nu schickett att ferdis her aff oc tiill Eskeberg. Thii biwde wi alle wore fogetther, embitzmenndt oc alle aandre, szom hand hender for att komme, atti førder oc fremme hannom tiill thedth beste, schickenndis hannom god fordelsze mett heste oc wogne och fergere offuer fergesteder, szaa att hand redeligenn affsted komme kand oc ey for etthers forsømmelsze schyld beligenndis bliffuer wti noger maade. Giffuett paa vortt slott Gottorupp, sönndagenn nest ephther S. Seuerini episc. dagh [27 Oktbr.] aar etc. mdxxxij vander vortt signnett¹⁾.

Ffederiich osv.

Vor sönnderlige gunst tiilforn. Kiere herre, som i screffue oss tiill, huorledis att skipper Clemintt ligger wtii Ebbeltofft wiig mett noger iagter oc skiib, oc wor begerinde leyde aff os elskelige her Henrick Roszenkrans, riitter, wor mand oc tiennere, oc atii ingen handell torde slaa ether wtii mett hannom, før en i wiste wor wilge ther om, oc atii haffue skiickett ether swenne ther heden wtii egnen, oss oc riigett tiill tienniste, for huilken etthers villighedt wii ether kerligen betacke oc wille thet kerligen oc gerne mett ether forschilde oc bekiende. Oc bethe wii ether kerligen, attii ville slaa ether i handell mett for^{ne} skipper Clemintt oc vnderwisze hannom, huorledis att konning Christiern haffuér giffuet seg velwillig tiill oss mett skiibe oc godz oc er paa wortt slott Sönnderborge, oc ther som for^{ne} skipper wiill forlade for^{ne} iagter oc skiib, szom han ther haffuer, mett hues skytt oc godz oc tiilbehøring, som han indehaffuer, tiill oss oc riigett, tha wille wii giffue hannom och hans mettfølgere wor secker oc christelig leyde, saa att han maa passzere oc frii, wbehindret vandre egenom wore lande wtii siitt behold, mett hues som hannom self och hans mettfølgere selfue tiilhøre. [Oc ther som skiipper Klemitt thette icke gøre will, tha nødis wii tiill att finde ther nogen raadt tiill, saa wii kwnde lade hannom nederlegge²⁾. Eller oc ther som hand thette icke gøre vill, atii tha ville forhandle met hannom oc sette dage mett hannom paa [iij eller²⁾] iij vger, tiill saa lenge wii kwnde widere lade handle mett hannom, oc athii saa strax

¹⁾ Udkaast, indlagt ved Fol. 87, men ifølge Indhold og Datering hørende til Fol. 128 b jvfr. nedenfor S. 469.

²⁾ overstregtet.

ville egen scriffue oss tiill, hues wii mwe wiide att rette oss epter, dag oc natt wspartt, mytt ett vist budt; tha ville wii ther siiden fremdelis rette oss epter. Oc ther som han ingen aff thesse twende dele indgaa will, tha nødis wii tiill at lade thet ther mett bestaa, tiill saa lenge wii kwnde fynde ther andre medele tiill¹⁾. Oc haffuer wii thesligest tiillscreffuitt oss elskelige her Mogens Gøie, [riitter²⁾], wor mand, raadt oc Danmarks riigis hoffmester, oc her Henrick Roszenkrans, riitter, thett the mett ether schulle deele theris gode raadt her eblant, huorledis best kand tiillgaa; dog ther som nogen raadt eller lempe paa ferde worde, atii kwnde mett huer andre finde [raadt²⁾] her tiill oc nederlegge hannom oc hans mettfølgere wden dagtingen, tha saa wii thet helst. Oc haffue wii ingen skiib oc iagter saa wed handen, thet wii kwnde saa hasteligen aff ferde oc hannom nederlegge mett. Oc hues bekostning, i ther paa gørindis worde, om ether thette tyckis radeligt ware oc i thet bekomme kwnde, tha ville wii holde ether thet skadesløst i alle maade, saa liitt oc saa møget, som thet meest bekoste kand³⁾.

87 * Thølf Rauidsszenn i Keylinghe en forskrifth tiill Iens Sødninghe, herritzfagit wtii Oxyherritt, szaa at hand haffuer berett for ko. Maiestat, at Mickell Persszenn i Keylinghe gjør hannom hyndher oc forffangh paa noghen iordh, szom mett retthe leygher tiil hans gardh oc holdher hannom then for met wretth. Thi bedher ko. Mat. for^{ne} herritsfagit, at hand thager tiil seg xij wuldige, acthe bøndher oc hører thennom sagh emellom.

* Eth opne breff tiil bøndher oc menige almoe, ehuo the thene eller tiilhører, szaa at ko. Mat. haffuer wndt oc tiilladit, at her Hans Mattsszenn, predicker wti Trelborigh, szom er forstandher tiil thet hospithal ibid., han maa oc skaell haffue eth sytt budth wti huerth herret at omdraghe eblant almoen tiilhobe atsamle oc wpbere hues almosze, szom got ffolck wille giffue ther tiil, att the bliffue wbehindret aff fagitherne.

1) dette Punktum er tilføjet i Marginen.

2) overstreget.

3) Udkaast, indlagt ved Fol. 87. Udenpaa: thenne misziue er tiil her Magens Gøde om skipper Klementt; desuden nogle Skriversbemærkninger: Salue; — Skipper Klepping (overstreget); — Ibant et siebant mittentes sua siue; — letatus sum in his, que dicta sunt mihi. Brevet synes at tilhøre Tiden om 1 Avgust, smlg. Heise: Kristiern II i Norge, S. 181.

Bispen aff Aars en quitantze, at han haffuer antuordit ⁸⁷ b
 ij^ovj marck iij albus for kircekorn aff kirckerne vthi Othen-
 siildtherrit, Støffringherrit och Norhaldherrit, xl marck land-
 hielp aff Endelage och viij marck v β restans aff landhielpen i
 Hartherrit, xxiij marck j β restans aff landhielpen vdi Othensiild-
 herrit, Støffringherrit och Nørhaldherrit. Summarum ij^o xxv
 marck vij β j alb. Rel. Lauris sølfuerpaep.

* Befaling tiil her Holgerd Roszenkrantz, Iep Friis til Skiffue,
 Claus Albritzen i Damsgord, Iffuer Skell, nobiles, Las Ryszom,
 herritzfogit i Tørilherrit, at frue Boelle, her Anders Friisis
 efftherleuerske, i Herritzkeer haffuer trette met nogen bønder,
 som haffuer giord nogen fiskegorde, som aldriig haffue werit til-
 for, och ther met vpstøffne hindis enge, hinde til stor skade.

* Iep Friis til Skiffue befaling tiil her Offue Vincentz,
 Axel Gøye, Iens Tygeszenn til Wesborg, Niels Ienszenn til
 Brodskoff, Niels Kaasz til Starupgord, Gabriel Gyllenstiern tiil
 Reffstrop, Mogens Kaasz tiill Ørndrup, Niels Winther tiil
 Mandrop, Enuold Ericszen tiil Hwidbierrgord, Iohan Matzen
 tiil Torstedlund, nobiles, Ies Ienszenn i Rybjerg, Knudt Hwid
 i Endrop, Cristiern Swenningszenn i Rohum och Nis Morthen-
 szenn i Glerop, at ther er trette emellom Pugil marck och ⁸⁸
 Blere marck, om sandemend i Atzherrit haffue giord rette tog,
 som bispen aff Wiborg opkraffuit thennom tiil for^{ne} Pugiel marck,
 at granske och forfare, om bispen aff Wiborg haffuer ret til
 for^{ne} Pugil marck eller Iep Friis; at the endeligen dømme ther
 paa vden al skodzmael.

Idem

* Reebsmend tiil Østerlyby marck, Knud Hwid i Entrup,
 Iep Nielszenn i Grøning, Iep Lundh i Silbjerg, Christiern
 Iostszenn i Gamstorp, Christiern Søffrinszenn i Selle, Las
 Perszenn i Hestbeck, Niels Esbernszenn i Rysom, Per Sommer
 ther sammestetz, Christiern Nielszenn i Hindrop, Christiern
 Mogenszenn i Ker, Nis Iffuerszenn i Lendom och Iens Ienszenn
 i Ougord, at the rebe och raffte for^{ne} Østerlybi marck.

* Niels Ienszenn til Brodskoff befaling til her Offue Lunge,
 Iep Friis, Axel Gøye, Niels Koess til Starupgord, Gabriel
 Gyllenstiern til Reffstrop, Mogens Kaasz til Ørndrop, Niels
 Winther til Mandrop, Enuold Ericszenn til Huidbjerg gord,
 nobiles, Ies Ienszen i Rybjerg, Nis Esbernszenn i Rysom, Ies
 Ienszenn i Ougord och Ies Saelle i Oting, at granske och for-

fare met sandemend i Nørreherrit om rette marcke skel emellom Hackilmarck och Mogenstrop marck och emellom Mogenstrop marck och emellom Breommarck och emellom Mogenstrop marck och Aastrop marck, och granske om Persgordsted haffuer nogen tiid werit byggit aff arildts tiid heller ey, och om ther nogen tid haffuer werit bygge paa Fisker tofft, och om the haffue nogen felig tiil Persgordsted och Fisker tofft i Mogenstrup marck, och endeligen dømme ther paa.

88 b

Idem

* Reebsmend til Lendon marck i Wenebiergheritt tiil Per Selinszenn i Hendrop, Monck Elbeck i Grorop, Nis Perszenn i Tysted, Las Perszenn i Hals, Per Nielszenn i Rugilhey, Per Hanszenn i Kornum, Iens Kerudt i Halle, Iens Fwss i Tolstrop, Anders Perszenn i Grundrup, Søffrin Nielszenn i Arop, Per Nielszenn i Twedh och Hans Nielszenn i Wrangbeck, at the rebe och raffte for^{ne} marck.

* Peder Michelszenn.

* Iahan Henricszenn.

Iesper Iepszenn paa Seffren Stampes wegne citat Fru Hillii, Mats Lauriszens efftherleffuerske, Lauris Matszenn, Erich Matszenn och Iens Daa for nogett godts ind att lösze, som er en gaard i Wbbestrop, att the for theris breffue och beuiszning tilstede i then sag, the haffde nw siist steffnid Søffren Stampe for, att møde paa fredag.

89 *Arwit Wlffstandt og Gerdt Wlffstandt, Brev. (10 Juli. Se S. 321).*

Eyler Ronno sin liffs tiid, nar thet er indløst, vdhen kongen vil thet løssze til sit eghet behoff¹).

Bory Wlffstand sex aar for seduonlig affgiifft etc.²)

* Ingeuard Mogenszenn.

* Lucas Prutzer.

* Her Mats Poelszen i Store Heddinge protectorium.

89 b

Laurits Perszen.

Markor Lawszen citat sandemend i Wiborg.

Her Iesper Ienszen, vicarius i Wiborg.

Iesper Tordszenn.

1) Brevet gjælder Lindholm; smlgn. 10 Juli (S. 322).

2) Brevet gjælder Gladsaxe; smlgn. 10 Juli (S. 321—22).

Abbethen aff Twiiss befalingh till Maghens Mwnck till 90 Ostrop, Peder Skram till Volbergh, Maghens Iull till Vtstrop, Enuold Iull til Aabergh, Peder Iuerszenn till Staby och Maghens Fasse till Vænergord, ath the skulle steffne for thennom Per Maghenszenn i Lundby; abbethen sagher hannom for j studt, noghet tælloff oc for hand gjør closthers tienere wlydiige; huor leylicheiden icky saa begiffuer segh, ath for^{ne} gode mendt kwnne were selffuer tilstæde, tha skulle the tage andher i theris stedt, oc ændeligh dømme thennom emellom foruden ald skudtzmoell.

* Sty Porss haffde stenfd[!] Ies Denne i Naskow for en gord, liggendis i Naskou tiill lille wor frue alter, oc i rette lagdt ett skødebreff, lydendis at Erick Porss haffde køpt same gordt, oc ther til swarede, att the lubske brende breffuene vp til alteret, oc [i] rette lagde ett breff, som frue Kyrstine Vincentii haffde vdtgiffuit, lydendis att hende fuldwitterligt wor, att hindis hosbonde købte samme gordt aff frue Gertrudt Porszes aff Øløszøø, oc att hendes hosbonde siden szolde en borger i Naskou, Hans Skotte, oc Hans Skotte szolde sziiden Anders Skredder, borgemester, samme gordt, oc samme Anders Skredder gaff then tiill wor frue alter, oc i rette lagde ett vittne, som otte mend wednitt haffde, att samme for^{ne} Hans Skote købte then gord aff Vincentius oc haffuer leyett tiill alteret vlast oc wkierd xxx aar oc mere. Tha epter etc.

Kalske skou och Kalskesøø

90 b

Frue Citzell, her Eskis efftherleuerske.

* Her Axel Bragde breff. at ingen schall dele paa hans godz vthi Iutland, then stund han er [i] myn herris tieniste. [Rel.] Her Offue Lunge.

* Iacob Kamp[?] aff Dansziig, twende søø breff, att nar han kommer her egenom Swndett, tha maa hans skiib løbe fri oc szecker ther egenom Swndit tiill Lisbon eller Sælig.

* Iøriigen van der Huit

* Trelleborg oc Skrare[?] Henriik Skult.

Her Jahan Wrne, Brev paa Carmelite Kloster i Skelskør. (12 Juli. Se S. 322).

* Her Offue Lunge en domemellom hannom, Per Nielszen 91 oc Iep Nielszenn i Bølsze, for att Ies Nielszen haffde giffuitt

thennom breff aff godzett, oc her Offue haffde eyendom paa godzett, oc biscop Niels Clauszenn haffde thet i pant oc Ies Nielszenn i forlening aff byspen. Bleff saa sagt, att Ies Nielszenn haffde icke magtt att szelge the vornede sønner aff thet godz, han icke haffde eyendom paa, oc haffde icke magt lenger end han haffde thet i pant, oc ther fore bør her Offue thennom eige.

* Skipper Ieppe met her Iehan Vrnes skiib, att segle till Norge met fitallig¹⁾.

* En missiue till her Magens Gyllenstiern, att hand flyer samme skipper lad hiem met deler, saa att hand løber icke lediig hiem, thii k. M. will bruge thennom paa Gottrop.

* Anders Skreder, borger i Malmø, haffde stenfdt Per Anderszen, byfogetti i Awss, for han haffde stocket oc blockett hannom oc lagt hannom tyff szag tiill, oc øpter thii att bønderne, som siigtet hannom, icke fwndit hannom nogett i hende eller han nogett tilstod, tha bør hannom ther fore at ware frii oc angerløss fore then szag oc ware gild mand oc geff oc ey mand thes varre oc thet hannom ey att forwides aff nogen i noger [maade].

91 b * Hans Styge, at ingen skal dele paa hans gods.

Iachim Holst och Toridt Iepszen, borgere i Flensborg, citant borgemester och raad i Køffnehaffn for nogett bysze krudt, the haffue indlag i bodel nogen keldere nogell aar siden forleden, och i thet toge till byes behoff emod theris mynde, att møde løffuerdagen her post Canuti [13 Juli].

* Iens Iepszenn i Wester Grunderop opreyszning paa Niels Ienszenns død, som bleff hengd ved Hornwm herritz ting, till herrizting och landting att forfylge. Rel. Iens Huasz.

* Idem protectorium in communi forma.

92 * Iens Iepszenn i Vester Grunderop haffuer værith for k. M. met en dom, wdgiiffuit i Randders fredagen nest effther S. Hans baptiste dag siist forleden [28 Juni], lydendis, att her Iacob Lycke, ritter, Marckor Lauriszenn i Sørop, Michell Nielszenn tiill Kellerop, Eric Nielszenn til Kye, Iep Hoffmand, borgemester i Randers, Ies Perszenn, raadmandt ther samme sted, Nis Anderszenn i Fardrop, Cristiern Anderszenn i True, Ies Dall i Holltued, Ies Ienszenn i Rold, Nis Ienszenn i Stuetzstrop och Iens Simenszenn i Nyswm. Niels Ienszen bleff

¹⁾ Norske Rigsregistrarer, I, 36.

hengd mett wrett och emodh logen och bør att komme i wide iordh och bødís for som for en christen mannd, och alle the, hannom stockett och blockett, och alle the, hannom grebe och dømde, och theris tilhenggere bør att bøde till bonden och kongen effther logen, och huad fall och boed, ther bør att bødís for, bør att staa till k. M. eller huem hans naade thet befaller, [met flere i] som same dombreff yddermere vduiszer och indeholder, stadfestelsze. Rel. Iens Huasz.

Her Axell Vgerup beger steffning offuer Møgheus, 92 b
predicker vdi Rodtneby, for

Laurits Ienszenn befalling till Willom Scriffuer, lantztzingshører, her Mats Ericzenn, Morits Skawe, Baszi Christofferszenn, Cristiern Nielszenn, att ther [er] trette emellom hannom och Hans Matszenn, borger i Ringstede, for hand sidder hannom offwerhörighe och er fød paa hans godts och haffuer loglig deltt och forfuldh hannom till herritzting och lantzting.

Idem befalling till same gode menndt.

* Paa ottensdag till Knarderup en natt och siden en natt 93
tilbage igen.

* Paa torsdag till Ebbelholt och en natt tilbage igen.

* Paa fredag till Eszerom, ther bliffue en natt, two eller tre.

* Niels Langge haffuer værilt for k. Mat. [met] ett skøde breff, att en hans foreldere, Magens Spendt, købthe nogel bønder iord, som kalles Køndeseyge, aff nogle wore och kronens bønder, som vor Anders Kynde i Holstebro [och hans fader¹], och aff same iord her till haffuer gaatt stytt, leding och bonde retzell till wortt slott Lundenes. Thii hafwer k. Mat. giffuett fru Marine och hyndis mettarrfwinge och theris arrfwinge att haffue till euig. Sammeledis staffestning paa same breff. Rel. Her Wlff Podewisk²).

* Thomes Wlff breff tiill Cristiern Brodt, borger- 93 b
mester i Kallingborge, att kongl. Mt. beger hans skiib for fragt tiill Falsterboo att føre myn herris pendinge.

Hans Laurisszenn, vnderscriffuer paa Nyköping slot, [breff] paa Marieboo godz wtii Madebølle.

¹) overstreget.

²) smlg. S. 323 (13 Juli).

Knudt Lauriszenn, fogitt [paa] Aleholm, att ther er iiij borgere, som haffue loffuitt Knudt Gyllenstiernes fogett for ij borgere aff Strolswnd, att the schulle møtte hannom i Køpenhaffn inden pintzedag nest forleden, oc standit hannom tiill rette for hues tillhalle, han haffde tiill thennom, eller gifue hannom j^e lødig [marck] i steden, om the icke møtte, oc nu haffuer han bewist, att the icke møtte; att han helper hannom saa møgitt, som log oc rett er.

94 * Iens Ibszenn i Westergryndrup skall haffue et obet breff til thennom, som bygge oc boo vdi Hornom herritt oc ther omkring, som er Las Seuerinsszenn oc Terkill vdi Dalsgardt oc theris metfølgere, som lodt oc met vore atlade henge Niels Iensszenn, som boede vdi Nybe, athe indhen sex vgher effther at thette breff er leset till herritzting, nedhertaghe oc føre vdi wighet iordt for^{ne} Niels Ienszens krop vndher theris høggest faldzmoll. Rel. Ienss Hwass.

* En forskriff[t] till iomffruerne vdi Clare, athii ville maglegge ffue Anne Holgerdz med en gardt vdi Walsømagle oc taghe wederlegge aff hinne effther gude mendz tycke, athii lade thennom fyndis welwillighen etc.

* Befaling till her Oluff Roszenkrantz, hoffmester, her Mattis Ericksszenn, Cristhen Nielszenn aff Hiellomsøø oc Basszi Cristofferszenn, athe affweghe thet maglagh indhen Bartolomei, cum clausula si non omnes. Rel. Her Axell Brade.

94 b * Søffrind Mwnd beffaling till Mogens Mwnk, Ieppe Friis, her Christiern Friis, Glob Krabbe till Østergordt, Anders Skell tiill Hegnit, Cristoffer Krusze till Vrndrup, Mogens Koss tiill Ørndrup, Niels Koess till Starup, att han haffuer berett, att Poell Søffrinszenn oc hans husfru Kyrstine Poels, Mette Søffrins dotter, Karin Persz dotter, for att the myrde hans moder; oc thesligest tiill Søffrin Poelszenn i Oreby, Iep Niels i Eldrup, Poel Nelszenn i Borup, Peder Clemitzen i Tomestrup, for att ther wor nogen trette emellom for^{ne} Poel Søffrinszenn oc Søffrin Mwnds moder om then gordt, ther hwn i bode, oc the same iiij mend forligte thennom om same gordt oc loffuede paa theris ære, att thet schulle ware en affhallen szag, och the schulle wiide huer ander gott tiill, oc ther offuer bleff alligewell hans moder myrdt, att the dømme thennom emellom epter beggis [beuisning]. Sameledis att han haffuer tiillthalle tiill Ies

Albertzen, herritzfogitt i Worde herritt, for att hand fand Poel Søffrinszeun tiill tog emodt szandemendz tow, att the kalle

* Ha s Henningszeun i Rudsted schal haffue then gord, han nu vthibor, kallis Rudstetgord, frii och quit vden all affgift och kongelig tyngde vdi hans liiffs tiid. Rel. Her Tyge Krabbe.

* Lauris Iibszenn i Slangstrup en befalling til Oluff 95 Schinckel i Slavslunde, mester Morthen Henricszenn, Peder Goske, Gers Thomszenn paa Agerstrup, om trette, hannom och Niels Mogenszenn emellom er, om et lamb, som han siiger, han schulle haffue mistaget, at the met første steffne then samme sag i rette for thennom och tage borgemester och raad i Slangstrup tiill thennom och skylle thennom at met rette, giuendis fran thennom bescreffuit.

* Iørgen Scriffuer, canceller swendt, self anden pasbord met en wogn tiill Hintzgaffll.

* Niels Magenszenn, nobilis, befalling [tiill] bisp Iørgen Friis, Erich Banner, her Holger Roszenkrantz, her Cristiern Friis, Iep Friis, Glob Krabbe, Niels Ienszenn tiill Brodskow, Anders Skell tiill Hegnett, Mogens Kosz til Ørndrup, Niels Vinter tiill Nandrup, . . .¹⁾ Mus i Wldrop, Ienuol Ericzenn tiill Huidberggord, nobiles, Ebbe Buck i Nandrup, Mickell Buck ibid., Michell Oluffszenn i Skarom haffue berett, att sandemendt i Nørreherritt haffuer giordt wrett marckeskell emellom Galtrop marck och Øster Iulby marck, att the ride ther paa att gøre rett marckeskell wden all skodzmaall.

* Iens Kludt haffte steffnd Hagen købmand i Hal- 95 b stede for en gordt, han i boer, som hans broder, broder Frands, haffde giiffuit. Blegg ther szaa paasagt for retthe, ath effter thi

Anno 1531.

96

Thessze epher^{ne} ære saa
mange hollendere skiiff,
som seilde her egennom
Øreswnd i thette for^{ne} aar,
anno mdxxxj, och huor
mange aff huer by:

¹⁾ aaben Plads.

Amsterdam	xxxviiij
Enckhyszen	xliiiij
Monykedam	xx
Hornn.....	xxxiiiij
Edam	x
Ellepriidam.....	viiij
Purmerent	xviiij
Dorth.....	viiij
Skillingvolt.....	xxviiij
Brock	xxj
Rarop	xxxiiij
Osszaen	v
Binderdorp	ix
Lantzmer.....	viiij
Surwolt.....	ix
Purmerlant	v
Zcrdam	iiiij
Medenblick	v
Osthusszenn	v
Harlem	iiij

Sommen aff skybene er... iijcx

96 b * Peder Basse i Forszinge befaling tiill Marquord Tydemand, Otte Tegenhuss, Hans Rud oc Peder Gregerszenn oc Per Bryder, att hans foreldere wtii en dyr tiid panttszette twende agger tiill en gordt, som ligger tiill Roskilde domkirke, oc nu wille kyrkewergen, mester Lauris Anderszenn, kende szeg eyendom paa samme agger; att the dømme ther paa.

* Her Magens Gøy, Erick Baner, her Mogens Biille, Mandrup Holk, Iøren Mickelszenn i Bøgballe, Lass Eyesszenn, Per Iepszenn i Tøring, Søffrin Gødzen i Raf, att ther er trette emellom Cristiern Skram oc Grawes Kollemorthen for en gordz eye i Nørre Koldemorten, som han siiger, att han holder hannom for mett vrette, at the steffne ther for mett beggis theris br[effue], att Grawes Koldemorthen møder nogen tiidt epter thennom mett alle syne bewisninge, hues han ther om haffuer, som han viill nyde oc vndgielde mett vden all skøtzmoll.

Christiern Skram en misieue tiill mester Iuer Iull om nogen kyrke iord, som ligger tiill Deybierge kyrke oc haffuer stedzitt waritt brugitt tiill Debiergelund aff ariild tiidt, oc han haffuer stedt ther en ander man, kallendis Cristiern i Lille

Debierge, att han lader samme iordt bliffue hoss Debierge lund for then skuldt, som ther aff ariild tiid gangit haffuer.

* K. Maiestat haffuer tilgiiffuett och omdragett borgerne ⁹⁷ i Randers ij^c marck, som igen stod aff the xij^c marck, the skulle wdgiiffue aff theris by i thet aar mdxxx, som Danmarcks riigis raad hans naade beuilgett och sambyctt haffde, for then fetallig, the wdgorde hans naadhe till riigis behoff och antwordett her Niels Lycke, ritter. Rel. Mester Cristiern Huidt.

Per Nielszenn i Tryninge protectorium in communi forma.

Her Seffren Lauriszenn beffalling till Cristiern Ienszenn i Smolderop, her Oue i Bøll, Per Selgenszenn, Iøs Perszenn i Østrup, Nis Tameszenn i Knudstrup, Niels Vogenszenn i Guldager, Cristiern Ienszenn i Fielszø, Pouel Trulszenn i Ollstrup, Per Nielszenn i Hestbeck, Seffren Nielszenn i Dalderop, Cristiern Selgenszenn. Cristiern Morthenszenn haffuer berett, att ther er tretthe emellom hannom oc Niels Morthenszenn i Heszell om nogell lod och dell, hand kender siig i Hessell och Hessell godts, och hand thet holder hannom for mett vretthe, att the kalle thennom for paa bode sider met theris beuiszninger och legger hannom syn partt wd effther logen.

* K. Maiest. haffwer wntt Peder Tygeszenn att wære ^{97 b} diegn i Droby och Ebbeltofte, och tesligest thett boll i Droby sin liiffs tiid, dog saa att hand skall gøre sognemendenne ther same stedt tilbørig tieniste. Rel. Erich Baner.

[Per Tigszenn, soghen degen til Droby och Æbeltooth.

Item om thet degen booll i Droby¹].

* Peder Olszenn i Twedt haffde en qwinde hoss seg, før han bleff giiff, oc sidhen tha festede han en anden egte husfrue, som han nu haffuer, Karine; oc electus siigtete hannom, att then qwinde, som han tiillforn laa hoss, oc then qwinde, han nu haffuer, schulle ware slægtinge, oc haffuer bewiist, att samme qwinde er i fierde liitt, oc her Poell i Szelleagger haffuer ther for satt hannom i band oc icke viill løssze hannom aff, oc han haffuer tagitt steffning offuer hannom, oc han thet yck wyste. Att the predickere i Malmø ther for dømme oc siige

¹) findes paa en i Tegnelsebogen Fol. 97 b l^øs indlagt Seddel.

ther paa, om thet er saadan szag, att ther burdis att gøre band epter eller ey, oc hues the ther om gøre oc aff siigendis vorde, ath the giffue Peder Olszenn bescriffuit.

- 98 * Kon. M. haffwer wntt Hans Hiortt, borgermester i Ysted, ad gratiam en iordt, liggendis vden for Ystedt, som kalles Monckeheyden, som the moncke haffde wden for byen. Rel. Her Axell Braade.

* Otthe vander Wisk, Melchiors dreng, ett basbord till Landtoholst och tilbage igen ilendis och frii ferger.

Her Lauris.

- 98 b * Cristiern Skram beffalling till Glob Krabbe, Magens Iull i Wdstrop, Niels Friis i Waskergord, Iens Tomeszenn i Holmgord, Ienuol Iull i Aaberg och Iwer Tomeszenn, nobiles, beretter, att Iacob i Biørnstrop haffuer ladett wpygge i Skoby marck ett byggestedt, som hand sier er giordt med vretthe, att the met beggis theris breffue och beuisning, som the wille nyde och wndgielle, møde, och att the endelig sie ther paa.

* Idem beffalling till Glob Krabbe, Axell Roszenkrants till Langting, Iep Friis, Iens Tameszenn i Holmgaardt, berett, att sandemend i Guddom birck haffuer sworet fran hannom paa klosteris wegne en eng, som kalles Braszens eng, och till Iens Morszen till Høgeberg, som han mener er giordt met wretthe. Cum clausulis prioribus.

[Ridhemend att grandske och forfare om Iernom marck och [!] rett rebit effther wor keriste nodighe herris beffaling och effther loggen eller ey, och endelig dømme vtthen alle skadzmoll. Item Malty Lauriszenn till Albeck, Erick Nielszenn till Kyøe, Klaus Ywerszenn till Boller, Iowan Matszenn till Tostetlwnd, Poffuel Stiszenn till Trinderup, Bagghy Griis till Hiermesløff, Niels Torlaszenn till Twidh, Nis Anderszenn y Bunderup, Iep Anderszenn i Tanderup¹].

- 99 Her Lauris Iensszenn, sogneprest tiill Østheruelinghe kyrck, Grendsten oc Helstrup kir[ker], en forskriff tiill mesther Cristoffer tiil Skiern, prouesth wti Aarss, at han haffuer beret for ko. Mat., at hans sognefolck siddher hannom offuerhørighe

¹) findes paa en i Tegnelsebogen Fol. 98 b lvs indlagt Seddel. Nedenunder er tilføjet:

Iens Thomeszenn haffuer berett, att Iornwm marck er rebt.

for oc wfforetthe hannom oc eghenholdher hues thynd, renthe oc indtheht, szom the skulle arligen giøre oc giffue.

* Ion Swenske, Knudt Iøde, her Holgers fogitt.

Eggerd Fres.

99 b

Ioan van Huszwm.

Hans Kroll.

Hans van Re met theris stalbrødre bodtzmend aff Huszwm genedig pasbordh.

Nels Brock en beffalingh tiill Iens

100

Hingherrit vti Thym sogn oc Torsted sogn, kronens godz.

Per Guldsmedt, byfogitt i Engelholm, haffde steffnd mester Per Laurisszenn, canick i Lund, for en gordt i Lund, som hans moder søster, Margrette, Hans Bringers, gaff i sit testament tiill itt alter i Lund for nogen tieniste, oc wor dog inger ander breff giortt ther paa en testamentet. Oc ther bleff saa paa sagt, att for^{ne} Margrette, Hans Bringers, icke haffde magtt att giffue bortt mere en syn halfue hoffuit lodt, oc hues hwn ther offuer bortt giffuit haffuer, bør egen att kome tiill hendes arffwinge.

Her Niels Andersszenn oplader her Hans Gunderszenn Brundeby kircke.

Erick Banner xij sandemendts breffue.

Poffuell Hansszenn, borgemesther i Kjøp[nehaffn], en forskrift tiill burghemesther oc raad wti Horszens, szaa at en theris metborgher, Per Nelszenn ibid., er hannom nogen giæld skiillue for iern. salt oc andhen ware, effther szom han self ytthermere beretthe kan, at the ther for werer hannom behelpe- lighe etc., effther en gest.

Idem en steffning offuer for^{ne} Per Nelsszenn, at ther szom hand icke wille pleghe hannom eller hans bud effther ko. Mats. skriffuelsze, at han tha møder S. Lauris dag [10 August] her i Kjøpnehaffn eller huar h. n. er i Seelanth.

Per Trudszenn i Stor Gordstonge.

100 b

* Karine Laurissdotter i Glymsholth eth breff, szaa at hun haffuer [warit] for ko. Mat. oc klagit oc beret, hurledis nogne haffuer hendhe tiillagdh, sycthet oc skyldidh for, at hun skuldhe kundhe brughe oc beffatthe segh met troldom, och ther for beffrycthe segh atskulle paathagis, forhyndris oc wdtrengis fran hennis hus och bygning aff wore fogitther, embitzmend oc

29*

andre; oc haffuer hun haffdth her for oss eth opne beseglit breff oc sogne windhe, wdgiffuit paa Wgild kirkegordh, szaa ath xxiiij dannemend, szom haffde kiend for^{ne} Karine Lauriss-dotter aff hendis barndom, wndhe paa theris siell oc sandinghen, at the aldriq haffue hørd, spurdh eller fornummitt, at hun haffuer brugt nogit troldom eller nogne slig whørszom gerninge, szom samme sogne winde itthermere wduiszer och indholler. Tha effther slig leylighedh haffuer ko. Mat. thagit hende oc hendis goeds wti hans nadis wern oc beskierme etc., oc skall samme sagh altingist wpstaa, szaa lenge ko. Mat. selff komer tiid i landit etc. Rel. Iørghen Henningsszenn.

- 101 b Her Tygge Krabbe, her Anders Biilde, her Knud Bilde, her Claus Podebusk, her Axell Vgerup, her Iacob Trolle, her Mauris Olszenn, Børii Vlfstand, att the komme paa en marck, som fru Anne Kromedigis kiender seg lodt wtii paa en feydriff oc øghedriff paa en marck, kalles Øyemarck, att the grandske oc forfare, om hwn haffuer ther noger lodt oc dell wtii, dog saa at nar Esge Biilde komer tiill stede, om han thet ycke samtycker, hans rettiighet ther vti vforkrenktt. Rel. Her Tygge Krabbe.

Ffrue Sziiszelle, her Elskill Gødis efftherlewerske, ett breff, att ther er noger bønder karle i Skone, som hwn haffuer laditt mett logen giortt thennom friidløsz, att fogether oc embes-mend gøre hende ingen hinder paa thennom.

- 102 * En befalling tiill Niels Lunge, Maurits Skaffue tiill Elskestruppe, Bassze Christoffersszenn tiill Søruppè, Christiern Nielsszenn tiill Hielmszøø, vepnere, oc Villom Persszenn, lantztzinger vti Selland, att the steffne for thennom i retthe Brømss i Baneruppe, Swen Bruen i Hoffvby, Ienss Mor-thenssenn ibid., Per Vnckersszenn ibid., for the indfalle i Hoffby mølle szøø, som ligger tiill Tureby oc her Mattz Bølle haffuer i forlening aff electus tiill Roskild, att slaa en holm vti samme mølle szøø, oc tesligiste Rasmus aff Hyldolt for noghen byer, szom hand tog i Faxe kircke skoffv, szom her Mattis Bølle ocszaa haffuer i forlening, att the dømme theunom emellom oc gifue bescriffuit fran thennom, cum clausulis consuētis, att ther szom nogle aff tissze gode mend for etc.

Tames Galskyt skall haffue steffning aff Pedher Knwdsszenn vdi Øregardt oc hans loffhøring, som er Cristiern

Mattszenn vdi Birk oc Synderssz Ibsszenn vdi Hallundbeck, for en log, som han gaff met vrett for Lasses datther [i] Vnderstrupp.

Her Tyge.

102 b

* Iens Bager, borger i Landskrone, en befaling tiil her Anders Biille om trette emellom hannom oc borgemester Willom Gerdsszenn ther sammestetz for et husz, som for^{ne} Iens Bager kjøfte aff Claus Seyler, borger ibid., som han gjør hannom hinder och forfang paa och giord hannom ther forkøb paa etc.

* Thomes Galskytte beffaling tiil her Mogens Bille, Hans Iehanszenn, Erick Kromdige, Peder Ebbisszenn, Mandrup Holk, Swend Perszenn i Ørwm, Torkell Perszenn i Følinge, att the riide emellom Esterup oc Vewm marck oc skoff, att the gøre ther rett markeskell oc szette sten oc stabell, oc gransker epter logen, giffuendis lotzeyre loglig adtwarzell, oc ther som the icke alle etc.

* Her Moghens Gye tagher befaling tiil her Axell Brade, her Claus Pudbusk, Lauris Knobb[?], Iep Falk, oc beretther, at ffrue Anne, her Henrick Kromdigis, haffuer ladet indstøffne Engelstet siø ind paa her Moghenssz grundt etc.

Chrestiern Skram en befaling tiill byspen aff Riipe, 103 Magens Iwll i Vstrup, Ienwold Iwll i Abierg, Ies Thomeszenn i Holmgordh, ath han haffuer beret for k. Mt., at ther er trette emellom hannom och Anders Ryther i Kabbell paa Trabierrgords och alle the tieneres wegne, som ligge tiill Trabierrgord, och alle andre lodz eyere i Gudom sogen for frii tørffgrufft, liwnxslet och fedriff, som the wille haffue vtiti Gudom hede, huilcket hand mener, the bruge met vret, som han sielff ythermere berette kand.

* Kersten, greff aff Manssfeld budt.

* Howszøø, paa iiij mile naar[?] Tiisted, en misziue tiil her Holger.

* Iwer Krabbe beffaling tiil Axell paa Langting, Niels Koes i Starupgord, Magens Kosz i Arndrup, Cristiern Skram, hoffzinder, Henrich Nielszenn tiil Bustrop, Iens Tameszenn i Holmegordt, nobiles, Niels Iesperszenn i Riswm, Iens Morszen ibid., Cristiern Laszenn och Peder Laszenn ibid.

103 b * Niels Siellandtzfaar citat her Knud Rud for nogell arff, hannom wor tilfallen effther syn fader, som bode i Wiffwodde, och hand tog fran hannom, att møde paa søndag først komendis.

* Mester Iwer Iull en misziue, att Cristiern Skram haffwer berett, att hand haffuer en gaardt, hedder Dedberg lund, och same gaardt haffwer haffd en iord i feste aff Dedberg kircke, och nw haffuer mester Iwer fest same iord en anden fraa samme Dedberg lundt till. Beder k. M., att for^{ne} mester Iwer will lade same hans gaard, Dedberglund, nyde samme iord for slig leye, som ther pleger aff ariiltz aff att gaa.

Breffue till * Korszør lenn
Skelskør
Kallingborg
* Wordingborg
* Nykøbing
* Rødby

ath ther inggen skall offwerföris wden k. Mats. pasbordt och benømlig huor mange. Rel. Melchior och Wulgangus.

104 * Poell Lutherback pasbordt mett iiij heste oc en vogn, huor han komer. [Rel.] Her Iehan Rantzou.

* Bønder wtii Beriie herritt, huo the tiilhøre, schulle agge huer ett less æleppelle, vij alne lange, till Engelholm att forbædre dybett mett. Rel. Her Tygge Krabbe.

* *Fru Sophie Podebusk, Kvittans. (2 August. Se S. 328).*

* *Her Truedt Gregerszenn, Søbrev¹⁾.*

* *Esge Biilde, Brev¹⁾*

* Iuer Olszenn oc Oluff Iuerszenn sex aar breff paa thet falkeleye, nar the aar wde ære, som the haffuer.

105¹⁾ * Gregers Matzen i Bobell en beffaling tiill Niels Bernnitzsen, att han er i Eske Bildis tienniste. Item Pedher Ebbeszenn ett befallings breff tiil tesse gode mendh.

* Thy Knudsdotter en beffaling tiil her Mogens Gøy och Eriic Banner om trette, som er emellom hinne och lens Søffrinszenn i Waldby, hindis hosbonde, for at han nogen tiidt tilforn, for at han tog hinde tiill egte, locket hinde, och

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I, 36.

²⁾ Fol. 104 b er ubeakrevet.

at nogen tiid effther at theris brøllup haffde weret och han haffde tagit hinde til egthe, tog han en anden vbequem kwinne indh och søgte seng, disk och dug met hynde emod for^{ne} Tyre Knudsdotters, hans rette egtehustrues, mynde, och slagit och dragit hynde forwden skyld och brøde och huggit hindis kleder sønder och met thet siiste burt iaget hinde fran seg nagen fran hues del och godz, som hindis fader haffuer giffuit hinde met. At the høre then sag, nar the furst i Iutland igen komendis worde, i rette for thennom, steffner thennom paa bode sider i rette for thennom och ther effther skicke huer saa møgit, som log och ret er, giffuendis fran thennom bescriffuit etc. Rel. Her Mogens Gøye.

Siuordt Swyn, Følgebreu.¹⁾

Follert Swyn, Følgebreu.¹⁾

Her Niels Lycke, Breu.¹⁾

105 b

* Claus Daa en befaling tiill Per Hardbo i Nielsby, Thomes Galskytte i Sønderskoff, at the granske och forfare.

* *Borgemester och raad i Halmsted, Breu. [16 Juli. Se S. 323].*

* Iacob Michelszenn i Malmø schall haffue en aaben breff tiill mynthemestherenn vdi Malmø, lydendis, at wor nadigste herre haffuer vndt och tilladit, at Iacob Michelszenn maa lade mynntte lx lødig marck siølf paa myntthen ther vdi Malmø vnder saadant pagmentte och kornn, som myntten nu slas, at hand forthy myntter hannum samme siølf i rund mynt strax met thet allerførste, førre end stempelenn bliffuer forwandlet.

Natleger.

106

Nu paa tiisdagen fran Kjøpnehaffn tiil Roskilde en nat. Paa onsdag tiil Ringsted. Paa torsdag tiil Soor. Paa fredag tiil Korsøør.

Tiil Korsøør, Nyborg, Skelskøør och Kyrtemvnde om ferger.

* Iachim Ramyen och Iachim Bernekob pasbordt.

* Iunker Villichen, Dideric van Grolle och Iørgen Skemmell met theris iij fennell knecthe, att pasze-[re] egemell Laalandt, themelig wnderholding.

* Vendtzell Bydell vnd Kønøw Quitzow pasbordt att trecke egemell landett.

* Hans Skotte pasbord att hentthe nogle øxne i Word-

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I, 16—17.

berg, att k. Mats. vndersotthe giiffue frii vnderholding och tilhjelpe, att øxne komme fram.

* *Her Gude*¹⁾ *Galle, Forleningsbrev. (3 August²).*

* *Erick Vgerup, Stadfæstelsesbrev. (3 August³).*

* *Erick Vgerup, Forleningsbrev. (3 August⁴).*

* *Hans Myntemesther, Forleningsbrev. (3 August⁴).*

107 b

* xxvii perszoner och iij heste.

Her Henrick Roszenkrantz en quitantze paa iij løditi marck och j lod sølff och en gulden kalck och et korelbond met fem sølff sthene. Rel. Lauris sølffuer paep⁵⁾.

Item breffue tiill alle køpsteder offuer alt riiget, at koninglige Maiestadt haffuer giffuit the lubeske och wendiske stæder frii for sise aff tysktøøll indtill S. Oluffs dag nest komendis [29 Juni].

* Palle Spliitt i Myenstrop beffalling till her Offue Lunge. her Magens Bille, Swend Perszenn i Ørwm, Terkill Perszenn i Føwlinge, nobiles, Seffren Gødtzenn i Rask, Peder Iepszenn i Tørringe. Beretther, att sandemendt haffue giordt wrett marckeskell mellom Myenstrop marck och Giwskod marck, mellom Myenstrop marck och Kollemorthen marck, mellom Myenstrop marck och Wongge marck, att thesze gode mendt ride ther paa och gøre rett marckeskell, om ther icke er rett marckeskell.

* Henningk Smelingk it pasbort.

108

* En bonde, boendis i Naffuelsty, kallis⁶⁾, som [wor i rette steffnd⁷⁾] och skulde haffde møtte i rette paa Nykiøping for nogen tyff sag for nogen swin, som han skulde haffde stollit, och ey møtte i rette och ther for bleff dømpit tiill tyffs, tha haffuer nu ko. Mt. ex speciali gratia vnt och giffuit hannom were frii, quit och angerløss for then sag och ey ther for ythermere deles eller skattis i noget maade, dog saa at Iørgen van der Wisk schal beholle, hues han haffuer vpborit aff hannom, vden hans iord godz och hans hustrues del och anpart

1) der har først staaet Oluff.

2) Norske Rigsregistranter, I, 37. I Tegnelsebogen Fol. 107 findes tillige et overstreget Udkast.

3) Norske Rigsregistranter, I, 37.

4) Norske Rigsregistranter, I, 38.

5) smilgn. 4 August, S. 329.

6) aaben Plads.

7) overstreget.

i hues han haffuer vporit aff thennom, thet schall han haffue eghen och ey haffue thet forbrot i noger made etc. Thii forbiude wii etc. Rel. Her Iahan Oxe.

Fru Anne, Her Oluff Galdes Efterleverske, Følgebrev.¹⁾

* Lydke Kock beskermelsze breff in generali forma.

* Et breff tiil burgimester och raad i Riipe, at for^{ne} Lydke Kock haffuer beret for myn herre, at Laurits Søffrinszenn, borger i Riipe, er hannom nogen pendinge plygtig och icke wil betalle hannom, och han ey motte nyde myn herris scrifuelsze got at, then han nu siist haffde till thennom etc.

Frue Anne Ericksdotter, Laurits Hanszens effther- 108 b
leuerske, en befaling tiil her Knudt Rud, Erick Daa, Nis Marquordszenn och Iachim Beck, at hun haffuer tilthal til Iens Iørgenszenn i Egeløg, for at han haffuer indfarit i hindis enmarck och ther slagit, forgiord och ilde handit hindis tymmermand och burtagit hindis wogn och heste emod ret etc.; ther tiil met troffuer hinne, saa hun ey tørrf were hiem i hindis høist och tage hindis sag ware. At the kalle samme sag for thennom och høre thend i rette for thennom skyllendis thennom at met rette.

* Eadem et beskermelsze breff.

* Henrick Røstemester et pasbort met wogne och ferge offuer fergesteder, saa mange som han behoff haffuer.

* Her Hans Iacobsszenn ett protectorium in communi forma.

* Her Henrick Roszenkrants breff att lade eet skiib met kalk och lecther.

Ransneffninge i Kærre herritt, att the giorde itt tow emellom biscop Stygge oc Axell Gøye, oc siiden haffde biscop Stygge stenffd thennom for seg oc bygdemend, oc the domere icke kwnde fordragis, meden vore partiske i domen; thii haffuer kong. Mt. wpsatt same sag, tiill saa lenge myn herris nade self komer, oc ind for myn herre eller andre gode mend, som vii ther

* Thomes Guldsmedt, Diriick Vittlæng en for- 109
scriff till kongen aff Suerige, att [her²⁾] Oghe Clauszenn er thennom mange pendinge skiildig.

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I 31, (her, vistnok urigtigt, henført til Novbr. 1531).

²⁾ overstrøget.

* Her Holger Wlffstandt, Forleningsbrev. (5 August. Se S. 330).

* Her Trude, Forleningsbrev. (5 August. Se S. 330).

* Niels Brock, Forleningsbrev. (9 August. Se S. 331).

110¹⁾ * Eriick Krumdiige en befaling tiil bispen aff Ros-
110 b kilde, at ther er trette emellom hannom och Mette, som er
Søffrin Ielingbos hustrue, for en gord, som Søffrin Ielingbo
haffuer kiøfft och sielf vpbygd her i Kiøpnehaffn paa Øster-
gade, som han ether sielf ythermere berette kan. At han
steffner for^{ne} Erick oc Mettis rette lageuerge i rette for seg och
ther vdlegger och vdtuise for^{ne} Eriick Krumdig hues del och
anpart, som for^{ne} Søffrin Ielingbo tilkomer i samme huss oc gord.

* Et breff tiil borgerne i Wedle, at the skulle føre
sandetolden aff Westerherrit tiill Gottorp paa et skiib, som
kand bere trysindetyuge tusinde fisk, och ath thii skicke samme
fisk met et wisse budt fram, saa then icke bliffuer forderrit,
och giffue Eriick Krumdige en quitantze paa hues fisk, som the
saa aff hannom anammendis worde.

* Robecks mølle vti Hindzegaffuell len then haffuer Iens
Hansszenn, en borger vti Medelfar, at nar han dødt er, tha
schall canceller beholle ther tiill slottet, oc icke schall ther
fran forlenis.

Om the borgemestere

111 * Burgemestere oc raadt breff her i Kjøpnehaff, at the
mwe beholle graabrødre closter gordt oc haffue, som thet nu
befwnditt er, tiill hospitalles oc the siuge folks vpholdelse heri
byen met kyrkegordt.

* Her Prebern beffalling tiil Iep Friis, Iens Huasz,
Magens Løuenbalk, Tames Tameszenn tiil Vlderupgord. Haffuer
berett, att eygere i Høwsløff sogn i Fiensherritt haffuer laditt
rebe Howsløff marck, och haffuer ladett heden rebe alle thet
kendtz iord, som ligger ofwer all Howsløff marck tiill Bruedall,
och Bruedall inggen vederlag igen, att the grandske och forfare.

* Niels Styremandt pasbord, att hand haffuer tientt
trolig paa Miichell, och thermet fare hiem.

112²⁾ * Swend Harilsszenn en misziue tiil her Henric
Roszenkrants [och] borgemestere och raad i Visbi, att hannom

¹⁾ Fol. 109 b er ubeskrivet.

²⁾ Fol. 111 b er ubeskrivet.

er fallen nogell arff till effther hans forelderne, atthi hiel[p]e saa mǔget som rett, att han kand faa same arff.

* *Iuer Ienszenn, Forleningsbrev (28 August¹).*

* Idem fylge breff.

* *Her Clawes Bilde, Kongebrev².*

112 b

* Her Truedt Gregerszenn, her Holgerdt Gregerszenn, abbeden i Aas closther oc Peder Styrlle, at Anders Hanszenn, slotsfoget paa Ellitzborg, haffuer ladit berette, at hand haffuer tiltalt tiill Ariild Griis for noget godts, som hand siiger sig at haffue rett till etc., at the forsambles och skilye thennom ath met rette etc.

* Her Iehan Rantzou breff tiill euig tiid paa en gordt 113 i Wisby paa Gottland, kallendis Fredhes gordt, som Søffrin Norby tilhǔrer.

* Skyen oc Skydesǔszell.

* Her Iohann Wrne befalings breff till Eyler Rǔnnouff, Niels Marquortszenn, Emmicke Otszenn, Erick Daa, Ioachim Beck oc Hans Willomszenn, at the paa beleilig tiid forsamles oc ridhe tiill Tostrop atgrantske oc forfare om then trette oc klage, som er emellom for^{ne} her Iohan Wrnes tienere i Tostrop oc her Hans Bilde om nogenn ioerdt, som her Hans Bilde will haffue j ǔrte korn for aff her Iohan Vrnes tienere, om hand ther till rett haffuer eller ey, oc giffue bescriffuit etc.

* Ioen van Nidewisz mett syn broder itt pasbord met en vogn ind i forstendome.

* Frue Anne, her Iohan Vrnes, liiffs breff paa en gordt i Viberup paa Amage, som Søffrin vti boer, dog att all wiss renthe, ther aff gaar, schall hwn lade yde tiill Kǔpenhaffn slot.

* Her Anders Ericszenn forscriffit till electus i 113 b Lundh.

* *Niels Klausszen, Lagmandsbrev³.*

* Et breff till Skone till hwert leenn, at alle knǔlle 114 mǔller skall vpbydis vdi Skone, Hallandt, vndhertaghen Berig-herrit oc Asboherrit.

* Pedher Giǔsszenn i Strelundh haffuer verit oc klagith

1) smlgn. Norske Rigsregistranter, I, 39.

2) Norske Rigsregistranter, I, 36—37.

3) Norske Rigsregistranter, I, 39.

for ko. Mat., at Pedher Ebbisszenn gjør hannom hyndher, tretthe oc forffangh paa for^{ne} Strelundh gardh, szom haffuer legit tiil kronen aff arildz tiid, oc sigher, at samme gard skulle komme seg oc syne metarffuingh tiil, oc wille doch icke føris wti retthe for oss eller andre the gode mend, szom wii haffue tiiltroedt oc beffalitt atfforhøre oc wdgranske leylighedh om samme sag, syn atkome oc reth, gammell hoffuitbreff paa same gard, szom han haffuer paaskoth, at hans farssøsther skulle wti were haffue, oc haffuer for^{ne} Pedher Giøsszenn oc oss elsk. her Magnus Bildhe etc. paa wor oc kronens wegne offthe eskit oc kallit samme hoffuit breff wti retthe, oc han thet icke framfförd haffuer etc. Tha effther sligh leylighet haffuer wii aff wor søndherlige g. oc n. wndh oc tiilladit oc etc., at for^{ne} Pedher Giøsszenn maa oc skulle haffue, nide, bruge oc beholle same for^{ne} Strelundh gard met all syn retthe tiillegilsze oc then tiil oss oc kronen atligge, tiil szaa lenge at for^{ne} Pedher

114 b Ebbisszenn eller andre paa hans eller hans metarffuingis [wegne] komer met samme hoffuit breff, szom hand szaa paaskuth haffuer, for oss eller oss elsk. her Magens Giø, Erick Ericksszenn, Maghens Munck, offruerendis for^{ne} her Maghens Bilde, oc ther tha giørè sza møgit, szom log oc ret er. Thi for[biude] etc. [Rel.] Hans Emicksszenn.

Ringsted kloster och by.

115 * Eth breff tiil her Iahann Wrnne, then hollendher Suane, j^c ge[ruste?] karlle, weractige karlle, for wdhen boesmend och theris egit folck.

* Et breff tiil her Iohan Vrne, at

* Luder, som pleger at were fogit paa Falsterbode, beskermselze.

* Och Henricus Schulte et pasbordt, nar han drager tilbage egen aff Falsterbode och gemmel riiget och ind vthi førstendomet, at the fly hannom saa mange wogne, som han behoffuer.

En missiue tiil mester Anders Glob, at han fornøger Hans van Kyldenbrygh om aarit j^c marck danske arligen aff tolden eller aff andit och fier hannom et bequemt huss ther i byen aff k. Mt^s husze ther i byen, som han och hans hustrue kunde haffue theris bequeme woning vthi; om fitallig och vnderholling will k. Mt. lade met hannom sielff handele kerligen.

* Tiil her Holgerd Roszenkrants, at bispen aff 115 b
Wendsyssel haffuer beret for k. Mat., at her Holgerdt nu
welder seg tiil at lade vptage och anamme kirckernes land-
giille och anden rettighet, som kircke met rette tilkommer.
Thii vil k. Mt., at han ingthet bewore seg met nogen land-
giille eller gods, som kircken met rette tilhører.

Axell Gøye et breff paa Tysted borgeres wegne, som
Iens Huass skal vnderuise oss.

Ambrosius Bockbynder et obit breff och en missiue.

Myckell Iydhe i Landhing wti Norig eth protectorium 116
tiil seg oc sin hørstru.

Borgerne i Køge et breff, at the fattige, siuge menniske
mue haffue theris budt eblant almugen vthi thessze effther^{ne}
fire herrit, som er Steffnherrit, Fasszeherrit, Bierskoffsherrit
och Ramsøherrit, och ther begere almyssze aff almugen. Rel.
Her Mogens Goye.

Et andit breff, at borgmester haffuer werit hoss myn herre
oc berette

* Høring by i^{cx} marck for then fitalie, the schulle 116 b
wdtgøre tiil wore orlogsskiib tiill then reysze tiill Norige.

* *Her Maghens Gyøø, Livsbrev. (9 August. Se S. 331).*

* Bispen offuer Sieland ett breff.

117

* Breff tiil Nels Iepszem om natz holdt, oc att han
bestiiller att ther gørss en wey, oc wpbryder gerder paa
thenne siide Othensze oc emellom Nesby hoffuit oc Othensze,
att kongl. Mt. icke behøffuer att drage egenom Othensze at
then lange stenbro, oc at han bestiiller itt budt, som møder
hans nade paa weyen oc wisszer weyen egenom marken.

Maryne Bernnydts wti Nestwid eth protectorium in
communi forma etc.¹⁾

Hartuig Wlffeld et breff paa et husz i grabrødre
closter [i] Kolling, som hans heste nu vthi stande.

Hans Emichszenn lige sligthet breff paa thet husz,
som pleygede at were persunens i same closter.

Casper Ziidwidz et pasbort mett heste och en wogn
och offuer fergestet tiill Gottorp [?].

Her Henrick Gøye met fuldmagt paa Beritthe Kopelins
vegne i Nestued, beffalling tiil her Anders Bille, her Mats

¹⁾ bagefter er tilføjet: allan.

Ericszenn, her Oluff Roszenkrants, Knud Gyllenstierne, att hand haffuer tiltall till her Iahan Vrne, for hand fengzelett hynde och met wretthe tog hyndis godts, kleder, guldh och pendinge fra hynde, som hynde aff rett arff wor tilfallen effther hyndis fader och moder.

117 b Claus Sniddeker et pasbort.

118 * Her Andhers Bilde eth quitans paa en koberbøss, szom war indskreffuit wti hans inuentarium paa Steghe oc bleff sønderskot for fynde, oc styckene framsend tiil Kiøpnehagen.

118 b * Christopher Huitfeldh en befaling tiill her Peder Lycke, Knudt Vrne, Henning Walkendrup, Niels Biildh, at Christopher wil gøre magelag met k. Mat. met en k. Mat^s bondegord, i Krumstrup liggendis, som Oluff Olszenn i boer etc. At the ther grandske och forfare iblant Christoffers gorde och godz, at kronen fanger saa god en gord egen och fanger fyllist.

* Villiam Runge oc Hans Swort breff till her Tygge oc mester Anders om theris pendinge.

* Piter Kielbicker en forscriff till borgemester i Othensze, att the hielpe hannom saa møgit, som ret er, offuer Hans Matzen for xj lodt, han er hannom skildig.

119 * Cristoffer [Othesszens¹] Huitffeld eth breff, at han maa wdthaghe hans søsther, iomffru Anna Huitffeldt, [szom¹] aff [thennom¹] kaltis Klare, aff Klarekloster vti Odhenszøø.

Effert Skepper en missiue tiil prier i sancti Hans closter i Othensze, at myn herre giffuer hannom tilkende, att effther thi at h. n. haffuer nu mange heste vthi h. n. besolding och icke haffuer borgeley tiil thennom alle, och han ther for haffuer forscriffuit for^{ne} Effuert Skeppers heste i borgeley hoss hannom nogen stundh, och for^{ne} Euert er nu forskicket vdhen lands at reysze vthi ko. Mats. merckelige erende och werffe, thii bether myn herre hannom, at han end nu wil holde two aff samme hans heste hoss seg en maanats tid eller sex vgger, tiil myn herre kan forskicke thennom anderstidz.

Idem lige sligthet breff tiil prier aff sancti Knudt, at han anammer iiij aff same heste tiil seg vthi en maanat eller sex vgger. Rel. Fodermarsk.

* Iesper Sellandzfaa selff femthe aff vore skytter att scriffuis i borgeley i Koldinge.

¹) overstreget.

* Lagge Bragde borgeleye breff tiill Esszerom closter 119 b
met sex heste, nar Lodwick Mwnck riider ther aff.

Iep Tordzen breff tiill mester Anders Glob, att han
regner mett hannom och giffuer hannom, hues kongl. Mat.
bliffuer hannom skildiig.

Et breff tiill electus aff Fyen om en ganger.

Och tiill Niels Ipszenn, att hand betaler

* K. Mat. haffuer giiffuitt Knud Gyllenstierne j stortt
træhusz mett steen och tember, saa hand maa thet nedderbryde
och bortføre¹⁾ huort hannom løster, aff graabrødre kloster i
Nykøbing paa Falster.

Om Tord Rodtz leen.

120

* Ett breff tiil mester Anders Glob om the øxne, han
loffuitt att forskicke hiidt, att han forskicker them vfortøffuit.

Peder Vilatszen

Abbeden aff Sore

* Hans Friis befallings breff tiill Iørgen Henningszenn,
Niels Iepszenn, Michels Perszenn och Iep Vnckerszenn, borge-
mestere i Ottensze, tiill fru Margrette, Claus Vrnis effther-
leffuerske, at Claus vor hannom skyldig xliij marck for klede
och saardug. Steffne thennom fore och skyllie thennom att
mett retthe.

* Erich Perszenn och Hans Ericpszenn, hans søn,
protectorium in communi forma.

* Søffrin Mwnd beffaling tiill her Axel Bragde, Erick 120 b
Baner, her Oluff Roszenkrans, Niels Ienszenn tiill Brodskou,
Iuer Thomesszenn til Palsgordt oc Aruit Wlfstand, att han
haffuer berett, hurledis Kyrstine Poels ihuell slog hans moder,
hustru Botiildt, oc att the grandske oc forfare epter beggis
theris bewisninger, om for^{ne} Kyrstine Poels slog hans moder
ihiel erlige eller ey, oc thesligest att Poell Søffrinszenn haffuer
giffuett en log, saa att han icke gjorde then gerninge emodt
szandemands tow, att the ther fore steffne Ies Albretzen, herris-
fogitt i Worde herritt, for thennom, grandske oc forfare, om
han skelligen oc retteligen haffuer fwnditt Poell Søffrinszenn
tiill low, siiden for^{ne} hustru Boels dødt wor liust oc kierdt
tiill herristing oc landzting, oc endeligen dømme oc siige ther
paa, om for^{ne} Poel Søffrinszenn bør att ware aldelis orszage

¹⁾ ovenover er tilskrevet: i syn byg (?).

for then szag eller bør att nyde oc wndgilde then samme dom oc rett, hustruen offuer gaar for then szag.

— — — — —¹⁾

Befalling ad eosdem, att Nis Hollenszen ladit beretthe, att hand haffuer tiltall till kircke werge tiill sancti Ieps kircke i Horszens for en gaard, som gamble Nis Hollenszenn gaff till samme sancti Ieps kircke for en daglig mesze att skulle holdis, och samme mesze i lang tiid icke holdt er.

Sammeledis haffuer

121 * *Eske Bille, Brev at overgive Othe Stigszen Brandskatten²⁾.*

* Othe Stigszen ett almyndige søbreff till Bergen och hiid egen³⁾.

* Her Iahan Wrne ett breff, att hand flyer Otthe Stigszen en god, stor bod att segle till Bergen met; thet ligger myn herre magt paa²⁾.

* *Eske Bille, Hr. Vincents og Hr. Niels Lycke, Brev, at de med det første afskedige det unødvendige Folk²⁾.*

* Item sligt ett breff till her Truede och her Claues Bille²⁾

121 b * *Eske Bille, Kvittans. 29 Juli 1532²⁾.*

122 Biispen aff Fyen ett breff och hans moder.

Her Tyge Krabbe ett breff.

Pouell Karleboe i Elby haffuer berett, att hand met hans stalbrødre, sandemend i Nørreherritt i Mors, haffuer giort markeskell emellom Elby och Galtrop marcke, och ridemendt siden haffuer riidett mar[c]keshell emellom for^{ne} marcke emodh thet markeskell, for^{ne} sandemend giordt haffuer. Befalling till tesze effther^{ne}: biscop Stygge, Iesper Tordszen, Bagge Griis, Niels Griis, Seffren Høg, Magens Munck, Lasz Skeell, mester Iacob, prier i Duebrødre, Per Swenezsenn i Hesselberg, Brun Ienszenn, borgemester i Nykøbing, och Cristiern Perszenn, borgemester ther samestedt, Swen Anderszenn i Solberge, in presentia Ioannis Huas och Nis Bonde ibid., att the kalle for thennom bode sandemenndt och ridemendt och hører, huilke aff thennom ther rettete mar[c]keshell giordt haffue, och giiffuer bescriffuett.

122 b Knud Olszen, Henric Skomager

* Her Offue Lunge beffaling tiill mester Oluff Mwnc, mester Iuer Iull, prouest, Henrick Stampe, Hanns Mwnc, Iens

¹⁾ en halv Linje, som er ulæselig.

²⁾ Norske Rigsregistranter, I, 37.

³⁾ Norske Rigsregistranter, I, 40.

Iull oc Peder Iull i Holgordt, att han haffuer berett oc keridt, att ther er icke rett markeskell emellom Asszersbølle marck oc Swrhaffue marck; att the mett allerførste gøre rett markeskell, att the grandske oc forfare nogen eyendom, for^{ne} her Offue mett rette tiillhører vti for^{ne} Swrhaffue mark oc Gerdrup mark.

Item ett protectorium tiill frue Mette aff Nebbe oc hindes søn Claus Limbeck oc alle theris tienere oc godz.

Her Offue en beffaling tiill her Mogens Bilde, Iøren Skougordt, Erick Skram tiill Hastrup, Henrick Vind, Peder Iull, nobiles, Lass Eyesszenn, herrisfogitt i Tørill herritt, att her Offue haffuer berett, att eyermend i Starup wille siige 123 thennow offuer gamelt marckeskell, som biscop Hartwig aff Riipe mett bygdemend haffuer giffuit dom paa, oc ind i Frøsted mark met vrette, som han siiger. Att the ther for riide ther paa oc forfare leiligheden, oc sette ther stabell oc sten epter logen epter the gamble breff oc bewisninge, som i rette førdis, oc som skell haffuer warit aff arildt tiidt.

Et breff till her Gregers, att han giiffuer seg hiid met 123 b thett første met allt thett sølff, hand haffwer wppeboritt i Skottborg leen, och klare register. .Rel. Claus Daa.

* Breff tiill the fire[?] att myn herre haffuer her ingen hoss seg etc.

* Ett fuldmagts breff tiill the fire[?]

* En leyde tiill Clemitt Anderszenn oc hans mett-følgere wtii siitt behold egen.

* En stadfestelsze.

Ett breff tiill landzting oc tiill alle lensmend.

Ett breff besønderliig tiill her Mogens oc saa om hertig Hanns.

* iij forscriffter tiill the abbether i Ømcløster, Allinge oc Worde cløster.

Bispen aff Sieland Simonis et Iude dag [28 Oktbr.] 124
[Breff till Oluff Hammer¹⁾].

* En missiue till her Mogens Gøye, att k. M. haffuer giiffuett Oluff Hammer en aff the middelste klocker, ther stander i sancte Karine gaardt i Aars. Rel. Henrick Hack.

¹⁾ overstrøget.

124 b Breff till alle lensmendt, athi icke tilstede then ene offwerfalter eller tager fran then anden i theris leen wden dom och rett:

* Bispen aff Riipe	* Fru Karine, Her Henrick
* Her Prebern	Knudtzens
* Magens Munck	* Anders Biørnszen
* Peder Ebbeszenn	* Iens Hwasz
* Claues Daa	* Her Peder Lycke
* Erich Krumedige	* Iep Friis
* Her Magens Bille	* Her Holgerd Roszenkrants
* Bispen af Aars	* Cristoffer Roszenkrants
* Her Magens Gøye	* Magens Loffwenbalk
* Erich Ericszen	* Axell Gøye.

125 * Bispen aff Wendtzsyszell, then [wn]gge [och then gamble¹].

* Claues Daa, ett iact breff.

Breff till Iahan Vrne om then Enckhuszer mandt.

Om kirckekorn till her Iahan, att aname pendinge paa mønthen i Malmø att løne boddzmen met och slotz folk.

Breff till her Anders Bille och mester Anders Glob om erchebiscopem.

Breff till møntemesteren i Malmø, att hand antworder her Iahan Vrne i^m marck danske²) aff mønthen tiill hielp, som hand kand betale k. M. boddzmen met och folkett ther paa slottett.

125 b Hans Matszen, skipper paa Griben, fordelse breff till Køffnehaffn self elløffthe mett frii ferge offwer ffergestederne. Rel. Hans Fle[n]sborg.

* Hans Roszmer pasbord ind i Sielandt och hiid tilbage igen.

* Ett breff³) till tolderer i Helsingør, att hand antworder Hans Roszmer all tolden, som hand haffwer oppeboret ther for Helsingør och anammer hans quitantze ther paa igen.

* Item en misziue till borgemestere, raad och byfogitt i Helsingør, athi ære Hans Roszmer bistantig och behielpelig i the ærende, k. M. hannom befallt haffwer, om hand thennom tilsier.

¹) overstregtet.

²) der har .ørst staaet: saa mange pendinge.

³) ovenover er tilskrevet: misziue.

* Item sameledis slict ett misziue till her Iahan Vrne.
Dns. rex per se.

En misziue tiill Eyler Rønnow. 126

Niels Gladt itt breff om thet godz i Asszens.

Iens Gensty en misziue, att kongl. Mt. haffuer forlent her Mogens Gøye mett Ringcloster, att hand lader her Mogens thet følge, nar han thet begerer, met hues inuentarium, ther canceler ther anammede oc han bør ther at lade.

Iens Cristiernsszenn ett beskermelsze breff in comuni forma.

Mester Cristiern Perszenn protectorium, at han maa boo vti Malmø oc nære oc bierge seg aff prenterii oc ware kongl. Mt. hwld oc troe.

Peder Brockehussze, Livsbrev (5 August¹).

Peder Brockehussze, Livsbrev². 126 b

Iens Huass borgeleye vti Viskøll.

Her Henrich Hanszen

Elsze Bang wtii Asszens oc hendes mettarffuinge haffue laditt beritt, att ther er trette emellom thennom oc Hans Lang, borger ther sammesteds, om Naxstrup marck, oc beritt, att then schall icke ware loglig rafft, som thet seg bør epter logen. Thii befaller k. Mt. her Peder Lycke, Jørgen Quitzou, Anders Ienvolszenn, Niels Iepszenn

1532

127

Søndagen post Dionisii episc. [13 Oktbr.]

I esper Das breff datum quando venit.

Iwer Tomeszen borgeley breff till Westerwig.

En misziue till her Iohan Vrne, att som han er begerinde, [wii] will scriffue her Peder Lycke tiill, att han vill saae rug tiill Rudgordt, oc thesligist att han haffuer forfaritt, att Iøren Henigszenn fick følgebreff tiill tienerne, som ligge tiill Rudgordt, siiden atii haffde fangett kongl. Mts. følge breff etc., tha giffuer kongl. Mt. her Iohann tiill kiende, att ther h. n. drog aff Køpnehaffn oc kom till Nesby hoffuitt, tha kom ther Iøren Henigszenn oc beclagede, att her Peder Lycke haffde ladit lest wortt breff tiill Skoubyherritz ting, oc ther for ville

¹) Norske Rigsregistrarer, I, 38.

²) Norske Rigsregistrarer, I, 40.

tienene engtet sware hannom fore, oc gaff tiill kiende for oss oc nogre wortt elsk. D. r. r. oc fandt seg att ware beswaritt oc skee wrett, att hand schulle skyllies wedt gorden oc lennett, som han haffde i pant, førre en hand finge syne pendinge oc betaling. Tha epter slig leilighet gaffue wii hannom egen wortt følge breff, oc fick han dog ingen ander breff ther paa; oc tha kwnde wii icke andett threr om gøre, thii wortt elsk. D. r. raadzs raad, som ther tiillstede wor, wnderwiiste oss. att hannom sker wrett, wden han nyder hans pant, tiill han
 127 b fanger syne pendinge. Oc agte wii nest Gudz help [strax paa¹] foraaritt inden S. Volburgs dag at giffue oss personligen tiid ind i landitt; saa wille wii wtii alle maade wiide oc ramme etthers gaffn oc beste.

Item at han skiicker her Tygge Krabbe ett breff, som myn herre szender hannom

* Her Tygge Krabbe en quitansze paa ij^e gyllen i guld paa Helsingørss borgeres vegne.

* Per Magenszenn och hans hosfru.

Abbet Anders en missiue.

* Aruidt Wulffstand och Byrghe Trolle breff tiill mester Anders Glob, att hand regner mett thennom paa then norske reygsze och om theris sold, och betaler thennom, huad the wdlagd haffue bode fførre och sidenn.

128 * *Aruidt Wulffstand, Forleningsbrev. (26 Oktober. Se S: 336).*

Iens Bragde fick borgeleye tiill Herriswodt closter att S. Morthens dag [11 Novbr.] tiill sex heste.

128 b Itth breff tiill Michell Staalldtsuennndt, att kongl. Mt. haffuer vntt och giffuitt mestter Iohann Ffriiss ij aff the vnge øyg, k. Mt. haffuer gangendis oppaa Sprouge, att naar mestter Iohann lader hannom therom tiillsziige, thet hanndt tha anttuorder enttenn hannom eller hannss visse budt samme ij øyg paa hannss wegne. Rel. Anders Røllick.

Ith breff tiill mestter Christiernn Huiidt, att hanndt siidder offuer regennscab mett forscreffne Michell Staalldtsuennndt och hannom szaa bethaler, huess min herre hannom skyllidig bliffuer.

Itth breff tiill Iyrgenn Quitsszou, szaa att Michell

¹⁾ overstregt.

Stalldsuenndt haffuer ladett berette for kongl. Mtt., att samme Iyrgenn Henningsszenn haffuer anckerye och wrede tiill hannom, och giffuer hannom skyldt, att hanndt schulle haffue giffuit kongl. Mt. tiillkennde, szaa att Iyrgenn Quitzszou schulle haffue forhuggett Konge skoug, huilket daag ingthet er, och att Iyrgenn Henningsszenn ther fore lader hannom were vffeydett.

Samme Michell Staalduendt itt fardels breff paa en wogenn till Eskebjergi. (27 Oktober. Se S. 439).

Oluff Hammer, mdxxxij løffuerdagen epter Martini 129 [16 Novbr.]

* Iens Cristersszenn, borger i Ringkøping, paa syne egne oc hans mettarffuinges vegne en beffaling tiill bispen aff Viborg, her Mogens Gøie, Erick Baner, Iens Huass, Iep Friis oc Niels Ienszenn, Peder Ebbisszenn, Iohan Bagge, att mester Iuer haffuer epter en beffaling, som kongl. Mt. haffuer wndt hannom

Ett lugtt breff till Iens Huass, att han epter thenne beffaling, som thessze gode mend nu fangett haffue, oc epter thii att then dom, som tilforn aff sagt er, icke lyder andet en tiill bether bewising, att han forhandler thet saa, att karllen bliffuer liggendis paa steylen, tiill szagen haffuer weritt i rette.

* Anne, Niels Ienszenns epherlewerske i Ringkøping, ett protectorium.

* En misiue tiill her Swend om the sogne kyrker, ther liigge tiill Vesterwiig closter, att ther predickes Gudz ordt.

* Prior vti helligesthus i Randers oc prior vti 129 b sancti Hansze closter i Horszens breff, att epter som the haffue laditt berett, att noger haffuer fordistitt thennom tiill att tage veldelig vden dom oc rett noger gorde oc godz fra for^{ne} clostre, oc kongl. Mt. haffuer tiilforn ladett h. n. breff wdtgaa tiill landzting oc alle lensmænd i Nørre Iuttland, att ingen schulle saa veldeligen tage then ene fran then anden, thii forbiuder kongl. Mt. alle, ehuo the helst ære, att tage eller veldelige tage lade nogett godz fran for^{ne} closter wti noger maade, oc huem som kender seg nogen rett ther tiill, tha thalle seg ther om epter logen oc vinde thet mett rettergang, oc thesligist huilke som haffue tagitt thennom sliigt

godz tiill, att the thet altingist ære wbeuarede oc thalle seg ther om ep̄ter logen.

* Her Iens Nielszenn, forstander wti hellig[gest]huss vti Randers, protectorium cum vxore et liberis.

Hr. Iens Nielszenn, Brev paa Helligesthus i Randers. (16 Novbr. Se S. 337).

130 *Hr. Magens Gøye, Ejendomsbrev. (16 Novbr. Se S. 336).*

* Item ett lugtt breff till her Mogens Gøie, lydendis, att hurledis the bode priere, som forscreffuit stor, beclager thennom, att thet godz, som thennom er, att etc. att her Mogens will tage samme for^{ne} closters godz vti forsuar, tiill saa lenge hans n. komer selff personligen thiid ind wtii landett, oc wii mett wortt r[aad] gøre ther en ander skickelsze paa.

* Christiern Hardbo beffaling tiill bispen aff Viborg, Erick Banner, Iens Huass, Iep Friis, Niels Ienszenn tiill Brodskou, Peder Ebbiszenn oc Iohan Bagge, att her Prittbjørn haffuer mett vrette, som han mener, satt dele paa noger hans tienere oc vgedagsmend i Rindz herritt vti Hwam by oc sogen for kongeskatt.

130 b * Her Swend, prouest i Vesterwig, beffaling tiill bispen aff Viborg, Erick Banner, Iens Huass, Peder Ebbiszenn, Anders Skeell tiill Hegnett oc Iohan Baggii, att her Swend haffuer ladett berett fore oss, hurledis att han nogen tiid siiden haffuer vdwist thuenne bønder, Thomes Griiss oc¹⁾ aff two aff closters gorde, for att the haffue standit egen mett theris landgiille oc forseditt gordene oc ander skuldinge, som han haffuer tiill thennom, oc the haffue warit hoss kongl. Mt. oc berett, att han haffuer viist thennom vdt met vrette, att the ther fore kalle thennom for met beggis theris bewisninge oc hører thennom the szager emellom, om han haffuer thennom loglige wdtwist eller [ey].

Mester Morten Buszertt breff tiill her Tygge, att han lader bryde mer aff then sten, som han lodt bryde i fiordt, ep̄ter som mester Morten hannom wnderwiszendis worder.

131 Tiill her Iehan Vr̄ne, att han lader bryde j^c lest Szalt-holms kalk, ep̄ter som mester Morten hannom foregiffuendis vorder, oc lade bryde aff Steuffns klint.

Breff tiill Peder Godicke oc Hans Knudzen.

¹⁾ aaben Plads.

Niels Ieger, att han lader slaa tiill myn herris behoff saa mange stycke iern epter thet fanswn oc skickelse, som han hannom mwster aff skiickendis worde, oc skiicke hannom thennom tiill Slangerup, nar the ære slaaedt.

Feder Skram, Brev¹⁾.

* Anders Skomager och Knudt Perszenn, som ere ^{181 b} oldermennd och skorsmend tiil wor frue kompany i Horszens²⁾, en stadfestelsze paa en lagheffd, lydendis paa wor frue company.

Sameledis borgemester och raadt en stadfestelsze paa et breff paa two gorde, sañcti Ibs kircke ther sammstedz anrørindis, som Niels Hollenszenn och Ostridh Swder, borgere ther sammstedz, giffuit haffuer tiil same kircke.

Las Ienszenn, borgemester ibid., en stadfestelsze paa et breff, som han haffuer paa two gorde ibid.

Las Ienszen, borgemester, en befaling til her Mogens Gøye, Erick Erickszenn, Otte Gyllenstiern, Erick Stygge tiil Mattrop om trette, som er emellom for^{ne} Las Ienszenn och Søffrin Lasszenn i Horszenns for et hus och iord, som han sielff ythermere berette kan.

* Henning Lauerszenn, borger i Stege, en befaling tiill her Anders Bille, her Henrick Gøye, Claus Wlffeldh tiill Elmelundh och borgemester och raadt i Stege for nogen trette, som emellom hannom och en borger i Swinborg. kalles Claus Paringh, er om et skiiff och godz och anden trette, som the haffue tiill then anden etc.

Hans Lauriszenn, borger i Rudkiøping, en steffning offuer Iesper Skreder, borgemester ibid., for en wretferdug dom som han haffuer dømpet hannom paa, at møde tiil første almyndig herre dag.

Idem

* Her Mogens Gyllenstjerne breff tiill frue Sophie, att hwn haffwer wpladt the pendinge etc., oc hwn holder hannom myn herris quitantze oc breffue fore, som hwn haffuer.

Walebierg sogn

* Ingelstede heerrismend, krone tienere bønder haffue byggt en vedermølle paa theris egen grwnd, oc thennom skeer

132

¹⁾ Norske Rigsgesandter, I, 40. (17 Novbr. 1532).

²⁾ der har først staaet: borgemester och raadt i Randers.

hinder ther paa. Thii haffuer kongl. Mt. wndt oc tilladit, att then maa bliffue ther standendis. Thii forbiuder etc.

Breff tiill bispen aff Roskilde, abbeten aff Szore, her Anders Biilde, her Oluff Roszenkrans, att the ville samtycke etc., att Ioachim Hogstetter

* Item breff tiill Hans Bynder, Hans Hwnd, [Hans Bynder sex hundrit marck¹], oc Hans Hwnd iije marck, att the fornøge Iørgen Kock for^{ne} pendinge etc.

[Her¹] mester Offwe Sparre, degen vti Lund, om mester Cristierns ærinde, att then tidt Søffrin Norby kom i Skone, tha beffallede han hannom

132 b Lauritz Hanszenn, borger i Nagskou, haffuer beret for myn herre, huorledis at han nogen tiidt siden forleden kom for skade och ehiell slog en hans metborgere ther sammesteds, kalles Morthen Seys, och ther for er sworn fridløs, och haffuer aldels bødt ther for emod then dødis slegtinge och wenner. Thi haffuer k. Mt. ex speciali gratia, saa och for same mands armoed och Gud[s] skyld giffuit hannom hans friid eghen.

133 Her Mogens Biilde en befaling tiill Claus Albertzenn i Damsgord, Henrick Wyndt i Rønshaffwe, Peder Christiernszenn i Stubdrop, nobiles, Nis Iørgenszenn, borgemester i Kolding, Chrestiern Perszenn, byfogit ibid., Nis Mortenszenn i Hielmdrop, Iep Tuleszenn i Dollerop, Nis Michelszenn i Pedstedt, herritzfogether, at the steffne the mange twiiffuelsom lowge i rette for thennom, som vdtgiffne er i Kollinge leen, huilcke aff thennom som retferduge ere och bør wedt magt at bliffue, eller huilke som findis falske at were, endeligen forfarindis och dømendis ther om, och giffue thet fran thennom bescreffuit etc.

* Her Kall Ericszenn paa Winstop i Swerig steffner Knudt Lauerszenn paa Tommerup, paa syn moders [wegne], frue Anne Karls dotter, her Erick Ericszens ephtherleuerske, for nogen gaadz och gorde, liggendis i Kwling i Wesby sogen, som for^{ne} hans moder er rette arffwe tiill ephther hindis moders søster dotter, som han holler hinde for emod hindis mynde²).

Idem steffner Knudt Lauriszenn paa hans moders

¹) overstreget.

²) tilføjet er, men senere overstreget: En sede gord i Kwlinge, kallis Towlycke.

wegne for en gord, kallis Gwntorp, som han holder hinde for emodt hindis mynde.

Idem steffner her Hans, sogneprest tiill Wesby kyrcke, och Bent, degene ther sammestetz, for et breff, som the haffue vdtgiffuit paa hindis wegne, huilket hun mener icke saa at were screffuit, som hun thennom befallit haffde.

1532 circa Martini.

135¹⁾

Borgeleyer i Iuttland.

Harttuig Wulffeldt paa Koldinge vj heste
 Eschiil Gøye paa Riiperhuss iiij heste
 Albregt Gøye vtii Emcloster iiij heste
 Iuer Thomesszenn ij heste i Alljngcloster, ij i Emcloster
 Item the two heste, som pleye att staa vtii Twilwm closter,
 thennom haffuer kongl. Mt. fordragett frue Sophie for her lehan
 Rantzous bøn skiildt paa itt aar at gøre.

Item Christiern Skram i Esszenbeck iiij heste
 Iens Huass vti Viskølle vj heste
 Vesterwiig
 Skiue giue jc marck for ij heste.

Fyen.

Peder Brockenhuss i Holmcloster iiij heste
 Verner Persberger [paa] Rudgordt ij heste
 Iwer Krabbe paa Tranneker iiij heste.

Sieland.

135 b

Greffuen aff Mandzfeldt vtii Andworskou viij heste
 Siuerdt Swyn vti Szore iiij heste
 oc Ewertt Skepping iiij heste ibid.
 Lodwiig Mwnck, Esszerom sex heste, oc Lage Bragde haffuer
 breff att faa thet efter hannom, ner han ther vdt riider.
 Årffwedt Wulffstand i Ringstedt sex heste
 Hans Lycke i Skoucloster iiij heste
 Peder Hanszenn i Ebbelholt iij heste
 Franciscus Heroldt vti Knarderup iij heste
 Bent Biille paa Skioldenes iiij heste
 Claus Briiske paa Stege iiij heste
 Drage wtii Halstede iij heste
 Peder Skram oc) theris viij heste staa paa Aalleholm.
 Cristoffer Otzen)
 Laghe Bragde ligger mett sex heste paa Nykøping oc Hans
 Vrne mett iiij heste.

¹⁾ Fol. 133 b til 135 ere ubeskrevne.

136

Skonne.

Iens Brae haffuer breff att komme ind vti Herriswadt Martini.

136 b Breff om kyrkekornett tiill her Peder Lycke oc Niss Iepszenn.

Tiill the samme bode om the øxne, som meſter Anders Glob ſkiicker myn herre, at strax som the komme tiill thennom, at the ſkiicke thennom hiidt mett gode karle oc saa the faa vnderholding, saa the icke forsmegtis paa vegem.

Mattis Perszenn.

137 Thette register bleff giort then tiidt, wii ſcreffue tiill alle leen om kyrke korn, anno dni. mdxxxij, ipso die S. Simonis et Iude apost. |28 Oktbr. |

Riiper stygtt.

Skotborg leen	Claus Daa
Riiper leen.....	Her Prebiørn
Hanneherrit	} Her Prebiørn
Rindtzherrit	
Lundenes leen.....	Peder Ebbeszenn
Hønneborg leen.....	} Eriick Krumdiige
Westerherrit	
Nørwongsherrit.....	Frue Elsze
Koldinge leen	Her Mogens Biilde
Skotborg herrit.....	} Bispen aff Riipe.
Harboo øør	

Aars stygt.

Støffringherrit.....	} Bispen aff Aars
Haldherrit.....	
Otthensildherrit.....	
Hatzherrit.....	
Endelage	} Her Mogens Gøye
Skandelborg leen	
Thoruppe leen.....	
Kallø leen	Eriick Banner
Rogszøøherrit	Anders Biørn
Bygholm leen	Frue Karine.

137 b

Wiiborg stygtt.

Aaleborg leen	Axel Gøye
Fiendzherrit.....	} Iens Huass
Morss	
Lywsgordherrit.....	
Hidzherrit.....	

Gyszlomherrit	Her Peder Lycke
Hindstedtherrit	Eriick Banner
Skiffue leen	Iep Ffriis
Nørrelwngheherrit	Her Mogens Løffuenbalck
Medelszomherrit	} Christoffer Roszenkrantz
Sønderliwngheherrit	
Wandfolckherrit	Mogens Munck.

Wendelbo stygt.

Børglomherrit	Biscop Niels
Ørwm leen	Her Holgerdt Roszenkrantz
Aastruppe leen	Her Offue Lunge

Fiw n n.

138

Nyborg leen	Her Peder Lycke
Nesbyhoffuit leen.....	Niels Iibszen
Sundzherrit	Frue Elsze
Sallingherrit	Eyler Rønnow
Rudgord leen	Iøriigen Henningszen
Hagennskou leen	Reynoldt van Hedenstrup
Hintzegauell	Her Wlffgang van Wthenhoff, canceller
Trannekier	Her Otte Krompen.

Sielland.

Kiøpnehaffn.....	Her Iahan Urne
Krogen	Her Iahan Rantzow
Harritzborg	Claus Ericszen
Holbeck	Marquordt Tydemand
Kallingborg	Her Mogens Gøye
Korszøør.....	Her Knudt Rudh
Wordingborg	Her Henrick Gøye
Skioldenes	Her Hans Bilde
Abrwmstrup	Her Oluff Roszenkrantz
Stege.....	Her Anders Biille.

Smaaland: Laaland och Falster.

Nykiøping leen	Knudt Gyllenstiern
Aaleholm leen	Jørgen van der Visk
Raffnsborg.....	Her Iahan Oxe.

Skaanne.

138 b

Helsingborg leen.....	Her Tygge Krabbe
Malmøøhus.....	Her Mogens Gyllenstiern
Falsterboo	Frue Sophie
Søllitzborg leen	Her Axel Vgerup
Wordtbierg leen	Her Trude Wlffstandt

Lyckaa leen.....	Her Mourits Oluszenn
Willentzherrit.....	Byrri Wlffstandt
Frosteherrit.....	Her Axell Bragde
Gladsaxe leen.....	Her Knudt Biille
Lageholm.....	Her Holgerdt Wlffstandt
Nesbyholm leen.....	Her electus aff Lundh
Gerdtzherrit.....	Her Iacob Trolle
Lyndholm.....	Her Mourits Sparre.

140¹⁾ Her Priitbiørn en befaling tiill Iens Huas till Kaas, Iep Friis tiill Skiffue, Niels Ienszen tiill Brodskou, her Mogens Løffuenbalck tiill Tielle, Iens Thomszen tiill Holmgord, Chrestiern Stygge tiill Randrop, nobiles, Peder Tranne och Iens Stynger, bode borgimester i Wiborg, om trette, som er emellom hannom och sandmendene i Fiendzherrit, for at the swore en hans tienner, boendis vthi Krogis gord i Fiendzherrit, som haffuer standet met hans landgille egen och forhuggen the skouge, tiill hans gord ligge, och leyet syn iord burt, quyt for then sag, och thesliigiste taget syn søn vthi husz met seg, ey for^{ne} her Prebiørn atspurdh, at the ther for steffne sandmenden for thennom, granskendis om the haffue sworn ret eller ey etc.

Chrestiern Ienszen i Fyellsøø, Nis Ienszen i Moldrop och Las Skønning i Huyding en befaling tiill her Priitbiørn, Mogens Munck, Iens Huas, Iep Friis, Niels Ienszen tiill Brodskou, Her Mogens Løffuenbalck paa Tielle, Christoffer Rosenkrantz tiill Skiærn, nobiles, Nis Anderszen i Toorup, Iens Christiernszen i Westerys, Erick Lasszen i Bæring, Peder Byggom och Christiern Ienszen i Alestrup om trette, som emellom thennom er och hustrue Marren, Pouel Byrialszens epherleuerske, i Meyring och hindis rette lageweyre, Anders Poelszen i Lund, for therjs hustrues fæderis och moderns penning, bode i løssz ør och boo pendinge, røringdis och vrøringdis godz, som skal were tilfalden epher Inggerd Poelsz, som bode i Lund, och for^{ne} Poel Byrial. Sameledis haffue the tiillthall tiil for^{ne} hustrue Marren for noget iorde godz och møller, som for^{ne} Poel Byrial skall haffue sold och panttesette thennom vlagebordhs, och mene thennom ther met at were skylt arffueswig, som the siiger och sielff ythermere berette kan.

140 b * En oben missiue tiill Peder Tranne och Iens Stynger,

¹⁾ Fol. 139 er ubeskrevet.

borgemestere i Wiborg, at frue Anne, her Priitbørns, haffuer ladit berette for k. Mt., at hindis moder och hun nu epher hinde haffuer en stoel i Sortebrødre closter i Wiborg, och nu nogen aff borgerne ther vthi byen haffue fordrystit thennom tiill at vdkaste same stoell aff kyrken, och laa then paa kerregorden. Thii bether myn herre thennom, at the strags lade samme stoell indsette vthi kyrcken egen paa thet samme stedt, som then stoedt tilforn, [och] ey gøre hinde nogen hinder paa samme sted stoell etc.

* Iens Perszenn i Vester Tørrup en befaling tiill Mogens Munck, Laurits Skinckell paa Sylkeborg, raadt, Iep Friis paa Skiiffue, Iens Huas tiill Kaass, Chrestiern Stygge tiil Randrop, lahan Bagge tiill Wiskomøø, nobiles, Peder Tranne och Iens Stinger, borgemestere i Wiborg, for nogen trette, som er mellom hannom och sandemend, som swore hannom herwercke offuer tiill landzting for then gord, han vthi sidder, met abenbarlig vret, som han mener oc sielff ythermere berette kan. Thii bether myn herre thennom, at the steffne same karll och sandemend i rette for thennom, och granske och forfare, om the haffue sworn ret eller ey, at thet giffue fran thennom bescreffuit etc.

* En missiue tiill bispen aff Riipe, at han tager andre iij godemend tiill seg och grandsker och forfarer om then trette, som er emellom en bonde i Hanherrit i Iernum om nogen iordt, som haffuer ligget tiil hans gord i hundret aar oc mere, vlast och vkierdh.

* Item et riidebreff tiill biscop Stygge, Iep Friis, Niels 141 Ienszenn tiill Brodskou och Enwold Stygge i Thwodebøll, at her Priitbørn haffuer beret for myn herre, at ther bode nogen aar siiden en bunde i Hanherrit, kallis Palli Griis, huilcken same bonde lod gøre en lageheffd emellom Slette och Thorup gord och mellom Hiortilss och Thorupgord, och offuer Skeringe och offuer Nye aa och Gammill aa, och rett skell ind tiill Orlluffgordz hede, som han ether sielff ythermere berette kand.

mdxxxij.

S. Nicolai dag [6. Decbr.]

Først breff tiill her Tygge Krabbe, att som han scriffuer 141 b kongl. Mt. till, att han haffuer forfarit, att kongen aff Suerige

ryster seg mett magt, oc befrugter, at han schulle gøre nogen infald ind i kongl. Mts. lande, oc begerer ther for, att alle hofszinder, tyske oc danske, motte forscriffues tiill Sieland paa thet [etc.], tha giffuer kongl. Mt. hannom tiilkende, att h. n. icke formoder seg, thet kongen aff Suerige schall sliigt foretage att arge ind paa hans nade oc hans nadis lande wforwaritt, oc epter thii hans n. ved seg ingen findskaff mett hannom wtii noger maade. Dog haffuer nu kongl. Mt. tiilscreffuit alle hans nadis lensmend, riddere, riddermendz mend, købstede mend, bønder oc almwe offuer alt riigitt, att the schulle siide tiill rede stedze mett theris heste, harnisk oc werge oc ware ther mett tiill rede, om nogett hasteligen paa komme aff riigens fiender, om nogen ville gøre nogitt indfald wti riigett, oc ther met affwerge riigens skade oc forderff, huilke breff h. n. szender her Tygge tiill Skone, bethendis thesligist kerligen, att her Tygge wiill haffue agtinge oc tiilswn her paa, oc att ther som han her epter spurde, thet kongen aff Suerige
 142 wille sliigt foretage, att han tha met thet aller ydeligste wiill lade giffue oss thet tiill kiende, tha wille wii tencke ther thill oc gøre hannom modstand.

Breff tiill her Tygge, att som han scriffuer kongl. Mt. tiill om the Dansker handlinger, som the hannom tiilscreffuit om then priuilegier, the finge yti thet aar, ther Gudz aar screffues mdxxiiij, som the haffue send hannom eghen, oc begere, at the motte beholle same priuilegie, epter thii hun er eldre end then andhen, oc sameledis begere then handscrifft, som theris sendebud vdgaue i Kopnehagen, tha er k. M. vel til fretz, ath the beholle same gamble priuilegie, vdgiuen anno xxiiij, dog saa at the antuorde then andhen fran thennom eghen, som the nu sidst finge, thii k. M. vil icke vnde thennom vdhen en aff same priuilegie. Sameledis maa her Tygi sende samme sendebud selffue theris handscrifft eghen, som hinde haue vdgiuet,
 142 b nar hun er fultgiord, oc at her Tygi icke sender same handscrifft til ander end same sendebud, hinde vdgaue etc.

Sameledis fick her Henrick Gøye samme tidt breff at were høitzmand vthi Sieland met her Anders Biille etc.

143 *Borgemester og Raad i Asszens, Brev paa Lundagger Mark. (7 Decbr. 1532. Se S. 341).*

Idem ett breff, att the haffwe berett, att ther ligger noger

hwmblehaffuer, kollhaffuer oc engehaffuer vden for theris by, som borgemester oc raad altiit haffue hafft wtii heffdt oc werre for^{ne} haffwer att forlee borgere, nar the bortt døde, som thennom haffde wtii leye oc forlening. Nu fordrister thennom noger tiill att szelge oc aff hende sligge for^{ne} haffuer emodt borgemesters raadt oc samticke. Tha haffuer k. M. wnd oc tilladett, att for^{ne} borgemester oc raad vti Asszens mwe oc schulle nyde oc beholle for^{ne} hwmble haffuer, kolhaffuer oc einghaffuer att bortt feste, nar the løss bliffue, som sidwone haffuer waritt aff gamell tiid etc.

Item haffue the oc berett, att sidwone haffuer waritt aff 143 b gamell tiid vti theris by, att nar nogen tog borgeskaff aff borgemester oc raad, tha pleyede the ther fore att wdtgiffue en mark danske, oc berette, att ther siider noger nu i theris by oc fortrycke thennom oc icke ville vdtgiffue for theris burgerskaff same mark pendinge. Thii bether oc biider k. Mt. alle, ehuo the helst ere, som saa siide oc fortrycke thennom, att the wdtgiffue mett aller første for^{ne} marck, saa frampt som the ville nyde theris burgeskaff.

[Hans Guldsmedt¹]

Burgemester och raad i Asszens en beffaling tiill Iøren Henigszenn, Niels Iepszenn, Peder Brock, Verner i Bispsbo, att ther er trette emellom thennom oc Knudt Olszenn oc theris mettarffwinge for en gordt, her Hans Olszenn vti bode, som the selfue ythermere berette kandt.

Hans Lunde steffner her Niels Horidt i Bardløsze for ett breff, han haffuer forhuerffuitt aff kongl. Mt. mett en wrang vnderwisning paa nogitt kalente godz, att møde till første almyngdig herredag met same breff.

[Breff till Esbern, att borgemester oc raad haffue 144 berett¹]

Iost Anderszenn en kirke presentats²).

Thomes Nielszenn i Osszembylle.

* Palle Bang en befaling tiill Per Skram tiill Wolberg, Eynoldt Iull tiill Oberig, Mogens Iull tiill Vstrop, Per Iuerszenn tiill Padberg, Niels Glambech tiill Staby, nobiles, att the gransche oc forfare, om Iep Ienszenn i Lysgordt bør att wiszes

1) overstregtet.

2) smilgn. 7 Decbr. 1532, S. 340.

vd aff syn gord, epther thii att hand icke wille bygge och forbedre same gord, att the giffue thet beschreffuitt fra etther.

Iehan Friis, Forleningsbrev (10 Decbr. 1532. Se S. 342).

Hans Lauriszen oc Peder Kleinsmedt trettede om en brøndz gang vti Bogensze, oc Niels Iepszenn oc borgemester ther sammesteds haffuer tilldømt for^{ne} Hans Lauriszenn samme brøndzgang epter wor beffaling, huilken dom kong. Mt. stadfester, forbiudendis

* Breff tiill Niels Iepszenn, att han holder kyrkekornit tilstede oc ingen thet andtworder eller forskicker fran seg, vden han fanger kongl. Mts. scriffuelsze.

144 b * Iens Tyckler en leyde, saa att han maa frii oc vbehindritt kome her ind vti riigitt oc bygge oc boo, huor hannom tyckis oc han seg best bierge kand.

* Breff tiill Axell Gøie oc borgemester oc raadt i Aallborg, att the vbehindrit egen giiffue for^{ne} Iens Tycker hans skiib oc godz, som the fore hannom forhindrit haffuer, oc huo ther haffuer hannom nogitt tiill att thalle for noger dell, the thalle seg hannom tiill mett rette oc epter logen.

Breff att Niels Iepszenn maa wdtwisze the bønder, som boo i Stege, oc ther egen indsette Hollendere, och schall han haffue fuldmagt att handle oc gøre rede mett same Hollendere, hues the schulle giffue tiill landgille.

145¹⁾ Iens Huass ij befallinge.

* Peder Ebbeszenn paa Lundenes eth befallings breff tiill her Axell Bragde, her Holgerd Wlffstandt, her Mogens Gyllenstiern, her Mourits Olszenn, Børry Wlffstandt oc Rasmus, herritzfogit i Engelstedtherrit, at Peder Ebbeszenn haffuer ladit berette, at ther er nogen trette emellom hannom oc Iep Falck, nobilis, for at han deler och platzer Peder Ebbeszenns tienner i Engelstedt oc geffuis for, at the bieryet och høstede nogen enge i Engelstedt marck, som the kyrke tiennere tiill Hamende-høff kyrke haffde nogen tidt i feste aff Engelstedt gord, oc arbeydet och andet gjorde the tiill Engelstedt gord for same enge, och for^{ne} Peder Ebbeszenn ther for haffuer sagdt thennom same enge aff och icke heller will haffue theris arbeydt eller andet, som the gjorde tiil gorden, men will sielff bruge gordens

1) Fol. 145-46 er et i Tegnelsebogen løst indlagt Blad.

enge, och icke for^{ne} Iep Falck will thalle Peder Ebbeszenn sielff tiill, som same eyendom haffuer, som han sielff ythermere berette kand etc.; att the steffne thennom for paa bode siider, grandske oc forfare, hu[em] aff thennom same enge hører tiill och bør thennom at [haffue] met rette, och giffue thet fran thennom bescriffuit.

* Søffrin Horn i Melgord eth beskermelse breff [in communi] forma cum uxore et liberis.

* Her Niels i Wgel stadfestelsze paa the domme Bispen aff Aars haffuer screffuit k. Mt. [tiill] om et leyde breff paa Atzer Kremers w[egne].

* Item bispen aff Wendsyssel nogen befalling.

* Iørgen Quitzou en steffning offuer her Iohan Vrne, for 147¹⁾ att han haffuer forhuerffuit breff paa Rudtgordt emodt thet breff, Iørgen ther paa haffuer, mett wrang vnderwisning, att han eller hans fuldmegtiige møder tiill første almyndiig herredag. 147 b

* *Iørgen Quittzo, Ejendomsbrev. (10 Decbr. 1532. Se S. 342).*

* Item Thomes Hanszens dotter barn Gertrudt mett hendis festemand et liiffs breff paa Nelleriid gordt, oc gøre

Pouel Thomszenn oc Gerdrut Mattisdotter breff i beggis theris liiffs tidt paa en gord, kallis Nellerwdgord, met aalsdam och Thyms, som Thomes Hanszenn nu vthi boer, ephther Thomes Hanszenns død for slig aarlig lanndgille, som ther pleyer aarligen aff at gange, som er j tønne smør, ij ørtug korn, sex dages arbeyt tiil kronen etc.²⁾.

* Iørigen Quitzow en steffning offuer Iacop Nørby i Wrsløff for ett vret marckeskel, som han haffuer giort emellom Wrsløff och Slestrop och Bastrop marck, atmøde tiill første almyndig herre dag.

* Biscop Niels Roszenkrantz ett breff, at han haffuer beret for myn herre, huorledis at ien hans tienner, kallis Niels Iacopszenn i Byrkegord, som hører och ligger tiill wort och kronens closter Borglom closter, som han aff oss i forlening haffuer, haffuer set hannom offuerhøriig fore, och han ther for haffuer ladet hannom vdtwiisze vdtaff hans huss och boo. Tha haffuer k. Mt. ex speciali gratia vndt och tilladit, at for^{ne} biscop

¹⁾ Fol. 145 b—146 ere ubeskrevne.

²⁾ smign. 10 Decbr. 1532. Se S. 342.

Niels maa och skall forfølge same Niels Iacopszenn tiill herritzting och landsting for sliig tilbørlig sag, som han hannom haffuer tiill at thalle, dog k. Mtis. breffue vforkrencket, som h. n. nogen tidt tilforn vdtgiffuit haffuer, at ingen skulde vdtuiszes vdtaff hans bo, then stund han yder och vdtgiffuer aarligen tiill gode rede hans landgille och anden rettighed etc.¹⁾.

- 148 * Biscop Stygge en befaling tiill bispen aff Wiborg, her Offue etc., at bisp Stygge haffuer ladit berette for myn herre, at han nogen tidt siden forleden

* Item en missiue tiill borgemester och raad i Aaleborg etc.

* En missiue tiill Iens Huas, at biscop Stygge Krompen haffuer ladit berette for myn herre, huorledis at herritzmendene i Iersløffherrit haffue weldet thennom tiill och taget en tyff fran hans swene och tienere paa tynget, och k. Mt. nu ther for haffuer vnt och giffuit hannom h. n. befaling tiil noget godemend at høre same sag i rette, och haffuer ladit hannom scriffue i same befaling at skulle were ther hoss etc. Thi bether myn herre hannom, at nar biscop Stygge lader hannom tilsige, at han tha giffuer seg ther offuer och hører met for^{ne} godemend same sag i rette och icke forsømmer wort faldzmoll ther vthi etc.

- 148 b En missiue tiill her Trwdt Wlfstandt om wrag, ancker, tow etc., och alt anden dell, som ther er komen for wrag, at forskicke hidt.

En missiue tiill her Holgerd om same erynde.

En missiue tiill her Trwd at forskicke nogett staall hydt etc.

En missiue tiill fogeden paa Engelborg, at han offuerantuoorder thenne breffuier Niels Peper then store mastbom, som ther ligger etc.

* Chrestiern Michelszenn et protectorium.

Ies Hanszenn i Welbeck.

* Mester Chrestiern Hwidt en befaling tiill her Mogens Gøye och Iens Hwas, at the tage flere godemend tiill thennom och grandske och forfare om en trette, som er emellom hannom och Iep Thamszenn i Holstebro och hans metfølgere, for at the haffue taget Stober closter och alle hans godz, som ther vthi war, fran hannom och giorde hannom ther saa arm,

¹⁾ i Marginen er tilføjet: och were hannom hørige och lydige etc.

at han motte løbe vdtaff closterit etc.; at the grandske etc., om same closter och for^{ne} mester Chrestiern Hwids godz wort hannom taget fran met vrette och hannom bør egen at haffue samme closter och godz eller ey etc.

* Prier i Antuordskoff en befaling tiill her Peder 149 Lycke, Henning Walckendrop, Knudt Vrne, Eyler Ericzenn, Iost Vrne, Michel Brochenhus, Iacob Nørby, Hans van Melen och Hans Ienszenn om nogen trette, som er emellom hannom och Iørgen Quitzow, for at han nogen tiidt siden lod kraffue sandmendene tiill Skamherritzting, at swere marckeskell emellom Egensze och en closters byer, kallis Iærsore, emod gamble heffd och breffue, som han och closter haffue ther paa, at the grandske, steffnendis for^{ne} prier paa then ene och Iørgen Quitzow met for^{ne} sande mend i Skamherrit paa then anden side, om for^{ne} sandemend haffue sworit ret eller ey etc.

* Iahan Brochenhuss en befaling tiill Niels Bild, Hening Walkendrop, Thøne Palszenn, Michel Brochenhuss, Hans Ienszenn i Vrop, Axel Nielszenn i Aarsløff om noget trette, som er emellom hannom och Ratenow, fogit paa Hagenskoff, for noget hans tienere i Nørby, som han beskattit nogen øxen aff, som han mener met vrette, och thet tilforn haffuer beclagit for Hedenstorp och ey han motte fange ret etc.; at the høre then sag emellom thenom etc. Cum clausula, si non omnes.

* *Brev til alle Lensmænd i Norge om Vandfloden*¹⁾.

149 b

Item then bondis breff och leyde.

* Tiill her Holgerd Wulfstand

* Her Truedt Wulfstand

* Her Claues Bilde

* Erik Guldenstierne

Peder Skram

Peder Hanszenn

Esgy Bilde

Her Vincents Lunge

Her Niels Lucke

Her Otte Stigszen, ridder [och²] kongen aff Swerigs naaboo

Erick Vgerup

Frederich met Gudts nade, Danmarcks etc. koningh, vdualdt 150

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I, 41.

²⁾ overstreget.

koning tiill Norge, hertug i Sleszuigk etc. Wor gunst tilfornn. Wiid, att nu vdi thenne neste forgangne store storm och wandfloed er her skeedt megen stoer och swar skade paa wore lande, saauell vdi riiget, som och vdi wore førstendomme, saa at digerne ære vdbrustne och meget folck ther offuer ere omkomne och drucknede, och husene vdi nogle hele kirckesogner bordtfludne. Och ther som samme lande skulle bliffue wid magt och komme tiill thennom ighen, thaa giørs storligenn behoff, at samme diger strax met thet allerførste giøris ferdige ighen, tiill huilcket giøris meget behoff aff thømmer och træuerck. Thii bede wii theg och endeligenn wille, at thu haffuer god agt och tilsiwnn vdi thiidt læen, saa at ther ingtet thømmer, legter, bræder eller noget andet thømmer, engten peleuerck eller bygnings thømmer, føris ther vd aff tiidt læen vdi thette tilkomendis aar tiill nogle fremmede lande, andet end hues som føris hiid ind vdi wore eigne lande, riige och førstendomme, och hues som wore eigne vndersatte ther hente tiill saadant theris eget merckelige behoff. Och huilcke aff wore vndersatte, engten ther vdi Norge eller her aff Danmarck och wore førstendomme, som føre saadant thømer ther aff tidt læen, thennom giff aduarsell, at the inghen anden stedts løbe ther met end her ind vdi Danmarck eller vdi wore førstendomme, saa framt the icke wille lide ther straff fore. Her thag inghen forsømmelsse fore, och ladt thet ingelunde. Befalendis theg Gud. Schreffuit paa wort slot Gottorp, søndagenn nest effther S. Thome apostoli dag [22 Decbr.] aar etc. mdxxxij, vnder wort signet¹⁾.

- 151 Knudt Ienszenn i Biergraw en befalling tiill her Mogens Gøye, Erick Banner, Iens Hwass, Mogens Munck, Anders Biørnszenn, Hans Emickszenn tiill Esszenbeck, Peder Ebbeszenn, Niels Brock, her Swendt Mogenszenn, prouest i Westerwig, Marquord Lauerszenn tiill Sørup om trette, som er emellom hannom och bispen aff Wiborg for en gord i Bierreherrit, som han nu sielff i boer, som hører kronen tiill och er giffuen tiill kyrcken, som han will trenge hannom fran; at the grandske oc forfare om same sag, steffnendis thennom i rette for thennom paa bode siider. Sameledis then dom, som bispen aff Wiborg fick paa same gord, och tesligiste then lagheffdt,

¹⁾ Dette Brev findes paa et i Tegnelsebogen løst indlagt Blad (vilkaarlig) folieret 150.

som bispen gjorde ther paa, om the ere saa retferdigen vdtgiiffuit, at the bør at were wedt magt etc. Si non omnes.

Nogre befallinger tiill thesse effther^{ne} gode mendtth: 152^b)

Bispenn aff Wiborg

Herre Offue Liunge

Malty Lauritsszenn tiil Albeck

Christopher Krwsze tiill Vingegord

Erick Nielszenn tiill Kye

Thomes Knudsszenn tiill Lendstrwp

Erick Høg tiill Clarupgord

Nielss Torloffszenn tiil Twedhen

Haffuer Christopher Roszenkrans, biscop Stiiggis kig[em]ester, berett for kongl. Ma., att han haffuer tiiltal tiill Iens Ibsszenn i Hollendsted, Lass Egh i Mwstet och [theris] medbrøder dwmsmend, som døppte Henrick Han[szenn] frii fraa tyngge for then stollen koste, then hand fordtz indnen tyngge med, huilcked han agther atuille giøre emod loghen; thesligiste och at hand haffuer tiiltall tiil same Henrick Handszenns logs høring och logsmend for thenn logh, thii gaff, szaa same Henrick Handszenn war ingen tyff; thesligiste och att hand haffuer tiltall tiill noget aff almwen, szom leste och skar bond aff same Henrick Handszenn och hialp hannom wdi sytt beholdtth, och iaghit for^{ne} Christopher och hans medfølger med wold och magtt fraa tynghit, att thii dømmer om alle for^{ne} erinde wdhen all skodzmall. Cum clausula, si non omnes.

Item opresnings breff paa huiis tyngfred, ther findis iblant [almogen?], att maa forfølge med tydhenn, effther szom kand wdff[indis], szom tyngfred giord haffuer

End befalling tiill for^{ne} gode mend atthøre end s[ag] wdi rette emellom biscop Stiigge och Mogens Iusteszenn oc hans medarffuinge om end iord, liggendis hos Vgill kircke tiill Wgil prestegordt, kaldis Kiircketofft.

Sameledis atthøre en sag wdi rette emellom for^{ne} biscop 152 b) Stiige och frue Chirstine, szom war vdi Stiendzhiede, och hyndes søn, Godske Wogensszenn, om end gaardt, liggendis wdi Skyftwed, szom biscop Stiigge beclager, thii holder hannom for emod for^{ne} frue Christines eghit breffues liudelsez.

1) Fol. 151 b er ubeskrivet. Fol. 152 er et i Tegnelsebogen læst indlagt Blad.

End beffaling tiill for^{ne} gode mend att steffne for thennom wdi rette sandmend vdi Naarherrit wdi Morsszø om thii heeruerck, szom thii swore offuer Erick ock iomfrw Chirstine, Iens Morthensszenn och theris metfølghere for Skaritgard.

Sameledis och sandmend wdi Wennebergherrit for thii heeruerck, thi suore Mogens Hack, Knudt Persszenn och theris metfølger offuer, huilcked biscop Stigge agter attuere sworett met wrette, att thii endeligen dømme vden all skodzmall. Cum clausula, si non omnes.

PERSON-REGISTER.

Afkortninger: Ad. = Adelsmand, Bd. = Bonde, Bfgd. = Byfoged, Bg. = Borger, Bgm. = Borgemester, D.R. = Danmarks Riges, E. = Enke, Fgd. = Foged, gd. = gaard, Hrd. = Herred, R.* = Ridder, Rdm. = Raadmand, Rel. = Relator, R.R. = Rigsraad.

- A**age (Age, Oge, Ove), Bd. i Axeltorp, 78. — Bd. i Ullarp, 166. — Bd. i Østarød, 101. — Andersen se Thot. — Clavsen, Svensk Ad., 457. — Jepsen se Sparre. — Jepsen, Bd., 211. — Knudsen til Gødsholm se Drage. — Lavridsen i Søgaard se Rød. — Mortensen, Bd., 406. — Nielsen, Bd., 183. — Pedersen, Ad., 123. — Pedersen, Bd., 212. — Vincents se Lunge. — se Brade, Vynning.
- Abraham** Eriksen se Gyldenstjerne (svensk).
- Absalon** se Axel.
- Adser** (Atzer) Hansen, Bd., 148. — Kræmmer 481.
- Akkeleye**, Mikkel Pedersen, Bgm. i Odense, 6, 463.
- Albert** af Brandenburg, Hertug i Preussen, 107. — se Gjø, Gock, Munk, Skotte.
- Alden**, Arnt van, 27.
- Alefeld** (Anefeld), Anne Benediktsdatter, 204, 283. — Benedikt, R.* (hans Gaard i Kbhvn), 204, 217, 225, 331. — Clavs 154. — Godske 367.
- Algutsen**, Niels Ibsen, 79, 336, 356, 375 f., 413, 423, 461, 463, 467, 474, 479 f.; Rel. 335, 342.
- Almer**, Bd., 19.
- Alsing**, Hans, Bg. i Assens, 407.
- Aman**, Thomas, 427 f.
- Ambjørn**, Bd., 251.
- Ambrosius** Bogbinder, Bgm. i Kbhvn., 461.
- Anders**, Mester, Rentemester og Provst i Odense, se Glob. — Mester, Præst, 112. — Abbed i Tvis, 431, 468. — Præst, 431. — Bd. i Skjern, 364. — Bager, Bg. i Nyborg, 418. — Bentsen, Bd., 22. — Bjørnson se Bjørn. — Bonde, Bd. i Fardum, 243. — Bonde, Bd. i Skjoldborg, 388. — Clemintsen, Bd., 76. — Degen, Bd., 158. — Ebbesen se Galt. — Enevoldsen, Ad., 467. — Eriksen, Præst, 459. — Erlandsen, Bd., 422. — Farsen, Bd., 89. — Frønsen, Bd., 391. — Hansen, Slotsfgd. paa Elfsborg, se Ekeblad. — Hansen, Ad., 168. — Hansen, Bd. i Flenstoft, 138. — Hansen, Bd. paa Fyn,

354. — Humlemester, Bd., 148, 206. — Ibsen, Bd., 227. — Jakobsen i Støvringgaard se Bjørn. — Jakobsen til Søbo se Reventlov. — Jensen, i Norge, 403. — Jensen, Bg. i Nyborg, 418. — Jepsen, Bd. i Dalgaard, 194. — Jepsen, Bd. i Trabjerg, 44. — Julsen, Bd., 138. — Kammersvend, Bg. i Lund, 406. Keldesmid, Bg. i Malmø, 221. — Knudsen, Præst, 335. — Lavridsen, Rdm. i Kbhvn., 392. — Lavridsen, Bg. i Varberg, 251. — Lavridsen, Bd., 19. — Ludvigsen, Bg. i Kbhvn., 104. — Madsen af Sandby, Bd., 425. — Madsen, Præst, 121. — Madsen, Præst, 121. — Madsen, Bd. i Agerød, 76. — Madsen, Bd. i Kjøl, 139. — Mikkelsen, Bd., 138. — Nielsen, Præst, 399. — Nielsen, Tolder i Rødby, 152, 430. — Nielsen, Bd. i Assendrup, 148, 206. — Nielsen, Bd. i Torup, 201. — Nielsen, 407. — Olsen, Bd. i Haffølsii, 436. — Olsen, Bd. i Lundby, 137. — Olsen, Bd. i Myrekulla, 251. — Olufsen, Præst, 250. — Oussen, Bd., 206. — Pedersen, Præst, 248. — Pedersen, Præst, 258. — Pedersen, Præst, 296. — Pedersen, Præst, 421. — Pedersen, Bd. i Brønderupgd., 117. — Pedersen, Bd. i Flenstofte, 138. — Pedersen, Bd. i Grundrup, 442. — Pedersen, Bd. i Hvidbjerg, 126. — Pedersen, Bd. i Ørslev, 20. — Povlsen, Bd. i Lund, 476. — Rolandi, Præst, 120. — Skibbygger, Mester, 399. — Skomager, Bg. i Horsens, 471. — Skrædder, Bgm. i Nakskov, 443. — Skrædder, Bg. i Malmø, 444. — Tolder, se Nielsen. — Turesen, Bg. i Aalborg, 118. — Tussen, Bd., 184. — Villensen, Bd., 139. — se Bagge, Bilde, Bjørn, Brodt, Brugge, Buk, Daa, Drudth, Døstrup, Emiksen, Fris, Fuel, Glob, Gyldenstjerne, Hak, Haldager, Hatten, Hjort, Jude, Kaari, Kok, Krog, Køster, Munk, Mus, Rytter, Rølik, Saalt, Skel, Skjøt, Skotte, Sløre, Sommer, Stage, Tidemand, Ulf, Vinter, Vulf.
- Anefeld, se Alefeld.
 Angelrup, Bern, Bd., 262.
 Anne, Fru af Bølike se Rantzov.
 — Fru i Gjelskov se Tinhus. — Fru, Ejler Rønnovs, se Krabbe. — Glarmesters, Bg. i Ribe, 294. — Hans Jespersens E., Bg. i Falsterbo, 265. — Fru, Henrik Krumediges, se Rud. — Fru, Herman Flemmings, se Thot. — Fru, Holger Eriksens (Rosenkrands), se Mejnstrup. — Fru, Johan Urnes, se Rønnov. — Fru, Jørgen Graas E., 416. — Jørgen Guldsmids i Stubbe-kjb., 304. — Mogens Nielsens, Byf. i Kalundbg., 266. — Fru, Niels Brades, se Lang. — Fru, Niels Jensens (Rotfeld), se Høg. — Niels Jensens, Bg. i Ringkjb., 469. — Niels Støvles, 258. — Fru, Oluf Galles E., se Vebner. — Fru, 1) Severin Saxstrups, 2) Peder Størles, se Skaller. — Pers, Bd., 189. — Fru, Prebjørn Podebuskes, se Gyldenstjerne. — Fru, Tyge Krabbes, se Rosenkrands. — Benediktsdatter se Alefeld. — Eriksdatter, Fru, Lavrids Hansens E., 457. — Hansdatter, Thomas Enbecks E., Bd., 328. — Karlsdatter, Erik Eriksens (Gyldenstjerne) E., se Posse. — Lavridsdatter, Fru,

362. — Movridsdatter, Fru, Hr. Prebjørn Podebuskes, se Gyldenstjerne. — Nielsdatter, Fru, Niels Gundesens (Lange) E., se Rosenkrands. — Nielsdatter, Jomfru, 136, 139, 145, 199. — Pedersdatter, Jomfru i Fyn, 18, 101. — Pedersdatter, Jomfru i Jylland, 123. — Pedersdatter, Bg. i Varberg, 86. — se Breide, Gørtze, Hardenberg, Hvitfeld, Høg, Krabbe, Krumedige, Lang, Mejnstrup, Posse, Rantzov, Rosenkrands, Rud, Rønno, Skaller, Thot, Vebner.
- Antonius se Vulfferdis.
- Arenfeld, Henrik Nielsen til Burstrup (?), 453. — Niels, R.R., Rigens Kansler, 188, 374, 414.
- Arild se Gris.
- Aritz Arnsen, Bd., 172.
- Arndis, Jesper, 407.
- Arrild, Bd., 251.
- Arvid, Bd., 251. — se Ulfstand.
- Aske se Kram.
- Astrid (Ostrid) Suder, Bg. i Horsens, 471. — Bd., 90.
- Atzer se Adser.
- Axel Lavesen se Brok. — Nielsen til Landting se Rosenkrands. — Pedersen se Thot. — Nielsen, Bd., 483. — se Brade Fikkessen, Gjø, Jul, Ugerup.
- B**aad, Kjeld Hansen, til Tidselholt, 354, 358.
- Bage, Bd., 166.
- Bagge, Johan, til Viskumø, 362, 469 f., 477.
- Bagge, Anders, Bd., 61. — Jens, Præst, 159. — Lars, Bd., 223.
- Bagge, se Gris.
- Bagger, Jens, Bg. i Landskrone, 401.
- Balthasar se Gisler.
- Bang, Christoffer, 366, 424. —
- Palle 424, 479. — Per i Søgaard 98. — Splid til Aggersbæk 418, 424. — Splid, Mester, Kanik i Viborg, 424, 438.
- Bang, Else, Jens Bangs E. i Assens, 370, 467. — Hans, Præst, 142. — Jens, Bgm. i Assens, 259, 370. — Oluf, Bd., 21. — Per, Bd., 377.
- Banner, Erik Eriksen til Asdal, RR., R.*, 6, 248, 281, 289, 343, 363 f., 366, 369, 371, 374, 381, 395, 404 f., 408, 413, 415—17, 419, 425, 447 f., 451, 454, 460, 463, 466, 469—71, 474 f., 484; Rel. 67, 117, 122, 237, 258, 277, 288 f., 294, 449.
- Barfod, Jes, Bd., 381.
- Barondt, Niels, Bd., 139.
- Barsbek se Parsberg.
- Bartholomæus se Grannolt.
- Bartoldus Jacobi, Præst, 172.
- Basse, Basse Christoffersen til Sørup, 390, 408, 445 f., 452. — Niels Torlafsens til Tveden 388, 450, 485. — Peder Hansen, Hofsinde, 129, 187, 302, 313, 358, 370, 384, 473, 483.
- Bassi, Jens Pedersen, Fgd. paa Helnæs, 12, 61. — Peder, Bd., 448.
- Basterd, Everd, Bg. i Varberg, 390.
- Bee, Bd., 78.
- Behr (Beyer), Diderik, 420.
- Bek, Joachim, 256, 422, 457, 459.
- Beldenak, Jens Andersen, Bisp i Odense, 18, 40, 81, 86, 140, 163, 188 f., 195.
- Beling, Gundver, Bd., 100.
- Benedikt Lavridsdatter, Mads Olsens i Østoft, 249.
- Benedikt, se Alefeld, Klocke, Ravn.
- Bennike, Præst, 378, 432.
- Bent (Bengt, Benedict), Degn, 473.

- Bd. i Bunkeflod, 89. — Bd. i Hanaskog, 117. — Bd. i Pynnigaard, 251. — Boesen, Bd., 251. — Birgersen, Bd., 251. — Hansen, Bg. i Odense, 97. — Hansen, Bd., 251. — Mogensen, Bd., 211. — Olsen, Bd., 22. — Pedersen, Præst, 433. — Rasmussen, Bd., 100. — se Bilde, Knap, Rolker.
- Bente, Bd., 113.
- Berite se Birgitte.
- Bern se Angelrup.
- Bernekob, Joachim, 455.
- Bernet se Heyden.
- Bernidsen, Hans paa Torø, 285, 354 f. — Niels 454. — Peder 66 f., 354.
- Bernt se Knop.
- Bertel Jepsen, Præst, 171. — Sørensen, Bd., 354 f. — Villumsen, Bg. i Slangerup, 279, 333. — se Jul, Kop, Meyer, Penneborg.
- Berting, Jes, Bg. i Sækjøbing, 432.
- Beyer se Behr.
- Bild Knudsen, Rel., 428.
- Bild, Niels, R.R., R.*, 123, 335, 345, 354, 358, 371, 374, 408, 414, 462, 483. — Ulrik, Mester, 354, 359.
- Bilde, Anders, R.R., R.*, 18, 24, 39, 43, 51, 72, 82, 106, 110, 166, 175, 177, 182, 190, 215, 262, 277 f.; 363, 374, 377—79, 381, 397, 405, 414, 419, 426, 430, 452 f., 461 f., 466, 471 f., 475, 478; Rel. 99, 186, 213—15, 303. — Bent 231, 358, 384, 386 f., 427, 473. — Fru Birgitte, Jens Torbernsens (Rosenparre) E., 305. — Clavs, R.R., R*, 10, 14, 93, 114, 131, 183, 370, 392, 395, 415, 425, 459, 464, 483. — Esge, R.R., R*, 24, 27, 32, 72, 89, 94, 97, 126, 231, 286 f., 452, 454, 464, 483; Rel. 196 f., 231. — Hans, R.R., R.*, 27, 32, 39, 43, 53, 71 f., 82, 104, 108, 110, 248, 262, 374, 381, 397, 414, 419, 426, 434, 459, 475; Rel. 22, 55, 107, 131. — Fru Hildeborg, Lavrids Skinkels, 8, 189. — Karen, Fru, paa Bygholm, Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) E., 370 f., 381, 466, 474. — Knud, R.R., R.*, 14, 72, 106, 110, 222, 286, 321 f., 374, 376, 397, 408, 415, 417, 427, 452, 476. — Mogens, R.*, 18, 131, 203, 235, 364, 370, 381 f., 390, 437, 448, 453, 456, 460, 465 f., 472, 474; Rel. 21, 141, 233, 253 f., 410. — Ove, Bisp i Aarhus, 2, 9, 12, 72, 82, 86, 94, 164, 190 f., 197, 240, 242—44, 270, 286, 292, 304, 333, 346, 366, 368—70, 374, 377, 383, 385, 394 f., 408, 415, 419, 436, 441, 466, 474, 481; Rel. 8, 15, 43, 71. — Sten, R.R., R.*, (1492), 324. — Torbern, Mester, Degn i Lund, 260, 305, Ærkebisop, 395, 402, 406, 415, 417, 419, 459.
- Bing, Kjeld, 90, 184, 434.
- Binne se Hardeviig.
- Birger, Ærkebisop, 109, 419. — Jensen se Ulfstand. — se Trolle.
- Birgitte (Birte, Berite), Fru af Hamerstad se Thot. — Anders Pedersens i Vidtskiøfle 100. — Fru, Jens Torbernsens (Rosenparre) E. se Bilde. — Fru til Vallø, Niels Eriksens (Rosenkrands), se Thot. — Fru, Niels Bilds, se Ulfeld. — 1) Niels Klementsens, 2) Niels Jensens 201. — Per Laxmands paa Stenalt se Pors. — se Bilde, Kopelins, Pors, Thot, Ulfeld.
- Bjelke, Peder Turesen, R.*, 14. — Ture Erikson, Svensk R.R., 177.
- Bjørn, Anders Bjørnsen, 141, 371, 381, 438, 466, 474, 484. — Anders Jakobsen i Støvringgaard, 409,

436. — Johan, RR., R.*, 97, 125, 136 f., 144 f., 188, 310, 374, 381, 414, 419, 426; Rel. 233, 257. — Tjelluf Eriksen, R.*, 145, 205.
- Bjørn Classon se Lejon. — Jep, Bd., 22. — Jonsen, Bd., 250. — Mogensen, Bd., 251. — Skytte, Fgd., 394. — Stensen 391. — se Saxstrup, Skaller, Skytte.
- Blaa, Jørgen Olsen, 135.
- Blaack, Niels, Hrdsgd. i Hindsted H., 342.
- Blik, Mikkel, 343.
- Bloeberg, Jens, 274.
- Bo Persen, Bd., 432.
- Bodel, Vendsel, 455.
- Bodil (Boeld, Botilde), Moder til Søren Mund, se Skel. — Fru, Anders Frises, se Stenfeld. — Bruns 123. — Rodes i Kjøge, Hans Herolds, 31, 420. — Hansdatter, Morten Busserts, 217. — Jensdatter, Jens Jensens i Kongens Thisted, 247. — Olsen 73.
- Boetius Bundonis, Præst, 204.
- Bonde, Tord, Svensk RR., 177.
- Boring, Niels, Præst, 120.
- Botilde, se Bodil.
- Braad, Christiørn, Bgm. i Kalundborg, 299, 445.
- Brade, Aage, R*, 107. — Axel (Absalon) til Krogholm RR., R.*, 13, 51, 72, 81, 100, 103, 110, 135, 137, 179, 211 f., 221 f., 262 f., 286, 305, 374, 397 f., 405 f., 415, 419 f., 427, 443, 453, 463, 476, 480; Rel. 306, 390, 407, 446, 450. — Fru Cecilia, Hr. Eskil Gjøs E., 443, 452. — Jens, R.*, 384, 435, 468. — Lave, R.*, 149, 263, 305, 384, 420, 427, 463, 473. — Niels (d. ældre) 245, 307. — Niels til Vandaas R.*, 71 f., 76, 78, 80, 84, 89—91, 93, 100 f., 106, 113, 117, 121, 142, 165, 169 f., 172, 174, 183, 196, 206, 211 f., 245, 307, 342. — Tyge, RR., R.*, 13, 46, 145, 169, 196, 212; Rel. 13.
- Bramstrup, Matis, Bd., 189.
- Brand, Clavs, 410.
- Breide, Anne, Otte Rantzovs, 154.
- Brems, Fru Magdalene, Niels Brades d. æ., 147, 183, 245.
- Brenger, Georg, Præst, 91.
- Bridhe, Jens, Bd., 392.
- Bring, Per, Bd., 138.
- Bringer, Hans, Bg. i Lund, 451.
- Brod, Anders, Bd., 354. — Christiørn se Braad.
- Brok, Axel Lavesen paa Klavsholm, R.*, 243. — Niels, RR., Barløse 40458, 484. — Peder til 331, 451, 1, 407, 479.
- Brok, Hans, Bg. i Nyborg, 16.
- Brokdorf (Brotrop), Detlev, 367.
- Brokkenhus, Erik, Præst, 96, 119. — Johan til Volderslev 26, 354, 423, 483. — Mikkel 42, 81, 282, 292, 354, 423, 483. — Otte 16, 64, 68, 201. — Peder 289, 358, 384, 467, 473.
- Brokmand, Jesper, Mester, Sekretær, Ærkedegn i Aarhus, 84, 86, 91, 152, 155, 173, 191, 195, 198, 203, 242; Rel. 64, 67, 198, 200, 306, 398.
- Brolægger, Jens, Bgm. i Kbhvn., 27, 33, 55, 59, 111, 161, 309.
- Brotrop se Brokdorf.
- Brugge, Anders, Bd., 435. — Jens, Bg. i Malmø, 435.
- Brun, Hans, Bg. i Odense, 171. — Hans, Bd., 139. — Jep, Bd., 137, 140. — Svend, Bd., 452.
- Brun Jensen, Bgm. i Nykjøbing paa Mors, 464.
- Bryder, Per, 448.
- Bryske (Briske), forlenet med Vissenbjerg, 371. — Clavs 384, 473. — Ejler 44, 67, 96, 127, 153 f., 174, 193 f., 198; hans Børn 203,

- 228, 350; Rel. 131. — Gerd 228.
- Brøde, Jens, Bd., 196.
- Brøms, Bd., 452.
- Bugge, Knud, Bd., 416.
- Buk (Buck), Anders, Bd., 122. — Christiern, Bd., 405. — Ebbe, Bd., 405, 447. — Mikkell, Bd., 447. — Morten, Bg. i Svenborg, 227.
- Bulle, Jakob, Bg. i Malmø, 182, 241.
- Bundi Pedersen, Bd., 174.
- Busk se Skenk.
- Bussert, Morten, Stenhugger (Stenbicker) og Bygmester, 31, 161, 217, 242, 377, 393, 470; Rel. 334.
- Buttmer se Potmere.
- Byg, Oluf, Præst, 71.
- Byggom, Christiern, Bd., 116. — Peder, Bd., 476.
- Bynder se Bønger.
- Bynnov, Rotlof van, Høvedsmand, 26 f.
- Byrialsen, Povl, 476.
- Bølle, Ejler, Bisp i Aarhus, 243. — Ejler Eriksen til Nakkebølle, RR., R.*, 23, 68, 371, 374, 408, 414, 483. — Erik Madsen til Elved 59, 165, 205, 282, 292, 354, 358, 390, 409. — Mads Eriksen, RR., R.*, 24, 27, 32, 43 f., 72, 105, 237, 282, 292, 374, 384, 390, 414, 445 f., 452, 461.
- Bønger, Hans, Bg. i Malmø, 220, 241, 472.
- Børge Mogensen, Bd., 211.
- Bøyle, Jep, Bd., 354.
- C**asper se Fuchs, Ziidevids.
- Cecilie (Citzel, Siiselle), Fru, Hr. Eskil Gjøs E., se Brade. — Nelaus i Jepstrup 113. — Olufsdatter 115. — Persdatter, Niels Persens, Bg. i Holstebro, 96.
- Charsten, Henrik, 341.
- Christian, Hertug (Christian III), 1, 28, 32, 35, 38 f., 294, 367; Rel. 22, 293, 369.
- Christiern I, Konge, 1, 13, 16, 81, 109, 130, 192, 253, 269 f., 295. — II, Konge, 3, 5, 8 f., 13, 15, 17, 19—21, 23 f., 28, 30 f., 33, 37, 39 f., 45, 60 f., 65, 67, 73, 81, 86 f., 95, 98, 101 f., 109, 111, 113, 118, 125, 130, 135, 152, 159 f., 171 f., 174—76, 189, 191, 217, 250, 260, 302, 312, 315, 321, 350, 372 f., 383, 403, 416, 439.
- Christiern (Kristiern, Kersten), Mester, Kanik i Lund, se (Chr.) Pedersen. — Prior i Odense se Povlsen. — Skriver paa Kbhvn., 68. — Bd. i Albæk, 364, 424. — Bd. i Eskelstrup, 183. — Bd. i Lille Dejbjerg se Jensen. — Andersen, Kanik og Præst, 323, 334. — Andersen, Bd., 416, 444. — Brodersen 66. — Christiensen, Bg. i Kbhvn., 420. — Christiensen, Færgemand, 329. — Christiernsen, Bd., 153. — Jensen, Hrdsfgd. paa Taasing, 354. — Jensen, Fgd. paa Vosborg, 418. — Jensen, Bd. i Aalestrup, 476. — Jensen, Bd. i Dejbjerg, 364, 424, 448. — Jensen, Bd. i Fjeldsø, 449, 476. — Jensen, Bd. i Sanddal, 108. — Jensen, Bd. i Smollestrup, 404, 449. — Jostesen, Bd., 441. — Jude, Bg. i Malmø, 206. — Knudsen, Bd., 424. — Lassen, Bd., 453. — Lavridsen, Bd., 153. — Lavridsen, Tjener, 343. — Madsen, Bd. i Birk, 452 f. — Madsen, Bd. i Stavning, 424. — Mikkelsen 482. — Mogensen, Forstander i Aalborg, 367 f. — Mogensen, Bd., 441. — Mortensen, Bd., 449. — Nielsen af Hjelmsø se Dyre. — Nielsen, Bd. i Gjetterup, 26. — Niel-

- sen, Bd. i Hinnerup, 441. — Nielsen, Bd. i Knudstrup, 201. — Nielsen, Bd. i Langestrup, 119. — Nielsen, Bd. i Syels, 388. — Pedersen, Mester, Kanik i Lund, 66, 146, 302, 467, 472. — Pedersen, Provst i Viborg, 286. — Pedersen, Sekretær, Præst, 249. — Pedersen, Præst, 274. — Pedersen, Byfoged og Tolder i Kolding, 123, 472. — Pedersen, Bgm. i Nykjøbing paa Mors, 464. — Pedersen, Bd. i Askjær, 382. — Pedersen, Bd. i Gildbjerg, 233. — Pedersen, Bd. i Refning, 156. — Pedersen, Bd. i Ølstrup, 297. — Pedersen, Bd. i Ørbækklunde, 152. — Pedersen, Bd. i Østrup, 329. — Povlsen, Prior i Odense, 359. — Selgersen, Bd., 449. — Svenningsen, Bd., 441. — Simonsen, Bd., 350. — Sørensen, Bd., 441. — Tybo, Skytte, 420. — Tygesen, Præst og Kanik i Viborg, 314. — Tømmermand, 399. — Vistisen, Bd., 404. — se Braade, Buk, Byggom, Drefeld, Falk, Fasti, Fris, Hardbo, Hvid, Jul, Krabbe, Pors, Puscel, Skram, Sommer, Spend, Stygge, Vendelbo.
- Christine (Kirstine), Dronning, 24, 50, 65, 87, 233. — Jomfru, 486. — Fru, i Tanderup, se Høg. — Fru, Anders Tidemands, 130 f. — Hans Olsens, Bd., 100. — Fru, Henning Podebusks, se Falk. — Jens Juls, Bg. i Ribe, 69. — Jep Jensens, Bd., 271. — Fru, Peder Stygges, se Drefeld. — Poel Sørensens, 446, 463. — Skipper Severins, 329. — Fru, Vagn (Vagnsens) i Stenshede, se Viffert. — Andersdatter, Jep Munks, 396. — Jensdatter, Tønne Tønnesens (Viffert), se Ulfstand. — Thomasdatter, Priorisse i Østløv, 255. — Fru, g. m. Vincents (Dyre), se Lunge. — se Høg, Viffert.
- Christoffer, (Kristoffer af Baiern), Konge, 133, 149. — til Skjern, Mester, Provst i Aarhus, se Rosenkrands. — Hansen, Abbed i Skovkloster, 338. — Hansen, Bd., 303, 394. — Lavridsen, Bg. i Malmø, 222. — Mogensen, Bd. 308. — Nielsen til Skjern se Rosenkrands. — Ottesen se Hvitfeld. — Pallesen se Ulfeld. — se Bang, Hak, Kruse, Ravensberg, Rosenkrands, Ulfeld.
- Cicelle, Citzel, se Cecilie.
- Clavs Aagesen se Thot. — Albertsen i Damsgaard se Emiksen. — Eggerdsen til Ermelunde se Ulfeld. — Iversen til Boller se Dyre. — Lavridsen, Bgm. i Kjærteminde, 423. — Mortensen se Tønde binder. — Nielsen, Bg. i Varberg, 390. — Olsen til Fjellebro se Tidemand. — Pedersen, Mester, Kong Christierns Kansler, 86. — Pedersen, Bd., 287. — Simonsen, Kongens Permere, 420. — van Ytrecht, Tømmermand, 92, 204. — se Alefeld, Bilde, Brand, Bryske, Daa, Denne, Gjøring, Gørtze, Hart, Holtemand, Hvidt, Hvitfeld, Krumedige, Kruse, Paring, Podebusk, Rønno, Sehested, Seyler, Skaaning, Sniddeker, Storm, Strangesen, Urne, Visk.
- Clemens VII, Pave, 43.
- Clement (Clemmit), Skipper, 439 f. — Andersen 465. — Tolder, Bg. i Kbhvn., 227. — Truelsen, Bd., 113. — se Hogenschield.
- Clemintsen, Jørgen, 5, 406. — Kjeld 118. — Mikkel 118. — Niels 5, 17, 23, 67, 191, 274. —

- Rasmus 5, 17, 23, 173, 198, 201, 360, 426.
- Cunibertus (Konick), Provst i Roskilde, 294.
- Daa**, Clavs til Ravnstrup, 86, 173, 231, 281, 321, 332, 334, 422, 455, 466, 474; Rel. 21, 303, 438, 465. — Erik til Mullerup 408, 411, 422, 457, 459. — Jens 442. — Jesper 333, 335, 467. — Jørgen i Dalby 384. — Oluf 332.
- Daa (Dae), Aage, Bd., 184. — Jes Bd., 444.
- Daniel, Præst, 128. — se Potmere.
- Dankersen, Hans, Rdm. i Kbhvn., 27, 33.
- David, Mester, Herold, 45.
- Denne, Clavs, 57, 75. — Jens, Bg. i Nakskov, 415, 443.
- Detlev (Ditlev) se Brokdorf. Smyter.
- Diderik se Beyer, Fasterfeld, Grolle, Gysen, Vittlang.
- Ditmer se Korb.
- Docke, Peder, Bg. i Odense, 357.
- Doem se Dyuren.
- Dorothea, Dronning, 18. — Hertuginde i Preussen, 106 f. — Niels Mikkelsens, 67. — Jensdatter, Thomas Lumesden Herolds, 50, 162.
- Dov Johansen, Skipper, 388.
- Drage, Hofsinde, 384, 473. — Aage Knudsen til Gedsholm 80. — Magdalene, Mikkel Pedersens (Akkeleye), 6.
- Drefeld, Fru Christine, Peder Stygges E., 116. — Gjerd Nielsen 218. — Ingeborg, Peder Ebbesens (Galt), 143, 218.
- Dresselberg, Morten Henriksen, Mester, 391, 447.
- Dringelberg, Henrik, Møntmester, 320.
- Drudth, Anders, Bd., 130.
- Dunemose, Hans, Bd., 190.
- Dyre, Christiær Nielsen af Hjelmsø, 445 f., 452. — Clavs Iversen til Boller 388, 423, 450. — Vincents 443.
- Dysenraa, Povl, 401 f.
- Dyuren, Doem van, Kongens Tjener, 428.
- Dørhofnensis, Mathias, Præst, 96.
- Døstrup, Anders, Bd., 203.
- Ebbe** Andersen se Galt. — Mogens se Galt. — se Busk.
- Edder Andersen, Bd., 234.
- Edel, Fru, Christiern Spends, se Saltense.
- Eg, Lars, Bd., 485.
- Eggerd se Fris, Heymand, Vesteni.
- Ejler, Bisp i Aarhus, se Bølle. — Eriksen til Nakkebølle se Bølle. — se Bryske, Rosenkrands, Rønno.
- Ekeblad, Anders Hansen, Slotsfgd. paa Elfsborg, Svensk R. R., 459.
- Eline, Fru, Clavs Aagesens (Thot), se Rønno. — Staffens, 135.
- Elisabeth, Dronning, 249. — Thomasdatter, Clavs Sehesteds, se Jul.
- Ellebek, Munk, i Grorup, 424, 442.
- Ellen se Iul.
- Elsæ (Sundsherred), se Pedersdatter. — Fru, 145. — Fru, til Asserbo, Abraham Eriksens E., se Laxmand. — Fru, Jon Jepsens (Lange), se Rosenkrands. Fru, Jørgen Olsens (Blaa) E., se Grupendal. — Fru, Severin Saxstrups E., se Skaller. — Vetzell, Bg. i Malmø, 220—222, 241 f. — Pedersdatter, Fru, 1) Clavs Krummediges, 2) Thomas Nielsens (Lange) E., se Thot. — se Bang, Rosenkrands.

- Elsebe, Hans Mikkelsens, 242.
 Embech, Hans, Rel. 431.
 Emike Ottesen 459.
 Emiksen, Anders til Stensgaard, 354, 407; Rel. 158. — Clavs Albertsen i Damsgaard 366, 437, 441, 472. — Emik til Rolderup 257. — Hans 232, 235, 460 f., 484.
 Enbeck, Thomas, Bd., 328.
 Enevold Eriksen til Hvidbjerggd., 388, 404 f., 423, 441, 447. — se Jul, Krumedige, Stygge.
 Erasmus se Rasmus.
 Erik af Pommern, Konge, 74. — Doktor (Nielsen), se Rosenkrands. — Domkanik i Lund 84. — Mester 87. — Bd., 486. — Bd., 364. — Bonde, Bd., 404. — Eriksen til Asdal se Banner. — Eriksen se Gyldenstjerne (svensk). — Hansen, Bgm. i Middelfart, 5, 68. — Hansen, Bd. i Hjulby, 322. — Hansen, Bd. i Onsjø H., 395. — Jensen, i Savstrup, 404. — Johansen (Ioannis), Præst, 203. — Lassen, Bd., 476. — Madsen til Elved se Bølle. — Madsen se Vadspyd. — Madsen 27. — Nielsen til Kyø se Tornekrannds. — Olsen, Bd., 100. — Ottesen se Rosenkrands. — Pedersen 463. — Selgersen, Præst, 118. — Skriver 273. — se Brokkehhus, Daa, Flemming, Gjø, Hak, Høg, Krabbe, Krumedige, Pors, Rosenkrands, Skram, Sommer, Stern, Ulfeld, Vani.
 Erpmandstap, Hadde von, Greven af Mansfelds Tjener, 428.
 Esbern 479. — Bentsen 21. — Jep, Bd., 404. — Severinsen, Bd., 157. — Skræder, Bg. i Væ, 409. — Smed, Bfgd. og Tolder i Assens, 254, 291, 382.
 Esge (Esgi) Farsen, Bg. i Nibe, 159. — Mikkelsen, Bd., 252. — Skomager (Sudere), Bg. i Slingerup, 377, 396. — se Bilde.
 Eskil, Prior i Antvorskov, 27, 32, 40, 72, 322, 414, 483. — Bd., 90. — Andersen, Bd., 196. — se Gjø.
 Esping Bentsen, Bd., 102, 251.
 Evert Skipper, Bg. i Ringsted, 271, 462. — se Bastert, Skipping, Vinhafuen.
 Fadder, Mester, Bøsestøber, 31, 56, 303, 393.
 Falk, Fru Christine, Henning Podebusks, 359. — Jep 453, 480.
 Falster, Hylderud Olufsdatter, Jep Torbernsens (Sparre), 435. — Mogens til Bellingegaard, Landsdommer paa Laaland, 11, 15, 146, 168, 223, 306, 389 f., 428, 430 f. — Oluf 96, 99, 135, 215, 321, 435. — Peder i Korselitse 289, 305, 321, 390.
 Falster, Georg, Præst, 192. — Mogens, Bg. i Malmø, 206, 241.
 Fasti (Fasse), Christiørn, 424. — Mogens i Vennergaard 364, 424, 443.
 Fastterfeldt, Diderik, 27.
 Ferslev (Fersløff), Niels, Bfgd. i Randers, 67, 416.
 Fikkesen, Axel, 318, 354, 357 f., 371. — Niels i Sandby, 390, 405, 408.
 Fiun, Lavrids, Bgm. i Lund, 406. sml. Fyen.
 Flemming, Erik, 177. — Herman 135. — Iver 177.
 Flensborg, Hans, 466.
 Flynsgaard, Jep, Bg. i Roskilde, 392.
 Follert se Svin.
 Forbotz, Villum, Bg. i Helsingør, 219.

- Fortunatus, Peder, se Lykke.
 Fos, Peder, Præst, 119, 121.
 Franciscus se Frands. — Herold se Medina.
 Frands (Franciscus), Munk, 447. — Iohansen, Præst, 93. — Lassen, Bd., 213.
 Frimand, Hans, Bg. i Kbhvn., 68.
 Fris, Anders, R.*, 125, 441. — Christiern paa Ovegaard 238, 404, 425, 446 f. — Eggerd 451. — Iver 355. — Jep til Lyngholm 282, 359, 371, 381, 388, 404, 424, 441, 446 f., 450, 458, 466, 469 f., 475—77. — Johan til Hesselagergaard, Mester, Sekretær, 10, 66, 68, 129 f., 192, 198—200, 213, 234, 240, 245, 296, 312, 340, 342, 371, 468, 480; Rel. 120 f., 125 f., 135, 171, 230. — Jørgen, Bisp i Viborg, 3, 5, 27, 72, 82, 86, 152, 160, 238, 290, 293, 353, 355, 359—61, 364—66, 369, 371, 374, 395, 397, 404, 415, 417—19, 421, 426, 441, 447, 469 f., 482, 484 f. — Niels til Vadskegaard, 362, 450. — Niels, Mester, Kantor i Viborg, 152, 238.
 Fris, Hans, Bg. i Odense, 357, 463. — Nis, Bd., 234. — Povl, Bg. i Malmø, 435.
 Frost, Lavrids, 12, 64, 303, 394.
 Fuchs, Caspar, Sekretær, 334.
 Fuel, Anders, Bfgd. i Ringsted 434.
 Fugger, Jakob, 69.
 Furstenberger, Jakob, Sekretær i Danzig, 262.
 Fus, Jens, Bd., 442.
 Fyen, Lavrids, Bg. i Falsterbo, 219. sml. Fiun.
 Fynbo, Hans, Bg. i Helsingør, 112, 226. — Jens, Bg. i Stubbekjb., 389. — Lavrids, Foged, 364. — Peder, Bg. i Middelfart, 97. — Peder, Bg. i Stubbekjb., 389. — Severin, Bd., 38, 354.
Gabriel se Gyldenstjerne.
 Galle, Gude, 456. — Oluf 457.
 Galskjøt, Thomas i Sønderkov, 366 f., 396, 452 f., 455.
 Galt, Anders Ebbesen, 116, 172. — Ebbe Andersen 326. — Ebbe Mogensen 289, 305, 364. — Peder Ebbesen, R.*, 50, 143, 151, 157, 199, 202, 218, 225, 248, 290, 298, 359, 364, 370, 381, 395, 410 f., 453 f., 460, 466, 469 f., 474, 480, 484; Rel. 199, 233, 297, 320. — Fru Sofie Mogensdatter 364.
 Ged, Johannes, Præst, 21.
 Georgius se Jørgen, — se Brenger, Falster.
 Gera, Holger Karlsson, Svensk R.R., 177.
 Gerd Eriksen se Løvenbalk, — se Bryske, Rytter, Ulfeld.
 Gertrud Mattisdatter 342, 481. — Pedersdatter, Jomfru i Viborg, 277, 343 f. — se Krabbe, Pors.
 Ginsty, Jens, 467.
 Giseler, Balthasar, Bg. i Kbhvn., 277. — Jørgen, Bg. i Kbhvn., 277. — Tile, Bg. i Kbhvn., 39, 44, 217, 227, 277, 407.
 Gjedde, Knud Lavridsen paa Tommerup, 472.
 Gjerd Nielsen se Drefeld.
 Gjordsen se Gørtze.
 Gjø (Gøye), Albert, 358, 384, 473. — Axel 27, 154, 236, 238, 266, 278, 286, 357, 367 f., 381, 386, 410, 413, 441, 457, 461, 466, 474, 480; Rel. 117. — Eskil, R.*, 443, 452. — Eskil 473. — Henrik, R.R., R.*, 24—29, 38, 56, 79, 84, 113, 381, 413—15, 419 f., 422, 424, 426, 430, 461, 471, 475, 478; Rel. 316, 417.

- Knud i Kjørstrup 416, 433.
 — Mogens, R.R., R*, D. R. Hofmester, 7, 9, 15, 18, 24, 27, 32, 35, 37, 39, 43, 53, 61, 65 f., 72, 79, 82, 90, 108, 110, 130, 151, 164, 197 f., 201, 205, 244, 246, 254, 276, 289, 331, 336 f., 355, 360, 363 f., 366, 370, 374, 376 f., 381, 383, 392, 399, 408, 413, 415 f., 418 f., 431 f., 440, 448, 453 f., 460 f., 465—67, 469—71, 474 f., 482, 484; Rel. 7, 10, 12, 14, 18, 21—23, 39, 45 f., 50, 56, 62, 64 f., 67, 76, 80, 86, 90—93, 97 f., 103, 107, 122, 124, 126, 130—32, 141, 143, 150—52, 161 f., 165, 167, 169, 172, 178, 186, 193, 197—200, 202 f., 213, 226 f., 229—31, 233 f., 236, 254—56, 258 f., 261, 264 f., 267, 277 f., 288, 292, 298, 300—302, 306 f., 309, 312 f, 315—17, 322 f., 327 f., 330—32, 356 f., 363, 369, 390 f., 394, 434, 455, 461. — Fru Pernille, Anders Ebbesens (Galt) E., 172, 326, 380, 430. — Fru Sofie, Forstanderinde i Tvilum Kloster, 473.
- Gjødesen, Søren i Rask, 377, 448, 456. — sml. Götzen.
- Gjøring, Clavs, 366.
- Glaab se Glob.
- Glad, Niels, 467.
- Glambæk, Niels, til Staby 479. — Peder Christiernsen til Stubberup 472.
- Glob, Anders, Rentemester, Provst i Odense, 61, 68, 83 f., 95, 99 f., 105, 108, 162, 219, 222, 226, 228, 244, 264, 291, 296 f., 302, 363, 375 f., 460, 462, 466, 468, 474; Rel. 56, 59 f., 108, 111, 135, 141, 166, 169, 226—28, 231, 237 f., 240, 255, 261—63, 266 f., 277, 292, 302, 309, 312—14, 321, 329. — Niels, Bisp i Viborg, 324.
- Glob Mortensen i Østergaard se Krabbe.
- Gock, Albert van, Bg. og Tolder i Kbhvn., 84, 101, 130, 299, 390, 400.
- Godich, Peder, Hrdsfgd. i Stevns H., 393, 470.
- Godske, Peder, 447.
- Godske se Alefeld, Penborg, Rantzov, Vognsen.
- Gortze se Gørtze.
- Gotskalk, Kanik i Roskilde, 71.
- Graa, Jørgen i Søllestedgaard, Ad., 416.
- Graa, Rasmus, Bd., 244.
- Grannolt, Bartholomæus, Bg. i Kbhvn., 401.
- Gravers Iversen, Bd., 63. — se Kollemorten.
- Gregor (Gregers, Grers), Bøsseskytte, 39. — Hansen, Rdm. i Odense, 202. — Madsen, Bd., 454. — Pedersen, Præst, 366. — Thomsen paa Agerstorp, Ad., 447. — Thomsen, Bd., 155. — se Kok, Ulfeld.
- Gren, Oluf Lavridsen, 71.
- Greving, Lars, Bd., 223.
- Gris, Arild, 459. — Bagge til Hjermeslev 388, 423, 450, 464. — Fru Gundel, Oluf Daas E., 332. — Niels i Slet 423, 464.
- Gris, Niels, Bd. i Rerslev, 68. — Niels, Bd. i Vorge, 184. — Palle, Bd., 477. — Thomas, Bd., 470.
- Grolle, Didrik van, 455.
- Grot, Verner, Præst, 357.
- Groter, Jens, Bg. i Nykjøbing paa Falster, 389.
- Grubbe, Jens i Sandby, 408. — Margrethe 405. — Rasmus 432. — Siverd til Lystrup 105, 408.
- Grupendal, Fru Else, Jørgen Olsens (Blaa) E., 135.
- Grøn, Erik i Ulvsund, 418. — Peder i Rybjerg 364.

- Grønning, Henrik van, 384.
 Gude se Galle.
 Gudtmand, Bd., 106.
 Gumen Jensen, Bd., 22.
 Gundel, Fru, Oluf Daas E., se Gris.
 Gundi, Bd., 251.
 Gundver se Beling.
 Gustav Vasa, Konge i Sverige, 166, 175, 177, 182, 425, 438, 457, 477, 483.
 Gyldenløve, Niels Henriksen, 191.
 Gyldenstjerne (dansk), Anders, Mester, Degn i Roskilde, 295, 393. — Anne Movridsdatter, Prebjørn Podebusks, 6, 265, 477. — Erik 87, 143, 154, 186, 289, 297, 364, 381, 414, 483. — Gabriel til Restrup 361, 441. — Henrik Knudsen, R.*, 466. — Jørgen, Sekretær, 289, 335, 340, 363. — Knud Henriksen „van Stern“, Mester, Provst i Viborg, 72, 106, 110, 124, 162, 164; Bisp i Odense 264, 312, 354, 358, 368, 371, 374—76, 379, 400, 414, 419, 433, 463 f.; Rel. 309. — Knud Pedersen, Fodermarsk, R.R., 73, 83, 183, 229, 316, 327, 375, 389, 402, 407, 413, 422, 428, 430 f., 433, 446, 461, 463, 475; Rel. 116, 205, 246, 257, 304, 317, 403. — Ludvig, Hofsinde, 184. — Mogens, R.*, 315, 444, 471, 475, 480. — Otte 408, 416, 471. — Sofia, Benedikt van Alefelds E., 204.
 Gyldenstjerne (svensk), Abraham Eriksen, 136. — Erik Eriksen 472. — Karl Eriksen paa Vinstorp 472.
 Gysen, Diderik, 341.
 Gørtze (Gortze, Gørtsse, Gjordsen), Fru Anne Gortzedatter, Otte Brokkenhus's, 201. — Clavs, Mester, Kansler, Provst i Ribe, 51, 64, 68, 79, 82, 90, 95, 110, 114, 122, 126, 129, 139, 236, 256, 271, 284, 290, 334 f.; Rel. 234, 294. — Mathias til Solvig 249, 270. — Peder, Bg. i Kbhvn., 159, 244.
 Gøtzen, Peder, Bd., 233. — sml. Gjødesen.
 Hack, Henrik, Husfoged paa Got-
 torp, Rel. 250, 273, 288, 292, 465.
 Hadde se Erpmandtzap.
 Hagen Bramsen, Bd., 45. —
 Kjøbmand i Halsted 447.
 Hak, Anders, Mester, 391, 397. —
 Christoffer, 438. — Erik se
 Gyldenstjerne. — Fru Lene, Hans
 Krafes, 256, 261. — Mogens
 486. — Niels 15, 56.
 Haldager, Anders, Byfgd. og Rdm.
 i Kbhvn., 45, 161.
 Hals, Mikkell, 402.
 Hammer, Niels, Bgm. i Randers,
 232. — Oluf 279, 465, 469.
 Hamt, Per, 112.
 Hans, Konge, 3, 8 f., 11—14, 16
 —19, 26, 62, 64, 74, 81, 86 f.,
 96 f., 101, 103, 111, 113, 116, 125,
 127, 130, 135, 144, 146, 149, 157,
 169—72, 175, 188 f., 205, 218, 248,
 275 f., 278, 287, 320 f., 324, 334,
 337, 342, 349, 355, 362, 398, 401,
 406 f., 412. — Hertug, Fred.
 I's Søn, 346, 465. — Præst,
 473. — Herold 31. — Bd. i
 Akkerup, 245. — Bd. i Majbølle,
 429. — Andersen, Mester, Præst,
 96. — Andersen, Byfgd. i Ny-
 borg, 332. — Andersen, Bg. i
 Ribe, 63. — Andersen, Bd. i
 Branderslev, 434. — Andersen,
 Bd. i Kjøstrup, 142, 148, 206. —
 Andersen, Bd. i Væring, 355.
 — Andersen, Bd. i Ørbæk, 137,
 140. — Bentsen, Bd., 107. —
 Bonde, Bd., 356. — Clemetsen,
 Bd. i Gudbjerg, 355. — Clemet-

sen, Bd. i Koberbølle, 142, 148, 206. — Ebbesen, Bd., 354. — Ejlersen se Stygge — Eriksen, Forstander i Duebrødre-Hospitalet i Roskilde, 178, 187. — Eriksen, Bd., 463. — Esbensen, Bd., 356. — Eskisen, Bd., 345. — Guldsmid, Bgm. i Assens, 407, 479. — Gundersen, Præst, 326, 451. — Gunnesen, Bd., 93. — Hansen, Præst, 24, 271. — Hansen, Bg. i Middelfart, 341. — Hansen 412. — Henningsen, Bd. i Høvelte, 52. Henningsen, Bd. i Rugsted, 447. — Hussemand, Bd., 378. — Ibsen, Præst, 281. — Ibsen, Præst, 310. — Ibsen, Bg. i Præstø, 317. — Ilensen se H. Clemetsen. — Jakobsen, Præst, 457. — Jakobsen, Bg. i Kalundborg, 67. — Jakobsen paa Samsø 65, 77. — Jensen, Præst, 207. — Jensen, Rdm. i Malmø, 28, 36. — Jensen, Bd. i Lørup, 386. — Jensen, Bd. i Strejl, 137. — Jensen, Bd. i Urup, 483. — Jespersen, Bg. i Falsterbo, 265. — Johansen til Fobislet se Lindenov. — Jostesen, Præst, 417. — Jørgensen, Bd., 138. — Knudsen, Bd. i Dreslette, 138. — Knudsen, Bd. i Hillestolpe, 429. — Knudsen 393, 470. — Kremer, Bg. i Odense, 6. — Las 399. — Lavridsen, Præst, 179. — Lavridsen, Præst, 145. — Lavridsen, Underskriver paa Nykjøbing Slot, 445. — Lavridsen, Bg. i Bogense, 480. Lavridsen, Bg. i Rudkjbg., 471. — Lavridsen, Bd., 313. — Lyse, Bd., 248. — Madsen, Præst i Trelleborg, 419, 440. — Madsen, Bg. i Odense, 462. — Madsen, Bg. i Ringsted, 445. — Madsen, Bd. i Dreslette, 138. —

Madsen, Bd. i Nordby, 139. — Madsen, Skipper, 466. — Markvordsen, Bg. i Svendborg, 205, 227. — Mikkelsen, Præst, 275. — Mikkelsen, Bg. i Malmø, 16, 34, 37, 43, 60, 71, 74, 152, 155, 161, 181, 193, 207, 220—22, 236, 241, 312, 416. — Mikkelsen, Bd., 140. — Møntmester i Norge 456. — Nielsen, Bd. i Brudager, 229. — Nielsen, Bd. i Flødstrup, 322. — Nielsen, Bd. i Kynddis Gods ved Holstebro, 323. — Nielsen, Bd. i Stavrbj, 154. — Nielsen, Bd. i Vrangbæk, 442. — Nielsen, Bd., 432. — Olsen (Olufsen), Præst, 286, 357. — Olsen, Præst, 432. — Olsen, Præst, 479. — Olsen, Bd. i Bunkeflod, 89. — Olsen, Bd. i Laaland, 429. — Olsen, Bd. i Sundbyvester, 224. — Pedersen, Præst, 92. — Pedersen, Præst, 120. — Pedersen, Præst, 120. — Pedersen, Præst, 203. — Pedersen, Tolder i Helsingør, 69, 94, 98, 104, 107, 112, 149, 224, 246. — Pedersen, Bg. i Nakskov, 7. — Pedersen, Bg. i Varde, 382. — Pedersen, Bd. i Dreslette, 138. — Pedersen, Bd. i Døllefjelde, 431 f. — Pedersen, Bd. i Lunde, 189. — Regelsen, Bd., 139. — Simonsen, Bd., 154. — Skriver, Præst, 42. — Skriver, Rdm. i Odense, 202. — Skriver, Bgm. i Svenborg, 205. — Smed, Bg. i Nakskov, 8. — Smed, Bd., 435. — Suder, Bd., 106. — Tamesen, Bd., 139. — Tegelslaar i Varberg 250. — Torsen, Bd., 138. — Trogelsen, Bd., 190. — Tygesen, Bd., 190. — Villumsen se Jernskjæg. — se Alsing, Bang, Bernidsen, Bilde, Bringer, Brok, Brun, Bønger, Dankersen, Dune-mose, Embech, Emiksen, Flens-

- borg, Frimand, Fris, Fynbo, Hjort, Holste, Hund, Hvither, Hylde, Jul, Krafse, Kroll, Kyn-
delburg, Laalandsfader, Lang, Meding, Melen, Mylen, Møllendrup, Olding, Pogvisk, Pris, Rasbier, Ronker, Rosmer, Rost-
strup, Rud, Ryaner, Rytsland, Salemager, Skel, Skotte, Skovgaard, Sten, Stisen, Stygge, Svort, Tavsens, Tjele, Tonemose, Urne, Valkendorf, Vincke, Vingartner.
- Harcke, Peder, Bg. i Malmø, 220, 222.
- Hardbo, Christiern, 362, 400, 424, 470. — Peder i Nielsby 366 f., 455.
- Hardenberg, Fru Anne, 371. — Jakob (Joachim), 64, 309, 395, 408. — Mette, Markvard Rønnovs E., 136, 171, 277.
- Hardevig, Binne van, Furér, 27.
- Hare, Lars, 438.
- Hart, Clavs, Skriver paa Vordingborg, 387, 425.
- Hartvig, Mester, 238. — Andersen se Ulfeld, — se Jul, Lange.
- Hassi, Peder, Bd., 431.
- Hatten, Anders von, i Visby, 329.
- Havre, Peder, Bd., 356.
- Hede, Jakob, Kanik, se Heje.
- Hederstrop se Heydersdorff.
- Hegelund, Morten, Mester, 200.
- Hegen, Tue, Mester, Vikar i Lund, 15.
- Heje (Hede), Jep, Kanik i Kbhvn., 8, 55, 59, 135.
- Helle Olsen, Bd., 137.
- Helmek 422.
- Hennike, Præst, se Henning.
- Henning, Præst, 300, 390. — Bd. 19. — Baltersen, Præst, 316. — Bentsen, Bd., 302. — Lavridsen, Bg. i Stege, 471. — Pedersen, Bd., 52. — Skriver 105, — se Ostenfeldt, Podbusk, Smelink, Vaalstrup, Valkendorf.
- Henrik (Henricus), Abbed i Sorø, se Tornekrannds. — Præst, 115. — Hr., 107, se Schulte. — Bd., 138. — Aagesen se Sparre. — Christiensen, Abbed i Sorø, se Tornekrannds. — Conradi, Kanik i Lund, 302. — Dyricksen, Bg. i Nyborg, 172. — Hansen, Præst, 155. — Hansen, Præst, 254, 335. — Hansen, Præst, 467. — Hansen, Bd., 485. — Knudsen se Gyldenstjerne. — Nielsen, R.*, se Rosenkrannds. — Nielsen til Bustrup se Arenfeld (?). — Nielsen (Nicolai), Præst, 233. — Pedersen, Bd., 432. — Røstemester 457. — Skomager 464. — se Dringelberg, Gjø, Grøning, Hak, Holk, Hundermark, Hvit, Krumedige, Pogvisk, Schulte, Sehested, Snare, Stampe, Vind.
- Herman se Flemming, Poel, Rølike, Røling.
- Hesse, Kort, Støvlemager i Nysted, 430.
- Heyden, Bernet van, i Dolmit (?), 437.
- Heydersdorff (Hederstrop), Reinold von, Oberst for Landsknægtene, 101, 283, 287, 475, 483.
- Heymand, Eggerd, Præst, 238.
- Hildeborg se Bilde.
- Hilli se Hylle.
- Hintze, Jens, Bd., 52.
- Hjort (?), Niels Tuesen, R.*, 359.
- Hjort, Anders, Bd., 89. — Hans, Bgm. i Ystad, 306, 398, 450. — Jørgen, Bd., 195. — Oluf, Bd., 90.
- Hofmand, Jep, Bgm. i Randers, 444.
- Hogenschild (Hoffuenskjold), Cle-
mint, 26, 342.

- Hogmodt (Hofmod), Jørgen, Oberst, 24, 26 f.
- Hogstetter, Joachim, 472.
- Holger, Hr., se Holger Holgersen.
— Holger Eriksen se Rosenkrands. — Gregersen se Ulfs-
tand. — Holger Holgersen
se Rosenkrands. — Karlsson
se Gera. — se Skaller.
- Holk, Henrik, Præst, 296, 426. —
Mandrup 448, 453.
- Hollænder, Niels, Bg. i Horsens,
471.
- Holm, Peder, Bd., 138.
- Holst, Hans, 80, 422. — Joachim,
Bg. i Flensborg, 444. — Jørgen,
Ridefoged paa Kolding, 366.
- Holste, Hans, Præst, 316. — Jørgen,
Bd., 292.
- Holtemand, Clavs, Bg. i Nykjøbing
paa Falster, 23.
- Hord, Markvard, Præst, 254.
- Hordt, Peder, Svensk R.R., 177.
- Hordt, Jep, Bd., 139. — Niels, Bd.,
479.
- Horn, Søren, 481.
- Hoya, Greve af, se Johan.
- Hude, Morten, Bd., 10.
- Hund (Hunter), Hans, Bg. i Malmø,
220, 472.
- Hundermark, Henrik, Præst, 254.
- Hunter se Hund.
- Husum, Joen van, 451.
- Hvas, Jens til Kaas, Landsdommer,
67, 108, 132, 153, 198, 216, 218,
241, 247, 288, 314, 330, 334, 360,
362, 366, 381, 404, 408, 411, 413,
415, 418, 424 f., 458, 461, 464,
466 f., 469 f., 473 f., 476 f., 480,
482, 484; Rel. 62 f., 118—20, 123,
171 f., 174, 221, 225, 228, 248,
261 f., 311, 324, 418, 444—46. —
Knud, Mester, Rel., 122.
- Hvid, Christiern, Mester, Rente-
mester, Dekan i Kbhvn., 84,
97, 147, 159, 174, 195, 206, 212,
217, 219, 231, 237, 248, 255, 257,
270, 274, 286, 288, 290, 298 f.,
304, 309, 314, 343, 356 f., 382,
386, 394, 408, 420, 436, 468, 482;
Rel. 260, 292, 299, 449. —
Jes, Bd., 386. — Knud, Bd., 395,
404 f., 441. — Mads, Bd., 386.
— Oluf, Bd., 26.
- Hvide, Knud Ottesen, 408.
- Hvidkilde (Huickeldt), Præst, 343.
- Hvidt, Clavs von der, se Visk.
- Hvit, Henrik, Mester, Bg. i Greifs-
walde, 399.
- Hvitfeld, Anne, Jomfru, 462. —
Christoffer Ottesen 126, 195, 345,
372, 384, 462, 473. — Clavs 346.
- Hvither, Hans, Bg. i Malmø,
242.
- Hylde, Hans, Bd., 283.
- Hylding, Peder, Bd., 249.
- Hylle (Hille), Mads Lavridsens
(Vadspyd) E., se Venstermand.
- Hyllerud Olufsdatter, Jep Tor-
bernsens (Sparre), se Falster.
- Hyllicke, Tygges Hustru i Ny-
kjøbing paa Falster, 230.
- Høg, Fru Anne, Niels Jensens
(Rotfeld), 277. — Christine i
Tanderup, Niels Krabbes, 396,
408. — Erik til Klarupgaard
485. — Jakob Eskilsen 152. —
Niels, R.R., R.*, 23, 276,
324; Rel. 27. — Fru Sophie
Pedersdatter, Ebbe Mogensens
(Galt) E., 289, 305, 364. — Sø-
ren 464.
- Høyte, Niels, Bd., 354.
- Idel Jepsen, Bd., 3.
- Ingeborg, Fru, Markvard Tide-
mands E., se Sparre. — Fru,
Peder Ebbesens (Galt), se Dre-
feld. — Fru, Sten Stures d.
ældre, se Thot. — Fru, Tønne
Parsbergs E., se Podetusk. —
Jakobsdatter, Fru, Hans Valken-

- dorfs Arving, se Reventlov. —
Nielse 251.
- Ingemer, Mester i Korsør, 255.
- Inger (Ingerd), i Lille Sæle, 90.
— i Torsted, 183. — Ottesdatter,
Fru, Niels Henriksens (Gylden-
løve) E., se Rømer. — Poels, Bg.
i Lund, 476. — se Munk.
- Ingvar, Præst, 357. — Olufsen,
Præst, 391, 395. — Mogensen
442.
- Iver, Magister, Kanik, 215. — Bd.,
170. — Markvardsen 398. —
Olsen 454. — Svendsen, Bd.,
353. — Thomsen til Palsgaard
se Jul. — Thomsen, Bg. i Vi-
borg. 3. — se Flemming, Jul,
Krabbe, Munk, Reventlov, Skel,
Stub.
- Iversen, Mester, 431.
- Jakob** (Jep, Jeppe), Mester, Prior
i Dueholm, 464. — Skipper, 444.
— Bd. i Bjørnstrup, 450. — Bd.
i Salskog, 121. — Bd. i Valby,
22. — Andersen, Bd. i Ore-
gaard, 423. — Andersen, Bd. (?) i
Tandrupgaard, 450. — Bager,
Bd., 19. — Bentsen, Bd., 211. —
Bjørnsen, Foged paa Næsby,
408. — Bosen 428. — Eskilsen se
Høg. — Guldsmid, Bg. i Malmø,
se Nyes. — Hansen, Præst og
Kanik i Viborg, 314. — Hintsen,
Bd., 229. — Ibsen 358. —
Iversen, Bd. i Gamst, 174. —
Iversen, Bd. i Hemdrup, 108. —
— Jensen, Bd. i Grumstrup, 147,
206. — Jensen, Bd. i Lysgaard, 424,
479. — Jensen, Bd. i Ugelvig,
271. — Jepsen, Bd., 123. —
Jørgensen, Bd., 405. — Knudsen
(Kanuti), Præst, 160. — Knudsen,
Præst, 172. — Knudsen, Præst,
175. — Knudsen, Præst, 358. —
Lagonis, Præst, 102. — Lav-
- ridsen, Bd. i Eskebjerg, 19. —
Lavridsen. Bd. i Hornum, 408. —
Madsen, Bd., 138. — Mikkelsen,
Rdm. i Malmø, 28, 36, 220, 241.
455. — Mogensen, Bd., 391. —
Møller, Bd., 226. — Nielsen, Bd.
(?), 10. — Nielsen, Bd. i Eldrup,
446. — Nielsen, Bd. i Grønning,
441. — Nielsen. Bd. i Hylle-
tofte, 432. — Nielsen, Bd. i
Thovby, 211. — Nielsen, Bd. i
Bølse, 443 f. — Olsen, Præst,
296. — Olsen, Bd., 52. — Pe-
dersen, Præst, 116. — Pedersen,
Bd. i Kattarp, 391. — Pedersen,
Bd. i Skjern, 97. — Pedersen, Bd.
i Thorrløsa, 76. — Poulsen, Bd.,
424. — Ridesmaasvend 266. —
Skriver, Bg. i Malmø, 207. —
Stisen, Bg. i Ringsted, 434. —
Svendsen (Suenonis), Præst, 120. —
Thomsen, Bg. i Holstebro, 482. —
Tilssen, Bd., 45. — (Jep) Tor-
bernsen til Torkildstrup se
Sparre. — Tordsen se Sparre. —
Tulesen, Bd., 472. — Unkersen,
Bgm. i Odense, 24, 202, 463. —
se Brun, Bulle, Falk, Flynsgaard,
Fris, Fugger, Furstenberger,
Hardenberg, Heje, Hofman,
Hordt, Kamp, Kleyper, Munk,
Norby, Nyes, Rønno, Skram,
Thering, Trolle.
- Jehan se Johanne.
- Jellingbo, Søren, Bg. i Kbhvn.,
438, 458.
- Jens (Jes, Jøs), Bisp i Aarhus, se
Lange. — Abbed i Esrom, 112.
Abbed i Essenbæk, 235. — Abbed
i Øs-Kloster (?), 400. — Præst,
se (Jens) Andersen. — Bd. i
Bull, 251. — Bd. i Ullarp,
166. — (Jens?), 451. — Ad-
sersen, Bg. i Vejle, 401. —
Albertsen, Hrdsfgd. i Vor H.,
446 f., 463. — Andersen, Bisp i

Odense, se Beldenak. — Andersen, Præst, 270, 425, 428. — Andersen, Bg. i Roskilde, 410. — Andersen, Bg. i Vejle, 252, 401. — Andersen, Bd. i Bunkeflod, 184. — Andersen, Bd. i Hanaskog, 73. — Andersen, Bd. i Hønsinge, 44. — Andersen, Bd. i Rettrup, 126, 404. — Bager, Bg. i Landskrone, 453. — Bager, Bg. i Nakskov, 415. — Bentsen, Bd., 287. — Bonde, Bg. i Nykjøb. paa Mors, 422. — Brygger, Bd., 108. — Christiensen i Nielstrup, Væbner, 243. — Christiensen, Bg. i Ringkjøb., 469. — Christiensen, Bd. i Gjedsted, 330. — Christiensen i Hornum H., 382. — Christiensen i Vesterris, Bd., 476. — Christiensen 467. — Clavsen, Bg. i Rødby, 152. — Foged, født i Taagerup, 429. — Gødersen, Bd., 22. — Hansen, Mester i Aarhus, 304. — Hansen, Præst, 201. — Hansen, Bg. i Middelfart, 458. — Hansen, Bd. i Slæbæk, 357. — Hansen, Bd. i Vejrup, 211. — Hansen, Bd. i Vitofte, 201. — Hansen, Bd. i Vældbæk, 482. — Henriksen, Bd., 138. — Holgersen, R.*, se Ulfstand. — Humlemester, Bd., 377. — Ibsen, Strandfoged, 438. — Ibsen, Bd. i Hollindsted, 485. — Ibsen, Bd. i Vester Grunnerup, 444, 446. — Iversen, Bg. i Nyborg, 411. — Iversen, Bd., 143. — Jensen, Bg. i Nibe, 159. — Jensen, Bd. i Kongens Thisted, 247. — Jensen, Bd. i Ougaard, 441. — Jensen, Bd. i Rold, 444. — Jensen, Bd. i Rybjerg, 405, 441. — Jepsen, Bd. i Vester Grunnerup, se Ibsen. — Jepsen, Bd. i Eskebjerg, 19. — Jepsen, Bd. i Rynkeby, 355. — Jonsen paa Nørholm se Lange.

— Jonsen, Bd., 415. — Jørgensen til Egelykke se Mylting. — Jørgensen 400. — Kammer-svend, Bd., 96. — Knudsen (Udkafsod?), Bd., 381. — Lassen, Bd., 153. — Lavridsen, Erkedegn i Roskilde, 113, 269, 334. — Lavridsen, Præst, 316. — Lavridsen, Bd. i Brudager, 229. — Lavridsen, Bd. i Eskerød, 212. — Madsen, Præst, 284. — Madsen, Præst, 324. — Madsen, Skriver, Præst, 343. — Madsen, Bd. i Priglerup, 21. — Madsen, Bd. i Vidtskiøffe, 100. — Maler, Bg. i Landskrone, 436. — Markvardsen, Mester, 420. — Mikkelsen, Bd. i Aanum, 63. — Mikkelsen, Bd. i Assendrup, 148. — Mogensen, Bd., 211. — Morsen til Høgeberg, Ad., 450. — Morsen, Bd., 453. — Mortensen, Bd. i Glerup, 311. — Mortensen, Bd. i Hovby, 452. — Mortensen 486. — Nielsen i Restrup se Munk. — Nielsen, Vikar i Viborg, 180. — Nielsen, Præst, Forstander for Helligaandshus i Randers, 337, 470. — Nielsen, Præst i Dueholmkloster, 422. — Nielsen, Præst, 300, 390. — Nielsen, Skriver paa Kbhvns Slot, 343. — Nielsen, Bd. i Stubberup, 186. — Nielsen, Bd. i Vestergaard, 404. — Nielsen, Bd. i Ørbæk, 137, 140. — Olsen, Rdm. i Roskilde, 410. — Olsen, Bg. i Varberg, 215. — Olsen, Bgm. i Vejle, 120. — Olsen, Bd. i Grødby, 166. — Olsen, Bd. i Sellruppe, 45. — Olsen, Bd. i Sømarsløf, 196. — Olsen, Bd. i Torseke, 166. — Olsen, Bd. i Ørlev, 19. — Osen, Bd., 389. — Pedersen se Bassi. — Peder-sen, Provst i Tvilum, 346. —

- Pedersen, Præst, 207. — Pedersen, Rdm. i Kbhvn., 392. — Pedersen, Rdm. i Randers, 444. — Pedersen, Bd. i Aasørre, 346. — Pedersen, Bd. i Akkerup, 245. — Pedersen, Bd. i Eskerød, 89. — Pedersen, Bd. i Eskebjerg, 19. — Pedersen, Bd. i Gunnerød, 434. — Pedersen, Bd. i Oby, 354. — Pedersen, Bd. i Odens, 148, 206. — Pedersen, Bd. i Sørup, 390. — Pedersen, Bd. i Vester Tørrup, 477. — Pedersen, Bd. i Østrup, 329, 449. — Povlsen, Bg. i Nakskov, 416. — Povlsen, Bd. i Askeby, 76. — Povlsen, Bd. i Eskebjerg, 19. — Povlsen, Bd. i Frejlev, 429. — Sergersen, Bd. i Fardo, 346. — Simonsen, Bd., 445. — Skarolt se Rosensparre. — Skriver 125. — Skræder, Bg. i Lund, 406. — Skræder, Bd., 123. — Smed, Bg. i Svenborg, 353. — Snaresen, Bd., 391. — Staphensen, Bd., 174. — Svendsen, Bd., 344. — Sørensen, Bd., 454. — Thomsen i Holmgaard se Sehested. — Torbernsen til Skarolt se Rosensparre. — Torkelsen, Bd., 423. — Troelsen, Bd. i Lille Hammer, 212. — Troelsen, Bd. i Ørbæk, 137, 140. — Tuesen, Bd., 211. — Tygesen til Randrup og Viborg se Sefeld, — se Bagge, Bagger, Bang, Barfod, Berting, Bloeberg, Brade, Bridhe, Brølægger, Brugge, Brøde, Daa, Denne, Fris, Fynbo, Ginsty, Groter, Grubbe, Hintze, Hvas, Hvid, Jude, Jul, Kerudt, Kludt, Krage, Kul, Kulben, Kyndrup, Lange, Ode, Pink, Riber, Rosengaard, Sale, Sang, Sjællandsfar, Skaaning, Skytte, Spend, Splid, Stinger, Szøde, Tetz, Tybo, Tyckler, Ul, Velluf, Vinter. Jenvold se Enevold. Jep, Jeppe, se Jakob. Jernskjæg, Hans Villumsen, 10, 354, 422, 459. — Iver Jensen 403, 459. — Lavrids Jensen til Ramløse, Væbner, 403, 445. Jeronimus se Rantzov, Vydmand. Jes se Jens. Jesper, Mester, se Brokmand. — Præst, 162. — Christensen, Præst, 421. — Hansen, Bg. i Lund, 406. — Jensen, Vikar i Viborg, 442. — Jepsen 442. — Nielsen, Bd., 137. — Torsen se Vognsen. — se Arndes, Daa, Holst, Rantzov, Sjællandsfar. Joakim se Bek, Bernekob, Hogstetter, Rammy, Rønno. Joen se van Husum. Johan, Greve af Hoya og Brokkenhusen, 24, 32, 35, 37 f. — Skipper, 438. — Albertsen, Mester, 433. — Aresen, Bisp paa Island, 395. — Bjørnson se Bjørn. — Henriksen 442. — Madсен i Torstedlund se Viffert. — Tureson, Svensk R.R., se Roos. — se Bagge, Bjørn, Brokkenhus, Fris, Jude, Mynnihusen, Oxe, Peyen, Pors, Rantzov, Stercke, Urne, Vachel, Valkendorf. Johanne (Jehan), Bertel Villumsens, 279, 333. — Knud Skrivens, 161. — Movrids 108. — Per Skræders i Skjern 97. — se Ged. Johannes (Joannes), Official i Lund, 296. — Præst, 172. — Præst, 264. — Præst, 346. — Amag, Præst, 178. — Jakobsen (Jacobi), Præst, 93. — Jakobsen, Præst, 126. — Jakobsen, Præst, 316. — Jespersen, Præst, 289. — Ludolphi, Præst, 91. — Nielsen (Nicolai), Præst, 142. — Nielsen,

- Præst, 261. — Povlsen (Pauli), Præst, 270. — se Svanning, Venck.
- Jon, Bd., 184. — Andersen, Bgm. i Varbjerg, 250. — Clausen, Bd., 211. — Gødichsen, Bg. i Halmstad, 409. — Jepsen paa Nørholm, R.*, se Lange. — Nielsen, Bd., 415. — Staphensen, Bd., 249. — Svendsen, Bd., 172. — Svenske 451. — Tuesen, Bd., 100.
- Jost van Mansfeld, Greve, 420, 428, 473. — Andersen se Ulfeld. — Jespersen, Præst, 156. — Lavridsen, Præst, 237.
- Jude, Anders, Bg. i Nakskov, 105, 354, 428. — Jens, Bg. i Næstved, 131. — Johan, Bg. i Nakskov, 428. — Morten, Bd., 139. — Morten se Hude. — Søren 354. — smlgn. Jyde.
- Jul, Axel, Mester, 215. — Axel 328, 343. — Bertel til Kokholm 404, 418, 425. — Elisabeth Thomasdatter, Clavs Sehesteds, 270, 323. — Ellen, Priorisse i Gudum Kloster, 285. — Enevold til Aabjerg 44, 411, 418, 424, 443, 450, 453, 479. — Hartvig, Bisp af Ribe, 465. — Iver, Hofsinde, 218. — Iver, Mester, 291, 411, 448, 454, 464. — Iver Thomsen til Palsgaard 358, 366, 384, 450, 463, 467, 473. — Jens 464. — Kjeld Iversen til Astrup 1, 3, 245. — Mogens til Udstrup 60 f., 123, 350, 411, 424, 450, 453, 479. — Niels Kjeldsen, Hofsinde, 1, 87, 125, 145, 188, 269, 282, 288, 357 f., 384. — Peder i Hvolgaard 363, 366, 424, 465. — Peder Gregersen 448. — Søren i Hedegaard 408.
- Jul, Christiarn, Bd., 395. — Hans, Bd., 138. — Jens, Bg. i Ribe, 69. — Jørgen, Bd., 286, 356. — Lavrids, Bg. i Nakskov, 425. — Lavrids, Bd., 138.
- Juttemand, Lavrids (Sølverpap), Rel. 299, 304, 314, 321, 329 f., 434, 441, 456.
- Jyde (Jøde), Knud, Foged, 451. — Mikkel i Norge 461. — smlgn. Jude.
- Jørgen (Georgius), Hr., 437. — Mester, Kanik i Lund, 417. — Præst, 116. — Præst, 422. — Andersen, Bd., 424. — Bentsen, Bd., 189. — Bøcker, Bg. i Nyborg, 256. — Ebbesen, Ad., 421. — Guldsmed, Bg. i Stubbekj., 304. — Hansen, Bd., 234. — Henningsen se Quitzov. — Ibsen se J. Jepsen. — Jensen, Mester, se Sadolin. — Jensen, Præst, 422. — Jepsen, Bd. i Dreslette, 138. — Jepsen (Ibsen), Bd. i Skovshøjrup, 148, 206. — Lavridsen, Bd. i Ore, 354. — Lavridsen, Bd. i Starshej, 52. — Mikkelsen, Foged paa Samsø, 8, 65, 315. — Mikkelsen, Bd., 448. — Møller, Bg. i Kbhvn., 68. — Nielsen, Bg. i Aalborg, 386. — Nielsen, Bd., 315. — Olsen se Blaa. — Olsen, Præst, 415. — Olsen, Bd., 390. — Olufsen, Bd. i Dreslette, 139. — Olufsen, Bd. i Helnæs, 125. — Pedersen, Bd., 138. — Rasmussen, Præst, 107. — Skriver, Kanslerens Svend, 447. — Skriver paa Samsø se J. Mikkelsen. — Skrædder, Bg. i Aalborg, 386. — Stensen, Bd., 172. — Svendsen, Bd., 96. — Trudsen, Bd., 391. — se Daa, Fris, Gisler, Graa, Gyldenstjerne, Hjort, Hogmodt, Holst, Holste, Jul, Kok, Podebusk, Priis, Rostруп, Rud, Skaland, Skemmel, Skodborg, Skovgaard, Stensen,

Støtin, Urne, Venstermand, Vensteni, Visk.
Jøs se Jens.

KaaK se Kok.

Kaari, Anders, Bd., 211. — Lasse, Bd., 19.

Kaas, Fru Margrethe Mogensdatter, Rasmus Clemitsens E., (?) 425. — Mogens, Mester, 59. — Mogens til Ørndrup 388, 404 f., 423, 425, 441, 446 f., 453. — Niels til Starupgaard 395, 404 f., 441, 446, 453. — Niels Mogensen (?) 404 f., 425, 447.

Kamp, Jakob, af Danzig, 443.

Karen (Karine), Anders Ulfs E. i Kbhvn., 91. — Bents, i Svenborg, 284. — Fru, Clavs Strange-sens E., se Vebner. — Jørgen Mikkelsens (Skriver) paa Samsø, 65, 315. — Fru, Kjeld Iversens (Jul), se Lange. — Mikkels 203. — Peder Olsens, 449. — Skipper Peders, 141. — Severins 158. — Snaris i Kbhvn., 95. — Jonsen i Trelleborg 193. — Lavridsdatter 451. — Nielsdatter 433. — Persdatter 446, se Lange.

Karl Eriksen paa Vinstorp se Gyldenstjerne (svensk). — se Lange.

Karlebo, Povl, Bd., 464.

Karsten, Greven af Mansfelds Tjener, 453. — sml. Christiern.

Kat Ridesmaasvend 365. — Morten, Bd., 390.

Kellebek, Peder, Bd., 287.

Kempe, Peder, Rdm. i Kbhvn., 27, 33, 59.

Kersten se Christiern.

Kerudt, Jens, Bd., 442.

Kirstine se Christine.

Kjelbicker, Peder, 462.

Kjeld Hansen 'til Tidselholt se Baad. — Iversen til Astrup se Jul. — Pedersen, Bd., 137, 140. — se Bing, Krabbe, Ravn.

Kleyper, Jakob af Amsterdam, 390.

Kliver (Kluver), Rel. 420, 422.

Klocke, Benedict, Kongens Sekretær, 271.

Kluddt, Jens, 447.

Kluver. se Kliver.

Knap, Bent, Bd., 22.

Kniphof 95.

Knob, Lavrids i Gjedsergaard, 11, 56, 90, 389 f., 453.

Knop, Bernt, lybsk Høvedsmand, 387.

Knud (Canutus) 438. — Mester, Provst i Viborg, se Gyldenstjerne. — Skipper i Kbhvn., 98, 102, 104, 227. — Andersen, Bd., 404. — Andersens Lilie. — Bentsen, Ridesmaasvend, 239. — Bertelsen, Bg. i Vejle, 401. — Bonde, Bd., 388. — Christersen, Præst, 178. — Eriksen, Præst, 198. — Henriksen, „van Stern“, Mester, se Gyldenstjerne. — Henriksen, Ad., 393. — Hintzesen, Præst, 233. — Jensen, Bd. i Bjergrav, 484. — Jensen, Bd. i Grumstrup, 147, 206. — Lavridsen paa Tommarp se Gjedde. — Lavridsen, Foged paa Aalholm, 446. — Madsen, Præst, 156, 340, 344. — Mogensens, Bd. i Hindby, 391. — Nielsen, Bd. i Gjelstrup, 159. — Olsen, Bg. i Assens, 479. — Olsen 464. — Ottesen se Hvide. — Pallesen, Mester, se Ulfeld. — Pedersen, Fodermarsk, se Gyldenstjerne. — Pedersen, Ad., 486. — Pedersen, Bg. i Horsens, 471. — Pedersen, Rdm. i Væ, 43. — Pedersen, Bd., 259, 291. — Severini, Præst, 145. — Skriver,

- Bg. i Kolding, 161. — Svendsen, Bd., 76. — se Bilde, Bugge, Gjø, Hvas, Hvid, Jyde, Rud, Sparre, Urne, Valkendorf.
- Kok, Jørgen, Bgm. i Malmø, Møntmester, 27, 36, 40, 42, 44, 181, 193, 221, 241 f., 258, 339, 391, 472.
- Kok, Anders, Borgerkok paa Kolding, 253. — Gregers, Bd., 211. — Lydeke 457. — Niels, Bd., 142, 148, 206.
- Kolck se Kok.
- Kold, Lars, Bd., 388.
- Kollemorten, Gravers, Bd., 389, 448.
- Konick se Cunibertus.
- Kop, Bertel, Bd., 137.
- Kopelins, Beritte, i Nestved, 461.
- Koper, Thomas, 14.
- Koppen, Mathias, Præst, 192.
- Korb, Ditmer, Rdm. i Hamburg, 395.
- Kori se Kaari.
- Kort se Hesse.
- Kotte, Vellom, 390.
- Krab, Peder, Bd. (?), 408.
- Krabbe, Fru Anne, Ejler Rønnovs, 276. — Christiern i Husby 424. — Erik, Provst i Roskilde, 294. — Erik, Væbner, 145, 238, 266. — Jomfru Gertrud 262. — Glob Mortensen i Østergaard 404 f., 418, 423, 425, 446 f., 450. — Iver 384, 453, 473. — Kjeld 408. — Lucas 395. — Morten, Mester, Sekretær, 132, 222, 227, 248, 250, 256, 313, 339, 417; Rel. 175, 256. — Peder, Præst, 116. — Tyge, R.R., R.*, Rigens Marsk, 1, 5, 11 f., 14—18, 23, 51, 72 f., 76, 79, 82, 89 f., 99, 101, 108, 110, 113 f., 121, 130, 136, 145 f., 162, 164 f., 169, 171, 173 f., 183, 196, 223 f., 236, 262, 286, 296, 303, 308, 321, 374, 376, 389, 401, 405 f., 409, 413, 415, 419 f., 427, 452 f., 462, 464, 468, 470, 475, 477 f.; Rel. 2, 5—7, 9—15, 17 f., 21—24, 44—46, 49, 51, 72, 76, 78, 80 f., 83, 89 f., 93, 98, 100, 102, 104, 106 f., 111, 121, 126, 131 f., 135, 141, 145, 161, 167, 169, 184—86, 197, 207, 212, 214, 221, 223, 258, 260, 264, 303 f., 307 f., 311, 313 f., 318, 321, 328, 407, 414, 434, 447, 452, 454.
- Krafse (Krabse. Krause), Hans, til Basnæs, R.R., R.*, 72, 81, 96, 98, 135, 166, 175, 177, 182, 186, 256, 261, 429; Rel. 8, 231.
- Krag (?), Niels Thomsen i Tirstrup, Væbner, 243.
- Krag, Niels, Ridesmaasvend, 296.
- Krage, Jens, Herredsfgd. i Tubberup, 434.
- Kram, Aske van, Høvidsmand, 27, 32, 35.
- Kristiern se Christiern.
- Kristine se Christine.
- Kristoffer se Christoffer.
- Krog, Anders, Bd., 435.
- Krogno, Movrids Olsen, R.*, 90, 123, 264, 310, 376, 391, 413, 427, 452, 476, 480. — Oluf Stisen 83.
- Kroll, Hans, 451.
- Krumedige. Fru Anne, 426. — Clavs, R.*, 340. — Enevold, Hofsinde, 427. — Erik, R.R., 73, 80, 83, 201, 203, 233, 235, 244, 279, 370, 381, 413, 427, 438, 453, 458, 466, 474; Rel. 94, 245, 381. — Henrik til Vallen, R.R., R.*, 11, 53, 69, 72, 84, 110, 169, 196 f., 223, 261, 270, 453; Rel. 11, 17, 56, 84, 102, 117, 130, 169.
- Krumpen, Otte, R.R., R.*, 72, 79, 82, 93, 111, 204, 289, 292, 294, 361, 363, 368, 371, 374 f., 397, 414, 427, 429, 475; Rel. 8, 168, 361. — Stygge, Bisp i Børglum,

- 5, 64, 72, 82, 86, 116, 162, 164—66, 175, 177, 182, 216, 264, 284, 312, 370, 374, 386, 413, 415 f., 425, 461, 466, 477, 481 f., 485 f.; Rel. 285.
- Kruse, Christoffer til Vingegaard (og til Urndrup? 446), 424, 446, 485.
- Kruse, Clavs, Bd., 425.
- Kul, Jens, 260.
- Kulben, Jens, Præst, 233.
- Kyndelburg (Kyldenbryg), Hans von, Høvidsmand, 27, 460.
- Kyndis, Anders, Bg. i Holstebro, 323, 445.
- Kyndrup, Jens, Bd., 428.
- Køster, Anders, 329.
- L**aalandsfader, Hans, Bd., 223. — Mads, Bd., 223.
- Lacke, Niels, Præst, 139.
- Lage se Lave.
- Lang, Fru Anne, Niels Brades, 113, 174. — Peder 205.
- Lang, Hans, Bg. i Assens, 467.
- Lange, Hartvig, Mester, 359. — Jens, Bisp i Aarhus, 243. — Jens Jonsen paa Nørholm 63. — Jon Jepsen paa Nørholm, R.*, 63. — Karen, Kjeld Iversens (Jul), 245. — Karl 233. — Niels paa Bøvling 418, 445. — Niels Gudesen, R.*, 145, 188. — Thomas Nielsen, R.*, 233 f., 279. — Ulrik, Bisp i Aarhus, 443.
- Lars (Las, Lasse), Bd., 453. — Andersen, Bd. i True, 416. — Andersen, Bd. i Øster Gullunge, 183. — Christiensen, Færgemand, 329. — Eyesen, Hrdsfgd. i Hornum H., 448, 465. — Iversen paa Halsnes se Serlin. — Jensen, Bgm. i Horsens, 471. — Jensen, Rdm. i Kbhvn., 60. — Jæger, Bd., 121. — Mogensen, Bd., 45, 184. — Mortensen, Hrdsfgd. i Fuglse H., 428 f. — Nielsen, Bg. i Roskilde, 422. — Nielsen, Bd., 211. — Pedersen, Bd. i Hals, 442. — Pedersen (Gamle), Bd. i Helsingø, 107. — Pedersen, Bd. i Hestbæk, 441. — Pedersen, Bd. i Kongstorp, 212. — Pedersen, Bd. i Krage-lund, 377. — Pedersen, Bd. i Sundby, 213. — Pedersen, Bd. i Ulderup, 223. — Severinsen, Bd., 446. — Siggesson, svensk R.R., R.*, se Sparre. — Simonsen i Tulstrup se Udsen. — Skræder, Bg. i Malmø, 434. — Skræder, Bd., 20. — Smed 89. — Smeds Søn 403. — Tømmermand, Bg. i Kbhvn., 436. — se Bagge, Eg, Greving, Hare, Kaari, Kold, Mørk, Ogor, Rysom, Skel, Skønning, Vær.
- Latter, Jakob, Præst, 248.
- Lave (Lage), Madsen, Foged paa Hagenskov, 248, 257, 274, 280, 283. — se Brade, Urne.
- Lavindsfar, Mads, Præst, (?) 410.
- Lavrids (Laurentius, Laurens), Mester, Kanik i Roskilde, 410. — Mester, se Ølmand. — Forstander, se Nielsen. — Præst, 128. — Præst, 421. — Præst, 436. — Præst, 395. — Præst, 433. — Bgm. i Ribe, 198. — Bd. i Bunkeflod, 89. — Bd. i Dølle-fjelde, 431. — Bd. i Gudme, 211. — Bd. i Toarp, 183. — Andersen, Mester i Roskilde, 448. — Andersen, Bd. i Hindby, 391. — Andersen, Bd. i Rersø, 430. — Andersen, Tygge Krabbes Tjener, 223. — Bartholomei, Præst, 96. — Bentsen, Bd. i Hyllie, 211. — Bentsen, Bd. i Mygind, 292. — Clemintsen, Bd., 422. — Guldsmed 409. — Hansen, Ad.,

457. — Hansen, Bg. i Nakskov,
472. — Hansen, Bg. i Odense,
178. — Ibsen, Bg. i Slingerup,
447. — Ibsen, Bd. i Kattarp,
391. — Ibsen, Bd. i Resendal,
377. — Ibsen, Bd. i Revninge,
123. — Iversen se Serlin. — Jen-
sen se Jernskjæg, — Jensen,
Præst, 450. — Jensen, kaldet
Skriver, Bg. i Visby, 94. —
Jensen, Bd. i Brudager, 229. —
Jensen, Bd. i Gjedsted, 330. —
Jensen, Bd. i Tordrup, 431. —
Joannis, Præst, 156, 344. —
Madsen til Olstrup, Landsdommer
i Laaland, se Vadspyd. —
Madsen, Byfgd. i Svendborg,
283. — Mikkelsen, Tolder og
Byfgd. i Landskrone, 10. — Mik-
kelsen, Herredsfgd. i Nørre
Horne H., 174. — Nielsen, Forst.
i Helligaands Kl. i Aalborg,
284, 367 f. — Nielsen, Bd. i
Lille Løgetved, 234. — Nielsen,
Bd. i Lundby, 137. — Nielsen,
Bd. i Ravnholt, 244. — Nielsen,
Bd. i Skreflinge, 391. — Nielsen,
Bd. i Snekstrup, 357. — Olsen,
Bd. i Eskebjerg, 19. — Olsen,
Bd. i Nislev, 121. — Olufsen,
Vikar i Assens, 180. — Pedersen,
Vikar i Nyborg, 332. — Peder-
sen, Præst, 119. — Pedersen,
Præst, 156. — Pedersen, Præst,
258. — Pedersen, Slotsskriver,
257. — Pedersen, Bd. i Dre-
slette, 138. — Pedersen, Bd.
i Eskerød, 89. — Pedersen,
Bd. i Skjern, 97. — Peder-
sen 442. — Povlsen, Bd., 63. —
Rasmussen, Bd., 433. — Seger-
sen, Bd., 377. — Simonsen, Bd.,
123. — Skrivers, Hrdsfgd. i
Tudse H., 425. — Skrivers :
Hjerm, 353. — Sørensen, Bg. i
Ribe, 457, — se Fiun, Frost,
Fyen, Fynbo., Jul, Juttemand,
Knob, Normand, Saxen, Skaa-
ning, Skinkel, Skov, Skytte,
Tancke, Ølmand.
Laxmand, Fru Else til Asserbo, Abra-
ham Eriksens (Gyldenstjerne),
E., 136 f., 144 f., 188, 190,
195, 377. — Peder til Voldby
136, 145, 188, 190, 195, 392, 407,
418. — Povl, R.R., R.*, Hof-
mester, 136, 140, 188 f., 195,
324.
Leghe se Læge.
Leiel (Le), Sander, Bg. i Helsingør,
259, 416.
Leiszener (Leuszener, Lisener),
Nicolaus, Bg. i Malmø, 181, 193,
220, 241.
Lejon, Bjørn Classon, Svensk R.R.,
177.
Lemmecke, Knud, Bg. i Svend-
borg, 227.
Lene, Fru til Lunde, se Røsen-
krands. — Fru, Hans Krafses,
se Hak.
Lessøe, Peder, Bd., 311.
Lette, Hans. Bd., 431.
Ligden, Sowder van, Furér, 27.
Lilie, Knud Andersen, Svensk
R.R., 177.
Liliehøg, Måns Bryntesen, Svensk
R.R., 177.
Limbæk, Clavs, 465.
Lindegaard, Tyme, 126.
Lindenov, Hans Johansen til
Fobislet, 127, 453.
Lippen, Johan van der, 407.
Lister, Bd. (?), 90.
Litt, Johan van der, 27.
Lonof se Lunov.
Lubeck, Hans van, 434.
Lucas se Krabbe, Prutzer.
Lud, Mads, Bd., 354.
Luder, Foged paa Falsterbo, 460.
Ludolph, Præst, 169.
Ludvig se Gyldenstjerne, Munk.

- Lumesden, Thomas, Herold, 29, 50.
- Lund, Hans, Bg. i Assens, 407, 479. — Jep, Bd., 441. — Lavrids, Bg. i Nyborg, 332. — Markvard, Bd., 139.
- Lunge, Aage, se Ove. — Christine, Fru, g. m. Vincents (Dyre), 443. — Niels Vincents, R.R., R.*, 10, 72, 91, 102, 186, 286, 374, 408, 414, 452. — Ove Vincents, R.R., R.*, 3, 87, 127, 154 f., 203, 260, 265, 290, 333 f., 368, 370, 374, 381, 393, 396, 400 f., 408, 410, 413, 415, 437, 441, 443 f., 456, 464 f., 475, 482, 485; Rel. 38, 61, 305, 406, 443. — Vincents, R.*, 365, 400, 410, 464, 483.
- Lunov, Lars til Kollerup, 243, 416. — Niels til Rugaard 416.
- Lutherback, Povl, 454.
- Lyder, Præst, 411.
- Lykke, Hans, Hofsinde, 384, 473. — Jakob se Joachim L. — Joachim til Østrup, R.*, 5, 366 f., 374, 415, 425, 444. — Niels, R.*, 27, 191, 362—364, 378 f., 416, 449, 455, 464, 483; Rel. 296, 305. — Peder til Nørlund (Fortunatus), R.R., R.*, 5, 65 f., 72, 82, 91, 97 f., 118, 123, 140, 142, 145, 148, 154, 164, 189, 195, 197, 205 f., 234, 238, 286, 290, 298 f., 304, 329, 354, 358 f., 363, 365, 368—372, 374—376, 381, 394, 413 f., 427, 462, 466 f., 474 f., 483; Rel. 16, 24, 26, 83, 93, 97 f., 142, 173 f., 197, 204, 286, 298.
- Læge, Jens, i Malmø, 437.
- Løvenbalk, Gerd Eriksen, 5, 17. — Mogens Lavridsen af Tjele, R.*, 2, 191, 314, 371, 458, 466, 475 f.
- Maal, Lavrids, Bd., 139. — Peder, Bd., 138.
- Mads (Matthias, Matheus, Mattis, Mats), Doctor, Ottoniensis, phisicus, Rel. 217, 266, 297, 427, 430. — Præst, 121. — Bd. i Hammelsvang, 364. — Bd. i Skindbjerg, 364. — (Matheus) 391. — Ausen, Official i Aarhus, 436. — Bentsen, Bd., 437. — Bertelsen, Præst, 393. — Bertelsen, Bg. i Veile, 120. — Ebbesen, Bd., 418. — Eriksen se Bølle. — Eriksen, Abbed i Aas Kloster, 344. — Farsen, Bd., 387, 425. — Hansen, Præst, 119. — Hansen, Byskriver i Varde, 233. — Hansen, Bg. i Præstø, 317. — Hansen, Bd., 225, 261. — Henriksen, Bd. i Kattarp, 391. — Henriksen, Bd. i Skovshøjrup, 142, 148, 206. — Ibsen, Bd., 391. — Iversen, Præst, 94. — Iversen, Bd., 287. — Jensen, Bd., 52. — Johansen, Bg. i Malmø, 302. — Jonsen se Viffert. — Kammersvend, i Vordingborg, 317, 433. — Lavridsen se Vadspyd. — Lavridsen, Bg. i Viborg, 314. — Lavridsen, Bd., 140. — Madsen, Præst, 92. — Madsen, Bd., 146. — Mogens, Bd. i Hagesta, 184. — Mogens, Bd. i Tarstad, 183. — Monsen, Bd., 76. — Nielsen, Præst, 128. — Nielsen, Bgm. i Vejle, 401. — Nielsen, Bd., 190. — Olsen, kaldet Rørbod, Bd., 248. — Pedersen, Præst, 285. — Pedersen, Bg. i Nyborg, 411. — Pedersen, Bd. i Aasørre, 346. — Pedersen, Bd. i Dreslette, 138. — Pedersen, Bd. i Hagesta, 184. — Pedersen, Bd. i Melby, 395. — Pedersen, Bd. i Ørslev, 19. — Pedersen 474. — Povlsen, Præst, 442. — Severinsen, Bd. i Dalsgaard, 158. — Severinsen,

- Bd. i Gjelstrup, 38, 361. — Skriver, Bg. i Landskrone, 10. — Skriver paa Nykjøbing i Falster 141. — Skriver, Kongens Skriver, 381 f., 432. — Smed, Bd., 137. — Suder, Bd., 100. — Terkilsen, Bd., 391. — Thomsen, Bd., 287, — se Bramstrup, Dørhofnensis, Gørtze, Hvid, Koppen, Laalandsfader, Lavindsfar, Sommer, Tjelle, Vestty, Vinter.
- Magdalene, Mikkel Pedersens** (Akkeleye), i Odense, se Drage. — Fru, Niels Brades d. ældre, se Brems.
- Magens** se Mogens.
- Magnus Smek, Konge af Sverige**, 179. — Jensen, Præst, 310. — sml. Mogens.
- Malte Lavridsen til Albæk** se Viffert.
- Mansfeld, Greve af**, se Jost.
- Margburg, Vulf von**, i Kbhvn., 310, 409.
- Margrethe, Dronning**, 63. — Fru, Clavs Urnes E., se Ravensberg. — Hans Bringers, 451. — Morten Svendsens E. i Varberg, 265. — Gyemose i Middelfart 341. — Mogensdatter, Fru, Rasmus Clemintsens E., se Kaas. — se Grubbe.
- Marine, Fru**, 355, 445. — Erik Hansens i Middelfart, 5. — Hans Bruns i Odense, 171. — Hans Nielsens 323. — Jenskone 287. — Lavridses 139. — Povl Byrialsens E., 476. — Severins 203. — Bernyds i Nestved 461. — Nielsen 432. — Thellufs-datter i Kbhvn. 437 f.
- Markvard (Markor, Marquord)**, Præst, 362. — Agesen 357. — Eriksen 423. — Lavsen 442. — Lavridsen til Sørup se Viffert.
- Madsen, Bd., 139. — se Hord, Rønnov, Skjernov, Tidemand.
- Martinus** se Morten.
- Masse, Bd.**, 211.
- Mats, Mattis, Matthias, Matheus**, se Mads.
- Mauritius, Maurits**, se Movrids.
- Medina, Franciscus de**, Spanier, Herold, 213, 260, 438, 473.
- Meding, Hans**, Bg. i Aalborg, 255.
- Mejnstrup, Fru Anne, Holger Eriksens (Rosenkrands) E.**, 267, 446.
- Melchior** se Rantzov.
- Melen, Hans van**, 418, 423, 451, 483.
- Mette, Fru, Markvard Rønnovs**, se Hardenberg. — Søren Jelling-bos, 458. — Fru, Tjelluf Erik sens, se Skinkel. — Hans-datter, Fru, af Nebbe, Hartvig Limbæks E., 465. — Peders-datter i Ribe 383. — Sørensdatter 446.
- Meyer, Bertel**, Bg. i Kbhvn., 141.
- Mikkel, Præst**, se Pedersen. — Bd. i Gaddarød, 106. — Bd. i Mustrup, 245. — Andersen, Bd., 354. — Andersen 362. — Bonde, Bd., 388. — Clavsens 363. — Davidsen, Bg. i Skjelskør, 383. — Henriksen, Bg. i Stubbekj., 432. — Ibsen, Præst, 345. — Jensen, Bg. i Vejle, 401. — Jensen, Bd., 157. — Jepsen, Bd., 137. — Mikkelsen, Bd., 46. — Nielsen til Kollerup se Tornekrands. — Nielsen, Bd. i Dal, 378. — Nielsen, Bd. i Vitved, 148, 206. — Olufsen, Bd., 405, 447. — Pedersen, Præst, 378, 411, 432. — Pedersen, Bg. i Kjærteminde, 178. — Pedersen, Bgm. i Odense, se Akkeleye. — Pedersen, Bd. i Kæglinge, 440. — Pedersen, Bd. i Ørbæk, 137, 140. — Povlsen, Foged paa

- Løgismose, 407. — Skriver 311, 412. — Smed 422. — Staldsvend 439, 468 f. — Terkelsen, Bd., 159. — se Blik, Brokkenhus, Busk, Hals, Jyde, Mule, Spek, Vetzsl.
- Mogens (Magens, Maans), Bisp i Skara (Stora Vånga Slægten), 207. — Præst, 445. — Bd. i Angserød, 196. — Bd. i Bæltinge, 76. — Bosen, Bd., 184. — Bryntesen se Liliehøk. — Hansen, Bd., 76. — Jensen, Bd. 90. — Jericksen, Bd., 139. — Justesen se Skovgaard. — Lavridsen af Tjele se Løvenbalk. — Nielsen, Byfgd. i Kalundborg, 266. — Nielsen, Bd., 251. — Olsen, Bg. i Odense, 357. — Olsen, Bd. i Hagesta, 184. — Olsen, Bd. i Selruppe, 45. — Pedersen, Bd. i Dreslette, 139. — Pedersen, Bd. i Gunnarp, 211. — Svendsen, Præst, 403. — Svendsen, Bd., 90. — se Bilde, Falster, Fasti, Gjø, Gyldenstjerne, Hak, Jul, Kaas, Munk, Ogfeld, Skaaning, Spend, Splid, Stolle.
- Morten (Martinus), Hr., af Vor Kloster, 399. — Præst, 264. — Mester, Kongens Bygmester, se Bussert. — Bd. i Borby, 183. — Bd. i Gødeby, 251. — Bd. i Næfinge, 78. — Bd. i Skjern, 63. — Bd. i Torstrup, 196. — Gersen, Bd., 183. — Henriksen, Mester, se Dresselberg. — Iversen, Bg. i Malmø, 207, 236, 242. — Joannis, Præst, 303. — Jøsopsen, Bd., 211. — Keldesens, Bd., 251. — Knudsen, Kanik i Viborg, 277, 288. — Knudsen, Bd., 406. — Lassen 288, 362. — Pedersen, Bd., 328. — Pedersen 432. — Stenbicker, Stenhugger, Mester; se Bussert. — Suder, Bd., 19. — Svendsen, Bg. i Ny Varberg, 265. — Svendsen, Bg. i Præstø, 317. — Torkilsen, Bd., 139. — Villumsen, Bd., 153. — se Buk, Bussert, Hegelund, Hude, Jude, Kat, Krabbe, Muddehøj, Seys, Skaaning, Skinkel.
- Movrids (Maurits, Mauritius), Abbed af Vitskøl, 410. — Præst, 105. — Ibsen se Sparre. — Jensen, Tolder, 95, 255, 410. — Olsen se Krognos. — Pedersen, Bgm. i Æbeltoft, 62. — se Skave.
- Muddehøj, Morten, 354.
- Mule, Mikkell, Bg. i Odense, 357.
- Mund, Søren, 399, 446, 463.
- Munk, Anders af Brusgaard, 243, 408. — Hans 464. — Ingerd, Povl Laxmands, 137. — Iver, Bisp i Ribe, 5, 62, 94, 137, 159, 164, 264, 286, 288, 293, 363, 366 — 368, 370, 374, 415, 453, 466, 477. — Jens Nielsen i Restrup 243. — Jep 396. — Ludvig, Hofsinde, 358, 384, 427, 463, 473. — Mogens til Volstrup, R.R., 2, 4, 137, 151, 265, 286, 359, 361 f., 368, 370, 374, 381, 397, 411, 415, 419, 424, 443, 460, 464, 466, 475 — 477, 484; Rel. 123. — Oluf, Mester, Kantor i Ribe, 119, 397, 464. — Søren 424.
- Munk se Ellebek.
- Mus, Albert i Ullerup, 404, 447. — Anders, Bisp i Oslo, 252.
- Myling, Hans, Bg. i Kbhvn., 131.
- Mylter Simensen, Bd., 350.
- Mylting, Jens Jørgensen til Ege-lykke, 457.
- Mynnichusen, Johan von, 420.
- Møllendrop, Hans, 420.
- Mønbo, Per, Bg. i Kbhvn., 101.
- Mørk, Lars, Bd., 117.

N . . . Clavsen, Bg. i Store Heddinge, 214.
 Nafn Clavsen, Bg. i Nyborg, 172.
 Nicolaus, se Niels.
 Nidevis, Jon van, 459.
 Niels (Nis, Nicolaus), Mester, se Gørtze. — Præst, 249. — Præst, 255. — Præst i Ugilt, se N. Jensen. — Præst i Nibe, se N. Pedersen. — Hr., Kornskriver paa Gottorp, 241. — Bd. i Dal, 251. — Bd. i Ebbarp, 89. — Bd. i Rafnstrup, 251. — Bd. i Vadbrenna, 251. — (Lille), Bd. i Vandaas, 93. — Aagesen, Bd., 22. — Andersen, Præst, 326. — Andersen, Præst, 451. — Andersen, Bg. i Ribe, 63. — Andersen, Bd. i Abildtorp, 364. — Andersen, Bd. i Bonderup, 450. — Andersen, Bd. i Farstrup, 444. — Andersen, Bd. i Myrekulla, 251. — Andersen, Bd. i Soedop, 416. — Andersen, Bd. i Sømarsløf, 196. — Andersen, Bd. i Torup, 476. — Arvidsen, Præst, 160. — Bentsen, Bd. i Børkop, 287. — Bentsen, Bd. i Kjellebæk, 287. — Bernhardt, Præst, 93. — Bonde, Bd. i Hagesta, 184. — Bonde, Bd. i Solbjerg, 464. — Bosen, Prior i Faaborg, 178. — Bosen, Bg. i Nakskov?, 425. — Christiensen, Bd., 168. — Clavsen (af Stola Ætten), Svensk R.R., 177. — Clavsen, Biskop i Aarhus, se Skade. — Clavsen, 12, se Sparre. — Clavsen til Nørholm se Strangesen. — Clavsen 404. — Clavsen, Lagmand i Stavanger, 459. — Clavsen, Bd., 148, 206. — Davidsen, Bd., 431. — Degn i Taarnborg 357. — Ebbesen, Bd., 287. — Enevoldsen, Bd., 94. — Eriksen, Præst, 178. — Eriksen, Bd. i Vandaas, 93.

— Eriksen, Bd. i Vestre Olinge, 196. — Esbernsen, Bg. i Aarhus, 73. — Esbernsen, Bd., 404, 441. — Findsen, Bg. i Vejle, 401. — Findsen, Bd., 121. — Gravesen, Bd., 153. — Gundesen se Lange. — Hansen, Præst, 21. — Hansen, Præst, 281. — Hansen, Bd. i Brudager, 229. — Hansen, Bd. i Onsjø H., 395. — Hansen, Bd. i Ørslev, 19. — Henningsen, Præst, 204. — Henriksen se Gyldenløve. — Hollensen 464. — Ibsen paa Næsbyhoved se Algutsen. — Ibsen, Ad., 84. — Iversen, Bd. i Lendom, 441. — Jakobsen, Bd., 481. — Jensen til Brodskov se Rotfeld. — Jensen, Rasmus Clemintsens Stedfader, 201. — Jensen, Præst, 416, 481. — Jensen, Bg. i Kbhvn., 420. — Jensen, Bg. i Nibe, 444—446. — Jensen, Bg. i Ringkjøbing, 469. — Jensen, Bd. i Herborg, 423. — Jensen, Bd. i Kærreberg, 250. — Jensen, Bd. i Møllerup, 476. — Jensen, Bd. i Nyberre, 382. — Jensen, Bd. i Ofstrup, 366. — Jensen, Bd. i Rybjerg, 405. — Jensen, Bd. i Skanderup, 143. — Jensen, Bd. i Støttrup, 444. — Jensen, Bd. i Ørslev, 19. — Jepsen, Bd., 19. — Jepsen 363. — Jespersen, Bd., 453. — Johansen, Bd., 121. — Jomfrusvend, Skytte, 364. — Jonsen, Bd., 429. — Jæger, Bg. i Kallundborg, 233, 470. — Jørgensen, Bgm. i Kolding, 472. — Kjeldersvend paa Nykjøbing Slot 23. — Kjeldsen se Jul. — Knudsen, Præst, 285. — Knudsen, Bd., 19. — Kræmmer, Rdm. i Kjærteminde, 423. — Madsen, Præst, 280. — Madsen, Bd. i Allarp, 89. — Madsen, Bd. i Billinge,

89. — Madsen, Bd. i Stensig, 423. — Markvardsen se Skjernov. — Mikkelsen, Hrdsgd. i Holmans Hrd., 67. — Mikkelsen, Bd. i Gaverslund, 287. — Mikkelsen, Bd. i Pjedsted, 472. — Mikkelsen, Bd. i Vesterby, 153. — Mogensen se Kaas. — Mogensen, Bd. i Hagesta, 184. — Mogensen, Bd. i Hemdrup, 108. — Mogensen, Bd. i Navtrup, 404. — Mogensen, Bd. i Ørslev, 19. — Mortensen i Hessel se Vognsen. — Mortensen, Bd. i Glerup, 441. — Mortensen, Bd. i Hjelmstrup, 472. — Møller, Bd., 393. — Olsen se Vinge. — Olsen, Præst, 213. — Olsen, Bg. i Kbhvn., 420. — Olsen, Bg. i Præstø, 317. — Olsen, Bd., 189. — Olufsen, Bd., 14. — Pedersen, Præst i Nibe, 62, 158 f., 219, 418, 436. — Pedersen, Præst. 175, 322. — Pedersen, Præst, 93. — Pedersen, Præst, 299, 386. — Pedersen, Præst, 274 f. — Pedersen, Præst, 115. — Pedersen, Bg. i Holstebro, 96. — Pedersen, Bd. i Espegaard, 215. — Pedersen, Bd. i Tirsted, 442. — Pedersen, Bd. i Vandaas, 93. — Pedersen, Bd. i Villestofte, 357. — Skriver, Landstingshører i Nørre Jylland, 3. — Skriver, Hrdsgd. i Flakkebjerg Hrd., 436. — Skriver af Stockholm 419. — Skriver 406. — Skrædder, Bg. i Nyborg, 418. — Skrædder, Bd. i Arasløf, 184. — Skrædder, Bd. i Vidtskøffe, 100. — Skrædder i Trondhjem 303. — Stygge, Bisp i Børglum, se Rosenkrands. — Styremand, Sømand, 385, 458. — Suder, Bg. i Malmø, 241. — Svendsen, Bd., 423. — Sværdfejer, Byfgd. i Lund, 406. — Tagesen, Bd., 277. — Thomsen i Tirstrup se Krag. — Thomsen, Hrdsgd. i Skadst Hrd., 433. — Thomsen, Bd., 449. — Timmesen se Rosenkrands. — Torkelsen, Kanik i Roskilde, 215. — Torlafsens til Tveden se Basse. — Torsen, Bd., 137. — Torstensen, Bd., 90. — Tuesen se Hjort. — Tøndebinder, Bg. i Kbhvn., 406. — Tørisen, Bd., 424. — Vincents se Lunge. — Vogensen, Bd., 449. — se Arenefeld, Barondt, Bernidsen, Bild, Blaack, Boring, Brade, Brok, Fikkese, Fris, Glad, Glambæk, Glob, Gris, Hak, Hammer, Høllænder, Horidt, Høg, Høyle, Kaas, Kok, Krag, Lacke, Lange, Peper, Riber, Sang, Sjellandsfar, Skram, Sommer, Stemp, Støvle, Ulf, Valter, Vinter; sml. Clavs. Noock, Peder, Bd., 138. Norby, Jakob, 121, 409, 481, 483. — Søren, R.*, 25, 28, 72, 99, 101, 199, 459, 472. Normand, Lavrids, Skriver og Præst, 194, 254. Nyes, Jakob, Guldsmid i Malmø, 220, 241. Nørby se Norby.
- Ode, Jens, Hrdsgd. i Oxie Hrd., 391. Oge se Aage. Ogfeldt, Mogens, Bd., 184. Ogor, Lars, Bd., 138. Olding, Hans van, Sultus, 27. Oluf (Olavus), Mester, i Væ, 402. — Bd. i Aarstad Hrd., 22. — Bd. i Aski, 45. — Bd. i Skovshøjrup, 142, 148, 206. — Aagesen, Bd. i Lundby, 22. — Aagesen, Bd. i Nomen, 184. — Adersen, Bd., 391. — Andersen, Bd., 154. — Christiernsen, Bd., 139. —

- Clavsen, Bd., 278. — Clemintsen, Bd., 76. — Eriksen, Bd., 100. — Guldsmid, Bg. i Kbhvn., 392. — Hansen, Bd., 224. — Holgersen se Ulfstand. — Ibsen, Bd., 392. — Iversen 454. — Jakobsen, Bg. i Kbhvn., 95. — Jensen, Bd., 212. — Jepsen, Bd., 429. — Jonsen, Bd., 251. — Knudsen, Bd. i Krumstrup, 345. — Knudsen, Bd. i Vester Herborg, 153. — Lavridsen se Gren. — Lavridsen, Bd. i Axtorne, 22. — Lavridsen, Bd. i Marup, 437. — Madsen, Bg. i Kbhvn., 315. — Madsen, Bd., 78. — Møller, Bd., 20. — Nielsen til Vallø se Rosenkrands. — Nielsen, Bd. i Espegaard, 215. — Nielsen, Bd. i Snekstrup, 357. — Olsen, Bg. i Kbhvn., 406. — Olsen, Bd. i Krumstrup, 462. — Olsen, Bd. i Lørup, 355, 386. — Olufsen, Bd. i Kjøl, 139. — Pedersen, Rdm. i Roskilde, 409. — Pedersen, Bd. i Eskebjerg, 19. — Pedersen, Bd. i Ovenskov, 199. — Povlsen, Bd. i Hindby, 391. — Povlsen, Bd. i Kjøl, 139. — Severinsen, Bg. i Væ, 419. — Simensen, Bd., 350. — (Høje) Skomager, Bg. i Kalundborg, 266. — Skomager, Bd., 45. — Skriver, Præst, 193. — Skriver, Rdm. i Kbhvn., 60, 161, 315, 393, 416. — Steffensen, Bd., 108. — Stisen se Krognos. — Tuesen, Bd., 73. — Tygesen, Bd., 148, 206. — Vejgesen, Bd., 115, 391. — se Bang, Byg, Daa, Falster, Galle, Hjort, Hvid, Munk, Skinkel, Slit, Vissendrop.
- Ormer, Bd., 106.
 Ostenfeldt, Henning van, 435.
 Ostredt (Ostrid), se Astrid.
 Otte (Otto) Andersen se Ulfeld.
- Holgersen se Rosenkrands. — Skriver, Kanik i Roskilde, 120. — Smed, Bg. i Slangerup, 377, 396. — se Brokkenhus, Gyldenstjerne, Krumpen, Rantzov, Ratlov, Stisen, Tinhus, Unger, Visk, Vrede.
- Ove (jvfr. Aage), Hr., i Bøl, 449. — Jensen, Præst, 93. — se Bilde, Skram.
- Oxe, Johan, R.R., R.*, 15, 49, 53, 56, 85, 91, 107, 110, 286, 313, 374, 378 f., 397, 414, 416, 419, 426, 430 f., 475; Rel. 22, 131, 457. — Torben 56.
- Paawisk se Pogvisk.
- Paia se Peder Graversen.
- Palle (Palli, Pally, Palne), Bd., 140. — Jensen, Bg. i Malmø, 182, 220, 222, 241. — se Bang, Gris, Skram, Splid.
- Paring, Clavs, Bg. i Svendborg, 471.
- Parsberg (Barsbek), Tønne, R.*, 45, 49. — Verner 473.
- Paulus se Povl.
- Peder (Per, Petrus). Bisp i Ribe (1480), 119. — Abbed i Knardrup, 435. — Præst, 42. — Præst, 98. — Præst, 120. — Præst, 162. — Præst, 378. — Hr., Præst?, 433. — Bd. i Haarby Mølle, 138. — Bd. i Kaaresta, 211. — Bd. i Leingarød, 166. — Bd. i Skjernmølle, 423. — Bd. i Ynde, 307. — Andersen, Præst, 421. — Andersen, Præst, 217. — Andersen, Bfgd. i Aahus, 434, 444. — Andersen, Bg. i Nyborg, 418. — Andersen, Bg. i Præstø, 317. — Andersen, Bd. i Bunkeflod, 89. — Andersen, Bd. i Hammenhøg, 211. — Andersen, Bd. i Vestergaard, 404. — Aussen til Bregninge,

- Ad., 410, 430, 433. — Bardsker, Bg. i Landskrone, 436. — Bernhardi, Provst, 93. — Bersen (Berig), Bd., 137, 140. — Bonde, Bg. i Ribe, 369. — Bonde, Bd., 395, 404. — Bosen, Bd., 431. — Brodersen, Bd., 80. — Bødker, Bg. i Kbhvn., 91. — Christiensen, Vikar i Aarhus, 304. — Christiensen, Præst, 240. — Christiensen, Bd. i Gjesten, 156. — Christiensen til Stubberup se Glambæk. — Christiensen, Bd. i Ystebø, 166. — Clavsen, Bg. i Kbhvn., 219, 239, 310, 343, 409. — Clemintsen, Præst, 294, 368. — Clemintsen, Bd., 446. — Danielsen, Præst, 128. — Davidsen, Bd., 106. — Ebbesen se Galt. — Erikson, Præst, 199. — Fisker, 431 f. — Graversen, Bd. i Aaunum, 63. — (Paia) Graversen, Bd. i Vesterby, 153. — Gregersen se Jul. — Guldsmid, Bfgd. i Engelholm, 451. — Guldsmid, Bg. i Landskrone, 39. — Gødesen, Bd., 410, 459. — Hansen se Basse. — Hansen, Præst, 353. — Hansen, Præst, 294, 368. — Hansen, Tolder i Helsingør (den gamle), 224. — Hansen, Tolder i Helsingør, 160, 183, 213, 223 f., 246, 255, 261, 264, 266, 274, 299, 385 f., 402, 466. — Hansen, Bg. i Malmø, 419. — Hansen, Bg. i Skjelskør, 308. — Hansen, Bd. i Flenstoft, 138. — Hansen, Bd. i Kongens Lyndby, 410. — Hansen, Bd. i Kornum, 442. — Hermansen, Bd., 100. — Hvidsen, Bd., 106. — Ibsen, Bg. i Malmø, 220. — Ibsen, Bd., 153. — Iversen til Staby, Væbner, 411, 418, 443. — Iversen til Padbjerg, Væbner, 479. — Iversen, Bd., 287. — Jensen, Præst, Forstander i Aalborg, 418. — Jensen, Præst, 411. — Jensen, Bg. i Helsingør, 107. — Jensen, Bd. i Instrup, 394. — Jensen, Bd. i Nakke, 435. — Jensen, Bd. i Vangede, 52. — Jensen, Bd. i Ørnetofte, 113. — Jepsen, Rdm. i Ribe, 198. — Jepsen, Bd. i Barde, 423. — Jepsen, Bd. i Brøndum, 61. — Jepsen, Bd. i Frejlev, 429. — Jepsen, Bd. i Tøring, 448, 456. — Jepsen, Bd. i Øster Vram, 211. — Joannis, Præst, se P. Hansen. — Josefsen, Bd., 244. — Jørgensen, Bgm. i Kbhvn., 392. — Klejnsmed, Bg. i Bogense, 480. — Knudsen, Foged paa Aaunum, 94. — Knudsen, Bd., 452. — Lassen, Bd. i Fuglse Hrd., 428. — Lassen, Bd. i Hagesta, 184. — Lassen, Bd. i Risum, 453. — Lavridsen se Straale. — Lavridsen, Kanik i Lund, 451. — Lavridsen, Bg. i Odense, 178, 357. — Lavridsen, Bd. i Dreslette, 138 f. — Lavridsen, Bd. paa Langeland, 294. — Lavridsen, Bd. i Ubberup, 405. — Lavridsen, Bd. i Vantinge, 278. — Lavridsen 418, 436. — Madsen, Bd., 148, 206. — Mikkelsen, Bd. paa Amager, 223. — Mikkelsen, Bd. i Dreslette, 138. — Mikkelsen, Bd. paa Hindsholm, 190. — Mikkelsen, Bd. i Mustrup, 245. — Mikkelsen 442. — Mogensen, Bg. i Trelleborg, 193. — Mogensen, Bd. i Ysby, 406. — Mogensen, Bd. i Lyndby, 443. — Mogensen, Bd. i Vidtskøffe, 100. — Mogensen 468. — Mortensen, Bd. i Bjevskov Hrd., 155. — Mortensen, Bd. i Sentved, 140. — Nielsen, Bg. i Horsens, 451. — Nielsen, Skrædder i Malmø, 221, 242. — Nielsen, Bd.

- i Asperup, 142, 148, 206. — Nielsen, Bd. i Bølse, 443. — Nielsen, Bd. i Hestbæk, 449. — Nielsen, Bd. i Røgelhede, 442. — Nielsen, Bd. i Skjern, 320, 435. — Nielsen, Bd. i Skjolddelev, 243. — Nielsen, Bd. i Trønninge, 422, 425, 449. — Nielsen, Bd. i Tved, 442. — Nielsen, Bd. i Ystebø, 165. — Nielsen, Bd. i Øxendrup, 355. — Nielsen 420. — Olsen, Præst, 233. — Olsen, Præst, 316. — Olsen, Bg. i Malmø, 181, 242. — Olsen, Bg. i Nakskov, 400. — Olsen, Bg. i Rødby, 430. — Olsen, Bd. i Hindby, 391. — Olsen, Hrdsgd. i Hollingholt, 151. — Olsen, Bd. i Koberbøllir, 142, 148, 206. — Olsen, Bd. i Odderup, 437. — Olsen, Bd. i Tved, 438, 449. — Olsen 423. — Pedersen, Præst, 411. — Pedersen, Bd., 391. — Povlsen, Præst, 254. — Povlsen, Bd., 174. — Ribbersen, Bg. i Varde, 244. — Selgersen, Bd., 61, 449. — Selinsen, Bd., 449. — Severinsen, Bd. i Holmgaard, 126, 395. — Severinsen, Bd. i Revninge, 123. — Severinsen, Bd. i Vium, 404. — Siverdsen, Bd., 313. — Skipper i Dragør 141. — Skriver, Bg. i Kbhvn., 98. — Skriver, Byfgd. i Roskilde, 112. — Skrædder i Roskilde 421. — Skrædder, Bd. i Eskebjerg, 19. — Skrædder, Bd. i Skjern, 97, 364. — Smed, Bd., 425. — Steffensen, Bd., 137, 157, 392, 407. — Svendsen, Rdm. i Holstebro, 350. — Svendsen, Bd., 464. — Sørensen, fh. Bgm. i Aalborg, 410. — Thomsen, Præst, 417 f. — Thomsen, Præst, 418. — Torkelsen, Bd., 183. — Torstensen, Bd., 106. — Trogelsen, Bg. i Kbhvn., 217. — Trogelsen, Bd., 217. — Trudsen, Bd., 451. — Tuesen, Bd., 211. — Turesen se Bjelke. — Tygesen, Degn, 449. — Unkersen, Bd., 452. — Vilhadi, Præst, 107. — Villadsen, Skriver paa Kbhvns Slot, 56, 84, 169, 227, 267, 339, 463; Rel. 260, 313. — Villumsen, Bd., 221. — se Bang, Bassi, Bernidsen, Bring, Brok, Brokkehush, Bryder, Byggom, Docke, Falster, Fos, Fynbo, Godich, Godske, Grøn, Gørtze, Gørtzen, Hamt, Harcke, Hardbo, Hassi, Havre, Hordt, Hylding, Jul, Kellebeck, Kempe, Kjelbicker, Krab, Krabbe, Lang, Mønbo, Noock, Plack, Prip, Randers, Ring, Rydeman, Skram, Sommer, Spinge, Spreckelsen, Stub, Stygge, Størle, Sur, Trane, Tvide, Ugerup, Vall.
- Penborg, Godske, Høvidsmand, 27.
 Penneborg, Bertel, i Vejle, 401.
 Peper, Niels, 482.
 Pernille, Fru, Anders Ebbesens (Galt) E., se Gjø. — Petronelle, Peder Ribbersens, 244.
 Peyen, Johan, 422.
 Philippus Jensen, Bd., 184.
 Pink, Jens, Bd., 183.
 Plack, Peder, Præst hos Hr. Holger Rosenkrands, 354.
 Podebusk (Podeske), Clavs, R.R., R.*, 11, 14, 89, 107, 179, 187, 262, 415, 452 f. — Henning, R.*, 359. — Fru Ingeborg, Tønne Parsbergs E., 45, 49. — Jørgen, R.*, 187. — Prebjørn, R.R., R.*, 5—7, 53, 72, 82, 84, 95, 120, 187, 194, 262, 265, 270 f., 286, 289, 294, 331, 335, 363, 366 f., 370, 374, 381, 413, 415, 427, 458, 466, 470, 474, 476 f.; Rel. 63, 116, 119. — Fru Sofie, Albert

- Ravensbergs E., 222, 295, 312, 328, 416, 454, 471, 475.
- Poel, Herman, Ritmester, 27.
- Poel se Povl.
- Pogvisk (Pogwisch, Podewisk, Paa Wisk), Hans, 293, 369. — Henrik 26 f. — Ulf (Wulf) d. ældre, R.* 3, 106; Rel. 445. — Ulf, d. yngre, Rel. 6, 11, 27, 95, 181 f., 193, 271, 323.
- Pors, Fru Birgitte paa Stenalt, Peder Laxmands E., 392, 407, 418. — Christiern 415. — Erik 443. — Fru Gertrud af Øllingsøgaard, 443. — Johan 423. — Sti, Skriver paa Koldinghus, 275, 278, 411, 415, 426, 443.
- Potmere (Buttmer), Daniel, Høvidsmand, 26 f.
- Povl (Paulus, Poel). Provst, 252, 254. — Lektor se P. Hellisen. — Præst, 275. — Præst, 438, 449. — Bd. i Alkjærsgig, 423. — Bd. i Hanaskog, 80, 116. — Andersen, Mester, Kantor i Ribe, 63. — Bonde, Bd., 404. — Christiernsen, Bd. i Sørvad, 411 f. (kaldes smstds. Peder). — Christiernsen, Bd. i Vognstrup, 431. — Hansen, Bgm. i Kbhvn., 104, 392, 401, 451. — Hellisen, Lektor, 259, 362. — Ibsen, Hrdsgd. i Bølling Hrd., 364. — Jepsen, Bd., 119. — Knudsen, Bg. i Ribe, 240. — Møller, Bd., 100. — Nielsen, Bd. i Borup, 446. — Nielsen, Bd. i Børkop, 287. — Olufsen, Bg. i Ribe, 294. — Pedersen, Bd., 132. — Povlsen, Bd., 388. — Sørensen, Bd., 399. — Sørensen, Bd., 446, 463. — Thomsen, Bd., 342, 481. — Truelsen, Bd., 449. — se Byrialsen, Dysse-
raa, Fris, Karlebo, Stisen.
- Prebjørn se Podebusk.
- Priis, Hans, tjener hos Knud Gyldenstjerne, 229. — Jørgen, Knægt, 422.
- Prip, Peder, Kansler og Kapellan hos Biskop Ove Bilde, 12, 190.
- Prutzer, Lucas, 442.
- Puscel, Christiern, Mester, 236.
- Quitsov, Diderik Henningsen, 354, 395. — Jørgen Henningsen til Sandager, Landsdommer i Fyn, 87, 140, 178, 202, 234, 327, 342, 371, 397, 423, 427, 463, 467 f., 475, 479, 481, 483; Rel. 342, 403, 452. — Kønov 455.
- Rafn se Ravn.
- Rafnsborg se Ravensberg.
- Rammyn, Joachim, 399, 455.
- Randers, Peder, Bg. i Kbhvn., 420.
- Rantzov, Fru Anne af Bølke, 127. — Godske 367. — Jeronimus 124. — Jesper 367. — Johan, R.R., R.* Hofmester i Holsten, 24, 27, 32, 63, 71, 74, 92, 94, 106, 161, 194, 225, 241 f., 261, 265, 331, 376, 381, 402, 413 f., 426, 454, 459, 473, 475; Rel. 22, 49, 62, 79, 130, 140, 163, 165, 194, 226, 271, 294, 323, 327. — Melchior, R.* Marsk i Holsten, 186, 357, 450, 454; Rel. 64, 155, 270, 279, 297, 339. — Otte, R.* 154.
- Rasbier, Hans, Bg. i Kbhvn., 436.
- Rasmus (Erasmus), Abbed i Skovkloster, 208, 338. — Præst, 96. — Præst, 341, se R. Hansen, Vikar. — Præst, 106. — Hrdsgd. i Ingelsta Hrd., 480. — Bd., 452. — Bd., 387. — Andersen, Bd., 275. — Clavsen, Bgm. i Nakskov, 7. — Hansen, Vikar i Assens, 180, 341. — Hansen, Præst, 116. — Holuodh Hansen, Hr., 362. —

- Jensen, Bd., 148, 206. — Lassen, Bgm. i Saxkjøbing, 69. — Lavridsen i Slagelse 21. — Mikkelsen, Præst, 204. — Olsen, Præst, 91. — Olsen, Præst, 303, 391. — Olsen, Bd., 435. — Pedersen, Præst, 172, 204. — Pedersen, Skriver paa Nyborg Slot og Bg. i Nyborg, 256, 332. — Pedersen, Bd., 249. — se Graa, Grubbe, Skade.
- Ratenov, Foged paa Hagenskov, 483.
- Ratlov, Otte, Høvidsmand, 27, 32, 35.
- Ravensberg (Raffnsborg), Albert Jepsen, R.R., R.*, 23 f., 53, 69, 72, 82 f., 106, 108, 110 f., 120, 141, 168, 179, 219, 222, 241, 262 f., 286, 295, 302, 312, 314 f., 328, 374, 376, 384, 405, 416, 420; Rel. 111, 219—222, 257. — Christoffer, Mester, Præst, 256. — Clavs Eriksen 81, 381, 420, 475. — Fru Margrethe, Clavs Urnes E., 463.
- Ravn (Rafn), Benedikt, Præst, 102. — Kjeld, Bg. i Nykjøbing paa Mors, 422. — Villum, Bg. i Malmø, 182, 193, 242.
- Re, Hans van, 483.
- Reinold se Heydersdorf.
- Reventlov, Anders Jakobsen til Søbo, 97, 123, 144 f., 354, 407. — Fru Ingeborg, Hans Valkendorfs Arving, 42, 81. — Iver, Rel. 22, 89.
- Riber (Riper), Jens, Byfgd. i Varberg, 185, 250. — Niels Jensen, Præst, 178.
- Rig, Søren, Bd., 139.
- Ring, Peder, Bd., 89.
- Riper se Riber.
- Rod se Rød.
- Rolf Madsen, Ad., 42.
- Ronker, Hans, Landsknegt, 270.
- Roos, Johan Turesen, Svensk R.R., 177. — Ture Jonsen, Svensk R.R., 177, 207, 409.
- Rosengard, Jens, Mester, Kanik i Roskilde, 391, 407.
- Rosenkrands, Fru Anne Nielsdatter, Niels Gundesens (Lange) E., 1, 145, 188, 245. — Fru Anne, Prebjørn Podebuskes, 6, 265, 476. — Fru Anne, Tyge Krabbes, 224. — Axel Nielsen til Landting og til Stensballe, R.*, 2, 395, 450, 453. — Christoffer Nielsen til Skjern, Provst i Aarhus, 307, 362, 371, 381, 450, 466, 474, 476, 485. — Ejler Stygge 111. — Fru Else, Hr. Jon Jepsens (Lange), 63. — Erik (Nielsen), Doktor, 1. — Erik Ottesen, R.*, 120. — Erik Stygge til Matrup 366, 371, 471. — Henrik Nielsen, R.*, 62, 92, 122, 200, 252, 321, 329 f., 363, 387, 393, 434, 439 f., 456—458; Rel. 203, 207, 236. — Holger Eriksen til Boller 267. — Holger Holgersen til Boller, R.*, 144, 188, 229, 267, 280, 285, 293 f., 297, 354, 359, 366, 371, 381, 388, 395 f., 404, 413, 441, 447, 453, 461, 466, 475; Rel. 67, 93, 143. — Fru Lene til Lunde, Thomas Iversens (Jul), 370. — Niels Eriksen, R.*, 18 f. — Niels Stygge, Bisp i Børglum, 2 f., 86, 118, 312, 370, 457, 464, 475, 481; Rel. 1—3. — Niels Timmesen, R.*, 2. — Oluf Nielsen til Vallø, R.R., R.*, 7, 22, 24, 39, 43, 49, 72, 92, 102, 110, 155, 165, 169, 346, 363, 374, 376—379, 381, 413 f., 419, 426, 446, 461, 463, 471, 475; Rel. 113, 306, 310. — Otte Holgersen, R.R., R.*, 24, 46, 50, 53, 72, 91, 100; Rel. 22, 56. — Fru Sofie

- Holgersdatter, Hr. Axel Brades, 103.
- Rosensparre, Jens Torbernsen til Skarolt, 49, 71, 76, 90, 103, 116, 126, 162, 167, 170, 263, 305 f.
- Rosmer, Hans, 466.
- Rostrup, Hans i Skovgaard, 377. — Jørgen i Skovgaard 377.
- Rotfeld, Niels Jensen til Brodskov, 276, 403—405, 425, 441, 447, 463, 469 f., 476 f.
- Rotker, Bernt, Oldermænd i Kbhvn., 109.
- Rotlof se Bynnov.
- Rud, Fru Anne, Henrik Krumediges E., 261, 270, 452 f. — Hans 448. — Jørgen 339. — Knud, R.R., R.* 24, 27, 29, 39, 62, 191, 230, 282, 339, 365, 372, 374, 381, 413 f., 422, 426, 454, 457, 475; Rel. 101, 309. — Fru Sofie, Tyge Brades, 13, 46, 73. — Fru Sofie, Erik Bølles, 165.
- Runge, Villiam, 462.
- Ryaner, Hans, 79, 140, 178, 187.
- Rydelemand, Peder, Hrdsgd. i Hornum Hrd., 367.
- Rykkert se Thylle.
- Rysom, Lars, Hrdsgd. i Tørrild Hrd., 441.
- Rytsland, Hans, Bd., 305, 396.
- Rytter, Anders, Bd., 453. — Gerdt, Udlænding, 341.
- Rød, Tord, Lensmand i Norge, 463.
- Rølik, Anders, 122, 358, 431; Rel. 254, 260 f., 277, 285, 287, 294, 468. — Herman, Oldermænd i det tyske Gilde, 109.
- Røling, Herman, 435.
- Rømer, Fru Inger Ottésdatter, Niels Henriksens (Gyldenløve), 191.
- Rønnov, Fru Anne, Johan Urnes, 160 f., 287, 327, 459. — Clavs, R.* og Marsk, 276. — Ejler til Hvidkilde, RR., 144, 163, 212, 216, 248, 275, 288, 313, 318, 322, 371, 375, 386, 397, 416, 435, 442, 459, 466, 475; Rel. 132, 204. — Fru Eline, Clavs Aagesens (Thot), 22, 55. — Joachim (Jakob), 113, 163, 171; Bisp i Roskilde, 217 f., 230, 248, 264, 275, 286, 336, 355, 378 f., 397, 407, 414, 419, 426, 452, 458, 461, 465, 471; Rel. 260, 312, 414. — Markvard 163, 171, 275 f.
- Rørbod se Mads Olsen.
- Saalt, Anders, Foged i Fyn, 355.
- Sadolin, Jørgen Jensen, Mester, 124.
- Sale (Sælle), Jens, Bd. i Haasum og Torp, 395, 403 f. — Jens, Bd. i Ottinge, 441.
- Salemager, Hans, Byfgd. i Kjærteminde, 423.
- Salmand, Bd., 153.
- Saltense, Fru Edel, Christiern Spends, 323.
- Sang, Jens, Bd., 93. — Niels, Bd., 93.
- Saxen, Lavrids, Bg. i Landskrone, 223.
- Saxstrup, Bjørn, 308. — Severin, 308, 405 f.
- Schulte (Skult), Henrik, Sekretær, 107, 149, 155, 194, 443, 460; Rel. 200, 203, 274, 341.
- Sebastian se Stabel.
- Sefeld, Jens Tygesen til Randrup og Visborg, Væbner, 238, 424, 441.
- Segne Skriver, Bg. i Malmø, 221.
- Sehested (Sestedt), Clavs, 270, 293 f., 322, 363, 366, 370. — Henrik 27, 106. — Jens Thomsen i Holmgaard 418, 424 f., 450, 453, 476. — Thomas Thomsen til Ullerupgaard 388, 423, 458.

- Serlin, Lars Iversen paa Halsnæs, 10, 224.
- Severin se Søren.
- Seyler, Clavs, Bg. i Landskrone, 401, 453.
- Seys, Morten, Bg. i Nakskov. 472.
- Sigbrit (Sybret), 34, 37.
- Siiselle se Cecilie.
- Simon (Symēn), Christiensen, Abbedens Tjener i Ø Kloster. 432. — Hansen, Bd., 148, 206. — Mortensen, Bd., 138. — Povlsen, Bd., 148, 206. — se Skønning.
- Siverd se Grubbe, Svin, Wisk.
- Sivon, Bd., 121.
- Sjællandsfar (Sellandsfader, Sellandsfader), Jens, Færgemand, 313, 418. — Jesper, Skytte, 462. — Niels 454.
- Skaade se Skade.
- Skaaning (Skaaniger, Skonige), Clavs, Bg. i Nakskov. 425. — Jens, Bd., 106. — Lavrids, Ridesmaasvend, 127. — Mogens, Bg. i Malmø, 181, 241. — Morten, Bd., 390.
- Skaatte se Skotte.
- Skade, Niels Clavsen, Bisp i Aarhus, 9, 191, 240, 370, 444. — Rasmus, Ad., 366.
- Skaland, Jørgen, 424.
- Skaller, Fru Anne, gift med 1) Severin Saxstrup, 2) Peder Størle, 308, 405. — Bjørn 406. — Holger, Mester, Kannik i Lund, 406.
- Skarolt se Rosensparre.
- Skarpenberg (Gods) 277.
- Skartis (?), Foged, 405.
- Skave, Movrids til Eskildstrup, 408, 445, 452.
- Skel, Anders til Hegnet, 238, 370, 404, 425, 446 f., 470. — Bodil, Søren Munds Moder, 399, 463. — Hans til Nygaard 2, 125, 236. — Iver til Jungetgård 125, 236, 358, 437, 441. — Lars til Jungetgaard 423, 464.
- Skemmel, Jørgen, Høvidsmand, 455.
- Skenk, Busk, 87, 229.
- Skeper se Skepping.
- Skepping (Skeper), Evert, Hofsinde, 427, 473.
- Skinkel, Lavrids til Egeskov, R.R., R.*, 8, 140, 189, 234, 287, 354, 358, 371, 374, 397, 408 f., 414, 427, 477. — Fru Mette, Thjelluf Eriksens, 145, 205. — Morten, Sekretær, 121, 245. — Oluf i Slagslunde 393, 447.
- Skjernov, Markvard, 243. — Niels Markvardsen 457, 459.
- Skjøt (Skiorit), Anders, Bd., 126.
- Skodborg, Jørgen, Ærkebisp i Lund, 92, 109, 160.
- Skonige se Skaaning.
- Skotte (Skaatte, Skutte), Albert, Landsknekt, 407. — Anders, Skipper i Kbhvn., 172, 306, 398. — Hans, Bg. i Nakskov, 443, 455. — Villum, Bg. i Kalundborg, 299, 422.
- Skotte se Skytte.
- Skov, Laurids, Bd., 431.
- Skovgaard, Hans, R.*, 52, 185, 308, 402, 406. — Jørgen 465. — Mogens Justesen 485.
- Skram, Christiern, 285, 358, 384, 389, 438, 448, 450, 453 f., 473. — Erik til Hastrup 421, 436, 465. — Jakob 65, 421. — Niels 436. — Ove 130, 187. — Palle 438. — Peder til Voldbjerg 20, 421, 424, 443, 479. — Peder (til Urup), Hofsinde, 202, 313, 384, 416, 470, 473, 483.
- Skutte se Skotte og Skytte.
- Skytte (Skotte, Skutte), Bjørn, 311, 401, 412. — Jens, Slotskriver paa Kalø, Præst, 289. — Lavrids, Præst, 280.

- Skønneberk, Vilken, Landsknægt, 27.
- Skønning (Skønyng), Lars, Bd., 476. — Simon, Præst, 198.
- Slit, Oluf, Bd., 425.
- Slumstrup (Sloustrup), Bd., 364, 423 f.
- Sløre, Anders, 400.
- Smelink, Henning, 456.
- Smytø, Ditlev, Provst, 43.
- Snare, Henrik (henrettet med Kniphof), 95.
- Sniddeker, Clavs, 462.
- Sofie, Dronning, 84—86, 223, 279, 297, 306. — Fru, Forstanderske i Tvilum Kloster, se Gjø. — Fru, Albert Ravensbergs, se Podebusk. — Fru, Benedikt von Alefelds, se Gyldenstjerne. — Fru, Erik Bøllers, se Rud. — Fru, Tyge Brades, se Rud. — Holgersdatter, Fru, Axel Brades, se Rosenkrands. — Mogensdatter, Fru, se Galt. — Pedersdatter, Fru, Ebbe Mogensens (Galt), se Høg.
- Sommer, Christiern til Gendrup, Væbner, 232, 366.
- Sommer, Anders, Bd., 245. — Erik, Bd., 401. — Mads, Vikar i Assens, 180. — Nicolaus, Præst, 324. — Peder, Bd., 441.
- Sparre, Aage Jepsen, Ærkebisp, 15, 45, 75, 109, 137, 185, 286, 371, 374, 376, 415, 417; Mester, Degn i Lund, 472. — Henrik Aagesen, R.R., R.*, 72, 89, 110, 132, 135, 170, 250, 260. — Fru Ingeborg, Markvard Tidemands E., 195. — Jep Torbernsen til Torkildstrup 389 f., 428, 430, 435. — Jep Tordsen 463. — Knud, Hofsinde, 132, 170, 381, 413, 426. — Movrids Ibsen, R.R., R.*, 69, 72, 90, 93, 110 f., 137, 171, 179, 196, 262 f., 286, 322, 374, 376, 397, 415, 419, 427, 475; Rel. 98, 103 f. — Niels Clavsen 12.
- Sparre (Svensk), Lars Siggesen, Sverigs Marsk, Svensk R.R., 177.
- Spek, Mikkil, Bd., 168.
- Spend, Christiern, 323. — Jens i Rammegaard 424. — Mogens 445.
- Spinge, Peder, 410.
- Splid, Mester, se Bang. — Hofsinde, se Mogens Splid. — Jens, Hr. Vincents Tjener, 410. — Mogens, Hofsinde, 384, 399. — Palle til Mindstrup 366, 456.
- Spreckelsen, Peder von, Rdm. i Hamburg, 395.
- Stabel, Sebastian, Jørgen v. d. Visks Skrifer, 203.
- Stage, Anders, Bd., 406.
- Stampe, Henrik, 464. — Søren 122, 353, 422, 442.
- Stemp, Jørgen, Bg. i Kbhvn., 104. — Niels, Bgm. i Kbhvn., 55, 60, 71, 104, 151, 161, 175, 228, 231, 237, 244.
- Sten, Hans, Præst, 199. — se Bilde, Sture.
- Stenfeld, Fru Bodil i Haraldskjær, Anders Frises, 441.
- Stenver, Vilhelm, Rel. 69, 104, 112.
- Stercke, Johan, Landsknægt, 27.
- Stern, van, se Gyldenstjerne. — Erik i Tostrup 416.
- Sti Eggerdsen 350. — se Pors.
- Stinger (Stynger), Jens, Bgm. i Viborg, 362, 424, 476 f.
- Stisen, Hans, se Ulfeld. — Otte se Ulfeld. — Povl til Trinderup se Ulfeld.
- Stolle, Mogens, Hrdsgfd. i Ramsø Hrd., 430.
- Storm, Clavs, 402.
- Straale, Peder Lavridsen, Væbner, 358, 368 f.

- Strange Andersen, Præst, 250. —
Mogensen, Bd., 355.
- Strangesen, Clavs, 62. — Niels
Clavs til Nørholm 62, 67. —
Torkel Clavs til Nørholm 62.
- Stub, Iver, Bg. i Ribe, 383, 423.
— Peder, Bg. i Viborg, 344. —
Tyge, Bd., 244.
- Sture, Sten, den ældre, 22, 135.
- Stygge, Christiern til Randrup,
359, 362, 366, 424 f., 476 f. —
Enevold til Todbøl 404, 423,
425, 477. — Hans 16, 311, 411,
444. — Hans Ejlersen 278. —
Niels, Bisp i Børglum, se Rosen-
krands. — Peder 116.
- Stygge se Krumpen, Rosenkrands.
- Størle (Styrle, Størling). Peder,
11, 257, 308, 459.
- Støtin, Jørgen, Høvidsmand, 27.
- Støvle, Niels, Bd., 258.
- Sur, Peder, Bd., 411.
- Svale, Verner Bertelsen til Bisbo,
407, 479.
- Svanning, Johannes, 291.
- Svend, Bd., 113. — Andersen, Bd.,
464. — Bentsen, Bd., 165. —
Ensen (? Jensen), Bd., 22. —
Harilsen i Visby 458. — Jon-
sen, Bd. i Siretorp. 165. — Jon-
sen, Bd. i Stolparød, 101. —
Madsen, Bd., 101. — Mogensen,
Præst, senere Provst i Vester-
vig, 120, 254 f., 279, 469 f., 484. —
Mogensen, Skriver paa Skander-
borg Slot, 158. — Olsen, Bd., 22.
Pedersen i Ørum se Vebner. —
Pedersen, Bd., 100. — Suder,
Bd., 100. — Troelsen 251. —
se Brun.
- Svenske, Jon, Landsdommer i
Sønder-Halland, 13, 419.
- Sverke Nielsen, Bd., 137.
- Svin, Follert, 455. — Siverd, Hof-
sinde, 27, 358, 455, 473. —
Volmer, Hofsinde, 358.
- Svort, Hans, 462.
- Sybret se Sigbrit.
- Sýmon se Simon.
- Synders Ibsen, Bd., 453.
- Szøde (Søndinge), Jens, Hrdsgd.
i Oxie Hrd., 419, 440.
- Søffrin se Søren.
- Sølverpap. se Juttemand.
- Søndinge se Szøde.
- Søren (Severin), Præst, 172. —
Præst, 360, 418. — Bd. i Borre-
ager, 251. — Bd. i Gamløse.
435. — Bd. i Kjellebæk, 287. —
Bd. i Viverup, se S. Pedersen. —
Andersen, Bd., 404. — Ebbesen,
Bd., 287. — Esbernsen, Præst,
261. — Hansen, Bd., 168. —
Jensen, Hrdsgd. i Rugsø Hrd.,
438. — Jensen, Bd. i Grumstrup,
147, 206. — Jensen, Bd. i Risum,
353. — Jepsen, Bd., 142. —
Knudsen, Bg. i Aarhus, 77. —
Lassen, Bg. i Horsens, 471. —
Lavridsen, Præst, 449. — Mad-
sen, Præst, 156. — Madsen, Bd.,
158. — Nielsen, Bd. i Aarup,
442. — Nielsen, Bd. i Dollerup,
449. — Olsen, Vikar i Roskilde,
315. — Olsen, Præst, 249. —
Pedersen, Præst, 169. — Peder-
sen, Bd. i Otterup, 229. — Pe-
dersen, Bd. i Viverup, 227, 459.
— Povlsen i Skaarupgaard 61. —
Povlsen, Bd. i Oreby, 446. —
Skipper i Kbhvn., 315, 329. —
Sørensen, Bg. i Malmø, 435. —
Sørensen, Bd., 355. — Terkelsen,
Bd., 383, 423. — Thomsen, Bd.,
153. — se Fynbo, Hane, Gjøde-
sen, Høg, Jellingbo, Jude, Jul,
Mund, Munk, Norby, Rig, Sax-
strup, Stampe, Trolberg.
- Taarchil se Torkel.
- Tage Ottesen se Thot.
- Tancke, Lavrids. 353.

- Tavsén, Hans, Præst, 199.
 Tegemad (Tegmand) se Tidemand.
 Tegenhus se Tinhus.
 Terkil se Torkil.
 Tetz, Jens, Præst, 98, 105.
 Thale Markvardsdatter, Mads Johansens i Malmø, 302.
 Thjelluf se Tjelluf.
 Thering, Jep i Landskrone, 12.
 Thomas (Thames, Thomes, Thomis), (Lille), Bg. i Kbhvn., 420. — Andersen, Byfgd. i Slagelse, 357, 359. — Guldsmed 457. — Hansen, Bd., 342, 481. — Herold se Lumesden. — Knudsen til Lendstrup, Ad., 485. — Nielsen se Lange. — Nielsen, Bd. i Assenbølle, 479. — Nielsen, Bd. i Dyrsnæs, 388. — Nielsen, Bd. i Gaverslund, 287. — Pedersen, Abbed i Vor Kl., 333. — Pedersen, Hrdsgfd. i Gjørding Hrd., 433. — Pedersen, Bd., 67. — Thomsen til Ullerupgaard se Sehested. — se Aman, Enbeck, Galskjøt, Gris, Koper, Ulf.
 Thot, Aage Andersen, 306. — Fru Anne, Herman Flemmings, 135. — Axel Pedersen, R.*, 74. — Fru Birgitte til Vallø, Niels Eriksens (Rosenkrands), 5, 18 f., 307. — Fru Birgitte af Hammarstad 18 f. — Clavs Aagesen, R.*, 22, 55. — Fru Else Pedersdatter, g. nr. 1) Clavs Krumedige, 2) Thomas Nielsen (Lange), 233 f., 279, 340, 375, 427, 474 f. — Fru Ingeborg, Sten Stures d. ældre, 22, 135. — Tage Ottesen 402. — Tønne Eriksen 12.
 Thyemand se Tidemand.
 Thylle, Rykkert van, Bg. i Kbhvn., 407.
 Tidemand Jepsen, Bd., 52.
 Tidemand (Tegemad, Thyemand, Tydemand, Tygmand), Anders, 130. — Clavs Olsen til Fjellebro 408. — Markvard d. ældre 195. — Markvard d. yngre 130, 198, 381, 400, 448, 475.
 Tile Kjældersvend paa Krogen 402. — se Giseler.
 Tinhus (Tegenhus), Fru Anne i Gjelskov 354. — Otte 92, 197, 448.
 Tjelle, Hans, 434. — Mathias af Gierringe, 434.
 Tjelluf Eriksen se Bjørn.
 Tonemose, Hans, Bd., 437.
 Torbjørn (Torbern, Torber), Bd., 107. — Gudmundsen, Bd., 22. — Jensen, Bd., 22. — Mogensen, Bd., 90. — se Bilde, Oxe.
 Tord, Bd., 251. — Jepsen, Bg. i Flensborg, 444. — se Bonde, Rød.
 Torgerd Jensen, Bd., 392.
 Torkel (Terkil, Taarchil), se T. Andersen. — Bd. i Skotsebølle, 278. — Andersen, Bd., 361, 446. — Clavs til Nørholm se Strange- sen. — Gummesen, Bd., 139. — Pedersen i Føvlinge, se Vebner.
 Tornekran- ds, Erik Nielsen til Kyø, 444, 450, 485. — Henrik Christiernsen, Abbed i Sorø, 22, 27, 32, 40, 72, 113, 264, 286, 378 f. — Mikkil Nielsen til Kollerup 444.
 Torsten Funboversen paa Island 396.
 Trane, Peder, Bgm. i Viborg, 362, 424, 476 f.
 Troels (Trogels, Truels), Bd. i Brørsarp, 184. — Bd. i Østarød, 101. — Iversen, Bd., 89. — Tømmermand, Bg. i Kbhvn., 228, 263, 313.
 Trolberg, Søren, Bd., 159.
 Trolle, Birger, 306, 468. — Jakob, R.*, 45, 51, 74, 78, 306, 452, 475.

- Trud Gregersen se Ulfstand. — Pedersen, Bd., 113. — Skriver 73. — Turesen, Bd., 166.
- Truels se Troels.
- Tue, Bd. i Grytt Sogn, 90. — Bd. i Hanaskog, 80. — Jensen, Bd., 391. — Lavridsen, Bd., 391. — se Hegen.
- Ture Eriksen se Bjelke. — Jonsen se Roos.
- Tvide, Peder, 410.
- Tybo, Jens, Bd., 388.
- Tyckler (Tycker), Jens, 480.
- Tydemand se Tidemand.
- Tyge (Tygge). Bg. i Nykjøbing, 230. — Bd. i Nørlyng, 305. — Bd. i Rersløv, 142. — Nielsen, Bd., 156. — se Brade, Krabbe, Stub, Ulstrup.
- Tyre Knudsdatter, Jens Sørensen i Valby, 454.
- Tølf Ranidsen, Bd., 440.
- Tøndebinder, Clavs Mortensen, 390.
- Tønne Eriksen se Thot. — Pallesen se Viffert. — Perlestikker 421. — Tønnesen se Viffert. — se Parsberg; sml. Antonius.
- Ubbe Smed 411.**
- Udsen, Lars Simonsen i Tulstrup, 377.
- Ugerup, Axel til Ugerup, RR., R.*, 79 f., 115, 162, 167, 307, 376, 405 f., 413, 415, 445, 452, 475. — Erik 260, 456. 483. — Peder 52.
- Ul, Jens, Bd., 424.
- Ulf, Anders, Bg. i Kbhvn., 91. — Niels 422. — Thomas 445. — se Pogvisk; smlgn. Vulf.
- Ulfeld, Fru Birte, Niels Bilds, 335. — Christoffer 358. — Clavs Eggardsen til Elmelunde 79, 430, 471. — Clavs Pallesen 123. — Erik, Rel. 431. — Hans Stisen 79, 215. — Hartvig Andersen, Fodermarsk, 79, 144, 214, 279, 287, 313, 343, 363, 384, 462, 473; Rel. 186, 304, 310, 410. — Jost Andersen, Sekretær og Fodermarsk, 285, 323, 334, 340, 358, 361, 434, 479. — Knud Pallesen, Mester, 178. — Otte Andersen 144, 214, 384; Rel. 266. — Otte Stisen, R.*, 73, 79, 425, 464, 483. — Povl Stisen til Trinderup 79, 359, 366, 416, 450.
- Ulfstand, Arvid, 183, 221, 306, 321, 336, 384, 431 f., 442, 463, 468, 473. — Birger Jensen, Hofsinde, 14, 21, 106, 114 f., 121, 183, 212, 307, 321, 427, 442, 452, 475, 480. — Fru Christine Jensdatter, Tønne Tønnesens (Viffert), 92. — Gert 183, 221, 321, 442. — Gregers 183, 465. — Holger Gregersen, RR., R.*, 11, 13, 16, 72, 89 f., 103, 110, 116, 123, 126, 156, 166 f., 170, 175, 177, 182, 222, 286, 330, 374, 376, 406, 409, 413, 415, 419, 427, 451, 458 f., 475, 480, 482 f. — Jens Holgersen, R.*, 183. — Oluf Holgersen, RR., R.*, 20, 72, 131, 146, 153, 184, 223, 431. — Trud Gregersen, RR., R.*, 13, 21, 53, 55, 72, 78, 80, 102, 110, 123, 166, 170, 175, 177, 182, 225, 251, 260, 330, 370, 374, 376, 394, 413, 415, 419, 454, 458 f., 464 f., 482 f.; Rel. 311, 409.
- Ulgang se Wolfgang Utenhof.
- Ulstrup, Tyge, 416.
- Unger, Otte, Væbner, 232.
- Urne, Clavs (Nicolaus), Mester, Provst. 43; Rel. 105. — Clavs 463. — Hans, Hofsinde, 384, 427, 473. — Johan, RR., R.*, 60, 65, 67, 72, 83, 108, 110, 120, 135, 160 f., 213, 237, 286, 302, 316, 322, 327, 363, 365, 370, 376 f.,

- 380, 397, 405, 413 f., 420, 425, 430, 443 f., 459 f., 462, 464, 466 f., 470, 474, 481; Rel. 68, 107, 113, 213—215, 219, 224 f., 227, 229, 261, 263, 303, 309, 313 f., 318, 326, 328. — Jost til Harridslevgaard 79, 371, 409, 483. — Jørgen 275, 289, 305, 364, 395. — Knud 345, 354, 374, 414, 462, 483. — Lave, Landsdommer i Skaane, 170. — Lave, Bisp i Roskilde, 9, 18, 24, 26 f., 32, 35, 37—40, 43 f., 52 f., 57, 59, 72, 79, 82, 86, 129, 164 f.; Rel. 10, 22, 39, 107, 112, 136.
- Utenhof, Wolfgang (Vulf) von, Mester, tydsk Kansler, 4, 66 f., 121, 125, 189, 250, 285, 354, 427, 475; Rel. 122, 143, 152, 155, 161, 170, 192, 203, 249, 275, 283, 342, 454.
- Vaalstrup, Henning, 122.**
- Vachel, Johan, Bannerfører, 27.
- Vadspyd, Erik Madsen, 384, 442. — Lavrids Madsen til Olstrup, Landsdommer i Laaland, 410, 416, 430, 433, 442. — Mads Lavridsen 231, 384, 442.
- Vagn se Vognsen.
- Valdemar Atterdag, Konge, 179 f.
- Valkendorf (Volkendrup), Hans, R.*, 42, 81. — Henning, RR., R.*, 345, 353, 374, 414, 462, 483. — Johan, Mester, 240, 291. — Knud, Degn i Kbhvn., 53, 57.
- Vall, Peder, Bd., 432.
- Valter, Niels, Bg. i Stege, 213, 303.
- Valter Simesen, 387.
- Vebner, Fru Anne, Oluf Galles E., 457. — Fru Karen, Clavs Strangesens E., 62. — Svend Pedersen i Ørum 453. — Torkel Pedersen i Føvling 408, 453, 456. Velats se Villads.
- Velluf, Jens, Bg. i Odense, 178.
- Venck, Johannes, Mester, Præst, 147.
- Vendelbo, Christiern, Bd., 225, 228, 261.
- Vendsel, Gere van, 363.
- Venstermand, Fru Hylle, Mads Lavridsens (Vadspyd) E., 231, 442. — Jørgen i Stadagger 10, 389 f., 428, 431 f.
- Verner, Bd., 211. — Bertelsen se Svale. — se Grot, Parsberg.
- Vesteni, Eggerd af Østergaard, 243. — Erik af Søbysgaard 243. — Jørgen 232.
- Vestty, Mathias, Bd., 244.
- Vetzel, Mikkel, Bg. i Malmø, 221.
- Vichmand, Bg. i Kbhvn., 161.
- Viffert, Fru Christine (Lavridsdatter), Vagn Vagnsens i Stenhede, 485. — Johan Madsen i Torstedlund 366 f., 424, 441, 450. — Mads Jonsen 417. — Malte Lavridsen til Albæk, (= Markvard Lavridsen til Sørup), 238, 416, 424 f., 444, 450, 454, 484 f. — Tønne Pallesen 354, 423, 483. — Tønne Tønnesen 92, 123, 183, 358, 371, 392, 426.
- Vilhelm se Villom.
- Vilken se Skønneberk.
- Villads (Velats) Jensen, Bd., 137. — Sørensen, Bd., 354, 418.
- Villiam se Villum.
- Villichen, Junker, 455.
- Villum (Villom, Vilhelm, Villiam), Gerdson, Bgm. i Landskrone, 453. — Pedersen, Landstingshører i Sjælland, 452. — Skriver, (Pedersen?), Landstingskriver i Ringsted, 390, 445. — se Forbotz, Ravn, Runge, Skotte, Stenver.
- Vincent's (Vincentius) se Dyre. — i Vordingborg 427 f.
- Vincke, Hans, Mester, Tolder paa Falsterbo, 120, 229.

- Vind (Vyng), Henrik i Rønhave og Vellinggaard, 421, 437, 465, 472. — Peder 98.
- Vingarter, Hans, Bogtrykker i Viborg, 199, 406.
- Vinge, Niels Olsen, Svensk RR., 177.
- Vinhaffuen, Evert, 411.
- Vinter, Anders, 60. — Niels til Nandrup, Væbner, 353, 388, 404 f., 423, 441, 447.
- Vinter, Jens, Bgm. i Ystad, 306, 398. — Mads, Bg. i Ribe, 63.
- Vinter Thomsen 194.
- Visk van der, Clavs, 365. — Jørgen 95, 105, 155, 188, 203, 241, 245, 273, 280, 413, 443, 456, 475; Rel. 23, 429. — Otte 450. — Sivert 64, 127, 154, 196, 370, 381.
- Vissendrop, Oluf, Bg. i Kjøge, 394.
- Vittlæng, Diderik, 457.
- Vognsen, Godske, 485. — Jepsen Tordsen 417, 442, 464. — Niels Mortensen i Hessel (?) 449. — Vagn i Stenhede 485.
- Volfgang, Mester, se Utenhof.
- Volmer se Svin.
- Vong Lavridsen, Bd., 424.
- Vreder, Otte, 433.
- Vulf, Anders, Bg. i Aalborg, 154. — se Margburg, Pogvisk; smlgn. Ulf.
- Vulfbrand Hermansen, Bg. i Nyborg, 172.
- Vulferdis, Antonius, Sekretær, Rel. 206, 213, 223 f., 246 f.
- Vydtmand, Jeronimus, Jakob Fuggers Fuldmægtig, 70.
- Vyng se Vind.
- Vynning, Aage, Bd., 212.
- Vær, Lavrids, Bd., 106.
- Yssebrand, Skipper, 392.
- Ytrecht, van, se Clavs.
- Ziidevids, Casper, 461.
- Ægle Pedersdatter 437 f.
- Ølmand, Lavrids, Mester, Sekretær og Præst, 90, 93, 102, 104, 106, 118, 170, 193, 203, 213, 237, 269, 271, 299, 334, 345, 434.
- Ølrik se Ulrik.

STED-REGISTER.

Afkortninger: Dat. = Dateringssted, F. = Fyn, Falst. = Falster, Gd. = Gaard, H. = Herred, Hall. = Halland, Hgd. = Hovedgaard, J. = Jylland, Laal. = Laaland, N. = Nørre, S. = Sogn og Sønder, Sj. = Sjælland, Sk. = Skaane, V. = Vester, Ø. = Øster.

<p>Aabenraa Len 290.
 Aabjerg (Oberg), Hgd., Vedersø S., Hind H., 418, 424, 443, 450, 453, 479.
 Aadom se Oddum.
 Aarhus (Ous) 45, 69, 72 f., 93, 393, 412, 434, 444; St. Anne Hospital 75; Helliggejsthus 157; Slot 94.
 Aakjær, Fly S., Fjends H., 276.
 Aalborg 61, 95, 118, 154, 236, 253, 255, 258, 368, 385 f., 410, 480, 482; Frue Kloster 145, 266, 289, 333, 335; Helligaands Kloster og Hospital 284 f., 367 f., 418.
 Aalborghus Slot og Len 60, 117, 173, 278, 349, 374, 474. — Dat. 60 f., 117 f.
 Aalbæk (Aelbeck), Lime S., Rødding H., 276.
 Aalderup se Ollerup.
 Aalegaard (Orlufgaard), Hgd., Skræm S., Ø. Han H., 477.
 Aalestrup (Alestrup), Østerbølle S., Rinds H., 476.</p> | <p>Aalholm Slot og Len 50, 85, 105, 127, 152 f., 155, 173, 188, 203, 241, 245, 275, 280, 349, 374, 384, 407, 420, 428—430, 446, 473, 475; Birk 433. — Dat. 105.
 Aalykke, St. Hans Landsogn, Odense H., 151.
 Aangeryd (Angridt), Dagsaas S., Favraas H., 22.
 Aanum (Anum, Annum), Skjern S., Bølling H., 63, 97.
 Aarby (Haarby) S., Arts H., 19 f.
 Aarhus 60 f., 77, 94, 173, 195, 198, 242 f., 246, 385 f., 400; Stift 370, 381, 474; Bisp, se Ove Bilde, Niels Clavsen Skade; Domkirke 304; Provst 450; Jomfru Marie Kloster 293; Sortebrødre Kloster 240, 244; St. Catherine Hospital 2, 120, 255, 279, 465. — Dat. 60 f., 119 f.
 Aars (Aars S.?, Aars H.), 408. — (Atz) Herred, J., 239, 441.
 Aarslev S., Vinding H., 483.
 Aarstad (Horsted, Oreste, Ørsted) Herred, Hall., 11, 13, 22.</p> |
|--|---|

- Aarrød, Rya S., N. Asbo H., 223.
 Aarup (Arop), Vrejlev S., Børglum H., 442.
 Aas (Oes) Kloster 250 f., 344, 459.
 — S., Viske H., 344.
 Aasby se Ysby.
 Aaserup (Aashuse?, Holeby S., Fuglse H.), 428.
 Aastrup (Ostrup, Østrup) Slot og Len, Vennebjerg H., 87, 117, 127, 154 f., 173, 203, 260, 290, 305, 406, 475.
 — (Astrup) S., Sønder H., Falst., 213, 299, 316.
 Aasum Herred, F., 50.
 Aaszørre (Aasø?, Glumsø S., Tybjerg H.), 346.
 Abeltrup, Vorgod S., Bølling H., 364.
 Abildtorp (Abeltrop, Abentrop, Allentrop) Birk, Nakskov Landsogn, Nørre H., Laal., 91, 102, 186, 289, 364.
 Aborre (Abaardt), Gamtofte S., Baag H., 259, 291.
 Abrahamstrup (nu Jægerspris) Slot og Len, Horns H., Sjø., 7, 92, 346, 381, 475.
 Aelbæk se Aalbæk.
 Ågerberg, Hall., 251.
 Agersbækgaarde (Aggersbek), He S., Hind H., 418.
 Agerstorp, Hgd., Sjø., 447.
 Agerød (Averød), Hallarød S., Onsjø H., 76.
 Aggebo, Valby S., Holbo H., 115.
 Aggergaard (Vejrum S.?, Hjerm H.), 431.
 Aggershus, Norge, 406.
 Aggersø (Aggersomme), Ø i Store Bælt, 383.
 Akkerup, Haarby S., Baag H., 245.
 Albo Herred, Sk., 89, 184, 408.
 Albuen se Laalands Albue.
 Albæk, Hgd., Suldrup S., Hornum H., 238, 450, 485.
 — Skjern S., Bølling H., 364, 424.
 Alestrup se Aalestrup.
 Alkjærsig (Alkesy), Gd., Dejbjerg S., Bølling H., 423.
 Allarp (Allerup), Ask S., Onsjø H., 89.
 — (Allerup), Torrløse S., Onsjø H., 76, 113.
 Allentrop se Abildtorp.
 Allerschaffuegaard?, Arts H., 229.
 Allerslev S., Baarse H., 310.
 Allerum (Alrum) S., Luggude H., 415.
 Allerup, S. Broby S., Salling H., 356.
 Allerup, Hgd., se Alnarp.
 Allesø (Alluse) S., Lunde H., 151.
 Allinge Kloster 358, 371, 384, 465, 473.
 Almerup Lund ved Malmø 72.
 Almind S., Bruske H., 92.
 Alnarp (Allerup), Hgd., Bara H., 438.
 Alslev (Halsløf, Øisløf) S., Sønder H., Falst., 192, 305.
 Alsted S., Nørre H., Mors, 324.
 Amager 31, 84, 96, 169, 213, 223, 225, 227, 261, 420, 459.
 Amsrød se Angserød.
 Amsterdam, Holland, 390, 448.
 Amtofte (Amstofte) Len, Arup S., V. Han H., 2, 125, 236.
 Anchilbaa?, Jerlev H., 121.
 Anderupgaard (Andrup), Lumby S., Lunde H., 359.
 Andrup, Krejbjerg S., Rødding H., 359.
 Angridt se Aangeryd.
 Angserød (Amsrød), Hjersaas S., Ø. Gønge H., 172, 196.
 Annisse (Anes, Annes) Len og S., Holbo H., 195, 248.
 Annum se Aanut.
 Ansberigi se Avnsbjerg.

- Anst Herred, J., 203.
 Antvorskov Kloster 18, 72, 129, 372, 374, 384, 397, 413, 419 f., 426, 473, 483; Abbed, se Eskil. — Dat. 255, 332.
 Anum se Aanum.
 Arasløf (Arvetsløv), Færløf S., Ø. Gønge H., 184.
 Arløse, Førslev S., Ø. Flakkebjerg H., 130.
 Arnakke (Avernakø) ved Fyn, 179.
 Arndrup se Ørndrup.
 Arninge S., Sønder H., Laal., 433.
 Arop se Aarup.
 Ars Herred, 140, se Hads H.
 Arts (Aars, Ars) Herred, Sj., 229, 273, 372.
 Arvetsløv se Arasløf.
 Asbeck Mølle?, Skovby S., Skovby H., 355.
 Asbo Herred 459, jfr. Sønder og Nørre Asbo Herred.
 Asdal, Hgd., Asdal S., Vennebjerg H., 288.
 Ask (Asche) S., Onsjø H., 89.
 Askeby, Ask S., Onsjø H., 76.
 Aski?, Sk., 45.
 Askier (Askjær?, Hejnsvig S., Slavs H.), 297, 382.
 Askome (Askymne), Aarstad H., 22.
 Asmild Kloster se Assens Kloster.
 Asmundtorp (Asmindrop) S., Rønnebergs H., 264.
 Asperup S., Vends H., 142, 148, 206.
 Assenbølle (Ossembylle), Vissenbjerg S., Odense H., 479.
 Assendrup, Aversi S., Tybjerg H., 346.
 — (Atzerdrop), Vedslet S., Vor H., 148, 206.
 Assens 4, 64, 93, 173, 254, 259, 267, 285, 291, 341, 360, 365, 370, 381 f., 385, 407, 467, 478 f.; Provst 375; Kirke 180, 259, 291, 341; Frue Kloster 267. — Dat. 333.
 Assens Kloster (Fejl for Asmild Kloster), 270.
 Asserbo, Hgd., Melby S., Strø H., 136, 145, 377.
 Assersbøl, Lindknud S., Malt H., 465.
 Astrup (Ostrup) Hgd., Grinderslev S., Nørre H., Salling, 1, 3, 442.
 —, Hinge S., Lysgaard H., 244.
 —?, J., 132.
 — se Aastrup.
 Atz se Aars.
 Atzerdrop se Assendrup.
 Augaard se Ovegaard.
 Augsburg, Tydskland, 69.
 Aundrup se Ørndrup.
 Averød se Agerød.
 Avnsbjerg (Ansberii), Hgd., Sjørsløv S., Lysgaard H., 5, 17, 198.
 Axelstorp (Axelstrop), Hjersaas S., Ø. Gønge H., 78.
 Axtorne, Køinge S., Favraas H., 22.
Baag (Bog) Herred, F., 136 f., 145, 157, 173, 245, 298, 407.
 Backegaard, Hall., 251.
 Badstrup (Bastrup), Skamby S., Skam H., 481.
 Bahus, Norge, 383, 395.
 Ballerum (Balderen), Kaastrup S., Hillerslev H., 108.
 Balling S., Rødding H., 403 f.
 Balø, Ø i Varberg Len, 215.
 Bannerup (Babberup?, Dalby S., Faxe H.), 452.
 Bara Herred, Sk., 21, 89.
 Barager se Bjergager.
 Barby se Borby.
 Barde (Berde, Bordi), Vorgod S., Bølling H., 153, 423.
 Barløse S., Baag H., 479.

- Barløsegaard, Hgd., Barløse S.,
 Baag H., 407.
 Barrit (Barindt) S., Bjerger H.,
 408.
 Barsbeks S. og Fiskerleje, Harjager
 H., 205.
 Basnæs, Hgd., Tjæreby S., V.
 Flakkebjerg H., 175.
 Bassumgaard, Snebjerg S., Ham-
 merum H., 431.
 Bastrup se Badstrup.
 Beckeboe se Bækbo.
 Bekkeskov Kloster 169, 185, 427.
 —, Kjettinge S., Musse H., 141,
 153.
 —, Skov ved Nysted, 127.
 Beldringe (Bellinge), Lunde S.,
 Lunde H., 151.
 Bellingegaard (Bjelleeng), S. Kirke-
 by S., Sønder H., Falst., 390.
 Beltinge se Bæltinge.
 Berde se Barde.
 Berge se Bjæra.
 Bergenhus, Norge, 406.
 Beridsholm Slot og Len, Færs
 H., 111.
 Berre se Bjæra.
 Bierre se Bjærasjøl.
 Billinge S., Onsjø H., 89.
 Binderdorp, Holland, 448.
 Binderup, Vokslev S., Hornum H.,
 158.
 Birckop'se Børkop.
 Birk, Gjellerup S., Hammerum H.,
 453.
 Birkebjerg, Dalby S., Bjerger H.,
 437.
 Birket S., Nørre H., Laal., 433.
 — (Byrkit), Thoreby S., Musse H.,
 432.
 Bisbo (Bispbo), Hgd., Gamtofte S.,
 Baag H., 407, 479.
 Biskops Skibelse, Bispeskibelsen i
 Aarhus Stift, 173, 190.
 Biølsjø se Bolshøg.
 Bjelleeng se Bellingegaard.
 Bjerager S., Hads H., 140.
 Bjergby S., Nørre H., Mors, 236,
 423.
 Bjerger Herred, F., se Bjerre.
 — Herred, J., 354, 484.
 — Herred, Sk., se Bjæra.
 Bjerggaard (Biergi), Lem S.,
 Bølling H., 274.
 Bjergrav, (Bjerger H.?), 484.
 Bjergersted (Bierstede) S., Skippinge
 H., 256.
 Bjerigh (Bjerger S.?, Bjerger H.),
 377.
 Bjerre (Bjerger) Herred, F., 50, 173.
 Bjerreby (Bierby) S., Taasinge,
 137.
 Bjerring (Bæring) S., Middelsom
 H., 476.
 Bjeverskov Herred, Sj., 155, 165,
 461.
 Bjæra (Berge, Berre, Bjerger) Her-
 red, Sk., 11, 13, 229, 419, 454,
 459.
 Bjæresjø (Bierre) S., Bara H., 89.
 Bjørnstrup, (Taars S.?, Børglum
 H.), 450.
 Bjørnø, Ø ved Fyn, 179.
 Blidstrup (Blystrup) S., Holbo H.,
 254.
 Blære (Blere) S., Aars H., 441.
 Bobøl (Bobel), Føvling S., Malt
 H., 454.
 Bog se Baag.
 Bogense 178, 360, 385, 480.
 Bolcke se Bølke.
 Boller, Hgd., Taars S., Børglum
 H., 388, 423, 450.
 Bolshøg (Biølsjø) S., Jæresta H.,
 183.
 Bonderup, Haverslev S., Ø. Han
 H., 450.
 — Bro, Tisted S., Gislum H., 330.
 Bonkeflod se Bunkeflod.
 Borby (Barby) S., Jæresta H., 183.
 Bordi se Barde.
 Bornholm 77, 205, 285, 386 f.

- Bornsholm Eng, Skjern S., Bølling H., 97.
- Borraas (Borre Aas), Gd., Tvaakaaker S., Himle H., 251.
- Borreager, Hall., 251.
- Borregaard, Haverslev S., Ø. Han H., 21.
- Borris (Borydse) S., Bølling H., 298.
- Borsø Len (Borsere), nu Marsvinsholm, Balkaakra S., Ljunits H., 22, 212.
- Borup, Kattrup S., Vor H., 446.
- Borydse se Borris.
- Bosgaard (Boes Gaard), Aas S., Viske H., 344.
- Braderidt?, Himle H., 22.
- Bramminge (Branning) S., Gjørding H., 433.
- Bramslykke, Hgd., Musse .S., Musse H., 430.
- Bramstrup (Brangstrup), N. Lyndelse S., Aasum H., 292.
- Bramstrup se Brangstrup.
- Branderslev S., Nørre H., Laal., 172, 204, 434.
- Brangstrup (Bramstrup), Ringe S., Gudme H., 397.
- Brangstrup se Bramstrup.
- Bratskov (Bradskov, Brodskov), Hgd., Brovst S., Ø. Han H., 276, 403—405, 425, 441, 447, 463, 470, 476 f.
- Bredballe, Hornstrup S., Nørvang H., 333.
- Bredmadts Birk, Falst., 135.
- Bregdinge (Bregninge?, Musse H.), 410, 430.
- Bregninge S., Musse H., 203.
— S., Skippinge H., 256.
- Brerup, St. Jørgens Gd. udenfor Maribo, 364.
- Breum (Breom), Grinderslev S., Nørre H., Salling, 442.
- Bridegaard, Helsing S., Holbo H., 107.
- Bringe, (Albo H.?), Sk., 89.
- Brinstrup se Grumstrup.
- Broager se Brudager.
- Brobjerg ved Aarhus 243.
- Brobjerggaard, Langeland, 122.
- Broby, Næsbyhoved-Broby S., Odense H., 151.
- Brock, Holland, 448.
- Brodskov se Bratskov.
- Brogaard, Hodsager S., Ginding H., 44.
- Brohøls Fiskeri ved Vejle 401.
- Brudager (Broager) S., Gudme H., 229, 355.
- Bruddal (Bruedal), Højslev S., Fjends H., 458.
- Brundeby, Brundtby se Brøndby.
- Brunderupgaard se Brønderupgaard.
- Brunlund Slot ved Aabenraa 365.
— Dat. 294, 333.
- Brunnbj (Brundby) S., Luggude H., 11, 14.
- Brusgaard, Hgd., Ølst S., Galten H., 243.
- Brydegaarde, Dreslette S., Baag H., 140.
- Brylle S., Odense H., 354.
- Bryndby se Brunnby.
- Brøndby (Brundeby, Brundtby) S., Smørum H., 326, 451.
- Brønderupgaard (Brunderupgaard), St. Olai S., Vennebjerg H., 117.
- Brøndum, Salling S., Slet H., 61.
- Brøns S., N. Rangstrup H., Slesvig, 335.
- Brørsarp (Brøserup) S., Albo H., 184.
- Buckhagen (Bukhavn), Hgd., Kappel S., Kappel H., Slesvig. — Dat. 249, 272 f.
- Bue se Bøffue.
- Bukkerup, Søllested S., Baag H., 97.
- Bull, Hall., 251.
- Bunderup se Bonderup.

- Bundzenselle, Mark ved Lundenæs, 298.
- Bunkeflod (Bonkeflod) S., Oxie H., 89, 184, 211.
- Bustrup, Hgd., Ramsing S., Rødding H., 224, 453.
- Bygholm Slot og Len, Hatting H., 173, 247, 370 f., 474.
- Bynderup se Bønnerup.
- Byrdinge se Børringe.
- Byrkegaard, Vendsyssel, 481.
- Byrkit se Birket.
- Bystrup, Gjedsted S., Rinds H., 360.
- Bækbo (Beckeboe), Lem S., Bølling H., 274.
- Bæltet, o: Store Bælt, 178, 198, 383.
- Bæltinge (Beltinge), Skarhult S., Frosta H., 76.
- Bæring se Bjerring.
- Bøffue (Bue), Ørnevalla S., Fjæraas H., 251.
- Bøgballe, Ø. Snede S., Nørvang H., 448.
- Bøgvad, Egtved S., Jerlev H., 119.
- Bølk (Bolcke), Hgd., Dänischnhagen S., Eckernførde H., 124, 127.
- Bøll (Vesterbølle S.?, Rinds H.) 449.
- Bølling (Bøvling, Bøyling) Herred, J., 63, 130, 153, 198, 218, 274, 297, 364, 382, 423 f.
— S., Bølling H., 298.
- Bølse?, J., 443.
- Bønderholm ved Lundenæs 298.
- Bønnerup (Bynderup) Hage, Hemmed S., Nørre H. Dyrs, J., 361.
- Børghlum Bispedømme 162, 216, 312, 397; jvfr. Vendsyssel Stift; Bisper se Niels Stygge (Rosenkrans), Stygge Krumpen.
— Kloster 86, 118, 481.
— Herred, J., 173, 475.
- Børkop (Birckop), Gaverslund S., Holmans H., 287.
- Børringe (Byrdinge) Kloster 51, 73, 103.
- Bøstrup S., Langeland, 284.
- Bøvling se Bølling.
- Bøvling, bispeligt Len, Bøvling S., Skodborg H., 418.
- Bøyling se Bølling.
- Cimbritshavn se Sømmershavn.**
- Clastrup se Klagstorp.
- Clestrup se Klæstrup.
- Corselitse se Korselitse.
- Dagberg se Degeberga.**
- Dagstrup (Davgstrup), Gd., Østrup S., Lunde H., 229.
- Dal, Fjæraas S., Fjæraas H., 251.
—, Skjern S., Bølling H., 364.
—, Lem S., Bølling H., 119.
— (?), Nim H., 378.
- Dalager, Gd., Børris S., Bølling H., 130.
- Dalby Kloster 277.
- Dalby S., Bjerre H., F., 275.
— (?), 384.
- Dalderup se Døllerup.
- Dalgaard, Gd., Borbjerg S., Hjerm H., 194.
- Dalsgaard (Taarup S.?, Fjends H.), 404.
—, Avlum S., Hammerum H., 152.
—, Vokslev S., Hornum H., 158, 361, 446.
- Dalstrup, Harre S., Harre H., 403.
- Dalum Kloster 192, 240, 245, 296, 427.
- Damsgaard, Hgd., Ferring S., Vandfuld H., 441, 472.
- Danzig, Preussen, 71, 179, 262, 443, 478.
- Dardrupgaard se Dyrupgaard.
- Darum S., Gjørding H., 323, 334.
- Davgstrup se Dagstrup.

- Degeberga (Dagberg, Deybjerg) S., Gærs H., 106, 183.
- Dejbjerg (Deberghe, Deyberg, Deydbierg) S., Bølling H., 364, 424, 448 f., 454.
- Dejbjerglund, Hgd., Dejbjerg S., Bølling H., 448, 454.
- Dollerup (Dalderup), Fovlum S., Gislum H., 449.
- , Skanderup S., Anst H., 472.
- Dolmit? 437.
- Dorth, Holland, 448.
- Draaby (Droby) S., Mols H., 449.
- Dragør, Amager, 56, 141, 267, 339.
- Drammelstrup, Gd., Astrup S., Ning H., 148, 206.
- Dreslette S., Baag H., 138 f., 274, 286.
- Drigstrup (Dristripe) S., Bjerre H., F., 119, 121.
- Droby se Draaby.
- Dronningholm Len, Kregome S., Holbo H., 39, 125, 381.
- Dueholm (Duebrødre) Kloster, Mors, 149, 370, 422, 464.
- Dyrnæs (Diernæs?), Torup S., Hindborg H., 388.
- Dyrupgaard (Dardrupgaard?, Sanderum S., Odense H.), 359.
- Døllefeldte (Dølefeldte, Døllefyllte) S., Musse H., 431 f.
- Ebbarp** (Ebberup), Hiersaa S., Ø. Gønge H., 90.
- Ebbeltoft se Æbeltoft.
- Ebberød, Birkerød S., Lyng-Kronborg H., 52.
- se Eskerød.
- Ebelholt se Æbelholt.
- Ebleø se Æbelø.
- Egelund, Haderup S., Ginding H., 23.
- Egeløg (Egelev?, Vedby S., Nørre H., Falst.), 457.
- Egense S., Sunds H., 216.
- , Grindløse S., Skam H., 483.
- Egeris, Gd., N. Vium S., Bølling H., 423.
- Egeskov, Hgd., Kværndrup S., Sunds H., 189, 287.
- Egeslev (Egisløff), Egeslevmagle S., V. Flakkebjerg H., 140, 437 f.
- Egholt (Eyholt), Lejrskov S., Anst H., 93.
- Egspur (V. Egesborg S.?, Hammer H.), 10.
- Egtved S., Jerlev H., 119.
- Ejdrup (Eydrup) S., Aars H., 238 f.
- Elbo (Endle) Herred, J., 381.
- Elby se Jølby.
- Eldrup, Tolstrup S., Vor H., 446.
- Elfsborg (Ellitzborg), Sverig, 459.
- Eljarød (Ellerød) S., Albo H., 408.
- Elkestruppe se Eskildstrup.
- Ellekielle (Ellekiilde?, Tikjøb S., Lyng-Kronborg H.), 438.
- Ellemose Aa ved Odense 151.
- Ellepridam, Holland, 448.
- Ellerød se Eljarød.
- Ellinge, Hgd., Sallerup S., Harjager H., 94.
- Ellitzborg se Elfsborg.
- Elmelund (Ermelund) Len og S., Møn, 430, 471.
- Elmhult (Elmolt), Svenskøp S., Frosta H., 211.
- Elved, Hgd., Veflinge S., Skovby H., 358.
- Em Kloster 358, 384, 473.
- Emmerlev S., Tønder H., 335.
- Enckhuyszen, Holland, 448, 466.
- Endelave, Ø ved Jylland, 9, 191, 240, 244, 270, 305, 393, 441, 474.
- Endle se Elbo.
- Endrop se Ørndrup.
- Endroppehave ved Odense 151.
- Engardh?, Hjern H., 353.

- Engelborg Slot og Len, Laal., 10, 91, 143, 364, 482.
- Engelholm, Sk., 18, 257, 365, 383, 451, 454.
- Engelsted se Ingelsta.
- Engelstet Sø, (Ingelsta H.?), 453.
- Engestofte S., Musse H., 213.
- England 388.
- Englerup, Sigersted S., Ringsted H., 408.
- Enhøved, Ø ved Laaland, 102, 186.
- Enstrup?, Sj., 394.
- Entrup se Intrup.
- Ermelund se Elmelunde.
- Eskebjerg, Hgd. (nu Schelenborg), Stubberup S., Bjerre H., F., 286, 439, 469.
- , Bregninge S., Skippinge H., 19 f.
- Eskerød (Eberberød, Eskery), Maglehem S., Gærs H., 89, 212.
- Eskildstrup (Elskestruppe), Hgd., Sneslev S., Ringsted H., 452.
- Eskilstorp (Eskildrup), Vidtskiøfle S., Gærs H., 121, 183.
- Espegaard, Boslunde S., Slagelse H., 215.
- Esrom Kloster 112, 384, 413, 427, 445, 463, 473. — Dat. 112.
- Essenbæk Kloster 232, 235, 358, 371, 384, 473, 484.
- Estrup (Esterup), Malt S., Malt H., 453.
- , J., 3.
- Eydrup se Ejdrup.
- Eyholt se Egholt.
- Eystrup (Ejstrup?), He S., Hind H.), 154.
- Faaborg 64, 178, 271, 385, 400, 413; Kirke 179; Helligaands Kloster 178, 271, 309.
- Faarevejlegaard, Skråbelev S., Langeland, 336.
- Fagerhollum se Favrhholm.
- Falkerslev (Falckelof) S., Sønder H., Falst., 20.
- Falsig, Navr S., Hjerm H., 418.
- Falster 116, 173, 188, 348, 375, 389, 414, 419, 423, 431, 475.
- Falsterbo 16, 39, 83, 96, 120, 130, 135, 155, 179, 219, 229, 256, 262, 265, 299, 302, 312, 314, 338, 411, 413 f., 445, 460; Helliggejsthus 414.
- Slot og Len 219, 295, 312 f., 416, 475.
- Fangel S., Odense H., 234, 340.
- Fardo se Farre.
- Fardrup (Farderup) S., Ribe H., 383.
- Fardum?, J., 243.
- Farre (Fardo, Fardø), Sporup S., Gjern H., 191, 240, 270, 305, 346, 394.
- Faris se Favraas.
- Farstrup (Fardrop) S., Slet H., 444.
- Faster S., Bølling H., 298.
- Faxe S., Faxe H., 452.
- (Fasse) Herred, Sj., 461.
- Favraas (Faris) Herred, Hall., 22.
- Favrhholm (Fagerhollum), Hgd., Frederiksborg Slotssogn, Lyngge-Frederiksborg H., 10.
- Fejøl, Ø, 15, 49.
- Fellesløff se Fjerdingsløf.
- Femern 411.
- Finderup, Gd., Hanning S., Bølling H., 423.
- Fiskbæk (Sysbeck) S., Rinds H., 17.
- Fiskertoft, Grinderslev S., Nørre H., Salling, 442.
- Fjellebro, Hgd., Herringe S., Salling H., 408.
- Fjelsø (Fyelsø) S., Rinds H., 449, 476.
- Fjends Herred, J., 191, 200, 247, 276 f., 458, 474, 476.

- Fjenstrup, Maglebrænde S., Nørre H., Falst., 430.
- Fjerdingsløf (Fellesløff), Glostorp S., Oxie H., 320.
- Fjæraas Herred, Hall., 102.
- Flade (Flede) S., Nørre H., Mors, 236.
- Flakkebjerg Herred, Sj., 372, 436.
— S., V. Flakkebjerg H., 436.
- Flakkerø, Hall., 45.
- Flede se Flade.
- Flemløse S., Baag H., 156 f.
- Flensborg 195, 444. — Dat. 65, 87, 93—5, 97, 130, 170, 182—187, 270, 276—279.
- Flenstofte, Dreslette S., Baag H., 138.
- Flinting, Thoreby S., Musse H., 275.
- Flødstrup (Fløstrup) S., Vindinge H., 322.
- Fobisslet, Hgd., Øddis S., Tyrstrup H., 64, 127.
- Fodslette (Fusled) S., Langeland, 122.
- Fogdeeng ved Aalborg 95.
- Forsinge, Ubby S., Arts H., 448.
- Frammelev se Frømmelev.
- Frammerslev, Oddense S., Hindborg H., 276, 404.
- Fredal se Frødal.
- Fredhes Gaard, Gulland, 459.
- Fredsted (Fristed, Frøsted), Ø. Starup S., Brusk H., 437, 465.
- Free se Frær.
- Frejlev (Fredeløf), Kjettinge S., Musse H., 153, 429.
- Frømmelev (Frammelev), Lunde S., Lunde H., 8, 189.
- Fræskov se Frær.
- Frosta Herred, Sk., 76, 90, 103, 126, 162, 211, 263, 305, 398, 476.
- Fruerlund, Als S., Hindsted H., 360.
- Frær (Free, Fræskov) S., Hellum H., 118, 360.
- Frødal (Fredal), Ørmevalla S., Fjæraas H., 251.
- Frøsted se Fredsted.
- Fuglebjerg (Vedfugleberg) S., Ø. Flakkebjerg H., 130.
- Fuglse (Fulds) Herred, Laal., 428 f.
- Fulung, Skjern S., Bølling H., 153.
- Fusled se Fodslette.
- Færs Herred, Sk., 90.
- Fyelsø se Fjelsø.
- Fyn 6, 18, 144, 178, 298, 304, 342, 348, 358, 360, 369, 372, 374, 394, 397, 411, 426 f., 473, 475; Stift (jfr. Odense) 297, 371.
- Fyrstendømmerne 459, 484, jfr. Slesvig, Holsten.
- Fæmø, Ø ved Sjælland, 15, 49, 131.
- Føvling (Føling) S., Tyrsting H., 408, 453.
- Gaabense (Gobenes, Gubbenæs) Færge, N. Vedby S., Nørre H., Falst., 313, 418.
- Gaardshorn (Gordshoem), Ørmevalla S., Fjæraas H., 251.
- Gaardstanga Len og S., Frosta H., 49.
- Gaasekil (Kaasekil), Hall., 80.
- Gaaslund Bæk i Vendsyssel 117.
- Gaddarød (Gaderød), Hørrød S., Gærs H., 106.
- Galleryda (Gallerød), Mørrum S., Lister, 166.
- Galtrup S., Nørre H., Mors, 405, 447, 464.
- Gamløse, Bybjerg S., Horns H., Sj., 117.
- Gammelaas i Vendsyssel 117, 477.
- Gammel Eng Madt, Hindsholm, 286.
- Gammelgaard i Skanderup 143.
- Gammelsogn (Grenaa Landsogn), Nørre H. Dyr, 289.
- Gamst (Gamsted), Anst S., Anst H., 94, 174.

- Gamstrup (Gamstorp), Roslev S., Harre H., 441.
- Gamtofte S., Baag H., 291.
- Gaverslund S., Holmans H., 67, 275, 287, 363.
- Gavnø Kloster 9.
- Gedegaard i Katteryd, F., 359, 368.
- Gedskovs Madt, Bjerre H., F., 142.
- Geldsted se Gjelsted.
- Gellerup?, Laal., 136.
- Gendrup (Gjendrup?), Ø. Brønderslev S., Børglum H., 366.
- Gerdrup se Gjerndrup.
- Gerløf se Gjørlev.
- Gerløvs (Gærdsløf S.?, Wenmenhøg H.), 391.
- Gerløse?, Holbo H., 115.
- Gers se Gærs.
- Gestten se Gjesten.
- Getsholm se Gjedsholm.
- Getzby se Gjedesby.
- Gildbjerg (Hejnsvig S.?, Slavs H.), 233.
- Gimsø Kloster, Norge, 403.
- Ginding (Gyding) Herred, J., 44, 194, 218.
- Gislev (Gyszel?) Kirke, Gudme H., 128.
- Gislum Herred, J., 93, 200, 247, 371, 427, 475.
- ?, Rinds H., 424.
- Givskud S., Nørvang H., 456.
- Gjedesby (Getzby) S., Sønder H., Falst., 92, 146.
- Gjedesgaard, Falst., 389 f.
- Gjedsholm (Getsholm), Hgd., Ekeby S., Luggude H., 80.
- Gjedstedbro, Alstrup S., Gislum H., 330.
- Gjedsør Len, Gjedesby S., Sønder H., Falst., 11, 56.
- Gjelskov (Gjerskov), Hgd., Hillerslev S., Salling H., 354.
- Gjelsted (Geldsted) S., Vends H., 156, 340, 344.
- Gjelstrup, Hgd., Egebjerg S., Ods H., 18, 370.
- , Vokslev S., Hornum H., 159, 361.
- , S. Nissum S., Ulvborg H., 38.
- Gjentofte S., Sokkelunds H., 328.
- Gjerlev (Gerløf) Herred, J., 173, 343.
- Gjerndrup (Gerdrup), Brerup S., Malt H., 465.
- Gjerringe, Tirsted S., Fuglse H., 434.
- Gjerskov se Gjelskov.
- Gjesten S., Anst H., 156.
- Gjetterup, Gd., Skjellerup S., Onsild H., 26.
- Gjødde se Grytt.
- Gjødning Herred, J., 433.
- Gladsaxe Slot og Len, Jæresta H., 14, 322, 442, 476.
- Glerup, Visborg S., Hindsted H., 441.
- (Glorup), Vesterbølle S., Rinds H., 311, 424.
- Glimaakra (Glemager) S., Ø. Gønge H., 101.
- Glimsholt (Glymsholt), Ugilt S., Vennebjerg H., 451.
- Glorup se Glerup.
- Glynge (Glønge), Harre S., Harre H., 276.
- Gneste Len, Gønge H., 21.
- Gobenes se Gaabense.
- Goldburig se Gudbjerg.
- Golderup (=: Sallerup) S., Frosta H., 211.
- Gordshoem se Gaardshorn.
- Gorfue se Gurre.
- Gotland se Gulland.
- Gottorp 233, 241, 248, 260, 273, 288, 290, 292, 339, 359, 369, 427, 444, 458, 461. — Dat. 9, 12, 42, 68, 95—97, 125—130, 145—160, 175, 178—181, 187—203, 237—252, 269—271, 273—

- 275, 280—285, 287—292, 294—
297, 334—346, 365, 439, 484.
- Graane?, Salling, 276.
- Graarup (Grorop), Ulstrup S.,
Aars H., 424, 442.
- Gradby (Grødby?, Ifvetofte S.,
Villands H.), 211.
- Grandgaard? 355.
- Grefwe (Greffving), Bjæra H., 17 f.
- Greifswalde, Pommern, 399.
- Grenaa (Grinde) 385; Kirke 289.
- Grensten S., Middelsom H., 450.
- Gretrup, Junget S., Nørre H.,
Salling, 405, 417 f.
- Grevinge S., Ods H., 21.
- Griidt se Grytt.
- Grimelstrup Birk, Horbelev S.,
Sønder H., Falst., 146, 223,
306.
- Grimmethon (Grymethon), Himle
H., 22.
- Grimstrup, Ølsted S., Strø H.,
420.
- Grinde se Grenaa.
- Grinderslev Kloster 293, 369.
- Grindløse (Grindeløs) S., Skam
H., 199.
- Grorop se Graarup.
- Grumstrup (Brinstrup), Vedslet S.,
Vor H., 147, 206.
- Grundrup (Grønnerup?, Vrejlev
S., Børglum H.), 442.
- Grundvad (Grundvod), Gd., Rød-
ding S., Rødding H., 359.
- Grymethon se Grimmethon.
- Grysted (Grusted), Vokslev S.,
Hornum H., 159.
- Grytt (Giøddé, Griidt, Grødde) S.,
Gønge H., 89 f., 106, 196.
- Grødby, Ifvetofte S., Villands H.,
166.
- Grønboeng ved Dalager, Bølling
H., 130.
- Grønning (Grønning) S., Nørre H.,
Salling, 441.
- Gubbenæs se Gaabense.
- Gudbjerg (Goldburig, Guldberig)
S., Gudme H., 343, 355, 358.
- Gudme (Gudum) Herred, F., 152,
173, 199, 211, 229, 234, 340,
343.
- (Gudum) S., Gudme H., 211.
- Gudum Kloster og Birk 285, 450.
- S. og Hede, Skodborg H., 453.
- Guldager, Simsted S., Rinds H.,
449.
- Guldberig se Gudbjerg.
- Guldborg Føрге, Brarup S., Nørre
H., Falst., 8, 65.
- Gulland (Gotland) 69, 77, 90, 92,
310, 324 f., 330, 400, 459.
- Gummarp (Gummerup), Sallerup S.,
Frosta H., 211.
- Gunnarstorp (Gundestorp), Vrambs
S., S. Asbo H., 308.
- Gunnerød, Karlebo S., Lyng-
Kronborg H., 434.
- Gunslevmagle (Gunsømagle), Tor-
kildstrup S., Nørre H., Falst.,
390.
- Guntorp? Sk., 473.
- Gurre (Gorffue), Slot, Lyng-
Kronborg H., 92.
- Gyding se Ginding, Gønge.
- Gydingholm (den sydvestlige Del
af Gønge Herred), 395.
- Gyertlycke, Hall., 251.
- Gyngse se Gønge.
- Gyrstinge (Gørstinge), Hgd., Gyr-
stinge S., Alsted H., 86, 173,
231, 281.
- Gyzsel Kirke se Gislev.
- Gærs (Gers) Herred, Sk., 45.
106, 113, 121, 166, 183, 196.
211 f., 306, 308, 476.
- Gødeby, Sibbarp S., Favraas H.,
251.
- Gønge (Gyngse, Gyding, Gøding)
Herred, Sk., 11 f., 21, 73,
78, 80, 83, 89 f., 101, 106, 172,
183 f., 196, 212, 417.
- Gørstinge se Gyrstinge.

- Haale** se Halegaard.
Haalløer se Hulerød.
Haarberløf se Horbelev.
Haarby (Hørby) S., Baag H., 138 f., 196, 245, 249, 281 (?).
 — se Aarby.
Haarslev (Hosløv) S., Skovby H., 178.
Haasløf (Hosløt), Viby S., Villands H., 211.
Haassør se Hovsør.
Haasum (Hosumtorp) S., Rødding H., 403.
Haderslev 368, 372, 428. — Dat. 38. 292—294, 297.
Hads (Harts) Herred, J., 7, 140, 148, 190 f., 206, 244, 270, 305, 394, 441, 474.
Haffuenesgaard, Laal., 92.
Haffuersig, Hornum H., 158.
Haffwitzør (ved Thisted og Sæby). 162.
Haffølsii S., Sj., 436.
Hagebro, Vridsted S., Fjends H., 27, 174.
Hagedyb (Hagediif) mellem Øland og Slet 61.
Hagenskov Slot og Len, Baag H., 125, 196, 204, 248, 257 f., 274, 280, 283, 285, 287, 375, 382, 475, 485. — Dat. 267.
Hagesta (Hagested), Løderup S., Ingelsta H., 183 f.
Hagestrup, Sk., 45.
Hakilmærk, Nørre H., Salling, 442.
Hald Herred se Nørhald H.
Haldager, Ø. Flakkebjerg H., 130.
Haldsted Kloster, Laal., 378 f., 384, 427, 431, 435, 447, 473.
Halegaard (Haale), Vinding S., Ulvborg H., 274.
Halland 12, 71, 135, 173, 373, 419, 459.
Halle?, Vendsyssel, 442.
Hallundbæk, Hodsager S., Ginding H., 453.
Halmstad 13, 258, 323, 330, 365, 383, 409, 419, 421, 455; Graabrødrekloster og Hospital 323, 409, 419.
 — Herred, Hall., 22, 49, 71, 90, 103, 116, 167.
Hals S., Kjær H., 442.
Halsløf se Alslev.
Halsnæs, Kongsgaard, Melby og Torup S., Strø H., 10, 221, 229. — Dat. 229.
Hamburg 95, 204, 275, 281, 283, 395.
Hamerø, Hall., 11, 257.
Hammelsvang (Hamesvang), Ølstrup S., Bølling H., 364.
Hammenhøg (Hamendehøf, Hammyndehøy) S., Ingelsta H., 211, 480.
Hammershus Slot, Bornholm, 77.
Hammerstad, Hgd., Sødernanland, Sverig, 18 f.
Hammerum Herred, J., 151 f., 218, 438.
Han Herred, J., 6 f., 21, 61, 84, 95, 187, 294, 335, 370, 474, 477.
Hanaskog (Haneskov), Qvinge S., Gønge H., 73, 80, 116.
Handstede se Hansted.
Hansetæderne 25, 32, 34, 36.
Hansløf se Haverslev.
Hansted (Handstede) Len og S. Vor H., 8, 287.
Hansthalm (Hastholm), J., 366.
Harager se Harjager.
Haraldskjær (Harridskjær), Hgd., Skibet S., Tørrild H., 441.
Harboøre Len og S., Skodborg H., 474.
Hardbo Bything 96.
Harelofgaard se Harritslevgaard.
Harjager (Harager) Herred, Sk., 12, 183; Kirke 45.
Harlem, Holland, 448.
Harpelunde, Sandby S., Nørre H., Laal., 435.

- Harre (Herre) Herred, J., 200, 276.
 — (Herre) S., Harre H., 276, 403.
 Harridsborg Slot og Len, Sj., 217 f., 381, 475.
 Harridskjær se Haraldskjær.
 Harrits? 405.
 Harritslevgaard (Harelofgaard), Skovby S., Skovby H., 79, 409.
 Harrum Gaardsted, Hornum H., 158.
 Harsnab se Hersnap.
 Harts se Hads.
 Hartsyssel, J., 20; sml. Hardbo.
 Hasle Herred, J., 190.
 Hasteholm se Hanstholm.
 Hastrup (Hansted S.?, Hillerslev H.), 366.
 —, Hgd., Tyregod S., Nørvang H., 465.
 Hatting Herred, J., 148, 206.
 Haverslev (Hansløf) S., Ø. Han H., 21.
 Hebro, He S., Hind H., 20.
 Heckeberga (Hikkeberg), Hgd., Genarp S., Bara H., 156.
 Heddinge se Storeheddinge.
 Hedegaard, Glesborg S., Nørre H. Dyrs, 408.
 Hedengaard (Høgende), Raabjerg S., Horns H., 278.
 Hegaard (Hedegaard?, Ørum S., Hassing H.), 389.
 Heggebøl Mark ved Kolding 161.
 Hegnet, Hgd., Tøndering S., Harre H., 238, 404, 425, 446 f., 470.
 Heiligenhafen (Hellighavn), Holsten, 360.
 Hejlskov (Hejgelskov) S., nu Ørslev Kloster S., Fjends H., 255.
 Hejringe, Birket S., Nørre H., Laal., 433.
 Helgenæs (Hellines), Kongsgd. og S., Mols H., 12, 61.
 Hellerup (Helderup), Ljungby S., Favraas H., 251.
 Hellum (Hellugh, Hiellum) Herred, J., 118, 360.
 Helmsløv se Hjelmslev.
 Helnæs (Hellines) S., Baag H., 125.
 Helsingborg 31, 365, 383, 393; Kirke 71; Sortebrødre Kloster 14.
 — Slot og Len 11, 14—18, 99, 101, 145, 175, 224, 226, 321, 415, 475. — Dat. 12—14, 223, 229.
 Helsing S., Holbo H., 107, 224.
 Helsingør 43, 46, 219, 224—226, 228, 259, 264, 266, 365, 372, 383, 385, 395, 402, 413, 416, 466, 468; Præstegaard 112; Karmeliterkloster 259; Tolden 69, 94, 98, 104, 107, 112, 149, 160, 213, 223 f., 246, 255, 261, 264, 266, 274, 299, 402, 466. — Dat. 223.
 Helsned, Humble S., Langeland, 168.
 Helstrup S., Middelsom H., 450.
 Hem (Hiem) S., Hindborg H., 395, 404.
 Hemble se Himle.
 Hemdrup, Salling S., Slet H., 108.
 Henge se Hinge.
 Henninge, Skrøbelev S., Langeland, 362.
 Hensinge se Hønsinge.
 Henste se Hindsted.
 Herborg (Herbere), Vorgod S., Bølling H., 423.
 Herim, Hernom se Hornum.
 Herosse se Hiersaas.
 Herre se Harre.
 Herrested Birk og S., Vinding H., 158, 229, 335.
 — se Hærjesta.
 Herridslev S., Musse H., 203.
 Herrisvad Kloster 384, 468, 474.
 Hersnap (Harsnab), Dalby S., Bjerre H., F., 190.

- Hessel, Hgd., Lovns S., Gislum H., 449.
- Hesselager S., Gudme H., 130, 234, 296, 340.
- Hesselagergaard, Hgd., Hesselager S., Gudme H., 198, 200, 213, 234, 240, 245, 312, 340, 342.
- Hesselbjerg, Sejerslev S., Nørre H., Mors, 464.
- Hesselmark, (Lindelse S.?), Langeland, 336.
- Hesselø, Ø, 10.
- Hestbæk, Rybjerg S., Nørre H., Salling, 441.
- , Alstrup S., Gislum H., 449.
- Hestehaven paa Hamerø 11, 257.
- Hids Herred, J., 173, 194, 377, 474.
- Hiellum se Hellum.
- Hielløse se Hjallese.
- Hiemmerslet se Hjermslev.
- Hiem se Hem.
- Hierdmaal se Hjardemaal.
- Hierdom, Hierne, Hiernige se Hjerm.
- Hiernvig, Hall., 45.
- Hiersaas (Herosse, Hierszos, Hiertosze) S., Ø. Gønge H., 78, 90, 196.
- Hikkeberg se Heckeberga.
- Hillerslev Herred, J., 108, 366.
- S., Salling H., 145.
- Hillestolpe (Hyllestorpe), Fuglse S., Fuglse H., 429.
- Himle (Hemle) Herred, Hall., 22, 251.
- Himmersyssel, J., 61.
- Hind (Hing) Herred, J., 20, 60, 62, 92, 123, 173, 200, 314, 327, 330, 451.
- Hindborg (Hønborg) Herred, J., 126, 200, 276.
- Hindby, Fosie S., Oxie H., 391.
- Hindsgavl Slot og Len 65, 97, 121, 125, 138, 141, 143, 218, 250, 342, 354, 371, 375, 447, 458, 475.
- Dat. 24, 93, 143, 203, 254.
- Hindsholm 173, 190, 195, 275, 286.
- Hindstød (Henste) Herred, J., 6, 200, 247, 282, 342, 371, 475.
- Hing se Hind.
- Hinge (Henge) S., Lysgaard H., 244.
- Hinnerup (Hyndrup), Torum S., Nørre H., Salling, 395, 441.
- Hiøbere se Højbjerg.
- Hjallese (Hielløse), Dalum S., Odense H., 296.
- Hjardemaal (Hierdmaal) S., Hillerslev H., 108.
- Hjelm, Ø, 62.
- Hjelmndrup, Ægtved S., Jerlev H., 364, 472.
- Hjelslev (Helmsløv) Herred, J., 148, 206.
- Hjelmsø, Hgd., Snesløv S., Ringsted H., 446, 452.
- Hjerk (Hiercke) S., Harre H., 276.
- Hjerm (Hierdom, Hierne) Herred, J., 96, 174, 218, 353.
- (Hiernige) S., Hjerm H., 353.
- Hjermeslev (Hiemmerslet), Hgd., Tolstrup S., Børglum H., 388, 450.
- Hjernis Hussted, (Borbjerg S.?), Hjerm H., 193.
- Hjortdal (Hjortils) S., V. Han H., 477.
- Hjortholm ved Samsø 8.
- Hjulby, Nyborg Landsogn, Vinding H., 175, 322.
- Hjørring 87, 461; Kirker 42.
- Hobro 191, 342, 385.
- Hoby Birk, Gloslunde S., Sønder H., Laal., 92, 135, 197.
- Hodde S., Ø. Horne H., 63.
- Hodsagergaard, Godsager S., Ginding H., 44.
- Hofby se Hovby.
- Hoffnestrup se Hovstrup.
- Hofmeden?, Gade i Assens, 254.
- Holbo Herred, Sj., 107, 372.
- Holbæk 365, 420.

- Holbæk Slot og Len, 131, 198, 381, 475.
- Holbækgaard, Holbæk S., Rugsø H., 409, 436.
- Holgaard se Hvolgaard.
- Holland 390, 396, 414, 438.
- Hollensted, Hallund S., Dronninglund H., 485.
- Hollingholt, Sunds S., Hammerum H., 151.
- Hollumgaard se Holmgaard.
- Holm, Gryts S., Ø. Gønge H., 106. — se Holmen, Holmsland.
- Holmans Herred, J., 67, 253.
- Holmby, (Albo H.?), 89.
- Holme Kloster 289, 357, 371, 375, 384, 473.
- Holmen (Holm), Knislinge S., Ø. Gønge H., 80, 106.
- Holmgaard Len, (Ramsø H.?), 22, 49, 102, 346.
- (Hollumgaard), Hgd., Møborg S., Skodborg H., 418, 424 f., 450, 453, 476.
- , Rybjerg S., Nørre H., Salling, 395.
- , Hvidbjerg S., Hindborg H., 126.
- Holmgaarde (Hollum Gd.), Ulvborg S., Ulvborg H., 350.
- Holmsland (Holm), Hind H., 291.
- Holmstrup (Holstroppe), Slagelse St. Peders Landsogn, Slagelse H., 411.
- Holris, Hgd., Hersom S., Rinds H., 23.
- Holstebro 60, 96, 200, 323, 350, 385, 445, 482.
- Holsten (Lantoholst), 105, 214, 225, 360, 402, 450.
- Holt, Hall., 251.
- Holtved?, J., 444.
- Holuick se Hulvig.
- Horbelev (Haarberløf) S., Sønner H., Falst., 193, 345.
- Horby, Bleking?, 406. — se Haarby.
- Horn, Holland, 448.
- Hornby se Horreby.
- Hornedam i Horne S., Salling H., 395.
- Horns Herred, Sjø., 113. — Herred, Vendsyssel, J., 278.
- Hornum (Herin, Hernom), Herred, J., 158, 239, 367, 382, 444, 446. — S., Hornum H., 158. — S., Bjerge H., J., 408. — Vase, Onsild H., 26.
- Horreby (Hornby, Hovby, Hurby) S., Sønner H., Falst., 120, 431 f.
- Horsens 258, 337, 353, 385, 451, 464, 471; St. Ibs Kirke 471; St. Hans Kloster 469 f.; Graabrødre Kloster 258, 337; Vor Frue Kompagni 471. — Dat. 120.
- Horslundé S., Nørre H., Laal., 120, 172, 207.
- Horsted se Aarstad.
- Horup se Højrup.
- Hosløv se Haarløf.
- Hosløv Kirke se Haarslev.
- Hosumtorp se Haasum.
- Hov, Sennels S., Hillerslev H., 388.
- Hovby (Hofby), Faxe S., Faxe H., 452. — se Horreby.
- Hovelt se Høvelte.
- Hovstrup (Hoffuestrup), Taars S., Børglum H., 292.
- Hovsør (Haassøe, Hoszø), før Kjøbstad, Østerild S., Hillerslev H., 302, 389, 453.
- Hugeland, Lydum S., V. Horne H., 145.
- Hulerød Mølle (Haaløer), Søborg S., Holbo H., 226.
- Hulvig (Holuick), Hodde S., Ø. Horne H., 63.
- Humble S., Langeland, 168.

- Hunbierre (Hunneberga?, Harløsa S., Frosta H.) 435.
- Hunderup, St. Knuds Landsogn, Odense H., 296.
- Hundkjær, Vinding S., Ulvborg H., 431.
- Hundsæk Slot og Len 62, 64, 126, 196, 321, 334. — Dat. 143 f.
- Hundslund (nu Dronninglund) S., Dronninglund H., 295.
- Hunseby S., Musse H., 169.
- Hurby se Horreby.
- Husby S., Ulvborg H., 424.
- Husevig, Island, 395.
- Husgaard se Lysgaard.
- Husum, Slesvig, 435, 451. — Dat. 182, 203.
- Huyding se Hvidding.
- Hvalpsund, Lovns S., Gislum H., 329.
- Hvam S., Rinds H., 470.
- Hverringe, Hgd., Viby S., Bjerre H., F., 173, 286. — Dat. 26.
- Hvetbo Herred, J., 266.
- Hvidbjerg S., Hindborg H., 126.
- Hvidbjerggaard, Hvidbjerg S., Sønder H., Mors, 388, 404 f., 441, 447.
- Hvidding (Huyding), Vorning S., Sønderlyng H., 476.
- Hvidkilde, Hgd., Egense S., Sunds H., 216, 288, 318.
- Hvidum se Veddum.
- Hvidøre Kongsgaard, Gjentofte S., Sokkelunds H., 213.
- Hvilsbjerg, Gaverslund S., Holmans H., 287.
- Hvolgaard (Holgaard), Hgd., Langskov S., Nørvang H., 366, 424, 465.
- Hyby (Høby, Høyby) Len og S., Bara H., 21, 114 f., 222.
- Hyldtofte (Hylletofte), Taagerup S., Fuglse H., 432.
- Hylleholt (Hyldolt), Faxe S., Faxe H., 452.
- Hyllestorp se Hillestolpe.
- Hyllie (Høllie) S., Oxie H., 211.
- Hyndrup se Hinnerup.
- Hærjesta (Herrested) Herred, Sk., 229.
- Høby se Hyby.
- Høgeberg se Højbjerg.
- Høgende se Hedengaard.
- Høgs se Høks.
- Højbjerg (Hiøbere) S., Lysgaard H., 244.
- (Høgeberg), Gd., Gudum S., Skodborg H., 450.
- Højreby (Høgerby), Søllested S., Sønder H., Laal., 278.
- Højrup (Hørup), Kjøng S., Baag H., 139.
- (Horup), Hillerslev S., Salling H., 145.
- (Hørup), Lejrskov S., Anst H., 203.
- Højslev (Høvsløv) S., Fjends H., 458.
- Højstrupgaard, Hgd., Lyderslev S., Stevns H., 267.
- Høks (Høgs) Herred, Hall., 11, 13, 169, 196.
- Høllebjerg, Borbjerg S., Hjerm H., 194.
- Høllie se Hyllie.
- Hønborg Len, Elbo H., 173, 382, 474. — Dat. 233.
- se Hindborg.
- Hønsinge (Hensinge), Vig S., Ods H., 44.
- Høvelte (Hovelt), Bloustrød S., Lyng-Kronborg H., 52.
- Høysrød, (Bleking?), 406.
- Høør (Høre) S., Frosta H., 90.
- Idestrup (Yderstorp, Ydestrup) S., Sønder H., Falst., 106, 170 f., 435.
- Ifvetofta (Yffuetofta) S., Villands H., 307.
- Ilbjerg, Rybjerg S., Nørre H., Salling, 441.

- Indslev S., Vends H., 211, 354.
 Ingarp (Ingerup) Gd., Hiersaas S.,
 Ø. Gønge H., 90.
 Ingelsta (Engelsted, Zegelste) Her-
 red, Sk., 131, 183 f., 211, 229,
 471, 480.
 — (Engelsted) S., Ingelsta H.,
 480.
 Ingerslev (Ingesløf), Holbæk S.,
 Rugsø H., 438.
 Intrup (Indrup, Entrup), Lyby S.,
 Nørre H., Salling, 395, 404 f.,
 441.
 Isefjord 401.
 Island 395.
 Isolte Len, Hall., 13, 46, 165.
- J**anum (Jernum, Jorum), Sten-
 strup S., Ø. Han H., 450, 477.
 Jegindø Len og S., Refs H., 1, 224.
 Jelling S., Tørrild H., 300, 390.
 Jels S., Gram H. — Dat. 145.
 Jeppisker ved Gildbjerg 233.
 Jepstorp (Jepdrup), Skarhult S.,
 Frosta H., 76.
 Jepstrup, Kalundborg Len, 113.
 Jerestad se Jæresta.
 Jerlev Herred, J., 121, 292, 366.
 Jernum se Janum.
 Jerslev Herred, J., 54, 393, 482.
 Jersore (Jørsor), Klint S., Skam
 H., 483.
 Jonstorp (Jonstrup) S., Luggude
 H., 175.
 Jordløse S., Salling H., 298.
 Joristed se Jæresta.
 Jorum se Janum.
 Jularp (Julerop), Glimaakra S.,
 Ø. Gønge H., 101.
 Jungetgaard (Junggd.), Hgd., Jun-
 get S., Nørre H., Salling, 417,
 423.
 Jungshoved Slot og Len 116, 172,
 326, 380, 430.
 — S., Baarse H., 93.
- Jylland (Nørre Jylland), 21, 55,
 117, 119, 124, 141, 150, 166,
 201, 265, 327, 348, 355, 360,
 372, 374, 376, 414, 418, 443, 455,
 469, 473.
 Jæresta (Jerestad, Joristed, Zeriste)
 Herred, Sk., 183, 229.
 Jølby (Elby), Dragstrup S., Nørre
 H., Mors, 464.
- K**aaldrop se Kollerup.
 Kaaresta (Korissted), V. Vramb
 S., Gærs H., 211.
 Kaas, Hgd., Lime S., Rødding H.,
 se Jens Hvas (til Kaas).
 Kaasbjerg, Sk., 221.
 Kaasekil se Gaasekil.
 Kappel, Hgd., Nørlem S., Skodborg
 H., 453.
 Kalke Skov og Sø 443.
 Kallehavegaard, Rønninge S., Aa-
 sum H., 96.
 Kalrede?, Sunds H., 230.
 Kalundborg 67, 231, 233, 266, 299,
 365, 372, 406, 436, 445, 454.
 — Slot og Len 19, 21, 44, 65,
 68, 81, 83, 173, 229, 246, 315 f.,
 349, 371 f., 381, 384, 413, 420,
 422, 424, 475. — Dat. 22 f., 92 f.,
 101, 111, 113, 115—117, 229
 —233, 264, 266 f., 315.
 — Leje paa Falsterbo 96.
 Kalvslund Herred, J., 367.
 Kalø Slot og Len 61, 173, 187,
 277, 281, 289, 349, 369, 374,
 392, 474.
 Karlebo S., Lyng-Kronborg H.,
 178, 344.
 Karleby Birk og S., Sønner H.,
 Falst., 120, 146, 223, 306, 389.
 Karroppe se Korup.
 Kastrup, Fuglebjerg S., Flakke-
 bjerg H., 130.
 Katballe (Katbelle), Lysgaard S.,
 Lysgaard H., 244.

- Kattarp (Katterup), V. Skræffinge S., Oxie H., 391.
- Katterød (Katteryd), Djernisse S., Salling H., 359, 368.
- Kaxstroppe (Kagstrup?, Skjelby S., Tybjerg H.), 130.
- Keer, Gd. i Vungstrup S.?, J., 244.
- Keesberg ved Malmø 25, 29.
- Kejrup (Koruppe), Kjølstrop S., Bjerre H., F., 142.
- Keldeholms Mose ved Sandager, Gudme H., 345.
- Kelstrup se Kjelstorp.
- Ker se Kjær.
- Kerndrup se Kjærum.
- Kerstrup se Kjærstrup.
- Keylinge se Kæglinge.
- Kiallingerød se Killingarød.
- Kiel, Holsten, 360. — Dat. 95.
- Kierreberg se Kærreberg.
- Kiilsaa, Aa i Aalborg Len, 60.
- Killerup (Kylderup). Taars S., Mussé H., 195.
- (Kylderup). Vor Frue Landsogn, Odense H., 276.
- Killingarød (Kiallingerød). Degeberga S., Gærs H., 106.
- Kirkeberig (Birkbjerg?, Dalby S., Bjerre H., F.), 190.
- Kirkeby (Kyrkby) S., Sunds H., 313, 318, 435.
- Kirkendrup (Kirkendrop), Næshoved-Broby S., Odense H., 8, 151, 189.
- Kirketoft, Jord i Ugild S., Vennebjerg H., 485.
- Kirsehave Skov ved Sandager, Gudme H., 345.
- Kjeldbylille, Kjeldby S., Møn, 215.
- Kjellebek, Gaverslund S.?, Holmans H., 287.
- Kjelstorp (Kælstrup) S., Vemmenhøgs H., 211.
- Kjettinge S., Musse H., 431.
- Kjær (Ker), Rødding S., Rødding H., 441.
- Kjær Herred, J., 117, 437.
- Kjærgaarde Have, Sunds S., Hamnerum H., 151.
- Kjærteminde 119, 178, 368, 423, 455; kirke 96, 121.
- Kjærstrup (Kerstrup), Hgd., Fuglse H., 416.
- Kjærum (Kerndrup) S., Baag H., 93, 156.
- Kjøbelev (Køffueløf) S., Nørre H., Laal., 378, 411, 432.
- Kjøbenhavn 24—35, 38, 45, 53—60, 68, 71, 79, 82, 91 f., 95, 98, 101—104, 108, 111, 114, 122, 128, 131, 135, 141, 151, 161, 169, 173, 175, 214 f., 217, 219, 225—229, 237, 239, 244, 246, 251, 263, 266, 268 f., 277, 306, 310, 315, 329 f., 331 f., 343, 353, 356, 363, 365, 372—376, 379 f., 382—384, 386, 388, 390, 392, 395 f., 400 f., 406 f., 416, 419—22, 426, 430 f., 435—437, 444, 446, 451, 458, 462, 466 f., 478; Vor Frue Kirke og Kapitel 53—55, 416; Degnedømmet 129, 268, 290, 309, 343; Universitetet 269; Nicolai Kirke 91, 217, 228; Helligaands Kirke 161; Claræ Kloster 269, 295; Graabrødre Kloster 266 f., 269, 339, 458; Karmeliter Kloster 246; St. Anne Hospital 57 f., St. Gertruds Kapel og Hospital 57 f., 268, 310; St. Jørgens Gaard 8, 127, 135, 268; Helligejsthus 268, 309; Tydsk Kompagni 108; Bremerholm 102, 237, 331; Møntergaarden 45, 103 f., 225, 227, 237, 263, 313; Vingaarden 217, 228, 315, 343, 436; Vandmøllen 98, 103.
- Slot og Len 10, 51 f., 69, 72, 83 f., 96, 169, 213 f., 223—225,

- 260, 263 f., 267 f., 303, 306, 313, 316, 320, 328, 339, 343, 349, 371, 373, 377, 380, 410, 455, 459, 475. — Dat. 8—12, 14, 21—24, 38—46, 49 f., 52—59, 68—91, 97—104, 106—112, 118, 207—219, 224—229, 253, 255—265, 299—315, 318—330, 388.
- Leje paa Falsterbo 96.
- Kjøbenhoved se Køpenhow.
- Kjøge 30, 155, 167, 277, 331, 360, 365, 394, 406, 420, 430, 461; Graabrødre Kloster og Hospital 277, 331. — Dat. 105, 318.
- Kjølstrup (Kølumstrup) S., Bjerre H., F., 254.
- Kjøng (Kyng) S., Baag H., 139, 145.
- Kjøstrup (Korestruppe), Brenderup S., Vends H., 142, 148, 206.
- Klagstorp (Clastrup) S., Oxie H., 320.
- Klarupgaard, Hgd., Klarup S., Flæskum H., 485.
- Klavsholm, Hgd., Voldum S., Galten H., 243.
- Klejse Sø, Lindelse S., Langeland, 336.
- Klokrose, Faster S., Bølling H., 364.
- Kluset, Lumby S., Odense H., 254.
- Klæstrup (Clestrup), Vokslev S., Hornum H., 158 f.
- Knabberup se Knopparp.
- Knardrup (Knarup) Kloster 427, 435, 445, 473.
- Knislinge (Knøslinge, Krintzlinge) S., Gønge H., 80, 106.
- Knopparp (Knabberup), Linnerød S., Gærs H., 308.
- Knubbeløkke Birk, Kappel S., Sønder H., Laal, 92, 186, 256, 261, 265, 414.
- Knudshoved ved Nyborg 172 f.
- Knudstrup, Vesterbølle S., Rinds H., 201, 449.
- Knøslinge se Knislinge.
- Koberbøllir (Kockibisle)?, Vends H., 142, 148, 206.
- Kodeskov ved Middelfart 65.
- Kokholm (Kocsholm), Hgd., Resen S., Skodborg H., 418, 425.
- Kolding 123, 161, 190, 195, 240, 254, 360, 385, 390, 396, 437, 472; Graabrødre Kloster 461; Kirke 93.
- Koldinghus Slot og Len 7, 67, 161, 173, 203, 233, 253, 275, 287, 297, 300, 349, 366, 374, 382, 384, 462, 472—474. — Dat. 64—68, 173—175, 178, 233—236, 253 f.
- Kollemorten, Ø. Nykirke S., Nørvangs H., 456.
- Kollerup (Kaaldrop), Hgd., Hadsbjerg S., Galten H., 243, 444.
- Kongens Lyngby (Kongens Lundby) S., Sokkelunds H., 410.
- Kongens Thisted, Thisted S., Gislum H., 93, 247.
- Kongens Ørkel i Gønge H., 12.
- Kongeskov, Husby S., Vends H., 468.
- Kongistoft ved Nakskov 415.
- Kongsbakke, Hall., 80, 365, 383.
- Kongstorp, Stødhaaf S., Onsjø H., 212.
- Korestruppe se Kjøstrup.
- Korissted se Kaaresta.
- Kornum, V. Brønderslev S., Børglum H., 442.
- Koroft, (Dreslette S.?), Baag H., 139.
- Korselidse, Hgd., S. Alslev S., Sønder H., Falst., 390.
- Korsør 255, 365, 455.
- Slot og Len 230, 282, 339, 365, 380 f., 454, 475. — Dat. 7.
- Korup (Karrope) S., Odense H., 151.
- Koruppe se Kejrup.
- Kovstrup, Hgd., Sønderhaa S., Hassing H., 396 f.

- Kraagager (nu Steensgaard) Hgd., Snøde S., Langeland, 122.
- Kraagsbøl se Krogshølle.
- Krageholm (Krogholm), Hgd., Herrestad H., 99, 137.
- Kragelund, Herrested S., Vinding H., 229.
- S., Hids H., 377.
- Krarup Len og S., Salling H., 233.
- Kratmølle, Slangerup S., Lyng-Frederiksborg H., 393.
- Kregome S., Strø H., 217.
- Krejbjerg (Krøgeberg) Birk og S., Rødding H., 27.
- Krenkerup (nu Hardenberg), Hgd., Radsted S., Musse H., 205.
- Krintzlinge se Knislinge.
- Krogen Slot og Len ved Helsingør 63, 92, 194, 254, 259, 372, 381, 402, 475. — Dat. 43, 112.
- Krogholm se Krageholm.
- Krogsbølle S., Skam H., 249.
- Krogsgaard, Mønsted S., Fjends H., 476.
- Krumstrup, Ryslinge S., Gudme H., 345, 462.
- Krøgeberg se Krejbjerg.
- Krønge Birk og S., Fuglse H., 92.
- Kub paa Rygen 383.
- Kuling?, Væsby S., Luggude H., 472.
- Kullen, Sk., 11, 14, 162, 175.
- Kvarnby (Quernby), Husie S., Oxie H., 45, 391.
- Kyarebieari se Kærreberg.
- Kydevad, Ø. Horne H., 63.
- Kyelstrop (Källstorp?), Hall., 251.
- Kyholmsund 383.
- Kylderup se Killerup.
- Kynddis (Kønndis) Gods ved Holstebro 323, 445.
- Kyng se Kjøng.
- Kyrkby se Kirkeby.
- Kyø, Hgd., Ajstrup S., Slet H., 444, 450, 485.
- Kæglinge (Keylinge), Glostorp S., Oxie H., 440.
- Kærreberg (Kierrebjerg, Kyarebieari) Alfshøg S., Favraas H., 22, 250.
- Køffueløf se Kjøbelev.
- Kølumstrup se Kjølstrup.
- Kønndis se Kypndis.
- Køpenhow (Kjøbenhoved), Skrare S., Frøs H.; Dat. 144 f.
- Køstrup se Kjøstrup.
- Laackarp (Lackerup) S.; Oxie H., 320.
- Laagerup, Bregninge S., Musse H., 432.
- Laaland 8, 17 f., 173, 188, 297, 318, 348, 378 f., 419, 430, 432, 455, 475.
- Laalands Albue 414.
- Laangarød (Langerød) S., Færs H., 211.
- Lackerup se Laackarp.
- Ladby Len, Kjølstrup S., Bjerre H., F., 427.
- Ladekjær (Ladtkier) Bosted, Skjern S., Bølling H., 320, 435.
- Laffugdt (= Langeland?) 437.
- Laffuend se Langeland.
- Laholm (Laghholm, Laughholm), 13, 90, 365, 383, 393; St. Clementis Kirke 96.
- Slot og Len 11, 13, 103, 156, 167, 170, 175, 476.
- Landet S., Sønder H., Laal., 278.
- Landhing, Norge, 461.
- Landskrone 10, 14, 23, 39, 146, 223, 226, 259, 365, 401, 411, 413, 434, 436, 453; St. Gertruds Kapel 434; Karmeliter Kloster 259; St. Jørgens Gd., 12, 64, 303, 394. — Dat. 222.
- Landting (Langtind), Hgd., Ejising S., Ginding H., 395, 450, 453.
- Lang, Ø ved Laaland, 102, 143.

- Langeblee, Skovskifte i Frørup S., Vinding H., 68.
- Langeland (Laffuend, Lavind), 94, 122, 142, 168, 285, 292, 294, 298, 304, 348, 353, 361 f., 394; sml. Laffiugd.
- Langerød se Laangarød.
- Langholt (Langolt) Gd., Skjæve S., Dronninglund H., 46.
- Langstrup, Vile S., Harre H., 119.
- Lantzmer, Holland, 448.
- Lavind se Langeland.
- Leingarød (Ledingerød), Ifwetofte S., Villands H., 166.
- Lem S., Bølling H., 274.
- Lendstrup se Lønstrup.
- Lendum, Selde S., Nørre H., Salling, 441 f.
- Lestrup (Lustorp), Kjønge S., Favraas H., 171.
- Lille Anst, Anst S., Anst H., 174.
- Lillebrænde (Lilde Bregninge) S., Nørre H., Falst., 91, 430, 450.
- Lille Deberge se Dejbjerg.
- Lille Hammar (L. Harm), Store Hammar S., Skytts H., 212, 221.
- Lilleholms Mølle, Gærs H., 106.
- Lille Løgetved, Stenstrup S., Sunds H., 234 f.
- Lille Rørød (Raaryd), Voxtorp S., Høgs H., 251.
- Lille Swedala (L. Sweidal), Kjærstorp S., Oxie H., 45.
- Lille Sæle (Lildesede), Høør S., Frosta H., 90.
- Lille Torum (L. Tornom), Torum S., Nørre H., Salling, 395.
- Liltorp (Lillerød?, Østbirk S., Vor H.), 362.
- Limfjorden 118.
- Lindelse (Lyndes, Lyndne) S., Langeland, 128, 336.
- Lindholm Slot og Len 56, 85, 111 f., 137, 322, 442, 476.
- Lindtorp (Lyntorp) Gd., Asp S., Hjerm H., 418.
- Linnerød (Linderup) S., Gærs H., 308.
- Lisbjerg (Lysbjerg) Herred, J., 61, 173, 190.
- Lissabon 443.
- Lister 135, 157, 160, 165, 183, 307.
- Liungby, Liunge, se Lumby.
- Liunits Herred, Sk., 229.
- Liusgaard se Lysgaard.
- Liustrup se Lystrup.
- Lodgaards Eng ved Varde 245.
- Lofgude se Luggude.
- Longholm se Lyngholm.
- Luchtenes se Løjt.
- Luderup (Ludrop), Rislev S., Tybjerg H., 130.
- Luggude (Ludgude, Lofgude) Herred, Sk., 11, 415.
- Lumby (Liungby, Liunge) Birk og S., Lunde H., 50, 151 f., 254, 335.
- Lunborg se Lønborg.
- Lund 13, 44, 110, 146, 214, 260, 305, 365, 391, 406, 451; Stift 43, 109, 133, 160, 185; Bisp se Aage Jepsen Sparre, Torbern Bilde; Domkirke og Kapitel 66, 77, 84, 296, 302, 417, 451; Degn 472; St. Clementis Kirke 102; Landsting 73. — Dat. 13, 222.
- Roum S., Rinds H., 476.
- Lundager, Gamtofte S., Baag H., 341, 478.
- Lundby (Lundtby), Hvalinge S., Himle H., 22.
- , Landet S., Taasinge, 137.
- , J., 443.
- Lunde Len, Mors, 218, 370.
- S., Lunde H., 151, 189.
- S., Lunde eller Sunds H., 115, 175.
- , Viidager S.?, 424.
- Herred, F., 8, 50, 121, 173, 229.
- Lundeagger? 391.
- Lundegaard, Fjære H.; 102.
- , (N. Broby S.?, Salling H.), 137.

- Lundenæs Slot og Len 67, 97, 131, 152, 154, 173 f., 193 f., 203, 218, 225, 228, 247 f., 297 f., 320, 382, 395, 445, 474, 480.
- Lundrup (Lendrup?), Malle S., Slet H., 61.
- Lundum S., Vor H., 377.
- Lunkinge (nu St. Olofs) S., Albo H., 409.
- Lübeck 77, 179, 204, 262, 275, 281, 283, 324, 329, 410.
- Lydom S., Horne H., 145.
- Lydøw, (Lydshøj?, Blidstrup S., Holbo H.), 435.
- Lykaa Slot og Len 52, 123, 310, 476; Kirke 264.
- Lykkeby, Tudebølle S., Langeland, 168.
- Lyndes, Lyndne, se Lindelse.
- Lyndtorp se Lindtorp.
- Lüneburg 275.
- Lyngby se Kongens Lyngby.
- Lyngholm (Longholm), Hgd., Hvidbjerg S., Hassing H., 388.
- Lyntrup se Lintrup.
- Lysbjerg se Lisbjerg.
- Lysgaard (Liusgaard), Vilbjerg S., Hammerum H., 424, 479.
- S., Lysgaard H., 244.
- Herred, J., 17, 173, 194, 247, 360, 474.
- Lystrup (Liustrup), Hgd., Kongsted S., Faxe H., 408.
- Lyø, Ø ved Fyn, 179.
- Læsø, Ø, 422.
- Lødese, Sverige, 176 f.
- Løderup S., Ingelsta H., 183 f.
- Løgismose (Løjsmose), Hgd., Haarbys S., Baag H., 407.
- Løgstør (Løgstedør), 132, 256.
- Løjt (Luchtenes), Hgd., Ris H., Slesvig, 290.
- Løjtved (Løgitved), Hgd., Stenstrup S., Sunds H., 230.
- Lønborg (Lunborg) Birk og S., Nørre Horne H., 298.
- Lønstrup (Lendstrup), Hgd., Maarup S., Vennebjerg H., 485.
- Lørup, Ryslinge S., Gudme H., 355, 386, 397.
- Løve Herred. Sj., 20, 273, 372.
- Maadgaard (Moesgaard?, Taarup S., Fjends H.), 404.
- Madbølle se Måjbølle.
- Maglalt (Maglehult?, Mallarød S., V. Gønge H.), 90.
- Maglebrønde (Maglebregninge) S., Nørre H. Falst., 430.
- Magleby S., Vester Flakkebjerg H., 140.
- S., Langeland, 142.
- Maglehem (Magleholm, Magenholm) S., Gærs H., 89, 106, 212.
- Måjbølle (Madbølle) Birk, Tillidse S., Sønder H., Laal., 429, 445.
- Malmø 24—32, 35—40, 43 f., 60, 69, 71—74, 82, 122, 127 f., 135, 152, 176, 181, 193, 206 f., 214, 220—222, 225, 228, 236, 241 f., 255 f., 302, 312, 320, 339, 348, 365, 389, 391, 394, 399, 406, 411, 413, 416, 419 f., 434 f., 437, 444, 449, 455, 467; Graabrødre Kloster 181; Helliggejsthus og Hospital 181, 255; Mønten 39—41, 258 f., 455, 466; Toldboden 320; Rostockergaard 411.
- Malmøhus Slot og Len, 220—222, 262, 295, 302, 312, 315, 320, 329, 420, 466, 475. — Dat. 51 f., 96, 219—223.
- Malt Herred, J., 146.
- Mandrup se Navtrup S., Harre H., 276.
- se Nandrup.
- Mariager Kloster 211.
- Maribo Kloster 429, 445; St. Jørgens Hospital 275, 289, 305, 364.

- Mariested (Sæby) 162.
 Marstrand, Sverige, 399.
 Martofte, Martoftegaard, Stubbe-
 rup S., Bjerre H., F., 123, 286, 356.
 Marup, Tølløse S., Merløse H.,
 437.
 Matstrup, Hgd., Tyrsting S., Tyr-
 sting H., 471.
 Medelsom se Middelsom.
 Medelfar se Middelfart.
 Medenblick, Holland, 448.
 Melby S., Lister, 157, 160, 165.
 — se Mælby.
 Melgord (Melgaard?, Ulvborg S.,
 Ulvborg H.), 481.
 Melholt, Dronninglund S., Dron-
 ninglund H., 295.
 Merløse (Mierløse) Herred, Sj., 405.
 Meyring (Hejring?, Klejstrup S.,
 Rinds H.) 476.
 Middelfart (Medelfar) 5, 65, 68,
 97, 121, 125, 341, 377, 381, 385,
 458.
 Middelsom (Medelsom) Herred, J.,
 5, 173, 200, 247, 307, 353, 474.
 Mindstrup (Myenstrop), Hgd., Hvei-
 sel S., Nørvang H., 456.
 Mogenstrup, Grinderslev S., Nørre
 H., Salling, 442.
 Mollerup (Moldrup), Ørum S.,
 Sønderlyng H., 476.
 Monykedam, Holland, 448.
 Mors 108, 111, 125, 173, 218, 236,
 247, 324, 385, 405, 423, 474,
 486.
 Morsled (Morsted) S., Ning H.,
 279.
 Mosarp (Moserop), Slættaakra S.,
 Halmstad H., 22.
 Mosbjerg S., Horns H., J., 278.
 Mosegaard, Bondegd. paa Fyn,
 157.
 Mullerup, Hgd., Drosselbjerg S.,
 Løve H., 408.
 Munkebo Birk paa Avernakø 50.
 Munkeburg udenfor Ystad 306.
 Musse Herred, Laal., 153, 195.
 Musted, Jerslev S., Børglum H.,
 485.
 Mustrup (Munstrup), Tiset S.,
 Ning H., 245.
 Myenstrop se Mindstrup.
 Mygind S., S. Hald H., 292.
 Myrekulla (Møjrekuld), Fjæraas S.,
 Fjæraas H., 251.
 Mælby (Melby) S., V. Gønge H.,
 395.
 Møgel S., Slesvig, 94.
 Møgel Gestning, Slesvig, 94.
 Møjrekuld se Myrekulla.
 Mølleborup, Tostrup S., Merløse
 H., 405.
 Møn 173, 180, 204, 215, 237, 321,
 348.
 Mørnum (Mørroppe) S., Lister, 166.
 Naffentorp (Nafvendrop), Bunke-
 flod S., Oxie H., 211.
 Nagelsti (Navelsti) Birk, Thoreby
 S., Musse H., 43 f., 105, 237,
 282, 292, 456.
 Nakke, Rørvig S., Ods H., 435.
 Nakkebro Mølle, Bierre (o: Bjære-
 sjø?) S., Bara H., 89.
 Nakkebølle, Hgd., Aastrup S.,
 Salling H., 68.
 Nakskov 7, 85, 162, 249, 273, 360,
 364, 400, 415 f., 425, 428, 430,
 443, 472.
 Nandrup (Mandrup), Hgd. og By,
 Flade S., Nørre H., Mors, 388,
 404 f., 423, 441, 447.
 Navelsti se Nagelsti.
 Navtrup (Natrup) S., Harre H.,
 404; jfr. Mandrup.
 Naxtrup Mark ved Assens 467.
 Nebbe, Hgd., Gaarslev S., Hol-
 mans H., 465.
 Nebeling se Næflinge.
 Nedraby (Nederby) Len. Øfraby
 S., Ingelsta H., 131, 184.

- Nellerød, Gd., Haarslev S., Skovby H., 342, 481.
- Nesbæk, Balling S., Rødding H., 276.
- Nestild, Oddense S., Hindborg H., 395.
- Neuenburg (Nigenburg), Preussen, 179.
- Nexelø (Nixel), Ø, Følleslev S., Skippinge H., 230.
- Nibe (Nyffwe) 38, 61, 63, 159, 219, 436, 446; Kirke 158 f., 219; St. Josts Kapel 418.
- Nielsby(gaard), Føvling S., Malt H., 367, 455.
- Nielstrup, Hgd., Vivild S.?, S. Hald H., 243.
- Nigenburg se Neuenburg.
- Nim Herred, J., 378.
- Ning Herred, J., 148, 206, 245.
- Nislev (Nyesløf), Otterup S., Lunde H., 121, 189.
- Nixel se Nexelø.
- Nomen (Nymø?) S., Villands H., 184.
- Norby (Nørby), Kjærum S., Baag H., 139, 245, 483.
- Norge 11, 71, 154, 191, 313, 403, 407, 410, 426, 432, 444, 461, 483.
- Norhvidinge (Nørrehvidinge) S., Harjagers H., 183.
- Norvondsil se Nørre Onsild.
- Nyaa, V. Han H., 477.
- Nyberre?, 382.
- Nybo (Nybølle, Ryde S., Sønder H.), Laal., 278.
- Nybogaard, Søllested S., Baag H., 258.
- Nyborg 16, 65 f., 87, 172 f., 185, 204, 256, 332, 359 f., 362 f., 385, 411, 418, 455; Frue Kirke 175, 198, 322.
- Slot og Len 4, 7, 67 f., 97, 145 f., 212, 286, 298, 349, 365, 374, 384, 399, 475. — Dat. 68, 97 f., 100, 161—172, 204—206, 254 f., 285 f., 297—299. 333.
- Nybygaard ved Kjøbenhavn 303, 393.
- Nybølle Birk, Laal., 213.
- , Ringsbølle S., Fuglse H., 429.
- , Hillerslev S., Salling H., 145.
- se Nøbbeløf.
- Nyensted i Holsten 360.
- Nyesløf se Nislev.
- Ny Falkenberg, Hall., 80.
- Nyffwe se Nibe.
- Nygaard, Hgd., Ø. Starup S., Brusk H., 2.
- , Allerum S., Luggude H., 415.
- Nyhus ved Nyborg 363.
- Nykjøbing paa Sjælland 365, 371.
- paa Falster 23, 85, 229, 316, 360, 389, 422, 433, 454; Graabrødre Kloster 285, 316, 463; Helliggejstes Kapel 106, 170, 434.
- Slot og Len 11, 23, 85, 105, 131, 141, 144, 146, 155, 173, 188, 293, 304, 313, 316—318. 336, 349, 366, 374, 384, 402 f., 413, 418, 420, 424, 430, 445, 456, 473, 475. — Dat. 23, 91 f., 106, 316 f.
- paa Mors 173, 192, 385, 422. 464; Helliggejsthus 149.
- Nylødsø (Nyløse), Sverige, 166.
- Nyrope, Rinds H.?, 360.
- Nyslot Len, Laal., 102.
- Nysted 50, 85, 105, 127, 200, 271, 361, 430; Graabrødre Kloster 280; Helligkors Alter 203.
- ved Odense 151.
- Nysum, Ravnkilde S., Aars H., 445.
- Ny Varberg, Hall., 265.
- Næffinge (Nebeling, Neslinge) S., Ø. Gønge H., 78, 196.
- Næsby(holm), Hgd., Næsby S., Tybjerg H., 408.
- Birk, Vestenskov S., Sønder H., Laal., 186, 256, 261, 265.
- Næsbyhoved Broby S., Odense H., 151.

- Næsbyholm, Sk., 476.
 Næsbyhoved Slot og Len ved Odense 24, 50, 143, 157, 189, 199, 202, 228, 247, 298, 335 f., 340, 342, 356, 375, 461, 467, 475; Birk 151. — Dat. 123, 286.
 Næstved 208 f., 357, 360, 365, 372, 413, 424, 461; Graabrødre Kloster 332; St. Jørgensgaard 14, 131.
 Nøbbeløf (Nybølle), Væ S., Gærs H., 183.
 Nørby se Norby.
 Nørhald Herred, J., 12, 173, 190, 244, 441, 474; jfr. Hald Herred.
 Nørholm, Hgd., Torstrup S., Ø. Horne H., 62 f., 67.
 Nørlund, Hgd., Ravnkilde S., Aars H., 238.
 Nørlyng Herred, J., 2, 173, 200, 247, 314, 475.
 Nørløng (Nørlev?, Skallerup S.), Vennebjerg H., 305.
 Nørre Asbo H., Sk., 11, 13, 223, jfr. Asbo Herred.
 Nørre Broby S., Salling H., 357.
 Nørregaard, Rerslev S., Løve H., 68.
 — i Klestrup, Vokslev S., Hornum H., 159.
 Nørre Halland 344, jfr. Halland.
 Nørrehede, Gd., Lime S., Rødding H., 359.
 Nørre Herred, Laal., 15.
 — Herred, Langeland, 168.
 — Herred, Mors, 108, 405, 423, 447, 464, 486.
 — Herred, Salling, 200, 298, 442.
 Nørre Horne Herred (Nør H.), J., 174.
 Nørrehvidinge se Norhvidinge.
 Nørre Jylland se Jylland.
 Nørre Kollemorten, Ø. Nykirke S., Nørvang H., 448.
 Nørre Kongerslev (Kongisløf) S., Høllum H., 417.
 Nørre Onsild (Norvondsil) S., Onsild H., 416.
 Nørretoft ved Odense 6.
 Nørre Ørslev S., Sønder H., Falst., 270, 425, 428.
 Nørvang Herred, J., 173, 366, 474.
 Nøslinge, Himle H., 22.
 ●berg se Aabjerg.
 Obling (Obølling) Bork S., N. Horne H., 174.
 Oby (Aaby?), F., 354.
 Oddense S., Hindborg H., 363.
 Odderup, Oddum S., N. Horne H., 437.
 Oddum (Aadom) S., N. Horne H., 298.
 Odens, Ølsted S., Hatting H., 148, 206.
 Odense 6, 24, 64, 68, 82, 97, 151, 158, 166, 171, 178, 187 f., 202, 256, 297, 348, 356—358, 360, 368 f., 375 f., 381, 385, 423, 431, 461—463; Stift 188 f.; Bisper se Jens Andersen Beldenak, Knud Henriksen Gyldenstjerne; Provsti 291; Domkirke (Albani Kirke) 171, 296; St. Knuds Kloster 143, 353, 357, 359, 371, 375, 462; St. Hans Kloster 137, 151, 357, 371, 462; Klare Kloster 462; St. Jørgens Hospital 68, 126. — Dat. 4—6, 27, 65, 87, 96 f., 116, 120—126, 130—136, 140—143, 145, 160, 164, 175, 254, 285.
 — (Ons) Herred, F., 50, 173, 234, 276, 356 f.
 Odsza se Onsjø.
 Ods Herred, Sj., 18, 21, 44, 313, 365, 371.
 Oes se Aas.
 Offue se Ove.
 Ofstrup se Ovstrup.
 Okome (Ogame) S., Favraas H., 22.

- Olde Aa ved Lundenæs 298.
 Olfeld (Olstrup S., Fuglse H.), 245.
 Olinge, Gryt S., Ø. Gønge H., 89 f.
 Ollerup (Aalderup) S., Sunds H., 186, 318.
 Olofstorp (Olestrup), Hvalinge S., Himle H., 22.
 Olstrup (Volstorp), Gd., Olstrup S., Fuglse H., 416.
 — S., Fuglse H., 432.
 — (Alstrup S., Gislum H.) 449.
 Ombøl?, F., 139.
 Ons se Odense og Onsjø.
 Onsala (Onsal) S., Fjæraas H., 311, 401.
 Onsild (Othensild, Vonsild) Herred, J., 12, 173, 191, 244, 416, 441, 474.
 Onsjø (Odensza, Ons, Othens, Ouse) Herred, Sk., 12 f., 73, 76, 89, 113, 212, 395.
 Ore, Aastrup S., Sønder H., Falst., 430.
 — S., Skovby H., 354.
 — se Vor.
 Oreby se Overby.
 Oregaard og Birk, Ore S., Skovby H., 144.
 Oreste se Aarstad.
 Orlufgaard se Aalegaard.
 Orløf se Ørslev.
 Orten (Ortum), Varde Landsogn, V. Horne H., 94.
 Oslo, Norge, 252.
 Ossembylle se Assenbølle.
 Osszaen, Holland, 448.
 Osthuszen, Holland, 448.
 Ostrup se Aastrup, Astrup, Volstrup.
 Othens se Odens, Onsjø.
 Othensild se Onsild.
 Ottersløf se Utterslev.
 Otterup S., Lunde H., 229.
 Otting S., Hindborg H., 276, 441.
 Ougaard (Aagaardsholm?, Torum S., Nørre H., Salling) 441.
 Oreby se Øfraby.
 Ous se Aahus.
 Ouse se Onsjø.
 Ousbygaard (Ysby, Bleking?), 406.
 Ove (Offue) S., Hindsted H., 238.
 Ovegaard (Augaard), Hgd., Ove S., Hindsted H., 425.
 Overby (Oreby), Kattrup S., Vor H., 446.
 Ovenskov, Gd., Gudme H., 199.
 Overgaards Mølle, Sundby S., Nørre H., Mors, 423.
 Ovsby se Ysby.
 Ovstrup (Ofstrup), Egtved S., Jerlev H., 366.
 Oxiegaard, Oxie S., Oxie H., 302.
 Oxie Herred, Sk., 89, 184, 211, 229, 391, 419, 440.
 Paarup, Torrløsa S., Onsjø H., 76.
 Padbjerg (Padberg), Hgd., Borbjerg S., Hjerm H., 479.
 Palsgaard, Hgd., Assens S., Bjerre H., 463.
 Palts paa Rygen 383.
 Pederstrup Len og Birk, Vesterborg S., Nørre H., Laal., 42, 81, 282, 292.
 —, Korup S., Odense H., 164 f.
 Peregaaard ved Stubbekjøbing 304.
 Persgordsted, Grinderslev S., Nørre H., Salling, 442.
 Perstorp (Pederstrop), Ysby S., Høks H., 169, 196.
 Pevlinge (Peflinge) Dammen ved Kjøbenhavn 59.
 Pjedsted (Pested) S., Holmans H., 67, 472.
 Priersnyssze, Skov i Hids H., 377.
 Priglerup, Grevinge S., Ods H., 21.
 Præstehaven(holm) paa Hammerø, 11, 257.

- Præstø 30, 317, 365, 372, 407, 430.
- Pugholm (Pugil), Aars S., Aars H., 441.
- Pug Maye, Eng i Anst S., Anst H., 158.
- Purmerend, Holland, 448.
- Purmerlant, Holland, 448.
- Pynniskaard, Hall., 251.
- Q**uernby se Kværnby.
- Quiinge (Qvidinge) S., Ø. Gønge H., 80, 106, 116, 183.
- Quistebeck, Gaardsted i Ø. Horne H., 63.
- Qvittinge, Gryts S., Ø. Gønge H., 101, 106.
- Qvistalaanga (Quistelang), Stoby S., V. Gønge H., 78.
- R**aabjerg, Veggerløse S., Sønder H., Falst., 430.
- S., Horns H., 278.
- Raagaard, Taarnby S., Amager, 84, 169.
- Raagelunde (Rogelundt), Kjetting S., Musse H., 429.
- Raarise Gd., Sæder S., Bjeverskov H., 165.
- Raastrupe se Rodstrup.
- Radsted, Musse H., 205.
- Raf, ?, 448.
- Rafning, Føvling S., Malt H., 146.
- Rafnolt se Ravnholt.
- Rafnstrup, Hall., 251.
- Ramløse, Hgd., Ramløse S., Holbo H., 403.
- Rammegaard, Ramme S., Vandfuld H., 424.
- Ramsø, Ø, 333.
- Ramsø Herred, J., 430, 461.
- Randers 67, 119, 210, 232, 258, 336, 385, 416, 422, 436, 444, 449, 471; St. Clements Kirke 316; Graabrødre Kloster 246 f., 408; Helliggejsthus 337, 469 f. — Dat. 60 f., 119, 288.
- Randrup, Hgd., Skibsted S., Helsum H., 238.
- , Hgd., Vinkel S., Middelsom H., 359, 366, 424 f., 476 f.
- Rannis Gods, J., 8, 283.
- Rarop, Holland, 448.
- Rask, Hgd., Hvirring S., Nim H., 377, 456.
- Rasted se Radsted.
- Ravnholt (Rafnolt), Højbjerg S., Lysgaard H., 244.
- Ravnsborg Slot og Len, Laal., 15, 17, 49, 56, 85, 275 f., 475.
- Ravstrup, Hgd., Herlufmagle S., Tybjerg H., 281.
- Refninge se Revninge, Rævsing.
- Refs Herred, J., 366.
- Refsnæs (Røsnis) S., Arts H., 162.
- Refstrup (Restrup), Hgd., Gadbjerg H., Tørrild H., 243, 404. — se Restrup.
- Reptrup se Rettrup.
- Rerersiig se Rersø.
- Rerslev S., Løve H., 68.
- Rerstrup (Rastorp?, Idala S., Fjæraas H.), 251.
- Rersø (Rerersiig), Sækkjøbing Landsogn, Musse H., 430.
- Resendal, Gjødvad S., Hids H., 377.
- Resninge se Røsninge.
- Restrup (Refstrup), Hgd., Sønderholm S., Hornum H., 441. — se Refstrup.
- Rettrup (Reptrup), Brøndum S., Hindborg H., 125, 364, 404.
- Revninge S., Bjerre H., 123.
- Ribe 3, 42, 63, 69, 159, 173, 198, 201, 215, 240, 246, 288, 294, 331, 353, 360, 367, 369, 383, 385, 414, 423, 457; Stift 370, 474; Domkirke og Kapitel 62 f., 119, 287, 334, 366; Provsti 79; Ærkedegnedømme 334 f.; St. Hans Kloster (Korsbrødre-

- gaard) 3, 293 f., 323, 370 f.: St. Jørgens Gaard 3; Helligaands Gaard 271; Vor Frue Kloster 126, 370.
- Riberhus Slot og Len 95, 173, 187, 194, 240, 270, 294, 323, 331, 335, 358, 370, 384, 473 f. — Dat. 62—64.
- Rinds Herred, J., 23, 116, 120, 187, 200 f., 247, 406, 424, 470, 474.
- Rindbecksgaard se Rønnebæks-holm.
- Ring Kloster 371, 377 f., 467.
- Ringkjøbing 60, 97, 200, 385, 469.
- Rings se Rinds.
- Ringsaas, Vinberg S., Favraas H., 251.
- Ringseby (Risingeby), Karleby S., Nørre H., Laal, 169.
- Ringsebølle S., Fuglse H., 429.
- Ringsted 348, 365, 390, 434, 445, 455, 460; Kloster 365, 384, 408, 427, 460, 473; St. Jørgensgaard 271.
- Ringstedgaard, Hgd., Sønder Nærum S., Aasum H., 165.
- Risbjerg, Gd., Understed S., Dronninglund H., 5.
- Risingeby se Ringseby.
- Risum (Ryszom), Gd., Borberg S., Hjerm H., 353.
- , Aasted S., Harre H., 404, 441, 453.
- Robæk se Rubæk.
- Rodneby se Rønneby.
- Rodslette, øde Jord, Valda S., Fjæraas H., 251.
- Rodstrup (Raastruppe), Vokslev S., Hornum H., 158.
- Rogelundt se Raagelunde.
- Rohum se Roum.
- Rold (Roolt, Vuolt) S., Hindsted H., 248, 296, 444. — Dat. 118.
- Rollerup, Ottestrup S., Slagelse H., 257.
- Rom 109.
- Romsø, Viby S., Bjerre H., 142.
- Roolt se Rold.
- Roren se Rørum.
- Rorslev S., Vends H., 142, 148, 206.
- Rosbæks Mølle ved Kjøbenhavn 59, 83, 111, 309, 314, 420.
- Roskilde 15, 27, 30, 50, 112, 129, 162, 167, 260, 315, 330, 359, 365, 392, 406, 409 f., 421 f., 455; Bisper se Lave Urne, Joakim Rønnov; Domkirke og Kapitel 71, 120, 147, 410, 448; Hellig tre Kongers Kapel 113, 215, 269, 315, 330, 334; Provsti 294; Degnedømme 295; Clarae Kloster 446; Frue Kloster 249, 261, 270; Duebrødre Hospital 129, 140, 178, 186 f.; St. Jørgens Hospital 260. — Dat. 15—18, 20 f., 26, 32, 35—38, 59, 112 f.
- Rotneby se Rønneby.
- Roum (Rohum S.), Rinds H., 441.
- Roxe se Rugsø.
- Rubæks (Robæk) Mølle, Vejlbys, Vends H., 458.
- Rudgaard (Rugaard), Hgd., Nørager S., Sønderhald H., 416.
- Rudkjøbing 121, 168, 433, 471.
- Rudme (Ruom), Herringe S., Salling H., 356.
- Rudsted se Rugsted.
- Ruenbæk ved Lundenæs 298.
- Rugaard (Rudgaard) Slot og Len 87, 327, 342, 384, 467, 473, 475, 481; sml. Rudgaard.
- Rugerup, Hd., Laangarød S., Færs H., 211.
- Rugilhey se Røgelhede.
- Rugsted (Rudsted), Rugstedgaard, Ødsted S., Jerlev H., 447.
- Rugsø (Roxe) Herred, J., 141, 173, 247, 438, 474.
- Ruom se Rudme.

- Ry S., Tyrsting H., 141.
 Rybjerg, Hgd., Velling S., Hind H., 364.
 — S., Nørre H., Salling, 405, 441.
 Rygen 383.
 Rygg (Ryck), Hvalinge S., Himle H., 22.
 Rynkeby (Rynkeby S., Bjerre H., eller Ringe S., Gudme H.), 233, 355.
 Ryzom se Risum.
 Ryttinge se Rødding.
 Rævsing (Reffning), Gjesten S., Anst H., 156.
 Rødby 31, 141, 149, 152, 430, 454.
 Rødding Herred. J., 200, 276, 359.
 — (Ryttinge) S., Rødding H., 27, 359.
 Røgelhede (Rugilhey), Hellevad S., Dronninglund H., 442.
 Rønneberg (Rønbye) Herred, 12.
 Rønneby (Rodneby, Rotneby), 115, 167, 365, 403, 445.
 Rønnebæksholm, — gaard (Rindtbecksgaard), Rønnebæk S., Hammer H., 10, 80, 312.
 Rønninge (Resninge) S., Aasum H., 97.
 Rønshave, Gd., Smidstrup S., Holmans H., 472.
 Rørbæk (Rørbick), Sækkjøbing Landsogn, Musse H., 431 f.
 Rørum (Roren) S., Albo H., 184.
 Røsnis se Refsnæs.
 Røydts, Holland, 251.
- S**alling 247, 277, 405.
 — Herred, F., 98, 144 f., 173, 212, 278, 288, 298, 313, 356, 375, 475.
 — S., Slet H., 61, 108, 140.
 Salskog (Sollskov), Træne S., Gærs H., 121.
 Saltholm, Ø, 470.
 Saltum S., Hvetbo H., 117.
 Samsø, Ø, 8, 65, 77, 261, 315, 383.
- Sandager, Hgd., N. Sandager S., Skovby H., 87.
 —, V. Ulslev S., Musse H., 433.
 —, Gislev S., Gudme H., 345.
 —, Dejbjerg S., Bølling H., 411, 424.
 Sandal, Erslev S., Nørre H., Mors, 108.
 Sandby, Hgd., Sandby S., Tybjerg H., 408.
 — (Kundby S.?, Tudse H.), 425.
 — S., Nørre H., Laal., 91 f.
 Sandfær Mølle, Vind S., Ulvborg H., 123.
 Sandhammer, Sk., 221.
 Sandholt, Birkerød S., Lyngø Kronborg H., 52.
 Santved se Sentved.
 Savgstrup, Brobjerg S., Hjerm H., 404.
 Savstrupgaard (Scaustrupgaard), Oddense S., Hindborg H., 408.
 Sækkjøbing 69, 85, 361, 378, 432.
 Scaustrup se Savstrup.
 Schaattens Mark ved Odense 24.
 Schameroldt se Skammerhult.
 Sebber (Seberg, Syberg) Kloster 64, 152, 238.
 Seby se Sæby.
 Sedinge se Sædding.
 Sejlstrup (Seyelstrop, Selstrupe), Frær S., Hellum H., 118, 360.
 Selager (Szelleager) S., Sk.?, 438, 449.
 Selde (Selle) S., Nørre H., Salling, 360, 417, 441.
 Sellefmarkis se Sollemark.
 Sellruppe, Sk., 45.
 Selstrupe se Sejlstrup.
 Semmershavn se Sømmerhavn.
 Sennels (Syels) S., Hillerslev H., 388.
 Sentved (Santved), Ørbæk S., Vinding H., 140, 188.
 Serridslev, By og Kongsgd. ved Kbhvn., 11, 83. — Dat. 12, 21.
 Serridslevgaard, Hgd., Nebel S., Vor H., 399.

- Seyelstrup se Sejlstrup.
 Silkeborg Slot, Gjern H., 477.
 Simastorp (Symerstoft), Hiersaas S., Ø. Gønge H., 78.
 Sirekøpinge (Syrekøbing) Len og S., Rønneberg H., 107.
 Siretorp (Syretorp), Melby S., Lister, 165.
 Sjælland 30, 102 f., 151, 155, 167, 173, 237, 348, 372—374, 376, 378, 380, 426, 451 f., 466, 473, 475, 478.
 Sjørslev (Sørslev) S., Lysgaard H., 17.
 Sjørup, Vrov S., Fjends H., 276.
 Skaane 12, 15, 23, 44 f., 51, 99, 103, 105, 110, 128, 135, 151, 155, 166, 170, 173, 179, 348, 372—374, 376, 385, 409, 412, 417, 426 f., 452, 459, 472, 474, 478.
 Skaarup (Skorp), Skovby S., Skovby H., 355.
 Skaarupgaard (Skoropegård), Hgd., Todbjerg S., Ø. Lisbjerg H., 61.
 Skabersjø, Hgd., Skabersjø S., Bara H., 156.
 Skads Herred, J., 433.
 Skagen (Skaffwe) 127, 216, 284, 385 f., 415.
 Skals S., Rinds H., 360.
 Skam Herred, F., 50, 121, 173, 245.
 Skamby S., Skam H., 171 f.
 Skammerhult (Schameroldt), Nøslinge S., Hinle H., 22.
 Skanderborg Slot og Len 61, 120, 158, 173, 247, 289, 474. — Dat. 61 f., 281—283.
 Skanderup S., Anst H., 143.
 Skanør 256, 302, 411, 413, 443 (?).
 Skara, Sverige, 207.
 Skarhult (Skarethe, Skarolt, Skarult), Hgd. og S., Frostaa H., 49, 76, 170.
 Skarpenbergs Gods, J., 277.
 Skarregaard (Skaritgaard), Sejerslev S., Nørre H., Mors, 486.
 Skarum (Skarup), Alsted S., Nørre H., Mors, 405, 447.
 Skave, Borbjerg S., Hjerm H., 194.
 Skerne se Skjern.
 Skerpinge (Skeringe) Gd., Kjetterup S., V. Han H., 477.
 — se Skjørpinge.
 Skibelund?, Laal., 135, 197.
 Skiby S., Horns H., Sjø., 113.
 Skien (Skyen), Norge, 459.
 Skienssyssel (Skydesyssel), Norge, 459.
 Skiftved (Skyftved), Understed S., Dronninglund H., 485.
 Skillingvolt, Holland, 448.
 Skindbjerg (Skyndbjerg) Gd., Dejbjerg S., Bølling H., 364.
 Skinderup, Tostrup S., Rinds H., 406.
 Skipping Herred, Sjø., 273, 372.
 Skive 261, 368.
 Skivehus Slot og Len 126, 173, 284, 441, 475—477.
 Skjelby S., Sønder H., Falst., 92.
 Skjelskør 60, 119, 140, 161, 238, 308, 360, 365, 372, 383, 454 f.; Karmeliterkloster 322, 443.
 Skjern (Skerne) S., Bølling H., 63, 67, 97, 153, 320, 364, 423; Birk 298; Bro 218.
 — Aa (Store), 298.
 Skjerneby, Skjern S., Bølling H., 153.
 Skjernede (Skierne), Gundslev S., Nørre H., Falst., 390.
 Skjergaard, Skjern S., Middelsom H., 362, 371, 450, 476.
 Skjoldborg S., Hindborg H., 388.
 Skjolddelev, Lading S., Sabro H., 243.
 Skjoldnæs Slot og Len 104, 231, 381, 384, 386, 473, 475.
 Skjørpinge (Høja S.?, S. Asbo H.), 185.
 —, V. Flakkebjerg H., 436.

- Skjørringe (Skøringe) S., Fuglse H., 428.
- Skoby (Skoven?, Taars S., Børglum H.), 450.
- Skodborg Slot og Len 62, 173, 321, 465, 474.
- Herred, J., 27, 173 f., 474.
- Skogaard se Skovgaard.
- Skorp se Skaarup.
- Skoropeggaard se Skaarupgaard.
- Skorup, Sjørring S., Hundborg H., 388.
- Skotland 388, 414, 416, 428.
- Skotsebølle, Landet S., Sønder H., Laal., 278.
- Skovby Herred, F., 26, 87, 136, 145, 173, 205, 282, 298, 342, 467.
- S., Skovby H., 342.
- , (Gundslev S., Nørre H., Falst., eller Haldsted S., Nørre H., Laal.), 390.
- Skovgaard (Skogaard), Vellev S., Hovbjerg H., 377.
- Skovkloster 208 f., 338, 384, 413, 422, 424, 427, 473.
- Skovsbo (Skougøbo), Gd., Lumby S., Lunde H., 151.
- Skøvshøjrup (Skoyshørp, Skovshoringe), Brenderup S., Vends H., 142, 148, 206.
- Skovsted, Hillerslev S., Hillerslev H., 389.
- Skrare (Skanør?), 443.
- Skræ (Skrø), Torning S., Lysgaard H., 360.
- Skræfinge (Skræbelling) S., Oxie H., 391.
- Skrøbelev (Skræffueløff) S., Lange-land, 121.
- Skydesyssel se Skiensyssel.
- Skyen se Skien.
- Skyftved se Skiftved.
- Skyndbjerg se Skindbjerg.
- Skyts (Skuds, Skyds, Skøts) Herred, Sk., 229, 312, 314.
- Skøringe se Skjørringe.
- Slagelse 257, 267, 359, 365, 372, 411, 421; St. Jørgens Hospital 21, 257.
- Herred, Sj., 372.
- Slagslunde S., Ølstykke H., 447.
- Slangerup 217, 279 f., 333 f., 365, 372, 377, 396, 447, 471; Kloster 16, 217, 334, 405.
- Slebeck se Slæbæk.
- Sleet se Slettegaard.
- Slesvig (Fyrstendømme) 22, 132, 144, 214, 228, 460.
- Slet Herred, J., 1, 61, 108, 239.
- Slettegaard (Sleet), Hjortdal S., V. Han H., 423, 477.
- Slevstrup (Slestrup), Uggerslev S., Skam H., 481.
- Slide, Havn paa Gulland, 325.
- Slot, Gd., Hemmet S., N. Horne H., 174.
- Slotkær Hussted, Ølstrup S., Bølling H., 297, 382.
- Sludegaard, Frørup S., Vinding H., 68.
- Slusaas, Alrum S., Luggude H., 415.
- Slæbæk (Slebeck), Kirkeby S., Sunds H., 357.
- Smaalandene o: Laaland-Falster, 360, 426 f., 475.
- Smedstorp (Smedstruppe) S., Ingelsta H., 211.
- Smollerup (Smoldrup), Gd. og S., Fjends H., 404, 449.
- Snestrup (Snestrop, Snedstroppe), Paarup S., Odense H., 357.
- Snetzløv se Svenskøp.
- Soedop (Sondrup?, Hundslund S., Hads H.), 416.
- Solbjerg S., Nørre H., Mors, 423, 464.
- Soleryd (Solrud), Landa S., Fjær-aaas H., 21.
- Sollemark (Sellefmarkis), Gd., Samsø, 8, 315.
- Sollskov se Salskog.

- Solvig, Hgd., Hostrup S., Tønder Amt, Slesvig, 249, 270.
 Sommersted se Sømmershavn.
 Sonnerup (Sommerup), Kregome S., Strø H., 217.
 Sorring, Dallerup S., Gjern H., 377.
 Sorø Kloster 18, 72, 113, 332, 358, 374, 384, 397, 414, 419, 424, 426, 455, 463, 471, 473; Abbed se Henrik Nielsen Tornekran. — Dat. 331 f.
 Spaanga (Sponge) Mølle, Gryt S., Ø. Gønge H., 93.
 Spiddalsbjerg ved Roskilde 50.
 Spiterop?, Salling S., Slet H., 140.
 Sprogø (Sprouge), Ø, 468.
 Spøttrup (Spytterup), Rødding S., Rødding H., 27.
 Staagerup (Stubberup), Ollerup S., Sunds H., 186.
 Staarupgaard (Starup), Hgd., Højslev S., Fjends H., 395, 404 f., 441, 446, 453.
 Staby (Staaby), Hgd., Staby S., Ulvborg H., 418, 443, 479.
 Stadager (Staaagger), Gd. og S., Nørre H., Falst., 389 f.
 Stafsit Gravus?, J., 391.
 Staldvig, Hgd., Løjts S., Ris H., Slesvig, 290, 365.
 Starshei?, Sj., 52.
 Starup S., Brusk H., 437, 465.
 Starupgaard se Staarupgaard.
 Stavning (Staffning, Standing) S., Bølling H., 298, 424.
 Stavrby, Vejlbjby S., Vends H., 154.
 Steffuenstrup se Stevnstrup.
 Stege 18, 96, 173, 180, 303, 338, 360, 462, 471; St. Jørgens Hospital 160, 237; se Stegø.
 Stegehus Slot og Len 175, 190, 213, 215, 277, 303, 381, 384, 473, 475.
 Steghe se Stige.
 Stegø (Stege), N. Sandager S., Skovby H., 480.
 Stelgerød se Stolparød.
 Stenalt (Stennolt) Hgd., Ørsted S., Rugsø H., 392.
 Stengaards Hult, Aas S., Viske H., 344.
 Stenhede (nu Ottestrup), Hgd., Volstrup S., Dronninglund H., 485.
 Stenolt, Gd., Verninge S., Odense H., 139.
 Stensballe, Hgd., Vær S., Vor H., 2.
 Stensgaard. Hgd., Svanninge S., Salling H., 407.
 Stensig (Stenseg), Sæding S., Bølling H., 423.
 Stenstrup S., Sunds H., 157, 234 f.
 Stevns Herred, Sj., 51, 393, 461. — Klint, Sj., 393, 470.
 Stevnstrup (Steffuenstrup), Grensten S., Middelsom H., 353.
 Stige (Steghe), Lumby S., Lunde H., 151.
 Stigit, Eng til Olstrup Kirke, 432.
 Stober se Stubber.
 Stoby (Stovby) S., V. Gønge H., 78.
 Stockeeng ved Aalborg 95.
 Stockholm, Sverige, 177, 419.
 Stokkemark S., Sønder H., Laal., 15.
 Stolegaard Mølle, Slesvig?, 3.
 Stolparød (Stelgerød), Glimaaakra S., Ø. Gønge H., 101.
 Store Anst, Anst S., Anst H., 158.
 Store Gaardstaanga S., Frosta H., 451.
 Storeheddinge (Heddinge) 214, 442.
 Store Rorød, Hall., 251.
 Stovby se Stoby.
 Stovstrup Mark, Oddum S., N. Horne H., 298.
 Stralsund, Pommern, 446.

- Strandskiste, Skovskifte, Frørup S., Vinding H., 68.
- Strarup (Straroppegaard). Gislev S., Gudme H., 345.
- Strejl, Taasing, 137.
- Strekhals Gods, Mors, 125.
- Strelund se Strølund.
- Strudsting, Kjetting S., Musse H., 153.
- Strynø (Stryn). Ø ved Taasinge, 121, 240.
- Strø (Stroe) S., Frosta H., 76, 90.
- Strøllille, Strø S., Strø H., 421.
- Strølund (Strelund), Byggsted, Jerlev H., 364, 410, 459.
- Stubbekjøbing 85, 304, 361, 389, 400, 428, 430, 432.
- Leje paa Falsterbo 16.
- Stubber (Stober) Kloster 27, 482.
- Stubberup Len (Stubbarp?, Taastorp S., N. Asbo H.), 185.
- S., Bjerre H., 275.
- se Staagerup.
- Stubdrup, Harte S., Brusk H., 472.
- Stødthaf S., Onsjø H., 212.
- Støttrup (Stuetstrop), Farsø S., Gislum H., 445, 446
- Støvring Herred, J., 12, 173, 190, 244, 441, 474.
- Støvringgaard, Hgd., Støvring S., Støvring H., 436.
- Sundby, Amager, 213; Sundbyvester 224.
- Sunds Herred, F., 157, 173, 186, 298, 313, 375, 475.
- S., Hammerum H., 151.
- Surhave, Brørup S., Malt H., 465.
- Survold, Holland, 448.
- Svenborg 64, 96, 101, 107, 171, 205, 227, 234, 245, 249, 272, 283, 353, 360, 385, 400, 413, 471; Graabrødrekloster 272, 336; St. Jørgens Hospital 113, 132, 386, 397 f.
- Svenskøp (Snetzløv) S., Frosta H., 211.
- Svensrød, Sønder Hall., 170, 196.
- Sverige 26, 52, 166, 176 f., 182, 425, 438, 457, 472, 477 f., 483.
- Svindinge (Svining) S., Gudme H., 355.
- Szelleager se Selager.
- Syberg se Sebber.
- Syels se Sennels.
- Symerstoft se Simastorp.
- Synslev?, J., 388.
- Syrakøbing se Sirekøpinge.
- Syretorp se Siretorp.
- Sæby (Seby, Mariested) 162.
- (Sebye) Len, Sæby S., Rønneberg H., 12, 145.
- Sæbygaard Len, Sæby S., Løve H., 29, 39, 62, 191.
- , Halsted S., Nørre H., Laal., 96, 98, 135.
- Sædding (Sedinge), N. Nebel S., V. Horne H., 381.
- Sælig? 443.
- Søbo, Hgd., Jordløse S., Salling H., 144 f., 407.
- Søborg Slot og Len 132, 170, 381.
- Søby, Bjerreby S., Taasinge, 137.
- ?, Lysgaard H., 360.
- Søbygaard, Hgd., Søby S., Gjern H., 243.
- Søgaard, Hgd., Rønninge S., Aasum H., F., 98.
- , Hgd., Nors S., Hillerslev H., 388.
- Søllested S., Baag H., 97, 201 f., 258.
- Søllestedgaard, Hgd., Søllested S., Sønder H., Laal., 416.
- Sølvitsborg Slot og Len 73, 115, 167, 307, 365, 475.
- Sømark, Magleby S., Møn, 321, 435.
- Sømmershavn (Semmershav, Sommerstedhavn, nu Cimbritshavn), 14, 226, 313, 365, 387, 391, 411, 413, 417.

- Sønderager (Næsbjerg S., Skads H. eller Herning S., Hammerum H.), 412.
- Sønder Asbo (S. Hasby) Herred, Sk., 11, 308.
- Sønderborg, Slesvig, 439. — Dat. 236.
- Sønderbork S., N. Horne H., 174.
- Sønder Broby S., Salling H., 233.
- Sønderby, Stavning S., Bølling H., 298.
- Sønder Halland 13, 419, jfr: Halland.
- Sønder Hasby se Sønder Asbo.
- Sønder Herred, Laal., 15.
- , Langeland, 168.
- Sønderholm (Synderholm) S., Hornum H., 361.
- Sønder Kirkeby S., Sønder H., Falst., 192.
- Sønderlund, Sinding S., Hammerum H., 438.
- Sønderlyng Herred, J., 5, 173, 200, 247, 307, 475.
- Sønderskov, Hgd., Følding S., Malt H., 455.
- Sønderums Len, Hall., 11, 13.
- Sønnersløf (Søndersløv) S., Gærs H., 106, 183, 196.
- Sørslev se Sjørslev.
- Sørup, Torrløsa S., Onsjø H., 113.
- , Hgd., Vettarslev S., Ringsted H., 408, 452.
- Birk, V. Ulslev S., Musse H., 102, 186.
- , (Eskildstrup S.?, Nørre H., Falst.), 390.
- ?, Hgd., (Buderup S.?, Hornum H.), 416, 444, 484.
- Sørvad, Gd., Vinding S., Ulvbørg H., 411, 431.
- Taaderup** (Thaderup), Tingsted S., Nørre H., Falst., 403.
- Taagelund, Egtved S., Jerlev H., 119.
- Taagerup (Taarup, Thorpe, Toderup S., Fuglse H., 294, 368, 429.
- Taaraap se Torup.
- Taarnborg (Torborg, Tornborg, Tornby) S., Slagelse H., 255, 357.
- Taars (Torsnes, Torstenes) S., Musse H., 195, 317, 346.
- (Tors) S., Børglum H., 416.
- Taarup (Torup), Torkildstrup S., Nørre H., Falst., 390, 431.
- (Tordop), Tavlov S., Elbo H., 381.
- se Taagerup.
- Taasinge (Tøssing), Ø, 298, 354, 361.
- Taastrup (Tostrup?), Sji., 459.
- Tanderup, Hgd., Snejbjerg S., Hammerum H., 396 f., 408.
- Tandrugaard (Tanderup), Staverslev S., Ø. Han H., 450.
- Tarm (Tarrum), Egvad S., N. Horne H., 298.
- Tarstad (Torsted), Tirup S., Rønnebergs H., 183.
- Tarup (Taroppe, Torpe), Paarup S., Odense H., 151.
- Tavlov (Tauløv) S., Elbo H., 366.
- Testrupgaard, Hgd., Testrup S., Rinds H., 405.
- Thaderup se Taaderup.
- Thereby?, Skam H., 121.
- Thiele se Tjele.
- Thielpolm ved Randers 67.
- Thiereborg se Tjæreborg.
- Thisted 147, 162, 389, 422 (?), 453, 461.
- Thoager se Tvaakaer.
- Thomestrup se Tolstrup.
- Thoreby (Toreby, Tureby) Birk og S., Musse H., 23, 43, 275.
- Thorpe se Taagerup.
- Thorrløsa (Thordløse, Tørfløse) S., Onsjø H., 76, 113.
- Thorsager S., Ø. Lishbjerg H., 198.

- Thorupgaard (Nørthorup?, Hjortdals S., V. Han H.), 477.
 Thoruppe se Tordrup.
 Thorø, Ø ved Assens. 4. 67, 285, 354 f.
 — se Turø.
 Thovby, Smedstorp S., Ingelsta H., 211.
 Thugsund?, J., 44.
 Thuodebøl se Todbøl.
 Thy 108, 125, 280, 302.
 Thym se Tim.
 Tidselholt, Hgd., Vejstrup S., Gudme H., 354, 358.
 Tiiderge se Tøving.
 Tiirstrup (Tistrup S.?, Sønder H. Dyr), 243.
 Tillidse (Tyllese) S., Sønder H., Laal., 280.
 Tim (Thym) S., Hind H., 327, 451.
 Tinkedal (Tynckerdal), Borbjerg S., Hjerm H., 194.
 Tinninge se Tømyng.
 Tirsbæk (Tidersbæk), Hgd., Engum S., Hatting H., 333.
 Tirsted (Tyrsted) S., Fuglse H., 217, 434, 442.
 Tirup (Tyrup) S., Rønnebergs H., 183.
 Tistrup S., Ø. Horne H., 63.
 Tjele (Thiele) Hgd., Tjele S., Sønderlyng H., 2. 371, 476.
 Tjustorp (Tulstrup) S., Ingelsta H., 183.
 Tjæreborg (Thiereborg) S., Skads H., 271.
 Tjørneby, Upperslev S., Nørre H., Laal., 428.
 Toarp (Torup), Ulstorp S., Ingelsta H., 183.
 Tobøl (tør Sogn), Føvling S., Malt H., 146.
 Tocke, Jord ved Slagelse, 411.
 Todbjerg (Tolberg) S., Ø. Lisbjerg H., 61.
 Todløb (Thuodebøl, Tudbøl), Hgd., Kallerup S., Hundborg H., 423, 477.
 Toderup se Taagerup.
 Toffurup se Tubbarp.
 Tofte (Provsti), Gamtofte S., Baag H., 26, 66, 93, 267.
 Toftebjerg se Tosteberga.
 Tolberg se Todbjerg.
 Tolebølle se Tullebølle.
 Tollundt, Tolderlund, ved Odense 6.
 Tolstrup, Almind S., Lysgaard H., 244.
 — S., Børglum H., 442.
 -- (Thomestrup) S., Vor H., 202, 446.
 Tømmerup (Tummerup) 226, 339, 365, 391.
 — Kloster 226, 248, 250, 339, 357, 417.
 —, Hgd. (Tommarp S.?, Skyts H.), 472.
 Torborg se Taarnborg.
 Tordop se Taarup.
 Tordrup (Thoruppe) Slot og Len 173, 247, 474.
 Tordstrup, Hgd.?, 137.
 Toreby se Thoreby.
 Torkildstrup (Tørckelsdorp) S., Nørre H., Falst., 389.
 Tornborg, Tornby se Taarnborg.
 Torne Herred, Sk., 12, 126.
 Torp, Haasum S., Rødding H., 395.
 Torpe?, Sj., 410.
 — se Tarup.
 Torrild S., Hads H., 148, 206.
 Tors se Taars.
 Torseke (Torsegge), Filckesta S., Villands H., 166.
 Torsnes se Taars.
 Torsted S., Hind H., 327, 451.
 — S., Hundborg H., 388.
 — se Tarstad.
 Torstedlund, Hgd., Aarestrup S., Hornum H., 424, 441, 450.
 Torstenes se Taars.

- Torstorp, Hall., 311.
 Torstrup, Gønge H., 196.
 Torum (Tornum) S., Nørre H., Salling, 417.
 Torup (Torop) S., Halmstad H., 98.
 — S., Middelsom H., 476.
 — (Taaraap), Simested S., Rinds H., 201.
 —, Nissum S., Ulvborg H., 38.
 — se Taarup, Toarp.
 Tøsteburga (Toftebjerg), Ljungby S., Villands H., 211.
 Tostenæs, Fanefjord S., Møen, 20.
 Tostrup S., Rinds H., 424.
 —, Hgd.?, J., 416.
 — se Taastrup.
 Tovlykke, Gd. i Kulinge, Sk., 472.
 Tovstrup, Gd., Vinding S., Ulvborg H., 431.
 Trabjerg, Borbjerg S., Hjerm H., 44, 194.
 —, Gudum S., Skodborg H., 453.
 Tranebjerg (Trandbjerg) Gd. og S., Samsø, 65, 261.
 Tranekjær Slot og Len 79, 204, 289, 292, 375, 384, 473, 475. — Dat. 142.
 Tredeholt se Træholt.
 Trehø?, Vrads H., 436.
 Trelburg Eng, Falst., 336.
 Trelleborg se Trælleborg.
 Tremme se Træne.
 Trevad Lb. og Mølle, Vridsted S., Fjends H., 191, 276.
 Trinderup (Trenderup), Hgd., Hvornum S., Onsild H., 359, 366, 416, 450.
 Tromsø (Truns) Len, Norge, 191.
 Trondhjem, Norge, 303.
 Trostrup se Trøstrupgaard.
 True, Svenstrup S., Onsild H., 416.
 —, Vebbestrup S., Hindsted H., 444.
 Truedstorp (Trudstrup, Trunderup), Qviinge S., Ø. Gønge H., 80, 106.
 Trunderup, Jordløse S., Salling H., 140.
 Truning se Trønninge.
 Truns se Tromsø.
 Truserød (Truelsrød), Maglehem S., Gærs H., 106.
 Tryggelev S., Langeland, 433.
 Tryggvælde Slot og Len 43, 105, 430. — Dat. 105, 317.
 Try Herred, Sj., 344, 372.
 Tryninge se Trønninge.
 Træholt (Tredeholt), Højbjerg S., Lysgaard H., 244.
 Trælleborg (Trelleborg), 105, 193, 214, 300, 314, 343, 365, 391, 407, 411, 413, 419, 440, 443; Graabrødrekloster 300.
 Træne (Tremme) S., Gærs H., 121.
 Trøjborg Slot, Lø H., Slesvig, 288.
 Trøllund (Trylledund), Hejnsvig S., Slavs H., 203.
 Trønninge (Truning, Tryninge), Kundby S., Tudse H., 422, 425, 449.
 Trøstrupgaard (Trostrup), Vorgod S., Bølling H., 153.
 Tubbarp (Toffurup), Hiersaas S., Ø. Gønge H., 90.
 Tubberop (Tulstrup?, Græsted S., Holbo H.), 435.
 Tudebøl se Todbøl.
 Tudebøl se Tullebølle.
 Tudse Herred, Sj., 425.
 Tuerbeck?, Farre By, Sporup S., Gjern H., 346.
 Tullebølle (Toløbølle, Tudebøl) S., Langeland, 121, 168.
 Tulstrup, Gd., (Hjermind S.?, Middelsom H.), 377.
 — se Tjustorp.
 Tumige (Tunnige), Hall., 251.
 Tummerup se Tommerup.
 Tureby se Thoreby.
 —, Hgd., Tureby S., Faxe H., 452.
 Turup S., Baag H., 139.

- Turø (Thorø). Ø ved Svenborg, 10, 101, 172, 249.
- Tusted (Thisted?) 422.
- Tvaaaaaker (Thoager) S., Himle H., Hall, 251.
- Tved, Karup S., Dronninglund H., 388, 450, 485.
- ?, Skaane, 438, 449.
- , (Hørmested S.?, Horns H.), 442.
- Tvedgaard i Katteryd 359, 368 f.
- Tvilum Kloster 346, 358, 371, 384, 473.
- Tvis Kloster 194, 274, 370, 431, 443.
- Tværen (Tvern) S., Hårjesta H., 391.
- Tydskland 17, 299, 399, 407, 418, 428, 432; Tydske paa Falsterbo 338.
- Tyllese se Tillidse.
- Tynckerdal se Tinkedal.
- Tyrsted se Tirsted.
- Tyrup se Tirup.
- Tysted?, Vendsyssel 442.
- Tømmerby, Sneum S., Skads H., 187.
- Tømmerup S., Arts H., 116.
- Tømynge (Tinninge), Tørringe S., Vrads H., 8, 287.
- Tønder, Slesvig, Dat. 128, 145, 336.
- Tønnersjø Herred, Hall., 11, 13.
- Tønsberg Len, Norge, 260.
- Tørckelsdorp se Torkildstrup.
- Tørfløse se Thorrløsa.
- Tørrning, Slesvig, Dat. 252.
- Tørrild Herred, J., 441, 465.
- Tørring (Tulstrup S.?, Gjern H.), 448, 456.
- Tøssing se Taasinge.
- Tøving (Tiiderge), Galtrup S., Nørre H., Mors, 236.
- Ubberup, Uggerløse S., Merløse H., 405.**
- Ubberød (Uberid) S., Odense H., 356.
- Ubbestrup (Ubberup?), Sj., 442.
- Udstrup (Utstrup, Ustrup), Hgd., S. Nissum S., Ulvborg H., 123, 424, 443, 450, 453, 479.
- Ugel se Ugilt.
- Ugelvig, Gd., Jærne S., Skads H., 271.
- Ugerup se Urup.
- Uggerslev (Ursløf) S., Skam H., 481.
- Ugilt (Uggel) S., Vennebjerg H., 416, 452, 481, 485.
- Uglerup (Ulderup), Taarnby S., Amager, 223.
- Ulbølle S., Salling H., 313.
- Ulderup se Uglerup.
- Ulf se Vulf.
- Ullarp (Ullerup), V. Vramb S., Gærs H., 166.
- Ullerupgaard (Uldrup), Hgd., Galtrup S., Nørre H., Mors, 404, 447.
- , Hgd., Sennels S., Hillerslev H., 388, 423, 458.
- Ulstorp (Vulstrup) S., Ingelsta H., 183.
- Ulvborg Herred, J., 60, 62, 92, 123, 173, 200, 314.
- (Voldburg) S., Ulvborg H., 350.
- Ulsund (Ulsund), Hgd., Nees S., Skodborg H., 418.
- Understrup, Ørre S., Hammerum H., 453.
- Urndrup se Ørndrup.
- Urne Birk, Horslunde S., Nørre H., Laal., 213.
- Urnum se Jornum.
- Ursløf se Uggerslev.
- Urup (Ugerup), Hgd., Østbirk S., Vor H., 78.
- , Rynkeby S., Bjerre H., 483.
- Ustrup, Utstrup se Udstrup.
- Utterslev, Brønshøj S., Sokkelund H., 60.
- (Ottersløf) S., Nørre H., Laal., 432.

- Vaalse** (Valnes) S., Nørre H., Falst., Dat. 92.
Vaarsø S., Annex til Haarby, F., 281.
Vadbrenna. Veddige S., Viske H., 251.
Vadskærgaard (Vaskergaard, Veskergaard), Hgd., Tørring S., Skodborg H., 362, 450.
Valby, Alfshøg S., Favraas H., 22. —, Sj., 454.
Valla S., Fjæraas H., 251.
Valleberga (Valebjerg) S., Ingelsta H., 471.
Vallen, Hgd., Hall., 169.
Vallore, Ejby S., Ramsø H., 346.
Vallø, Hgd., Bjeverskov H., 5, 7, 18 f., 155.
Val Mark. Lime S., Rødning H. 359.
Valnes se Vaalse.
Valsbakke se Vasbacka.
Valsømagle. Haraldsted S., Ringsted H., 446.
Vanaas (Vandaas), Hgd. og By, Gryts S., Ø. Gønge H., 72, 93, 101, 342.
Vandfuld (Vandfolk) Herred, J., 2, 27, 173 f., 475.
Vangede, Gjentofto S., Sokkelunds H., 52.
Vantinge S., Salling H., 278.
Varberg By 86, 185, 215, 250 —252, 265, 308, 359, 365, 372, 383, 390, 455; Gamle Varberg 80; Frue Kloster 359; St. Jørgens Kapel 185, 250.
 — Slot og Len 13, 21, 55, 78, 80, 170, 175, 215, 251, 257, 260, 330, 394, 475.
Varde 83, 203, 233, 244 f., 254, 382, 385; St. Jakobs (Jep) Kirke 126, 284.
Vardeaa 63.
Vardsyssel (Verdsyssel) 253, 382.
- Varho** (Vordhov), (Tjording S., Gjording H., 187.
Varind, Varing se Verninge.
Vasbacka (Valsbakke), Fjæraas S., Fjæraas H., 251.
Vaskergaard se Vadskærgaard.
Vassgaarde (Vatsgaard), Dagsaas S., Favraas H., 250.
Vebo se Væ.
Vedby o: N. Vedby S., Nørre H., Falst., 303.
Veddige (Viddinge) S., Viske H., 344.
Veddum (Hvidum), Skelund S., Hindsted H., 282, 360.
Vedskel se Vidtskiøffe.
Vedslet S., Vor H., 148, 206.
Vedtfuglebjerg se Fuglebjerg.
Veerløse se Veggerløse.
Vegeholm (Veygholm), Hgd., Strøvfelstorp S., S. Asbo H., 296.
Veggerløse (Veerløse) S., Sønder H., Falst., 238.
Vejle 120, 247, 252 f., 279, 385, 396, 401, 458; Sortebrødre Kloster 241, 279; Teglgården 334.
Vejrup, Indslev S., Vends H., 211.
Vejrø (Verø) ved Samsø 8.
 — (Verø) ved Laaland 15, 49.
Velbeck se Vældbæk.
Vellinge se Vælinge.
Vellinggaard (Vielling), Smidstrup S., Holmans H., 421.
Vellumgaard, Haasum S., Rødning H., 395.
Vemmelev (Vemmingløv) S., Slagelse H., 391, 395.
Vemmenhøgs (Vemmyndehøys, Vemunshøys) Herred, Sk., 211, 229.
Vendelbo Stift 475; jfr. Børglum, Vendsyssel.
Vendiske Stæder 77.
Vends Herred, F., 142, 148, 173 206, 340.

- Vendsyssel 42, 166, 278, 381; Stift 370; jfr. Børglum, Vendelbo.
- Vennebjerg Herred, J., 154, 305, 442, 486.
- Vennergaard (Vænergaard), Velling S., Hind H., 364, 424, 443.
- Verdsyssel se Vardsyssel.
- Vernehiedt, Avlum S., Hammerum H., 152.
- Verninge (Varind, Varing) S., Odense H., 139, 355.
- Verum se Værum.
- Verø se Vejrø.
- Vesborg se Visborg.
- Vesby se Væsby.
- Veskergaard se Vadskærgaard.
- Veskild se Vidtskiøfle.
- Vestenis se Vesternæs.
- Vesterby, Borris S., Bølling H., 153.
- Vesterbølle (Vesterbiiller) S., Rinds H., 108, 116, 311.
- Vestergaard (Dølby S. eller Oddens S., Hindborg H.), 404.
- Vestergarn, Havn paa Gulland, 325.
- Vester Grunderup, Strandby S., Gislum H., 444, 446.
- Vesterhavet (Vestersøen) 166, 362.
- Vester Herborg (Herberg), Vorgod S., Bølling H., 153.
- Vester Herred, Vester Horne H., J., 16, 80, 83, 94, 173, 201, 203, 233, 311, 381, 411, 458, 474.
- Vester Karleby, Karleby S., Nørre H., Laal., 169.
- Vesterland (Musse H.?), 136.
- Vesternæs (Vestenis) Birk, Kappel S., Sønder H., Laal., 91, 102, 143, 414.
- Vester Nørlande (nu Norlande) S., Nørre H., Laal., 169.
- Vester Qlinge, Gryt S., Ø. Gønge H., 196.
- Vesterris, Testrup S., Rinds H., 476.
- Vester Tørrup?, J., 477.
- Vester Ulslev S., Musse H., 136, 196.
- Vestervig Kloster, J., 141, 252, 254, 279, 370, 467, 469 f., 473, 484.
- Vester Vramb S., Gærs H., 166, 183, 211.
- Vetelsmark ved Nykjøbing paa Mors 192.
- Veum (Veien S.?, Malt H.), 453.
- Vevlinge (Vøflinge) S., Skovby H., 120.
- Veygholm se Vegeholm.
- Viberup se Viverup.
- Viborg 3 f., 124, 146, 152, 162, 184, 199, 236, 238, 265, 270, 277, 314, 327, 343 f., 348, 360—362, 385, 406, 420, 423 f., 442, 476 f.; Stift 293, 369, 371, 381, 417, 474; Bisp se Jørgen Fris; Bispegaard, Dat. 1, 5; Domkirke og Kapitel, 160, 180, 288, 360, 442; Provsti 72, 110; St. Hans Kloster 147; Sortebrødre Kloster 216, 477; Graabrødre Kloster 216, 247; St. Laurentii Kapel 180; Hospital 146, 186. — Dat. 1—3, 60.
- Viby S., Villands H., 211.
- S., Ning H., 120.
- Vidager S.?, 424.
- Viddinge se Veddige.
- Vidtskiøfle (Vedskel, Veskind, Viskild, Vitskøl), Hgd. og S. Gærs H., 81, 100, 121, 183.
- Vidved se Vitved.
- Vielling se Vellinggaard.
- Viffvodde se Vivede.
- Viffuerup se Viverup.
- Vigen se Viken.
- Vigs Gods, Vigsgaard Len, Thy, 87, 125, 269, 288.
- Vignæs (Vixnæs) Birk og S., Musse H., 7, 276, 317, 346.
- Viken (Vigen), Gd., Onsala S., Fjæraas H., 311, 401.

- Vildmosen i Kjær H. 117.
 Villands Herred, Sk., 14, 21, 115, 166, 184, 211, 221, 321, 476.
 Villestofte, Paarup S., Odense H., 357.
 Vilslev S., Gjørding H., 240.
 Vilsted (Vilst) S., Slet H., 95, 118.
 Vilstedgaard, Vilsted S., Slet H., 1, 3, 145, 188, 357.
 Vindeby S., Nørre H., Laal., 250.
 Vinding Herred, F., 173, 229.
 — (Viininge) S., Ulvborg H., 274, 431.
 Vindinge S., Vinding H., 21.
 Vingegaard, Hgd., Vinge S., Sønderlyng H., 485.
 Vinstorp, Hgd., Dalum S., Redvægs H., V. Götland, 472.
 Visborg Slot, Gulland, 77, 94, 252, 270, 330.
 Visborggaard (Vesborg), Hgd., Visborg S., Hindsted H., 441.
 Visby 77, 94, 321, 324 f., 434, 458 f.; Graabrødre Kloster 310, 329.
 Visjø se Vitsjø.
 Viske Herred, Hall., 344.
 Viskild se Vidtskiøfle.
 Viskildt se Vitskøl.
 Viskinge ved Løjtved, Sunds H., 230.
 Viskumø, Hgd., Viskum S., Sønderlyng H., 477.
 Viskølle se Vitskøl.
 Vismar, Mecklenburg, 275.
 Vissenbjerg Birk og S., Odense H., 298, 371.
 Vitoftgaard (Vistorpegaard), Søllested S., Baag H., 201.
 Vitsjø (Visjø) S., V. Gønge H., 90.
 Vitskøl (Viskildt, Viskølle) Kloster (nu Bjørnsholm), 371, 410, 437, 467, 473.
 — se Vidtskiøfle.
 Vitved (Vidved) S., Hjelmslev H., 148, 206.
 Vium S., Lysgaard H., 5, 17.
 —, Hjerik S., Harre H., 276, 404.
 Vivede (Viffvodde), Fakse S., Fakse H., 454.
 Viverup (Viberup, Viffuerup), Amager, 227, 459.
 Vixnæs se Vignæs.
 Vognslunde, Ølgod S., Horne H., 153.
 Vognstrup (Vovenstrup), Gd., Vinding S., Ulvborg H., 431.
 Vokslev, Hornum H., 62, 158 f., 219, 418.
 Voldbjerg (Volberge), Hgd., He S., Hind H., 20, 424, 443, 479.
 Voldborg Herred, Sj., 96.
 — se Ulvborg.
 Voldby, Hgd.?, 136.
 Volderslev, Hgd., Stenløse S., Odense H., 26.
 Voldtofte, Flemløse S., Baag H., 137, 157, 392, 407.
 Voldtrudt (Mulruudt?), Dreslette S., Baag H., 139.
 Volstorp se Olstrup.
 Volstrup (Ostrup), Hjerm S., Hjerm H., 443.
 Vonge, Ø. Nykirke S., Nørvang H., 456.
 Vonsild se Onsild.
 Vor (Ore, Vorde) Herred, J., 147, 202, 206, 447, 463.
 — (Ore, Vorde), Kloster 333, 371, 399, 465.
 Vorde se Vor.
 Vordhov se Varho.
 Vordingborg 30, 360, 365, 372, 454; Helligaandsgaard 317.
 — Slot og Len 79, 84, 316, 372, 381, 387, 424 f., 427, 430, 475.
 — Dat. 316 f.
 Vorge (Norje?, Ysane S.), Lister, 183.
 Vorgod se Oregaard.

- Vorø ved Marstrand 399.
- Vosborg (Voxborg), Hgd., Ulvborg S., Ulvborg H., 418.
- Vovenstrup se Vognstrup.
- Vrads Herred, J., 436.
- Vramb (Vram) S., S. Asbo H., 308.
- Vramsgaard (Vramb?, Gønge H.), 185.
- Vrangbæk. Understed S., Dronninglund H., 442.
- Vranum (Vrandom). Alminde S., Lysgaard H., 244.
- Vresen. Ø i Store Belt. 198.
- Vridsted (Vrested, Vretstetkiær) S., Fjends H., 191, 418.
- Vruolt se Rold.
- Vulf (Ulf), Hussted og Toft, Skjern S., Bølling H., 320, 435.
- Vulstrup se Ulstorp.
- Vungstrop S. (Lysgaard H.?), 244.
- Vuolt se Rold.
- Væ 43, 45, 51, 307, 365, 391, 402, 409, 412.
- (Vebo) S., 113.
- Vældbæk (Velbeck). Jærne S., Skads H., 482.
- Vælinge (Vellinge) S., Luggude H., 296.
- Vænergaard se Vennergaard.
- Værum (Verum) S., Galten H., 159.
- Væsby (Vesby) S., Luggude H., 185, 472 f.
- Væshysettinge. Væsby S., Luggude H., 175.
- Vøflinge se Vevlinge.
- Ydersyllinge, Veddige S., Viske H., 344.
- Yderstorpe, Ydestrup se Idestrup.
- Yffetofte se Ifvetofte.
- Ylsjø, Færs H., 90.
- Ynde (Ynge), Lister, 307.
- Ysby (Aasby, Ovsby) S., Høks H., 169, 196.
- Ysinge (Ysane?) S., Lister, 183.
- Ystad 13, 221, 250, 301, 306, 365, 411, 413, 417, 419, 450; Graabrødre Kloster 301, 306, 417 419.
- Ysteby, Sk.?, 166.
- Zegelste se Ingelsta.
- Zerdam, Holland, 448.
- Zeriste se Jæresta.
- Æbelholt (Ebelholt) Kloster ~~62~~, 384, 393, 413, 427, 445, 473.
- Æbeltoft (Ebbeltofte)⁶³ 385, 449; Vig 439.
- Æbelø (Ebleø), Ø ved Fyn, 50.
- Kloster 61, 433.
- Øfraby (Øverby, Oureby) S., Halmstad H., 258, 421.
- Øland, Len og S., Ø. Han H., 87, 125, 269, 288, 296.
- Øled ved Nyborg 172.
- Øllebjerg, (Borbjerg S.?), Hjerm H., 194.
- Øllingesøgaard (Øløsøø), Hgd., Græshave S., Sønder H., Laal., 443.
- Øsløf se Alslev.
- Ølstrup S., Bølling H., 297, 382.
- Øm Kloster 371, 465; sml. Em Kloster.
- Ønesta (Ønested) Len og S., V. Gønge H., 212.
- Ønslev S., Nørre H., Falst., 116.
- Ørbæk S., Vinding H., 137, 140, 188, 190, 195, 418.
- Ørbækklunde, Hgd., Ørbæk S., Vinding H., 152.
- Ørekrog ved Helsingør 344.
- Øresund 264, 443, 447.
- Ørndrup? (Urndrup), Hgd., V. Hornum S., Aars H., 446.
- (Arndrup, Aurdrup, Endrup), Hgd., Karby S., Sønder H.,

- Mors, 388, 404 f., 423, 425, 441, 446 f., 453.
- Ørnetofta (Ørindtofte), Træne S., Gærs H., 113.
- Ørregaarde, Ørre S., Hammerum H., 452.
- Ørslev S., Baarse H., 316.
- (Ørløf) S., Løve H., 19 f.
- se Øtsløv.
- Ørsted se Aarstad.
- Ørum Slot og Len 116, 173, 247, 280, 294, 366, 475.
- S., Hassing H., 389.
- , Hgd., Ørum S., Bjerge H., J., 453, 456.
- Østarød (Østrøt), Glimaakra S., Ø. Gønge H., 101.
- Østerborre (Østerborg) S., Møen, 204.
- Østergaard, Hgd., Vellev S., Hovbjerg H., 243, 404 f., 418, 423, 425, 446.
- Øster Gullunge, o: Gliminge, Bøls-
høg S., Jæresta H., 183.
- Øster (Øster Horne) Herred, J., 253.
- Østerhus i Astrup, J., 132.
- Øster Jølby (Julby), Jølby S., Nørre H., Mors, 405, 447.
- Øster Karleby, Karleby S., Nørre H., Laal., 169.
- Østerlyby, Lyby S., Nørre H., Salling, 441.
- Østerløf se Øtsløv.
- Øster Norlund, Haldsted S., Nørre H., Laal., 169.
- Øster Sundby, Amager, 96, 225, 261, Østersøen 166.
- Øster Ulslev (Østrulsø) S., Musse H., 429.
- Øster Vellinge Birk og S., Middel-
som H., 187, 450.
- Østofto Birk og S., Fuglse H., 102, 186, 248, 378.
- Østre, Favraas H., 22.
- Østre Vramb S., Gærs H., 211.
- Østrup, Hgd., 366.
- , Vonsild S., Gislum H., 329, 449.
- se Aastrup.
- Øtsløv (Østerløf, Ørslev) Kloster, 158, 255.
- Øverby se Øfraby.
- Øvid Kloster 222.
- Øyemark, Sk., 452.
- Øxendrup S., Gudme H., 355.
- Øøs Kloster (Aas eller Øtsløv) 400.

Tillæg og Rettelser.

- S. 10. L. 12 f. n. Lejebrev, læs: Livsbrev.
- 17. - 18 f. o. Sysbeck er i Registranten en Fejlskrift for Fysbeck
o: Fiskbæk.
- 93. L. 3 f. o. indskydes følgende Brev:
29 Septbr. Her Søffrin Norby fick forloff at mynte xlm
marck vnder thet korn oc stempell, som vor naadige herre
ladit mynte i Køpnehagen. Datum Kalingborg. die Michaelis
mdxxv. C. 14 b.
- 182. L. 11 f. o. Tilføj: Smlgn. S. 193.
- 244. - 12 f. o. Hwsgaardt, tilføj: C. har rigtig Liwsgordt.
- 282. - 10 f. n. 4 April, læs: 3 April.
- 296. - 10 f. o. Roolthe, læs: Wuolthe.
- 320. - 11 f. n. Tilføj: T 82 b (her uden Datum).
- 344. - 9 f. n. Yderfylldinge, læs: Ydersylldinge.
- 344. - 4 f. n. Dette Brev er fejlagtigt paany henført under
Aaret 1533. Smlgn. S. 156, hvor Brevet findes med den
rigtige Datering: 6 Marts 1528.
- 386. L. 12—13 f. o. S. 293, læs: S. 299.
- 388. - 9 f. n. Hundbiereg, læs: Huidbiereg.
- 388. - 8 f. n. Soller, læs: Boller.
- 487. Algutsen, Niels Ibsen, flyttes til Bryske.

Undertegnede, hvem Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har overdraget at udgive Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, tillade sig herved at anmode dem, der maatte være i Besiddelse af saadanne Breve, om godhedsfuldt at ville udlaane dem til os; de skulle blive sendte tilbage, saasart de ere afskrevne.

C. F. Bricka

(Adr. Det store kgl. Bibliothek).

J. A. Fridericia

(Adr. Universitetsbibliotheket).

=====

•

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggjørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Paa mit Forlag er udkommet:

	Kr. ø.
Adel, den danske , i det 16de og 17de Aarhundrede. Samtidige Levnetsbeskrivelser, uddragne af trykte og utrykte Ligprædikener ved <i>C. F. Bricka</i> og <i>S. M. Gjellerup</i> . Første Samling 1874—75. XIV + 584 Sider i 8vo	9. ”
Bricka, C. F. , Kong Frederik den Andens Ungdomskjærlighed. Et historisk Forsøg 1873. 266 Sider i 8vo	6. 65
Kall, Benedicte Arnesen , Fru Gyllembourg og hendes Værker i Forhold til vor Tid, tre Prøve-Foredrag, afholdte i „kvindelig Læseforening“ den 9de November, den 23de November og den 7de December 1874. 1875. 120 Sider i 12mo	1. ”
Rosenkrantz, Iver Holger , Nogle efterladte Optegnelser. Udgivne af Julia L. Rosenkrantz. 1876. 126 Sider i 8vo	1. 50
Steenstrup, Johannes C. H. R. , Studier over Kong Valdemars Jordebog. Efter trykte og utrykte Kilder. 1874. XII + 494 Sider i 8vo. Udkom i 2 Hefter	8. ”
— Professor Dr. C. Paludan-Müller og Kong Valdemars Jordebog. Endnu et Indlæg til Forsvar for Sidstnævnte. 1874. 60 Sider i 8vo	” 65
— Normannerne, I. Indledning i Normannertiden. 1876. X + 382 Sider i 8vo	6. ”
— Normannerne, II. Vikingetogene mod Vest i det 9de Aarhundrede. 1878. IV + 406 Sider i 8vo	6. ”
Oehlenschläger, A. , Erindringer, sammendragne og udgivne af <i>F. L. Liebenberg</i> og <i>Otto Borchsenius</i> . 1872. IV + 542 Sider i 8vo. Bogladepris 2 Rd. 24 Sk.; nedsat Pris	3. ”

Rudolph Klein.

Pilestræde 40. Kjøbenhavn. K.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie
har udgivet:

Kong Frederik den Førstes danske Registranter, udgivne
ved *Kr. Erslev* og *W. Møllerup*. 1879. Pris 5 Kroner.

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, udgivne
ved *C. F. Bricka* og *J. A. Fridericia*. Første Hefte
(1632—33). 1878. Pris 3 Kroner. — Denne Samling,
der vil indeholde Kong Christian den Fjerdes Breve
(1632—1648), udkommer i 3 à 4 Bind og antages at
blive afsluttet i Løbet af 5 til 6 Aar.

